VERHANDELINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

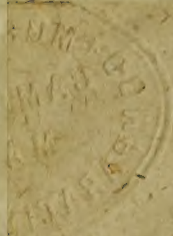
Deel XLV.

Eerste aflevering.

BATAVIA,
W. BRUINING & Co.

's HAGE,
M. NIJHOFF.

1885.

MANDJAU ARI,

MINANGKABAUSCHE VERTELLING

VERTAALD DOOR

J. L. VAN DER TOORN.

VOORWOORD.

De *"Mandjau Ari"* behoort tot de mondelinge overleveringen, door den Maleier van de Padangsche Bovenlanden met den naam van *chabar* of ook wel *chabar pandjang* bestempeld. Dergelijke verhalen zijn er in groote menigte, doch het eene geniet hier, het andere weêr daar een zekere voorliefde, welke natuurlijk afhangt van de plaats, waar zij hun oorsprong vonden. Zoo staat b. v. de *Mandjau Ari* bij de bevolking van oud Agam, de *"Manang kérang"* (1) bij die van Solok en Singkara's bovenaan.

Even als de geschreven legenden zijn ook deze overleveringen samengesteld uit regels van acht of negen lettergrepen, die echter door den zanger niet zelden vermeerderd, en ook wel eens een enkel maal tot zeven gebracht worden.

De wijze van voordracht zou men zingen, liever echter zingend opdreunen, kunnen noemen, en niet zelden is het daarbij merkbaar, hoe de zanger een of ander woord lang aanhoudt ten einde gelegenheid te vinden zich een volgend — door hem vergeten — te herinneren, of met een passend te verwisselen. De slotwoorden zijn echter doorgaans dezelfde; alleen gebeurt het wel eens, dat sommige deelen van het verhaal op verschillende tijden verschillende plaatsen erlangen. Kan het laatste woord van een regel niet spoedig genoeg gevonden worden, dan behelpt men zich eenvoudig met dat van den voorgaanden, waarbij dan, ter wille van de *lagoe* de beginletter veranderd wordt. Dat er op die wijze dikwijls woorden zonder zin geuit worden, schijnt geen ernstig punt van overweging te wezen.

Deze verhalen zijn doorweven met een menigte *pantoen's* en *ibarat's*, terwijl de verteller hier en daar een eigen opmerking tusschenvlecht en niet zelden ondeugende toespelingen maakt of steken onder water geeft. Een en ander dient natuurlijk om het verhaal op te sieren en de belangstelling bij de hoorders te verlevendigen. Wat die pantoen's betreft, sommige ervan behooren tot de algemeen bekende; vele echter zijn door den zanger zelven vervaardigd, en daar dit menigmaal tijdens de voordracht geschiedt, zijn deze laatste dan ook van veel minder allooi, zoowel ten opzichte van den inhoud, als van de taal.

Van die chabars kennen velen het een of ander brokstuk; enkelen echter hebben er hun werk van gemaakt om ze in hun geheel van buiten te leeren, en zulke Maleische troubadours, *toekang-chabar* of *dendang* genoemd, vinden met het voordragen

(1) De vertaling van deze hoop ik weldra beeindigd te hebben.

ervan menigen avond of nacht bij dezen of genen feestvierende een gul onthaal. Menigeen onder de toehoorders doorleeft voor zich zoowel de vroolijke als de treurige perioden uit het leven des helds, en nu eens getuigt een hartelijke lach dan weder een stille zucht, hoe de schilderingen van den verteller de gemoederen aandoen en met welk een genot de opgesierde voorstellingen en bovennatuurlijke gebeurtenissen gevolgd worden.

Ofschoon op menige plaats uitmuntende door fraaie schildering, levert de inhoud van deze traditie's voor ons weinig aanlokkelijks op, doch voor de taalwetenschap en de kennis der gewoonten des volks zijn zij van groot belang, en het was ook hierom dat ik een paar dezer volksvertellingen onder mijn toezicht op schrift deed stellen.

Ik heb de spelling gevolgd, die men in de oude handschriften aantreft en waarin men, behoudens enkele uitzonderingen, eenige vrij algemeen gevolgde regels terugvindt.

Ik hoop door deze bijdrage weder een bewijs geleverd te hebben, dat meerdere toewijding aan het Minangkabausche dialect in het belang der taalwetenschap en met deze in dat der bevolking niet minder dan noodzakelijk kan genoemd worden.

FORT DE KOCK 29 *September* 1882.

J. L. VAN DER TOORN.

منجواري (*)

كايت بركايت روتن ساكت تركايت دي اكر باهر سمڤي كلاڠيت تربريت جاتوه كڠومي جادي كابر تركابر تقدير الله تركابر داتوء بندهارا ايتوله اوراڠ نن اوراڠ ݢاداڠن ايندق ممبالي كيان سوندوت برسوندوت ݢاداڠن اسل براسل ڤوساك توزون دي ڤيڤيڽن ايندق برسيمڤڠ برساڤيه مڠكوت دالم نڬري ڤايوڠ ݢاداڠ دي تاڠه كوت سولوه بيندداڠ دالم نڬري ايڠ نڬري ڤاداڠ تارڤـا نڬري نن ليم كوت سواين سوڠي برلڠتيڠ نن ترچيلق نمڤاء جاوه نن تربروه‌بوڠ نمڤاء همڤيڠ نن داكت جولوڠ برسواڽ ترسابوت ككلواران ڤرينتهن ساداڠ برتوروت تيتهن ساداڠ برجوجوڠ كتان ساداڠ برداڠر ممبونوه ايندق ممباڠون منچنچڠ ايندق ممڤس ايله داتوء بندهارا اوراڠ بردوا برقدوسي ديرء لام بركلمائن له سبولن دوا بولن له سمڤي ڤول سموسين سكيتو لام برباول برميمڤي ڤوتي ليندوڠ بولن ميمڤي ممالوء٢ كونوڠ ميمڤي ممڤرسليندداڠ بولن باء ايتو ميمڤي ڤدوسين دي كتاكنله ميمڤين توان داتوء بندهارا بركات داتوء بندهارا كالو باء ايتو ميمڤي اديق تند نڬري كبرهوڤي ديء لام بركلمائن له دالم تين انڤلاي تيب دي اوكور جڠكان له سمڤي سبيلاڠن له لاهير ڤول انقن سهاري ادا سهاري بركات له داڤت نام جوكلن لي كيتيء سيمنجو ساميڠ له ݢاداڠ سيمنجواري دي ماس سهاري لاهير تيب دي لڠتي٢ ڤوتوس تيب دي راسوء٢ كودوڠ. تيب دي سندي٢ باله ايتوله كبساران سيمنجو بركات منندي جوباڤق انق كندوڠ داراسله ݢاداڠ ڤموڤوس مالو دي كاڤيڠ ڤمبڠكيت باتڠ تراندام ڤمين هاتي جومات اوبت جاريه ڤلاري دامم اوبوڠ ڤاوا رڠكي هاتيكو انق كندوڠ سيمنجواري دي ڤيلين سڤيلين لاي ترڤيلين اورات مڠكودو دي تيندين ساتيندين لاي له تاهو تاڬق دي ڤينتو ݢاداڠ باء دي امبر٢ تيڠكي باء دي بوبوت٢ باء لوبق دي ڤيڤاران باء جاكوڠ تاڠه دوا بولن ݢاداڠ اله بركلاكر چرديق اله بربيچارا بركات داتوء بندهار انق كندوڠ سيمنجو

(*) De *oe* en *au*, de *i* en *ai* klank zijn ook in 't schrift van elkander onderscheiden, daar de Maleiers de *au* teruggeven doch een و en een ا er boven en de *ai* met een ي insgelijks van een ا vergezeld. Daar het voor den drukker moeielijk was, die ا op de juiste plaats te zetten, heb ik ze ter voorkoming van onduidelijkheid weggelaten.

اري داراس٢ له اغ ݢاداغ باٴ چرديق دي اجر٢ انق كندوغ سيمنجواري چرديق اله
برقيكيران له تاهو دي موراه ماهل له تاهو دي لاب روݢي تاهو دي عادات دي
ڤوساك اوراغ ڤعاريس بيجق سان ديرٴ لام بركلماٴن سيمنجو بر ميمڤي انڤلاي بركات
سيمنجواري ݢاداغ اير مڠاراق ساواه هاڤوت باتڠ توڠݢڠ هاليڠتڠ دين منديڠچت كبانو
ݢاداغ دودوٴ برديري دين دي سانن دين مهاداڤ اورس كبيلة ميمڤي ممڤوسليڠداغ
بوڠن ميمڤي ممڤوسونتيغ متهاري ممڤرچاچه ݢارام اوري ممڤرݢاتڤ لاد سوله
مبمڤي ممالوٴ٢ ݢونوغ باٴ ايتو ميمڤي دين باڤق كما تاٴويه ميمڤي دين انق كندوغ
سيمنجواري ماٴ دين چاري هاري كنيك دي تيڤ٢ دي تاهوني دي ڤاڤر٢ دي
بونڠي دى بيلغ٢ دي هاريي برسوا كتيك ميمڤي كالو باٴ ايتو ميمڤي انق كجوارا
مله اغ منجو اموهكن دي اغ مڤابوغ ناٴ دين تيتيغ بانڠ بواغ ماٴ دين تيتينكن اغ
تاجي اموهكن دي اغ جوارا ايلوٴ باني كايو هارا تومبوهن دي تاڠه ڤاداغ له دي
ليڠكوغ كايو انق اموهكن دي اغ جوارا دودوٴ دي سودوت ݢلڠݢڠ لاي دي ليڠكوغ
راغ نن باڤق باٴ ايتو عادات راغ جوارا كوٴ اموهله اغ جوارا امس ڤيراق باڤق دي
كيت نن كيتيٴ كتونداس ڤاجر نن ݢاداغ كڤوڤوٴ اڤي ساواه لاداغ باڤق دي كيت
ساواه نن توجوه بواه بندار كربو بنتيغ نن باڤق باني بوداق نن سكارات كوت ڤڠيريغ
دوا كالي لاڤن نن برعادات برڤوساك راغ بايك سليڠداغ دنيا راغ كايل سوك برالت
منديي كايل باڤق برتواه اورغ مڠاداڤ بركوليليغ راغ كايل سيمنجواري دي لوروغ
كڤدا رومه٢ ݢاديغ سيسڠك ݢاديغ سلنجر كودا برلاري سڠاكيق بوداق ماهيمبو هاتڤن
لابه مڠيراڤ توتوراتن هالغ بربيڠر هلامن چران بالسه اوري ترتابور ايڠداق هيلغ كونون
هيلغ ݢندا اتا دى سيليق باكس چيبوٴن چيبوٴن كڤسا برلاريق جڠجڠن ڤيراق سدون
انجوغ ڤيراق انجوغ سواسا كتيك جو انجوغ امس منجاواب سيمنجواري اموه باني
دين مڤابوغ كوٴ بركوسوت ݢونجوغ امي كوٴ مورام موك نن موراق ساواه نن لاواس
كوٴن هيرون ساواه نن ڤنجڠ كوٴن كابوغ كوٴ برسوسوت ڤرسماين ايتو مك دين
تاٴموه انق كندوغ سيمنجواري ماٴ دين ساراهكن اغ كدوبالڠ ايلوٴ برڤاراق برلاداغ٢ دي
تانمي ڤادي٢ دي سال جو جاݢوغ ايلوٴ اورغ جادي دوبالڠ ايلوٴ چرديق ڤماݢر نݢري براني
ڤماݢر كمڤوغ بركات سيمنجواري اوكن موراه كوچيغ بالڠ له دي ݢندوه كوچيغ چيم
اوكن موراه اورغ دوبالڠ دين برجالن سيغ مالم ڤانڠ ڤاݢي ايڠداق برانتي ماكن دين
سمبيغ برلاري دي ما تابوه نن بربوني انق امڽ تيب داهول باٴ ايتو عادات راغ
دوبالڠ دي ما ڤاريت نن ترانتڠ دي ما رانجو نن برتوند انق امڽ له سيڠن فول

ماءٓ دين باليكن اڠ بالم٢ تمباكٓ تيكٓ ݢاي سݢكل ڤيراق توكڠن امس نءٓ ترجالڠ
دوسون اوراڠ نءٓ تاهو اوراڠ دي اواء٢ نءٓ تاهو دي اوراڠ باءٓ ايتو عادات راڠ كاي
بركات سيمنجواري اوكن موراه اوراڠ بربالم اوراڠ بربالم اوراڠ دالڠ اوراڠ برڤيكت اوراڠ
بيڠوڠ تاءٓ تاهو دلاب روݢي تاءٓ تاهو دي سيڠ مالم كبرڤاسيق٢ مندي كبردالڠ٢ باڤق
ڤيتيس دي باري برسايڤ كوءٓ ايندق اموه اڠ بربالم ناءٓدين. باليكن اڠ كودا٢ نن بالڠ
سمبوراني كاكي نن راجه كالمڤتن ايكور نن ڤوتيه ستندانن كانيڠ نن بڠكه داون
بودي دي تيليق ڤد فلانان٢ امس سمات اينجه٢ فيراق سدون كاكڠن ڤيراق جوامس
تالي كاكڠ سوترا سدون منجاواب سيمنجواري بوكن موراه اوراڠ بركود ڤيڤيت ڤاريت
تربڠ سبويوڠ هيڠڠن دي باتو تابل ناءٓ لالو ككوت توا اموه باني دين بركودا تايق
سابيت سنداڠ ݢروندوڠ منچاري رومڤوت نن تابل باءٓ ايتو تندا توكڠ كودا
بركات مندي جوباڤق جن ايتو ڤول اڠ روسوهكن ايندق اڠ كمڤابيت رومڤوت
ايندق كممنديكن كودا بوداق لاي سكارات كوت ڤڠيريڠ دوا كالي لاڤن انق كندوڠ
اوتڠ مبوره منجاواب سيمنجواري اوكن. موراه مڤوروه اوراڠ كيت سام انق چوچواادام
تركاني كيت ڤد الله له بيراڠ مندي جو باڤق اڤ تيته دين تاءٓ برجوجوڠ اڤ
سوروه دين تاءٓ برتوروت اڤ كات دين له برجاواب مان اڠ سيمنجواري انق
كندوڠ سيبيران تواڠ برسيراق سيريه له كيت بركودوڠ كودوڠن روتن منڠاڠيس سيمنجواري
منداڠر كات نن بڠكين اين منڠكوت كبومي اين منيڠاداه كلاڠيت ايرمات برداري٢
بركات مندي جوباڤق اموهكن دي اڠ مڠاجي منجاواب سيمنجواري كوءٓ باءٓ ايتو
كات مندي فوچوءٓ دي سادار اولم تيب ساجق دي راحيم بنداكندوڠ مڠاجي
جوا نيت هاتي بركات مندي جو باڤق ساايلوءٓ ايلوءٓن كاين٢ كڠنوڠكوس كوندور
ساايلوءٓ ايلوءٓن معليم٢ كڠنجاڠوءٓ كوبور منجاواب سيمنجواري سبوروءٓ بوروءٓن كاين٢
كڠنوڠكوس لابو سبوروءٓ بوروءٓن معليم دودوءٓن دي كڤال جامو كوءٓ اڠ ناءٓ مڠاجي جوا
توانكو ناما همب جاڤوت سيق ناما همب جڠكو بركات سيمنجواري كوءٓسوكٓ
باڤق منجاڤوت جاڤوت توان سيق لابي ڤنجڠ ݢورو اوراڠ دالم نݢري ايمام اوراڠ سبواه
سيداڠ بركات باڤق سيمنجو مان اڠ سالم سلامت چاريله دي اڠ بواه ڤيڠڠ٢ اواڠين
برتونتون سيريه نن سيراه٢ ݢاڠڠ ساداه باءٓچندا باڤق بالم ݢمبير سڠنتون امس ماته
برواري سالم سلامت ريڠن كاكي چاڤت تاڠن اوراڠ فعاريس سالم سلامت نون دي
سوروه ايڠله ڤاي الون دي تاڠه اله برهنتي دي چاري سيريه جو ڤيڠڠ اله داڤت
سيريه جو ڤيڠڠ دي لاتڠكن كچران ساداڠ كدالم چران امس تاڤي برتاته اسواسا

هاري جمعت سهاري تو مان اڠ سالم سلامت كيت برجالن كيني جوا كيت ڤي
جاڤوت توانكو بركات سالم سلامت انشاءالله جديله انكو له دي تاريقن توچران
برجالن باڤق سيمنجو مڠيريڠ سالم سلامت ديرئ لام لمبت دي جالن له تيب ڤول
دي مسجد باسوه كاكي باڤق سيمنجو نايكله ڤول كمسجد له نايك سالم سلامت
برجاوات سالم توانكو تاڤق برديري باڤق سيمنجو ممباري سالم كيري كانن له بركات
باڤق سيمنجو ايتن باءُ رومن راڠ كامڠ ممباوا سلوداڠ اوفيه توانكو كونچه ماله ڤيڠڠ
له لام ايندق ماكن سيريه ڤنتون برباس دي توانكو كوءُ سيتينديه كديتاكن ترلاتق اتس ڤراهو
كوءُ سيريه كاهمب ماكن كامي دي كاراج ايندق تاهو منجاواب باڤق سيمنجو
ساله سيتينديه كديتاكن دي باوا اوراڠ باتڠ هاري ساله سيريه كاانكو ماكن تندا
علامت ڤوتيه هاتي بركات باڤق سيمنجو كوءُ بوليه ڤينتاءُ دي توانكو همب ڤڠݢيل
ترباوا٢ اوراڠ سدون ݢاداڠ كيتيءُ توا مود باءيتو كهنداق انق كندوڠ بركات ماله
توانكو انشاءالله جديله ايتو مان كوه كيت اوراڠ سدون ݢاداڠ كيتيءُ توا مود باڤق سيمنجو
ممڠݢيل ماي كيت ڤاي سدون كرومه ڤوتي موري راندين اديق كندوڠ سيمنجواري اوراڠ
بردوا براڠسانق نن ݢاداڠ سيمنجواري نن كيتيءُ سيموري راندين بركات ماله توانكو كيت
برجالن كيني٢ تورون توانكو اتس مسجد تورونله اوراڠ سدون ممتيه چندان معليم
ايندق برفوتوس ريريت اورڠ ساجق دي مسجد سمڠي ڤولڠ بربوڤي٢ بوڤيان ممبيلوبوءُ
باروءُ توڠݢل مرانتاءُ كود سمبوراني مالنتو بالم تمباك مندنچيڠ سليندیت جنتن
منداراق كتيتيران كوروڠ باءُ بوڤي سڠكت كال باݢي تليمڤوڠ راج جاوا نن
كوءُ اورڠ ڤراڤوه هاتي ايلوءُ دي رانتف دي تاڠيسي كوءُ نن ݢاراڤ كاݢيلن٢ ايلوءُ دي
رانتاءُ دي تاريكن باءيتو بوڤي بوڤين بركات سيموري راندين بوڤي بوڤين بربوڤي سوتن
دي مان نن له تيب راج دي مان نن له تيب كمبڠ سيلوله كڤينتو كوءُ ايندق
نمڤاءُ دي ڤينتو برلاريله كو كلوار تينجوله باكس نن تيڠݢي بواڠ ڤنداڠ كيري كانن
برلاري سيكمبڠ ماڤيس تاڤق برديري دي ڤينتو سوراڠ اوراڠ ڤون تيداق نمڤاءُ لالو
برلاري ڤول تورون تيب دي تاڠه هلامن لالو كڤينتو كڤورو دي چاليق باكس نن
تيڠݢي دي ڤنداڠ هيلير جو موديق دي بواڠ فنداڠ جاوه٢ له نمڤاءُ دين توانكو ممتيه
چندان معليم برباليق مالهن ڤولڠ برلاري٢ دي جالن لالو تيب ڤول دي لامن انڤاله
نايك كااتس انجوڠ٢ ڤيراق انجوڠ سواسا كتيك جو انجوڠ امس برتيري برلاڠيت٢
بركات سيكمبڠ ماڤيس چيق كندوڠ سيموري راندين امڤونله همب ڤد اچيق امڤون
بريبو كالي امڤون٢ دي باواه تاڤق كاكي دي سوروه همباله ڤاي دي تاڠه همباله

ديم نن همب ايهت كسانن بوكن سوتن نن كماري اوكنن راج نن له تيب توانكو
لابي نن كماري سرت جو انق رعيتن تيداق تربادا بڽق اوداڠ تيداق تربوات دي
داون تالس دي داون باتوڠ ڤانوه ڤول ايتداق تربادا بڽق اوراڠ ايتداق تربوات دي
نن لاواس دي نن لاكوڠ ڤانوه ڤول تركاجوت سيموري راندين ساداڠ برتانون اتس
انجوڠ ريتتڠ منوليس مناروڠ منديڠر كات نن بڬين اين مرينتاء انڤلاي اله دي تاريق
كيڤس چين ترسيراق ابوء نن ڤنجڠ ترتابور بوڠ دالم سڠكول كلوار دالم كولمبو٢ نن توجوه
لمڤيس اينتن جو ڤودي بركيلاتن ملايوء سيموري راندين مليڠكڠ انجوڠ نن تيڠكي
برجالن سيموري راندين برداراق رومه نن ݢاداڠ له تورون دي انس انجوڠ له تيب
دي تاڠه رومه برلاله چاچق دي ڤاران مڽمبر بايڠ٢ن برجالن كرواڠ تاڤي منچمڤوڠ
كبيليق دالم دي لنتاء ڤيتي ليواڠ ݢاديڠ منداڠوڠ تالي بوبوتن برداروڠ تالي نق
كونچي دي بوكق ڤيتي ليواڠ لاڠيت دي امبيل الت ڤكاين كلوار تيري لاڠيت٢
لاڠيت٢ برجمبور ڤيراق تيرين برجمبور امس دي تيليق كڤد تابير٢ اليج براواچي دي
تيليق ڤد كولمبو٢ برنام كاسه امبون ايتوله ڤكاين رومه ݢاداڠ لاكتله تيري لاڠيت٢
تابير٢ ترڤاسڠ ڤول لافيق٢ ترسمبيل ڤول ترڤاسڠ ڤكاين رومه دي تيليق كڤد تيلوڠ سلاڤن
ڤولوه سلاڤن سكيتو بڽق تيلوڠن توانكو تيب دي هلامن هيران توانكو ممنداڠي رڠكيڠ
توجوه سجاجر نن ݢاداڠ سيدايو٢ نن تيڠكي سيتينجو لاوت كتيڬ راج بربنديڠ نن
كيتيىء سال مڽال دي تيليق ڤد هلامن٢ چران بالمه اوري تر تابور ايتداق هيڠڠ
چيبوءن كڠس برلاريق باتو تافقن تيمه سايڠ جنچڠن امس جو ڤيراق بندوان باء
ايتو جوا اوكير نن باكي اكر چين بڽق ݢمباران دالم اوكير دي نماءي تاء ترنماءي
دي ڤنداڠ جاوه كيلوكوميلو دي ڤنداڠ همڤيڠ دي تاونن بركات سيموري راندين
سيتاڤوڠ تاڠه هلامن دين امبيل كيليران تاجي جن لام انكو دي هلامن كواير ڤمباسوه
كاكي چيري‌ء اويڠ ڤمباسوه كاكي چيري‌ء ڤيراق ڤمباسوه تاڠن اير سنتن ڤمباسوه موك
ممباسوه كاكيله توانكو٦ نايك كاانس رومه هيرانله هاتي توانكو ممنداڠي ڤركاكس رومه
ايتداقله اد نن باءتڠك چرمين ݢاداڠ براتوس٢ چرمين كيتيء ايتداق ترباد بركات
سيموري راندين توانكو جن لام تاكڤ سيتن توانكو دودوءله كماري له دودوء معليم
سدون دبيء لام بردودوءدودوء هاري برساراڠ ڤاتڠ جوا ڤاتڠ برجاوات جوسنج٢ برجاوات
جو مالم دي ڤاسڠ ڤليتا انڤلاي ڤليتا امس باء منتاري ڤليتا ڤوتيه ڤنتون بولن ترڤاسڠ
ڤليتا سدون دي مالم سمالم نتتون مالم سروف جو سيڠ ڤليتا سڠانوه هلامن بركات
سيموري راندين امڤونله همب ڤد انكو٢ كونيه ماله ڤيتڠ انكو ماكن ماله سيريه انكو

ايسڤ ماڠه سڠت اين برڤڠتون انڤلاي كربو برتونتون داري اچيه سيڠڬه مڠاسڤ
كهوارا دي باوا نن راڠ ڤكڠتن تيمباكو برتوڠكوس چو كرانس ڤيڠڠ برڬاتڤ چو سوارا
ڤيڠتاٴ همب هنداق دي ماكن مڠحاواب ماله توانكو كوٴ سيتيندية كديتاكن بايڠ
باچ كڤراهو كوٴ سيرية كڬامي ماكن كامي دي كراچ ايڠداق تاهو ساله
سيتيندية كديتاكن بايڠ باچ كسوڬي ڬيڠڬي ساله سيرية انكو ماكن كراچ دي همب
سنديري ماسق ڤيڠڠ سكاڤور سوراڠ هابيس ڤايسڤ سباتڠ سوراڠ بركات سيمڠجواري
اديق كندوڠ سيموري راندين له ماسق ڤيسڠ دي ڤاراق هنداق برتاروٴ انڤلاي له
ماسق اديق برتانق اكن برسندوٴ انڤلاي مڠجاواب سيموري راندين بربواه كاچڠ دي
ڤاراق هنداق مڠجولي انڤلاي له ماسق همب برتانق مڠڬولي انڤلاي
له ماسق ڤيسڠ دي كوري ڤادي برتاروٴ انڤلاي له ماسق كامي مڠڬولي كامي
برسندوٴ انڤلاي دي سندوٴ دي ڤيڠڬن ڤوتية بركات سيمڠجواري ايڠداق ڬورو دين
ماكن سيكت دي سندوٴ دي ڤيڠڬن ڤيراق بركات سيمڠجواري ايڠداق انكو دين ماكن
سيكت دي سندوٴ دي ڤيڠڬن امس دي سيكت ڬورو دين ماكن برواري سيموري
راندين چيت كراچ نن دي كاكڤن دوا تيكت كراچ نن جادي سكالي مراڠكوه دايوڠ
دوا تيكت ڤولو ترلمڤو بيجق سان سيموري راندين توان دين سيمڠجواري له سوداه
همب برسندوٴ چوكڤ هيداڠن سدون دي تيليق راڬم ماكانن باڤقله راڬم٢ ننتون
سرانوس راڬم ڤمكانن مڠانيڠ سيموري راندين مڤيراه چندان ڤيڠڬن امس مموتية
ڤيڠڬن ڤيراق برسوڠكوڤ ڤول چو دالامق نن برتوليس چوباڠ امس نن برچوچوٴ
ماكو ڤيراق بتراواڠ چو ماكو امس چوكوڤله هيداڠن سدون لاتق چمبر باٴ دي هاتڤ
سانڠله هاتي مڠداڠي بركات سيموري راندين انكو باسوه ماله تاڠن انكو ماكن
مالهكت ناسي له لام چمبر ترلاتق دي باسوه تاڠن دي توانكو برڤڠتون سيموري راندين
ايڠداق دين ڤڠدي مڠڬوٴ تڠڬوٴ دين هويوڠ٢كن دي باوا راڠ بڠو همڤو ايڠداق دين
ڤڠدي برسندوٴ٢ دين تويوڠ٢كن بداان دين كن كيتيٴ باروله دي سيڠكوٴ ماله چمبر
برواري سيموري راندين دي تيليق ڤد ڤر سندوٴن دي تاڤي ساموت بربريت دي
تاڠه اوان برجومڤ اليڠتڠ سام اليڠتڠن سبواه ناسي ايڠداق ڤاته نن ڤاته برڤرتمڤونكن
بيجاٴسان سيموري راندين له مڤواڤ ماله توانكو سكالي اين مڤواڤ باٴ دي لاريق
كومبڠ چنتي دوا كالي اين مڤواڤ باٴ دي لاريق كومبڠ هيجو چوكوڤ كتيڬان
له سوداه كالمڤت ممباسوه تاڠن سكيتو ماكن اوراڠ بايكت سوداه مينوم سوداه ماكن
لالو ماايسڤ ماكن سيرية له ماسق ڤيڠڠ سكاڤور ساري لامق چانوه كڤاروت ساري

موراڠ تيڠݢل دي موك سيراهن تيڠݢل دي بيبير هابيس ماڤيس تربواڠ ساڠه بركات
ماله توانكو موري راندين انق كندوڠ ا مقصود سڠاج كو كتاكن كات نن بانر منجاواب
سيموري راندين امڤونله همب ڤد انكو امڤون دي باواه تاڤق كاكي ݢنداڠ نيت
دين ڤد انكو سبب انكو مك دين جاڤوت توان دين سيمنجواري له برسوروهكن
مڽابوڠ اينداق اموهن مڽابوڠ له برسوروهكن دوبالڠ اينداق اموهن دوبالڠ له كديباليككن
بالم اينداق اموهن بربالم بركودا باء ايتو ڤول مڠاجي نن دي هاتين ايتو توانكو همب
جاڤوت توان دين كدين سراهكن تونجوء اجاري ديىء توانكو منجاواب ماله توانكو
انشاءالله جديله ايتو موري راندين اونق كندوڠ باواله سيمنجو كماري ماء دين تونجوء
دين اجاري بركات سيموري راندين توان دين سيمنجواري توان ماريله كماري ماء
دين تونجوء دين اجاري ماء تاهو عادات برݢورو باء ايتو اداڤ باكس ݢورو مڤمبه
مڤيمڤوه اواء مڠاداڤ هداڤن ݢورو دي سوسون جاري نن سڤولوه ممباري سالم باكس
ݢورو باء ايتو اداڤ باكس ݢورو له توبت سيمنجواري توان دين سيمنجواري ڤاچيتكن
مرتبت برݢورو ا كتان اوسه دي جاواب ا سوروهن كيت توروت باراڠ تاڤهن كيت
هنتيكن توان دين سيمنجواري باء ايتو مرتبت اوراڠ براجر ا تيتيهن كيت جوجوڠ
ا كتان دي داڠركن٢ سبواه لاي تيڠݢي مليڠݢي راج بانق ڤوتي برݢاراق دي هلامن
ڤيڠݢڠ ڤيتاروه باڤق٢ سڠݢوه لام لوڤ جاڠن كتان نن جن دي جاواب اڤ سوروهن كيت
توروت ا تاڤهن دي هنتيكن ايتوله نن ڤيتاروه دين ڤيتاروه جاڠن دي اوبه بركات
سيموري راندين توان دين له دين سراهكن تونجوء اجاري دي توانكو دين برڤيتاروه
دي توانكو سبارات ݢومي جولاڠيت كوءلي لاكس اين معليم انته لي معليم ڤدا
انكو انتيهن لابيه ڤد انكو داتڠ ڤڠاجر كڤدان انكو جن برهاني باڠيس كوءباڠيس
هاتي توانكو تركاني انكو فد الله ايتوله نن ڤيتاروه دين ديىء لام بركلماءن اين برجالن
انڤلاي ديىء لام لمبت دي جالن تيباله ڤول دي مسجيد نايك سيمنجو جوݢورون
هاري برساڠ ڤاتڠ جوا دي مالم سمالم نتتون دي تيليق ڤد سيمنجو دي ما دودوء
دي ما برمانوڠ دي ما تاڠق دي ما ترچاڠڠ اوراڠ تاء تاهو دي اواء٢ تاء تاهو دي
اوراڠ الله سهاري دوا هاري سيمنجو اينداق مڠاجي سيمنجو اينداق برݢورو اوراڠ
برماين ن برماين برچوڠق چانور نن دي بواتن اوراڠ برݢورو ايث لالڤ له سبولن لام
دي سورو اينداقث ريڠتڠ مڠاجي كوء سيڠ هاري ن برماين كوء مالم هاري ن لالڤ ديىء
لام بركلماءن مڠادو اوراڠ نن باڤق امڤونله كامي ݢورو كامي سلام ݢورو تيڠݢلكن سيمنجو
اينداق مڠاجي بركات ماله توانكو منجواري اونق كندوڠ اسالهث اينداق برݢورو اسبب

ايندا ق مڠاجي كالو ساڠن هاني برڬورو كوء مالس هاتي مڠاجي ماء دين اولوركنله اڠ
ڤولڠ اوسىث همب دافت بوروء منجاواب سيمنجواري اوكن برابه ماكن ڤادي دي
باوا انق اوراڠ تيكو ايندا قله اوبه داري كامي براوبه داتڠ داري ڬورو همب برتان
باكس انكو باري لوروس همب برتان باءا بانر راڠ جادي ڬورو ناما بانرن دي اجاري
سبب همب ايندا ق مڠاجي توانكو نن تاء مالجر دبىء ايتو سبب دين تاء مڠاجي
دي اليڤ ايندا ق دين ڤندي دي اس ايندا ق دين تاهو منجو كماري اڠ دين اجر
برلاري سيمنجواري برجاوات سالم جو توانكو مڠكيڠير تاڠن توانكو دي تونجوءكن مڠاجي
اليڤ سيمنجو كاجي قراءن دي تونجوءكن كاجي قراءن ايڤه مڠاجي سراڤ چيت
كاجي نن دي تونجوءكن امڤت ليم كيتاب نن دافت دي اجركن ڤول بربيلڠ دي
تونجوءكن بربيلڠ اس ايڤاله بربيلڠ دوا دي تونجوءكن بربيلڠ دوا ايڤاله بربيلڠ تيڬ
دي تونجوءكن بربيلڠ ڤولوه سيمنجو بربيلڠ راتوس له هابيس ڤندي توانكو سيمنجو
بربيلڠ جوا ڤاتڠ ڤاڬي ايث بربيلڠ سيڠ مالم ايث مڠاجي ايندا ق ميئوم ايندا ق
ماكن كوء سيڠ ايندا ق برجالن كوء مالم ايندا قن لاڤ ايث نن ريڠتڠ دي كاجيث
ميئوم ايندا ق ماكن ڤون ايندا ق باء ايتو عادات راڠ برڬورو ماكن نن سوداه داهولون
ميئومن سوداه داهول ساجق دي راحيم بندا كندوڠ انه سبولن دوا بولن سكيتو لام
برڬورو هاري جمعت سهاري تو اوراڠ نن ساداڠ سمبهيڠ ايث نايك كاتس مليڬي
تيب ديانسث برديكير الله راسو بوڤي ديكير الله رابي بوڤي سوارا بربوڤي دي اواڠ٢
اداڠ٢ دي دالم تانه اداڠ٢ باءانس لاڠيت تورون ڤيتونڠ نبي دوات ايندا ق ترباد ا ايلوء
ديكير منداڠر سءوراڠ ڤدوسي ساداڠ برتانون انس انجوڠ چاچه ترلاتق دي سواڤ رينچوڠ
ترلاتق دي كيدال دبىء ايلوء ديكير سيمنجو هيرانله هاتي منداڠركن ايندا قث ايڠت
دي كرجاث ايله دي تاوان ديكير چاچه تركتاكن رينچوڠ٢ تركتاكن چاچه رينچوڠ
تراوات سواڤ كيدال تانون ترانتڠ نه ترارڤ دبىء ايلوء ديكير سيمنجو منداڠر اوراڠ
منجاءور٢ كتانه ترتوڠڬكن منداڠر ديكير سيمنجو اوراڠ ممنديكن انق دبىء ايلوء ديكير
سيمنجو انقله اڤوت ايندا ق تاهو اوراڠ سمبهيڠ اتس سورو اوراڠ نن ساداڠ سمبهيڠ
ستاڠه ماهيمبو انق لوڤوت ڤيڬاڠن سوراڠ٢ ساراڠ ڬوروث لاي ڬاوال دبىء ايلوء ديكير
سيمنجوله سوداه ايث برديكير بركات ماله توانكو منله معليم سدوث انق سيا نن
برديكير تو انق بينچاچق بينچاچو انق ڠيڠ٦ ريمب كوء دين جوال جاوه٢ كوء دين بونوه
ماتي٢ كوء دين ڬنتوڠ تيڠڬي٢ منجاواب اوراڠ نن باڤق امڤونله كامي ڬورو كامي ايندا قله
كامي نن برديكير انق توانكو نن برديكير سيمنجواري نماث منداڠر كات توانكو هاتي

نن باڠيس تاء بركاس له لام ڤول انتارات سوداه ايت برديكير برجالن اورڠ سدوت
تيڠڬل له ڬورو سيمنجو ايله ساداڠ اتس سورو سوداه سبولن دوا بولن هاري جمعت
سهاري تو له راڤت اورڠ سدوت بركات ماله توانكو منجو برجالن اڠ داهول اماءماجر٢
لڠكه اماء كلوار ڤالوه بوروء برجالن سيمنجواري دبيء لام بركلماءن تيب٢ وقتون سمبهيڠ
بركات ماله توانكو مڠاله توانكو سدوت داڠركن باڽر كات همب لاي اموه باءجنث
همب منجاواب اورڠ سدوت سوكاله كامي بيس منوروت اي منوروت كات انكو
كيت چيلاكاءيله سيمنجو سكات كيت مڠتاكن كوء داڠڠ سودي سياست كيت نن
جاڠن ممبانركن ديرء ايت لابيه ڤد همب كوء بوليه ڤيڠتاء نن باڽق ماءجاجوء منڬي
باڤقث ترجيهانم جوا سيمنجو كوء تاء برجالنث دي سيكت اواء كيتاله دي حكومث
كوء باءايتو نن كات انكو سكات كامي راڠ نن باڽق منوروت كات انكو ننتون اه
برجالن اورڠ نن باڽق سيمنجو سوروت كسورو دييء مالم سمالم ننتون بركات ماله
ڬوروت ماء دين اولوركنله اڠ ڤولڠ منڬي باڤق اڠ مماسڠكن كوء تيب كيت دي روماه
تيڠڬي ماليڬي راج باتڠ ڤوتي بڬيراق دي هلامن ڤيڠڬڠ ڤيتاروه باڽق٢ سڠڬوه لام لوڤ
جاڠن كوء دين سوروه ماامبيل سيريه ڤوچوڠث نن كاڠ امبيل كوء دين سوروه ماامبيل
ڤيڠڠ ارين نن كاڠ امبيل كوء دين هيمبو اڠ كروماه جن اڠ داڠڠ نايك كروماه كوء
برتات منڬي جوباڤق جن اڠ كڠاكن دين مڤوروه باء ايتو نن ڤيتاروه دين دييء مالم
سمالم ننتون سكالڤ ايڠداق دي تيدوركن دوا كالي هايم بركوكوء چوكڤ كتيكث هاري
سيڠ اي برجالن انڤلاي لماله ڤول انتارات له تيب ڤول دي هلامن توانكو نايك
كاتس روماه بركات ماله توانكو منجو نايك ماله كروماه منجاواب سيمنجواري ديمله
همب تاء كروماه منجواري انق كندوڠ كوء ايڠداق اڠ ككروماه برجالن٢ له كڤاراق
مڤيلو تيڠم٢من برجالن سيمنجواري دييء لام بردودوء٢ ترهنتر ناسي جو كوڤي له ميڠوم
ماكن توانكو سوداه ماكن سوداه ميڠوم بركات ڤول توانكو توان داتوء بنڠهار امي ڤوتي
ليڠدوڠ بولن مكا دين باوا ايث ڤولڠ راڠ مودا سيمنجواري كڤايه هاراڤ ماله منڠيث
راڠ چيلاك سيمنجواري نن باء سيبيدي ترڬيراڤ ڤاته سيسيق دي بلاكڠ راڠ چيلاك
سيمنجواري راڠ لابيه ڤد ڬوروت بواڠله سيمنجواري هيدوڤي سيموري راندين كوء
دي هيدوڤي سيمنجو مڠيراڤ امس جو ڤيراق كوء تيڠڬل ايث دي كمڤوڠ باراس
جوڤادي تاء منجادي ترانق ماتي سدوت سكالي ماكن دي روماه ماتي سيموري راندين
كوء هيدوڤي سيموري راندين باراس جوڤادي منجادي دييء لام بركلماءن راڠ مودا
سيمنجواري دي امبيلث ڤوچڠ سيريه له دي امبيلث اري ڤيڠڠ برباليق مالهث ڤولڠ

له تيمب ثول دي هلامن لالو برهيمبو انڤلاي مناله بند كندوڠ همب ايكت سيريه ڤيڠڠ بنداء٢ برلاريله كڤيڠتو له دي تاريق سيريه جوڤيڠڠ منجواري انق كندوڠ ڤوچوء سيريه نن اڠ امبيل اري ڤيڠڠ نن اڠ باوا سيا منونجوء مالجاري منجاواب سيمنجواري سيا كمالجاري دين سيا كمنونجوكي دين دييء ايكت نن همب امبيل ايكت نن لامق دي ڳورو دين بركات ڤول بنداث كتربواڠ ماله اڠ منجو رنچاء تاء بوليه كامي چاليق تربواڠ ساميڠ ايلو اڠ مناڠيس سيمنجواري جن بند ساسلكن لاي كاريس ڤڠالي مڠكودو٢ اڠـه هلامن جن بندا ساسـكن لاي باريس له سوداه دهول ترسورات دي تاڤق تاڠن داڠركن سبواه لاي مالوڠڳون دي تاڤي ريمب اسڠث سمڤي كجرامي دييء اونتوڠ سڠڳوهنه ڤات سوران تاڠن انڤلاي بركات ماله تونكو منجو ماريله اڠ منجو كيت برباليق كسورو دييء لام لمبت دي جالن له تيمب ڤول دي سورو توانكو نايكت كسورو سيمنجو تيڠڳل دي هلامن بركات ماله توانكو منجو اوسه اڠ كسورو منجو سوروتله اڠ ڤولـڠ جن لام٢ اڠ ديرومه٢ اوسه كتوجو راسن كمڤوڠ لاكس٢ اڠ برباليق منجاواب سيمنجواري امڤونله همب ڤد انكو امڤون بريبو كالي امڤون٢ دي باواه تاڤق كاكي كوء دي سوروه همب ڤاي كو دي تاڠه همب ديم سبواه هات ڤيڠت همب٢ كبرباليق ڤولـڠ توانكو كتيڠڳل اتس سورو برجاوات سالم داهول انق كڤاي ڳورو كتيڠڳلن برجاوات سالم جو توانكو مڠڳيڠڳير تاڠن بوانكو ڤاچيت ڤيتاروه دين دي انكو ڤيڠڠ اومانت بايكت٢ ايلوء٢ ڤـڠاجر انكو اوسه دي بوات سروڤ نڠكت امڤله ساداڠ دي دين سوراڠ بارات ڤيتاروه ڤدا انكو سبارات بومي جولاڠيت بركات ڤول سيمنجو انكو كتيڠڳلن دين كـڤـاي سلامت هيدوڤ توانكو سينجو برباليق ڤولـڠ منداكي مڠڳو نوڠ٢ منورون كڠنچو٢ مناڠيس براوندوڠ٢ له باسه باجو ديداد دييء لام لمبت دي جالن ايله سمڤي ماله ڤولـڠ ڤيڠتو برساهڤ سدوث بركات سيمنجواري مناله ايه بند همب باء ا بندا مماسن همب باء ا همب دي هيمبو ڤولـڠ همب باڳورو دي سورو منجاواب بندا اتس رومه ايندق كامي مماسنكن اڠ ايندق ڳون دي كامي لاي منجو برجالن اڠ دسيكت ڤد رومڤوت ايلوءله ڤادي منجواري انق كندوڠ ڤد هيدوڤ ايلوء اڠ ماتي جن مراڳو٢ كامي مناڠيس سيمنجو دي هلامن ايندق ڤاتوت بندا باء ايتو ايندق سايڠ دي همب لاي بركات بندا دي رومه منجو برجالن اڠ دي سيكت سبواه انق جنجڠ اڠ تيڠكت ستاهون ڤادي ماڠيندار باءايتو كات ڳورو اڠ دوا انق جنجڠ اڠ تيڠكت مڠيراڤ امس جو ڤيراق باءايتو كات ڳورو اڠ منجاواب سيمنجواري امڤونله همب بند همب كوء تاءبوليه

همب كروڠه ميڠاءُ ناسي همب دي بندا لاءُر نن بوكن الڠ٢ بند باريله٢ باڽ
ناسي٢ راسن باڬا كوءُ سيسا بندا همب باڽ كوءُ ريمه سيموري كااوبت ڤاروت
مڠڬيڠيت هاوس نن تيداق ترتڠڬوڠن راس كاروڠن بوبون٢ راس كڤنداق ڤنداڠ
ديڽي بركات بند اتس رومه ايڽداق كامي اكن براڬيه هايم ـو ايتيق كامي باري
انجيڠ دين٢ باري ماكن بوليه ڤنوڠڬو هلامن دين له دي تيڠڬت مانه جنجڠ بندا
برلاري اتس رومه نه دي تاريق تابوڠ ديديه برجالن ڤول كڤينتو سيمنجو تاڬق دي
جنجڠ دي تواڠ جو اير ديديه لالو مناڤيسله سيمنجو دودوءُث دي باواه لومبوڠ
ايرمات برداري٢ دبيءُ لام دودوءُ دي سانن تاڬق برديري انڤلاي بركات سيمنجواري
مناله بند كندوڠ همب باريله سكالي نڠكت باڽ كوءُ كاراق٢ هاڠوس باڽ كوءُ
دي لاواءُ٢ هايم باڽ كوءُ سيساه٢ مندي بركات مندي اتس رومه ايڽداق كامي
اكن براڬيه ايلوءُ انجيڠ دين باري ماكن بوليه ڤنوڠڬو هلامن دين له دي تيڠڬتث
ڤول جنجڠ دوا بواه جنجڠ دي تيڠڬتث برلاري ڤول اڤقن برلاري كبيليق داڤور له
دي تاريق توڠكو تاڠه برجالن ڤول كڤينتو سيمنجو تاڬق دي جنجڠ دي همڤوءُث
ڤول دي اڤقث برداري باتو دي كڤال منديتڠچت ايث كهلامن مناڠيس سيمنجواري
مناڠيس كلاسوڠ ڬاداڠ مڠڠوت ايث كبومي دي، تيڠاداهكنث كلاڠيت ايلي برجالن
كهلامن ايله ناڽك كروڠه له دي لوڠكبين بندول برلاري ڤول مماءُن دي اموءُن
جوكوراميءُ له ڤوتوس سيبر باجون ايلي ماهمبور كبلامن تركات سيمنجواري ايك موه
بالسن منج ڤنداي باني موه باڤق دين كاسيه باني موه مندي دين مندي دين
مليهوي دين باڤق دين مڠاسيءُي دين مماءُ دين مڠڬونتيڠ باجومناله مندي كندوڠ همب
كوءُ حكوم الون كماتي كوءُ ڬنتڠ الون كڤانوه كوءُاجل الون كسمڤي ايتوله تاڤوڠ دي
باڤق دين كوءُ ادا٢ نن منديندڠ برداري باتو دي كڤال دين بركات سيمنجواري
مناله بند جنن همب كوءُ بانر بنداله جاجوءُ ماءُ دين برجانڽله دي سيك برسوك
بريله كيت داهول ريلهكن ريبن مماوءُ ريهكن جاريه ڤايه بند ريلهكن اير سوسو بند
ريلهكن بادان ديري دين ماءُ برجالن دين سيك منجاواب بند اتس رومه ريلهله جاريه
ڤايه دين ريلهله ريبن دين مماوءُ ريلهله اير سوسو دين ريله دي دنيا كاالاخيراة بركات
سيمنجواري تيريق دي امي نن بربواه ناءُ كڤندان نن بربوڠ تيريق دي امي نن
برتواه ناءُ برجالن نن چيلاك، مناله بند كندوڠ همب داڠركن سبواه لاي ڤنتون عيبارات
راڠ چيلاك دي مانه تالڠ ترتاڬق مول تيباراو تومبوه جوا دي مانه مالڠ ترلانق مول
ساراو تومبوه جوا داڠركن باني دي بند سيتاڤوڠ تاڠه هلامن دين امبيل كيليران تاجي

تيڠكَل كمڤوڠ تيڠكَل هلامن تيڠكَل له سوءور باكس منديي بركات سيمنجواري تيڠكَي ملنجوتله كو باتوڠ ايندا‌ق كدين تابڠ لاي ملڠكواس ڤادي لوءوت دين تيڠكَل منچاڤوتله كو كمڤوڠ ايندا‌ق كدين جاڠ لاي مائڤواس هاتي امي دين ايڽ برجالن انڤلاي له لام اين جان برلاري ڤول مندين سمبيل برلاري ايڽ بركات منجو تاڠق اڠ دي سينله دودوء سيمنجواري بركات سيمنجواري باء دين بندالاهي بركات سيمنجواري لي كاسيه بند دي همب لي سايڠ بند دي همب منجاواب مندي كندوڠن ايندا‌ق كامي كاسيه دي بادان اڠ ناء كامي سايڠ دي توبوه اڠكاسيه دي كاين باجو كامي سايڠ دي امس ڤيراق كامي باء ايتو كات مندين اوڠكي كاين تو سدون برتاريق كوڤيه امس برتوكاري جوكوليت كمڠير بربوكق باجو دالم بادان برڬنتي جو باجو بوروء بربوكق ڤول سراوال برتوكاري ڤول جونن بوروء ڤنديڠ امس برڬنتي جو سليسيه ترڠكت امس برڬنتي جو تيمباراو مندي كڤاي انڤلاي نمبت بند برباليق ڤولڠ چينچين دين لي تيڠكَل جوا سمبوڠ ڬيكي دين تيڠكَل جوا چڠكي كوكو دين تيڠكَل جوا برلوروت چينچين دي جاري دي توكاري جو چينچين هيجوءله دي اوڠكين سمبوڠ ڬيكين له دي اوڠكين چڠكين كوكون دي بارين باكس مندين بركات سيمنجواري بند برباليق ماله ڤولڠ باڤق دين كوءليتق كيني سيا كممباري ناسي سيموري كن كيتيء بارو بركات سيمنجواري سمبيل برڤنتون برعيبراب سراڠكي بواه ڤيتول سيڠكواوڠ داون سيكاناري باء ان كاسيق ڤاري جوا همب تاني باڬي مڠكوت همب جوجوڠ باڬي منتهاري باء ان كاسيه چاراي جوا داڠركن سبواه لاي روءه ڬاداڠ بربندول ڤيراق دي اوكير انق راج٢ تاڠڠ ايندا‌ق كندول ڤون ايندا‌ق مڠان تالي ڤوتوس ساج منالله بند كندوڠ همب ماري كيت برجاوات سالم همب برجالن انڤلاي انته ساكيت دي رانتوا اوراڠ ڬاراق الله سيانن تاهو داڠركن جوا دي مندي برلاداڠ ڤنجڠله كيت جن تارا منانم روءڤوت تولق بلاكڠله كيت جن تارا ماايڠا سوروت بركات ڤول سيمنجو هاروم ماڤيس باون كوبيق دي باوا سوتن كملاك بند هيليير همب ناء موديق تولق بلاكڠ ماله كيت مندين برجاليق ڤولڠ سيمنجو برجالن جاوه دييء لام لمبت دي جالن ماسوء ريمب كالوار ريمب ملي بوكيت له ديداكي ملي لوره له دي توروني انه سڤاكن دواڤاكن ميندوم ايندا‌ق ماكن ڤون ايندا‌ق هاوس كمان ميندا‌ء اير لاڤر كمان ميندا‌ء ناسي دالم ريمب ڤياتو ننتون دييء لام لمبت دي جالنله سبولن دوا بولن اير مات برداراي٢ انق راڠ دي بنو همڤو نق لالو كبانڠ هاري دي دالم ريمب ڤياتو ليتاء كماله ميندا‌ء ناسي دييء لام بركلماءن اير مات برداراي٢

دي هافوس اير مات جو كيدال دي سيڤتكن ڤالوه جوڠن سواڤ منداكي مڠڠونوڠ٢ منورون كڤلمونن مڠاڠيس براونداوغ٢ تركنل دي ڤرونتوڠن له لام ڤول انتاران ايله تيب دسيڠن دي كرمبيل اتور توڠكو دي ڤيڠغ نن ليڠكايوران دي باتو سنداران راج اين برهنتي انڤلاي دودوء مااوري اير مات دييء لام دودوء دي سيڠن سوراڠ ڤون ايڠداق اوراڠ نن لالو سبولن دودوء دي سيڠن كوء اونتوڠ ترسيڠت دي‌ن لالوله راج دي كيڠالي بركات ماله راج نڠتون اديق كندوڠ سيمنجواري اله كوه مراوا٢ اير تركانڠ دي ڤلوڤوه اله كوه ممباوا٢ اوا راڠ سانڠ دڤروسوه منجاواب سيمنجواري داڠركن ماله دي توان تيڠكي بوبوڠن رومه دارات نمڤاء نن داري بوكيت تيڠكي ڤرونتوڠن ممباوا لارات ايتو همب مك كماري منجاواب راج دي كيڠالي كوء هوجن هاري دي ريمب كامادين مامبيل تودوڠ كڤاراق بڠيند الي باء اكوه جادي باء نڠك تاايسوء دي باليق ڬونوڠ مك اديق سمڤي كماري بركات سيمنجواري ايكت برايكت ڤاروه اڠڠڠ ماكن براولڠ كجرامي ملايكت ممباوا تربڠ مك همب سمڤي كماري بركات راج دي كيڠالي اديق كندوڠ سيمنجواري داڠركن بانر كات همب اڤ باني سبب كرنان مك برجالن اڠ دي كمڤوڠ سيا باني نن ممبيراڠي بركات سيمنجواري داڠركن بانر ڤنتون همب ڤاسر ڬاداڠ ڤاراڠ ٠ بركابوت اولند ڤولڠ مانيمباء دورين ڤوڤور بوڠان توان ديڠي راج دي كيڠالي سمبوتله باءا داڠڠ هاڤوت ڤواس دي لامون٢ اومباء ايسوء ناء همب بالس ڬون بركات راج دي كيڠالي لاير بيدوء ماج بايك برلاير لالو كسوباراڠ ناء لالو كباتڠ هاري سالي اونتوڠ اديق كبايك ڤواس ترتوڠكوڤ ترتيلڠتڠ ترچاڤي جوا تانه تاڤي بركات سيمنجواري انق راڠ دي كوت توا ناء سيڠڬه كڤداڠ ڤنجڠ ناء لالو كباتڠ هاري باري لوروس همب برتان باري كوسوس همب منداراڠ كماله توان كڤاي بركات راج دي كيڠالي نن كوء ايتو اديق تڤاكن نن لوروس بانر دي همب٢ كڤاي كسانن دي سانن اوراڠ برڬلڠڠ٢ ڤوتي كسومب ڬلڠڠ منچاري جودو همب هنداق كاكين كلالو ككڤوڠ سيموري راندين دي سيڠن كمڤوڠ سيموري دي رومه ڤايوڠ سكاكي ايندله كمڤوڠ بوكن كڤاڠ لابوه ڤنجڠ چندي تربنتڠ لابوه ڤنداق سيكو برسيكو جيلواڠ برتيمبل جالن ڤوديڠ امس ڤاڬر دي لوار داون سيلايو برايباران ڤميڠن انق سوتن٢ ڤمايڠن انق راج٢ بركات سيمنجواري توان ديڠي راج دي كيڠالى كوء اي‌ل توان ككسا نن جن دي تولوڠ ملولي تولوڠ مڠڠنتيه جوا جن دي تولوڠ مروڬي تولوڠ جوجاريه دين جوا كران الله توان همب باوا جواله ڤاسن همب ماء مانڠ توان مڤابوڠ ماء كاسيه بوجڠ جوارا سوروه باوا جوه ڤكاين دين سوروه باوا جوه باجو دين سوروه جوه باوا

ريڠچوڠ همب سوروه جوه باوا ڤداڠ همب كتاكنله دي سيموري سوروه باوا امس ڤيراق دين دي سيكڽ دين مڠتيكن دي كرمبيل اتور توڠكو دي ڤيڠڠ ن ايڠڬايوران دي باتو سنداران راج بركات راج دي كيڽالي انشاءالله جديله ايتو برجالن راج دي كيڽالي كود ن بالڠ سمبوراني راجه كاكي كالمڤتن ڤلڠان امس ساميڠ ايڠجه٢ ڤيراق برهيل اڽل برجالن انڤلاي دي لوروڠ ڤد كود نڽتون ساداڠ منڊوا٢ ڤڽداق مرانتو ڤڽجڠ انڤلاي ڬڽت بربوڤي باءُ تليمڤوڠ باڬي تليمڤوڠ راج جاوا ديىءُ لام لمبت دي جالن ديىءُ لام برساراڠ همڤيڠله تيب ڤول دي سيڽن دي كمڤوڠ سيموري رانديڽ لالو كتاڠه لامن برتان ماله تو راج موري لاي كو ديرومه منداڠر سيموري رانديڽ باءُا دين تاءُ كديرومه اباني كديروسوهكن منڊي كاڽل باڤق برتواه اوراڠ مڠاداڤ بركوليليڠ كات همب ساداڠ برداڠر تيڠه دين ساداڠ برجوجوڠ ڤليڠنته دين ساداڠ برتوروت كاڽل دين سوندوت برسوندوت انق ڤوتي انسل براسل باڤق دين اوسالي راج بركات ساداڠ اتس انجوڠ ساداڠ برتانون اتس انجوڠ اوراڠ بايكڽ سيموري رانديڽ راڠ كاڽل سوكڽ دي ماكن بركات سيموري رانديڽ كمبڠ سيا تو دي هلامن انق بيڽچاچق بيڽچاچو انق ڠيڠ٢ ريمب ايڽداڤن برباس٢ ايڽداڤن تاهو دي لاراڠن ايڽداق تاهو دي لامن فوتي راڠ ايلوءُ سيموري رانديڽ بوداڠ نن سكارت كوت اماله ڤول انتاران برلاري سيكمبڠ ماڤيس برلاري كڤيڽتو ڬاداڠ بركات سيكمبڠ ماڤيس توان نن تاڬه دي هلامن توان نن تيداق برڤڠاجر ايڽداق برتونجوءُ براجاري نن تاءُ تاهو دي لامن راج انق بيڽچاچق بيڽچاچو باءُ ايتو كات اچيق دين كتان نن دين كتاكن توان لي سام منيڠاران منجاواب راج دي كيڽالي نن كوءُ باءُ ايتو كتان معلوم ڤد ديري همب سابر جوريله همب ڤاكي مكڽ دين جالڠ كمڤوڠ نڠكڽ مكڽ دين تمڤوه هلامن باراتله ڤاسن همب باوا بارات ڤيتاروه همب ڤاچيت انته سيمنجو انته بوكن اي برڤاسن باكس همب مڤوره ممباوا ريڽچوڠن سيموري نن كممباوا كاين باجو نن كديباوا هيرانله همب مليهتن مناڠيس جوا اي كيڽي ميڽوم ايڽداق ماكن ڤون ايڽداق داتڠ هوجن كهوجانن داتڠ ڤانس كڤناسن دي سيڽن اي منڽتيكن دي كرمبيل اتور توڠكو دي ڤيڠڠ نن ليڠڬايوران دي باتو سنداران راج اوراڠ مود سيموري رانديڽ منداڠر كات نن بءُكين بارو ترسابوت دانسانڤن بارو تركات منجواري ممبوبوڠ ڤاوا نن ساتي ترسيمبور داراه دي داد ڬومنتر تولڠ جو داڬيڠ برتڠكوت ڬومي جو لاڠيت مناڠيس سيموري رانديڽ بارو ترسابوت ديىءُ سيمنجو تانون ترانتڠله تركرسوت ايڤون تاڬق انڤلاي ترسيراق رمبوت نن ڤڽجڠ

ترتابور بوڠ دالم سڠݢول رامبوت نن ڤنجڠ سيڠݢن تومڽت ترلايوء ڤيڠݢڠ نن لامه راڠ
ايلوء سيموري راندين له سيلالر٢ايله سيلولور٢ اي باء ايتو سايڠ ديرانسانق موك
نن موراق اله مورام رامبوت نن ڤنجڠ ڤونله كوسوت كلوار دالم كولمبو٢ نن توجوه
امڤيس باڤقله راڠم كولمبون له لاڤس ڤول داري سيڠن ماانڤوق سيموري راندين راس
كرونتوه انجوڠ تيڠݢي مليڠݢڠ سيموري راندين منداڤوڠ رومه نن ݢاداڠ ايله تورون اتس
انجوڠ له تيب دي تاڠه رومه برلاري كڤينتو ݢاداڠ توان ديڠي راج دي كيڠالي
اوڠݢس ݢاواي تربڠ كچاڤ تيب دي چاڤ ماكن ڤادي ادوه ديڠي اتوچاك اولڠله
سكالي لاي منجاواب راج دي كيڠالي برلاير تنتڠ ڤولو چين برلابوه تنتڠ ڤولو ڤيسڠ
داڠركن باني ڤات٢ ماء تنتو بواه كات اوراڠ منجاواب سيموري راندين توان جن
باڠيس باكس همب توان جن بيراڠ باكس همب له باڤق كات دين ترسوروڠ باري امڤون
همب دي توان ممينتاء امڤون باڤق٦ دي باواه تاڤق كاكي توان كتاكن باني سڠݢوه٢ كتاكن
ماله نن دي ليهت ايسوء ماء همب بالس ݢون منجاواب راج دي كيڠالي اديق
كندوڠ سيموري راندين ڤاسن سيمنجو نن دين باوا اولوركن ريڠچوڠ جو ڤكيڠن ايتوله ڤاسن
نن دين باوا دي سيڠن اي منتيكن دي كرمبيل اتور توڠݢو دي ڤيڠڠ نن ليڠݢايوران دي
باتو سنداران راج بركات سيموري راندين توان دين راج دي كيڠالي توان نايك موه
كرومه نايك كرومه ماكن سيريه منجاواب راج دي كيڠالي ديمله همب تاء كررمه
ترجاڠ دي همب هلامن كو لابيه باء مينوم جو ماكن ترتمڤوه دي دين كمڤوڠ اديق
كيتيىء باء راس كڠاداڠ بيڠوڠ باء راس لي كچرديق برجالن راج دي كيڠالي اي
برجالن انڤلاي راڠ مود سيموري راندين مناڠيس برݢولت٢ بوكن راج نن دي
تاڠيسي اي تركنل دي سيمنجو بركات سيموري راندين بركات ساداڠ مناڠيس٢
مماكيق ڤنجڠ توان مڤاوت همب هيمبو توان دين سيمنجواري ريمب نن مان
دي اوڤيكن كمڤوڠ نن مان دي اوڤيكن توان مڤاوت همب هيمبو دي سيا دين
توان تيڠݢل كن كيت بردوا بردانسانق هيلڠ توان هيلڠله ديڠي جاوه توان جاوهله
ديڠي مناڠيس دي تاڠه رومه بركات سيكمبڠ ماڤيس كڤاسيق ماله كو اچيىء اوراڠ
برجالن دي تاڠيسي كمبڠ ماڤيس اديق كندوڠ كتاكن ماله بانر٢ جو سيالهن براڠق
مكتن برجالن سوراڠ اواء همب دي تيڠݢل كنن كوء تاء كو اموه ممبانركن كو دين
ڤنچوڠ كيڠي٢ كو دين بونوه كيڠي نڠكك ديىء تاكوت سيكمبڠ ماڤيس باء ايتو باني
سببن مول توان دين كلارات چيلاك جنن ݢوروت اورڠ سارو جنن ݢوروت كوء اونتوڠ
بادان كجاوه باڤق جو منديي ميراڠ ڤول سماس اين كبرجالن هيباله همب منداڠر

اير ساتيتيق تاءُ برباري مناڠيس ممينتاءُ ناسي تاءُ سوكءُ مندي براڬيه مڠڬاروغ تاڠه هلامن
ممينتاءُ اير نن ساتيتيق ممينتاءُ ناسي نن سسوڤ بركات مندي جو باڤق ڤد كامي براڬيه
كااغ جيىءُ انجيغ باءُا كامي اڬيه باءُ ايتو كات مندي كيت مكءن برجالن جاوه بركات
سيموري راندين كمبغ ماڤيس اديق كندوغ كوءن برتان مندي كيت كتاكن همب ڤاي
كاكين كبوكيت جالن نن كودوغ كليواغ ڤينتو منتهاري ككايو برڤونچق سيره كرومه ڤوتي
كسومب كيون همب مڤالغ سوري دي سينن سوري نن ايلوءُ سوري نن برتاڤي ڤيراق لڠكه
لالو سهاري ننتون بنذان ايندا ق دي رومه دي هاري سهاري ننتون اڤينتاءن برلاكو ساميغ ا
كهنداقن بوليه ساج كمبغ تيڠكل كو تيڠكل٢ جو امس دڠن ڤيراق تيڠكل جو ساواه دڠن
لاداغ منجاواب ماله سيكمبغ امس ڤيراق دي سيا تيڠكل ساواه لاداغ دي سيا تيڠكل
منجاواب سيموري راندين ايندا ق ݢون امس جو ڤيراق ايندا ق ݢون ساواه جو لاداغ
امس ڤيراق دين دانساڽق دين ساواه لاداغ سيمنجواري توان دين سيمنجواري
ككنتي سوبغ جو ݢالغ ككنتي امس جو ڤيراق امس ڤيراق داڤت دين چاري منچمڤوغ
كبيليق دالم دي لنتق ڤيتي ليوغ ݢاديغ منداڠوغ تالي بوبوتن تربوكق ڤيتي نن
كيتيىءُ دي امبيل رينچوغ دالم ڤيتي دي تاريق امس جو ڤيراق دي بوڠكوس كاين
جو باجو دي امبيل ڤداغ جناوي موتوس رانتي سسكيتيىءُ ايندا ق دي
سيساكن اي كلوار داري بيليق لالون كبيليق داڤور دي سندوءُ ڤول ماله ناسي دي
لاتقكنن ككاينن كولي دي لاڤق دالم سڠكول دي باوا اڤي دالم چڠكير برجالن كڤينتو
ݢاداغ اي مناڠيس انپلاي مناڠيس ساداغ مڤارو ياالله ياتوانكو ياسيدي يامولي كوءُ بوليه
ڤينتاءُ ڤد الله ممبالي ممينتاءُ همب كڤد الله جو محمد براكت كبساران نينيق
همب نن برتمڤت دي ݢونوغ ليداغ هيدڤ نن باكس اوراغ بركاول ممبالي ممينتاءُ
كبومي جولاڠيت كڤد سيڠ جو مالم مسان الله ماونتوڠكن كهنداق برلاكو ڤينتاءُ بوليه
بركات سيموري راندين كربو نن امڤت ڤولوه امڤت كربو منجادي كربو جالغ بنتيغ
نن امڤت ڤولوه امڤت منجادي روس سدون كود نن امڤت ڤولوه امڤت منجادي كيجغ
سدون ايتيق نن تايف دي هلامن هابيس ماتي بركرابڠن ڤرڤاتي ليندوغ جو لاڠيت
هابيس مڠيراڤ سدون دي باكرن كوماين ڤوتيه كربو لاري ماسوءُ ريمب بنتيغ له
لاري ماسوءُ ريمب كودان باءُ ننتون جوا هايم جو ايتيق هابيس ماتي ايتيق جاوان
جادي اوندان ڤرڤاتي تربغ مڠيراڤ ساواه نن توجوه بواه بندار ساواه منجادي ريمب
ݢاداغله تورون سيموري راندين كمبغ ماڤيس اديق كندوغ تورون كو دي اتس رومه چاليق
دي اديق كاي الله ݢمڠو ݢلومت نن كتيب ماهمبور سيكمبغ ماڤيس بركات سيموري

راندين رومه ݢاداڠ منجادي موڠكو رڠكيڠ منجادي توڠكت ڤادي دين منجادي كاسيق
كليكيس دي لاداڠ كاڤس دي باوا انق راڠ تنجوڠ باراڠ ن هابيس ماٴن تنداس
ماٴاواس هاتي مندي كندوڠ دي لايوٴكن سلايوٴله رونتوه رومه ن ݢاداڠ مليڠكڠ
سيموري راندين له تابن سيبايو٢ مڠلكه سيموري راندين ترجوڠكڠ سيتينجو لاوت ن
كيتيىٴ له كمورانتڠ براكت ڤينتاٴ سيموري برلاري٢ كڤينچوران اي برساوت برسڠكون
كوٴ بوليه ڤينتاٴ ڤد الله ڤينچوران امس جادي باتو ڤينچوران ݢاديڠ جادي تانه كونتڠ
توهوراه سومور نڠكت سومور نڠكت كدين تيڠݢلكن ماٴ سانڠ هاتي مندي كندوڠ ممباسوه
موكت انڤلاي ڤينتاٴ برلاكو ساداڠ ايتو ڤينچوران امس جادي باتو ڤينچوران ݢاديڠ جادي
تانه لوبوٴن له كونتڠ توهور اين مناڠيس انڤلاي ديماله بواين همب دي باواه مندوڠ
ن ݢاداڠ دي سيني بواين امس دي سيني بواين ڤيراق لالو برلاري ماله كاكين
بركات سيموري راندين كوٴ بوليه ڤينتاٴ ڤد الله بواين امس جادي اورات بواين ڤيراق
جادي اكر بواين كدين تيڠݢلكن دي كايوه سكايوه لالو اين تورون اتس بواين دالم
سچاچه ننتون جوا بواين امس جادي اورات بواين ڤيراق جادي اكر مناڠيس
سيموري راندين تيڠݢلله تيڠݢل دانسانق سودار تيڠݢل له تولن سهوبت ݢاداڠ كيتيٴ
توا دان مود لكلاكي دڠن ڤدوسي همب برجالن انڤلاي منداڠر كات ن بڠكين
برلاري اوراڠ دالم كمڤوڠ بركاجر سام ݢاداڠن بركات تولن سهوبتن هي موري باٴ ا
بركات باٴ ايتو اڤ سالهن كبرجالن سيكونر اوراڠ دي تياݢن دي باوا اوراڠ باتڠ هاري
اديق ترداڠر كبرجالن مول ترچامس اواٴ كامي منجاواب سيموري راندين هي تولن
سهوبت همب اوسه دي روسوهكن تيكر تيكرله دين كباروهكن كتيكو اوراڠ ڤرڤامن اوسه
روسوه تولن كتيڠݢل تيڠݢل له دين ڤيتاروهكن انتار ڤينتو جو هلامن بركات ماله راڠ
كمڤوڠ باݢت باٴ ايتو كات اديق ايندق امڤه كامي ملاڤس كݢنتي ايڤيق مامق كامي
كݢنتي سوبڠ جو ݢالڠ مكت تاٴ سوكت كامي ملاڤس اديق كندوڠ سيموري راندين
سولوه بينداڠ دالم نݢري مراوال ݢاداڠ تاڠه كوت ڤايوڠ ڤنجي اوراڠ نݢري ن ترسابوت
ككلواران اديق ن چرديق بياڤري ڤندي ماݢق ماݢيهكن ڤندي مناكڤ دالم راهيت
ڤندوڠسوڠ راج ن دانڠ ڤننتي هالبىٴ تاڠه رومه ن ترچيلق نمڤاٴ جاوه ن ترباروڠبوڠ
نمڤاٴ همڤيڠ اديق كندوڠ سيموري راندين دىٴ لام بركلماٴن ڤانت برݢيڠݢيه جو برتڠكر
مرينتاٴ سيموري راندين له بندوڠ چندان راتڤ ݢاداڠ كيتيىٴ توا مود ڤهوڤي
كمڤوڠله برجالن٢ ڤنجڠ انڤلاي بركات سيموري راندين سيتاڤوڠ تاڠه هلامن دين امبيل
كيليران تاجي تيڠݢل كمڤوڠ تيڠݢل هلامن تيڠݢل له سومر باكس مندي دىٴ لام ماس

برجالن له لاڤس ڤول داري كمڤوڠ منمڤوه ريمب انڤلاي مناڠيس سيموري راندين
انق راڠ دي كوت توا ناءُ لالو كمندا هيليڠ مناڠيس كماسوءُ ريمب تاءُ بوليه كاوان
سريريڠ دي تمڤوه ماله سوراڠ ساميڠ مناڠيس دالم ريمب نڽتون توان دين سيمنجواري
مڤاوت توان دين هيمبو ناسيله راسن همب باوا توان مڤاوت موه دين هيمبو ريمب
مان توان هوڤيكن كمڤوڠ مان نن دي توڠݢوي ديىءُ لام ماس دي جالن اير مات
برداراي٢ مات دي هاڤوس جو كيدال دي سيڠتكن ابوءُ جو نن سواڤ مالي ريمب
له دي ريمباي مالي بوكيت له دي داكي برجالن سوراڠ ڤدوسي سوراڠ ڤون
ايندق راڠ برسوا ايندق بوليه تمڤت برتان سيڠ مالم برجالن جوا دي ماڤانت دي
مابرانتي له سبولن لام دي جالن له تيب اين دي سيڠن دي بواڠ ڤنداڠ سواڤ
كيدال برچمڤوران هاراڤ جو چامس ايندق اين نمڤاءُ سيمنجو مناڠيس مڠݢاروڠ
ڤنجڠ كاني اومبوءُ دين نن اي كاني كيچوه موه دين دي اوراڠ دي سيكڤ توان
دين جنن توان مڤاوت موه دين هيمبو دي چاليق هيليو جو موديق دي چاليق ماله
سڠݢوه٢ له تمڤاءُ دين سيمنجو اين برلاري انڤلاي مناڠيس مڠݢاروڠ ڤنجڠ منڠݢوت
كريبن كاكق توان دي سيكڤ موه توان له ڤانت همب منوروت ايلله ڤايه همب
ديىءُ منچاري توان دي سيكڤ موه كيران مناڠيس سيمنجواري منداڠر كات اديق
كندوڠ بركات سيمنجواري موري جن ݢو مناڠيس كڤالو كڤال اديق كساكيت اديق
باايكڤ ساكيت كمان ميندناءُ اوبت بركات سيموري راندين توان ماكنله كڤ ناسي٢
دين سندوءُ دي كاين دين ݢولي دين توڠكوس جو ابوءُ دين كوءُ سوكڤ ماكن دي
توان كوءُ ايندق ڤيكيران توان له ميڠوم ماكن سيمنجو له برانتي ميڠوم ماكن بركات
سيموري راندين توانله سوداه ميڠوم ماكن ايكڤ كاين باجو توان دي تاريق كاين دي
سيمنجو دي امبيل باجو دي سيمنجو اي مماكي انڤلاي له سوداه اي مماكي بركات
سيمنجوري موري راندين اديق كندوڠ كوءُنن بانر دي هاتي همب موري برباليق
كو ڤولڠ اواءُ دين جن كو توروتكن امس ڤيراق دي سيا تيڠݢل منجاواب سيموري
راندين جن توان كتاكن جوا ايندق ݢون امس ڤيراق ايندق برݢون ساواه لاداڠ امس
ڤيراق دين اواءُ توان ساواه لاداڠ دين اواءُ توان توان ككنتي ايڤيق مامق ككنتي
مندي جو باڤق ككنتي رومه نن ݢاداڠ مناڠيس سيمنجواري اديق كندوڠ سيموري
راندين دين ساكه ايندق ترساكه دي رڠكواه برداوا٢ دين تاڠه ايندق ترتاڠه ماءُ دين
سوروهله كو جوا بركات برسيموري راندين ايلوءُ كتيديڠ جو راڬي٢ كتيديڠ جو راڬڤ
دي باوا انق راڠ كامڠ ايلوءُ ساايريڠ جو ادي٢ ساايريڠ جوكاكڤ ايندق بارات

تريڠجيڠ سوراڠ بركات سيمنجواري اديق كندوڠ سيموري رانديڽ كوءُ كيت برجالن
جاوه موسوه جو لاوان تاءُ سمات انته هريمو مماكن كو انته ݢاجه مندوروڠ كيت انته
اولر ملولور اديق منجاواب سيموري رانديڽ كونتيڠ بيندور سهالي جوبه دي باوا سيتي
ڤولڠ مندي جن دي دوا كات الله دي ما جنجي دي تاڤتي دڠركن سبواه لاي بركوكوءُ
هايم اوراڠ راوا بركوكوءُ سڠنجڠ جالن كوءُ ڠاموه توان ممباوا ترايندار موسوه دي جالن
نن كوءُ ايتو توان تاكوتكن بير همب ڤلاوان موسوه بير ديڽي ماتي داهول توان توروتكن
دين توان جنجين ساسوكت تاءُ سڠنتڠ برجالن سيموري رانديڽ مندوروت سيمنجواري
له برجالن كدوان اواءُ بردوا براڠسانق مالي ريمب دي ريمبا اي له سهاري دوا
هاري له تيب دالم ريمب ݢاداڠ بركات سيموري رانديڽ ناءُ راڠ كوت مراڤق ناءُهيلير
برتوڠكت تابو هاري ڤانس هوجن برداڤق كيت برانتي موه داهول باءُ ا ڤاروت دين
مڠڬيڠكيت بركات سيمنجواري كوءُ سامق جالن ككوري كمادين ممبالي ڤادي انتهكوءُ
كبنو همڤو كوءُ ليتاءُله كڽ سيموري كمادين مينتاءُكن ناسي دي دالم ريمب ڤياتو مناڠيس
سيمنجواري ساجق سمول دين لتاكن ايندا‌ق دي لاتق دالم ڤادي دي لاتق جوا دي ڤماتڠ
ڤندانڬ جوا ملادوڠكن ساجق سمول دين كتاكن ايندا‌ق كو لاتق دالم هاتي دي لاتق جوا
دي بلاكڠ بادان كو جو منڠڬوڠكن بركات سيموري رانديڽ توان دين سيمنجواري ايندا‌ق
ايلوءُ اوراڠ ڤنچامس اوراڠ ڤنچامس كهيلاڠن ايندا‌ق ايلوءُ اوراڠ ڤاروسوه اوراڠ ڤاروسوه لاكس
جاوه ايندا‌ق ايلوءُ اوراڠ ڤڠڬامڠ اوراڠ ڤڠڬامڠ ماتي جاتوه توان داڠركن دين كتاكن
ا نن ايندا‌ق دي ريمب انتهكوءُ بمبن جو كتاري بمبن بوليه دي ليڠكركن ا نن ايندا‌ق
دي كيت انتهكوءُ بولن جو منتهاري بولن بوليه دين ݢمبركن توان امبيلله ڤوچرءُ
ڤوار ماءُ دين ماكن كاوبت ڤلروت دييءُ هيب ݢاران دي ادي له دي امبيل
ڤوچوءُ ڤوار دي باريكنن كس سيموري له دي تاريڤن دي سيموري لالو دي كودوڠ
ڤوچوءُ ڤوار بركات سيموري رانديڽ ماكن دي توان نن سكودوڠ اماءُ دين ماكن نن
سكودوڠ بركات سيمنجواري اديق كندوڠ سيموري رانديڽ انق راڠ دي سوڠي ڤوار
ناءُ لالو كبوكيت تيڠڬي ايندا‌ق لامق دي دين ڤوچوءُ ڤوار ڤنتاڠن انق لاكي٢ منجاواب
سيموري رانديڽ انق راڠ دي ݢادوڠ توبا ناءُ لالو كايندارڬيري ايندا‌ق لامق دي دين
ڤوچوءُ ڤوار ڤنتاڠن انق ڤدوسي بركات سيموري رانديڽ توان جوا دين اڬاءُي كونونله
بادان همب سوراڠ ايندا‌ق دين ليتق دي ناسي ايندا‌ق دين هاوس دي اير مينوم
ماكنله داهول ساجق دي راحيم بنداكندوڠ توان ماري كيت برجالن ريمب نن مان
كيتا هوڤي كمڤوڠ نمان كيت توڠڬو مناڠيس سيمنجواري منداڠر كات نن بڠكين اديق

كندوغ سيموري راندين اوسة توكو كات٢كن انتة كيت ككما٢ انتة لاڤوٴ دي ريمب ڠاداغ انتة ماتي دي تاڠة جالن بركات سيموري راندين توان دين سيمنجواري جن دي دوا كات الله دي ما جنجين دي داڤتي توان توروتكن دين توان برجالن سيموري راندين منوروت سيمنجواري ماسوٴ ريمب كلوار ريمب دييٴ لام نمبت دي جالن لة سبولن دوا بولن بركات سيموري راندين كيت برانتيلة داهول ڤاية دين اوكن الڠ اڠ هاوس نن ايندات بوليه اير ماٴ دين برانتيلة دي سيكٴ ايتو لاڤيق تركمبڠ جوا بركات سيمنجواري اديق ككيل ماله ان ايندات اوراڠ برلاڤيق سيكٴ كن ايكٴ نن هولر بيدي اواٴ كو كديڠولوڠن اواٴ كو كدي هيروتن بركات سيموري راندين بير دين ماٴ دي ماكنن ڤد هيدڤ ايلوٴلة ماتي لة دي توروتن توهولر بركات سيموري راندين اوهولر نن ڠاداغ نڠكٴ ڤينتاٴ دي ماكن بادان همب اوسة همب دي ماكن سوراڠ ماكنلة كامي كدوان كامي بردوا براديق منجاواب هولر نن ڠاداغ ايندات كجادي كو دين ماكن ڠاموة باني هيب مماكن بادان همب كماتي ڤول اوكن اواٴ كو نن چيلاكٴ مندي جوباڤق نن چيلاكٴ اوكن سيمنجو نن سارو ايڤيق مامق كو نن سارو بايڠ٢ كو سمڠي كلاڠيت همب هيب بوكن كڤالڠ جوالة اديق كدين لاڤس براواڠ برڤيتيس ايتداق برامس برڤيراق تيداق لاي چينچين دين سبلتوٴ لاي رينا دين سبواه موري امبيل چينچين نڠكٴ چينچين برنام چينتا٢ ا دي چينتا ا بوليه ادي ڤينتاٴ برلاكو جوا ميندوم ماكن لة دي سيكٴ اكنداقكو بوليه منداڤت ككنتي مندي جوباڤق دي تاريق چينچين دي سيموري سيمنجو مناريق رينا اوراڠ بردوا بردانسانق بوليه ڤكاين كدوان ڤكاين دنيا اخيراة اي برجالن انڤلاي لة سكيجوٴ ڤول برجالن برسوا هريمو ڠاداغ مڠاون هريمو ڠاداغ راساكن لولوس ريمب ڠاداغ راساكن هنچور بومي الله بركات هريمو ڠاداغ سيكٴ ڤاروت دين مكٴ كنڤڠ سيكٴ سلير مكٴ ڤواس اوراڠ دنيا ساست كريمب منداڠر كات هريمو كونونلة سيمنجواري اواٴ نن كنتر٢ تاكوت دارة دي داد تورون نايكٴ ڠومنتر تولڠ سدون راڠ مود سيموري راندين ڤندي توريت ڤندي تانوڠ ڤندي مناكڤ دالم راهيت اوراڠ نن تاكوت تنتو دين توان جو ديني دي توان جنلة هاتي دي ڤرتاكوت جنلة بادان دي ڤروسوة كوٴلة اونتوڠ كدي ماكنن باڠٴ دي دالم كراند باس باڠٴ داتس انجوڠ تيڠكي كونون بهڠين كدي ماكنن تنتو دي ماكنن جوا كوٴ ايندات اونتوڠ كدي سيكٴ ايندات كيت كدي ماكنن اوراڠ مود سيموري راندين دي ڠيراقكنن ابوٴ نن ڤنجڠ دي سوڠسوڠكنن هريمو اين بركات انڤلاي هريمو نن ڠاداغ نڠكٴ نن دي ڤينتاٴ

سيڠ جو مالم ماکن جو بادان همڤ اوراڠله بواڠ بايران تاٴ بوليه ديم دي کمڤوڠ
منديي جو باڤق له جاجوٴ دي ݢيراقکن رمبوتن رمبوت ن ڤنجڠ سيڠکن تومڤت
ايلوٴ ن بوکن الڠ٢ دي تيليق کڤد روڤ سڠنتون بولن امڤت باڽس جاليڤ ڤوڠاڠ
امبون کورڤس دامر کڤادام منجاواب هريمو ݢاداڠ ايڠداق کجادي اديق دين ماکن
امبوه باني دين مماکن کماتي ڤول بادان دين بايڠ٢ کو سمڤي کلاڠيت اوکن اواٴ کو
ن چيلاک اوکن سيمنجو ن ساراو اديق کندوڠ سيموري راندين ماري کو دين اجر
ڽنديکر ماٴ دين تونجوٴاي کو برسيلت ماٴ دين تونجوٴاي لڠکه تيڠک لڠکه ن سواڤ
برجنجياٴ لڠکه ن کيدال برجنجيلو ماٴ دين باري کو ايليمو ماٴ دين باري کو ڤيتوا٢
کوات جو کواس ماٴ دين تونجوٴاي کو مڤيمبر سيمبر ساسمبر مموتوس ماٴ دين
تونجوٴاي کو منڠکڤ تڠکڤ ستڠکڤ منداڤت ماٴ دين تونجوٴاي کو مڠݢايوڠ٢ ݢايوڠ
سݢايوڠ مموتوس ڤاکي دي کو سلام هيدڤ الله دي اجر انڤلاي برواري سيموري راندين
الون دي کتاکن اي تاهو الون دي اجرن له ڤنديي چيت دي تونجوٴکن دوا داڤت
اوراڠ بردوا براديق دي اجر کدوان ديیٴ لام برکلماٴن اي برجالن انڤلاي سبنتر ݢاران
ڤرجلانن برسوا ڤول کنديق ݢاداڠ٢ن اوکن کڤالڠ٢ اي برکات انڤلاي سيکت ڤاروت مکت
کنڤڠ سيکت سلير مکت ڤواس منجاواب سيموري راندين ڤينتاٴ دي ماکن بادان
کامي ڤد هيدڤ بايکله ماتي برکات کنديق ن ݢاداڠ ايڠداق کجادي کو دين ماکن
جواله کو کدين لاڤس براواڠ برڤيتيس دين ايڠداق تاريکله ديکو رانتي دين کوٴکو
تاريق رانتي ننتون ايڠداق کو تالڤ دي ن تاجم ايڠداق کو دي ماکن باسي
ايڠداق کو دي ماکن باتو له دي تاريقن رانتي ننتون ايڤ برجالن انڤلاي ساداڠ
سبولن ڤرجلانن ڤادس ن بوکن الڠ٢ کوٴ ڤادس کاماکبر ليندوڠ سباتڠ ايڠداق برکايو
سرومڠون ايڠداق برکنجو ليڽاٴ کاما ميڽتاٴ ناسي هاوس کاما ميڽتاٴ اير ليڽاٴ بادان
اوکن کڤالڠ هاوس بادان اوکن کڤالڠ منڠيس سيموري راندين توان ميڽتاٴکن دين
باٴا ناسي توان چاريکن باٴا اير برکات سيمنجواري ناسي دي ما کيت چاري اير
دي ما کيت ميڽتاٴ دي تاڠه ڤاداڠ ڤرساواڠن کاوان ايڠداق کاون ايڠداق اديق
کندوڠ سيموري راندين اديق کوٴ تيڠݢل دي رومه باراله کساڠن بادان رينتڠ دي
امس جو ڤيراق منجاواب سيموري راندين اڤ ݢونان امس ڤيراق کوٴ ايڠداق راڠسانق
کندوڠ منڠيس سيموري راندين توان ديني سيمنجواري ايتن مواه رومه اوراڠ
ميڽتاٴکن باٴا دين ناسي برجالن جوا سيمنجو دي سڠکاکن رومه تولن ڤداڠن رومه
راڠ مڤامون ايله دي ڤاداڠ ڤرڤامونن سيانن لالو دي سيڠن ايڠداق اوراڠ ن سمڤي

ڤولڠ دي سيڠن بادان هابيس ماتي كوات كابل ماتي جوا بركات سيموري رانديين كيت برانتيله داهول ڤايه بادان بوكن كڤالڠ بركات سيمنجواري اديق كندوڠ سيموري رانديين اديق كڠيل ماله انن دي سيكڽ كيت كبرانتي تاڠه ڤاداڠ ڤرڤامونن ايكوله جيندس بڠكي اوراڠ٢ ماتي دي سامون اوراڠ بادان اوراڠ برتيمبون٢ داراه باءچند انق سوڠي اديق كدي بونوه اوراڠ جن كيت برانتي سيكڽ كيت ملمڠو داري سيكڽ بركات سيموري رانديين ڤنت سوداه دين ڤنتاكن دي باوا اوراڠ كوت توا كات سوداه دين كتاكن ڤنتڠ همب براسق سيكڽ هيدڤ ماتي كيت تنتوكن كوءُ اي ڤاداڠ ڤرڤامونن كيت چوب اڬق سبنتر كيت تاهن هاڠت ديڠين روسوه سانڠ بوروءُ ايلوءُ برسوا دي بادان كيت باءُ ايتو عادات راڠ مرانتو مناڠيس سيمنجواري موري رانديين اديق كندوڠ مايله كيت برجالن كماتي اديق باايكڽ منجاواب سيموري رانديين هيدڤ ماتي ايندات برچاري هيدڤ جو ماتي توان كاجي سلڠكه تورون دي رومه ماني جوانن همب نيتن برانتي سيموري رانديين له مماكي امس جو ڤيراق دي ڤاكين اينتن جو ڤودي بركات سيمنجواري ايكڽ ڤكاين نن كو ڤاكي اديق كوءُ سياه٢ امت موسوه جن دي هاري كوءُ برسوا جن دي ايندارکن ساداڠ نن سوكر دي سامونن اوكن اوراڠ مڤامون امس اوكن اوراڠ مڤامون ڤيتيس اوراڠ مڤامون ڤاوا بادان بركات سيموري رانديين توان دين جو دين دي توان ڬونتيڠ بيڠدور سهالي جوبه دي باوا سيتي فولڠ مندي جن دي دوا كات الله دي ما جنجين دي دافتي دييءُ لام بركلماءن له تيب باروءُ نن ڤنجاڬوڠله نمڠاءُ دين سيموري دييءُ منچاليق امس جو ڤيراق هاراڤ هاتي اوكن كڤالڠ اي برباليق ماله ڤولڠ له تيب ڤول دي رومه بركات باروءُ نن ڤنجاڬوڠ توان دين ماهمڠڠ باسي مڠاڤ توان لالي جوا نن ايندات دين چاليق له دين چاليق الون دين چاليق سااومور بادان ايلوءُ اوراڠ اوكن كڤالڠ امس جو ڤيراق دي ڤاكين اينتن جو ڤودي بركيلاتن نن كوءُ ترسامون اوراڠ ننتون تربايو اوتڠ بركيتيي٢ اندوءُ جواداه لاڤس ڤول بركاين برباجو انق كيت دييءُ هاراڤ ماهمڠڠ باسي دي تاريق ڤداڠ نن لاواس ڤداڠ سلاواس داون ڤيسڠ الله دي اسه ڤداڠ ننتون له تاجم اسه ڤداڠن اي برلاريله كسيڠن له تيب اي دي سيڠن بركات ماهمڠڠ باسي منجو الله موه اڠ تيب له لام دين مننتيكن هاڠڤ اڠ نن كاڠ ريلهكن سيموري اڬيهكن دي اڠ بركات سيمنجواري ڬوءُ هاڠڤ دين كدين باريكن كوءُ سيموري كدي باوا لاون سيموري داهول له دي توروت دي همڠڠ باسي بركات ماهمڠڠ باسي موري ڤاي كو جوهمب منجاواب سيموري رانديين جن توان

سابوت دوا كالي مرامڠ بولو منداڠركن بركات ماهمڠڠ باسي كوءْ اينداق اموه كوڤاي اوراڤله امس ڤيراق كو دي هاري سهاري ڠڠك اڠكاءْ ڤاي بادان ماني اموه ڤاي بادان هيدڤ بركات سيموري رانديڽ توان ديڽي ماهمڠڠ باسي ڤد امس دين توان باوا اڠڤ دين امبيل داهول اوكن دين تقبور ڤدا الله دين ڤاءْ منچوب توان باني توان ترداڠر كوات كابل كيت برچوب اڬاءْ سبنتر ماءْ تاهو دي ساكيت هيدڤ ماءْ تاهو دي هاڠت ديءين بركات ماهمڠڠ باسي موري رانديڽ اديق كندوڠ سلاروت سلام ڠڠك بالوم كات دين برجاواب الوم ڬايوڠ دين برسمبوت منجاواب سيموري رانديڽ كوءْ باءْ ايتو كات توان كات اينداق برجاواب كوءْ ڬايوڠ اينداق برسمبوت ايڬاران تيڠاءْ دي همب دي هاري سهاري ڠڠك مانوان٢ سدون برسيڠڤ توان سدون با ايتو كات سيموري بركات ماهمڠڠ باسي ڤاءْ ماني ناءْ اوراڠ ڠڠك ليهتله دي كو ڤداڠ همب ڤداڠ سلاواس داون ڤيسڠ اوكن سكيتيءْ ممبونوه اوراڠ ايلوءْ كوءْ تربواڠ ساميڠ منجو ڬنجور باءْ برتانم رنچق كوءْ ڤاءْ سايو ساميڠ بركات سيموري رانديڽ توان ديڽي ماهمڠڠ باسي ڬنجور سوروت باءْ برتانم ڬاداڠ كوءْ ڤلابوءْ تانه كوات كوءْ ڤاءْ سايو ساميڠ نامون انق نن سوراڠ ڠڠك برڤنتڠ كارم دي لاوت برڤنتڠ ماتي دي ريمب انته كوءْ ماتي تاڠه رومه كوءْ باءْ ايتو كات توان٢ چاليق ڤداڠ همب ڤداڠ جناوي موتوس رانتي دين سينتاءْ بركات٢ دين ساروڠكن مهروڠوس اسم داراه كيليران داڬيڠ تيب دي تولڠ لامق مانيس تاڬق برديري٢ن سيموري ڬيل مڠيسي٢ ابوءْ ڬيل ملنتيق٢ جاري له بيراڠ هاتي ماهمڠڠ باسي اله دي ڤاكوءْ انڤلاي دي ڬيراقكن ابوقن ابوءْ نن ڤنجڠ سيڠكن تومبيت دي ڤاكوءْ سكالي لاي بركات سيموري رانديڽ توان نمبت موه داهول ماءْ دين ايكت ماله سڠكول دين ساداڠ ممبلوءْ٢ ايل سڠكول دي ڤاكوءْ سكالي لاي بركات سيموري رانديڽ توان ديڽي ماهمڠڠ باسي اينداق بوليه ممينتاءْ جنجي ساداڠ ممبلوءْ٢ اي ابوءْ مك توان ڤاكوءْ جوا توان كڤاسيق ماله انن جوسيا توان برماين توان برهنتيله داهول له باڠيس ماهمڠڠ باسي كاني كات سدميكين بركات سيموري رانديڽ اينداق ايلوءْ اوراڠ ڤمباڠيس اوراڠ ڤمباڠيس هيلڠ عقل اوراڠ ڤراب دالم كني اينداق ايلوءْ اوراڠ ڤهاراڤ اوراڠ ڤهارڤ اينداق بوليه اينداق ايلوءْ اوراڠ ڤنچامس اوراڠ ڤنچامس كبيلاڠن صبركن هاتي داهول دي ڤاكوءْ سكالي لاي بركات سيموري رانديڽ له سمڤي سكاڤور سيريه همب ممبالس انڤلاي ايل برڤنتون انڤلاي توان ديڽي ماهمڠڠ باسي داڠركن دي توان ڤنتون همب كوءْ منديي اوسه دي بندار دي بندار راڠ امڤت اڠكت كوءْ ماتي اوسه مناسل برماين جو ڤاجر كيتيءْ داڠركن سبواه

لاي انق سيڠونداڠ اونداڠ ديڠكت برساراڠ دي ڤونچق ڤاوه نن كوء دي ݢنجور كاني امڤت كوء دي تمڤوه كاني توجوه دي ڤاكوء سكالي لاي له دي سينتاءن ڤداڠن اوراڠ مود سيموري راندين ڤداڠ جناوي موتوس رانتي دي سينتاء بركات٢ دي ساروڠكن مهروڠوس اسم داراه كيليران داڠيڠ تيب دي تولڠ ڤوتوس٢ تيب دي اورات باء دي ݢونتيڠ اين برماين انڤلاي لڠكه برسالوء كيري كانن تردوروڠ ماهمڤڠ باسي له دي ڤاكوءن دي سيموري كاني ليوء٢ ڤيڠكڠ تيب دي اولق٢ باهو برڤنتن سيموري راندين توان ديني ماهمڤڠ باسي تمڤن تو كلاريق لاي دي باوا اوراڠ ڤاداڠ ڤنجڠ ناء لالو كباتو همڤو توان ديني ماهمڤڠ باسي تمڤن تو كبايك لاي كاني ليوء٢ ڤيڠكڠ تيب دي اولق٢ باهو له ماتي ماهمڤڠ باسي برديري سيموري راندين ݢيل مڠيڤس٢ داد دانڤن نن سوراڠ لي برنام مرونتون مانو ݢاڠه نن اوكن الڠ٢ كوات نن ايڽداق بوڽيه لاوان نن مڠاڠ نن مڠاڠم نن نن مڠنڤم اسڤ باديل باءيتو باڠق راڠ ڤڤامون بركات مرونتون مانو منجو ماريله اڠ منجو موري ماريله كو موري بركات سيمنجواري كوء ڤاوا دين كدين باريكن كوء سيموري كتوان باوا لاوان سيموري داهول له دي توروتن انڤلاي ايڤ دي مرونتون مانو ساتو تيب ڤداڠ دي سينتاء دي ڤاكوءكن ڤداڠن بركات سيموري راندين چامس ماني دين تو چاك دين ممبلاكڠ توان ڤاكوء ايڤ كوات اوا- توان ايڤ تاجم ڤداڠ توان٢ نمبت موه داهول ننتي دين سڠݢول ابوء دين دي ڤاكوء سكالي لاي دي ڤاكوء تيڠݢين مرانداه دي ڤاكوء رانداهن مانيڠݢي ديم دي امبوڠ٢ ڤداڠ دي رمبه ايڽداقن كاني ڤوتوس٢ باتڠ كايو كاني ڤداڠ مرونتون مانو بركات سيموري راندين ايڤ موه كوات اواء توان اي موه تاجم ڤداڠ توان سالي سكوات نڠك بانر جن توان دودوء مڤامون توان ڤايله جو همب ماء دين باري كاين باجو ماء دين باري ميڽوم ماكن كوء ڠاموه توان دين باوا كڤر ميكول٢ نن بارات كڤاجه ڤراڠكوت هابو كڤر نومبوء٢ جامور كڤنتي ممبالي بوداق له باڠيس مرونتون مانو دي ڤاكوء سكالي لاي بركات سيموري راندين له دي سينتاءن ڤداڠن ايله برماين انڤلاي سكالي باريڽجيڠ نايك سكالي بارونتون تورون مڠابوت چند تاڠه ڤداڠ ديىء لام لمبتن برماين ساست لڠكه مرونتون مانو دي سيڠݢيكن دي سيموري له كاني مرونتون مانو برچاري بادان جو كڤال له ماتي مرونتون مانو انق رعيت لاري سدوڠ برجالن سيموري راندين توان دين سيمنجواري ڤايه دين اوكن الڠ٢ بركات سيمنجواري اديق برانتيله كوء ڤايه بركات سيموري راندين ديمله كيت تاء برانتي كيت برجالن كيني٢ ايڤ برجالن ماله ڤول اواء بردوا بردانسانق بركات

سيموري راندين توان كمان كيت ڤاي اديق كندوڠ سيموري راندين انته كمان٢
ڤاي ديڽ لام لمبت دي جالن ماسوء ريمب كلوار ريمب برسوا توا راڠ مڤامون
برنام مهايون بوكيت تيڠڬي نن ايندق بوليه لاوان ڬاداڠ نن ايندق سام جون ڬولوڠ
سيريڠن سيكور كربو تمڤت تيمباكو سيكور بنتيڠ مماكن سيريه جو اوراڠن مماكن ڤينڠ
جو تنداڠن مماكن ڬمبيل باء مماهم ايدوڠ سڠاداڠ راڠكيڠ سكالي ملڠسيڠ هيڠور
ترڤاكوء موار اني چيت مات سڠاداڠ موبڠ بركات مهايون بوكيت منجو اله موه اڠ
تيب نه لام ديني مننتيكن منجو ماريله اڠ منجو سيمنجو انق كڤڠينڠ سيموري
ڤڠاسوه ڤاجر بركات سيمنجواري جن باء ايتو كات توان٢ له لام مننتيكن دين برمقصود
باكس توان٦ ترسابوت راڠ براڤي توان تربيلڠ راڠ براڤي سمڤي كلاوت جو كرانتو توان
براڤي جنن اوراڠ له باڤق رانتو نن دين تمڤوه باڤق ڤڤامونن نن دين جالڠ ايندق
اوراڠ برلاوان جو دين سيڠڬن سيموري له بيس ماتي كينيله كيت برچوباءن نن كوء
ماتي همب دي توان امبيل اي امس ڤيراق دين باوا سيموري دي توان اي برماين
انڤلاي بركات ساداڠ برماين موراي راندين اديق كندوڠ فاچيت ڤيتاروه دين دي
اديق ڤاڠڬ اومانت تاڬوه٢ جك مالڠ تيب دي كيت نن كوء ماتي بادان ديري
دين اواء دين اوسه كو تاڠيسهي انشاءالله بايكله توان ديڽ لام لمبتن ماين له سبولن
دوا بولن له تيڬ بولن لام ماين ايندق بركانين جوا له سمڤي هابو سيڠڬن لوتوڠ
دي ٻونڽه مهايون بوكيت له كستاهون انڤلاي نه ڤاته ڤداڠ سيمنجو مناڠيس سيموي
راندين هيب دي بادان كجاوه دانسانق ماتي دالم ريمب اي مناڠيس انڤلاي توان
دين مهايون بوكيت اوسه توان دين دي بونوه برڤنتون ساداڠ مناڠيس توان دين
سيمنجواري جراجق دي تانه تابن سيمنتوڠ دي ڤاريت ڤوتوس كماكمنجولي لاي
باكس برڤيجق له تابن باكس برڬنتوڠ له ڤوتوس كماكمڠڬابي لاي بركات مهايون
بوكيت موري ماريله كو موري سيمنجو اله دين بونوه بركات سيموري راندين
ڤينتاء توان راس كبوليه كهنداق راس كبرلاكو همب ممينتاء باكس توان كوء كڤاي
همب جو توان كوء بوليه ڤينتاء دي توان ماء دين ڤاي ممينتاء ايذين ماء همب
ڤاي مينتاء ريله باء ايتو عاداة بردانسانق باء ايتو عاداة برسودار توان دين تيڠڬل
دالم ريمب همب كڤاي جو توان ديڽ هاراڤ مهايون بوكيت موري ڤايله كو
برجالن ممينتاء ايذين كو داهول ماء همب ننتيكن سيكت برجالن سيموري راندين
بركات سيموري راندين كاني تيڤو كني تيڤوء كاني اومبوء اڤ كنداي بركات سيموري
راندين باء اونداڠ٢ اوراڠ توا توان ديني مهايون بوكيت لاڤس دي تاڠن جن دي هاراڤ

دي مولوت ماڤيس جن ڤرچاي ساڠ جو تمڤوروڠ دين تاٴ مندي كوٴ كونون برتيمب
تاڠن ساڠ تركوروڠ دين تاٴ ماتي كوٴ كونون دي تاڠه جالن برجالن جوا سيموري
دي داڤيئين سيمنجو٢ ساداڠ منڠيس٢ دالم ريمب بركات سيموري راندين جن
توان منڠيس جوا داڠركن بانر كات همب ريبوت جن ڤنداراس اميىٴ ڤلاڤه كوٴ
هيتم٢ هيدڤ جن ڤنچامس اميىٴ هايم ڤاته كوٴ لي مانيكم كوٴ ڤاته ڤداڠ سهالي
كوت ريڠچوڠ له دين باوا ريڠچوڠ اچيه بواتن ماكه ستاهون لام دالم اڤي سموسين
لام مڤاڤوهن دوا بالس توكڠ مانيتيت دوا ڤولوه توكڠ مڤاڤوه راتق منوروت ڤنجوت
ڤنجڠ ستاهون بوڬيس برلاير جاجق دي تيكم ماني جوا ريڠچوڠ اچيه ريڠچوڠ برتواه
ريڠچوڠ اچيه ريڠچوڠ برايڤوه ريڠچوڠ اچيه ريڠچوڠ بربيسا بيسا نن ايڽداق كتواران
دي تاريق ريڠچوڠ دييٴ سيمنجو بركات سيمنجواري مهايون جو دين ديڠ اي كيت
ماين سكالي لاي الون لاڤس اواس٢ دين الون لي ساڠ هاتي دين ايله ماين انڤلاي
دييٴ لام لمبتن ماين له ستومڤق ريمب نن الله دي لونڤه مهايون بوكيت له لام
ڤولان ماين دييٴ ايڽداق بركاندين جوا بركات ريڠچوڠ سيمنجو توان دين سيمنجواري
لاڤسكن همب دي توان ماٴ دين بونوه مهايون بوكيت بركات سيمنجواري مهايون
جو دين ديڠ اي دييٴ هاري نن سهاري كڤ حكوم سمڤي اجل اڠ سوداه ريڠچوڠ
دين بركات جنتن دي لاڤسكن ريڠچوڠن اين مندونچڠ هيلڠ عقل
مهايون بوكيت دي ڤاكوٴ دي مهايون بوكيت برسيتوكيقن كڤوڠكوڠ برڤنتون سيموري
راندين كرانجڠ ڬاداڠ دي ڤولو باكس اوراڠ برجوال ايتيق كوٴ ڬاداڠ كونونله اوڠو
ريڠچوڠ دي ڤوڠكوڠ برسيتوكيق له ماسوٴ كدالم بادان له ڤاڤيڠ مهايون بوكيت دييٴ لام
بركلمائن له روسوه مهايون بوكيت بركات سيموري راندين انق راڠ دي همڤڠ ڬاداڠ
ناٴ لالو ككوت توا له ماتي نن ڬاداڠ ڤنجڠ له دي لابوٴن ريمب راي انق راڠ
دي كوت ڬاداڠ لالو كڤاكن سيمابور له ماتي نن ڬاداڠ ڤنجڠ داراهله برڬابور٢ منڠيس
سيموري راندين توان ديني مهايون بوكيت باا دين توان چاديكن كات توان كتوان
باوا بركات سيمنجواري موري راندين اديق كندوڠ كڤاسيق ماله كو اديق اوراڠ ماتي
نن كو تاڠيسهي موري ماريله كو موري لاڤس دي ڤاداڠ ڤڽامونن دييٴ لام لمبت
دي جالن بركات سيموري راندين كيت برانتيله داهول اي برانتي انڤلاي بركات
سيمنجوري اديق كندوڠ سيموري راندين دين كلالڤ دين دي سيكڤ ايڽداق ترتڠكوڠ
كنتوٴ دين ايڽداق ترتاهن ادا لاي موري راندين اديق كندوڠ ماٴ دين لاڤ اڬق سبنتر
كوٴ لاڤ همب بالايكڤ ڤاچيت ڤيتاروه دين اديق تيڠكي مليڠكي راج باتق ڤوتي

برکَيري دي هلامن ڤاڬغ ڤيتاروه باڤق٢ سڠڬوه برچاري لوڤ جاڠن کوء ترلالو همب
باايک ريڠچوڠ دين جاڠن اديق سينتاء نن کوء دي سينتاء ريڠچوڠ ننتون عمرکو
ڤنداق موري راندين ديىء لام کلماءن ته لالڤ سيمنجواري ديىء لام لمبتن لالڤ
کلوسوء سونو سيموري ساکيت کما ميڠتاء اوبت دامم دي سيا دي کتاکن کدي
جاکَکن دانسانق اواءنه مالو منجڠاکن داڤتله ڤيڠغ سبواه له دي کوبق ماله ڤيڠغ ڤيڠغله
سوداه ترکوبق کدي باله انڤلاي دي بالهن ماله جو ساکين ڤاته ڤرتيڠک ساکينن ساکيت
باء راس کباروبه له دي سينتاءن له ريڠچوڠ دي ڬاتڠمنن کڤيڠغ ڤيڠغ ترڬاتڤ تاڠن
اوک دراهله ممنجوت٢ ديىء ساکيت برتمبه ساکيت مناڠيس سيموري راندين مناڠيس
مڠڬاروڠ ڤنجڠ توان دين سيمنجواري توان دين جڠاله تيدور باا ترلالڤکن لالڤ کدي
جڠاکن راڠسانق اواءله مالو منجڠاکن برکات سيموري راندين انق راڠ دي سوماراسڤ
ناء لالو کهوجوڠ ڬوڬوء سلام نڠک موه لالڤ هاروسله بادان کڠاڤوء کلوسوء سونو سيموري
موک نن موراق له مورام ابوء نن ڤنجڠ له کوسوت ديىء لام برکلماءن له ڤايه
سيموري راندين ڤالوهله برچريچيءن برتڠکوت ڬومي جولاڠيت له کالم٢ نن تاراڠ اڠڤ
برچاراي جوبادان له ماتي سيموري راندين له جاڬ سيمنجواري دي ليهت اديقله
ماتي مڠڬاروڠ ڤنجڠ انڤلاي اواء بردوا تيڠڬل سوراڠ موري راندين اديق کندوڠ جو
سيا همب دي تيڠڬلکن دي سيا دي ڤتاروهکن مناڠيس مڠڬاروڠ ڤنجڠ اديق
کتيڠڬن دالم ريمب مناڠيس ساداڠ مرانڤ موري راندين اديق کندوڠ راڠ بايک
سليندڠ دنيا راڠ کاي سوک دي ماکن ماني ايندا ق کبرکوبور ماتي کدي سندار
تابيڠ ماتي کدي اوراس امبون سبواه نن دين هيباکن جاريه ايندا ق کبرداس کوء
تومبوه کممنديکن دين کوسوء سيا مڤندار دين سندار سيا منديروس اواء بردوا تيڠڬل
سوراڠ اديق کوء ماتي تاڠه رومه الڠکه ساڠغ هاني همب له دي سندارن جوهلوتوڠ
تاڠن نن کيدان مماچيىء تاڠن نن سواڤ مڠڬوسوء اي له سوداه دي منديکنن له
لاکت کاين جو باجو له لاکت امس جو ڤيراق لاکتله اينتن سدون دي ليهت سروڤ
هيدڤ دي ساڤ ايندا ق بربوڤي مناڠيس سيمنجواري ملاچوت لاچوتکن بادان مهمڤس
همڤسکن توبوه اديق مندي همب مڤاوء ناء سام برباسه٢ دي لوبوء راڠ کوت توا
اديق ماتي همب مڠاموء ناء سام برکالڠ تانه سکوبور کيت بردوا ماءسام لاڤوء دالم
ريمب له دي سينتاءن تو سيوان دي لنتڠکنن کدادان اوسه کراتق ريتي ايندا ق
سيوان ڤاته ڤرتيڠک ديىء لام برکلماءن دي سندارکنن اديقن موري راندين اديق
کندوڠ اديق تيڠڬل له دي سيک تيڠڬل جو امس جو ڤيراق تيڠڬل جو الت جو

ڤكاين اديق نن ساداغ برڤكاين دي تيغڬلكن دي دالم ريمب ڤوچوۏ ليغڬله٢ ڤوچوۏ جاوي٢ مود اديق تيغڬله٢ ايسوۏ دين برباليق ڤول اي برجالن انڤلاي له سبنتر ڤرجالنن مماكيق سيموري راندين توان برباليق موه داهول جو سيا دين توان تيغڬلكن مايڠا سيمنجو سوروت تيڠاران اديق ماهيمبو برلاري٢ن برباليق ديداڤيئين اديقن روڤان باءايتو جوا سڤواس٢ مناڠيس برجالن ڤول سيمنجو مماكيق سيموري راندين برباليق سوروت سيمنجو ديداڤيئين اديقن روڤ نن باۏ ايتو جوا برڬوليق٢ مناڠيس دييۏ اونتوغ تقديرالله تورون سوار داري لاڠيت بركات سوار داري لاڠيت منجواري اونڤكندوغ اوسه اغ ڤاسيق دي سيموري اوسه اغ دالغ دي سيموري ڤنتاروهكن دي اغ سيموري مكان بوليه دي تيغڬلكن ڤنتاروهكن دي اغ ككايو ڤنتاروهكن دي اغ دي ريمب ڤنتاروه ساداغ ديداغر له جاتوه سورات سڤوچوۏ هيران سيمنجو سكتيكث مميكير٢ اي سورات تيدافله تنتو برڬونان بركات سوار اتس لاڠيت جاڠن اغ دودوۏ ترڤاكور سورات نڠكث ڬاداغ ڬونان ايندانق بوليه دي باچ كيني له اد انق اغ كودين بوليه اغ باچ سورات ننتون منچاليق سيمنجواري دي ايڠا ككيدال ايندانق دي ايڠا كسواڤ ايندانق سوار ساميغ نن تيغاران توبوه نن ايندانق كليهاتن له دي ڤنتاروهكنن اديقن ريمب ڤاچيت ڤنتاروه دين اديق دين٢ ڤنتاروهكن اديق دين كوۏ رانق ريتي اديق دين كوۏ لواق لمبغ ايسوۏ دين ڤڠكغ ريمب نڠكث كايو نن برڤوچوۏ سيراه ڤاچيت ڤنتاروه دين دي كايو اديق دين كوۏ لواق لمبغ ايسوۏ دين تابغ كايو نڠكث له سوداه دي ڤنتاروهكن برجالن سيمنجواري ايندانقن باايمبو لاي تيغڬل جو امس جو ڤيراق تيغڬل جو اينتن جو ڤودي لڠكڤ جو ڤايوغ نن سباتغ برجالن ڤنجغ انڤلاي دييۏ جاوه ڬاران برجالن اواۏ برجالن سوراغ ديري مناڠيس سڠنجغ جالن بارو ترڬانل دي اديقن دودوۏ مناڠيسله سيمنجو له سبولن ڤرجالنن كاوان ايندانق كاوم ڤون ايندانق برجالن برهيب هاتي برسوا جو باتغ اير بانغ اير دوا برسيمڤغ ساسيمڤغ ايرن جرنيه ساسيمڤغ كاروه٢ كاراق راڬوله هاتي سيمنجو نماكه نن كدين توروت كوۏ دين توروتكن نن كاروهكث اد بيڠاتغ دي هولون كوۏ دين توروتكن نن جرنيهكث اد مانسي دي هولون دي توروتكن ماله نن جرنيه دييۏ لام لمبت دي جالن له سبولن ڤرجالنن تيڠاران دين بوڤي موري اين بركات انلايي اد ڤولو اداله باكوغ اد باكوغ دي اتس دواغ اد موري اداله كمڤوغ٢ ايتو برايسي اوراغن ترڤاسه ككمڤوغ اوراغ برسوا جيرات سبواه ايندانه جيرات اوكن كڤالغ رانچق نن اوكن الڠ٢ برتيري برلاڠيت٢ اوكير برتانه اير امس بركات سيمنجواري راج دي ماكه نن ماتي سونن دي ماكه نن ماتي ستاڠه

هاني نا٘ منمڤوه كدىتمڤوه باداننه تاكوت بركات نق راغ ݢوبال توان جو دين دي
توان جن لام٢ تاڠق دي سانن جيرات اوراغ جيرات لاراغن اينداق بوليه دي تمڤوه
اوراغ نن ڤوت ڤوتي كسومب اوراغ بردوا بردنسانق نن توا ڤوتي كسومب نن كيتيىٔ
سيڤوتي بڠسو كونونله ڤوتي نن بڠسو لاكين اوراغ بوڤين كوٴ دي تمڤوه جيرات نڠكث
نن كوٴ هاني٢ ساميغ كوٴ سيا ماسوٴ كسانن كوٴ ماني اينداق مماڠون بركات سيمنجواري
دبىٔ لام بركلمأن دين تمڤوه جواله جيراتكث جنجي كماني ماني جوا له سمڠي
ڤول كدالم نمڤاٴ دين بوڤي٢ين لڠكڤ سالوغ دڠن رابب لڠكڤ بڠسي دان سروني
رڠكڤ كنداغ جو كوچاڤي اين برابب انڤلاي ڤواس برابب بركوچاڤي هاري نن
ساداغ تاڠه هاري دي بوڤيكن ڤول له سالوغ اداغ٢ دي داڠركن باٴبوڤي انس
لاڠيت اداغ٢ دي اواغ٢ تورون ڤيتونغ نبي داوت منداڠر ڤوتي كسومب لالو
بركات انڤلاي كمبغ اديق كندوغ ساداغ ڤڠاڤن هاري كيني منهاري ترايڤف٢ دي
ڤڠاكنن دين كيني داراه دين ترسيراف٢ كمبغ دي ماراغ برسالوغ باٴ بوڤي دي بوبون٢
باٴ بوڤي دي اونق بانق او كمبغ سيلو جوه كجيرات برجالن سيكمبغ ماڤيس له تيب
ڤول دي جيرات هاتي چامس برچمڤور هاراڤ چاليق سكيلس٢ انته لاي تنتو انته
ايندق اوراغ دي سڠكان توانن انه برلاري اين ڤولغ اڠوٴ اڠاٴ تيب دي رومه
بركات مندي روبيه مندي كندوغ ڤوتي كسومب مندي كندوغ سيڤوتي بڠسو
كمبغ اي انق كندوغ دين باا مكث كو برلاري ا نن باكس كو تاكوت ا نن برسوا دي
كو منجاواب سيكمبغ ماڤيس مكث همب برلاري٢ اواٴ دين ڤاي كجيرات برسوا همب
جو اوراغ روڤ باٴ روڤ توان دين سكيتيىٔ ايندق برلاين ݢاداغ كيتيىٔن سام ساميغ امبوس
سالوغ باٴ ايتو جوا بركات مندي روبيه كبوهوغ ماله كو كمبغ كدوت ماله كو كمبغ
دي ماراغ ماني كهيدوڤ منجاواب سيكمبغ ماڤيس مندي تاٴ ڤيچاي دي دين
چوباله سيلو دي مندي بركات مندي روبيه جن همب ڤاي مڤيلو اواٴ كو جواله
ڤاي باواله ناسي جوكوڤي باواله ڤيڠغ جو تيمباكو دي سندوٴ ناسي دي سيكمبغ دي
باوا كوڤي دي كيندي ساداغ دي دالم كيندي ڤيراق اي برجالن انڤلاي دبىٔ لام
امبت دي جالن له تيب ڤول دي جيرات بركات سيكمبغ ماڤيس توان كاچيىٔ
جونجوڠن همب جن توان برسالوغ جوا توان ماكنله كث ناسي اوسه لي اي كمڤاوت
منچاليق ساميغ اين ايندق له تيڠث كالي دي تڤاي ايندقن منچاليق جوا ترهيب
هاتي سيكمبغ اوراغ دي ساڤ تاٴ بربوڤي اوراغ دي هيمبو تاٴ مڤاوت ايت مناڠيس
انڤلاي بادان تاٴ تاهو دي اونتوڠن اين برباليق ماله ڤولغ له تيب ڤول دي رومه

برکات مندي روبيه اسببن کو مناڠيس ناسي دي باوا تاء برماکن اير دي باوا تاء
برميذوم منجاواب سيکمبڠ ماڤيس ايندا‌ق کات دين نن داراس ايندا‌ق مواوت
دين نن ساست دين سمبه دين سوجود باني دين ميندا‌ء امڤون باڤق۲ تکال کات
دين کتاکن نه سمڤي همب برکات تيڠ کاني همب تڤاي اوراڠ تو ايندا‌ق مڤاوت
دييء همباله مالو ڤول مک همب بربائيق ڤولڠ دييء ايتو ناسي تاء برماکن دييء ايتو
اير تاء برميذوم برکات مندي روبيه بيرله ديني ماء کسانن ماء همب ممباوا ناسي
ماء همب ممباوا کوڤي کوء سمڤي همب برجالن کوء برتان ڤوتي کسومب کتاکن
همب کااير کوء برتان سيڤوتي بغسو کتاکن همب کنجامور برجالن مندي روبيه دييء لام
لمبت دي جالنله تيب ڤول دي جيرات سالوڠ بربوڤي دي داڤيئي دييء هاراڤ
مندي روبيه ايل دي سڠک انق کندوڠ دييء رومن ايندا‌ق برلاين دييء ڬاداڠ
سروڤ ساميڠ ايل دي سڠک انق اواء انق دين راڠ مود نڠک جن رينتڠ دي
سالوڠ جوا ماکنله ناسي همب باوا ميذومله کوڤي همب باوا منجاواب سيمنجواري
کڤاسيق ماله مندي دين اوراڠ بوروء دي باري ناسي اوراڠ بوروء دي باري اير
منجاواب مندي روبيه مک همب اولوري ناسي مک همب اولوري کوڤي انق
همب نن ماتي نڠک باء رومن راڠ مود بانر ترداڤوه ساميڠ هاتي همب ميذوم ماکن
سيمنجواري ماکنن نن تيڠک سواڤ کامڤت ممباسوه تاڠن له سوداه ماکن جو ميذوم
برکات مندي روبيه باري لوروس همب برتان سياله باڤق راڠ موداک سياله مندي
راڠ مود منجاواب سيمنجواري نن کوء ايتو مندي تڤاکن باا جنن دين مڤابوتن
برکات مندي روبيه نام الله دي سابوت اوراڠ کونونله نام ايبو باڤق دي سابوتن ايبو
بڤاکن باڤق همب داتوء بنداهارا مندي دين ڤوتي ليندوڠ بولن برکات مندي روبيه
چامس جاوه موه انق دين چامس موه هيلڠ انق دين لي ساست ککمڤوڠ ايندوء ببلاهن
ديني جون ساداڠ جو ڤوتي ليندوڠ بولن مک ايندا‌ق جاڠ منجاڠ کاميله تيڠکل
برجاوهن جو سيا بانر براڠق انق کندوڠ سيمنجواري سيا مماراهي انق منجاواب
سيمنجواري ساله ايندا‌ق دوس ڤون ايندا‌ق سيلڠ ايندا‌ق سليسيه ايندا‌ق کميراڠن
دين ايندا‌ق ڤول مک همب سمڤي کماري اواء همب ڬوبال کود۲ دي بالي باڤق
همب کود دين لاري ماسوء ريمب کود دين ايندا‌ق داڤت لاي همب ڤون ايندا‌ق
ڤولڠ ڤول تاکوت همب ککاميراڠن برکات مندي روبيه جن لام کيت دي سيک
مايله کيت ککامڤوڠ جک لي سمڤي هاني انق مليهت رومه بوروء همب برکات
سيمنجواري کڤاي همب جو مندي ايکاله روڤ جينيس بادان مالو دين دي اوراڠ

کمڤوڠ منجاواب مندي روبيه کاين جو باجو جن دي روسوهکن الت ڤکاين باڤق باني ڤوساک، منڠکي اي ايتو ڤاکي دي انق کندوڠ ديء اينداق بوليه برتڠکوه لالوله ڤاي انڤلاي کرومه مندي روبيه له تيبا ڤول دي رومه دودوء دي داکت ڤرين برکات مندي روبيه مڠاڤ انق دودوء سانن انق کندوڠ کماري دودوء منجاواب سيمنجواري اينداق دين ڤانه دودوء سانن اينداق اسل دين دودوء سانن برکات مندي روبيه کمبڠ ماري همب سوروه نايک کو کاتس انجوڠ سوروه تورون اچيء کو٢ ڤوتي کسومب سوروه ݢنتي کاين باجون کتاکن همب ماهيمبو نايک سيکمبڠ کاتس انجوڠ لالو برکات انڤلاي اچيء کندوڠ ڤوتي کسومب برکاين برباجو اچيء مندي همب ماهيمبو اچيء٢ تورون کيني٢ تاڤق مرينتاء انڤلاي سوميراڤ داراه دي دادا اين مماکي انڤلاي لاکت ڤکاين سدون له تورون دي اتس انجوڠ له تيبا ڤول تاڠه رومه منڠکوت کريبن مندي برکات ساداڠ منکور امڤونله همب مندي کندوڠ ا تيته کاهمب جوجوڠ برکات مندي روبيه انق کندوڠ ڤوتي کسومب جاڤوت دي کو اوراڠ ننتون باوا نايک کاتس انجوڠ برجالن ڤوتي کسومب برجالن کداکت ڤينتو منچاليق سيمنجواري برکات ڤوتي کسومب کدين ڤداتوء اوراڠ نڠک اوراڠک اينداق ڤاتوت داتوء کدين ڤاتوان اوراڠ نڠک اينداق ڤاتوت کتوان همب کدين ڤالڠکو اوراڠ نڠک الون کڤاتوت دين ڤالڠکو بالاجڠن دين کمڤابوت برکات ڤوتي کسومب توان داتوء مود منجواري توه کيت دودوء کاانس انجوڠ مڠاتوان دودوء دي سيک ماري کيت نايک کاانجوڠ منجاواب سيمنجواري جن لي همب نايک کانجوڠ ديء اينداق اسل دودوء سيڠن اسل دين دودوء دي سيک ساجق دي ايڤيق دي مامق دين برکات ڤوتي کسومب جن توان برݢارا٢ جک دين چاليق راسن مات جک دين اواي راسن تاڠن مايله کيت کاتس انجوڠ ايله نايک کاتس انجوڠ ساداڠ دالم کولمبو امبون مماکي سيمنجواري سراول ڤنجڠ برتاکت مراتوس اينتن دي کاکي برباجو ڤيدنداڠ هيجو کيلتن باء چند ڤانس ليندوڠن باء چندلاير برديتر ڤلاڠي هيجو تيڤ سودوت تيڤ ڤيکنتر تيڤ جوروڠ تيڤ ايکامت دي تاڠه سيڤاليت ݢيل ڤڠکيلوکن اوراڠ نن باڤق ديء لام برکلماءن له لاکت کاين جو باجو ديء ڤواس برلولق ڤولي هاري برساراڠ ڤاتڠ جوا ڤاتڠ برجاوات داڠن سنجة برجاوات جومالم نه تورون دي اتس انجوڠ دي باکر تيلوڠ کيري کانن سيڠ روڤان رومه ݢاداڠ نه دودوء سيمنجواري ساداڠ دي انس کاسور ݢاداڠ ناسي دي سندوء دي سيکمبڠ ايداڠن اله ترلانق ديء ناسي اله ترلانق برکات سيمنجواري

ڤادي رانيت جو ڤادي جيڠتن ڤادي كاتيىٔ ريمبون داون دي باوا اوراڠ ڤاداڠ ڤنجڠ ناسي دي سندوٴ كڤيڠݢن جو سيا همب سداون همب برڤنتڠ ماكن سوراڠ منجاواب سيكمبڠ ماڤيس ڤادي رانيت جو ڤادي جيڠتن ڤادي كيتيىٔ ريمبون داون دي باوا اوراڠ كوت توا ناسي دين سندوٴ كڤيڠݢن جو سيا توان كسداون جو اچيىٔ ڤوتي كسومب ايله دودوٴ كدوان دودوٴ برتنتڠ تڠتاڠن سوراڠ بولن سوراڠ متهاري سام چرديق كدوان ايله ماكن انڤلاي كوٴ ليڠه سيمنجواري منچاليق ڤوتي كسومب كوٴ ليڠه ڤوتي كسومب منچاليق سيمنجواري سوراڠ تركاچر دي لاڤيق سوراڠ تركاكڤ دي كليڠكيڠ سوداه ماكن سوداه مينوم ڤيڠݢن برامبل دي سيكمبڠ ديىٔ مالم سمالم ننتون سكالڤ ايندلق دي تيدوركن دوا كالي هايم بركوكوٴ چوكڤ كتيكڽ هاري سيڠ ٢ سهاري دوا هاري دي ݢوال تابوه لراڠن مڤاوت تابوه سواڤ كيدال ٢ داتڠ اوراڠ سدون كرومه منديي روبيه بركات ماله چرديق ڤنديي امڤونله كامي منديي كندوڠ اسبب تابوه برݢوال دي ما رانجو نن برتوند دي ما ڤاراڠ نن برديري دي ما ڤڠهول بوليه مالو منجاواب منديي روبيه كوٴ ايت نن دي تراڠي ايندلقله ادا نن باٴ كين مك تابوهكڽ دين ݢوال همب كدتاڠن اوراڠ نيت ماسوت دي هاتي همب كيت منچنچڠ ݢلڠݢڠ ٢ منچاري جودو ݢلڠݢڠ ڤوتي كسومب ماٴ كيت برسوكڽ ٢ ماٴ كيت برݢالق ٢ كات سڤاته برتريم كات سبواه برداڠركن كوٴ باٴايتو تيته منديي كوٴ برجاريه كامي ڠاموه تاكوقله هاري كتيكان منجاواب منديي روبيه باري جنجي همب داهول تيڠݢ هاري همب ٢ برجنجي دي هاري نن تيڠݢ هاري سكيتيىٔ ايندلق دي هنتيكن مهاسيلكن ڤاكي ݢلڠݢڠ جنجين سمڤي تيڠݢ هاري راڠ باڤق هاسيل سدون ممباوا ڤكاين سوراڠ ٢ ممباوا امس داڠن ڤيراق ݢلڠݢڠ برديري سهاريتو رامي سابوڠ اوكن كڤالڠ بولو هايم برتوند ٢ داراه هايم سڠنتون سوڠي دي تيليق ڤد تاروه هايم ايندلق اوراڠ بربيلڠ ڤولوه اوراڠ بربيلڠ راتوس ريبو اله سهاري دوا هاري سمڤيله جنجي توجوه هاري ايڤون كاوين انڤلاي باراله انق ڤوتي ٢ باراله انق رندا ݢاديس انق مود باڤق سكالي برجوݢق انق سوتن ٢ باراله انق راج ٢ انق بايكڽ دالم نݢري دي مالم سمالم ننتون راس كرونتوه رومه ݢاداڠ باڤقله راݢم ڤرمايڤن راج ٢ برماين چاتور سوتن ٢ برماين كود اوراڠ كاليڠ برماين اڤي اوراڠ بوݢيس برسيڤق راڠݢ باڤقله راݢم فرمايڤن دي مالم سمالم ننتون ترااداڤ قضي داڠن والي باڤقله معليم جو توانكو برديري سقسي نن برامڤت ايله كاوين انڤلاي دودوٴ ستنديڠ ڤوتي كسومب دودوٴ سيمنجواري دي تيليق ڤدا ڤكاين ٢ ڤوتي كسومب

هرڬان ايندان ترهاڬوي هرڬڽ ستيمبڠ جو نڬري ايندن جو ڤودي برکيلاتن سيمنجو باٴيتو
ڤول دي مالم سمالم نندون سکالڤ ايندان دي تيدورکن دوا کالي هايم برکوکوٴ چوکڤ
کتيڬڽ هاري سيڠ دييٴ لام برکلماٴن له سبولن دوا بولن سابوڠله اوسي انڤلاي برکات
ڤوتي نن بڠسو کن اواي ڤوتي کسومب ايندان ڤاتوت کاکن باٴيتو ايندان همب
دي باري تاهو کاچ بايکڽ نن دي کجاکن الله موله سمڤي ماسوت کاکن مناڠيس
ڤوتي نن بڠسو برکات سيمنجواري اديق کندوڠ ڤوتي نن بڠسو جن اديق مناڠيس
جوا ماري کيت ساجمبر ماکن ماري کيت ستنديڠ دودوٴ ماکن برتيڬڽ براديق
ساداڠ دي اتس انجوڠ تيڠڬي سوداه ماکن سوداه مينوم اين برباليق کتمڤتن دييٴ
لام برکلماٴن له سمڤي ساٴوکور ساجڠکان دالم تين ڤوتي نن بڠسو اله سهاري دوا
هاري اوراڠ بردوا نردانسانن دالم تين کدوان له سبولن دوا بولن له سمڤي سبيلاڠنن
ضهيرله انق ڤوتي بڠسو ايله انق لکلاکي تيب دي راسو٢ ڤوتوس تيب دي باتو٢
ڤاچه سباري اد سهاري برکات٢ ڤوتي نن بڠسو توان جودين اي دي توان انق همب
ضهير کدنيا سيا کنام انق کيت سنجاواب سيمنجواري نمان جن کو سوسهکن نام له
سوداه داهولون نمان داڤت دالم سورات نام نن داتڠ داري لاڠيت ايله داتڠ دي
باڤقن له دي سيڠکڤ ماله سورات برانام راڠين ڤميڽن له سهاري دوا هاري ضهير
انق ڤوتي کسومب برکات ڤوتي کسومب توان دين سيمنجواري سياکنام انق کيت
منجاواب سينجواري نام له سوداه داهولون نمان داڤت دالم سورات نمان سيراج
ڤايي له سبولن دوا بولن برکات سيمنجواري انق کندوڠ راڠين ڤميڽن انق کندوڠ
سيراج ڤايي ماٴ دين ايون دين بوايکن اوبواي٢ انق کندوڠ لالڤ له لالڤ
اي مناڠيس ساداڠ ايتو ترکيرا هاتي دي نن جاوه منديري روڤ سيموري انق
کندوڠ لاکسله ڬاداڠ کوٴ لي مالو دين کترڤوڤوس کوٴ لي هوتڠ دين کتربايير له ڬاداڠ
انق کدوان ڬاداڠ باٴ دي امبر٢ چرديق باٴ دي اجر٢ ڬاداڠ الله برکلاکو چرديق
اله بربچار برکات سيمنجواري انق کندوڠ راڠين ڤميڽن انق کندوڠ سيراج ڤايي
کيت ڤاي برجالن٢ ماري کيت ڤاي کڤاکن ڤاٴ تاهو اوراڠ دي اواٴ٢ ناٴ تاهو دي
اوراڠ ماٴ تاهو دي دوسون اوراڠ ماٴ تاهو دي عاداة٢ مينتاٴ ڤيتيس دوا ڤولوه ريل
ساداڠ تباکس ڤوتي بڠسو برلاري راڠين ڤميڽن امڤل منديي کندوڠ همب باري دين
ڤيتيس دي منديي دوا ڤولوه ريل باڤقن کبرلنخ همب کڤاکن دييٴ کاسيه دي انق
کندوڠ اڤ کهنداقن دبباريکن ڤيتتاٴن دي ڤولاکوکن دبباريکن دوا ڤولوه ريل اڤل
برجالن انڤلاي برجالن برتيڬڽ برانق له تيب ڤول دي ڤاکن اوراڠله برسوسوٴ رامي٢ اوراڠ

برتومڤق٢ برجالن٢ سيمنجو ماسوءْ جيروڠ كلوار جيروڠ لالو كجيروڠ راڠ برساداه ترسوا مندي باڤقن ترسوا ڤول مامقن اڤقن برجوال ساداه مندين برجوال ساداه مامقن برجوال ڤاكو هيبانه هاني ممنداڠي بركات سيمنچواري انق كندوڠ راڠين ڤمينن ساداه اوراڠ تو نه دي امبوڠن ساداه اوراڠ تو منڠيس باڤق سيمنجو كمانه اواءْ كمڤادو جو سيا لديكتكن بركات سيمنجواري مندي بااكڠ ساداه مندي سيانه نن ممبواڠكن بركات مانه باڤقن انق كيتيىءْ نن ممبواڠكن انته انق٢ سيا بركات سيمنجواري همب نن ڤون انق تو انق دين ساداڠ ڤاڤڠ٢ ماءْ دين ڬنتي ساداه انكو ماءْ دڤن ڬنتي ساداه مندي دين ڬنتي دوا ڤولوه ريل ديبارين ريل دوا ڤولوه بركات سيمنجواري انق كندوڠ ماريله ڤواڠ تراڠ فانس الون ڬاراڠ تراڠ هاري الون تيڠڬي ايڽ بربايق انڤلاي بركات راڠين ڤمينن كيت برانتيله داهول ڤايه دين اوكن اڠ٢ انه برانتي انڤلاي بركات راڠين ڤمينن همب مناراڠ باكس باڤق همب برتان ايڽو٢ تكال كيت كڤاكن اڤق سوروه مينتاءْ ڤيتيس باڤقن دوا ڤولوه ريل بوليه ڤيتيس نن سكيتوله ڤاي كيت كڤاكن له تيب ڤول دي ڤكن له برجالن٢ ڤول برسوا اوراڠ برساداه اڤق سوروه دين ممبواڠكن له سمڤي ديڽي بواڠكن كودين باڤق ڬنتي ساميڠ ايتو مراس دي هاتي دين كا دي باڤق اوراڠ ننترن انوكه الوران مندي اتوكه الوران باڤق بركات سيمنجواري انق كندوڠ راڠين ڤمينن هيب همب دي اوراڠ ننتون هيب همب دي اوراڠ بڠسة دييءْ همب مراسي بڠسة بڤق جو مندي دين تيڠڬلله سبڠسة اوراڠ چاڠ بركات راڠين ڤمينن دي بوڤيكن بانر دي ڬنتڠ دي ڤريوءْ سوداهله ساسق دي بوڤيكن بانر دي اوراڠ الله تعالي له مانمڤاءْ ايڽ برجالن انڤلاي له تيب ڤول دي رومه اڠق سهاري دوا هاري اڠق سڤاڬن دوا ڤاكن له دوا بولن لام دي رومه بركات راڠين ڤمينن باڤق جو ديڽي دي باڤق ايندا ق باڤق برهاتي روسوه سلاروت سلام نڠكڠ باا ترلامڤكن ماكن باا ترلالڤكن تيدور هاتي باءْ هاتي ڤلاڤه مندي دين دي مانه كيڽي مندي دين سيموري راندين دي مانه باڤق تيڠڬلكن منڠيس سيمنچواري منداڠر كات انق كندوڠ٢ راڠين ڤمينن نن ايندا ق اڠ كتاكن اواءْ دين ايندا ق بردانسانق ممبوڤي باڤق دي همب ڤوچوءْ سيجالي سيجليندس ڤوچوءْ سيجاوي جاوي مود دي لاڠيت باڤق مهاليندس همب دي بانيق ايتو ڤول تاهو همب دي مندي همب ايڽ ماتي دي دالم ريمب ايندقان ماتي دي ڤڽاكيت ايڽ ماتي داڠن سبب ماتي ترسايت كاني رينچوڠ تكال مندي كماني همب نن تاهو داهولون داري ماتي سمڤي كتيڠڬل همب نن تاهو داهول

ترسندار دي كايو ڬاداڠ لڠكڤ جو الت ڤكاياينڽ لڠكڤ جو ڤايوڠ نن سكاكي مناڠيس
راڠين ڤميڽن تڠال منڽدي كماتي باڤق لالڤ ماس ايتو بركات راڠين ڤميڽن اديق
كندوڠ راج ڤاڽل اڤ ڤيكيران اديق كندوڠ منڽدي كيت ماتي دي ريمب
منجاواب سيراج ڤاڽل كوء ايتو توان تڤاكن ڤوڠڠ ڤيكيران باكس توان٢ نن تاهو نن
ڤنڽدي برجالن توان دين توروتكن كوء باء ايتو كات اديق كيت جاڤوت منڽدي
كيت مناڠيس راڠين ڤمبڽن مالو كتومبوه دي اواء چاچت كداڠ كودين بركات
ڤوتي نن بڠسو انق كندوڠ راڠين ڤميڽن ا باني نن اڠ تاڠيسكن امس ڤيراق باڤق
دي كيت بوليه اڠ برسوك هاني منجاواب راڠين ڤميڽن تاء هالو سهالو نڠك هالو
ترتومبوء دي تابيڠ٢ راڠ كوت توا تاء مالو سمالو نڠك مالو ترتومبوء دي ڬاڤيڠ منڽدي
همب ماتي دي ريمب اديق كندوڠ سيراج ڤاڽل توروتكن همب دي اديق برجالن
راڠين ڤميڽن برلاري ڤوتي نن بڠسو دي ڤاچيتكن انقن دي همبت ايڽداق
ترهمبت دي لاراڠ ايڽداق ترلاراڠ جادي برجالن له سدون ڤاي برليم برانق ديء
لام نمبت دي جالن بركات راڠين ڤميڽن كوء ڤاء ميڤلو كايل الله تراتڠ جالن كدي
توروت نن سبولن ڤرجلانن امڤت هاري كيتاله تيب له تمڤاء دين كايو ننتون نن
برڤونچق سيراه بركات سيمنجواري انق كندوڠ كودين كيتيء ناء همب داهول كين
ماء دين سيلوله داهول انته لاي انته ايڽداق انته بوسوء منجادي تانه انته چاي
منجادي امبون له برجالن سيمنجواري دي داڤيئين اديقن٢ باءايتو جوا ترسندار دي
كايو ڬاداڠ اوسه كراتق ريتي تيدو اوسه كلواڤ نمبڠ تيدو ڤايوڠن تركمبڠ جوا دي
سيڠڠكن مكان جاڠن كراتق ريتي تيدو روڤون برساراڠ ايلوء رومڽن برساراڠ لابيه
مناڠيس سيمنجواري موري راندين اديق كندوڠ موري جاڬ ماله تيدور انق كو
داتڠ منجاڤوت كاكق كو داتڠ كماري مناڠيس برڬوليق٢ برلاري راڠين ڤميڽن باڤق
جو ديڽي دي باڤق كڤاسيق ماله باڤقك اوراڠ ماتي نن دي تاڠيسهي برجالن باڤق
كسانن ماء دين برڤاچه جو منڽدي دين ايڽداق باءايتو راڠ برڤاچه له برجالن ڤول
باڤقن اديق كندوڠ سيراج ڤاڽل كوء نن دي چاري له برسوا دي هيمبو ايڽداق
بربوڤي اڤكه ڤيكير اديق كندوڠ ايكوله چيڽتا جيڽيس بادان مناڠيس سيراج ڤاڽل
كنله لام همب كتاكن همب نن ايڽداق تاهو٢ همب نن ايڽداق ڤنداي لاي ڤوڠ
ڤيكيران باكس توان كوء باءايتو كات اديق چاريله دي اديق اڤي ماء ديڽي باكر
كوماين كيت سارو بوراق نن ڬاداڠ دي توكيق اڤي اتس باتو له دي هيدڤ اين
اڤي مندوڠ اسڤ كامايڽ اسڤ نن سمڤي كاتس لاڠيت له دي سارڠ بوروڠ

بوراق جو اسف كوماين نڠتون له توروڽ بوراق نن ݢاداڠ بوروڠ بوراق بوروڠ رمباين
بولو برتوليس اير امس كاڤق برتوراڤ اس٢ ڤاروه نن امس سڠديرين مڠدانچيڠ
دانچيڠكن ڤاروه مڠداكوئ داكوئكن كوكو باء بوڤي ڤوڤوت دان سروني باء بوڤي تليمڤوڠ
راج جارا ايله تيب اتس دنيا بركات راڠين ڤميڠن توان ديڠي سيمبوروڠ بوراق
داڠركن باڽر دين كتاكن مڠدي دين ماتي دي ريمب ڤيڠتاء هيدڤ اي مڠدي
همب ايڠداق مڠدي دين دي هيدڤ اي دي ماكن كوتوئ كلام الله دي ماكن كوتوئ
قرئن كوئ تربڠ باڽر كلاڠيت دي تڠكڤ ݢريدو ڤيدو دي ڤوڤوت سيهاليمبوبو ماكن
هابيس ميڠومن توهور كوئ باء ايتو نن ڤيڠتاء اديق كمهيدڤ اي همب ايڠداق دي
تيڠݢلكڽ اير ماوال دي باري ليديس توجوه هالي ايڤون تربڠ انڤلاي تربڠ ممبوبوڠ
كاتس لاڠيت بركات راڠين ڤميڠن بيڠتڠ تاراڠ جو بيڠتڠ تيمور بيڠتڠ انق راڠ راو٢
مڠدي كڠدوڠ جڠكاله تيدور ايك ميڤاء اوبوڠن ڤاوا دي تيتيقكڽ كهاراڠ مهاڠڤ
سيموري راندين بيڠتڠ تاراڠ جو بيڠتڠ تيمور بيڠتڠ نن داري راو٢ مڠدي جاڠك ماله
تيدور ايك ميڤاء اوبوڠن ڤاوا دي باروتكنڽ كڤيڠكڠ دي لاچوتن ڤول جوليديس له
دودوئ سيموري راندين دي تيتيقكڽ كليداه بركات سيموري راندين انق بيڠچاچق
بيڠچاچو انق ڠيڠ٢ ريمب اواء لالڤ دي جڠكاكن بركات راڠين ڤميڠن كڤاسيق
مالهك مڠدي باا دي كيرا بادان لالڤ برموسين٢ مڠدي ماتي له تاڠق سيموري
راندين برلاري ڤوتي نن بڠسو دي سيك موه كو اديق دين اديق كڠدوڠ سيموري
راندين باايبو ڤول دي ساڽ بركات ڤوتي نن بڠس اديق كڠدوڠ مايله ڤولڠ مڠاڠيس
ڤوتي نن بڠسو مڠاڽل بادان سيموري له دي باوا ماله ڤولڠ اواء برليم له برانم راڠ
مود سيموري راندين دييئ كاسيه سايڠ دي انق ستاڤق ايڠداق دي چارايكن دييئ
لام لمبت دي جالن بركات سيموري راندين توان جوديڠي دي توان داڠركن باڽر
دين كتاكن برلاري لاري كڠادوڠ كرومه اولڠ توا دين سيلو دي دالم تانوڠ بڠستله
چڠد مڠدي كيت بركات سيمڠجواري اوراڠ بڠسة كران دين اوراڠ ميسكين كران
دين اونتوڠ كيت انته باء مان دي ماله اوراڠ كبڠسة امس ڤيراق لي باڤق دين
دييئ لام لمبت دي جالن تيب دي رومه مڠدي روبيه نايك كرومه انڤلاي دودوئ
دي اتس كاسور ݢاداڠ لماله ڤول دودوئ٢ ترهنتر ناسي جوكوڤي له ميڠوم ماكڽ سيموري
ماكن برتيڠك جو انق سوداه ماكن سوداه ميڠوم لالو كااتس انجوڠ ڤيراق له لام ماس
دي ساڽ بركات ڤوتي نن بڠس اديق كڠدوڠ سيموري راندين اديق داڠركن كات
همب سلاروت سلام نڠك ماء دين اولوركڠله كو ڤولڠ دين ليهت كمڤوڠ هلامن كو

ماٴ دين سيلو جنجڠ تڠڬ كو جاوه همڤيڠن كيت جالڠ عاداة برايڤر بربيس مناڠيس
سيموراي راندين دين تاٴ بركمڤوڠ برهلامن ايندلق برجنجڠ برتڠڬ جنجڠ تڠڬ دين
دالم ريمب كمادين كدي اولوركن مناڠيس ڤوتي نن بڠسو كوٴ باٴ ايتو كات اديق
كبونيه ڤينتاٴ همب ايندلق ڤاتوت اديق باٴ ايتو سلام بوروٴ لي كاايلوٴ بركات
ڤوتي نن بڠسو انق كندوڠ راڠين ڤمينن چوباله ڤينتاٴ دي انق له ڤواس همب
منيڠو منجاواب راڠين ڤمينن انشاٴ الله جديله امڤ بركات راڠين ڤمينن مندي
كندوڠ سيموراي راندين ممينتاٴ همب باكس مندي سلاروت سلام ابڬ ايندلق
مندي كندوڠ مڠانل ايندلق ما ايڠت باڤق لاي ماٴ دين اولوركن مندي ڤولڠ ماٴ
دين ليهت كمڤوڠ مندي باٴ ايتو عاداة اوراڠ برمندي جاوه همڤيڠن همب جالن
منجاواب سيموراي راندين كوٴ باٴ ايتو كات انق روميتله همب كممباري ايكوله جينيس
بادان همب منجاواب راڠين ڤمينن مندي كندوڠ سيموراي راندين جن سباڤق ننتون
جاواب كوٴ تاٴ اموه دينڤ هنتركن سبواه ڤينتاٴ باكس مندي كوٴ تاٴ سوڬ مندي
برانق كوٴ تاٴ سايڠ مندي دي كامي ڬون كاميله باڤق بانر ايندلق برداس جاريه
كامي باري همب روتن سكارات كوٴ ايندلق اموه دين اولوركن برسيراق سيريهله
كيت بركودوڠ كودوڠن روتن ساداڠله مندي برانق كوٴ همب باٴ ايتو ڤول دودوٴ
برمانوڠله سيموراي منداڠر كات باٴ ايتو كاسيه دي انق اوكن الڠ تاكوت كچاراي
جو انق ڬون انق ڬاداڠ سكالي دنيا اخيرات تاٴ تربالس منجاواب سيموراي راندين
نن كوٴ باٴ ايتو ڤينتاٴ انق ڤينتاٴ برباري دي همب منجاواب راڠين ڤمينن كهنداق
انقله مندي باري ڤينتاٴ دين سوداه برلاكو كيني٢ كيت برجالن بركات راڠين ڤمينن
مندي دين ڤوتي نن بڠسو منااه مندي توا همب كيت برجالن كيني نڠڬ كيت
هنتركن مندي همب مندي كندوڠ سيموراي راندين كرانه ڤايوڠ سكاكي دي سانن
كمڤوڠ مندي دين اله سديا سدون ايڤ برجالن انڤلاي ككمڤوڠ سيموراي راندين كرانه
ڤايوڠ سكاكي ايلوٴ كمڤوڠ اوكن كڤالڠ دييٴ لام بركلماٴن له سبولن دوا بولن له تيب
ڤول دي سانن دي چاليق كمڤوڠله لاڠڠ رومه تڠڬ له جادي تانه كربو بنتيڠ له
هابيس ڤول ساواه لاداڠ له جادي ريمب سلام دي تيڠڬل كنن له مناڠيس سيموراي
راندين دودوٴ مڠانل بادان ديري دي كانل الله جو محمد داتڠ ڬاراق كڤدان انق
كندوڠ سيموراي راندين جاڠن انق دودوٴ ترڤاكور بركات الله جو محمد چنتاله رومه
ڬاداڠ كو كونونله سيموراي راندين له تركانل دين چينچين٢ برنام چينتا٢ دي باكرن
كومباين ڤوتيه دييٴ كهنداق ساداڠ برلاكو ڤينتاٴن ساداڠ برباري راڠ مود سيموراي

راندين ساواه لاداغ كربو جو بنتيغ امس ڤيراق رومه نن ݢاداغ له دي چينتان سدون له سوروت باݢي سمول رومه ݢاداغله برديري سروف جو نن داهول سكيتيء ايند‌اق برسليسيه امس سكاتي ايند‌اق اوسق انتهكوء جادي لابيه باڽق لابيه ايلوء ڤد سااڽسوء ايله نايكث كاتس رومه دي سيغكف ڤينتو سدون سلاڤن ڤولوه سلاڤن نن كيتيء ايند‌اق بربيلغ ايله نايكث كاتس انجوغ تانونن ترانتغ جو برهيمبو ماله سيموراي اچيء كندوغ ڤوتي نن بغسو نايكث كرومه سدون دييء لام بركلماءن له لالو اڤق سيمنجوله لالو مندي سيمنجو لالو كيلامن رومه ݢاداغ بركات سيمنجواري انق كندوغ راڠين ڤمينن باليله دي اغ ڤاكو ننتون نن دي باوا اوراغ توا تو بار جنن بالي ساميغ برواري راڠين ڤمينن له دي بالين ڤاكو ننتون انن دي باوا دي بالين لاي سكالي دوا كالي انن دي باوا ايند‌اق سوروت دييء هيب سيمنجو اري هيب دي مندي جو باڤق دي باري كاين جو باجو برجالن ماله اڤقن برجالن باكس توانكو٢ ݢورو سيمنجو له تيب ڤول دي سوراو له دي ليهت دي توانكو مندي باڤق له بركاين برباجو كاين جو باجو دي اوغكين كاين٢ دي باري اوراغ اواء تاء بوليه مماكين ايتو حكوم دي مندي سيمنجو ايتوله اجڤ دي توانكو كات تاء بوليه دي جاواب سوراغ ايند‌اق باكسن تاكوت٢ دي سيمنجو سوراغ لام سكيتيء انتاران له سمڤي ڤول كرومه٢ سيمنچواري اواء تاء تاهو دي انق انقن تاهو دي اڤقن دييء بيجق سان ڤوتي بغسو له دي هيمبون كرومه سيمنجو چندا تاء تاهو دييء مالو دي ڤوتي بغسو له كرومه باڤق سيمنجو له لام بردودوء٢ بركات باڤق سيمنجو كوءلي هيب كاسيه دي كامي جن كامي دي باري كاين ايند‌اق كامي بوليه مماكي دي توان سيق لابي ڤنجغ كاميله دي ڤربوداڤن ساجق ڤانيغكل انق كامي ديم دي رومه ايند‌اق بوليه ديم دي باواه لومبوغ ساميغ باء چندا انجيغ كامي دين بركات ڤوتي نن بغسو مندي ماكنله كث ناسي مينوم ماكن اڤق سيمنجو له سوداه مينوم جو ماكن بركات ڤوتي نن بغسو منااله مندي كندوغ همب مول مندي كماراسي مندي ڤرچايل دي توانكو اكتان دي توروتكن ايكوله نن كبالسن برتان همب دي مندي كوء تان همب نن ساست بوروء ايلوء كدين تپاكن انته كات دين نن ساست دييء همب نغكث انق كيتيء مينتاء امڤون دين دي باڤق مينتاء ماعف ݢاداغ٢ دين تيليق ڤد عقل دين٢ ڤنداغ مندي جو باڤق رومن باء رومن اوراغ ݢاداغ روف باء روف اوراغ كاءيل اڤله ساله سيلهن مك بادان جادي باء نغكث منجاواب باڤق سيمنجو كوء ايتو نن دي تپاكن تكال ماس داهول همب نن راج دالم نݢري همب نن كاءيل دالم كمڤوغ اوراغ باڽق باء جنن

همب كات دي جاواب ڤوتي بڠسو ا سالهن دي بادان ملك جادي سروف ايكٽ منجاواب باڤق سيمنجو تكال كامي كبنسة ساله دي كامي نڠكٽ جوا كامي منوروت كات اوراڠ ساجق دي تيڠڴلكن انق كامي ايكوله جينيس ڤراسين انق دوا باٴ انق بانم اين برجالن كدوان ايكوله نن كامي تڠڴوڠ چيلاڬ جڽن ڴورون اي ڴورو سيمنجواري بركات توانكو باكس كامي بواڠ دي راج دييٴ كامي تاكوت دي ڴورون كامي بواڠكنله اوائن كامي بواڠكن جاوه٢ منجاواب ڤوتي نن بڠسو سياله انق دي بواڠتو كوٴ كيتيٴ سابوت نمان كوٴ ڴاداڠ سابوت ڴالرن منجاواب باڤق سيمنجو ڴالرن سيمنجواري نمان سيمنجو ساميڠ بركات ڤوتي نن بڠسو ايتوله اڤق انق كامي اڤقن داتوٴ بند هار مندين ڤوتي ليندوڠ بولن دي رانه ڤايوڠ سكاكي دي سانن بانر كمڤوڠن منجاواب باڤق سيمنجو همباله داتوٴ بند هار ايلك نن ڤوتي ليندوڠ بولن ايكٽ نن رانه ڤايوڠ سكاكي ايكٽ نن كمڤوڠ سي موراي مناڠيس سيمنجواري منڠكوت كريبن باڤق برلاري ڤوتي نن بڠسو برلاري لالو كاتس انجوڠ له تيب ماله دي سانن سيموري ساداڠ مناڠيس بركات ڤوتي نن بڠسو ايبداق داڤت كيت تاڠيسكن لاوان برسوا مندي باڤق منچاواب سيموراي رانديين اچيٴ كندوڠ ڤوتي نن بڠسو ايبداق كاسيه دي اڤق لاي ايبداق سايڠ دي مندي لاي مكٽ بركات باٴ ايتو كاسيه جو سايڠ سمڤي بانر ايبداق اوبه داتڠ دي كامي ايبداق ساله داتڠ دي كامي ساله دي مندي جو باڤق بركات ڤوتي نن بڠسو باڬٽ كوٴ ساله بمندي باڤق تاٴ ڤاتوت مندي باڤق توندوٴ كيت جوا نن كتوبت دييٴ لام برتڠكر٢له ڤاي سيموراي رانديين باكس باڤق جو ايبون اين مناڠيس ماله ڤول ايكو موه بالسن كاڽ ايكوو موه بالسن ڴاداڠ باڤق اياكن كات اوراڠ منوروتكن كات توانكو مناڠيس مندي جو باڤق اله نن باڤق تاڠيسكن كوٴ دين اڠائي نن داهول اڤق بيراڠ اكس سيمنجو ميندتاٴ ناسي ايبداق دي باري ميندتاٴ اير ايبداق بوليه برتاڤوڠ جو توڠكو تاڠه برتواڠ جو اير دي ديه ايتو كسلاهن باڤق ايت برهيب هاتي كامي مكٽ رومه ديني تيڠڴلكن دين تاٴ سايڠ دي مندي باڤق دين سايڠ دي راڠ سانق دين امس ڤيراق ايبداق دين هاراف دين دي راڠ سانق دين ككڠنتي ساواه جو لاداڠ ككڠنتي امس جو ڤيراق مندي باڤق مناڠيس جوا ساداڠ منداڠر كات نڽتون تركنل دي ساله اواٴ بركات ڤوتي نن بڠسو اديق كندوڠ سيموراي رانديين ايبداق ڴون كات داهول كيٽ بواڠكن جاوه٢ دييٴ لام بركلمائن برواري راڠين ڤميڽن دي ڴوال تابوه لراڠن بربوڽي تابوه سواف كيدال بربوبوڠ اوراڠ نن باڽق مناراڠ مڠوسوس اوراڠ ايت اف سبب

تابوه دي ݢوال منجاواب راڠين ڤمينن اوتڠ ايندق ڤيوتڠ ايندق كيت هابيسي سليسيه نايقله اوراڠ سمون ݢاداڠ كيتيء توا لاكلاكي جو ڤادوسي كربو دي دابيه توجوه ايكور راڤت ڤڠهول سمون راچ دالم نݢري برديري حاكيم نن برامڤت مهابيسي سيلڠ سيمنجو جو منديي باڤق برواري راڠين ڤمينن دي كتاكنن ڤركتاءن ساداڠ ڤڠهول له سكات بركات راڠين ڤمينن اڤق دين سيمنجواري كيني تريم كات همب بوليه هابيس سيلڠ سليسيه ڤرتيهكن هاتي ڤد باڤق مينتاء توبت كڤد ايبو منريم سيمنجواري باڤقن باء ايتو ڤول هاداڤكن هاتي ڤد الله له دي هابيسي توجو دوعا معليم له سوداه مندوعا له سوداه ماكن جو مينوم مانيته راڠين ڤمينن ڤڠهول همب دالم نݢري سمڤي كهيلير سمڤي موديق داڠركن بانر تيته همب كوء كمڤوڠ ماء برڤڠهولو كوء نݢري ماء براج له لام براج كيني براج انڤلاي نن كجادي راج باڤق همب ايله سيمنجواري باڽق ايندق اورڠ منجاواب سكات اوراڠ مراجاكن له ڤولڠ اوراڠ سمون باء ايتو سايڠ راڠ له سهاري دوا هاري له سڤاكن دوا ڤاكن بركات راڠين ڤمينن اڤق دين سيمنجواري الون جوا سانڠ هاتي دين مكان سانڠ هاتي كامي مكان اوتڠله ترباير مك مالو بوليه برڤوڤوس بونوهله ݢورو باڤق ننتون مكان سانڠ هاتي كامي منجاواب سيمنجواري باء جو همب كممبونوه ݢورو ايندق بوليه دي لاوان ݢورو ايندق بوليه دي بونوه نن ݢورو كݢورو جوا ݢورو دي دنيا كاالخيرات منجاواب راڠين ڤمينن كوء ايتو بانر كات اڤق باء اونداڠ٢ اوراڠ توا راج لالين راج دي سڠڬه راج عاديل راج دي سمبه جن اي كݢورو كيت بانر مك اي بوليه كيت بونوه ايندق منونجوءكن كات بانر ايندق ماجركن نن ايلوء ايتو مك بوليه دي بونوه ڤڠاجرن ايندق نن بايك نن ݢورو دنين اخيرت ڤڠاجرن بايك سدون منونجوءكن باكس نن ايلوء ايتو ايندق بوليه كيت لاوان داڠركن جوا دي باڤق ڤينتاء دي بونوه ݢورو ننتون باء جو همب ممبونوهن بركات راڠين ڤمينن كوء تاكوت باڤق ممبونوه لاڤسله كامي ممبونوهن منجاواب سيمنجواري ملاراڠكن همب ايندق مڤوروه همب ايندق ڤول اڤ ڤيكيران انق كندوڠ بركات راڠين ڤمينن اديق كندوڠ سيراج ڤاي كيت ڤي بونوهله توانكو باڤق كيت ايندقن اموه بيرله كيت ماء ممبونوه ماءن مالو ترڤوڤوس منجاواب سيراج ڤاي كوء باء ايتو كات توان همب منوروت دي بلاكڠ هاري جمعت سهاريتو اي برجالن كمسجيد اي اوراڠ سوداه سمبهيڠ اوراڠ كتورون انڤلاي بركات راڠين ڤمينن مان كلين سمون كلين سبواه سيداڠ لي دسوراو ايتو كيني توان سيق لابي ڤنجڠ همب برماسوت كباكسن له باڠيس اوراڠ نن باڤق منداڠر كات نن باءيتو سڤاڠه منوكوء جو ڤنوكوء سڤاڠه

ما اموءكن سيوار ايتوله كباڤق اوراڠ بركات راڠين ڤميڠن سڠاڤق ايڽداق همب اساءُ سلڠكه همب ايڽداق سوروت نامون لالو٢ جوا دي كيڤسكڽن ككيدال دي كيڤسكڽن كسواڤ راڠ باڤق بركيچي٢ تيڠڠل توانكو لابي ڤڽجڠ ايله نايكڽ كاتس سوراو بركات راڠين ڤميڠن! ماتوان سيق لابي ڤڽجڠ ا كراج دي سوراو ا ڤڠاجر دالم سوراو كات ايت ايڽداق برجاواب بركات راڠين ڤميڠن اديق كڽدوڠ سيراج ڤاي اديق مايله كماري برلاري سيراج ڤاي الله كات ماءُ دين داڠر كيت ڤاچيت كاكي توانكو ڤاچيت دي اديق سبواه ماءُ همب ڤاچيتكن سبواه كسلاهڽن باڤق بانر جاهت باكس انق ساسين ايكوله بالسن جاهت ايكوله تيمباڠن ساله دي ڤاچيت كاكي كدواڽ توانكو ايڽداق ملاون له دي ايريتڽ سمڤي. كهلامن ساجق دي هلامن سمڤي ڤولڠ مماكيق ميڽتاءُ امڤون ايڽداق دي بارين امڤون ديىءُ لام لمبت دي جالن ساكيت ايڽداق بوليه دي تاهن ايتوله حكوم دي توانكو له تيب ڤول دي هلامن دي همڤسكن دي هلامن برلاري ڤوتي نن بڠسو انق كڽدوڠ راڠين ڤميڠن ڬورو اوراڠ اڠ باءُ نڠكاكن ايمام اوراڠ دالم مسجيد كوءُ كيت دي ساراڠ اوراڠ كوءُ داتڠ تاراڠ جوكوسوس كوءُ تيب چاكق جو توكق منجاواب راڠين ڤميڠن جن ايتو مندي چامسكن كوءُ لي سيا نن برعالو بيرن داتڠ كماري كوءُ لي سيا نن كمناراڠ دين منچنچڠ تاءُ مممڤس دين ممبونوه تاءُ ممباڠون همب نن راج دي سيكڽ دي كاليكڽن توانكو باهو منجادي ايڽجه٢ كڤال ڤهاڤوس كاكي ايتوله حكوم اوراڠ بردوس اوراڠ بركات ايڽداق بانر ايتوله بالس كباكسن ديىءُ لام بركلماءُن توانكو دي كاليكڽن بركات راڠين ڤميڠن ايڽداقله بانر ڤد اوراڠ ايڽداق ياكين ڤد الله ايكوله كبالسڽن راسيكن بانر دي توانكو اله سڠاكن دوا ڤاكن باهو منجادي ايڽجه٢ كڤال هاڤوسن كاكي له ماتي ڤول توانكو بركات راڠين ڤميڠن كامي تاءُ بردوس دي الله ماتي نن تاءُ كامي بونوه ماتي دي ساله توانكو ماتي دي دوس توانكو له سمڤي دي تانمكڽن ديىءُ لام بركلماءُن بركات راڠين ڤميڠن منانه مندي كڽدوڠ همب داڠركن ڤڽتون دين دي مندي بوڠ هارو جوبوڠ رامڤي ترجيل دي باليق ساسق بوڠ لڠكوس جو سيڽاڠ ترسڠكوت دي رومڤون لاد كدين هارو كدين كلامي ايساكن عالم باكس تاكق سكير دي كمڤوڠ نڠكڽ داڠركن بانره ديىءُ مندي مكڽ باءُ ايتو ڤڽتون همب ماءُ ڤوڤوس مالو دي كاڤيڠ ماءُ بڠكيت داتڠ تراندم ماءُ دي توڠڠوكن ڤيوتڠ لام ماءُ دين جاڤوت ماءُ دين جڠكوا باراڠ ساد كمناكڽن ماءُ بونيه كيت ممڤربوداق كمماچيت ماچيتكن كود كمماڠڠ ماڠڠ تايوڠ ايتو ككونان دي همب دي تيليق ڤد نن ڤدوسي كڤڽجڠكو٢ اير ڤماڠڠ كيڤس

دي كانن دين ڤراهبيل كيندي انس انجوڠ اكن ڤڤاڤو٢ ساراڤ ايتو ككوناڽ دي
همب مناڠيس ڤوتي نن بڠسو انق كندوڠ راڠين ڤمينن كمبايك الله انق كندوڠ
ماءُ دين سوروتكن بانر٢ ايله باڤق جادي راج كوءُ برجالن انق كسانن رينچوڠ اچيه
ماسوءُ كڤاروت انق ماتي كاميڤون ماتي منجاواب راڠين ڤمينن ديىءُ ڤاءُكوه دين
ڤاءُبركنجي ناءُ برسودو بيلڠ٢كوءُ تواه ماءُن ممنجي كوءُ تاءُ بادان ماءُن هيلڠ اڤي برجالن
انڤلاي تيب دي تاڠه هلامن منال امي كندوڠ همب هيدڤ جو ماتي تاءُ برچاراي
ڤاوا نن ڤنجڠ٢ جوا جاڠن مندي برهاتي بيمبڠ جن كامي مندي روسوهكن اڤي برجالن
انڤلاي اڤي برجالن بردوا براديق له تيب ڤول دي سانن دي رانه كمڤوڠ توانكو كرانه كمڤوڠ
كلواران ايله نايك كاتس روماه بركات راڠين. ڤمينن مان كلين سمون كيت برجالن
كيني٢ مڤاوت اوراڠ نن باڤق امڤونله كامي توان كاچيءُ اڤله ساله بادان كامي اوتڠ
ايندق ڤيوتڠ ايندق بركات راڠين ڤمينن جنله باڤق٢ جاواب بايرله اوتڠ كيني٢ اوكن
تو اوتڠ امس ڤيراق اوتڠ بادان باير جو بادان اوتڠ مالو باير جو مالو تورون كلين سموت
مناڠيس ماله سدون اڠكن تاءُ بوليه دي كتاكن برسيننتاءُ ڤداڠ انڤلاي راڠ مود راڠين
ڤمينن دي ايريڠكن جو ڤداڠ له سبنتر ڤرجالنن ايله تيب انڤلاي دي كمڤوڠ سيموراي
رانديين له كروماه راڠين ڤمينن مندي دين ڤوتي نن بڠسو مندي كندوڠ ڤوتي
كسومب الله له سانڠ هاتي كامي ايكوله لامق همب ماكن ايك تيدور ممك لالڤ اوتڠ
مالو ترباير دي دين اوتڠ ڤاوا ترباير دي دين باءُ ايتو عاداة راڠ برمالو مندي كندوڠ
ه بوليه بوداق ايتوله ايىن دي هلامن ايتو كمناكن توانكو مندي بوليه ماڠيه٢ باري
برتاكڤ سدون بردوا بوداق دي داڤور بردوا بوداق كااير برتيك بوداق ڤنومبوءُ برامڤت
بوداق كونداڠن برمانوڠ ڤوتي نن بڠسو بركات ڤوتي كسومب روسوه نن بوكن الڠ٢
منجاليق لاكو انق كندوڠ كوءُ تومبوه ݢادوه ڤد كيت كوءُ داتڠ توكق جو كلاي اڤله
ڤيكيران كيت٢ دي دالم كمڤوڠ اوراڠ منجاواب ڤوتي نن بڠسو كوءُ دي لاڠيت
ماءُن تابن كوءُ دي بومي ماءُن ملاسوت ڤولڠ ڤيكيران كس سيبويوڠ له سهاري دوا
هاري له سڤاكن دوا ڤاكن اوسور ايندق ڤريكسا ايندق سمڤي سبولن دوا بولن بركات
ڤوتي نن بڠسو له كسانڠ هاتي اديق همب ممينتاءُ باكس اديق له سلاروت ايك
دين سيك كيڤي تركير دي مندي دين مندي كندوڠ دين راس نمڤاءُ ناءُ ڤولڠ له
دين داهولو اوراڠ مود سيموراي رانديين بارو منداڠر كات ننتون ترداڠر كات له ݢڤولڠ
هيب دي بادان تيڠݢل سوراڠ منجاواب سيموراي رانديين اچيىءُ كندوڠ ڤوتي نن
بڠسو بارو تركات نن كڤولڠ هاتي نن ايندق سانڠ لاي دي سيك اچيىءُ داهول

اڠڬاٴ سڠاهون دوا تاهون مڠكان سانڠ هاتي همب ديئ لام برتڠكل٢ دي لاڤسن دي سيموراي اچيئ كندوغ سڠڬوه دين لاڤس تيڠڬلكن انق كندوغ كيت كوٴ تاٴ كتيڠڬل كدوان ساله سوراڠ تيڠڬل جوا باواله سيراج ياي تيڠڬلكن راڠين ڤمينن كڠراوبت٢ روسوه كوٴ تيڠڬل راڠين ڤمينن كڬنتي بادان توبوه اچيئ منجاواب ڤوتي نن بڠسو دي تيڠڬلكن انقن نن بڠسو برباليق ڤولڠ برلاري سيموراي راندين برلاري نايك كاتس انجوڠ ناٴ كندوغ راڠين ڤمينن انق كندوغ ماري كماري له نايك راڠين ڤمينن له تيب دي اتس انجوڠ اين برچوڠكق اتس انجوڠ ڤانة برچوڠكق اين برچاتور ايتو ڤرينتڠ٢ هاتي بركات سيموراي راندين كبرڤنتون همب سبواه بربوڤي سالوڠ بنتو دي باليق ريمب كوت تاڠه لاوت ڤات ڬونوڠله تنتو روسوه جو اڤ كدي ليڠه منجاواب راڠين ڤمينن مڠكان روسوه كترليڠه كيت جالڠ مندي كندوغ دين مايله كيت برجالن له برجالن تو بردوا له لام اين برجالن ايله تيب ڤول سانن ساكيلس نمڤاٴ دي سيبڠسو اچيئ كندوغ ڤوتي كسومب سيموراي له داتڠ ڤول برلاري تورون كيلامن منوڠسوڠ سيموراي راندين دي باوا نايك كرومه دودوٴ برتيكڬ براديق داتڠله ڬيڠس كيري كانن ساداڠ مڠيڠس٢ داد اي بروندين انڤلاي بركات ڤوتي نن بڠسو اڠڬاٴ ترچامس اواٴ كامي كوٴ لاي سيلڠ جو سليسيه منجاواب راڠين ڤمبنن سيلڠ ايندات سليسيه ايندات دي دالم مالم نن سمالم باا رسان كلالڤ دي دالم ڤاكن نن سڠاكن سكالي ايندات لامق ماكن سلام مندي تيڠڬلكن اي مندي سيموراي راندين ايتو سبب مڠك كماري تراڠڬاٴ اوكن الڠ٢ مندي همب سيموراي راندين هيب برچاراي جو مندي ديئ سمڤي كاسيه باكس مندي له سهاري دوا هاري ماسوت هاتي ڤاٴ ممباوا سلام كيت برچاراي انته باٴ مان هاتي همب منجاواب ڤوتي نن بڠسو كبرتڠڬوه همب تاٴ بوليه ايلوٴله كيت برجالن له تيڠڬل مندين سوراڠ له تيب ڤول دي سانن اڠڤ سڠاكن دوا ڤاكن بركات ڤوتي نن بڠسو اڤق دين داتوٴ بندهار مندي دين ڤوتي ليندوڠ بولن داڠركن بانر كات همب نن سوراڠ ماٴن بردوا مڠك باٴايتو كات همب دي تيليق ڤد سيموراي دي سيلو كڠد عمر موسيڠله سمڤي دي سيموراي ايلوٴله اين كيت كاوينكن بركات ڤوتي ليندوغ بولن دين تاٴ تاهو دين تاٴ ڤنداي ڤولڠ ڤيكيران دي كلين سوتن دي مان نن كمنونڠ راج دي مان نن له داڤت منجاواب ڤوتي نن بڠسو كوٴ نن ايتو مندي تڤاكن توناڠن سيموراي راندين توناڠن سماس كيتيئ برڬالر سوتن دي كينالي انق كندوڠ راج دي كينالي ايتوله راج نن اسل اسلن تورون تومورون بركات مندي ليندوڠ بولن انق كندوغ ڤوتي نن بڠسو كوٴ ايتو نن دي هانين باٴ مان تيڠڬڠ كلين اوراڠ

جاوه كيبت ڤون جاوه سيا اوراڠ نن كدي باوا منجاواب ڤوتي نن بڠسو جن ايتو منذي روسوهكن له سوكٓ منذي جو اڤق ايندااق نن جاوه دي كامي كوءٔ تاءٔ اير سوموور دي كالي كوءٔ تاءٔ كايو جنجڠ دي كاڤيڠ باءٔ ايتو اوراڠ برعاداة ايندااق اوراڠ نن تاءٔ ڠاموه ڤوتي۲ داڤت دي دين ايتو كتولوڠ بادان همب دي ݢوال تابوه لاراڠن ساوت مڤاوت تابوه باڤق ممبالس تابوه دي كوت تركاجوت اوراڠ نݢري لالو كسواڤ جو ككيدال سمڤي كاهيلير جو كموديق تايڠله اوراڠ سدون ڤريننة داتوءٔ بنداهارا برتاڤوءٔ اوراڠ كسانن باڤقله ڤوتي نن كسانن براله انق راند ݢاديس باءٔ كلولوس كمڤوڠ سيموراي براله بوڤي بوڤين له داڠڠ راج ڤڠهول ايࢨ مناراڠ جو مڤوسوس سبب كامي اݢق نرچامس تابوه لراڠن له برݢوال مڤاوت تابوه نن باڤق لايكه ڤاريت نن ترانتڠ لايكه راند بوليه مالو دي ما ڤڠهول بوليه باس منجاواب ڤوتي نن بڠسو منااله ڤڠهول همب منااله راج سمون كوءٔ ايت نن دتراڠي ايندااق نن تومبوه دي نݢري اداله كراج كبايءٔكن كيت كمامنچڠ ݢلڠݢڠ سيموراي رانديڠ ككاوين اوراڠ نن كتوناڠن ايندااقله چاري منذي جو باڤق ايندااقله عقل بودي همب ايله منچاري سنديرين بوكن تو انق راج سيكٓ انق راج داري كينالي برنام سوتن دي كينالي اديق كندوڠ ڤوتي تاروس مات اديق ڤوتي نن برانم ايتوله اوراڠ كيت جاڤوت بركات ڤوتي نن بڠسو مينتاءٔ ڤيكير دين تيݢٓ هاري سمڤي جنجي كيت برتامو دي دالم هاري نن تيݢٓ داتڠ سدون انق مود سرات انق راند ݢاديس اوراڠ برجباتن له سدون سݢل انق ڤوتي۲ مڠاراڠ الة جو ڤكاين انق مود مڠاراڠ بوڠ بارا باڤق راݢم ڤكاين دي تيليق راݢم ڤمكانن ايندااقله اد كچودون دالم هاري نن تيݢٓ هاري لاكتله تيراي سدون تربنتڠ تابير تاڠة رومه كلمبو برجمبور امس تيراين برجمبور ڤيراق دي ڤاسڠ ڤول تمڤت تيدور دي سانن اينتن بركيلاتن دي كلاچيءٔي اير بوڠ باڤق راݢم ميڤق دي ڤاكي سوداه تاكيءٔي سدون جنجي سمڤي نݢري تيب بركات ڤوتي نن بڠسو چريكن همب اوراڠ چرديق۲ ڤنداي نن بيجق سان ككاوان همب برجالن كرانة كمڤوڠ كينالي داڤتله اوراڠ چرديق ڤنداي له داڤت اوراڠ برانم برجالن ڤوتي نن بڠسو ككمڤوڠ ڤوتي تاروس مات برجالن برݢاݢس۲ ديىءٔ كوات اي برجالن لاكسله تيب دي سانن له تيب ڤول دي هلامن اچييءٔ كندوڠ ڤوتى تاروس مات لايله دي رومه كيني منجاواب ڤوتي تاروس مات باا دين تاءٔ كدي رومه هاري نن ساداڠ تاڠة هاري سيتڠوڠ تاڠة هلامن دين امبيل كيليران تاجي جن لام اديق دي هلامن ايكٓ اير باسوهله كاكي له سوداه ممباسوه كاكي ايله نايكٓ كاتس رومه له نايكٓ اي سدون

له دودوٴ ڤوتي نن بڠسو اواٴ نن برتوجوه اوراڠ ترلاتق چران ڤيراق بركات ڤوتي نن بڠسو داڠركن بانر دين كتاكن كيت دودوٴ برسام٢ ماكن سيريه برسوك٢ له دودوٴ ڤوتي تاروس مات ماكن سيريهله سدوت ماسق سيريه سكاڤور سوراڠ بركات ڤوتي نن بڠسو نق راڠ دي بوكيت تيڠڬي ناٴ لالو ككمڤوڠ ڤيراق تراڬ هاري بالوم تيڠڬي ايلوٴله كات كيت بوكق منجاواب ڤوتي تاروس مات اديق كندوڠ ڤوتي نن بڠسو نمبت برڬونوت برڬاسڠ برڬولق كولي ناٴن لام ديئ لام برڤاچه٢ برواري سيكمبڠ ماڤيس ماسق كوڤي ماسڤنه ناسي اڤل برسندوٴ انڤلاي بركات ڤوتي تاروس مات اديق كندوڠ ڤوتي نن بڠسو اديق كندوڠ باسوهنه تاڠن منجاواب ڤوتي نن بڠسو كوٴ ناسي ككامي ماكن جاڤوتله كاكق نن بردوا منجاواب ڤوتي تاروس مات انشاٴالله جديله اديق دي جاڤوت اديق نن بردوا اديق كندوڠ ڤوتي راڠڬ ايڽل اديق كندوڠ ڤوتي ليڠڬڠ لاوت اديق ماريله كماري ماري كيت سجمبر ماكن ايله تورون اتس انجوڠ برتامو جو ڤوتي نن بڠسو هيرانله ڤوتي ليڠڬڠ لاوت منچاليق رومن ڤوتي نن بڠسو ترچاڠڠ ڤوتي نن بڠسو مليهت ڤوتي ليڠڬڠ لاوت بركات ڤوتي ليڠڬڠ لاوت كيت ماكنله ك ناسي له ماكن برسام٢ سوداه ماكن سوداه مينوم بركات ڤوتي ليڠڬڠ لاوت انق اوراڠ داري بتاوي ناٴ لالو كبو كيت تيڠڬي مك كيني اچيئ كماري اڤ ماسوت دي دالم هاتي منجاواب ڤوتي نن بڠسو بوكن باتڠ كيناري ساميڠ كيناري جو باتڠ ڤيلاداڠ بوكن دين كماري ساميڠ ڬاداڠ ماسوت نن دين جاڠ سلڠكه تورون دي رومه همب دي لاڤس دي سيموري تكال ماس داهول اين برنيت دي هاتين كامي مڽمڤيكن نيت منجاڤوت سوتن دي كينالي ايت كات نن دي باوا منجاواب ڤوتي تاروس مات جن ايتو اديق كتاكن برنام سوتن دي كينالي بوكن كامي مناڬيكنن بوكن كامي مالمبتكنن عاداة ڤوساك الون تاهو اديق كيت كن كيتيئ بارو كوٴ ڠاموه كامي ملاڤس له سوك اديق منريم كوٴ برسوا هين جو مالو كامي جن اديق سسل اي منجاواب ڤوتي نن بڠس جن ايت اچيئ چامسكن عاداة ڤوساك كامي تاهو هين مالون له تاهو تند بربالوٴ انڤلاي له سوداه بربالوٴ تند برلاري ڤوتي تاروس مات اديق كندوڠ سوتن دي كينالي اڤ كتيڠڬڠ بچار دين ڤوتي نن بڠسو منجاڤوت اديق٢ دي باوان كسانن كرانه كمڤوڠ سيموراي كرومه سيموراي راندين جاڤوت ترباوا دي نن بڠسو اڠكن تاٴ بوليه دي كتاكن نن لابيه همب روسوهكن اديق كبر جالن سوراڠ نماكه سوتن كدي جاڤوت دي ماراڠ مود نن ككاوان بركات سوتن دي كينالي جن ايتو كاكق روسوهكن سچاچه بوليه دين كاوان دي

ݢوال تابوه لراڠن بردوندوڠ تابوه نن باڽق مماكي انق سوتن٢ مماكي انق مود٢ مماكي انق راندا ݢاديس دييء لام بركلمائن له ڤاتوه اوراڠ دي هلامن اته راسو باڽق اوراڠ ايڠداق تربوات دي نن لاواس دي نن لاكوڠ ڤاتوه ڤول بركات ڤوتي تاروس مات ايريڠكن سوتن دي كيڠالي ككمڤوڠ سيموراي راندين برسيبوت سيكمبڠ ماڤيس ممباوا ڤكاين سوتن ستاڠه ممباوا بوڠ ستاڠه ممباوا كيڤس نن ڤاتوت ممڽڠ كاريس برلاري سالم سلامت دي كمبڠ ڤايوڠ نن ݢاداڠ ڤايوڠ كوڤيڠ برجمبور امس ايتو ڤكاين راج٢ اي برجالن انڤلاي سوراق سداروس٢ بوڤي ݢالق برداراي٢ بوڤي ڤنتون بربواه٢ بربوڤي ڤوڤوت جو سروني بربوڤي راب جو كوچاڤي ڤهاراق سوتن دي كيڠالي دي سهاري ننتون ݢاراق تيب دي ڤوتي كسومب ايله تاهو دي راڠ كتيب ممباري خبر كدالم كمڤوڠ براله باڽق سوتن٢ منتيكن سوتن دي كيڠالي ايله امڤير انڤلاي بوڤي باديل مرانداڠ كاچڠ ڤاسڠ مريم چيت٢ راس لولوس كمڤوڠ سيموراي ايله تيب دي هلامن برلاري سالم سلامت مماچيت كود سوتن دي كيڠالي برلاري دوباڠ سوراڠ لاي مالمبيل اير دالم چيريق له دي باسوه كاكين ايله نايك كانس رومه دودوء دي انس كاسور ݢاداڠ براله انق مود٢ ستاڠه مڠاڤور ڤيڠڠ ستاڠه ممبرات ڤايسڤ ستاڠه مماچيت اڤي نن سوراڠ مڠيڤس دادا دييء لام بردودوء٢ ناسي ترهنتر كهداڤن هاري برساراڠ ڤاتڠ جوا ڤاتڠ برجاوات جو سنج٢ برجاوات جو مالم دي مالم سمالم ننتون دي ڤاسڠ تيلوڠ سدون برديري ڤضي جو سوتن ترهاداڤ سڤسي نن برامڤت برديري توانكو جو معليم له ايذين منذي جو باڤق له دي ميڠتائن تو كاوين دي كاوينكڽ دي توانكو دي مالم سمالم ننتون سكاڤ ايڠداق دي تيدوركن بريسوء هاريله سيڠ له تيڠكي چندان هاري براله باڽق راكم ماين سوتن٢ برماين كود راج٢ برماين چاتور اوراڠ باڽق برسوك هاتي دي هاري. تيڬ هاري براله باڽق راكم ماين لاڤس دي هاري تيڬ هاري ستاڠه اوراڠ له بيس ڤولڠ ستاڠه اوراڠ كڠڠڠ٢ رامي تيڬ بولن دييء لام بركلمائن بركات ڤوتي نن بڠسو اديق كندوڠ سيموراي راندين اله كسانڠ هاتي اديق كوء كهنداق اله برلاكو نيت جو كاول اله سمڤي ناء كامي ڤولڠ له داهول منجاواب سيموراي راندين ننتيله سبولن لاي كوء ڤولڠ الون كماڠ بركات ڤوتي نن بڠسو روميتله همب تنتڠ ايتو منجاواب كات ايتو بركات كامي تاء كو داڠر سلاروت سلام نڠكڽ منذي كامي٢ تيڠڠلكن له تراڠق اواء كامي كوء بوليه كامي برجالن ايڠداق لام كامي تيڠڠلكن لاكس٢ كامي برباليق منجاواب سيموراي راندين كوء باءايتو ڤيڠتاء كاكق ماء همب لاڤس ماله ڤولڠ ايله ڤولڠ سدون له تيڠڠل

سيموراي رانديڽ اواء بردوا جو سوامي دي تيليق ڤد سيموراي توجوه هاري ترڤچاريکن برکات سيموراي رانديڽ توان سوتن دي کيناالي کيت جڠکو انق کيت انق کندوڠ راݢيڽ ڤميڽ منجاواب سوتن دي کيناالي کوء باء ايتو کات اديق مايله کيت برجالن اي برجالن انڤلاي له تيمب ڤول دي سانن دي رومه ڤوتي نن بڠسوايله نايکڽ کاتس رومه براله سوکڽ مندي روبيه منچاليق انق جو بيننتو برکات ڤوتي نن بڠسو امڤي دين مندي روبيه تيڠݢل له مندي دي رومه ماء کامي ڤاي جو سيموراي لام لمبت مروسوه جوا ماء کامي مناڠڬله دي سانن منجاواب مندي روبيه انق کديم دي سانن سام دي سانن ماله کيت بير ماء تيڠݢل رومه ݢاداڠ له دي اڠکوت ڤکاين رومه٢ تيڠݢل ايڠداق برايسي له برجالن اي سدوڠ سمڤي کرومه سيموراي ترچاڠ مندي سيمنجو منچاليق بابڽ دي باوا اوراڠ اڤق ترچامس دالم هاتي برلاري ڤوتي نن بڠسو ماء ساڠڠ هاتي سيموراي له براڠکوت کامي کماري منجاواب مندي سيموراي انق کندوڠ ڤوتي نن بڠسو ايتوله نن دين نيت بانر ناء بوليه برسوک٢ کونونله مندي روبيه اي برسوا انڤلاي ساداڠ جو ڤوتي ليندوڠ بولن دييء لام برونديڠ٢ برکات مندي سيمنجو کڤ اواي مندي روبيه هيرانله همب ممنداڠ انق کندوڠ ڤوتي نن بڠسو دييء چرديق بيجق سنان دييء ڤنجڠ عقل جو بودي نن تاء کداڤت دين داڤت براله سيلڠ جو سليسيه نن کوسوت سلاسي دين نن کاروه دي ڤرجانيهن نن بوروء دي ڤرايلوءن کوء نن جاوه دي جاڤوتن ايتو ڤنداين ڤوتي بڠسو اوتڠ عاداة ترباير دين اوتڠ مالو بربڠکيت دين ايتوله کراج نن له

هابيس سوداهله خبر هيڠڬڽ ايتو بوهوڠ اوراڠ کامي تاء ساتو دوت اوراڠ کامي تاء تاهو*—

MANDJAU ARI.

(De rotan sagŏ haakt zich aan elkander vast en is gestrengeld om de akar bahar); het wordt verteld tot aan den hemel en op de aarde neergedaald, is het een verhaal geworden.

Er wordt verteld wat de beschikking van God was, omtrent Datoek Bandahara. Deze was iemand, den naam van man ten volle waardig; zijn grootheid had hij niet door aankoop verkregen; zijn rijkdommen bestonden van geslacht tot geslacht; zijn aanzien was erfelijk; het was een nalatenschap in rechte linie van zijn voorouders afkomstig; hij was de kroon van het land, de groote pajoeng in de kota, de heldere fakkel in de landstreek Padang Taro[s], dat verdeeld is in 5 Kŏta's en waartoe Soeajan en Soengai Balantie[s] ook behooren. Hij was beroemd en wijd en zijd bekend; zijn bevelen werden opgevolgd, zijn wetten gehoorzaamd, en wat hij zeide deed men. Hij beschikte vrij over het leven en den dood zijner onderdanen; hij heette Datoek Bandahară en had een vrouw.

Langzamerhand was het eindelijk een jaar geleden, dat zij getrouwd waren, toen de prinses, Lindoeng Boelan, droomde. Zij droomde dat zij een berg in den schoot had en de maan als salendang droeg. Zoo droomde zijn vrouw. Toen zij het aan haar echtgenoot vertelde, zeide deze: „als gij dat gedroomd hebt, is het een teeken dat er een beroemd man in de negorij zal geboren worden." Zij werd zwanger en toen de tijd daar was werd haar een kind geboren. Op den zelfden dag dat het in 't leven kwam, sprak het reeds, het kreeg toen al een naam en een galar. Klein zijnde, zou het slechts Mandjau, groot geworden, Mandjau Ari heeten.

Toen hij bij zijn geboorte op den vloer kwam, brak deze; toen hij op de onderleggers kwam, knapten deze af en op de steenen neuten vallende, barstten zij in tweeën. Dat was de grootheid van Mandjau. Zijn vader en moeder zeiden: „moogt gij spoedig groot worden, opdat door u de schande van ons voorhoofd weggewischt en 't kwaad, ons vroeger aangedaan, gewroken worde; en opdat ons oog en hart zich in u verlustigen mogen. Kind! gij zijt het, door wien wij onze zorgen niet voelen zullen, door wien ziekte van ons zal wegblijven, de verlenger van ons leven, de pees van ons hart. (Er werd nog een strengeltje gestrengeld, toen vlocht men de wortels van den mangkoedoe in een; er werd nog een zwaai gemaakt;) Hij kon al tegen de deur staan, hij was voorspoedig opgegroeid evenals lobak, op een plaats waar vroeger gebrand werd, of zooals de djagoeng na verloop van anderhalve maand. Hij was

groot en verstandig; hij was scherpzinning en kon al een oordeel uitbrengen. Datoek Bendahară zeide: „mijn Kind, si Mandjau Ari! groei toch spoedig op; word wijs als of gij altijd geleerd hebt." En hij was knap en verstandig geworden en had reeds begrip van duurte en goedkoopte, van winst en verlies, van de zeden en erflating zijns volks; hij was een vernuftig mensch.

Eenigen tijd later droomde Mandjau Ari, en vertelde daarvan het volgende: „een watervloed stroomde de sawahs weg, boomstammen dreven schots en scheef door elkander; ik sprong op een grooten steen en ging daarop zitten met 't gezicht naar Makkah gekeerd; de maan droeg ik als salendang, de zon als oorhanger; ik proefde stofgoud als zout en knabbelde soelah peper fijn met de tanden; in mijn schoot had ik een berg. Zoo droomde ik, vader! wat zou dat nu te beteekenen hebben?" „Kind!" sprak de vader, „ik zal den dag zoeken, die de beteekenis van uw droom aangeeft." Daarop ging hij het jaar, de maanden en de dagen na en vond eindelijk den tijd, die aangaf wat zijn droom beteekende.

„Als dat uw droom geweest is (zeide de vader) dan moet gij djoearŏ worden; neem er genoegen mee hanen te laten vechten, dan zal ik garen voor u maken om de sporen te omwinden; en ik zal u sporen smeden. Stem nu toe djoearŏ te worden. (De kajoe arŏ is zeer mooi en groeit in 't midden des velds, omgeven door jong geboomte), wil toch djoearŏ worden; ge vindt dan uw plaats aan den hoek van den galanggang en wordt omgeven door de groote menigte; zoo zijn de gebruiken voor den djoearŏ. Moget ge djoearŏ willen worden, want we hebben veel goud en zilver; het kleine daarvan kan dienen voor het tondehspel der kinderen en het groote om 't vuur aan te wakkeren. We bezitten veel sawahs en ladangs; we hebben sawahs waardoor zeven waterleidingen loopen; een groote menigte buffels en koeien, een halve stad vol dienstknechten en twee maal acht volgelingen. Mandjau Ari was van aanzienlijke en rijke geboorte, van lieden, die in weelde leefden en er van hielden feesten te geven. Zijn moeder was rijk en zijn vader batoeah, men omringde hem met eerbied. Wat de woning betrof, deze was zeer groot en behoorde tot de soort si Sangkŏ gadiĕng geheeten; zij was zoo groot als de afstand, dien een hardloopend paard in een oogenblik aflegt en die door een slaaf kan overschreeuwd worden; het dak zag er uit als een menigte bijen in dichten drom uit vliegende; de kanten er van zoo zuiver als de cirkel door een alang beschreven; het voorplein was effen als een gepolijste betelschaal; het stofgoud, dat er op verstrooid raakte, ging niet verloren en al mocht het ook verdwijnen, men vond het in dubbele mate terug. Wat de tjiboek betreft, deze was van uitgewerkt klokkenmetaal de trappen waren geheel van zilver, het had een andjoeng van zilver, een van asŏ-asŏ en zelfs een van goud.

Mandjau Ari antwoordde „ik zou mij wel op hanen kloppen toeleggen, maar wellicht zou ik moeder daardoor verdriet aan doen, wellicht zouden er van die uitgestrekte sawahs stukken verloren gaan en onze kweekbeddingen er door verminderen en daarom wil ik het niet."

„Mandjau Ari! dan wil ik u bestemmen tot doebalang (het is aangenaam tuinen

en velden te bezitten, velden beplant met rijst, waar tusschen djagoeng groeit); het is goed als iemand doebalang wordt; als hij verstandig is, dan is hij de beschermer van het land en bezit hij moed, de verdediger van de kampoeng." Mandjau Ari zeide "(het is niet gemakkelijk bonte katten te krijgen, vermengd met Siameesche katten;) het is niet gemakkelijk om doebalang te worden, want ik zou dag en nacht op weg moeten zijn en 's morgens noch 's avonds rust hebben; hard loopende zou ik moeten eten, waar de taboeh klinkt diende ik het eerst te wezen; zoo zijn de gewoonten van een doebalang; waar de gracht gegraven is en de beschutting tegen den grond ligt, daar zou ik ingelijks moeten verschijnen."

"Dan wil ik u een woudduif koopen, een tambagŏ met een drieslag; haar kooi zal van zilver zijn met een gouden overkleedsel, ge kunt dan vreemde dorpen gaan bezoeken om andere menschen te leeren kennen; zoo zijn de gebruiken van den aanzienlijken stand."

Mandjau Ari zeide "het is geen licht werk er woudduiven op na te houden; zij die het doen zijn idioot; lieden die vogels lokken zijn onverstandig, zich niet bekommerende om winst of verlies en niet wetende van tijd; 't zou voor moeder zijn om krankzinnig en voor vader om idioot te worden zooveel geld voor vogels te moeten geven."

"Indien ge geen woudduiven wilt hebben, dan zal ik u een paard koopen, een bontpaard zooals samboerani met witte enkels, een geheel witten staart en met een witte vlek op het voorhoofd zooals een boediblad; wat zijn zadel aangaat het zal van louter goud, zijn stijgbeugels zullen geheel van zilver, zijn toom van goud en zilver, en de teugels van enkel zijde zijn."

Mandjau Ari antwoordde "het is niet gemakkelijk een paard te houden (de pipit parit vliegt in zwermen en zet zich neer te Batoe Taba om naar Kŏtŏ toeă door te vliegen); wilde ik een paard houden, dan zou ik een grasmes moeten nemen en met een grasmand op de schouders dik gras gaan zoeken, dit is het kenteeken van de paardejongens.

De vader en moeder zeiden: "maak u daarover niet bezorgd, ge behoefdet geen gras te snijden of het paard te laten baden; wij hebben een halve stad vol slaven en twee maal acht volgelingen, ge hadt slechts te gebieden."

Mandjau Ari antwoordde: "'t is geen licht werk om anderen te bevelen, we zijn gelijkelijk nakomelingen van Adam en treden daardoor in Gods rechten."

Zijn vader en moeder werden boos. "Wat wij bevelen", zeiden zij, "wilt gij niet opvolgen, wat wij gelasten, wilt ge niet ten uitvoer brengen en wat we zeggen spreekt gij tegen; welnu Mandjau Ari, ons eigen vleesch en bloed, laten wij dan voor immer scheiden!"

Mandjau Ari schreide, toen hij zulke woorden hoorde, hij viel ter aarde en blikte ten hemel terwijl de tranen hem langs de wangen biggelden.

Zijn vader en moeder zeiden toen "ge dient dan in den koran te gaan leeren:" waarop Mandjau Ari antwoordde: "als moeder dat beveelt des te beter, want van af

den tijd, dat ik in den buik mijner moeder was, koesterde ik het voornemen reeds den koran te leeren."

De vader en moeder zeiden „(hoe mooi een kain ook is, zij dient om er koendoer in te wikkelen); hoe bekwaam een malim ook moge zijn, hij dient toch maar om zich met de graven te bemoeien. Mandjau Ari antwoordde: „(hoe slecht een kain ook is, zij wordt gebruikt om er de laboe in te wikkelen); hoe gebrekkig een malim ook zij, hij zit toch altijd aan het hoofd van het gastmaal."

„Indien ge dan toch den koran wilt leeren, (zeide zijn vader) welken toeankoe zal ik dan halen?"

Mandjau Ari zeide „als vader zoo goed wil zijn iemand te halen, haal dan den Sech Labai Pandjang, den onderwijzer dezer gemeente, den imam van één sidang."

De vader van Mandjau zeide: „Welaan, Salam salameˢ! ga pinang wangi halen, pinang die ingewikkeld is, benevens sirih met roodachtige nerven; kalk zoo wit als de hersenen van een woudduif en gambir zoo geel als gouderts.

Salam salameˢ was licht van voet, rap van hand en vlug van begrip; men behoefde het hem niet te gelasten of hij ging al, het was hem nog niet verboden of hij liet het al. Hij haalde pinang en sirih en toen hij ze had, legde hij ze op een betelschaal, een betelschaal van goud, welks rand was ingelegd met asŏ-asŏ.

Het was toen vrijdag. „Kom aan Salam Salameˢ (zeide de vader) we zullen terstond gaan om den toeankoe af te halen." waarop Salam Salameˢ antwoordde: „Zoo God wil, is dat goed angkoe". Hij nam den betelschaal en de vader van Mandjau ging op weg, gevolgd door Salam Salameˢ.

Nadat zij eenigen tijd op weg waren, kwamen zij aan de moskee, waar de vader van Mandjau zijn voeten waschte en naar binnen ging, gevolgd door Salam Salameˢ. Nadat hij met den toeankoe zijn groet gewisseld had, stond de vader van Mandjau op om links en rechts zijn groet te doen. Vervolgens zeide de vader van Mandjau „(Kijk daar is iemand zooals de lieden van Kamang, die salodang en oepiëh bij zich hebben;) kom toeankoe eet wat pinang, sedert lang toch hebt ge geen sirih gebruikt. De pantoen werd door den toeankoe beantwoord.

(Als men den onderlegger betreden wil, ligt zij in de parahoe); al mocht ik sirih eten, wat er gedaan moet worden, begrijp ik daarom nog niet".

De vader van Mandjau antwoordde: „(als er maar een onderlegger is om betreden te worden, dan zal hij gebracht worden door lieden van Batang Hari); als angkoe maar sirih eet, is dit een kenteeken van een oprecht hart."

De vader van Mandjau vervolgde: „als ik een verzoek aan u mag doen dan noodig ik u uit, om met alle anderen, groot en klein, oud en jong, met mij mee te gaan; dit is op het verlangen van mijn zoon."

De toeankoe antwoordde „als God wil, is dat goed" Komt aan, allen, groot en klein, oud en jong! de vader van Mandjau noodigt ons allen uit; wij zullen naar de woning van prinses Moerai Randin gaan; zij is de jongere zuster van Mandjau

Ari; zij zijn met hun tweeën broer en zuster; de grootste van hen is Mandjau Ari en de kleinste Moerai Randin (1).

„Wij zullen", zoo ging hij voort, terstond op weg gaan."

De toeankoe en alle anderen verlieten den tempel. Het zag wit van de malims en van af de moské tot aan de woning vormden de menschen een onafgebroken rij. De muziekinstrumenten klonken; de eenige aap schreeuwde, het paard samboerani trappelde, de woudduif tambagö kirde, de mannetjes salindit floot, de katitiran met de kraag koerde; het was een leven zooals de bazuin op den dag der opstanding; het was gelijk aan de telempong van Javaansche vorsten. Voor weemoedig gestemde lieden was het schoon er bij te weeklagen en te schreien, voor de liefhebbers van vroolijkheid was het verlokkelijk er bij te huppelen en te dansen; zoo klonken hun muziekinstrumenten.

Moerai Randin zeide: „er klinken muziekinstrumenten: welke Sultan mag er verschenen, welke vorst mag er aangekomen zijn? Kambang ga eens zien aan de deur en als daar niets zichtbaar is, loop dan gauw naar buiten, ga dan op een hoogte op den uitkijk staan en werp uw blikken rechts en links."

Kambang Manjih ijlde heen en bleef aan de deur staan, maar zag geen sterveling, vervolgens ging zij gauw naar beneden; zij verscheen eerst op het erf en liep toen naar de hoofdpoort; zij keek daar van af een hoogte, blikte stroomaf- en opwaarts, tuurde in de verte en kreeg den toeankoe in het gezicht, terwijl het wit van de malims zag. Hard loopende keerde zij terug en nadat zij weer op het erf gekomen was, ging zij boven, waar zij, aan gekomen zijnde, gauw naar de andjoengs liep; — een andjoeng was van zilver, een van asö-asö en de derde van goud; zij waren voorzien van gordijnen en een hemel.

Si Kambang Manjih zeide: „Moerai Randin! ik smeek u duizend maal nederig om vergiffenis, ik doe steeds wat gij mij gebiedt. Wat ik daar ginds gezien heb was geen Sultan, die hier heen komt; geen vorst die in aantocht is; het is de toeankoe, die hier met zijn onderhoorigen is verschenen. (De garnalen zijn ontelbaar; in de keladibladeren kunnen zij niet gedaan worden; de bladeren van den betoeng zouden er daarenboven ook nog mee gevuld kunnen worden,) hoeveel menschen er wel zijn is niet te zeggen; op een groote vlakte kunnen zij niet, ook de dalen zijn er vol van."

Moerai Randin, die op de andjoeng bezig was met weven, patronen teekenen, en borduren, verschrikte. Toen zij het hoorde, stond zij haastig op; zij nam een Chineeschen waaier en trad met loshangende haren, waarvan de bloemen uit den wrong vielen, van achter de gordijnen te voorschijn; die gordijnen waren zeven dubbel en glinsterden van diamanten en brillanten. Toen Moerai Randin voortzweefde, schudde de hooge andjoeng en toen zij liep kraakte de groote woning. Toen zij van de andjoeng afgestegen en in het middenvertrek gekomen was, schoten de hagedissen op

(1) De benamingen kaka', adiĕ', mandé, enz: heb ik ter vermijding van lange omschrijvingen gewoonlijk door broer, zuster, moeder, tante, vertaald.

haar schaduw toe; zij ging vervolgens naar de uiterste roeang en verdween in een binnenkamer.

Daar sloeg zij met de vuisten op een kist van paarlemoer, zoo wit als ivoor, zoodat het koord er van dreunde en de sleutel klonk; zij maakte nog een kist van hemelsblauw paarlemoer open, nam er allerlei kleederen uit benevens gordijnen en hemels, — hemels met zilveren, en gordijnen met gouden franjes. Wat de tapijten, ter versiering van de wanden betrof, deze waren van aledjobarawatji, de bedgordijnen waren van kasah amboen; dat was het bekleedsel van haar woning. De gordijnen en hemels werden vastgehecht, de muurkleeden neergelaten, de vloertapijten uitgespreid en alles in gereedheid gebracht. Wat de Chineesche lantarens betreft, er waren er acht en tachtig. Toen de toeankoe op het erf verscheen, was hij verwonderd zeven rijstschuren op een rij te zien staan; — de grootse was de si Bajau bajau, de hoogste de Tindjau Laoet en de derde de Radja Babanding; daartusschen stonden kleinere. Wat het voorplein aangaat, dit was zoo effen als een gepolijste betelschaal zoodat het stofgoud, dat er verstrooid raakte niet verloren ging; de tjiboek was van uitgewerkt klokkenmetaal de stoep van enkel tin, de trap van goud en zilver en zoo ook de kozijnen; het snijwerk was als aka tjina met veel figuren er in. Het zou (niet mogelijk zijn alls op te noemen; — van uit de verte gezien, schitterde het ons tegen en als men het van nabij beschouwde, dan kon men er de oogen niet van afwenden.

Moerai Randin zeide: „(de sitapoeng, midden op het erf, zal ik nemen tot slijpsteen voor hanesporen); blijf daar niet zoo lang op het erf staan toeankoe! hier is water om uw voeten te wasschen." Een koperen ketel diende tot reiniging van de voeten, een zilveren tot het wasschen van de handen en er was klapperwater om zijn gelaat schoon te maken. De toeankoe reinigde zijn voeten en ging de woning binnen. Hij was verwonderd toen hij de meubelen in het huis zag; want het was zonder weerga; er hingen honderden groote spiegels en de kleine waren niet te tellen.

Moerai Randin zeide: „blijf daar niet zoo lang staan toeankoe, maar neem hier plaats!" Alle malims zetten zich neder. Dewijl zij zoo lang bleven zitten, naderde allengs de achtermiddag, het werd schemerdonker en eindelijk nacht, zoodat men de lampen aanstak. Er waren gouden lampen, die schitterden als de zon en zilveren, die een licht verspreidden zooals de maan. Toen al de lampen aangestoken waren, was de nacht helder als de dag, want het erf was vol met lampen.

Moerai Randin zeide: „als ik u verzoeken mag, eet dan een weinig pinang en sirih en rook eens." Daarop droeg zij een pantoen voor zeggende: „(een geblindoekte buffel van Atjeh vertoefde om te drinken aan de riviermonding, en werd weggebracht door lieden van Pakantan;) de tabak wordt in papier gewikkeld en de pinang met den mond fijn gemalen); ik verzoek u er wat van te gebruiken."

De toeankoe antwoordde: „Als de onderlegger betreden zal worden, valt de schaduw van de badjŏ in de parahoe); waarom ik sirih eten moet, begrijp ik niet." („Als de onderlegger maar betreden wordt en de schaduw van dè badjŏ op het pruimpje achter de kiezen valt); als angkoe maar wat sirih gebruikt; wat er te doen valt is mijn zaak."

Toen ieder een betelpruim gekauwd en een sigaar opgerookt had, zeide Mandjau Ari: "Moerai "Randin, mijn zuster! (de pinang in den tuin is al rijp en wil opnieuw uitschieten) als ge gereed zijt met koken, gelieve het eten dan op de schotels te doen."

Moerai Randin antwoordde: "(de katjang in den tuin draagt al vrucht en zal nieuwe ranken krijgen), wij zijn klaar met koken en zullen goelai maken; (de pinang in Koerai is al rijp en de padi heeft nieuwe halmen); we zijn gereed met de goelai en wij zullen het eten opdisschen."

Toen het eten op witte borden gedaan werd zeide Mandjau Ari: "mijn onderwijzer eet van deze niet" Toen het op zilveren werd opgeschept, hernam hij: "ook van deze eet hij niet." en toen men het op gouden borden deed, zeide hijvan deze zal mijn onderwijzer eten." Wat Moerai Randin betreft, als zij een ding bij de hand nam, dan bracht zij er twee of drie ten uitvoer: Moerai Randin was zeer bedreven.

Moerai Randin zeide: "broeder Mandjau Ari! ik heb reeds opgeschept." Al de gerechten waren voltallig; wat de soorten van eten betreft, er waren er velerlei en honderd verschillende gebakken. Toen Moerai Randin klaar zette, zag het rood van de gouden en wit van de zilveren schotels, die daarenboven nog overdekt waren met kleedjes geborduurd met goudgaren, gestikt met zilverdraad en doorwerkt met gouddraad. De gerechten waren voltallig en de schotels netjes gerangschikt, zoodat het een lust was om ze te aanschouwen.

Moerai Randin zeide: "angkoe wees zoo goed uw handen te wasschen en deze rijst te eten want de schotels zijn reeds lang klaar gezet!" Toen de toeankoe de handen reinigde, zeide Moerai Randin bij wijze van pantoen: "(ik heb er geen verstand van om met een schepnet te visschen; want het schepnet steek ik in 't wilde in 't water; het wordt meegenomen door lieden van Banoea hampoe;) ik heb er geen verstand van op te scheppen en verricht dit werk nog zeer onhandig, ik ben immers nog maar klein." Nu werden de schotels ontdekt. Wat de opgeschepte rijst betreft, aan den kant lag zij als achter elkander loopende mieren, en in het midden als elkander ontmoetende wolken; de rijstkorrels, die dwars lagen, lagen evenwijdig; geen korreltje scheen er gebroken want die stuk waren, lagen netjes tegen elkander gepast. Moerai Randin was toch bekwaam! De toeankoe begon te eten; bij den eersten mond, dien hij nam was het alsof de koembang djati een gat in de rijst geboord had; bij den tweeden keer was zij als uitgehold door een koembang idjau; bij de derde maal had hij genoeg en het vierde, wat hij deed, was zijn handen reinigen. Op deze wijze eten personen van den gegoeden stand. Na gegeten en gedronken te hebben ging men over tot rooken en pruimen. Men had een pruimpje genuttigd; het lekkere er van viel in den buik, de glans bleef op het gelaat, het rood op de lippen en na het aangename er van genuttigd te hebben, werd de uitgekauwde pruim weggeworpen.

De toeankoe zeide: "Moerai Randin! zeg mij nu naar waarheid, wat uw bedoeling is." Het antwoord van Moerai Randin was; "ik bid u nederig om vergiffenis angkoe, want ik heb u een gewichtig voorstel te doen. De reden dat ik u ontboden

heb is, omdat mijn broeder Mandjau Ari bestemd was om zich toe te leggen op hanenkloppen en hij dit niet wilde; men wilde hem doebalang laten worden maar ook daarin had hij geen zin; men zou hem een woudduif koopen, maar hij weigerde ze en eveneens was het met het houden van een paard. In den koran leeren, dat was hetgeen hij verlangde en daarom heb ik u ontboden, daar ik mijn broeder aan u wilde toevertrouwen om hem onderwijs te geven."

De toeankoe antwoordde: "Zoo God wil zal zulks geschieden, Moerai Randin! breng Mandjau Ari hier opdat ik hem onderrichte." Moerai Randin zeide: "Mandjau Ari kom hier bij mij! ik wil u op de hoogte stellen, opdat gij weet hoe de gewoonte is als men onderwijs ontvangt. Uw verschijnen voor den onderwijzer moet aldus zijn: als ge voor hem komt, moet ge den sembah maken en knielen, waarbij gij de tien vingers op elkander legt en uw leermeester groet; zoo moet de eerbewijzing tegen over den onderwijzer geschieden." Mandjau Ari was reeds tot inkeer gekomen. "Mandjau Ari gedraag u waardig als ge een onderwijzer hebt; men moet hetgeen hij zegt, niet tegenspreken; wat hij beveelt, moeten wij opvolgen; wat hij verbiedt, moeten wij nalaten. Zoo, Mandjau, is de plicht van iemand, die onderwijs ontvangt; zijn bevelen ontvangen wij eerbiedig, aan het geen hij zegt gehoorzamen wij." Luister nog even "(het paleis van een Bataksch vorst is hoog, de prinses staat er met loshangende haren in den voorhof); onthoud de vele vermaningen, vergeet ze niet, al gaat er ook een lange tijd over heen. Men mag hem niet tegenspreken; wat hij gebiedt moeten wij doen en wat hij verbiedt moeten wij laten. Dit is mijn gebod, een gebod dat ge niet overtreden moogt." Moerai Randin vervolgde: "toeankoe! nu ik mijn broeder heb overgegeven om door u onderwezen te worden, druk ik u ernstig op het hart dat, als hij wellicht spoedig malim zal worden en misschien beter malim dan gij, of indien hij wellicht verstandiger worde dan gij zijt, gij hem dan geen kwaad hart moogt toedragen; want als gij boos wordt, zondigt gij tegen God; dit is mijn raadgeving aan u."

Eindelijk gingen zij op weg en nadat zij eenigen tijd geloopen hadden, kwamen zij weer aan de moskee, waar Mandjau met zijn onderwijzer binnentrad, toen het reeds donker begon te worden. Wat Mandjau in dien nacht betreft, waar hij zat, was hij in gepeins verzonken; waar hij stond, keek hij met verbazing rondom zich; men kende hem niet en ook hij kende niemand. Er waren reeds een, twee dagen voorbij gegaan, zonder dat hij in den koran leerde of onderwijs ontving. Als anderen speelden dan deed hij mee; tjongkak en tjatoer spelen was alles wat hij uitvoerde en als anderen leerden, dan sliep hij. Toen hij reeds een maand in de soerau was, hield hij zich nog niet bezig met leeren maar speelde als het dag, en sliep als het nacht was. Eindelijk ging de menigte daarover klagen (zeggende): "met uw verlof, meester! zoolang gij weg waart, heeft Mandjau niet geleerd." Hierop zeide de toeankoe: "Mandjau Ari, wat scheelt er aan, dat gij niet leert of u in den koran oefent? Als ge een tegenzin hebt om onderwijs te ontvangen of te lui zijt om in den koran te lezen, dan zal ik u naar huis terug brengen; het is niet noodig dat ik een slechten naam krijg."

Mandjau Ari antwoordde „(de barabah eet geen padi; hij wordt door lieden van Tikoe meegenomen;) wij veranderen niet uit ons zelven maar wel door den onderwijzer. Ik vraag aan angkoe om mij met oprechtheid te vertellen, hoe men in waarheid onderwijzer kan zijn en wat men toch eigenlijk moet leeren. Wijl angkoe mij niet onderrichten wil, leer ik niet in den koran en weet ik niet wat een alif of wat een één is." „Madjau! kom hier, ik zal u onderrichten!" Mandjau Ari snelde toe en gaf den toeankoe de hand waar bij die van den laatste beefde. Toen hem pas de alif gewezen werd, kon Mandjau Ari reeds in den koran lezen; toen hem onderricht in den koran gegeven werd was Mandjau al aan de spraakkunst; als hem één boek verklaard werd dan begreep hij er reeds vier of vijf. Toen men hem vervolgens tellen leerde en vertelde wat één was telde hij reeds twee werd hem twee geleerd, dan telde hij drie, telde men hem tot tien voor, dan telde Mandjau tot honderd; ging men tot duizend dan telde hij tot tien duizend. Toen de toeankoe niet meer kende, ging Mandjau steeds verder met tellen; 's morgens en 's avonds telde hij, dag en nacht las hij in den koran, hij at of dronk niet, ging des daags niet uit en bracht den nacht slapeloos door, maar was steeds bezig met werken. Zonder eten en drinken te blijven, is het gebruik van hen die onderwijs ontvangen; eten en drinken hebben zij vroeger reeds gedaan, toen hun moeder hen nog onder het hart droeg.

Nadat hij een of twee maanden geleerd had ging hij op een vrijdag, toen de menschen aan het bidden waren, naar het boven gedeelte van de moskië en toen hij boven gekomen was, begon hij te zingen. God en zijn afgezant, wat klonk dat! Mijn God wat klonk die stem! Nu eens klonk het hoog in de lucht, dan weer was het als of het geluid uit de aarde, dan weer was het als of het uit den hemel kwam. De geest van den propheet David was in hem nedergedaald, het was onuitsprekelijk schoon zijn zingen! Een vrouw die op de andjoeng aan het weefgetouw zat, terwijl de tjatjah rechts en de rentjong links van haar lag, hoorde het; en, door het schoone zingen opgetogen, dacht zij niet meer aan haar werk; zij werd er door meegesleept, zoodat zij dacht dat de tjatjah, de rentjong, en de rentjong, de tjatjah was; en links en rechts naar de rentjong grijpende, scheurde het uitgespannen weefsel. Toen het gehoord werd door hen, die de rijst gingen te drogen leggen stortte de rijst op den grond. Iemand, die een kind ging baden hoorde het gezang van Mandjau Ari; en door het schoone zingen getroffen, dreef het kind weg, zonder dat hij het wist. Van hen, die in de soerau aan het bidden waren, begonnen sommigen om hun kinderen te roepen en allen vergaten waarom zij daar waren; terwijl ook de onderwijzer van zijn stuk raakte door het schoone gezang van Mandjau. Toen Mandjau ophield met zingen zeide de toeankoe: „zegt gij allen malin's! wie was hij die zoo gezongen heeft? Hij is een bintjatja* bintjatjau een ngiang ngiang rimbö, als ik hem in den vreemde verkoop, als ik hem dood of ophang, wie zou er dan iets van zeggen."

De menigte antwoordde „vergiffenis, toeankoe! niet wij hebben gezongen, maar het kind van toeankoe, Mandjau Ari, geheeten." Toen de toeankoe dat hoorde, was hij inwendig boos. Lang nadat Mandjau gezongen had, gingen de menschen naar huis,

maar de onderwijzer van Mandjau bleef. Toen er een of twee maanden verloopen waren, was het op een vrijdag, dat al de lieden vergaderden. De toeankoe zeide: "Mandjau! ga maar wandelen ten einde te leeren loopen, opdat het luie zweet er bij u wat uitkome!" Mandjau Ari ging heen. Langzamerhand brak de tijd voor het gebed aan en ging men bidden. Toen men daarmede geeindigd had, zeide de toeankoe: "wel aan, toeankoe's en leerlingen! luistert goed, naar het geen ik zeggen zal. Zoudt gij willen doen, zooals ik u zal zeggen?" Allen antwoordden: heel gaarne zouden wij uw woorden willen opvolgen." "Dan zullen wij Mandjau in 't ongeluk storten; laten wij het daar omtrent eens zijn, en als er onderzoek naar gedaan wordt, moeten wij niet voor de waarheid uitkomen. Wijl hij knapper is dan ik, zal Mandjau, als ons aller bede verhoord wordt, in het verderf geraken; zijn vader en moeder moeten afkeerig van hem worden; want als hij niet van hier gaat, zal hij over ons den baas opelen."

Als dat het gevoelen van u is, dan zijn wij het daarmede eens en zullen wij doen zooals u gezegd hebt." Toen de menigte heen gegaan was, keerde Mandjau in de soerau terug.

Des avonds zeide zijn onderwijzer: "ik wil u naar huis terug brengen, want moeder en vader hebben om u gezonden. Als wij aan uw woning komen (het paleis van de Bataksche vorsten is hoog, de prinses staat er met hangende haren in den voorhof): gedraag u dan naar de vele lessen, die gij ontvangen hebt en mocht er een langen tijd overheen gaan, vergeet ze daarom evenwel niet. Als ik u om sirihbladeren zend, neem dan de jonge uitspruitselen er van; en als ik u pinang laat halen, breng dan de bloesem er van; mocht ik u verzoeken in huis te komen, kom dan niet binnen; maar als uw vader en moeder er naar vragen, dan moogt gij niet zeggen, dat ik het u gelast heb, zie daar wat ik u raden wilde." In dien nacht deed hij geen oog dicht; de haan kraaide reeds voor de tweede maal en toen bij 't derde hanegeschrei de dag aangebroken was gingen zij op weg. Na verloop van eenigen tijd waren zij weer op het erf aangekomen en toen de toeankoe naar binnen, ging zeide hij "Mandjau kom in huis!" maar Mandjau antwoordde: "laat mij liever blijven, waar ik ben." Mandjau Ari, kind! als gij niet binnen wilt komen, wandel dan naar den tuin en ga daar naar de plantjes kijken." Mandjau verwijderde zich. Nadat men lang gezeten had, werd er rijst en koffie opgebracht en de toeankoe zette zich aan den maaltijd. Na afloop daarvan, zeide de toeankoe weer. Datoek Bandahara en Poeti Lindoeng Boelan, de rede dat ik het jongemensch, Mandjan Ari, naar huis breng is omdat zijne moeder alle hoop op hem kan opgeven; want Mandjau Ari is iemand, die voor het ongeluk geboren is," 't is met hem als met een bidai, die opgelicht raakt, en even als de schubben aan de achterpooten van de kip, die gebroken zijn. Mandjau is een ongeluksvogel, wijl hij meer wil zijn dan zijn onderwijzer is; en daarom verstoot hem en wijdt u toe aan Moerai Randin. Als gij Mandjau blijft verzorgen, dan gaat uw goud en zilver verloren; als hij in de kampong blijft, zal de rijst mislukken en het vee zal sterven en als hij slechts een maal in huis eet, dan verliest Moerai Randin het leven. Wijdt gij u daarentegen aan Moerai Randin, dan zal de rijstoogst goed zijn".

Na verloop van eenigen tijd had Mandjau Ari jonge sirihuitspruitsels en pinangbloesems geplukt en keerde hij huiswaarts. Toen hij weer op het erf gekomen was, riep hij: „waar zijt gij moeder, hier is sirih en pinang voor u!" Zijn moeder snelde naar de deur en, de pinang en sirih aannemende, zeide zij: „Mandjau Ari! het zijn sirihuitspruitsels en pinang bloesems die gij brengt, wie heeft u dat gezegd."? Mandjau antwoordde, wie zou mij dat gezegd hebben; ik heb ze geplukt, omdat mijn onderwijzer ze lekker vindt." De moeder hernam „ge zijt waard verstooten te worden, uw schoonheid is ons onverschillig, zij dient toch tot niets." Mandjau Ari begon te schreien en zeide „ge moogt daar over geen spijt gevoelen moeder; (de kris dient om de mangkoedoe uit te graven, de mangkoedoe midden op het erf;) want het is vroeger reeds zoo bepaald, het staat geschreven in de palm mijner hand. Hoor nog eens: (aan den zoom van het woud wordt het vuil op hoopen verbrand en de rook er van drijft tot aan het padi stroo); mijn lot is ongewijfeld zeker, het staat in de lijnen van mijn hand." De toeankoe zeide „kom, Mandjau! wij zullen naar de Soerau terug keeren."

Na eenigen tijd geloopen te hebben, kwamen zij weer aan de Soerau; de toeankoe ging er binnen, maar Mandjau bleef op het erf staan. De toeankoe sprak: „Mandjau! ge behoeft niet binnen te komen, ga naar uw woning terug; doch blijf niet te lang thuis, want het is niet noodig, dat ge gehecht wordt aan de gewoonten in de kampoeng; keer dus spoedig weder."

Mandjau Ari antwoordde; „ik smeek u nederig om vergiffenis, ik heb u steeds gehoorzaamd; slechts één verzoek heb ik u te doen; daar ik naar huis terug keer en toeankoe in de soerau blijft, laten wij daarom eerst elkander de hand tot afscheid geven." Toen zij elkander de hand gaven, beefde die van den toeankoe. „Moge angkoe mijn raad in acht nemen en het hem toevertrouwde met zorg bewaren; wees een goed onderwijzer, angkoe! het is niet noodig, dat ge weer zoo handelt, laat het er met mij mee blijven; deze les druk ik u ernstig op het hart." Mandjau Ari voegde daar nog bij: „angkoe zal blijven en ik zal gaan, (vaarwel!) moge het u welgaan in het leven."

Mandjau Ari keerde huiswaarts; (hij trok over bergen en door dalen, en met de kain over het hoofd geslagen, schreide hij, zoodat het baadje hem vochtig werd, tot op de borst.) Na eenigen tijd op weg te zijn geweest, kwam hij bij zijn woning, waarvan alle deuren gesloten waren.

Mandjau Ari zeide: „moeder en vader! waar zijt gij, waarom heeft moeder om mij gezonden, waarom werd ik naar huis geroepen; ik kreeg immers onderwijs in de soerau"! Hierop antwoordde de moeder van uit de woning: „wij hebben niet om u gezonden, wij hebben toch niets meer aan u. Mandjau Ari! ga weg van hier, (padi is beter dan gras) voor u is de dood verkieselijk boven het leven, maak het ons dus niet meer moeielijk!" Mandjau weeklaagde op het erf: „dat is niet behoorlijk van moeder, hebt gij mij dan niet meer lief!" Zijn moeder zeide van uit de woning: „Mandjau! verwijder u van hier, want als ge een trede de trap opkomt, dan is de padi voor een jaar verloren; zoo zeide uw onderwijzer, en als ge er twee beklimt, verdwijnt ons goud en

zilver!" MandjauAri antwoordde: "vergiffenis moeder indien ik niet in huis mag komen, dan vraag ik u slechts een weinigje rijst; ik heb een onbeschrijfelijken honger; moeder geef, ach geef mij iets al is het slechts wat zure rijst; al zijn het de overblijfselen van u of de kruimeltjes van Moerai om mijn knagenden honger te stillen; de dorst dien ik lijd, is niet om uit te houden; ik heb een gevoel alsof mijn schedel scheuren en mijn gezicht benevelen zal." Zijn moeder antwoordde van boven: "wij geven u niets; de kippen en eenden deelen wij mede en den honden geven wij eten, want zij kunnen het erf bewaken."

Toen hij den trap opklom, kwam zijn moeder toeschieten; zij nam een bamboe met kokend water, liep er mede naar de deur en wierp het Mandjau, die op den trap stond, over het lichaam. Schreiende zette deze zich nu neder onder een rijstschuur en de tranen biggelden hem langs de wangen. Toen hij daar eenigen tijd gezeten had, stond hij weer op en sprak: "ach, moederlief! geef mij voor dezen keer slechts, al is het ook maar een gebrande rijstkorst, al is het maar uit het etensbakje van de kippen, al zijn het slechts de restantjes van uw eten!" Zijn moeder herhaalde van uit de woning; "wij geven u niets; liever geven we het aan de honden, zij kunnen op ons erf passen." Hij klom nogmaals den trap op, doch toen hij de tweede trede er van bereikt had, kwam zijn vader weer toeschieten; deze liep naar de keuken, nam daar een steen uit den oven, liep er mede naar de deur en smeet er Mandjau, die op den trap stond mede, zoodat hij van zijn hoofd in gruis neerviel.

Mandjau sprong op het erf en begaf zich schreiende naar het rijstblok; daar wierp hij zich ter aarde en blikte ten hemel. Nogmaals liep hij het erf op en klom naar boven; en reeds had hij den eenen voet over het kozijn, toen zijn oom kwam toeloopen, die hem met een mes een stoot toebracht, zoodat het baadje hem onder den arm scheurde. Hij sprong naar beneden en zeide: "dit is dan het gevolg dat ge me in alles hebt toegegeven, dit is dan de wijsheid van mijn vader en de toegenegenheid mijner moeder. Moeder heeft mij met limau water gewasschen, vader heeft me met bedak ingewreven en oom heeft een baadje voor mij geknipt! Ach, moeder! wellicht is mijn tijd nog niet gekomen; wat het slaan van mijn vader aangaat, misschien is er iets geweest dat mij beschutte en de steen daarom in gruis is neergevallen." Mandjau Ari vervolgde: "wel aan moeder! zeg ik, indien gij werkelijk afkeerig van mij geworden zijt, wil ik van hier gaan; doch laten wij daarmede vrede vinden; laat het welbehagelijk zijn aan de schoot, die mij gedragen heeft; maak u geen verwijtingen over de betoonde zorgen en moeiten, heb er geen spijt van dat ik aan uw borst gezogen heb; stel u tevreden met hetgeen ik ben, dan zal ik van hier gaan." De moeder anwoordde van uit de woning: "ik heb er vrede mede, dat ik zorgen en moeiten voor u gehad heb; de moederschoot klaagt er niet over dat zij u gedragen heeft, en ook de moederborst neemt er genoegen mede nu en in eeuwigheid."

Mandjau Ari zeide: (voor moeder worde bestemd, wat vruchten draagt; en wat bloemen heeft, moge voor de pandan zijn;) alles wat geluk aanbrengt, zij het deel mijner moeder; moge het onheil aanbrengende, van haar heen gaan. Zeg, moeder!

hoor nog deze eene pantoen, die zinspeelt op iemand, wiens levenslot ongeluk is: (waar de talang staat groeit de tibarau ook) waar 't ongeluk zetelt ontwikkelt zich slechts rampspoed. Moeder luistere goed (de sitapoeng op het erf, wil ik nemen als slijpsteen voor hanesporen) vaarwel, mijn kampoeng, vaarwel, mijn erf, vaarwel, mijn badplaats!" Mandjau Ari vervolgde: „schiet nu maar welig op o betoeng, ik zal u niet meer omkappen; mijn padi loemoet zal zich als kurkema gaan voordoen, ge zult in verlaten toestand achterblijven, ach mijn kampong! ik zal niet meer in u ronddolen; opdat mijn moeder gerust gesteld zij."

Eindelijk ging hij heen, doch na eenigen tijd geloopen te hebben, kwam zijn moeder nogmaals aansnellen, zeggende: „Mandjau, blijf daar staan!" Mandjau zette zich neder en zeide: „waarom loopt u mij achterna, hebt gij weer liefde voor mij gekregen, wilt ge u over mij ontfermen!" De moeder antwoordde „niet u hebben wij lief, niet voor u vinden wij het jammer, maar voor onze kleederen, ons goud en zilver." Zoo sprak de moeder. Zijn kleederen werden uitgetrokken, zijn gouden hoofddeksel afgenomen en verwisseld met een versleten zakje; zijn baadje werd uit gedaan en vervangen door een dat afgedragen was; zijn gouden gordel werd geruild voor een nerf van een pisangblad en in de plaats van zijn met goud beslagen wandelstok, kreeg hij een riet. Toen de moeder heengaan wilde (zeide hij) „wacht even voordat ge huiswaarts keert, want mijn ring is nog vergeten, en mijn samboeng gigi benevens mijn tjanggai koekoe heb ik nog." Hij trok zijn ring van den vinger en verwisselde hem met een van idjoek; het gouden verlengsel van zijn tand en aan den nagel maakte hij los en gaf hij aan zijn moeder. Daarop zeide Madjau Ari: „keer thans huiswaarts, moeder! want mocht vader naar eten verlangen, wie zal hem dan rijst brengen daar Moerai immers nog zoo klein is." Daarop vervolgde hij, bij wijze van pantoen: (een tros pitoelö vruchten en een singgoeloeng van katari bladeren; hoe kan het zand toch verspreid raken); ik ontzag u als een vorstenkroon, ik had eerbied voor u als voor de zon; hoe kunt gij mij dan uw liefde ontnemen! Luister ook naar deze nog „(groote woningen met zilveren kozijnen, uitgesneden door vorsten kinderen;) gespannen was het niet en slap was het ook niet; waarom brak het koord dan toch! Doch wel aan, moeder! laten wij elkander, nu ik heen ga, de hand reiken, ik weet niet of ik in den vreemde door ziekte zal getroffen worden; want wie kan Gods wil weten? Moeder! hoor nog eens: (laten wij een langen tuin aanleggen, maar er geen gras in planten) laten wij van elkander heen gaan, zonder meer om te kijken." En nogmaals sprak Mandjau (welriekend zoet is de geur van gepelde rijstkorrels, die door Sultans naar Malaka gebracht worden); moeder gaat stroom af — ik zal stroom opwaarts gaan; laten wij dus afscheid nemen!"

Zijn moeder keerde naar huis terug en Mandjau begon zijn zwerftocht. Langen tijd was hij op weg; hij dwaalde bosch in bosch uit; waar bergen waren beklom hij ze, waar dalen waren daalde hij er in af en reeds in ongeveer twee weken had hij gegeten noch gedronken. Hij leed dorst, doch waar zou hij water vragen; hij had honger, doch waar was er rijst te vinden in die uitgestrekte wildernis! Er waren nu

al ongeveer twee maanden voorbij dat hij onderweg was, en de tranen biggelden hem zonder ophouden langs de wangen. (De lieden van Banoeä hampoe willen naar Batang hari gaan); waar zal men als men honger heeft, in een eenzame wildernis rijst vragen! De tranen, die geruimen tijd hem langs de wangen rolden, veegde hij weg met de linkerhand, terwijl hij zijn zweet met de rechter afdroogde. Over bergen en door velden trekkende ging hij, met de kain over het hoofd geslagen, schreiende voorwaarts en dacht steeds aan zijn lot. Na verloop van langen tijd kwam hij aan, op de plaats waar klapperboomen in den vorm van een toengkoe groeiden, daar waar de slanke pinang boom stond en men den steen vond waar vorsten tegen leunden. Hij ging daar zitten en liet zijn tranen den vrijen loop.

Hij vertoefde daar geruimen tijd, maar niemand kwam er voorbij; doch toen hij er een maand was, scheen het lot zich over hem te willen ontfermen, want de vorst van Kinali trok er langs.

Deze zeide: „Mandjau Ari (Wat doet het er hier als een moeras uitzien, het water staat in plassen op den vloer;) Wat heeft u hier gebracht, u die vrij van zorgen waart?" Mandjau Ari antwoordde: luister mijnheer (de nok van de huizen in de bovenlanden is hoog en van uit Boekit Tinggi zichtbaar); het lot bracht mij aan het zwerven en daarom ben ik hier." Hierop hernam de vorst van Kinali: „Als het in de wildernis regent, waar zal ik dan een tadoeng halen om naar den tuin van Bagindo Ali te gaan;) hoe komt ge toch in dezen toestand, vroeger waart ge aan de andere zijde van hét gebergte en nu zijt ge hier heen gekomen." Mandjau Ari zeide „(de anggangs komen met aan elkander gebonden snavels herhaaldelijk van de rijst stoppels eten); de engelen hebben mij in hun vlucht meegenomen en daarom ben ik hier." „Mandjau Ari!" hernam de vorst weder „luister toch goed naar het geen ik zeg; wat is nu de ware reden, dat ge uw kampoeng verlaten hebt; wie toch is er toornig op u geweest? Luister naar mijn pantoen, zeide Mandjau Ari; (op de groote vlakte wordt hevig gevochten, de Hollanders keeren van het schieten terug en de doerian heeft uitgebloeid;) vorst van Kinali! ontferm u over een zwerveling, die uitgeput is door allerlei wederwaardigheden, eenmaal wensch ik het u te vergelden." — De vorst van Kinali antwoordde (laat het bootje van Madjo Baik zeilen; het vaart naar de overzijde om naar de Batang Hari te gaan;) indien uw lot gunstig moet worden, hoelang ge dan ook er door geteisterd wordt, eenmaal breken er weer betere dagen aan en zult ge uw geboortegrond weder betreden." Mandjau Ari hernam: „(de bewoners van Koto toeö willen te Padang Pandjang aanleggen, om door te gaan naar de Batang Hari;) antwoord mij naar waarheid op het geen ik u vraag en verklaar mij datgeen, waarvan ik u opheldering verzoek, waar gaat u heen?" De vorst van Kinali zeide: „indien ge dat vraagt, dan kan ik u naar waarheid zeggen, dat ik naar de plaats ga, waar men een galanggang heeft opgericht, een galanggang voor de prinses Kasoembö ten einde voor haar een partij te zoeken; als ik daar heen ga, dan moet ik voorbij de kampoeng van Moerai in de nabijheid van Ranah pajoeng sakaki. Die kampoeng is onbeschrijfelijk schoon, men vindt er wegen, lang als een uitgespannen

buikgordel en korte paden die recht op elkander toeloopen; de djiloeang groeit er aan weerskanten van den weg, goudkleurige poedings staan er aan de buitenzijden en de bladeren van de silajoe verspreiden er hun geur; zij dienen tot speelgoed voor de kinderen van Sultans en 't is het uitspanningsoord voor prinsen." „Vorst van Kinali!" zeide Mandjau Ari, indien ge daarheen gaat, (ge behoeft mij niet te helpen kapas te rollen of te spinnen), behoeft u me ook niet ten uwen nadeele bij te staan; doch getroost u slechts eenige moeite voor mij en wil om Godswil mijn boodschap overbrengen; dan moget ge overwinnaar zijn bij de hanen gevechten en de toegenegenheid der boedjang djoeara's erlangen! Laat men mijn sieraden, mijn kleederen, mijn rentjong en mijn zwaard brengen. Zeg aan Moerai, dat zij mijn goud en zilver brengt; ik zal hier wachten onder de klapperboomen, die als een toengkoe zijn geplaatst; onder den slanken pinang waar de steen ligt, die tot steun van vorsten dient." De vorst van Kinali zeide „Zoo God wil zal ik zulks doen."

Daarop ging hij verder, gezeten op zijn bont paard met witte enkels; zijn zadel was van louter goud en zijn stijgbeugels van getrokken zilverdraad. Wat 't paard betrof, terwijl het nu eens met korte sprongen voortgaloppeerde, draafde het een andermaal zonder ophouden door, waarbij zijn schellen klonken als de talempong's van Javaansche vorsten. De reis duurde lang, maar hij naderde al meer en meer en eindelijk kwam hij in de kampoeng van Moerai Randin, waar hij het erf opging en vroeg: Moerai zijt gij thuis"? Toen deze dit hoorde zeide zij: „Waarom zou ik niet thuis zijn! mijn moeder is immers rijk en mijn vader batoeah, men behandelt mij met eerbied, wat ik zeg doet men, wat ik gebied wordt ten uitvoer gebracht; mijn rijkdom bestaat van ouder tot ouder, ik ben een prinses van geboorte en mijn papa een vorst uit den bloede." Zij zeide dit, terwijl zij op de andjoeng bezig was met weven; zij was een welgestelde vrouw, rijk en gastvrij. Moerai Randin zeide: Kambang! wie is er op het erf, het lijkt mij een brutaal mensch te zijn, hij kent geen manieren, weet niet wat verboden is en begrijpt niet, dat hij op het erf van een prinses is." Moerai Randin was een aanzienlijke vrouw, die een halve stad vol slaven bezat. Na eenige oogenblikken liep Kambang Manjih naar den grooten ingang en zeide: „gij, die daar op het erf staat, zijt iemand zonder opvoeding, die niets geleerd heeft, die niet weet wat het erf van een vorst is, een brutaal mensch: zoo zegt mijn meesteres; wat ik u hier overbreng, hebt ge trouwens zelf wel gehoord."

De vorst van Kinali antwoordde: „als zij dat gezegd heeft, moet ik zelf erkennen dat het waar is, en ik heb er vrede mede; maar de reden dat ik deze kampoeng aandeed en dit erf betrad is omdat ik een gewichtige boodschap, een uitdrukkelijken last heb over te leggen; Ik weet niet of het Mandjau of iemand anders was die mij de boodschap meegaf, dat Moerai zijn rentjong en kleederen zou brengen. Ik was verwonderd toen ik hem zag; hij doet thans niets dan schreien; is zonder eten en drinken en blootgesteld aan regen en zonnehitte. Hij zit daar ginds te wachten onder de klapperboomen, die als een toengkoe bij elkander staan, onder den slanken pinang, bij den steen waar tegen vorsten een steun vinden."

Moerai Randin hoorde dat en pas was er sprake van haar broeder, pas was de naam van Mandjau genoemd of het was haar als of haar ziel naar boven steeg; het bloed drong haar naar het hart terug; haar geheele lichaam beefde, het was haar als of de aarde en hemel omkeerden. Zij begon te schreien. Zoodra de naam van Mandjau uitgesproken was, geraakte het uitgespannen weefsel in de war; zij stond op, het lange hoofdhaar hing los over haar schouders, de bloemen in heur haarwrong vielen op den grond, heur haren hingen tot op de hielen, haar lenige lendenen bewogen zich. Moerai Randin was een schoone vrouw. Zij liep nu eens heen en weer en wentelde zich dan weder op den grond. Zoo groot is de liefde tusschen broeders en zusters.

Haar glanzend gelaat was bleek geworden en heur lange hoofdhaar was verward, toen zij van achter de zeven gordijnen te voorschijn kwam. Er uitgekomen zijnde, begon zij te stampvoeten en toen was het als of de hooge andjoeng zou instorten; terwijl, toen zij zich voort bewoog, de groote woning schudde. Zij daalde van de andjoeng af, verscheen in 't middenvertrek en liep naar den hoofdingang. „Vorst van Kinali!" zeide zij (de gawai vliegt naar de tjapö en als hij daar is, gaat hij padi eten;) wat verteldet gij daar straks, wees zoo goed het nog eens te herhalen." De vorst van Kinali antwoordde „(varen langs poelau Tjina en ankeren tegen over poelau Pinang) men dient goed te luisteren, als men met zekerheid weten wil, wat anderen zeggen."

Moerai Randin antwoordde: „wees niet boos op mij en knor niet op me; er is mij veel uit den mond gevallen, maar schenk mij vergiffenis, ik smeek u daar nederig om; spreek naar waarheid en wil mij vertellen, wat gij gezien hebt, een maal zal ik uw dienst vergelden."

De vorst van Kinali hernam: „Moerai Randin! het is een boodschap van Mandjau die ik heb, om hem zijn rentjong, benevens zijn kleederen te brengen; ziedaar wat ik u te zeggen had. Ginds zit hij te wachten, onder de klappers die als een toengkoe bij elkander staan, bij den slanken pinang en den steen waar vorsten tegen rusten."

„Vorst van Kinali!" hervatte Moerai Randin, wees zoo goed binnen te komen en wat sirih te gebruiken." De vorst van Kinali antwoordde „dring er niet op aan, dat ik in huis kom; dat ik op uw erf heb mogen komen is meer dan eten en drinken, dat ik uw kampoeng betreden mocht is voor mij, gering mensch, een gevoel als of ik een aanzienlijk persoon zal worden en 't is mij, die onwetend is, als of ik daardoor verstandig zal worden."

Daarop ging de vorst van Kinali verder. Moerai Randin wentelde zich van droefheid heen en weder, doch het was de vorst niet, dien zij beweende, maar omdat zij dacht aan Mandjau. Moerai Randin gilde schreiende uit „broeder! antwoord op mijn roepen! In welke wildernis houdt gij u op, in welke kampoeng zijt ge gaan wonen? Antwoord mijn broeder! ik roep u; aan wie hebt ge me overgelaten; wij waren met ons tweeën, broeder en zuster, nu gij heen gegaan zijt, wil ik ook heen gaan,

nu gij zoo ver van hier zijt, wil ik ook ver heen gaan!" Zoo schreide zij in haar woning.

Kambang Manjih zeide „ge lijkt wel dwaas, moeder, iemand die heen gegaan is te beweenen."

„Kambang Manjih zeg mij naar waarheid, met wien hij twist gekregen heeft, dat hij zoo geheel alleen is heen gegaan en mij heeft achtergelaten. Indien ge mij de waarheid niet zeggen wilt, zal ik je oogenblikkelijk het hoofd afslaan, ik zal je op het staande oogenblik om 't leven brengen."

Daar Kambang Manjih bevreesd was, zeide zij: „de ware oorzaak, dat hij moest gaan zwerven is, omdat zijn onderwijzer gezegd heeft dat hij voor ongeluk en tegenspoed geboren was; wellicht was het zijn lot dat hij in den vreemde zou gaan, want zijn vader en moeder zijn ook boos op hem geworden. Toen hij heen gaan zou, had ik deernis over hetgeen ik hoorde, geen druppel water werd hem gegeven en ofschoon hij schreiende een weinig rijst vroeg, wilde zijn moeder hem niets geven. Weeklagende stond hij op het erf om een druppel water en een hapje rijst doch vader en moeder zeiden: „liever dan het aan u te geven, deelen wij het aan de honden. En toen zijn moeder zoo sprak is hij den vreemde ingegaan." Moerai Randin hernam nu: „Kambang Manjih, als moeder er naar vraagt, zeg dan dat ik gegaan ben naar Boekit djalan nan koedoeng naar lewang pintoe mantari, naar kajoe poentja' sirieh, ([1]) naar de woning van prinses Kasoembö, waar ik een weeftoestel ben gaan leenen wijl er daar een fraai is met zilver afgezet." Het was dien dag een goede gelegenheid, want haar moeder was niet thuis, haar wenschen en verlangens zouden dus voldaan worden. „Kambang! gij moet hier blijven, met mijn goud en zilver mijn rijstvelden en akkers." Kambang antwoordde: „aan wie zullen uw goud en zilver, uw sawahs en ladangs overgelaten worden?" Moerai Randin hernam: „goud en zilver, rijstvelden en akkers zijn mij niet noodig, want ik vind ze in mijn broeder; het bezit van mijn broeder Mandjau Ari, vergoedt mij mijn oorsieraden en mijn armbanden en mijn goud en zilver, want als ik zoek kan ik de laatste welvinden."

Zij snelde naar een binnenkamer, sloeg op een kist van paarlemoer zoodat het koord er van dreunde; zij opende een kleinere kist, haalde daar een rentjong benevens goud en zilver uit, bond de kains en baadjes bij elkander en nam er het zwaard djanawi uit, waarmede een ketting kon doorgehakt worden; niet het geringste liet zij er in. Daarna verliet zij kamer en begaf zij zich naar de keuken, waar zij wat rijst opschepte, die zij in haar kain legde; terwijl zij de bijspijzen in haar haarwrong en wat vuur in een kopje deed. Vervolgens ging zij naar de deur, terwijl zij schreiende en weeklagende uit riep: „O God mijn Heer! o groote en verheven propheet! mocht mijn bede door u, o God, vervuld kunnen worden! Ik smeek dit aan u en Moehamad, ter wille van de macht en de grootheid mijner voorvaderen, die begraven liggen op den heiligen berg Ledang en aan wie, zoowel bij hun leven als na hun

([1]) Wat die namen beteekenen, ben ik niet te weten kunnen komen. De verhaler houdt ze voor gefingeerd om het vreemde van de geschiedenis te verhoogen.

dood, zij die een geloften hadden af gelegd, hun offers brachten. Hemel en aarde, dag en nacht! ik smeek u mijn bede te verhooren!" God wilde genadig zijn, haar wensch zou vervuld en haar bede verhoord worden.

Moerai Randin sprak: mijn 44 buffels mogen in wilde veranderen, mijn 44 koeien mogen roesa's, mijn 44 paarden kidjangs worden; mijn groote menigte eenden mogen uitsterven en mijn ontelbare duiven voor immer verdwijnen!" Daarop ontstak zij een reukoffer van witte benzoë en nu snelden haar buffels, koeien en paarden het woud in; haar kippen en eenden stierven allen; haar Java eenden werden wilde ganzen, haar duiven verdwenen en haar uitgestrekte sawah's veranderden in een groote wildernis.

Moerai Randin ging naar beneden (en zeide): „Kambang Manjih! kom naar buiten en aanschouw de macht van God, want er zal een hevige aardbeving komen." Kambang Manjih sprong naar beneden en Moerai zeide: „aanzienlijke woning verander in een zandheuvel, rijstschuren stort in een, padi wordt zand (de papajah in den katoentuin is gebracht door personen van Tandjoeng;) wat het ook zijn moge, het verdwijne opdat moeder gerust gesteld zij!" Slechts een maal bewoog zij zich en de aanzienlijke woning stortte in; toen zij met de armen slingerde, viel de bajau-bajau in elkander en voortschrijdende tuimelde de tindjau laoet omver, terwijl de kleinere voorraadschuren achter elkander in puinhoopen vielen. Dit was door de kracht van Moerai's gebed. Thans snelde zij naar de pintjoeran en smeekte ernstig: „indien God mijn gebed wil verhooren, dan verandere mijn gouden pintjoeran in steen, mijn zilveren in aarde, moge deze put, die ik thans ga verlaten geheel uitdrogen, ter bevrediging van 't hart mijner moeder! Daarop wiesch zij zich het gelaat. Haar bede werd verhoord. Op 't zelfde oogenblik was de gouden pintjoeran steen, de zilveren aarde geworden en de waterput was uitgedroogd. Weeklagende riep zij: „waar zijt gij mijn wiegjes!" Onder een grooten mandangboom hingen twee wiegjes, een van goud en een van zilver. Zij snelde er heen en zeide: „zoo God mijn gebed verhooren wil, dan verandert deze gouden wieg in oerat en de zilveren in akar. Mijn wiegen ook u moet ik achterlaten! Nog een enkel maal wiegelde zij er in, daarna steeg zij af en een oogenblik later was de gouden wieg in oerat en de zilveren in akar veranderd. Thans riep zij weenende: — vaarwel! mijn bloedverwanten en vrienden, groot en klein, oud en jong, mannen en vrouwen, ik ga van u heen! Die woorden hoorende snelden de bewoners van haar kampong benevens haar gelijken toe. Haar vrienden zeiden: „ach, Moerai! waarom spreekt gij zoo; wat scheelt er aan dat gij van hier gaan wilt? (Een schoener van de lieden van Tiagan werd gebracht door menschen van de Batang Hari); we hebben gehoord dat gij wilt weggaan en daarover zijn wij zeer beangstigd." Moerai Randin antwoordde: „zegt vrienden (weest niet bezorgd over een mat, want de mat heb ik reeds naar buiten gebracht en de bewoners van Priaman gaan naar Tikoe,) weest niet bedroefd, dat ge achterblijft; want ofschoon ik u verlaat, zijt ge toch aan goede zorgen toevertrouwd!" De kampongbewoners zeiden: „ofschoon u zoo spreekt, wij laten u toch niet vertrekken, want gij zijt ons even veel waard als onze ooms:

gij zijt ons even lief als onze oorsieraden en armbanden en daarom willen wij niet scheiden van u. Moerai Randin! gij zijt de heldere fakkel in de negorij, de groote banier in de stad, het vorstelijk scherm voor de inwoners; buiten de kampoeng zijt ge overal bekend, gij zijt even verstandig als de rechtsgeleerden; ge zijt bekwaam om naar omstandigheden te handelen; gij zijt vaardig in het ontsluieren van geheimen; gij zijt het die de vorsten inhaalt en de gasten in huis afwacht, gij zijt wijd en zijd beroemd, gij, onze zuster Moerai Randin!" Nadat haar op den langen duur het twisten en krakeelen verveelde, stond Moerai Randin met drift op; het gejammer van groot en klein, oud en jong was nu zeer hevig, want de ziel van de kampoeng zou heen gaan; heen gaan in den vreemde. Moerai Randin riep hun nog toe: „(de tapoeng op het erf zal ik gebruiken tot het slijpen van hanesporen;) vaarwel mijn kampoeng, vaarwel mijn erf, vaarwel mijn badput!" Nadat zij eenigen tijd geloopen had, was zij de kampoeng voorbij en zou zij de wildernis intreden. Zij schreide: (Iemand van Kotŏ toeŏ wilde naar Mandaheling gaan;) bij het binnen gaan van het woud schreide hij, wijl hij niemand tot reisgezel had." „Toen zij geheel alleen het woud betrad, weeklaagde zij: „Mandjau Ari mijn broeder, antwoord mij toch, ik roep U; de rijst die ik meenam wordt al zuur, antwoord mij toch, ik roep u!" Welke wildernis bewoont ge, in welke kampong toeft ge!" Reeds langen tijd was zij op weg, de tranen biggelden haar langs de wangen en terwijl zij zich met de linkerhand de oogen af veegde streek zij met de rechter de haren naar achteren. Waar een wildernis was ging zij er in, waar een berg zich vertoonde, beklom zij hem; zij was als vrouw geheel alleen op weg, zonder een levend wezen te ontmoeten, zonder iemand te vinden, wien zij iets vragen kon; nacht en dag liep zij door, rustende wanneer zij zich vermoeid gevoelde. Nadat zij een maand onderweg was, kwam zij op de aangeduide plaats aan. Dobberende tusschen hoop en vrees tuurde zij links en rechts om zich heen, doch Mandjau zag zij niet. Schreiende gilde zij: „ik ben dan toch wellicht bedrogen, ik ben dan toch het slachtoffer van list geworden, want men zeide dat mijn broeder hier was! Broeder! antwoord toch op mijn roepen"! Zij zag stroom op- en afwaarts, keek zoo nauwkeurig mogelijk en kreeg Mandjau eindelijk in het gezicht. Zij snelde naar hem heen, schreide en gilde, en 't hoofd in den schoot van haar broeder leggende, zeide zij: „broeder heb ik u dan eindelijk toch; ik was reeds uitgeput door u te volgen en doodelijk vermoeid van 't zoeken, maar eindelijk ik heb ik u toch gevonden!" Mandjau Ari schreide, toen hij de woorden van zijn zuster hoorde en zeide: „ge moet niet weenen Moerai, dat zou u hoofdpijn bezorgen en ge zoudt straks ziek worden, en indien ge ziek waart, waar zouden wij dan geneesmiddelen vragen moeten!" Hierop antwoordde Moerai Randin: „eet nu de rijst op broeder, die ik in mijn kain gedaan en de goelai die ik in mijn hoofdhaar heb gewikkeld, indien ge er trek in hebt, eet er dan van, zoo niet, doe dan zooals ge goedvindt. Mandjau Ari at en dronk en toen hij daarmede klaar was, zeide Moerai Randin: „broeder! ge hebt nu gegeten en gedronken; hier zijn uw kleederen." Mandjau nam zijn kain en badjoe en kleedde zich aan.

Toen hij zich gekleed had, zeide hij: „Moerai Randin, mijn zuster! zooals ik er ernstig over denk, moet ge naar huis terug keeren en mij niet volgen, want bij wien zal ons goud en zilver blijven; onze kampoeng en erf zouden verlaten zijn en wie zouden voor vader en moeder zorgen." Moerai Randin antwoordde „goud en zilver hebben wij niet noodig evenmin als sawah's en ladang's; goud en zilver, sawah's en ladang's vind ik in mijn broeder, gij zult de plaats vervullen van onze ooms, gij zult onzen vader en moeder vervangen en ter vergoeding dienen van onze groote woning."

Mandjau Ari zeide schreiende „Moerai Randin, mijn zuster! (ik wil afbreken maar het is niet af te breken, wij halen het samen naar ons toe) ik wil u weerhouden, maar gij zijt dit niet te doen, ge moet dan maar meegaan." Moerai Randin hernam: „(De katiding met allerlei kleuren er in is mooi,) er zijn kleuren in de katiding en ragŏ, zij worden gebracht door lieden van Kamang); het is aangenaam een jongen broeder tot reisgezel te hebben, want wat zwaar is kan door een mensch alleen niet opgetild worden."

Mandjau Ari antwoordde: „Moerai Randin als wij zoover heengaan, dan is het niet een enkelen vijand of niet een enkelen tegenspoed waarmede wij te kampen zullen hebben); wie weet of niet een tijger u verslinden, een olifant ons vertrappen, of een groote slang u inzwelgen zal!"

Moerai Randin hernam: (een priesterkleed van Mindoera'sch maaksel werd door Siti meegenomen toen zij van het baden huiswaarts keerde); wat God gezegd heeft moet ge niet in twijfel trekken, want wat er boven ons besloten is, wordt ook ons deel." Luister, er is er nog een: („de hanen van de Rauenaars kraaien langs den weg,) indien ge mij meenemen wilt, zullen de vijanden op onzen weg voor ons wijken." Als het dat is, wat u bevreesd maakt, welnu, dan zal ik den vijand tegenstand bieden en het eerst sterven. Broeder! volg mij, wat bepaald is, een soekat te zijn, kan immers geen gantang worden."

Moerai Randin begaf zich op weg en Mandjau Ari volgde haar. Beiden, broeder en zuster liepen steeds verder, bosch in en bosch uit. Na verloop van een, à twee dagen kwamen zij in een groot woud. Toen sprak Moerai Randin: (de lieden van Koto Marapak willen, leunend op een stok van suikerriet, stroom afwaarts gaan); het is warm en er beginnen regendruppels te vallen, laten wij toch eerst wat uitrusten, ik heb daarenboven een hevigen honger." Mandjau Ari antwoordde: „(als de weg naar Koerai een wildernis was, waar zou men dan padi moeten gaan koopen, wellicht naar Banoea Hampoe,) indien ge thans honger gevoelt, waar moet ik dan rijst vragen hier in dit eenzame woud!" Schreiende vervolgde hij: „(Toen ik het vuil gemaakt had heb ik het niet in de padi gelegd maar bij eengegooid op den dijk; terwijl ik uw pandan ook om gebogen heb;) toen ik met u sprak, naamt ge het niet ter harte maar waart ge er onverschillig voor, ge moet het nu dus zelf gevoelen. „Mandjau Ari!" antwoordde Moerai Randin „het is niet goed dat iemand altijd bevreesd is; want de vreesachtige wordt door verlies getroffen; het is niet goed dat

iemand zich op den duur bekommerd maakt, want hij die dit doet verlaat spoedig de zijnen; 't is niet goed dat iemand schrikachtig is, want de schrikachtige valt dood. Hoor naar het geen ik zeg, broeder! (wat zouden wij in de wildernis niet kunnen vinden; wellicht de bamban en de katari niet; de bamban kan opgerold worden); wat zou er ons niet toebehooren, misschien de zon en de maan niet; doch de maan kan ik wel in beeltenis brengen. Broeder! neem de uitspruitsels van den poearboom, ik wil die eten om mijn hevigen honger te stillen."

Uit liefde voor zijn zuster haalde hij poear uitspruitsels en gaf ze aan Moerai. Moerai nam ze aan en sneed ze door midden waarop zij zeide: „eet gij nu een stuk, dan zal ik het ook doen."

Hierop antwoordde Mandjau Ari: „Moerai Randin „(lieden van Soengai Poear wilden naar Boekit Tinggi gaan;) poearloten zijn niet lekker voor mij, zij zijn ook aan jongelingen verboden."

Moerai Randin antwoordde: („lieden van Toba wilden naar Indragiri gaan;) poearuitspruitsels staan ook mij niet aan en ook meisjes mogen ze niet eten." En, zoo vervolgde Moerai Randin, ik wilde u slechts op de proef stellen, want wat mij zelve betreft, ik heb geen behoefte te eten, noch dorst naar water; want eten en drinken deed ik reeds, toen moeder mij nog onder het hart droeg. Kom, broeder! laten wij gaan, doch in welke wildernis zullen wij blijven en in welke kampoeng zullen wij toeven!" Toen Mandjau Ari dat hoorde, zeide hij schreiende: Moerai Randin, mijn zuster! ge hoeft dat niet ieder maal te zeggen; want wie weet waar wij heendwalen zullen, mogelijk zullen wij in het uitgestrekte woud voor immer blijven of wellicht onderweg sterven."

„Mandjau Ari, mijn broeder!" hernam Moerai Randin „twijfel niet aan 't geen God beschikt heeft, want wat er voor ons is weggelegd, krijgen wij ook; kom volg mij nu"! Moerai Randin ging verder en Mandjau Ari volgde bosch in en bosch uit. Nadat zij lang onderweg en er weer een of twee maanden voorbij waren, zeide Moerai Randin: „laten wij eerst wat rusten, want ik ben onbeschrijfelijk moe, in heb een onleschbaren dorst, ik wil hier gaan zitten, hier ligt een matje uitgespreid."

Mandjau Ari antwoordde hierop: „ge schijnt niet wijs te zijn zuster! want niemand toch is er hier, die er een matje op na houdt, 't is immers een bidai slang, die u zou kunnen omstrengelen en opslokken." Wel nu! hernam Moerai Randin, laat hij mij opeten; sterven is voor mij beter dan in het leven te blijven. Zij ging op de slang af en zeide: „Och, machtige slang! ik verzoek u mij te verslinden, niet mij alleen doch ons beiden, wij zijn broer en zuster." „Het zal niet gaan dat ik u op eet;" antwoordde de slang, want mocht ik dit willen, dan zou ik zelf ook sterven; niet gij zijt de ongelukkige, maar uw vader en moeder zijn dit; niet Mandjau is een ellendige, maar uw ooms zijn dit. Uw schaduw komt tot aan den hemel, ik heb u onuitsprekelijk lief, doch waarmede zal ik u van mij laten gaan, daar ik geen geld en ook geen goud of zilver bezit, maar ik heb toch een ring en een renŏ. Neem nu dezen ring, wiens naam is tjinto-tjintŏ, want alles wat ge verlangt kunt gij door

dezen krijgen; wat ge vraagt zal ingewilligd worden, eten en drinken zult ge hier vinden, wat gij begeert zult ge hebben, hij zal als een vader en moeder voor u zijn."

Moerai nam den ring en Mandjau de renŏ aan. Broeder en zuster hadden nu iets gekregen, wat zij zoowel op aarde als hier namaals konden gebruiken. Zij gingen verder en ontmoetten een oogenblik later een grooten tijger, die zoo hevig brulde, dat men een gevoel kreeg als of het woud in den grond zou zakken en het aardrijk vergruizeld zou worden. De groote tijger sprak: „hier zal ik nu eens volop kunnen eten, hier zal ik mijn eetlust kunnen verzadigen, aan menschelijke wezens, die in het woud verdwaald zijn." Wat Mandjau Ari aangaat, toen hij hoorde wat de tijger zeide, sidderde hij van angst; het hart klopte hem sneller in den boezem en al zijn leden beefden. Moerai Randin, die in de toekomst kon zien en de kunst van waarzeggen verstond, wetende welke personen bang waren, zeide: „broeder ik heb u gezegd dat ge u niet zoo bevreesd en bekommerd moet maken. Wanneer het ons lot is, door hem opgegeten te worden, al waren wij dan in een ijzeren doodkist, al zaten wij op de hoogste andjoeng, hij zou ons ongetwijfeld verslinden en wanneer dat ons lot hier niet zal wezen, zal het ook niet gebeuren." Daarop liet Moerai Randin het lange hoofdhaar naar beneden hangen, zij ging den tijger te gemoet en zeide: „groote tijger! dag en nacht smeek ik opgegeten te worden; want ik ben iemand die ter vergelding voor bedreven kwaad verstooten is; ik kon in de kampoeng niet blijven, want vader en moeder zijn afkeerig van mij geworden." Toen zij het hoofdhaar liet afhangen reikte dit tot aan haar hielen, zij was onbeschrijfelijk schoon; wat haar gelaat betreft dit was als de volle maan, haar oogopslag was als de poegagŏ waarop dauwdruppelen blinken, haar blik als de damar die op het punt is uit gaan.

De tijger antwoordde „ik zal u niet kunnen opeten; mocht ik willen, dan zou ik zelf ook sterven, want uw beeltenis komt tot aan den hemel; immers niet gij zijt de aanbrengster van ongeluk of niet Mandjau is de oorzaak van ellende. Moerai Randin! kom ik wil u schermen leeren; ik zal u onderrichten hoe ge pareeren moet, ik zal u den pas van drie wijzen en den sierlijken uitval rechts en links; ik zal u allerlei wetenschappen leeren, ik zal u pitoea's mede deelen, pitoea's om sterk en machtig te worden; ik zal u leeren hoe ge in de vlucht iets moet grijpen, zoodanig dat het bij den eersten greep reeds in uw bezit is; ik zal u wijzen hoe ge iets vangen moet, zoodanig dat ge 't reeds bij den eersten keer in uw macht hebt; ik zal u wijzen hoe ge doen moet om bij den eersten stoot uw tegenpartij in tweeën te slaan. Ge kunt daar uw levenlang gebruik van maken." Daarna begon hij onderwijs te geven. Moerai Randin was nog niets gezegd of zij wist het al. Zij was reeds knap zonder geleerd te hebben; als men haar één ding zeide, had zij er reeds twee begrepen. Beiden, broeder en zuster werden onderwezen. Na verloop van eenigen tijd gingen zij verder. Een oogenblik op weg zijnde, kwamen zij een buitengewoon groot boschzwijn tegen. „Hier krijg ik volop te eten en kan ik mijn eetlust verzadigen" zeide het. Ik wilde u vragen ons op te eten; want het is voor ons beter te sterven dan te leven gaf Moerai Randin ten antwoord. Het zwijn hernam „u op te

eten zal niet gaan en wat zal ik u meegeven, daar ik geen geld bezit; doch neem mijn rantai, want indien ge dien neemt, dan zijt ge ontkwetsbaar, wat scherp is kan u dan niet in 't lichaam dringen, staal of steen zal u niet kunnen wonden." Zij liepen weer een maand lang en hadden het zeer warm; doch ofschoon zij verhit waren, waar zouden zij een lommerrijk plaatsje vinden; er was geen boom zelfs geen hennep plant. Zij leden honger, doch waar zouden zij om wat rijst vragen; zij hadden dorst, doch waar was er water voor hen te vinden; hun honger en dorst waren zeer groot. Moerai Randin klaagde "ach broeder vraag toch wat rijst en wat water voor mij." Doch Mandjau Ari antwoordde: "waar zullen wij rijst vinden, waar om water vragen; wij zijn op een woeste onherbergzame vlakte, waar noch vrienden noch betrekkingen wonen. Moerai Randin, mijn zuster! ach waart ge thuis gebleven, wat zoudtge gelukkig geweest zijn, u slechts bemoeiende met uw rijkdommen!" Waartoe zouden die rijkdommen mij dienen," hernam Moerai Randin! "als ik mijn broeder niet bij mij had;" en schreiende ging zij voort: zie! daar is een woning, vraag dan als 't u belieft wat rijst voor mij." Mandjau Ari ging, denkende dat het de woning van een zijner gelijken was, maar het was een huis waarin roovers woonden. Zij waren op een vlakte gekomen waar roovers waren, en van hen, die daar voorbij kwamen, was er nog nooit iemand thuis gekomen; elk een was hier gedood; al was men nog zoo sterk en onkwetsbaar, men moest toch sterven.

Laat ons eerst wat uitrusten," zeide Moerai Randin, want ik ben zeer vermoeid"; maar Mandjau Ari antwoordde daarop "ge schijnt niet wijs te zijn zuster; we zouden hier rusten, hier in dat oord van roovers! Hier liggen allerlei lijken van personen, die uitgeplunderd en vermoord zijn; zij liggen in stapels bij elkander, het bloed stroomt hier als een beek, men zou u dooden zuster, en daarom moeten we hier niet toeven maar verder gaan." Moerai Randin hernam (de vlam heb ik al in 't hout gebrand, gebracht door lieden van Kotö Toeö;) ik heb het eenmaal gezegd en 't is mij nu verboden van hier weg te gaan. We zullen nu uitmaken of we leven dan wel sterven zullen; al is dit een rooversoord, we moeten even probeeren want wij moeten tegen alles bestand zijn; droefheid en blijdschap, goed en kwaad zijn ons beschoren, wijl dit het gewone leven van zwervelingen is."

"Moerai Randin mijn zuster!" klaagde Mandjau Ari, kom laten wij gaan; want aanstonds zult gij gedood worden." Moerai Randin antwoordde: "leven en dood kunnen niet gescheiden worden; doch als ge daaraan denkt, ik voor mij had, toen ik slechts een schrede buiten de woning deed, het voornemen reeds het leven te verliezen. Moerai Randin zette zich neder. Zij deed haar goud en zilver aan benevens haar edelgesteenten en brillanten. Daarom zeide Mandjau Ari "is dit nu een kleeding, die ge aan hebt; wat zijn ge toch onvoorzichtig; als men den vijand ontmoet, moet men hem wel niet ontwijken, doch hem zoeken mag men ook niet; zelfs arme menschen plunderen zij, 't is hen niet zoo zeer te doen om goud of geld te rooven, maar zij ontnemen iemand het leven." Moerai Randin hernam: "broeder ik zeg u (een priesterkleed van Bindaro'sch snid, werd door Siti meegenomen toen zij

uit het bad terug keerde;) wat God besloten heeft, mag men niet in twijfel trekken, want wat hij bepaald heeft, wordt ook ons deel."

Eindelijk verscheen Baroek nan pandjagoeng en toen hij Moerai zag, kreeg hij door den aanblik op zooveel goud en zilver een sterk verlangen daarnaar. Hij keerde huiswaarts en in zijn woning gekomen zeide hij: "Mahampang besi, mijn meester! waarom zijt gij zoo zorgeloos! Wat ik nog nooit gezien heb, zag ik nu en zoo lang ik leef, heb ik zoo iets nog niet aanschouwd; ik heb iemand gezien van onbeschrijfelijke schoonheid, behangen met goud en zilver, schitterend van diamanten. Indien wij haar konden uitplunderen, dan zouden wij onze kleine schulden kunnen betalen; terwijl wij, 't geen we aan gebak geborgd hebben, tevens konden afdoen en bovendien nog kleederen konden koopen." Aangevuurd door hoop nam Hampang besi zijn zwaard, dat zoo breed wat als een pisangblad en ging het slijpen. Toen het gescherpt was, liep hij naar de aangeduide plaats en daar aangekomen sprak hij: "Zoo Mandjau zijt ge dan toch gekomen, ik heb lang op u zitten wachten. Uw leven zult ge goedschiks geven en Moerai aan mij overlaten!" Mandjau Ari zeide: "indien ik mijn leven moet geven en Moerai door u meegenomen wordt, dan zult ge toch eerst tegen haar moeten strijden." Mahampang besi kwam nader en zeide: "Moerai! ge moet met mij meegaan"; waarop Moerai antwoordde: ge moet dat geen tweemaal zeggen, want mijn haren rijzen te berge als ik het hoor." Als ge niet meegaan wilt, hernam Mahampang besi, doe dan uw goud en zilver af, want zoo ge thans niet meegaat zult ge sterven en volgt ge mij, dan schenk ik u het leven." "Mahampang besi" hernam Moerai Randin, "alvorens mijn goud mee te nemen, zult ge mij eerst moeten dooden en daarom wil ik de proef eens met u nemen; ge zijt bekend wegens uw kracht en ontkwetsbaarheid, wij kunnen ons dus even met elkander meten opdat ge wetet wat het pijnlijke van het leven, wat voor- en tegenspoed is." Moerai Randin! tot op heden heeft men mijn woorden niet durven tegenspreken." "Als het is zooals ge zegt, dat ge nog nimmer zijt tegengesproken en men u nog nooit een gepast antwoord gaf, dan is het thans mijn beurt dit te doen. Welaan gij allen maakt u gereed." Zoo sprak Moerai Randin. Mahampang besi zeide "dit mensch schijnt te willen sterven. Bekijk mijn zwaard eens, het is zoo breed als een pisangblad en heeft niet weinig menschen gedood en wellicht zult gij er uw schoonheid ook door kwijt raken. Mandjau ga een stap achteruit, anders zou uw schoonheid vruchteloos verloren gaan." Moerai Randin antwoordde: "Mahampang besi ga achteruit, want uw grootheid zal wellicht dienen tot mest voor de aarde, uw kracht zal u niets helpen. Wat mij betreft, het is bepaald dat ik niet op zee zal vergaan of in de wildernis mijn graf zal vinden, waarschijnlijk sterf ik thuis. Doch als ge zoo spreekt, bekijk dan mijn zwaard eens, het zwaard Djanawi genaamd dat ketenen doorklieft; als ik het uittrek spreekt het; als ik het in de schede steek, dan bromt het; bloed is het zuur waarmede de roestvlekken er uit gemaakt worden en vleesch de slijpsteen; en als het op beenderen komt dan gaat het er zacht doorheen." Moerai stond pal, zich onderwijl bezig houdende met het hoofdhaar te ontwarren en de vingers om te buigen. Ma-

hampang besi was woedend, maar toen hij naar haar sloeg, wierp zij haar hoofdhaar naar achteren; het was zoo lang dat het tot aan de hielen reikte. Toen hij voor de tweede maal toesloeg zeide zij „wacht toch even; ik wil mijn haarwrong opbinden." Terwijl zij deze in orde bracht hieuw hij nogmaals naar haar, doch nu sprak Moerai Randin „Mahampang besi! mag ik geen uitstel vragen, want terwijl ik bezig ben mijn haar in orde te brengen, slaat gij maar toe. Ge lijkt wel krankzinnig; tegen wien schermt gij toch, wacht toch even!" Toen Mahang besi boos werd, op het hooren van die woorden, ging Moerai Randin voort; het is niet goed dat iemand toornig wordt, want daardoor verliest hij zijn zinnen; zoo ook raakt iemand, die onbesuisd te werk gaat, in het ongeluk; 't is ook niet goed dat iemand zich op zijn hoop verlaat, want wie dat doet krijgt niets gedaan; evenmin is het goed vreesachtig te zijn, want de vreesachtige komt in het verderf; daarom kalmeer eerst goed"! Toen hij nu weer op nieuw een slag naar haar deed, zeide Moerai Randin; „er is nu een kwartier voorbij, thans zal ik het u vergelden." Een pantoen zingende (vervolgde zij): „Mahampang besi luister naar mijn pantoen (Als men baadt, moet men dit niet in de bandar doen; een bandar van de lieden uit IV Angkat)! als ge sterft moet het u niet berouwen dat ge hebt geschermd met een klein kind. Hoor ook deze nog (de jonge oendang dingke* nestelen in den top van den paoeh), als ge achteruit wijkt, zal ik u viermaal en als ge vooruit komt zevenmaal raken." Toen hij nogmaals op haar inhieuw onblootte Moerai Randin haar Djanawi zwaard, dat ketenen kon doorhakken, dat sprak, als het uitgetrokken, bromde wanneer het in de schede gedaan werd; waarvoor bloed gebruikt werd om de roestvlekken weg te maken en vleesch om het aan te scherpen; als het op beenderen kwam, dan braken deze in stukken en pezen werden er door als afgeknipt. Zij begonnen te schermen en hun schreden te kruisen en toen Mahampang besi te ver vooruit kwam, sloeg Moerai Randin op hem toe en raakte hem tusschen de lendenen en in de holte onder het sleutelbeen. Zij zong daarbij een pantoen: „Mahampang besi (het schijnt dat het niet uitgehold is; het wordt door lieden van Padang Pandjang naar Banoeä hampoe gebracht); het schijnt dat ge niet beter zult worden; want gij zijt in de lendenen en in de holte onder het sleutelbeen geraakt." Mahampang besi was dood en Moerai Randin stond bij hem, druk in de weer met zich de borst af te koelen. Daar kwam weer een ander aan Maroentoen Manau genaamd, van een buiten gewone sterkte, tegen wiens kracht men niet kon strijden, die alles inslikte en zelfs kruiddamp proefde,- Daarin bestaat de dapperheid van roovers.-Maroentoen Manau zeide: „Kom hier Mandjau en Moerai." Mandjau Ari antwoordde „als ik mijn leven aan U moet afstaan, indien gij Moerai met U wilt nemen, zult gij haar eerst bestrijden moeten" Maroentoen Manau kwam op haar af en pas was hij bij haar, of hij trok zijn zwaard en hakte er mee naar haar.-Moerai Randin sprak: daar was ik zoo even bijna dood geweest, want terwijl ik U den rug toekeerde, sloegt gij naar mij, gij zijt waarlijk sterk en Uw zwaard is scherp; doch wees zoo goed een oogenblik geduld te hebben, totdat ik mijn haar opgebonden heb. Hij hieuw nogmaals op haar toe; doch als hij hoog sloeg, dan bukte Moerai, en sloeg hij

laag, dan sprong zij in de hoogte, terwijl zij voordurend in aanraking met de punt van het zwaard was; en of hij al in het wild sloeg, hij raakte haar toch niet. De boomen braken in stukken, getroffen door het zwaard van Maroentoen Manau. Moerai Randin zeide: „gij zijt waarlijk sterk en uw sabel scherp, doch als gij zoo sterk zijt, moet ge niet blijven rooven; ga met mij mee ik zal U een badjoe, eten en drinken geven. Mocht ge er zin in hebben, dat ik U mee neem, dan zal ik U gebruiken om zware lasten te dragen, tot olifant om de asch weg te brengen en om de rijst te stampen; ik behoef dan geen slaaf te koopen" Maroentoen Manau werd toornig en hieuw nogmaals op haar in. Terwijl Moerai Randin sprak, trok zij haar degen uit en begon te schermen; zij hief haar zwaard rechtstandig in de hoogte en liet het toen met een ruk weer dalen, waarbij het veld in een stofwolk gehuld werd. Nadat zij lang gestreden hadden, deed Maroentoen Manau een misstap, Moerai Randin sloeg zijwaarts uit en Maroentoen Manau werd getroffen, zoodat hem het hoofd van het lichaam werd gescheiden. Toen Maroentoen Manau dood was, namen al zijn dienaren de vlucht. Toen Moerai Randin op weg zou gaan sprak zij: „Mandjau Ari, mijn broeder! ik ben nu onbeschrijfelijk vermoeid;" waarop Mandjau Ari antwoordde: „rust dan wat uit, als gij vermoeid zijt". Het is niet noodig dat wij rusten, hernam Moerai Randin, wij zullen onmiddelijk verder gaan." Beiden, broer en zuster liepen voort. Waar heen zullen we gaan?" sprak Moerai Randin, waarop Mandjau Ari hernam „ik weet niet waar heen we gaan zullen."

Nadat zij langen tijd onderweg en bosch in, bosch uit getrokken waren, ontmoetten zij een rooverhoofdman Mahajoen Boeki' geheeten, groot en zwaar zonder wederga, Zijn rol sirih was zoo groot als een buffel, zijn tabaks buidel zoo groot als een koe; hij at de sirih met wortel en al, de pinang verslond hij met de tandan er aan en van de gambir nam hij een geheele handvol. Zijn neus was zoo groot als een rijstschuur, een keer te snuiten was genoeg om de uitmonding van de Anai te verstoppen, terwijl het vuil in zijn oogen zoo groot was als een jonge klapper.

Mahajoen Boeki' zeide: Wel Mandjau! zijt ge daar eindelijk, sedert lang heb ik op u gewacht. Kom hier, Madjau! ik zal u als volgeling en Moerai voor kindermeid gebruiken." Spreek zoo niet „antwoordde Mandjau Ari, mocht ge lang gewacht hebben, ik was toch van plan bij u te komen, want gij zijt bekend wegens uw moed; en tot aan de kusten der zee zegt elk een, dat gij dapper zijt. Veel afgelegen oorden hebben wij reeds betreden en bij menige rooversplaats zijn wij geweest, doch niemand durfde zich met mij te meten en waagden zij het met Moerai, dan verloren allen het leven. Laten wij het nu tegen elkander wagen en mocht ik door U omgebracht worden, neem dan mijn goud en zilver en voer Moerai met U mede!"

Het tweegevecht nam een aanvang. Gedurende den strijd (sprak Mandjau Ari): „zusterlief! prent mijn lessen goed in uw geheugen, onthoud steeds wat ik U toevertrouw; mocht het ongeluk ons treffen dat ik het leven laat, beween mij dan niet." „Zoo God wil, heb ik daar vrede mede, broeder!" Zij streden lang en reeds waren zij zoowat drie maanden bezig, zonder dat zij elkander hadden geraakt; de grond

was al mul tot aan hun knieën door 't trappen van Mahajoen Boeki[s] Het liep reeds naar het jaar, toen het zwaard van Mandjau brak. Moerai Randin schreide, bekommerd over het geen er met haar gebeuren zou, als haar broeder in de wildernis dood moest achterblijven. Weeklagende riep zij: „Mahajoen Boeki[s] mijn meester! ge behoeft mijn broeder niet te dooden en in pantoen ging zij voort: Mandjau Ari, mijn broeder; (de borstbeenderen in den ingezakten grond en de Mantoeng op de afgebroken dijk, waar zou het henen kruipen,) de plaats om de voeten te zetten is ingezakt, en wat dienen moet om er aan te hangen is gebroken, waar moet ik nu hulp vragen!" Mahajoen Boeki[s] zeide: „kom mede, Moerai! Mandjau heb ik reeds gedood „Hierop antwoordde Moerai Randin „Uw verzoek gevoel ik te moeten inwilligen en aan uw wenschen te voldoen; ik vraag U echter om, als ik met u meega, mijn verzoek toe te staan n. l, ik wil verlof gaan vragen en hooren of mijn broeder er in berust; dit is zoo het gebruik tusschen broers en zusters; want mijn broeder zal ik dan in de wildernis achterlaten en met U meegaan." Wijl Mahajoen Boeki[s] vol hoop was (zeide hij): „Moerai ga dan maar eerst toestemming vragen, ik zal U hier wachten."

Moerai Randin verwijderde zich en sprak (tot zich zelve): „als men bedrogen wordt en de dupe is van zoete praatjes, wat zal men dan doen!" Zij vervolgde: 't is zooals de ouden van dagen zeggen: „als het eenmaal uit de hand is, moet men niet meer hopen, en vriendelijk spreken moet men niet vertrouwen. (Zelfs een klapperdop gebruik ik niet bij het baden, hoeveel te minder zal ik het water met mijn handen scheppen;) toen ik in uw macht was stierf ik niet eens, hoeveel te minder nu ik vrij ben." Steeds voorloopende vond zij Mandjau Ari weenende in het bosch. Zij sprak tot hem: „ge moet niet schreien mijn broeder, doch luister goed naar het geen ik zeg: (de stormwind moet niet al te sterk zijn, de palapah zou wellicht zwart worden;) zoo lang men leeft, moet men niet al te angstig zijn, een verslagen haan kan immers nog wel eens steken. Al is dat eene zwaard gebroken, zie, hier heb ik een rentjong bij mij, een rentjong van Makahsch maaksel; het heeft een jaar in het vuur gelegen en is een moesim lang glad gewreven, twaalf werklieden hebben er aan gesmeed en twintig polijstten het; de scheurtjes er in loopen evenwijdig met de vlammen; al is een Boeginees een jaar op zee, wanneer zijn spoor er mee gestoken wordt, dan sterft hij toch. Het is een rentjong van Atjeh, heilig en vergiftig en voor het vergif dat er aan zit is geen tegengif." Mandjau nam de rentjong aan en zeide: Mahajoen! ik zeg U dat we nog eenmaal vechten moeten, want mijn lust is nog niet bevredigd en ik ben nog niet gerust van hart. Zij begonnen op nieuw te strijden. Zij vochten zoo lang dat er reeds een gedeelte van het woud door Mahajoen vertrapt was. Toen de strijd zeer lang geduurd had en zij elkander toch niet geraakt hadden, sprak de rentjong van Mandjau: „Mandjau Ari, mijn meester! laat mij los, ik zal Mahajoen Boeki[s] dooden." Nu zeide Mandjau Ari: „Mahajoen! ik zeg U, dat uw laatste uur van daag geslagen is, want wat mijn rentjong zegt, daarop kan men rekenen." Toen hij zijn rentjong losliet, sprong deze heen, terwijl Mahajoen in verbijstering raakte en terwijl deze toehakte, ging de rentjong hem door den rug.

Moerai Randin begon nu een pantoen te zingen: (″groote manden op het eiland dienen voor de lieden, die in eenden handelen;) al waart ge groot, gij waart toch niet stevig want de rentjong is U door den rug gegaan." Toen zij in zijn lichaam gedrongen was, werd Mahajoen Boeki⁵ duizelig en eindelijk zakte hij in elkander. Nu sprak Moerai Randin: (″iemand van Hampang gadang wilde naar Koto toeö doorgaan;) Hij die dik en lang was is dood en kan het woud bemesten." (Iemand van Kotö Gadang wil naar de markt van si Maboer gaan;) die groot en lang was is gestorven zijn bloed gudste." Weenende riep Moerai Randin: ″Mahajoen Boeki⁵, mijn meester; waarom zijt gij onverschillig voor mij geworden, daar ge zeidet dat ge me meenemen zoudt!" ″Moerai Randin, mijn zuster!" sprak Mandjau Ari, gij lijkt wel dwaas, want hij, dien gij beweent, is dood! Kom, ga mede Moerai!"

Toen zij de roovervlakte achter den rug hadden en zij langen tijd onderweg waren, zeide Moerai Randin ″laten wij hier eerst uitrusten." Zij zetten zich neder en Mandjau Ari sprak: ″Moerai Randin, mijn zuster! ik zou hier willen slapen, ik kan mijn slaap niet meer bedwingen, ik wil daarom een oogenblikje de oogen sluiten' doch mocht ik aanstonds ingesluimerd zijn, onthoud dan wat ik U zeg: (het paleis van de Bataksche vorsten is hoog, de prinses staat er met los hangende haren in den voorhof;) onthoud de vele lessen; al mochten er veel zijn, ge moet ze toch niet vergeten. Zoo ik in slaap gevallen ben, moet gij de rentjong niet onblooten, want doet gij dat, dan zal uw leven kort zijn."

Na eenigen tijd was Mandjau Ari ingedommeld, en toen hij een poosje sliep begon Moerai zich van pijn onrustig heen en weer te bewegen; zij voelde zich ziek doch waar zou zij geneesmiddelen vragen en aan wien zou zij zeggen dat zij koorst had; en om haar broeder te wekken daarvoor was zij verlegen. Zij vond een pinang noot en ontbolsterde haar. Dit gedaan hebbende, wilde zij haar doorsnijden en gebruikte daartoe haar pinangmesje, dat echter in drie stukken brak. Het scheen haar toe dat zij beter zou worden en daarom trok zij de rentjong uit de schede; zij sneed er de pinang mee door, doch toen dit gebeurd was, was haar hand gewond, zoodat het bloed er met geweld uit sprong. Daar de pijn steeds heviger werd, begon Moerai Randin te schreien en luid weeklagende riep zij: ″Mandjau Ari, mijn broeder! ontwaak toch, hoe kunt ge zoo vast slapen. Om u te wekken, daarvoor ben ik verlegen." Moerai Randin vervolgde: (iemand van si Moerasö⁵ wil naar Oedjoeng Goegoea⁵ gaan); als men toch zoo heerlijk slapen kan, moet men wel dik worden!" Moerai kromp ineen van pijn, de glans van haar gelaat verdoofde en heur lange hoofdhaar hing verward neder. Eindelijk was zij uitgeput, het zweet parelde op haar lichaam, het was haar als of hemel en aarde tegen elkander kwamen, zij kreeg een waas voor de oogen, de ziel werd van het lichaam gescheiden en Moerai Randin was niet meer.

Toen Mandjau Ari ontwaakte en zag dat zijn zuster dood was, riep hij luid weeklagende ″Moerai Randin, mijn zuster: ik ben nu alleen van ons beiden achtergebleven! aan wien hebt ge me achtergelaten, aan wien hebt ge me toevertrouwd!" Weenende ging hij voort: ″mijn zuster zal nu in de wildernis moeten blijven!" ″Moerai

Randin, mijn zuster!" jammerde hij „gij die goed en het sieraad der wereld waart, gij die rijk en gastvrij waart, gij zijt gestorven doch zult geen grafkuil hebben, slechts de steile helling zal U tot steunplaats dienen en de dauw zal U bevochtigen! over een ding vooral gevoel ik leed en dat is, dat al uw moeiten te vergeefs zullen geweest zijn. Als het oogenblik komt dat ik U moet baden, wie zal U dan ondersteunen, terwijl ik u reinig en steun ik u, wie zal u dan besproeien! Ik ben alleen achter gelaten! Zuster, hoe gelukkig zou ik geweest zijn indien ge te huis gestorven waart!"

Hij liet haar tegen zijn knie leunen, met de linkerhand hield hij haar vast en met de rechter wreef hij haar schoon. Toen hij haar gebaad had, kleedde hij haar en deed haar heur goud en zilver, benevens al haar edelgesteenten aan. Als men haar aanschouwde scheen zij te leven, doch sprak men haar aan, dan kwam er geen geluid over haar lippen. Terwijl hij zich zelven sloeg, en op den grond wierp schreide hij: „(toen mijn zuster baadde schepte ik water opdat wij beiden nat zouden worden, aan de put van de bewoners van Koto Toeö); nu mijn zuster dood is, zal ik mij ook doodsteken, opdat wij dezelfde aarde tot rustplaats kunnen hebben, een zelfde graf ons deel zal zijn en we samen in de wildernis tot stof mogen vergaan!" Hij trok zijn dolk, doch toen hij deze in zijn borst stak brak het wapen, zonder dat hij het minste letsel bekomen had, in drie stukken.

Nadat hij haar langen tijd ondersteund had, (zeide hij): „Moerai Randin, mijn zuster! gij moet hier blijven, met al uw goud en zilver, met al uw sieraden en kleederen! Met uw kleederen aan zal ik u in het woud moeten achter laten; (uitspruitsels vaartwel; uitspruitsels van den jongen djawi djawi boom); zuster vaarwel! vaarwel! eenmaal zal ik tot u weder keeren!

Daarop ging hij verder. Toen hij een oogenblik op weg was riep Moerai Randin: „broeder, kom toch eerst terug! Aan wien laat gij mij achter!" Toen hij zijn zuster hoorde roepen, keek hij achter zich en liep hard naar haar terug, doch hij vond haar onveranderd. Hevig schreiende ging hij weer heen, doch Moerai Randin riep nogmaals. Ten tweede male keerde hij terug, doch ook nu vond hij haar dezelfde. Weenende wentelde hij zich over den grond. Door de beschikking van God daalde er een stem uit den hemel, die tot hem sprak: „Mandjau Ari, mijn kind! ge behoeft u om Moerai niet zoo dwaas aan te stellen. Bezorg si Moerai goed, dan kan zij achter gelaten worden, vertrouw haar toe aan het geboomte, laat het woud haar bewaarplaats zijn!"

Terwijl deze woorden gehoord werden viel er een geschrift op den grond. Mandjau Ari was een oogenblik verbaasd, doch hoe hij over den brief ook dacht, het was hem niet duidelijk waartoe die dienen moest. De stem uit den hemel sprak „gij moet daarover niet zitten te peinzen, dit geschrift is van groot nut, doch moogt ge thans niet lezen. Wanneer gij later kinderen hebt, zie dan wat er in staat."

Mandjau Ari keek om zich heen; hij blikte links, doch zag niets; hij blikte rechts, doch ook daar kon hij niets bepeuren. Slechts een stem had hij gehoord, een menschelijk lichaam was er niet te zien. Hij vertrouwde haar nu aan het woud toe

zeggende: „Wildernis, onthoud wat ik u zeg: ik heb u mijn zuster toevertrouwd, doch als zij maar eenigzins geschonden is, zal ik dit woud in de asch leggen. Geboomte met uw roode kruinen, neem ter harte wat ik U laat hooren: indien mijn zuster maar eenig letsel mocht bekomen, dan zult gij door mij geveld worden!"

Toen hij haar bezorgd had, ging hij verder en werd niet weder geroepen. Hij had het goud en zilver, de diamanten en edelgesteenten achter gelaten en een regenscherm boven haar uitgespreid. Hij legde geheel alleen een vrij verren afstand af, onder weg steeds schreiende, en zoodra hij aan zijn zuster dacht ging hij zitten om te weenen. Zoo liep hij zonder reisgezel of bloedverwant een maand lang toen hij bij een rivier kwam; het water van haar eenen arm was troebel, doch dat van den anderen helder. Hij wist nu niet, wat te doen, en sprak bij zich zelven: „welken zal ik nu volgen; volg ik dien, wiens water troebel is, dan zijn er bovenstrooms waar schijnlijk beesten, doch neem ik de richting van den helderen stroom dan ontmoet ik hooger op wellicht menschen." Hij volgde nu den helderen. Nadat hij weer een maand onderweg geweest was, hoorde hij een moerai fluiten; en nu sprak hij (waar de poelai is, vindt men ook de bakoeäng op de doelang;) waar de moerai zich laat hooren, daar zijn ook bewoonde kampoeng's. Hij kwam bij een kampoeng en ontmoette een graf, dat er zeer fraai uitzag; het was van gordijnen en hemels voorzien, uitgesneden en ingelegd met goud. Welke vorst, welke sultan kan er hier toch gestorven zijn!" sprak hij bij zich zelven en de begeerte kwam bij hem op het te betreden, doch hij durfde niet. Een herdersknaap zeide tot hem: „gij moet daar niet zoo lang blijven staan, want dat graf is een verboden plaats, waar niemand op mag komen. Het behoort aan prinses Kasoembo, die nog een jongere bloedverwant heeft, prinses Boengsoe geheeten. Wat deze laatste betreft, zij is getrouwd met een geest. Als men dat graf betreedt en men komt er om het leven, lijdt dit geen navraag; voor alwie daar binnentreedt, wordt, zoo hij sterft, geen bangoen betaald."

Na eenigen tijd dacht Mandjau Ari. „ik wil dat graf toch betreden; mocht het mijn lot zijn te sterven, dan sterf ik maar." Toen hij er binnen gegaan was, zag hij er alberlei muziekinstrumenten bij een liggen, men vond er een saloeng en een rabab, een bangsi een saroenai een gandang en een koetjapi. Hij begon op de rabab te spelen en toen hij zich hier aan verzadigd had, begon hij op de koetjapi te tokkelen. Het was reeds middag geworden, toen hij nog op de fluit speelde. Nu eens was het of het in den hemel, dan weder alsof het door de wolken weerklonk. Het scheen dat de geest van propheet David was neergedaald.

Toen de vorstin Kasoembo het hoorde, sprak zij: (Kambamg hoe laat zou het nu wezen, de zon heeft haar hoogste punt bereikt); wat zou mij toch moeten overkomen, dat mijn hart zoo klopt. Kambang! waar is die fluitspeler, 't is als of het in mijn hersens klinkt. Och, Kambang, ga toch eens kijken bij 't graf." Kambang Manjih ging heen en toen zij bij het graf gekomen was, verkeerde zij tusschen hoop en vrees. Zij keek slechts een enkel oogenblik en wist niet of zij goed of niet goed zag, maar zij dacht dat die persoon haar meester was. Zij haastte zich naar huis,

waar zij buiten adem aankwam. Roebiah, de moeder van prinses Kasoembo en tante van prinses Boengsoe sprak: "Kambang, mijn kind! wat heeft u ontsteld gemaakt, wat hebt gij gezien, dat gij zoo hard komt aanloopen!" Kambang Manjih antwoordde: "ik liep zoo hard, omdat ik naar het graf geweest ben en daar iemand ontmoet heb, die op mijn meester geleek; er mankeerde niets aan, zijn grootte was volmaakt dezelfde en hij blies ook op dezelfde wijze op de fluit" Moeder Roebiah zeide "het schijnt dat ge onwaarheid spreekt en mij foppen wilt, hoe kunnen dooden weer levend worden!"

Zoo moeder mij niet gelooven wil, probeer dan zelf eens te gaan kijken "antwoordde Kambang Manjih. Niet ik, maar gij zelf zult daar nog eens heengaan" zeide Roebiah, met rijst en koffie, pinang en tabak bij u."

Kambang schepte wat rijst op en nam, in een zilveren kendi, koffie mede. Zij ging op weg en kwam na eenigen tijd weer aan het graf.

Kambang Manjih zeide: "mijn gebieder ge moet niet alleen op de fluit spelen, doch ook wat eten, Hier is rijst." Hij zag haar echter niet eens aan, laat staan dat hij haar antwoord gaf. Tot drie malen toe vroeg zij hem, maar hij keek toch niet op. Kambang werd bedroefd omdat zij op haar vragen geen geluid en op haar roepen geen antwoord kreeg;" en weeklagende "ach ik ongelukkig mensch", keerde zij huiswaarts.

Toen zij thuis gekomen was, zeide Roebiah: "waarom schreit gij en waarom is de rijst, die gij mee genomen hebt, niet opgegeten en het water niet uitgedronken."

Kambang Manjih antwoordde: ik heb geen harde woorden gebezigd en ben niet te ver gegaan in mijn spreken; ik heb behoorlijk mijn groet gemaakt en voor hem ter aarde gebogen en meer dan eenmaal vergiffenis gevraagd, toen ik hem wilde toespreken. Ik had reeds uitgesproken en hem reeds drie maal ondervraagd, zonder dat hij mij antwoord gaf. Daar ik verlegen werd, keerde ik naar huis terug, en zoo komt het dat er van de rijst of het water geen gebruik gemaakt is". Goed, dan zal ik er zelf maar heen gaan" zeide Roebiah "ik zal dan de rijst en koffie brengen; doch als ik weg ben en prinses Kasoembo vraagt naar mij zeg haar dan, dat ik naar het water ben gegaan; en mocht prinses Boengsoe het vragen, vertel haar dan dat ik ben gaan zien naar de padi, die te drogen gelegd is.

Roebiah ging heen en kwam na eenigen tijd aan het graf, waar zij de tonen der fluit vernam. In haar hoop dacht zij dat het haar eigen kind was, daar zijn voorkomen niet anders en zijn grootte geheel de zelfde was. Mijn kind, (sprak zij) houd u toch niet alleen met fluit spelen bezig, doch nuttig de rijst en koffie, die ik heb meegebracht". Mandjau Ari antwoordde: gij schijnt niet wel bij 't hoofd te zijn, moeder! om een verworpene eten en drinken te geven". "Ik breng u rijst en koffie" hernam Roebiah, omdat mijn gestorven kind op u, jongeling, geleek en ik daardoor aan hem herinnerd werd.

Mandjau Ari begon te eten en te drinken, hij nuttigde drie hapjes en reinigde zich daarna de handen. Nadat hij gedaan had, sprak moeder Roebiah: "antwoord nu eens

naar waarheid op hetgeen ik vraag; wie is uw vader en moeder jongeling?" Mandjau Ari antwoordde: "indien het dat is, wat moeder vraagt, hoe zou ik die namen mogen noemen?" Moeder Roebiah hernam: "den naam van God zegt men wel, hoeveel te meer dien van vader en moeder!" Hij noemde den naam zijner ouders, zeggende "mijn vader heet Datoeä Bandaharö en mijn moeder prinses Lindoeng Boelan". Het scheelde niet veel of gij waart voor ons verloren geweest, mijn kind!" "sprak moeder Roebiah. Ge zijt aangeland in de kampoeng van uw voorouders, want ik ben familie van prinses Lindoeng Boelan, doch wij zoeken elkander niet op, omdat wij zoover van elkander wonen. Met wien hebt ge toch eigenlijk twist gehad mijn kind, Mandjau Ari? Wie heeft u verstooten?" Mandjau Ari antwoordde: "kwaad of zonden heb ik niet gedaan, twist of oneenigheid hebben wij niet gehad en beknord ben ik ook niet. De reden dat ik hier ben, is, omdat ik een paard hoedde, dat mijn vader voor mij gekocht had en dit het woud ingeloopen is; ik heb dit paard niet meer kunnen vinden en keerde niet naar huis terug omdat ik bang was beknord te worden." Moeder Roebiah zeide: "We moeten hier niet lang blijven; kom, laten wij naar de kampoeng gaan, dan kunt ge, als het mijn kind behaagt, mijn armoedige woning zien."

Mandjau Ari antwoordde: "zou ik met moeder meegaan, nu ik er zoo uitzie; ik ben verlegen tegenover de kampoeng bewoners". "Maak u niet bezorgd over uw kleeding" hernam moeder Roebiah "er zijn kleederen in overvloed door Manangkai Ali nagelaten en daarover kunt gij beschikken". Daar hij geen weerstand kon bieden; ging hij mede naar de woning van moeder Roebiah. Toen hij daar aangekomen was, ging hij zitten bij de plaats waar de parian's staan". Waarom gaat gij daar zitten mijn kind", zeide de moeder, neem hier plaats!" Mandjau Ari antwoordde: "ik zal daar nooit gaan zitten, mijn afkomst brengt dat niet mede".

"Kambang," sprak moeder Roebiah kom hier! ik heb een boodschap voor u. Ga naar de andjoeng, en laat prinses Kasoembö naar beneden komen, laat haar heur kleeren verwisselen en zeg, dat ik haar roep". Kambang liep snel naar de andjoeng en zeide: "prinses Kasoembö, kleed u spoedig, moeder roept u, ge moet terstond beneden komen!" Zij sprong op en trok met een kloppend hart al haar kleederen aan. Zij daalde de andjoeng af, verscheen in het woonvertrek en vleide zich met het hoofd in den schoot der moeder. Terwijl zij zich boog zeide zij: "vergiffenis mijn moeder, welke bevelen heb ik te volvoeren? "Prinses Kasoembo, mijn kind!" sprak moeder Roebiah, haal dien persoon hier en breng hem op de andjoeng". Prinses Kasoembö begaf zich naar de deur en Mandjau Ari zeide zij bij zich zelve: "dit mensch met datoek aan te spreken, zou niet te pas komen, hem toean te noemen is onbehoorlijk, en angkoe tegen hem te zeggen, zou ook nog niet betamelijk wezen, hoe zal ik hem nu noemen?" Prinses Kasoembö zeide: "Datoek moedö, kom, laten wij op de andjoeng plaats nemen! waarom zijt ge hier gaan zitten, kom laat ons naar de andjoeng gaan!" Mandjau Ari antwoordde "laat mij maar niet naar de andjoeng gaan, want het komt mij niet toe, daar te gaan zitten; want van af den tijd mijner

voorouders is hier mijn rechtmatige plaats. „Ge moogt geen grapjes uithalen" zeide prinses Kasoembŏ; ik zou u wel aankijken, doch mijn blik zou u bijblijven; ik zou u wel aanraken, maar de lucht van mijn handen zou niet van u gaan, (ik ben verlegen u aan te zien of aan te raken); kom laten wij ons op de andjoeng nederzetten!

Hij begaf zich naar de andjoeng en toen hij achter de gordijnen was, begon Mandjau Ari zich te kleeden. Hij trok een langen broek aan, met gouddraad gestikt en met honderden edelgesteenten aan de ondereinden en een badjoe van groene stof; als het schitterde, dan was het als de zonneschijn; en als het beschaduwd werd, als water; hij zette een destar op met groene strepen, iedere punt er van was van een toovermiddel voorzien; op elke plaats, waar de punten doorgestoken waren, zat een talisman en in het midden was er een toovermiddel, om de menschen verliefd te maken. Eindelijk had hij zijn kleederen aan, en onder aanhoudende scherts was het langzamerhand namiddag, schemering en eindelijk avond geworden. Toen zij van de andjoeng gedaald waren, brandden rechts en links lampen, zoodat het dag scheen in de groote woning. Nadat Mandjau Ari was gaan zitten op een groote matras, werd door Kambang de rijst opgeschept en toen de edangan en de rijst was neergezet, zeide Mandjau Ari (de padi rani en de padi djintan, de padi katie is rijk aan bladeren en wordt gebracht door lieden van Padang Pandjang;) de rijst is op de borden geschept; maar met wien zal ik uit den zelfden schotel eten? (wie zal mijn dischgenoot zijn) want 't is mij verboden alleen te eten". Kambang Manjih antwoordde: „(de padi rani en de padi djintan, de padi kete" is rijk aan bladeren en wordt gebracht door de bewoners van Katŏ Toeŏ;) de rijst heb ik op de borden gedaan, met wien zal mijn meester samen eten; met mijn meesteres, prinses Kasoembŏ".

Zij gingen beiden tegen over elkander zitten; de een was zoo schoon als de maan, en de andere als de zon; beiden zagen er even bekoorlijk uit. Zij begonnen te eten. Als Mandjau het hoofd afwendde, gluurde prinses Kasoembŏ naar hem, en keek de prinses om, dan wierp Mandjau zijn blikken op haar. De een kwam onwillekeurig in aanraking met het matje, en de andere met de pink van zijn eetgezel. Na afloop van den maaltijd werden door Kambang de borden weggenomen. Er werd dien ganschen nacht tot aan den morgen geen oog dicht gedaan. Na eenige dagen werd er op de taboeh larangan geslagen en weerklonken de gewone taboehs rechts en links; waarop alle inwoners naar de woning van moeder Roebiah kwamen. De tjadië" pandai zeiden: vergiffenis, moeder! waarom wordt er toch op de taboeh geslagen, waar kunnen de randjau's omvergeworpen, waar kan er oorlog ontstaan, waar de panghoeloe vernederd zijn?" Moeder Roebiah antwoordde: „indien ge daarnaar om opheldering vraagt, geen van dat alles is er gebeurd maar ik laat op de taboehslaan, omdat er iemand onverwachts bij mij gekomen is, en ik plannen heb. Wij willen n. l. een galanggang oprichten om een partij te zoeken voor prinses Kasoembŏ; wij willen pret maken en lachen". Wat Roebiah zeide vond men goed. Indien u dat beveelt, dan willen wij daarvoor de moeiten wel op ons nemen, indien u den dag maar bepaalt" (antwoordde de menigte). Moeder Roebiah hernam: „geef mij eerst

eenig uitstel, ik verzoek u om drie dagen te wachten." Binnen die drie dagen rustte zij geen oogenblik om de toebereidselen voor den galanggang te maken. Toen die drie dagen voorbij waren, was de menigte gereed, en bracht ieder het goud en zilver, dat er noodig was, terwijl op dien dag op den galanggang geslagen werd. Er heerschte bij het hanengevecht een groote drukte; de kippenveeren vlogen bij hoopen naar boven, het bloed der hanen stroomde, en wat den inzet betreft, men telde niet bij tienen, maar bij honderden en duizenden. Toen er zeven dagen voorbij waren, traden zij in het huwelijk. Wat waren er een prinsessen! Wat een menigte vrouwen, maagden en jongelingen! zoons van Sultans wedijverden er met elkander, vorstenkinderen en aanzienlijken uit de negorij waren in groote getale bij een. Het was dien nacht of de groote woning zou instorten: er werden allerlei spelen uitgevoerd; de vorsten vermaakten zich met het tjatoer spel en de soetans reden paard.

In dien nacht verscheen de priester en de wali, benevens vele malims en toeankoe's en toen de vier getuigen gekomen waren, werden zij in het huwelijk verbonden, waarop prinses Kasoembŏ en Mandjau Ari naast elkander gingen zitten.

Wat de kleeding van prinses Kasoembŏ betreft, de waarde er van was niet te bepalen; zij vertegenwoordigde die van een gansche negerij, zoo schitterde zij van edelgesteenten en diamanten; en even zoo was het met die van Mandjau Ari.

Na verloop van een paar maanden, toen de hanengevechten reeds afgeloopen waren, sprak prinses Boengsoe: „Zeg mijn zuster prinses Kasoembŏ, 't is niet beleefd zooals gij gedaan hebt, met mij geen kennis te geven van het goede werk dat ge gedaan hebt en het plan dat door u reeds volvoerd is." Toen nu prinses Boengsoe begon te weenen, zeide Mandjau Ari „Mijn zuster, prinses Boengsoe! ge moet niet schreien! Kom aan, we zullen dischgenooten zijn, en naast elkander aanzitten". Zij zetten zich met hun drieën op de andjoeng aan den maaltijd en keerden na afloop er van, naar hun vertrekken terug.

Na verloop van eenigen tijd was het oogenblik gekomen, dat prinses Boengsoe zwanger was, en eenige dagen later verkeerden beide zusters in dien toestand. Er gingen eenige maanden voorbij en toen de bepaalde tijd daar was, bracht prinses Boengsoe een kind ter wereld en wel een knaapje. Toen het op de onderleggers kwam braken deze, op de steenen komende, sprongen deze in stukken, en op den leeftijd van een dag, sprak het reeds. „Mijn broeder! sprak prinses Boengsoe, welken naam zullen wij het kind, dat ik ter wereld gebracht heb, geven?" Maak u, wat dien naam betreft, niet ongerust," antwoordde Mandjau Ari; die naam was er vroeger reeds, geopenbaard in een brief, die is neergedaald uit den hemel en afkomstig is van zijn vader! Hij haalde den brief te voorschijn, waarin de naam Rangin Pamenan stond.

Eenige dagen later beviel prinses Kasoembŏ en deze zeide: „Mandjau Ari hoe zal ons kind heeten"? Zijn naam is vroeger reeds aangegeven in een brief' antwoordde Mandjau Ari, „Radjŏ Njajŏ is hij".

Zoo waren er eenige maanden voorbij gegaan, toen Mandjau Ari bij zich zelf

zeide: "mijn kinderen, Rangin Pamenan en Radjö Njajö ik wil u eens wiegen! O boeai, boeai, O boeai, slaapt mijn kinderen, slaapt!" Terwijl hij zoo zong begon hij te schreien, daar hij aangedaan werd door de gedachte aan haar, die ver van hem weg was en Moerai hem voor den geest kwam "Moget ge spoedig groot worden, mijn kinderen! opdat de schande, die over ons gekomen is, door u weggewischt en het kwaad door u vergolden worde!" Toen beide kinderen voorspoedig opgegroeid waren, bezaten zij een verstand als of zij onderwijs genoten hadden; zij waren groot en tevens verstandig; zij waren schrander en konden een oordeel uitbrengen. Nu zeide Mandjau Ari: "Rangin Pamenan en Radjö Njajö we zullen eens gaan wandelen, komt aan! laten wij eens naar de markt gaan, opdat de menschen ons, en wij hen leeren kennen en opdat wij op de hoogte komen van hun dorpen, en hun zeden en gewoonten. Vraag daarom aan prinses Boengsoe twintig rials. Rangin Pamenan spoedde zich heen (en vroeg): moeder! geef mij twintig rials om inkoopen te doen op de markt." Uit liefde voor haar kind, wien zij alles toestond, wat het begeerde, gaf zij hem twintig rials, waarop zij zich, met hun drieen naar de markt begaven. Toen zij daar aangekomen waren, begon er reeds een groote drukte te heerschen onder de menschen, die in groepen bij elkander stonden. Mandjau wandelde rond, ging den eenen weg in, en den anderen uit en kwam eindelijk op de plaats van de kalkverkoopers. Plotseling stond hij vóór zijn ouders, die met kalk te koop zaten, en voor zijn oom, die varens verkocht.

Hij ontroerde toen hij hen aanschouwde, en sprak; "Rangin Pamenan, werp de kalk van die lieden weg!" Deze wierp hun kalk in de lucht. De vader van Mandjau schreide: "Waar zullen wij ons beklagen, aan wien het vertellen!" "Moedertje! sprak Mandjau "hoe ligt uw kalk hier zoo; wie heeft ze weggeworpen?" Een klein kind heeft ze weggesmeten, "hernam de vader, doch ik weet niet wiens kind het is." "Het is mijn kind" zeide Mandjau Ari, het is zeer lastig maar ik zal de kalk van u en moeder vergoeden en daarvoor twintig rials geven."

Toen hij dit geld betaald had, sprak hij "kom aan, mijn kinderen! laten wij naar huis keeren, terwijl het nog niet al te warm en nog niet laat is" Samen naar huis gaande, zeide Rangin Pamenan "laten wij eerst wat uitrusten, want ik ben zeer vermoeid." Toen zij stil hielden zeide Rangin Pamenan weder: "Toen wij naar de markt zouden gaan, liet vader mij twintig rials vragen en nadat ik dat geld gekregen had, gingen wij derwaarts; aangekomen zijnde, liepen wij hier en daar rond, tot dat wij kooplieden in kalk ontmoetten; vader gelast mij hun kalk weg te werpen, doch toen ik zulks gedaan heb, vergoedt vader ze." Dit doet mij vermoedens koesteren en ik vraag u beleefdelijk in welke betrekking die personen tot u staan en of de vrouw familie van uw moeder, dan wel of de man een bloedverwant van uw vader is." "Mijn kind, Rangin Pamenan." zeide Mandjau Ari, "ik had medelijden met die lieden, ik had te doen met die stumperds, omdat ik weet wat het zeggen wil arm te zijn, want vader en moeder heb ik achter gelaten in even armoedigen toestand als die menschen." Rangin Pamenan hernam: (ofschoon het in een gantang

verborgen kan worden, een parioeă⁴ is er prop vol door); mocht het voor de menschen geheim gehouden worden, God weet het toch.⁵

Zij gingen verder en kwamen werder te huis. Het waren, dagen, weken en eindelijk twee maanden geworden, dat zij thuis waren, toen Rangin Pamenan zeide: „vader is tot heden geen oogenblik bekommerd geweest; maar hoe kunt gij toch smakelijk eten, hoe kunt ge uw oogen tot slapen sluiten! Uw hart schijnt wel van palapah te zijn; (ge zijt wel onverschillig) waar is mijn tante toch, mijn tante si Moerai Randin?" „Waar hebt ge haar achtergelaten?" Mandjau begon te schreien, toen hij hoorde, wat zijn kind zeide (en sprak) „mijn kind! Rangin Pamenan, wat niet zoo is moet ge ook niet zeggen; ik heb geen zuster." Vader houdt het voor mij verborgen (de uitspruitsels van den jongen djawi-djawi boom) al ging vader in den hemel voor bij, ik zou toch aan de andere zijde zijn, (hoe geheim vader iets houdt, ik weet het toch). Ik weet omtrent tante, dat zij in het woud gestorven is, niet aan een ziekte maar ten gevolge van een andere oorzaak, want zij heeft zich aan een rentjong gesneden. Wanneer moeder zou sterven, wist ik reeds vooruit, wat er gebeurde tusschen haar dood en het oogenblik dat gij haar achterliet, was mij vooraf reeds bekend. Zij werd tegen een grooten boom neergezet, behangen met versierselen en kleederen en een pajoeng boven zich." Schreiende ging Rangin Pamenan voort: „toen tante sterven zou, lag vader te slapen." „Radjŏ Njajŏ!" vervolgde hij, hoe denkt gij over onze tante, die in het woud gestorven is."? Indien gij dat vraagt, antwoordde Radjŏ Njajŏ, ik denk er even als gij over, doch gij weet het beter dan ik, wilt ge er dus heen gaan, dan zal ik u volgen. In dat geval zullen wij onze tante gaan halen, want anders zal er schande over ons komen en later een smet op ons rusten."

Prinses Boengsoe zeide: „mijn kind, Rangin Pamenan! waarover schreit gij toch; wij hebben goud en zilver in overvloed, en gij kunt alles krijgen, wat gij begeert." Rangin Pamenan antwoordde („er is geen stamper zooals deze, de stamper die in de steilte gestoken is, in de steilte van de bewoners van Koto Toeŏ;) er is geen schande zoo groot als die, welke op ons voorhoofd staat geschreven, omdat tante in het woud gestorven is. Radjŏ Njajŏ, kom aan, volg mij!"

Toen Rangin Pamenan heen ging, snelde prinses Boengsoe toe en hield haar kind vast; zij trachtte vruchteloos hem terug te halen, te vergeefs wilde zij hem tegenhouden. Zoo kwam het, dat zij met hun vijven op weg gingen. Nadat zij langen tijd op weg waren, zeide Raugin Pamenan „indien gij de macht van God aanschouwen wilt, dan zal er een weg ontstaan, dien wij volgen moeten, en waardoor wij een afstand van een maand in vier dagen kunnen afleggen!" Toen zij den boom met den rooden top in het oog kregen, zeide Mandjau Ari „mijn kinderen! blijft een weinig achter; ik wil eerst wat voorgaan om te zien of zij er nog is, of niet; of zij wellicht verrot en in aarde veranderd, dan wel of zij vloeibaar geworden en in dauw overgegaan is."

Mandjau Ari ging vooruit en vond zijn zuster nog in den zelfden toestand,

leunende tegen den grooten boom zitten; zelfs geen scheurtje, laat staan een barst, was er in haar lichaam; geen deuk was er te zien, veel minder waren er stukken uit; (zij was geheel ongedeerd gebleven); zelfs haar pajoeng was nog boven haar uitgespreid. Hij ontblootte het gelaat zijner zuster en ook dat was in het minst niet geschonden; haar kleur was schooner geworden, zij zag er nog veel beter uit. Schreiende riep Mandjau Ari „mijn zuster, Moerai Randin! Moerai, ontwaak uit uw slaap; uw kinderen zijn gekomen om u te halen, uw broeder is hier!" Terwijl hij zich weenende heen en weer wentelde, kwam Rangin Pamenan aanloopen, zeggende „vader ge schijnt niet wel bij het hoofd te zijn, met te weenen over inmand, die al dood is. Ga weg van hier, ik wil even met mijn tante spreken, en op deze wijze doet men dat niet." Toen de vader was weg gegaan (zeide Rangin Pamenan): Radjŏ Njajŏ het geen wij zochten, hebben wij gevonden; maar op ons roepen wordt geen geluid gegeven. Wat denkt ge er van, mijn broeder! nu het lichaam er zoo uitziet?" Schreiende antwoordde Radjŏ Njajŏ „ik heb het immers reeds lang gezegd; ik heb er geen verstand van, ik ben niet kundig genoeg en laat alles aan u over." Indien gij er zoo over denkt, tracht dan wat vuur te krijgen dan zal ik een reukoffer ontsteken en wij zullen den grooten Bora' aanroepen. Hij sloeg vuur uit een steen, en nadat zij het wat aangewakkerd hadden, steeg de rook in wolken op tot aan den hemel. Toen zij den vogel Bora' onder het op stijgen van den benzoërook aanriepen, kwam deze naar beneden. De Bora' is een vogel met baard, zijn vederen zijn beschilderd met goudwater, zijn vleugelen afgezet met asŏ, zijn snavel is van louter goud, zijn bek maakt onophoudelijk geluid en zijn nagels kraken bij voortduring, en dit klinkt even als de poepoet en Saroenai, evenals de talempong der Javaansche vorsten. Toen hij op de aarde gekomen was, zeide Rangin Pamenan: „mijn gebieder, vogel Bora'! luister goed naar het geen ik u zeggen zal. Mijn tante is in het woud gestorven en ik verzoek u haar weder in het leven te roepen. Indien ge haar niet weer levend maakt, dan moge de vloek van God en den koran u treffen! al vliegt ge ook naar den hemel, ge zult door den boozen geest Garedŏ pedŏ gevangen worden; er moge een geweldige orkaan ontstaan, zoodat al uw voedsel verdwijne en uw drinken opdroge!" Ofschoon gij dit verzoek tot mij richt, ben ik het toch niet, die haar in het leven kan terugroepen." Hij liet hem aiar mawar achter en gaf hem zeven lidis, waarna hij weg vloog, en in het luchtruim verdween.

Nu sprak Rangin Pamenan: („heldere ster, morgenster, ster van de bewoners van Raŏ Raŏ!), tante! ontwaak uit uw sluimering, hier is olie ter verlenging van uw leven!" Toen hij haar in den mond druppelde, begon Moerai Randin adem te halen. „(Heldere ster, morgenster van Raŏ-Raŏ!) tante! ontwaak uit uw slaap, hier is olie om uw leven te verlengen!" Nu begon hij haar de lendenen te wrijven en gaf haar eenige tikjes met de lidis, tot dat Moerai Randin overeind ging zitten; en toen hij haar vervolgens op de tong druppelde, sprak zij: „ana' bintjatja; ana' ngiang-ngiang rimbŏ! ik sliep, waarom hebt gij mij wakker gemaakt?" „Tante schijnt mal te zijn," zeide Rangin Pamenan „hoe kunt ge toch meenen geslapen te

hebben, daar gereeds jaren lang dood waart." Toen Moerai Randin opgestaan was, kwam prinses Boengsoe aanloopen (roepende): hier is dan toch mijn zuster Moerai Randin! Terwijl zij elkander omhelsden zeide prinses Boengsoe: „Kom kom mijn zuster, laten wij naar huis gaan!" Prinses Boengsoe barstte in tranen los, als zij dacht aan het lot van Moerai. Zij brachten haar huiswaarts, vroeger met hun vijven zijnde, waren zij nu met hun zessen. De jonge vrouw Moerai Randin verwijderde zich, uit liefde voor de kinderen, geen voetstap van hen.

Nadat zij eenigen tijd op weg waren, zeide Moerai Randin: „Mijn broeder, luister goed naar 't geen ik zeggen zal: (hard loopen naar de stad, naar de woningen van de oude Hollanders), ik heb in het verborgene gezien, dat onze moeder in ellendigen toestand verkeert." Hierop antwoordde Mandjau Ari „Zij zijn ellendig geworden door eigen schuld; zij zelf zijn de oorzaak van hun armoede, wij weten wel niet hoe ons lot zal worden, maar hoe kan men geruineerd worden als men goud en zilver in overvloed bezit!"

Na nog eenigen tijd onder weg geweest te zijn, kwamen zij aan de woning van moeder Roebiah, waar zij binnen traden en op het groote kussen gingen zitten. Toen zij daar een poosje gezeten hadden, werd de rijst en koffie opgebracht en na gegeten en gedronken te hebben, lagen zij zich met hun drieën, benevens de kinderen, op den zilveren andjoeng te slapen. Reeds langen tijd waren zij in die woning, toen prinses Boengsoe sprak: mijn zuster, Moerai Randin! hoor naar het geen ik zeggen zal: „Zoo lang wij hier zijn, ben ik met u naar huis willen gaan, want ik wil uw kampoeng en erf zien, en ik verlang uw woning te aanschouwen, en daarom of het ver of nabij is, laten wij er heen gaan, zooals de gewoonte tusschen aangehuwde broers en zusters dit meebrengt. Moerai Randin begon te schreien (zeggende): „ik heb noch een kampoeng, noch een erf, noch een woning; mijn woning is in het woud, waar zoudt gij mij dus heen geleiden?" „Dat gij zoo spreekt," weeklaagde prinses Boengsoe „en mijn verzoek niet kan ingewilligd worden is niet betamelijk van u, want boosheid moet toch in goedheid veranderen." „Rangin Pamenan!" ging zij voort, tracht gij nu haar dit verzoek te doen, het staat mij al tegen, haar op allerlei wijzen te vragen" Hierop antwoordde Rangin Pamenan: „Zoo God wil is dit goed, moeder!" Tante, Moerai Randin!" vervolgde Rangin Pamenan „zoo lang gij hier zijt, hebt gij niet aan uwen vader gedacht; thans verzoek ik u om u naar huis te brengen, en uw kampoeng op te zoeken, want dit toch is de gewoonte van hen, die een tante bezitten; het moge ver of dicht bij zijn, ik wil ze bezoeken." „Ofschoon gij zoo spreekt, mijn kind, is het moeielijk voor mij, u, in mijn omstandigheden, uw zin te geven." „Tante" hernam Rangin Pamenan „verspil er niet zooveel woorden over; als ge niet wilt, dat ik u naar huis breng, dan heb ik een ander verzoek aan u: indien ge ons niet meer als kind wilt hebben, indien ge geen liefde voor ons meer gevoelt en ge, in weerwil van al het goede, dat wij voor u gedaan hebben, toch onverschillig voor onze moeite blijft, laten wij dan van elkander scheiden. Als ge niet hebben wilt, dat ik u terug breng, laten wij dan voor

immer van elkander gaan. Is 't u lang genoeg kinderen gehad te hebben, dan denk ik er ook zoo over."

Moerai begon luidkeels te schreien, toen zij den jongeling zoo hoorde spreken, Zij had de kinderen onuitsprekelijk lief en was alleen bevreesd van hen te scheiden; de weldaden door hen bewezen waren zeer groot en noch hier, noch hiernamaals konden die hen vergolden worden. Indien dat uw verzoek is „antwoordde zij, dan wil ik dat toestaan!" „Nu tante aan den wensch harer kinderen gehoor wil geven," hernam Rangin Pamenan „en het geen ik gevraagd heb naar uw genoegen is, laten wij dan nu ook terstond opweg gaan" „Moeder, prinses Boengsoe!" zoo vervolgde hij, waar is mijn andere tante; wij willen dadelijk vertrekken en tante Moerai Randin naar haar kampoeng geleiden, naar Ranah Pajoeäng sakaki."

Toen alles gereed was, begaven zij zich op weg naar de kampoeng van Moerai Randin, die Ranah Pajoeäng sakaki heette en onbeschrijfelijk schoon was. Eindelijk kwamen zij daar na verloop van een paar maanden aan. Wat de kampoeng aangaat deze was sedert den tijd, dat zij verlaten was, onbewoond gebleven; de woning was in aarde veranderd, de buffels en koeien waren er niet meer, de sawah's en ladangs waren wildernis geworden. Moerai Randin barstte in tranen los, toen zij zich haar lot voor den geest haalde; zij dacht aan God en Moehamad en ontving van hen een teeken. „Moerai Randin, ons kind!" spraken God en Moehamad, zit daar toch niet zoo in gepeins verzonken, doch vraag om uw groote woning terug!"

Wat Moerai Randin betreft, zij herinnerde zich den ring, die den naam had van Tjinto-tjinto. Zij brandde witte benzoë en daar haar wenschen welgevallig zouden zijn en haar verzoek toegestaan zou worden, smeekte zij om haar sawah's, ladangs', buffels, koeien, goud, zilver en haar groote woning terug. Zij kreeg alles weerom zooals het vroeger geweest was. Haar aanzienlijke woning stond daar weer geheel zooals vroeger, zonder dat het geringste er aan mankeerde en aan het goud ontbrak er geen korreltje, het was zelfs wellicht meer en fraaier dan voorheen. Zij trad haar woning binnen en opende al de deuren die, de kleine niet meegerekend, acht en tachtig in getal waren. Zij beklom de andjoeng en vond daar ook haar weefgetrouw nog uit gespannen. Nu riep Moerai Randin; „moedertje, prinses Boengsoe! komt allen binnen.

Eenigen tijd later kwam de vader en moeder van Mandjau voorbij het erf zijner woning en nu zeide hij: „mijn zoon, Rangin Pamenan! koop de varens, welke die oude lieden daar bij zich hebben; koop ze maar, hoeveel zij ook vragen." Rangin Pamenan kocht niet alleen de varens, doch alles wat zij bij zich hadden. Zoo gebeurde het een paar malen dat zij, met het geen zij meebrachten, niet teruggezonden werden. Bewogen met het lot zijner ouders, gaf Mandjau Ari hen ook kleederen. Toen zijn ouders naar de woonplaats van den toeankoe, den onderwijzer van Mandjau, teruggekeerd en weer in de soerau gekomen waren, en de toeankoe zag, dat de vader en moeder een kain en badjoe aanhadden, liet hij hun die kleederen uittrekken. De kleederen, hen door anderen gegeven, mochten zij niet eens dragen; dat was de straf voor Mandjau's moeder, dat was de wraak van den toeankoe. Wat hij zeide

durfde men niet tegen spreken, want er was niemand meer voor wien hij bang was, daar hij alleen voor Mandjau Ari vrees gevoeld had. Zoo waren de ouders een poosje later weer eens weggegaan en bij de woning van Mandjau gekomen. Zij kenden hun zoon niet, maar deze hen wel. Omdat Prinses Boengsoe zoo schrander was, verzocht zij hen in huis te komen, doch Mandjau deed als of hij niet wist wie zij waren, omdat hij beschaamd was voor prinses Boengsoe. Toen zij in het huis van Mandjau waren, en langen tijd hadden gezeten, zeide de vader: "indien ge ons lief hebt, geef ons dan geen kleederen meer, want wij mogen ze niet dragen van toeankoe Sia' Labai Pandjang, die ons tot zijn slaven gemaakt heeft, sedert ons kind van ons is weggegaan. In zijn huis mogen wij niet wonen, doch wij hebben onze plaats onder de rijstschuur; hij behandelt ons als honden. Prinses Boengsoe antwoordde:" Kom, moeder! eet wat, hier is rijst. Toen de ouders klaar waren met eten en drinken, zeide prinses Boengsoe: "zie moeder, de reden dat gij veel te lijden hebt is, omdat gij op den Toeankoe vertrouwdet en maar deedt wat hij zeide; dit is nu het loon daarvoor. Ik wil u iets vragen; doch als ik ongepaste vragen doe en ik zoowel naar het kwade als goede vraag en wellicht, omdat ik nog jong ben, niet weet wat ik zeg, dan vraag ik u vergiffenis. Mij dunkt indien ik vader en moeder aanschouw, dat zij het voorkomen van rijke en aanzienlijke lieden hebben. Wat hebt gij misdaan, dat gij nu zoo geworden zijt? De vader van Mandjau antwoordde: wat betreft hetgeen gij vraagt, vroeger was ik vorst in deze streek, ik was de rijkste in de kampoeng en werd daar door iedereen gehoorzaamd." Hierop antwoordde prinses Boengsoe: "wat is dan de oorzaak dat gij in dezen toestand zijt gekomen?" "De oorzaak onzer ellende is ons eigen schuld, omdat wij maar volgden wat anderen zeiden, en daarom zijn wij, sedert onze kinderen ons verlaten hebben geworden, wat wij nu zijn. Wij hadden twee kinderen, een zoon en een dochter, die beiden van ons weggegaan zijn. Dit moesten wij verduren, omdat de onderwijzer van Mandjau ongeluk voorspelde. De toeankoe toch, zeide tegen ons, dat wij ons kind van ons heen zenden moesten, en omdat wij bevreesd voor hem waren, deden wij dit; wij verdreven hem verre, verre van ons." "Wie was dat verbannen kind? Zeg mij zijn naam, toen hij nog klein, en zijn galar, toen hij groot was!" "Zijn galar" hernam de vader "was Mandjau Ari, zijn naam slechts Mandjau." "Dat is de vader van mijn kind hernam prinses Boengsoe; zijn vader heette Datoeä' Bandaharŏ en zijn moeder prinses Lindoeng Boelan, zij woonden in kampong Ranah Pajoeäng sakaki." Ik ben Datoeä Bandaharŏ" riep de vader van Mandjau, dit is prinses Lindoeng Boelan; zij woonden in kampoeng Ranah Pajoeng sakaki, de kampoeng van Moerai Randin." Hierop begon Mandjau Ari te schreien en wierp zich in den schoot zijns vaders, terwijl prinses Boengsoe zich naar de andjoeng spoedde, waar zij Moerai ook weenende vond. "Wij moeten niet schreien, zeide prinses Boengsoe, laten wij liever naar vader en moeder gaan!" Prinses Boengsoe!" antwoordde Moerai Randin, "ik heb geen vader of moeder." "Hebt gij dan uw vader niet meer lief, en bezit ge geen toegenegenheid voor uw moeder meer, hernam prinses Boengsoe, dat ge zoo spreekt?"

„Liefde en toegenegenheid hebben wij genoeg gehad, en daarin is van onze zijde geen verandering gekomen; de schuld lag niet aan ons, zij lag aan vader en moeder." Mochten onze vader en moeder misdreven hebben „hernam prinses Boengsoe, 't zou niet behoorlijk zijn, dat zij de minsten waren; maar 't is aan ons, om tot inkeer te komen.

Nadat zij langen tijd geredetwist hadden, begaf Moerai Randin zich naar haar ouders en weeklagende riep zij: „dit is er dan van uw rijkdom en grootheid geworden, als loon dat ge steeds instemdet met het geen anderen zeiden en altijd den wil van den Toeankoe volgdet." En toen vader en moeder begonnen te schreien zeide zij: „Waarover weent gij, vader! als ik toch denk aan hetgeen er vroeger geschied is, hoe boos vader op Mandjau was, hoe hem wat rijst en water werd geweigerd, hoe hij met een steen gesmeten en met kokend water overgoten werd, dan was dit toch de schuld van u. Het was dan ook daarom dat ik, met deernis vervuld, mijn woning verliet en geen liefde voor vader en moeder meer gevoelende, alleen toegenegenheid voor mijn broeder bleef behouden. Geen goud of zilver verlangende, reikhalsde ik slechts naar mijn broeder, die het verlies van mijn sawah's en ladang's, mijn goud en zilver zou vergoeden." Op het hooren van deze woorden, deden de ouders niets dan schreien. Zij dachten terug aan het kwaad, door hen bedreven. „Moerai Randin!" sprak nu prinses Boengsoe, 't is onnoodig over het vroeger gebeurde te spreken, laten wij dit ver uit onze gedachten bannen."

Eindelijk begon Rangin Pamenan op de taboeh larangan te slaan en terwijl andere taboeh's rechts en links antwoord gaven, kwam de groote menigte toestroomen. Toen zij om opheldering vroegen waarom de taboeh geslagen werd, antwoordde Rangin Pamenan: „'t is niet omdat wij kwaad te vergelden hebben of omdat wij een geschil beslechten willen. Treedt daarom allen binnen, groot en klein, oud en jong, mannen zoowel als vrouwen!"

Er werden zeven buffels geslacht; alle panghoeloe's en vorsten in het land kwamen bij een en er waren vier rechters tegenwoordig om de oneenigheid tusschen Mandjau en zijn ouders uit den weg te ruimen. Nadat Rangin Pamenan nu alles verteld had, wat hij zeggen wilde en alle panghoeloe's met hem instemden vervolgde hij „Mandjau Ari, mijn vader! neem nu genoegen met het geen ik gezegd heb, opdat het geschil geeindigd zij. Maak uw hart rein, tegenover uw vader en kom terug van uw oordeel omtrent uw moeder." Mandjau Ari stemde toe en zijn vader insgelijks, waarna men zich samen tot God wendde en met een gebed besloot. Toen de malim's gebeden hadden en klaar waren met eten en drinken, sprak Rangin Pamenan „panghoeloe's in dit gewest van het eene einde tot het andere! luistert goed naar hetgeen ik zeggen zal! „Laat de kampoeng een panghoeloe en dit land een vorst hebben, want langen tijd waren zij zonder bestuur. Laten wij thans dien vorst benoemen en moge dit worden mijn vader, die den naam draagt van Mandjau Ari!" Niemand van de menigte gaf antwoord en met algemeene stemmen werd zijn vader tot vorst verheven. Ieder ging nu naar huis terug. Zoo moet de toegenegenheid zijn van hen, die ouders bezitten.

Na verloop van eenigen tijd zeide Rangin Pamenan: „mijn vader, Mandjau Ari! ik ben toch nog niet te vreden; en zal dit eerst zijn, indien de schuld aan ons voldaan en onze schande uitgewischt is, als vader dien onderwijzer om het leven brengt, dan eerst zal ik vrede hebben." Hoe kunt ge er van spreken hem te vermoorden antwoordde Mandjau Ari; een onderwijzer mogen wij niet weerstreven, noch hem dooden; want een onderwijzer blijft altijd onderwijzer. „Wat dat betreft hervatte Rangin Pamenan, 't is waar, wat vader zegt; maar de wetten onzer voorouders zeggen: tegen onrechtvaardige vorsten mag men zich verzetten, rechtvaardigen moeten geeerbiedigd worden. Hoeveel te meer is dit dus met onzen onderwijzer, dien wij mogen dooden, omdat hij geen waarheid leerde en geen onderwijs gaf in het geen goed is. Hij mag vermoord worden, want zijn onderwijs deugde niet. Die van nu tot in eenwigheid den naam van onderwijzer mag dragen, is alleen hij wiens lessen ten eenemale goed zijn en die leert wat deugdzaam is en zulk een mogen wij niet ongehoorzaam zijn. Wil daarom luisteren naar mijn verzoek om hem te dooden." Hoe kan ik toch bevelen, hem om het leven te brengen!" „Indien gij bevreesd zijt, hem te dooden hernam Rangin Pamenan, geef ons dan de vrijheid daarvoor." Hierop antwoordde Mandjau Ari: „Verbieden doe ik het u niet, doch gelasten evenmin, handel naar uw eigen goeddunken."

Nu sprak Rangin Pamenan: „Radjö Njojö, wij zullen den toeankoe om het leven gaan brengen; vader heeft er geen zin in en daarom zullen wij het doen, opdat daardoor onze schande uitgewischt worde." „Als gij er zoo over denkt, antwoordde Radjö Njojö, dan zal ik u volgen."

Op een vrijdag gingen zij naar de moskee. De lieden hadden reeds gedaan met bidden en zouden den tempel verlaten. „Zegt gij allen, die hier vergaderd zijt!" sprak Rangin Pamenan, is siä' Labai' Pandjang op dit oogenblik in de soerau? Ik ben iets van plan met hem. De menigte werd vertoornd, toen zij zulke woorden hoorden; sommigen sloegen met het geen zij in de hand hadden, anderen staken met hun dolken; Toen de menigte zoo deed, zeide Rangin Pamenan; „ik ga geen stap uit den weg, ik wijk geen schrede achteruit; als ik er door wil, zal ik er toch door." Hij begon rechts en links te slaan, zoodat de menigte uit elkander stoof en toen nu toeankoe Labai Pandjang alleen over bleef, begaf hij zich naar de soerau. „Wel siä Labai Pandjang!" sprak Rangin Pamenan „wat doet gij in de soerau, wat onderwijst gij hier?" Er volgde geen antwoord. Rangin Pamenan vervolgde: „Radjo Njajo! kom hier!" Radjo Njajo kwam aanloopen (en zeide): ik zal hooren naar het geen gij te zeggen hebt." „Wij zullen den Toeankoe ieder bij een been nemen, want zijn zonden zijn vele; hij was boosaardig tegen over zijn leerlingen en dit zal nu het loon voor zijn slechtheid, de vergelding voor zijn misdaden zijn." Zij grepen hem vast bij beide beenen, zonder dat de toeankoe zich verdedigde, zij sleepten hem naar het erf en van daar naar hun woning. Hij schreeuwde en smeekte om vergiffenis, doch zij gaven hem geen vergeving. Toen zij eenigen tijd onderweg waren, had hij een onuitsprekelijke pijn. Dit was de straf voor den toeankoe. Op het erf

aangekomen smeten zij hem daar neer. Nu kwam prinses Boengsoe aansnellen zeggende: »mijn zoon »Rangin Pamenan! een onderwijzer durft gij zoo te behandelen, hem die imam in de moskee is! Indien men ons eens komt aanvallen, indien men eens onderzoek komt doen, en er dan twist en strijd ontstaan!" Rangin Pamenan antwoordde: »maak u daarover niet ongerust moeder! Mocht er iemand schaamte over gevoelen en mocht men opheldering verlangen, wel nu laat men dan hier komen. Ik ben aan niemand verantwoording verschuldigd, want ik ben hier de baas." Zij plaatsten den toeankoe in een kuil, zijn schouders dienden om op te stappen en zijn hoofd om de voeten af te vegen. Zoo is de straf voor hen die zondigen en nimmer waarheid spreken; zoo is hun loon.

Eenigen tijd nadat zij den toeankoe in den kuil geplaatst hadden, zeide Rangin Pamenan: »daar hij niet oprecht jegens de menschen was en geen vertrouwen in God stelde, was dit zijn loon, en moest hij dit ondervinden. Nadat nu gedurende een paar weken zijn schouders gediend hadden om er op te trappen en zijn hoofd om er de voeten aan af te vegen, was de toeankoe dood en sprak Rangin Pamenan: »wij hebben geen zonde jegens God bedreven, zijn dood is niet aan ons te wijten, doch aan zijn eigen verkeerdheden en zonden." Daarna begroeven zij hem.

Eenigen tijd later zeide Rangin Pamenan: »moeder luister eens naar dezen pantoen (de bloemen van den haroboom en allerlei andere bloemen, zijn door elkander gekronkeld achter de beschutting; de bloemen van de langkoeas en kinanga worden gesteund door een peperstruik) al breng ik de wereld in opschudding, al maak ik er kalamai van, ik zal er toch wel een plaatsje van over laten, zoo groot dat er deze kampoeng op staan kan (welke opschudding ik ook veroorzaak, ik zal wel zorgen dat deze kampoeng geen gevaar loopt). Hoor nu, waarom ik die pantoen aanhaalde: Ik wil de schande van mijn voorhoofd wegwisschen, ik wil op vroeger gedane zaken terugkomen, ik wil een oude schuld terug eischen en daarom al de zusters kinderen van den toeankoe hier halen. Wij kunnen hen tot slaven maken, die onze paarden zullen vasthouden en onze regenschermen dragen, daar voor zal ik ze gebruiken. Wat de vrouwen betreft, die zullen dienen om water te halen, den waaier rechts van mij te houden, de waterkruik op de andjoeng te brengen en het vuil weg te vegen! Prinses Boengsoe begon te schreien (en zeide) »Rangin Pamenan, mijn kind! daarvoor moge God u bewaren; ik raad u dit af daar uw vader immers vorst is. Indien gij daarheen gaat, zal ik mij met een Atjehsche dolk doodsteken, want als mijn kind het leven verliest, dan sterf ik ook." Rangin Pamenan antwoordde: »(ik verlang Koeah en Kandji en zal de bilang-bilang als lepel gebruiken) mocht ik onkwetsbaar zijn, laat dit dan overal bekend worden en zoo niet laat ik dan sterven."

Hij ging heen en op het erf gekomen (sprak hij): »wel aan, moeder! leven en dood zijn onafscheidelijk verbonden; wien een lang leven toegedacht is, zal dit ook hebben; maak u dus niet bekommerd of bedroefd over ons. Hierop gingen zij met hun tweeën broeders op weg.

Toen zij in Ranah, de kampoeng van den toeankoe, aangekomen en zijn

woning binnengetreden waren, zeide Rangin Pamenan: „Wel aan, gij allen gij moet terstond met mij meegaan!" De menigte antwoordde „vergiffenis jonge meester, welk kwaad toch hebben wij gedaan! Wij zijn aan niemand iets verschuldigd, en hebben van anderen niets te vorderen!" Maak maar niet zooveel praatjes, „hernam Rangin Pamenan; gij zult thans voldoen, het geen gij schuldig zijt, dit is geen goud of zilver, want een menschenleven kan slechts met een menschenleven betaald en schande slechts met schande vergolden worden. Gaat nu allen naar buiten!" Zij schreiden zonder te durven tegenspreken. Met uitgetrokken sabel werden zij door Rangin Pamenan gevolgd. Na eenigen tijd kwamen zij in de kampoeng van Moerai Randin en toen Rangin Pamenan in huis was, zeide hij: „prinses Boengsoe, mijn moeder! en prinses Kasoembŏ mijn tante, thans kunnen wij te vreden zijn en met smaak eten en als wij voortaan ons nederliggen, zullen wij ook inslapen, want de schande is door mij gewroken. Zoo moeten lieden handelen, die schande hebben ondervonden. Mijn tante zal nu voortaan slaven bezitten; zij zijn daar op het erf; het zijn de neven en nichten van den toeankoe, gij kunt ze onder elkander verdeelen en aanwijzen wat zij te verrichten hebben. Twee kunnen er in de keuken werken, twee water halen, drie rijst stampen en vier als volgelingen dienen."

Prinses Boengsoe weeklaagde luid, terwijl prinses Kasoembŏ, onbeschrijfelijk bedroefd toen zij het gedrag van haar kind zag, zeide: „indien dit een aanleiding geeft tot krakeelen en vechten, wat zullen wij dan doen, wij die in een vreemde kampoeng zijn!"

Prinses Boengsoe antwoordde: „als hij (de vijand) in den hemel is, laat hij dan naar beneden komen, en is hij in de aarde laat hij dan te voorschijn treden; laten wij alles maar aan boejoeng overlaten." Er waren al eenige dagen en weken verloopen, zonder dat er onderzoek naar de zaak gedaan werd, en toen het nu reeds maanden geleden was, zeide prinses Boengsoe. „Zijt gij nu tevreden! zoo ja, dan heb ik een verzoek aan u; daar ik nu reeds zoo langen tijd hier ben, begin ik naar mijn tante te verlangen en 't is mij als of zij voor mij staat, ik zou daarom eerst naar huis willen."

Nauwelijks had Moerai Randin deze worden vernomen, nauwelijks had zij hooren spreken van huiswaarts keeren of zij werd bedroefd, omdat zij alleen zou achterblijven. „Prinses Boengsoe." antwoordde zij „zoodra gij er van spreekt naar huis te gaan, ben ik niet gerust meer; indien gij hier een paar jaren zijt dan eerst zal ik tevreden zijn." Nadat zij hierover geredetwist hadden, gaf Moerai haar toestemming om tegaan (zeggende): „U laat ik wel vertrekken, maar laat onze kinderen bij mij blijven; kan het niet beiden, laat er dan maar één achter; neem dan Radjŏ Njajŏ mede en laat Rangin Pamenan hier, ter verlichting mijner smart; Indien Rangin Pamenan mag blijven, dan zal hij uw plaats bij mij innemen. Prinses Boengsoe antwoordde, dat zij dezen zoon zou achterlaten, en den jongsten zou meenemen naar huis.

Hierop liep Moerai Randin hard naar de andjoeng, uitroepende: „Rangin Pamenan kom hier!" Rangin Pamenan ging op de andjoeng, waar hij zich verlustigde

met het tjongka*, en als hem dat begon tegen te staan, met het tjatoerspel. Dit was om hem afleiding te geven. Moerai Randin sprak: „ik wil u een pantoen laten hooren: (de poepoet en saloeng bantoe klinken achter het woud van Kötö Tengah), de zee kunnen wij zien en waar bergen leggen weten wij, doch waarmede zullen wij onze droefheid verdrijven.” Hierop antwoordde Rangin Pamenan „onze kommer kan verdreven worden door naar moeder tegaan.” Kom laten wij ons dan op weg begeven „hernam Moerai Randin.

Zij gingen heen en kwamen na eenigen tijd daar weer aan. Zij waren nauwelijk voor prinses Boengsoe zichtbaar, of deze zeide: „zeg, prinses Kasoembö! Moerai Randin komt daar aan!” zij liepen haar op het erf te gemoet en brachten haar in huis. Zij zetten zich met hun drieen neder en terwijl zij zich aan alle kanten bewaaierden, praatten zij wat te zamen. „Wij waren al ongerust of er misschien verschil of oneenigheden ontstaan waren,” sprak prinses Boengsoe. „Noch het een noch het ander „antwoordde Rangin Pamenan;” doch hoe zou tante Moerai, zoo lang zij verlaten was, des nachts hebben kunnen slapen. In geen weken heeft zij met smaak gegeten. Nu zijn wij hier gekomen, omdat wij een onuitsprekelijk verlangen naar u hadden en tante Moerai Randin bedroefd was, omdat zij gescheiden was van u, die zij zoo lief heeft.”

Na verloop van eenige dagen wilde zij (Moerai Randin) haar (Boengsoe en Kasoembö) weer mee terugnemen. „Zoo lang wij gescheiden zijn” sprak zij, „kan ik u niet zeggen, wat er in mij om gaat.” „Ik kan u dat niet weigeren, 't is goed, wij zullen gaan.” Hun moeder bleef nu alleen achter. Na verloop van een paar weken zeide prinses Boengsoe: „Datoeä Bandaharö, mijn vader! en prinses, Lindoeng Boelan, mijn moeder! luister eens goed naar hetgeen ik zeggen wil: laat, wie alleen is, met zijn tweeen zijn! Ik zeg dat zoo met het oog op Moerai Randin; want wat de ouderdom van deze aangaat, zij heeft een geschikten leeftijd bereikt en het zou dus goed zijn haar uit te huwelijken.” Lindoeng Boelan antwoorde: „ik weet het niet, ik heb er geen verstand van; wat gij doet is goed, doch welken Soetan of vorst zullen wij voor haar vinden?”

„Wat die vraag betreft,” hernam prinses Boengsoe, „Moerai Randin had reeds een verloofde toen zij nog jong was; hij draagt den galar van Soetan di Kinali en is de zoon van den vorst aldaar; hij is een vorst uit den bloede in rechte linie afstammende.” „Indien dat in uw bedoeling ligt, prinses Boengsoe”, hernam Lindoeng Boelan, hoe zullen wij dat dan aanleggen? Wij wonen zoover van elkander, wie zal men daarheen medenemen.” „Maak u daar niet ongerust over” hernam prinses Boengsoe; „als vader en moeder er genoegen mee nemen, dan is er niets te ver voor ons. Indien er geen water is, wordt er een put gegraven en is er geen hout, dan wordt de trap aan stukken geslagen (men moet van den nood een deugd maken), zoo is de gewoonte van hen, die de adat volgen; maar er is niemand, die niet zou willen en prinsessen om mij behulpzaam te zijn, kan ik wel vinden.”

Nu werd de taboeh larangan geslagen, waarop de gewone taboeh's antwoordden

en toen nu ook die in de Kotŏ weerklonken, waren alle bewoners in het land verschrikt en kwam de geheele bevolking, in het gebied van Datoeă' Bandaharŏ, toestroomen. De menigte prinsessen, vrouwen en maagden was zoo groot en er klonken zooveel muziek instrumenten, dat het was alsof de kampoeng van Moerai in elkander zou storten!

Toen de panghoeloes gekomen waren vroegen zij om opheldering zeggende: „de reden, dat wij bevreesd zijn, is omdat er op de taboeh larangan geslagen is en de andere taboehs weerklonken hebben. Is er een gracht gegraven, is de kampoeng in staat van verdediging gesteld, zijn er vrouwen beleedigd geworden of hebben er panghoeloe's smaad moeten verduren?"

Prinses Boengsoe antwoordde: „panghoeloes en radja's, wat de opheldering daaromtrent betreft, zulks is in de negorij niet gebeurd. Er is echter een goed werk te verrichten; wij willen n. l. een galanggang oprichten en Moerai Randin uithuwelijken. Haar bruidegom is echter niet door haar ouders gezocht en 't is ook niet de gedachte van mij, maar zij zelve heeft hem gekozen. Het is geen vorsten zoon van hier, maar 't is het kind van den vorst van Kinali, Soetan di Kinali geheeten, de jongste broer van prinses Taroeih Matŏ, de jongste broer van zes prinsessen. Deze is het, dien wij zullen afhalen. Ik vraag nu drie dagen beraad en als die voorbij zijn, zullen wij bij elkander komen."

Op den derden dag kwamen alle jongelingen, vrouwen en maagden, bij elkander. Allen hadden hun werkzaamheden. De prinsessen brachten de sieraden in orde en de jongelingen maakten bloemkransen. Er was een groote verscheidenheid van van kleederdrachten en wat de soorten van gebak betreft, zij waren zonder wederga. Binnen drie dagen waren al de gordijnen en tabirs in de woning opgehangen, de koelamboe's hadden gouden en de gordijnen zilveren franjes, terwijl de slaapstede schitterde van edelgesteenten en met bloemenwater en allerlei reukoliën was besprenkeld. Toen alles gereed was, verschenen op den bepaalden tijd de inwoners van het land. Nu sprak prinses Boengsoe: „Zoekt nu voor mij bekwame en verstandige menschen om met mij mee tegaan naar Ranah, de kampoeng van Kinali." Toen er zes knappe personen gevonden waren, begaf prinses Boengsoe zich met spoed naar de woonplaats van prinses Taroeih Matŏ. Daar zij flink liep, kwam zij daar spoedig aan. Op het erf gekomen (vroeg zij): „Zijt gij thuis prinses Taroeih Matŏ"? „Waarom zou ik niet thuis zijn,' 't is pas twaalf uur" antwoorde prinses Taroeih Matŏ. („De tapoeng op het erf zal ik nemen om hanesporen te slijpen,) doch blijf daar niet zoolang op het erf staan; hier is water om uw voeten te reinigen." Nadat zij haar voeten gewasschen had, trad zij de woning binnen, gevolgd door al de anderen. Toen prinses Boengsoe en de zes anderen gezeten waren, werd er een zilveren betelschaal neergezet en prinses Boengsoe sprak nu: „hoor goed naar het geen ik zal zeggen, doch ga eerst bij ons zitten om op ons gemak wat sirih te eten." Prinses Taroeih Matŏ zette zich en men ging over tot het gebruiken van de sirih.

Toen ieder een betelpruimpje gebruikt had, zeide prinses Boengsoe: „(lieden

van Boekit Tinggi willen naar kampoeng Pira' gaan). Terwijl het nog niet laat is, zou het goed zijn, dat wij de zaak begonnen te bespreken." Prinses Taroeih Matŏ antwoordde "prinses Boengsoe, wees niet zoo haastig, laten wij eerst wat keuvelen opdat het wat lang dure." Nadat zij druk gepraat hadden, had Kambang Mangih koffie en rijst klaar gemaakt en het eten opgediend; waarna prinses Taroeih Matŏ sprak: "prinses Boengsoe! laten wij nu de handen reinigen". Prinses Boengsoe antwoordde hierop: "indien wij eten moeten, haal dan de twee andere prinsessen". "Goed"! hernam prinses Taroeih Mato. Zij haalde haar twee jongere zusters tot wie zij zeide: "prinses Ranggŏ Inai en prinses Lenggang Laoei' komt hier! wij zullen te samen aan zitten". Toen zij van de andjoeng kwam en prinses Boengsoe zag, was prinses Lenggang Laoei' verwonderd, terwijl prinses Boengsoe verbaasd was, toen zij prinses Lenggang Laoei' zag. Prinses Lenggang Laoei' zeide: "laten wij nu gaan eten" waarop zij te zamen gingen aanzitten. Toen men met eten en drinken gedaan had, zeide prinses Lenggang Laoei': "(iemand van Batavia wil naar Boekit Tinggi gaan) wat is nu het doel van uw komst hier"? Hierop antwoordde prinses Boengsoe; (niet alleen de kinariboom, de kinari en de piladang) ik ben hier niet voor niemendal gekomen, maar met een belangrijk doel. Ik ben van huis gegaan, gezonden door Moerai Randin, die reeds lang geleden een plan had, welk plan wij thans volvoeren door n. l. Soetan di Kinali als bruidegom af te halen. Dit alleen heb ik maar te zeggen" "Spreek niet over Soetan di Kinali" hernam prinses Taroeih Matŏ; "niet omdat wij hem weerstreven willen, maar omdat hij van zeden en gewoonten nog niets afweet, wijl hij nog jong is; doch als wij hem vergunning geven, zoudt gij hem dan met genoegen aannemen? Er kan smaad en schande uit voortkomen en dan moet gij dat niet aan ons wijten" "Maak u daarover niet ongerust" hernam prinses Boengsoe, "van de zeden en gewoonten zijn wij op de hoogte, en wat vernedering en schande is, zal Soetan wel weten. Laten wij dus de panden wisselen".

Toen dit gedaan was, snelde prinses Taroeih Matŏ weg (en zeide tegen Soetan di Kinali) "Broeder, wat hebben wij kunnen zeggen? Prinses Boengsoe is u komen afhalen en wilde u meenemen naar Ranah, de kampoeng van Moerai en wel naar haar woning. Gij zult met de prinses moeten meegaan. Wij hebben dit niet kunnen weigeren, doch wat ons bezorgd maakt is, dat gij alleen zult moeten gaan, want welken Soetan zult gij meenemen, welke jongelingen zullen u vergezellen"? "Maak u daarover niet ongerust, mijn zuster!" sprak Soetan di Kinali "in een oogenblik heb ik reisgezellen". Toen nu de taboeh larangan geslagen werd en de gewone taboehs weerklonken, staken alle Soetans, jongelingen, vrouwen en maagden zich in feestgewaad en langzamerhand was het erf vol menschen. Mijn God, wat een groote menigte! In de ruimte zouden zij niet kunnen, ook de holten zouden er mee gevuld zijn. (Zij was ontelbaar)? Prinses Taroeih Matŏ zeide nu: "volgt Soetan di Kinali naar de Kampoeng van Moerai Randin!" Kambang Manjih had het druk met de kleederen van Soetan te brengen. Sommigen brachten bloemen, nog anderen waaiers; terwijl eenige aanzienlijken zijn kris vast hielden. De slaaf Sa-

lam Salame' kwam aanloopen en opende het groote, gele scherm, met gouden franjes, het waardigheidsteeken der vorsten.

Nu begaven zij zich op weg; nu eens schreeuwden zij allen te gelijk, dan weder weerklonk hun schaterlachen; verscheidene pantoens werden er gezongen, de poepoet en saroenai, de rabab en koetjapi lieten zich, ter begeleiding van Soetan di Kinali, hooren.

Op dien dag verscheen er aan prinses Kasoembö een teeken, waaruit zij begreep dat er menschen zouden komen; en toen zij kennis in de kampoeng gegeven had, kwamen er een menigte Soetan's, om Soetan di Kinali af te wachten. Toen deze dicht bij kwam, knetterde het geweervuur, terwijl er tusschenbeide ook een kanon gelost werd. Het was alsof de kampoeng van Moerai zou instorten. Op het erf gekomen, kwam Salam Salame' aanloopen, om het paard van Soetan di Kinali vast te houden, er snelde er ook een doebalang toe om water in den schenkketel te halen en nadat hij (Soetan di Kinali) zijn voeten gewasschen had, trad hij de woning binnen, waar hij op het staatsiekussen ging zitten. Wat een menigte jongelieden waren daar! sommigen om betel klaar te maken, anderen om sigaartjes te rollen, nog anderen om het vuur vast te houden en daarenboven was er een' die hem de borst met een waaier afkoelde.

Nadat zij eenigen tijd gezeten hadden, werd de rijst opgediend en toen deze klaar gezet was, begonnen zij den maaltijd. Langzamerhand werd het avond en toen werden alle lampen aangestoken; de kali met de Soetans, benevens de vier getuigen, de toeankoe en de malim's verschenen er en, nadat de ouders (van Moerai) toestemming gegeven hadden, vroeg hij (Soetan di Kinali) of men hem trouwen wilde, waarop de toeankoe hem in het huwelijk verbond. De nacht ging voorbij zonder dat men een oog look, en den volgenden dag laat hield men zich nog met verschillende spelen bezig. De Soetans reden paard, de vorsten speelden tjatoer en de groote menigte maakte zich vroolijk. Gedurende drie dagen werden er allerlei spelen uitgevoerd. Op den derden dag gingen sommigen naar huis, terwijl anderen zich naar den galanggang begaven, die drie maanden aanhield.

Eindelijk zeide prinses Boengsoe: „zoo gij nu tevreden zijt, omdat uw wenschen vervuld zijn en gij uw doel bereikt hebt, laat ons dan naar huis gaan". Moerai Randin antwoordde: „wacht nog een maand, naar huis gaan doet er nu nog niets toe!" „Het is moeielijk daarop te antwoorden," hernam prinses Boengsoe, wijl gij toch niet naar ons luistert; doch wij hebben moeder al dien tijd alleen gelaten en thans beginnen wij naar haar te verlangen. Als wij dus gaan mogen, dan zullen wij niet lang van u wegblijven, doch spoedig terug keeren".

„Indien dat uw verzoek is, dan zal ik u toestaan huiswaarts te keeren" antwoordde Moerai Randin.

Allen gingen nu haar huis, doch Moerai Randin bleef met haar echtgenoot achter. Wat Moerai Randin betreft, toen zij zeven dagen van hen gescheiden was, zeide zij: „heer, Soetan di Kinali! laten wij ons kind, Rangin Pamenan, gaan afhalen!"

Soetan di Kinali antwoordde: „Als gij zoo spreekt, kom aan, dan zullen wij gaan!" Zij gingen op weg en kwamen weer aan de woning van Prinses Boengsoe. Toen zij binnen traden, was moeder Roebiah zeer verheugd haar kind en schoonzoon te zien. Nu zeide prinses Boengsoe: „moeder Roebiah! blijf gij nu hier wonen, dan zullen wij met Moerai meegaan, want vroeg of laat zullen er toch onaangenaamheden ontstaan en daarom willen wij maar voor goed dáár blijven." Moeder Roebiah antwoordde: „Als mijn kind daar gaat wonen, dan zullen wij er allen te zamen heen gaan, laat dan dit huis maar ledig blijven." Toen de meubelen uit het huis waren genomen en de woning ledig was, gingen allen te zamen op weg. Toen zij aan de woning van Moerai gekomen waren, was de moeder van Mandjau verwonderd, lieden te zien, die goederen brachten en inwendig was zij er een weinig verschrikt door. Prinses Boengsoe liep echter hard naar haar heen (roepende) „om Moerai te vreden te stellen, hebben wij alles hierheen gebracht." De moeder van Moerai antwoordde hierop: „prinses Boengsoe, dat lag ook geheel in mijn plan, opdat wij genoegelijk samen zouden leven!" Moeder Roebiah vervoegde zich tot prinses Lindoeng Boelan en nadat zij te zamen eenigen tijd gesproken hadden, zeide de moeder van Mandjau „Ach, moeder Roebiah! als ik prinses Boengsoe aanzie, ben ik verwonderd over haarbekwaamheid en overleg; wat niet te krijgen was, heeft zij gevonden; hoeveel twisten en verschillen heeft zij niet uit den weg geruimd; wat troebel was, heeft zij helder, wat kwaad was, heeft zij goed gemaakt; wat ver was heeft zij nabij gebracht. Daaruit blijkt het verstand van prinses Boengsoe; wat volgens de adat verplichting was, is zij nagekomen, geledene schande heeft zij vergolden; dat is alles haar werk geweest."

Tot dus ver luidt het verhaal. Heeft men leugens verteld, dan was dat buiten onzen wil; heeft men onwaarheid gesproken, dan wisten wij dat niet.

WOORDEN MET EEN KLANK BEGINNENDE.

aboeä^{s} hoofdhaar, *ba^{s} hajam tamàkan di aboea^{s}* zegt men van iemand, die er hoe langer hoe slechter gaat uitzien.

atŏ uitspraak van *harta.*

atjie^{s} aan de strandplaatsen en in sommige negorijen hier, in de beteekenis van moeder, oudere vrouw.

ara^{s} (Zie v. d. W.) *mangara^{s}* in den tekst genomen in den zin van wegstoomen, meevoeren.

asŏ uitspraak van *asa* en *esa* (zie v. d. W. I) ook om iets geven, zich om iets bekreunen; meenen, zich voorstellen, zich verbeelden, vooruitweten. *Djan toean aso lai,* bekommer u daarom niet meer; *inda^{s} den asŏ kaba^{s} nangkŏ* = ik dacht niet, dat het zoo zou zijn.

asa^{s} *maasa^{s}* verplaatsen, overplaatsen, verhuizen (tr), van zijn plaats laten nemen,
barasa^{s} verhuizen (intr); verplaatst, enz. worden.
maasa^{s} kadji = overgaan tot de behandeling van een ander onderwerp of eene andere les.
asa^{s} taga^{s} van houding veranderen; op een andere wijs probeeren.
baasa^{s} asa^{s} onstandvastig.
asa^{s} ketjë^{s} het gesprek zoolang staken om bv. koffie te drinken of een weinig te eten; *diasa^{s} lajoeä, diboeboei^{s} mati* overgeplaatst wordende, verwelken en uitgetrokken wordende, sterven fig: wordt een afspraak of overeenkomst gewijzigd of veranderd, dan komt het verkeerd uit; 't is niet goed een afspraak of gezegde te veranderen.

angŏ^{s} *maangŏ^{s}* adem halen, hijgen;
loena^{s} angŏ^{s} zwakke ademhaling, *nan loena^{s} angŏ^{s}* voor een vrouw, die er goed uitziet;
inda^{s} maangŏ^{s} niet naar boven of beneden gaan, niet veranderen bv. van prijzen; ook zonder zich te bedenken, oogenblikkelijk bv. iets doen of zeggen.

oengkai in 't algemeen openen, losmaken, losknoopen, afdoen, ontdoen van kleederen, wapenen en andere voorwerpen. *Maoengkai roemah,* een woning afbreken of openbreken, op eene plaats waar reparatie noodig is; *maoengkai lamari* een kast uit elkander nemen, enz.

angga' onwillig; *maangga'* niet willen, beletten, weigeren, neen schudden.

oenggoen hoop, stapel; *maoenggoen* zich als een stapel voor doen, op een hoop brengen of leggen, bv. *maoenggoen sarŏ', tanah, batoe* enz.
saoenggoen pitihnŏ voor veel geld bezitten.

aka luchtwortels, ranken zoodals bv. van den wingerd; *aka tjinŏ* een soort van snijwerk.

agiĕh *maagiĕh* geven, uitdeelen;
soearang baragieĕh sarikĕ' babalah wat gemeenschappelijk is, wordt verdeeld, wat in compagnonschap is, in tweeën gesplitst.
paragiĕh mild, vrijgevig; geschenk, gift.

alintang het zelfde als *lintang*.

aloeran *aloeran mandé* (*mandĕh*) benaming voor: eigen tante; aangetrouwde tante n. l. de vrouw van den broer des vaders; de zusters en nichten van die tante heeten ook zoo.
aloeran bapa' twee of meer zusters hebben zoons en deze laatsten hebben kinderen, nu zijn de zoons van de eene zuster *aloeran bapa'* van de kleinzoons der anderen.

aledjŏ, barawatji } een soort van gekleurde stof (men zegt ook saledjŏ); het laatste woord is waarschijnlijk *berotji*. (zie v d. W.)

aga' overwegen, nadenken, gissen, probeeren, beproeven.
taraga' verlangende, begeerende zijn, *aga'kan* naar goedvinden verdeelen; *aga' maaga'* met goede zoowel als booze bedoelingen tegenover elkander bezield zijn.

aga' wordt ook gebruikt bij een beleefd verzoekende wijs van spreken bv. *aga' pai kaken*, ga daar eens even heen; *aga' kabawah* een weinig meer naar beneden.
baraga' klarigheid maken, zich voorbereiden tot iets; *inda' taaga aga'* niet te gissen, niet te zeggen.

amba *maamba* door aanvoeging of bijvoeging iets een grooteren, steviger vorm geven bv. een dijk door er natte aarde aan vast te plakken of als de wortels van een boom bloot raken, nieuwe aarde er op leggen.
gadang ba' diamba-amba fig. welig opgeschoten, buitengewoon snel groot geworden.

amboeăng amboeăng ook in de hoogte werpen; opspingen; grassoort met scherpe zaden, punten van eenig wapen.

oemboeă' *maoemboeă'* trachten over te halen, op bedriegelijke wijze zijn plan willen bereiken; *oemboeă'-oembi* zoete praatjes, vleierijen.

ama' een beleefd uitnoodigen, of gebieden in zinnen waar wij achter aan „ja" of „goed" of niet waar gebruiken; ook ja, goed, niet waar, bv.

*pai ang kasoerau ama*ˢ ge gaat naar de soerau, niet waar?— ook ik wil wel, ik stem er mee in; ik dank u. *Angkoe doedoeăˢ! Amaˢ toean.* Ga zitten angkoe! Als ik zoo vrij mag zijn, mijnheer.

amoeaˢ — *maamoeaˢ* steken; *baramoeaˢ* elkander steken.

amoeăh — willen, begeeren, wenschen.
baamoeăh-amoeăh beraadslagen, overleggen.
saamoeăh het eens zijn;
hati amoeăh-amoeăh anggaˢ het met zich zelf niet eens zijn.
bakaamoeăhan het omtrent zeker punt met elkander eens zijn; van weerszijden durven b. v. van twee hanen.

amai — moeder.

anŏ — = hanja.

anaˢ sasian — leerling.

antau — *maantau-antan* een weemoedig neuriën van den Maleier.
II *maantaukan* vogels lokken voornamelijk door hun geluid na te bootsen; eten neerzetten voor de booze geesten op de plaats, waar zij iemand ziek gemaakt hebben.

andjoeăng — een soort van opkamer, die men aan één of ook wel aan beide zijden van een Maleische woning vindt; zij bestaat uit drie treden, die dikwijls ook *andjoeng* genoemd worden.

andoeaˢ — *maandoeaˢ* borgen, op krediet koopen; *parandoeaˢ* wat op krediet gekocht wordt.
maandoeaˢkan voor iemand op krediet koopen, *mamparandoeăˢkan* iets op krediet verkoopen.
mamparandoeăˢi aan iemand op krediet verkoopen.
maandoeaˢi allerlei waren op krediet koopen.
indaˢ takamèhi parandoeaˢ fig. te veel werk om eenmaal af te doen.
indaˢ takatòkan parandoeaˢ lai fig. niet kunnen zeggen, welke zorgen men heeft.

anaˢ baiĕˢ — en *oerang patoeiˢ* voor hen die van zuiver Maleischen oorsprong zijn.

oeboeăng — (Zie v. d. W.) ook het te kort komende er bij geven, vermeerderen, helpen, bijstaan.
maoeboeăng iets bijvoegen bij iets anders.
oeboeăng njaŏ in de beteekenis van lieveling, schat, verlenger mijns levens.
singkĕˢ nan kamaoeboeăng koerang nan kamanambah, fig. voor iemand die ons helpt, tot steun verstrekt.

oerĕˢ — aardwortels, ader, zenuw, vezel,
hambòlah mandanga dioerĕˢnŏ ik heb het gehoord uit de eerste hand.
oerĕˢ ilemoe vlijt, ijver, *lah nan oerĕˢnŏ* zoo is het, dat het is ware.

oesaˢ — aangebroken, aangesneden, niet meer in zijn geheel zijnde.

oengau — ledig, niet gevuld, luchtig in elkander; van hem, wiens kracht niet veel te beteekenen heeft.

oekoeă — *oekoeă djangkŏ* vastgestelden tijd, de tijd waarop iets moet plaats hebben.

oeloeă — *maoeloeăkan* iets wegbregen, vervoeren, aangeven, aanreiken.

oeloeă maoeloeăkan aan elkander wederkeerig toereiken, teruggeven; elkander, wederkeerig thuis brengen.

maoeloeări tandŏ ook het pand of teeken overhandigen van iemand, die kwaad gedaan heeft.

taoeloeă zichtbaar van iets, dat behoort gedekt of verborgen te blijven.

taoeloeă oeloeă lidah fig. voor iemand, die weer terugvraagt, wat hij eerst gegeven heeft.

oela^s — (vergelijk v. d. W.) *maoela^s* terugvloeien, terugkeeren van het water; het laten terugstroomen bv. door het plaatsen van een dam, plank of eenig ander voorwerp.

maoela^s djandji van een gezegde, belofte terugkomen;

oela^s ook gebezigd voor landstreek; voornamelijk het lager gelegene tusschen hoogere deelen.

oela^s alai katŏnŏ om op het gesprek terug te komen.

oela^s oela^{s}bahoe holte boven het sleutelbeen.

awĕ^s — *maawĕ^s* grijpen, reiken, vatten naar iets.

aloen awĕ^s-awĕ^s nŏ lai 't is nog zoover niet, daar zijn wij nog niet.

awĕ^s awĕ^{s}i vruchtelooze pogingen doende om iets te krijgen.

awĕ^s-awĕ^s sampai bijna genoeg, op een klein weinig na.

awèh — voor *poeĕh*

oelam — *poetjoeă^s ditjintŏ oelam tibŏ* jonge uitspruitsels verlangen en eetbare blaadjes krijgen fig. nog beter, meer dan men verlangt, des te beter.

e ten — zooveel als: Kijk daar, daar is.

iroei^s — *mairoei^s* gewoonlijk met een *h* uitgesproken, opzwelgen, inzwelgen, opslorpen, den adem inhalen wanneer men pijn heeft.

inda^s loekŏ nan ta^s iroei^s er wordt geen leed ons aangedaan, of men is er gevoelig voor.

iri^s — zie *mengeret* v. d. W.

iroen — *mairoen* verminderen, afnemen, afsnijden, uitsnijden, uitknippen, afknippen van kleedingstukken.

barang ta iroen na^s tadagiăng als het toch te veel afgesneden, wordt, laat het dan maar tot in het vleesch afgesneden worden; fig. 't komt er niet op aan, al moet ik er nog zoo onder lijden. (*)

isŏ — voor = *sisŏ* (*sisa.*)

(*) Gewoonlijk zegt men *na^s tadaoen.*

isoeă^s te eeniger tijd, eenmaal, later; *barisoea^s* morgen, *barisoea^s tjakō* of *tadi barisoea^s* van morgen; *saisoea^s* eens, vroeger, vroeger eens, te eeniger tijd in het verledene.

ingō omkijken; links of rechts kijken bv. als men iemand hoort roepen. *maingōkan* nog eens bij anderen zien of hooren, wat hun denkwijze is, als men die van anderen reeds gehoord heeft.

ipa zwager, zwagerin, de broer of zuster van een getrouwd man ten opzichte zijner vrouw (als de eersten met dien man van één vader zijn); *ipa kandoeăng* zoo zij van één vader en moeder zijn.

ipoeăh vergif, waarmee men wapens bestrijkt.

anjoea^s *maanjoea^s* overbuigen, het bovenlichaam van de eene naar de andere zijde overbuigen, wijze van loopen waar bij zulks plaats heeft.

ingō^s nauwelijks zichtbaar, van heel uit de verte te voorschijn komen, opdoemen,

B.

batoe tapa^{s}an. een groote steen in den grond voor de deur van een Maleische woning, waarop gewoonlijk de voeten schoon gewasschen worden.

badjō Zie v. d. W. I en III.

badō (Zie bade v. d. W.) *tida^s tabadō* niet te zeggen, niet te tellen, niet te gissen.

basoeăh = *basoh*; ook *mambasoeăh moekō* fig. zich van schuld vrijpleiten; *pambasoeăh moekō* wat daartoe dient bv. een presentje, flink spreken; *den basoeăh djadja^s nō* ik wil hem volstrekt niet bij mij zien.

bakèh spoor, indruk, aan, naar, van, om te, voor of dienende tot; *di bakeh* bij of op de plaats van, gevolg van iets, uitvloeisel, *mambari bakèh nan baiè^s* nut, dienst geven, *mambari bakèh nan djahè^s* het tegenovergestelde; *bakèh basoeăh* wantrouwen.

bagō ofschoon, immers, hoewel, al is 't maar *bagō hari hoedjan bă a ang badjalan djoeō* het regent immers, waarom gaat ge nu toch? *barilah bagō nasi rasan* geeft me, al is het maar wat zure rijst.

baga^s stout, moedig, onverschrokken, dapper.

bagai (Zie v. d. W.) dit woord wordt ook gebruikt in de beteekenis van: ook, nog, er bij, daarenboven;
andji^s nō bagai = voor hem ook; *hambō saki^s djō ana^s ana^s bagai* ik ben ziek en de kinderen ook.
mampabagai-bagaikan allerlei verwijtingen doen.
bagaikan soengoei^s als of zij boos wil worden.

babaloea^s elkander denzelfden dienst bewijzen; wederkeerig doen; *babaloea^s tandō* de huwelijkspanden wisselen.

balam soort van boschduif; *kajoe balam* een houtsoort; *gatah balam* de gom

uit dien boom; *balam tambagō* een koperkleurige duif met een soort van drieslag; *balam adoean* een voorvechter, woordvoerder, ijsbreker; *ba' ana' balam* voor één broertje en één zusje.

banang — *banang boelang* draad, waarmede de hanesporen worden vastgemaakt; *taboelang di indoea' hajam*, bij vergissing een hen een spoor aangebonden hebben fig. zich in het kiezen van een persoon of zaak vergist hebben bv. als men denkt, dat hij knap is en hij is het niet.

sibajau bajau. — met de *radjă babandiĕng* de grootste onder de padischuren.

barabah — = *merbah* een soort van zangvogel met witten kop en bruin lichaam.

barauari — een woord, dikwijls aan het hoofd van zinnen voorkomende in den zin van *maka*.

bangkah — de bles op 't hoofd van een dier; ongelukkig; *bangkah kanjiĕng roentjiĕng tandoea'* fig. bekend staan als niet te vertrouwen.

bilobō' — *mambilobo'* het geluid van apen vooral; ook de korte, zware blaf van een hond; ook driftig of knorrig uitvallen van iemand.

bamban — een soort van riet, een koel vocht bevattende, dat als geneesmiddel gebruikt wordt.

bantang — *mambantang* spreiden, uitspreiden.

bantiĕng — (Zie v. d. W.) algemeene naam voor koe; *mambantiĕng toelang* zich uitsloven; met ijver of inspanning zich op iets toeleggen.

bantoea' — gebogen; vorm, gestalte; *mambantoeă den* juisten vorm of gestalte geven; *mambantoeă'kan* buigen; *inda' tabantoeă* koppig, eigenwijs.

bandoeă — kozijn, dorpel. (*bendoel* v. d. W.)

bendang — helder, verlicht, glanzend; *bendang sampai kalangi'* overal bekend, klaar en duidelijk voor iedereen; *tarang bendang* klaar als de dag.

boeboeăng — vol tot aan den rand; *boeboengan* nok van een dak; *mamboeboeăng* al hooger en hooger stijgen.

bora' — een groote, heilige vogel, die volgens het bijgeloof de zielen van afgestorvenen naar den hemel brengt; de beschrijving er van doet eenigzins aan den pauw denken.

boenoeăh — *mamboenoeăh inda' mambangoen, mamtjantjang inda' mamampèh* een uitdrukking voor willekeurig, onbeperkt regeeren.

bŏjong — *babŏjong* met velen tegelijk, *in massa's*.
babŏjong oerang kapakan de menschen stroomen naar de markt.

bidai — een grof gevlochten mat, gebruikt om er rijst, koffie, enz: op te droogen.

biŏpari — zie *biapari* v. d. W. geleerden, rechtsgeleerden ook van personen, die veel overleg hebben.

berang — boos, kwaad; *mamberang* zich zoo voor doen; *pamberang* een driftkop.

bisan — mannen, die met zusters getrouwd zijn.

bega — *babéga* in de rondte draaien, springen of wenden; *pabégaran* plaats, waar men paarden in 't rond laat loopen; manege; *mambegari* fig. er

om heen draaien, niet rechtstreeks voor zijn gevoelen willen uitkomen, langs omwegen tot zijn doel trachten te komen.

babéga-béga in kringen voortbewegen.

T.

taban naar beneden vallen, ineenzakken (zie v. d. W.); ook *taban ana' kō di pakaian*, dat kind is overladen met kleederen.

taboeăh een uitgehold gedeelte van een boomstam, waarvan een der openingen met huid bespannen is en waarop bij verschillende gelegenheden geslagen wordt b. v. om het uur aan te geven, als er bezoek komt, als er brand is; om in de poeasa het begin en einde van den etenstijd te melden; — de *taboeăh larangan* is die, waarop slechts bij buitengewone gelegenheden geslagen wordt in tegenoverstelling van de *taboeăh nan banja'*

tatiĕng *manatiĕng* optillen, met de vlakke hand oplichten, ook op die wijze dragen, brengen; bv. het eten opbrengen.

manatiĕng sidakah, aalmoezen uitdeelen; *manatiĕng-natiĕng hati oerang* iemand vleien, lekker maken.

ba' manatiĕng minja' panoeăh heel voorzichtig behandelen.

manatiĕng sapandjang adat (plaatselijk voor het geven van zekere geldsom aan den gastheer, bij wien men uitgenoodigd is, ter bijwoning van een feest).

tadoeăng een slangensoort; naam voor een haan met zwarte pooten en rood achtige vederen.

tarang = *terang* zie v. d. W.

manarangi behalve verlichten ook schoonmaken; nog eens vragen.

manarang om opheldering, inlichting vragen.

tarang didadŏ het goed weten.

tarang hati vlug van begrip.

bakatarangan ook voor iets geen verhindering of beletsel zijnde bv. *dikatŏkannŏ bakatarangan samiĕng* hij zegt het maar op den man af:

tarang hari helder maanlicht.

tarang larĕh heldere avond zonder maanlicht.

taroeă' knop, eerste uitspruitsel (zie v. d. W.)

bataroeă' knoppen krijgen, uitschieten.

tarie' (zie v. d. W.) *manariĕ'* nemen; uit, van iets nemen; plukken; — ook van de panghoeloe's een stuk vee of andere bezitting weghalen van hem, die den hem opgelegden plicht niet nakomt;

manariĕ' oerang kabinantoe iemand tot schoonzoon nemen.

manariĕ' njaŏ den laatsten snik geven.

tariĕ'an een werktuig, voorzien van openingen, die opvolgend kleiner worden, om gouddraad te trekken.

boeang daoen, *tariè^s boeah* fig. kort en bondig.

taroeàh (zie taroh v. d. W). *manaroeäh* komt gewoonlijk voor in de beteekenis van hebben, bezitten, er op na houden.
manaroeähkan in bewaring geven; *pitaroeäh* last, lastgeving, opdracht, *panaroeähan* hetgeen bewaard wordt, bewaarplaats, ook fig. kunde, gedrag, geheim; *bapitaroeäh atah ditikoeih* fig. zijn goederen aan niet te vertrouwen personen in bewaring geven.

tapat ook *tapè^s* uitgesproken (zie tapat v. d. W.) recht, precies, juist, ook dicht bij, bv: *roemah hambö inda^s djaoeäh ditapè^s djalan gadang nangkonö;*
bakatapatan roendièng overeenstemmen, ook overeenkomstig hetgeen er gezegd of gedacht is.
bakatapatan djandji overeenkomstig de belofte.
bakatapèan roeèh djö boekoe fig. overeenkomende met elkander.
manapati djandji zijn woord houden.

tapoeäng I tepoeng.
II *manapoeäng* slaan met de vuist of eenig voorwerp.
batapoeäng vechten.
tapoeäng bij verschillende werkzaamheden als versterking gebruikt bv. *tapoeäng makan; tapoeäng badjalan;*
inai tatapoeäng koekoe tangga nadat de *inai* fijn gemalen is, valt de nagel af fig. ongelukkig zijn door b. v. iets te hebben, waarvan men geen gebruik meer maken kan; *sitapoeäng* een boomsoort.

tapoeä^s (vergelijk tepok v. d. W.) *manapoeä^s* met de vlakke hand slaan.
batapoeä^s in de handen klappen.
batapoeä^s oerang datang van alle kanten bij elkander komen.

takoeä bukken, vooroverbuigen.

takö^s gissen, raden, op 't oog iets bepalen.

talö^s (telap zie v. d. W.) *manalö^s* kwetsen, verwonden door steken, slaan, vallen, branden enz. bv. *talö^s kaki den di api; pisau inda^s manalö^s* fig. het verstand is niet groot.
inda^s talö^s [diadja niet luisteren of niet vatbaar zijn voor goeden raad.
talö^s ook een donkerbruine verfstof.

tali (zie v. d. W.) ook *tali tali* een vischsoort.
tali talian pijn in de gewrichten, *tali katajö* het koord of touw voor de borst van den buffel;
tali aroeäng halster, *tali kaloean* touw door den neus van een koe of buffel;
tali djoeè-djoeè de lijnen als vogelverschrikkers in de sawah's gebruikt;
batali-tali lang, uitgebreid gemaakt van een zaak, vermaagschapt, aan elkander verbonden; *aka batali tali* zeer uitgeslapen, listig zijn;
tali boeboetan koord waarmede een kist aan den zolder verbonden is,

of tusschen het deksel en de kist; *tali saro* een koord tusschen de borst en het gebit van een paard om het te dwingen het hoofd niet gedurig naar boven te lichten; *talinō* verbond, ook in de beteekenis van *kapalō bajaran;* — *tagantoeäng inda** *batali* zonder reden aanhangig blijven van eene zaak; ook van een vrouw, wier man niet voor haar zorgt en ook niet bij haar komt en toch niet van haar wil scheiden; *tali lioeäng* een buikband van gouddraad vervaardigd; *makan tali* arm, behoeftig; *lah dapè*^{s} *talinō* reeds op het spoor zijn van iets, reeds in zeker opzicht zekerheid gekregen hebben; *kai*^{s}*an djan patah*, *tali djan poetoeih* fig. ge moet niet oneenig worden.

tanai — *mananai* op de handen dragen.
mananai hati oerang het iemand naar den zin maken; zorgen dat een ander zich niet onaangenaam over ons gevoelt.

tawan — krijgsgevangene; *tatawan* ook in de netten verlokt zijn van een schoone; met de gedachte aan iets vervuld zijn; *tatawan matō* de oogen van iets niet kunnen afhouden.

tajō^{s} — ontelbaar veel, *manajō** in ontelbare menigte bij elkander zijn; met veelheid overdekken.

taië* — plaatselijke uitspraak voor tarie^{s} (zie aldaar).

tabarau — een soort van riet (zie teberau v. d. W).

tibarau — zie het vorige, men zegt ook *timbarau.*

tingadah — *maningadah* (*tengadah*) naar den hemel blikken, naar boven kijken, ook brutaal zijn, *maningadah matāhari* zich verzetten tegen een verbod, bevel enz. van hooger hand.
tatingadah recht, overeind, opgericht.

tingaran — hoorbaar, te hooren, *maningaran* gehoor hebben, kunnen hooren als tegenoverstelling van doof.

tangkoei* — *manangkoei** met het hoofd voorover liggen bv. bij 't bidden, als eerbewijzing, als men hoofdpijn heeft of bedroefd is.
manangkoei* *bakaradjō* vlijtig werken.
batangkoei* vooroververvallen.
manangkoei^{s}*kan oentoeängnō* in den zin van zich zelven trachten te helpen; zelf raad schaffen.

tingkè* — (zie tingkat v. d. W.) sport, trede,
maningkè^{s} klimmen, stijgen in aanzien.
tingkè*-*tingkè*^{s} stijgbeugel; *tingkè*^{s}ook mank.

tangka — eigenzinnig, koppig, bij zijn stuk blijvend, *batangka* redetwisten, twisten.

toengkoe — drie steenen, zoodanig geplaatst dat zij aan de voorzijde een opening vormen, aanwezig in de Mal. keukens en dienende om er boven te koken; treeft (zie v. d. W.)

toenggang — I bereid zijn, lust hebben tot iets.

II steil.

III *manoenggangkan* uitgieten, uitstorten, overgieten; *mampa toenggang* ten onderste boven plaatsen, omkeeren; *bapatoenggang* zich in omgekeerden toestand bevinden; *toenggang langgang* tuimelend, buitelend; *toenggang hati* verdenken.

toenggang tenggang hobbelig; *tatoenggang hati* voorliefde, genegenheid voor iemand of iets gevoelende; *bakatoenggangan* het op iemand gemunt hebben, voordurend vitten; *toenggang tarah* loodrecht; steil naar beneden; *oere*ᶳ *toenggang* penwortel; *basitoenggang* met het hoofd of den kop naar beneden, *basitoenggang roeroeăh* alles uitstorten, ook alles uitgeven; *pitoenggang* endeldarm *toenggang hilang baranji mati* bereid zijn heen te gaan en durven sterven fig. voor moedig zijn om zich in gevaar te begeven.

tinggang — middel, *batinggang* op middelen bedacht zijn, raad weten.

tonggŏᶳ — (zie v. d. W.) met opgetrokken beenen zitten op een hoog voorwerp; bv. het zitten van vogels op een tak of hoogte; *manonggŏᶳkan* op iets anders plaatsen, gewoonlijk een klein voorwerp op een hoog; fig. als onderpand geven; *manonggŏᶳi* voor iets tot pand geven; *oeăng tonggŏ*ᶳ geld, bijeengebracht door de familieleden van iemand, die gestorven is; (voor stapel of hoeveelheid voorwerpen op elkander gezet zegt men hier *onggŏ*ᶳ) *tonggŏ*ᶳ uit den tekst is hoogstwaarschijnlijk een vergissing en beter door *onggŏ*ᶳ te vervangen.

tanggoeăᶳ — een werktuig om visch te vangen, bestaande uit een rondgebogen rotan, waartusschen een netwerk en voorzien van een steel; *tanggoeă*ᶳ *rapĕ*ᶳ *karandjang boeboeih* fig. even gauw verliezen als ontvangen; even gauw vergeten als hooren; *poerŏ tanggoeă*ᶳ beurs; *ditanggoeă*ᶳ *mambali* alles opkoopen.

toenggoe — *manoenggoe* wordt anders hier gebruikt in de beteekenis van manen, de betaling eener schuld vorderen of eischen.
(de beteekenis van wachten of waken is zeldzaam.)

tanggoeăh — *batanggoeăh* onwillig, weerbastig zijn, weigeren.

talempong — een muziekinstrument bestaande uit eenige aan elkander verbonden koperen bordjes.

timba — *timbal*; ook *timba balĕ*ᶳ aan weers zijden, aan beide zijden; *batimba* tegen over elkander bv. *doedoea*ᶳ *batimba* tegenover elkander zitten. *batimba djalan* aan beide zijden van den weg.

tambagŏ — een soort van koperkleurige woudduif.

tampăᶳ — (zie v. d. W.) en *nampă*ᶳ beide gebruikelijk, ook *tampă*ᶳ *tampă*ᶳ *apoeăng* heel in de verte eventjes zichtbaar worden; ook van een zaak: er begint een klein weinig licht te komen; *katampă*ᶳ*an* en *kanampă*ᶳ*an* wat zichtbaar of aan den dag gekomen is. *Kapai tampă*ᶳ *poeng-*

goeăng, *kapoelang tampă' moekŏ* vaarwel zeggen, en welkom heeten; handelen volgens de regelen der welvoegelijkheid *dipanampă'kan banai koeroeih ta' babadjoe* hij laat goed zien, dat hij van de smalle gemeente is.

toempă' gedeelte, afdeeling, groep, als onderdeel van een geheel; *batoempă' toempă'* bij groepen, afdeelingen enz.

tampan (zie v. d. W.) welgemaakt, flink, ferm; voorkomen, aanzien; er uit zien als, zich voordoen als, het voorkomen hebben van; *tampan katjarai* alsof zal men gaan scheiden b. v. van een echtpaar, dat altijd kibbelt; *tampan kamati* er uit zien als of men zal sterven; *tampan koedŏ bată' koedŏ Agam kŏ* dit Agampaard ziet er uit als een Bataker.
tampan kaboeroeă' oerangtoe het laat zich aanzien dat hij een slecht mensch zal worden.
tampan soedah langgam tabaŏ op zijn voorkomen valt niets af te dingen en de kleeren zitten hem netjes aan het lijf (*langgam* = orde, regelmaat); *tampan tampani* iets goed opnemen, naar het wezen der zaak onderzoeken; *manampan* zich zelf bekijken bv. of de kleeren goed zitten; geschikt zijn voor iets of iemand.

tampoen = *tampoeng* zie v. d. W.
(*manampoeăng* is echter in het Min. iets opvangen in eenig voorwerp; en ook de handen vouwen bij het bidden zooals de Mal. dit doen).
manampoeăng rodi bevelen ontvangen; onder bestuur zijn.

tampoeăh (zie v. d. W.) inloopen tegen iets bv. tegen den brand, tegen de menigte, begaan, beloopen, loopen over iets bv. *manampoeăh halaman* over het erf loopen, het erf begaan; *manampoeăhi* inzetten tegen een anderen inzet.
manampoeăhkan ook ergens heen geleiden bv. *kabau lia ditampoeăhkan kadjalan rajŏ.*

tintiĕng (zie vdw) *manintiĕng* wannen door tegen de zijden van het werktuig daarvoor te kloppen; ook de snelle beweging van vogels in de lucht als zij op hun prooi willen toeschieten; stuiptrekkend slaan met de vleugels, bv. van een kip, wie de hals is afgesneden.
tintiĕngan toestel om de fijne van de grove goudkorrels te scheiden; *tintiĕng angin* soort van roofvogel; *tatintiĕng darah* van het hart opspringen, kloppen; *manintiĕng* wijze van garen maken, waarbij de afzonderlijke draden door een snel rond draaiende beweging ineen gestrengeld worden; *satintiĕngan* een streng garen.

toentoen *manoentoen* blinddoeken, inwikkelen van vruchten aan den boom bv. om te voorkomen dat de dieren ze opeten.

mambali kabau batoentoen iets koopen wat men nog niet gezien heeft
tabali dikabau batoentoen een kat in den zak gekocht hebben.

tindjau (zie v. d. W.) *manindjau* met uitgestrekten hals naar iets zien, van uit de hoogte naar iets zien, uitkijken; uitvisschen om van een zaak op de hoogte te komen; *manindjau paham* zoeken op de hoogte te komen van iemands gedrag, inborst, karakter; *katindjauan* geheel bekend zijn wat betreft gedrag, zienswijze; *djarah bapanindjau* voorhoede, verkenner; *katindjau lavei*ˢ een soort padischuur, zoo genoemd omdat zij zoo hoog is.

toendŏ (zie v. d. W.) een plank met een steel of trektouw er aan om den bovengrond te schuiven naar plaatsen, waar de grond met gaten of oneffenheden is; *manoendŏ* dat werk doen; *manandŏkan* duwen, voortschuiven; *bă*ˢ *ditoendŏ* geheel op, weg; *batoendŏlah ang sikŏ* maak je weg van hier; somtijds ook vechten, *batoendŏ* tegen den grond geslagen met velen of in groote hoeveelheid b.v. padi door den wind, boeloe ajam *batoendŏ-toendŏ* van de kippenveeren in hoopen opgenomen worden.

tandèh op, weg, uit, verbruikt, 't komt er niet op aan, 't is me onverschillig b.v. *nă*ˢ *tandèh nŏlah indă*ˢ *ka didèn* 't komt er niet op aan ik heb er niets aan; *batandèh* opmaken, verkwisten.

tondèh of kemiri wordt als knikker gebruikt.

tindièh (zie tindèh v. d. W.) *manindièh* drukken op iets, iets zwaars op iets anders zetten, in het nauw brengen, zorg veroorzaken; *tindièh-manindièhi* b.v. bij het kaartspelen een hoogere kaart opleggen; ook al meer en meer doen worden; *sitindièh* balk of onderlegger.

*sapoeloeăh batang batindièh nan dibawah djoeŏ nan tahimpi*ˢ fig. zij, die de mindere functiën bekleeden, dragen den last en de moeite ten gevolge der bevelen van hooger geplaatsen.

tandiĕng gebruikt voor *sandiĕng* kant, kantlijn; zijde,

tandan stengel met bloemen of vruchten er aan; tros; ook dat gedeelte waaruit de staart voorkomt bij viervoetige dieren en kippen, vooral het bovenste gedeelte van den neus.

ikoeă poetièh satandannŏ een geheel witte staart.

tindin de zwaardere toon op trom of dergelijke, die tusschen de andere lichtere tonen, somtijds voortgebracht wordt; *manindin* dien toon voortbrengen, slaan met de vuisten.

batindin vechten.

tŏ de ontkenning.

toeriˢ zienerskunst, tooveren.

toekoeiˢ deksel, kleed ter overdekking.

tokaˢ *batoka*ˢ twisten, krakeelen.

toekië^s inkeping, kerf; *manoekoei* een kerf of inkeping maken; *manoekoei^s api* vuurslaan.

toeankoe zie achteraan.

töjong *manöjong* bijgieten, bijdoen; *batöjong* van dat geen waar bijgegoten is, door bijgieten vermeerderd; *manöjongkan* iets bijgieten, bij iets anders (in den tekst), zonder te letten of dit in genoegzame hoeveelheid is; in het wilde bijgieten; zonder nadenken of in 't wilde het werk van bijgieten verrichten; *manöjongi* door bijgieten vermeerderen.

tibö (zie v. d. W.) aankomen, gebeuren *kö^s bä^s itoe tibönö* als dat het geval is; *katiböan* krijgen, overvallen of getroffen worden, bv. *katiböan panjaki^s*, *satibö* bv. *satibö hambö diroemah*, pas was ik thuis.
tibö diparoei^s dihampekkan, *tibö dimatö dipitjiëngkan* onrechtvaardig zijn, waar 't familie of vrienden betreft.

titi^s kloppen, hameren, smeden, ook: ranselen en bij sommige uitdrukkingen ter verstrekking gebruikt b.v. *maniti^s makan* enz.

tere^s plaatselijk voor tarië^s (nemen).

tipa^s aan den kant van en in dien zin ook: beurt b.v. *sipa^s hambö bakatö* 't is nu aan mij om te spreken, *batipa^s sipa^s* om de beurt, *tipa^s disia padja toe* van wien is dat kind familie; zoo ook voor deel, aandeel b.v. *ambie^s nan tipa^s diang* neem u aandeel (wat van u is).

tepö veelal gebruikt in vereeniging met *tipoe* ter verstrekking; vleierijen bedriegelijke praatjes.

tilie^s naast *tjalie^s* voor zien, aanschouwen; *ditilie^s* wat betreft, wat aangaat.

Dj.

djadjö^s afkeer, verachting, *mandjadjö^s* een afkeer hebben, afkeerig zijn van.

djadjau *mandjadjau* overal heenloopen; alles beginnen zonder te slagen.
sadjadjau een rij, gewoonlijk zegt men hiervoor *sadjadja^s*.

djariëh vermoeid, vermoeidheid, moeite, inspanning, aamborstig; *padjariëhan* vrucht van den arbeid; *madjariëhkan* vermoeid maken, inspannen zorg, moeite veroorzaken *mampadjariëhkan* zich moeite of inspanning geven voor iets, *djariëh tantang boeliëh* zich moeite geven om iets te krijgen, of te verdienen *oebè,^{s} djariëh palarai damam* een geneesmiddel voor de vermoeidheid en een middel om de koorts te verdrijven fig. benaming voor een kind van wien men veel houdt (vergelijk *djereh* v. d. W.)

djaradja^s (zie djeredjak v. d. W.), ook borstribben.

djapoei^s voor *djempoet; mandjapoei^s* halen; *mandjapoei^s djapoei^s* tegemoet gaan, inhalen, afhalen; *mandjapoei^s djapoei^s katö* uitlokken een of ander gezegde.
mandjapoei^s ook een echtgenoot nemen voor zijn dochter, zuster, of

andere vrouwelijke bloedverwant; *maoesoeă patang mandjapoeiʼ pagi* van de panghoeloe's of andere aanzienlijke personen, bij hen den vorigen avond onderzoeken, of zij den volgenden dag een feest willen bijwonen en ze dan dien dag afhalen.

djalang (zie *djalang of djelang* v. d. W.) ook vloeibaar, *mandjalangkan* vloeibaar maken; *mandjalang* richten, doen toekomen aan hoogere personen; *badjalangan* bezoeken bij elkander afleggen; *mandjalang kandang* (plaatselijke feestelijke formaliteit, waarbij de vrouwelijke bloedverwanten van den jong getrouwden man, eenigen tijd na het huwelijk, het een en ander naar het huis zijner vrouw brengen; *mandjalang pasaharan* een feestelijke formaliteit, waarbij de echtgenoot de vrouwelijke familieleden zijner vrouw, op het einde der poeasa, onthaalt.

djanŏ = djanja; *djanŏ den* ik zeg; *djanŏ ang* gij zegt; *djanŏ* hij zegt.

djaweʼ (vergelijk djabat) *mandjawèʼ* ontvangen, aannemen, vervangen; *mandjawèʼ poesakŏ* erven; *pandjawèʼ* vervanger, opvolger; *mandjawèʼ aïë* van het wasschen der lichaamsdeelen voor het gebed; *badjawèʼ salam* elkander de hand geven; *sandjŏ badjawèʼ djŏ malam* de schemering wordt door den nacht vervangen.

djarami (zie djerami) hier bekend voor de droge padi halmen zonder korrels er in, stroo; *basasŏʼ badjarami bapandam bapakoeboeăran* om uit te drukken, dat iemand geen vreemdeling maar inboorling van 't land is. *sasasŏʼ sadjarami* van dezelfde afkomst.

djoengkang *mandjoengkang* met de pooten naar boven liggen; op den rug of achterover liggen, in zijn gansche lengte op den grond liggen, b.v. van boomen, pagers; ten onderste boven vallen; *djoengkang djoengkèʼan* ongelijk of afgesleten van het onderste gedeelte eens voorwerps, waardoor het opwipt of waggelt b.v. van een stoel, oude bruggen enz.; ook ongelijk en in verschillende richting door elkander b.v. van de tanden.

djangkau *mandjangkau* halen, met uitgestrekte armen grijpen *sapandjangkauan* als maat zoover als men reiken kan, *pandjapoeiʼ nan djaoeăh pandjangkau nan hampièng* fig. voor de rechterhand van iemand of voor hem, die een ander in alles van dienst is.

djalintèh *djali djalintèh* gezocht voor de lagoe.

djaliŏʼ een blik waarin zekere bedoeling ligt uitgedrukt; *mandjaliŏʼ* wulpsch kijken van vrouwen naar mannen; *djaliŏʼ dama kapadam* zoo kijken als de damar die op het punt is van uit te gaan, voor de smachtende blikken van een schoone.

djiloeang voor *andjiloeang* een plant met roode bladeren.

djamboeă franje, kwast.

djandjiëʼ dit is met het volgende woord de benaming van een pas bij het

schermen; de eerste van den rechtervoet die, naar voren gebracht, niet met den hiel op den grond komt; en de *djandjiloe* van den linkervoet die naar achteren gebracht wordt en niet met de teenen den grond raakt.

djŏ — dengan.

djoearŏ — (zie v. d. W.) een persoon, die bij alle feestelijke gelegenheden de zaken regelt; ceremoniemeester; ook voorspraak.
boedjang djoearŏ de god of beschermgeest bij de hanengevechten.

djoga[s] — wedijveren met elkander b.v. in kleeding enz. (plaatselijk)

djolong — pas, kortelings, begin, aanleiding, oorzaak, rede, bv. *djolong tibŏ* pas gekomen.
djŏlong gadang nog niet lang groot, *djolong baboeah* voor de eerste maal vruchten dragen; *oerang djŏlong* iemand die voor de eerste maal getrouwd is.
manggih djolong bamoesin de manggis beginnen druk te worden; *a djolongnŏ moengko ang batjakă[s]* wat was het begin, de aanleiding voor uw vechten.

djoelai — *mandjoelai* zich vasthechten; van de uiteinden der takken slingeren om, overkruipen naar een andere plant.

djŏh — toch, dan.

dji[s] — voor *andji[s]* deel, aandeel.

djĕrong — krom, bochtig, slingerend.

djélŏ — *tadjélŏ* op den grond liggen van lange voorwerpen; afhangen, zoodat het onderste gedeelte over den grond sleept.

djinih — I voor djinis.
II rein, schoon.

Tj.

tjatoeă — = *tjatoer* ook een spel op de wijze van een belegeringspel, waarbij de stukken tijgers en geiten voorstellen.
mantjatoeă stikken, met zijde of gouddraad doorstikken b.v. van matrassen.
patjatoeăran schaakbord of bord bij dergelijke spelen.

tjatjĕ[s] — likteeken; *mantjatjĕ[s]* schimpen.

tjatja[s] — voor *tjetjak; mantjatja[s]* knijpen, aangrijpen of beetpakken b v. van den tijger; zakkerollen; *pantjatja[s]* zakkenroller; *mantjatja[s] toengga* een begin maken met het hakken van gaten in balken.

tjatjau — haastig, snel, vluchtig in zijn handelingen, veranderlijk, ongestadig bij het geen men doet.

tjatjah — (zie v. d. W.) *tjatjah* en *tjetah; mantjatjah* even aanraken b.v. met de vingertoppen, als men iets proeven wil.

tjatjah aangeraakt; *satjatjah* een oogenblik, een klein weinig; *tjatjah nangkŏ* zoo even; *tjatjah lai* zoo aanstonds, nog een oogenblik; *indă' boelièh mantjatjahkan ikoeă* men kan geen oogenblik gaan zitten; fig. overladen zijn met werk; *hati koeman samŏ ditjatjah hati gadjah samŏ dilapah* als er weinig is om te verdeelen, krijgt ieder maar een klein stukje, maar is er veel, dan krijgt men een groot deel.

tjadiè' pandai — voor hen, die als raadsman, raadgever optreden.

tjadai — *mantjadaikan* onverschillig zijn omtrent iets, achteloos, met geringschatting behandelen, niet tellen.

tjangoei' — *mantjangoei'* wachten; verlaten achterblijven; met de armen over elkander zitten, toekijken; *tatjangoei'* teleurgesteld; *sitjangoei'* een ledig looper; ook van vruchten, die lang zijn blijven hangen en beursch geworden zijn.

tjangang — (zie *tjengang* v. d. W.) *mantjangang* wezenloos zitten; gedachteloos zitten, suffen *si tjangang* een suffer, *tjangang tjangangi* heele maal in de war zijn, in 't geheel niet weten wat te doen (men heeft ook *tjengang* wezenloos, verschrikt op kijken, b. v. *tjatjengang kaban takadjoei' di badie.*

tjapŏ — een boompje.

tjapai — (zie v. d. W.) *mantjapai* reiken naar iets, grijpen naar iets, trachten iets te verkrijgen, b. v. kunde, eene betrekking; trachten bij iemand te komen; *inda' tatjapai* niet gelukt, niet kunnen, geen gelegenheid hebben; *sapantjapaian* zoover men reiken kan.

tjaka' — gevecht, *batjaka'* vechten.

tjalie' — *mantjalie'* kijken, zien.

tjameh — *tjemas*; nevens dit woord wordt ook *tjamièh* gebruikt voor bijna, op het punt van (zie v. d. W.).

tjarede' — goed geproportioneerd, van personen die kort en stevig gebouw zijn; bevallig, aangenaam van vorm.

tjongka' — (zie v. d. W.) in de benedenlanden wordt dit spel dikwijls gespeeld door de jonggehuwden op het eind der feestelijkheden; hier doen het de mannen of kinderen.

tjanggai koekoe — (zie v. d. W.) gouden of zilveren verlengstuk aan de nagels.

tjampoeăng — *mantjampoeăng*, verdwijnen in iets; *mantjampoeăngkan* indompelen; *tatjampoeăng* fig. ondergegaan van de zon; *mantjampoeăngi* zich indompelen, zich bemoeien met eens anders zaken.

tjintŏ-tjintŏ — de naam van een tooverring, door welks bezit men alles kan krijgen, wat men wenscht.

tjantjang — (zie *tjentjang* v. d. W.) *mantjantjang* ook draven van een paard; *tjantjang tadadè' madjadi oekiè* (*tadadè'* noemt men o. a. uitglijden of uit de richting springen van een werktuig, dat men gebruikt om te

beitelen of uit te snijden) fig. voor datgeen, wat men dacht verkeerd gedaan te hebben en dat juist goed uitvalt; *tangan mantjantjang*, *bahoe mamikoeă* de handen hakken, de schouders dragen het weg, fig. die iets doet moet de gevolgen wachten.

mantjantjang indaˢ mamampeh, *mamboenoeăh indaˢ mambangoen*, fig. straffeloos, willekeurig handelen.

tjandŏ — = *tjenda; baˢ tjandŏ* zooals, gelijk; *baˢtjandŏ aiĕ* als van een leien dakje.

batjandŏ-tjandŏ stoeien, gekheid maken, schertsen, dikwijls door het zinspelen op woorden die tweeërlei beteekenis hebben; zoo zegt men b. v. *harang lakĕˢ dibah hidoeăng* hij die 't hoort en niet zoo gauw begrijpt, dat men hem voor 't lapje houdt, begint zich onder den neus te wrijven, denkende dat het daar zwart is; *harang* beteekent hier echter mond.

tjindai — (zie v. d. W.) de buikgordels voor lieden van hoogen stand worden ook zoo genoemd; *sitjindai* ook een spook, dat zich in eene vrouwelijke gedaante vertoont.

tjiboeăˢ — eenige bamboezen bij elkander in den grond voor het huis van den Maleier staande, waarin water tot reiniging van de voeten wordt bewaard.

mantjiboeăˢi aiĕ wateruitscheppen, uithoozen.

tjiĕˢ — voor *atjiĕˢ* aan strandplaatsen en in sommige negorijen in de bovenlanden gebruikt voor een vrouw, die men als moeder beschouwt, oude vrouw.

tjièˢ — één.

tjélaˢ — *tatjélaˢ* glinsterend, glimmend, glanzend; uitkomend of afstekend, beroemd van personen *mampatjélaˢkan* poetsen; glimmend maken van; *nan tatjélaˢ nampaˢ djaoeăh*, *nantabarombong nampaˢ hampiĕng* dat glinstert van uit de verte gezien en zich als een groote massa voordoet, als men dicht bij is; gebezigd in de beteekenis van beroemd zijn; zoo ook *nan dakòˢ djolong basoeŏ; tasaboeiˢ kaloearan* en dergelijke.

D.

dabaˢ — (zie debak v. d. W.). geluid van een menigte vallende voorwerpen b. v. groote regendroppels, kleinere vruchten enz.

hoedjan badabaˢ als er groote regendroppels beginnen te vallen; *mandabaˢ* plotseling komen, onverwachts komen.

daraˢ — = *derak* krak! *mandaraˢ* kraken ook flink, ferm spreken of opzeggen.

darai — (zie *derai* v. d. W.). uit elkander, in stukken, rul, van voorwerpen die niet aan elkander willen kleven, korrelen, *badarai-darai* in druppels neervallen, biggelen van tranen, vallen van kleine voorwerpen b. v. kralen; *galaˢ badarai* schaterlachen; *salerŏ badarai* eetlustig; *koekoeăˢ*

ajam badarai-darai van een haan zuiver kraaien, ook achtereenvolgend geluid van verscheidene hanen.

dasŏ verdienste, waarde; *badasŏ* verdienstelijk op prijs gesteld, welkom zijn (zie *djasa* v. d. W.).

dakoeaˢ krakend geluid van de gewrichten.

dalang idioot.

dajoeăng *mandajoeăng* roeien; *dajoeăng* ook bij andere werken gebruikt om het voortduren der handeling aan te duiden b. v. *mandajoeăng badjalan* langzaam voortgaan b. v. van personen, die vermoeid zijn doch niet willen ophouden; *sakali mærangkoeah dajoeăng doeŏ tigŏ poelau ta-lampau*, twee of meer zaken tegelijk verrichten, twee vliegen in een klap.

dajoeăh ook wel *daoeăh; tadajoeăh hati* aangedaan, met medelijden vervuld, bewogen.

dèˢ redegevend of oorzaak aanduidend voegwoord of voorzetsel met de beteekenis van omdat, dewijl, daar, vermits, b. v. *de*ˢ *awa*ˢ *nŏ maleh* omdat hij lui is; het komt ook voor in de beteekenis van aangaande, wat betreft; (zie den tekst) *dè*ˢ *hambŏ*, *inda*ˢ *ba*ˢ *itoe dŏ*, wat mij betreft, ik denk er niet zoo over; *dè*ˢ *lamŏ bakalamŏan* reeds lang geleden.

doebalang is een persoon, die de bevelen van den panghoeloe aan de bevolking overbrengt en voor de orde in de negorij zorgt; men koos daarvoor vroeger den dapperste. Het woord zou afkomstig zijn van *oedoe* aandurven, opgewassen zijn tegen, en *balang* tijger (men zie echter hoeloebalang).

dentjĕˢ of *dontjĕ*ˢ *mandontjĕ*ˢ springen; *badontjè*ˢ*an* in alle richtingen rollende of vallende b.v. geldstukken; *tădontjè*ˢ *katŏ* ontvallen van een woord.

pantjiĕng een klinkend geluid zooals b. v. dat van glasscherven.

dandang *pidandang* zie *pedendang* (v. d. W.).

dansanaˢ en *rangsana*ˢ of *oerang sana*ˢ (zie *doesanak* en *sanak* v.d. W.) gebruikt men ook hier voor bloedverwant, naastbestaande b. v. alle personen uit de zelfde soekoe zijn *dansana*ˢ van elkander, *dansana*ˢ *saiboe* broeders en zusters van een moeder, *dansana*ˢ *sabapa*ˢ van één vader, *dansana*ˢ *kandoeăng* van één vader en één moeder, *dansana*ˢ *diloea* in tegenstelling daarvan gewoonlijk alleen *dansana*ˢ.

*pasana*ˢ*an* of *dansana*ˢ behalve voor bloedverwant, familielid ook voor dingen waarvan het een de weerga, het evenbeeld is van het andere, ook van twee personen, die met elkander overeenkomen in karakter, gevoelen, betrekking enz. bv. *kain nangkŏ inda*ˢ *badansana*ˢ *sikŏ; pasana*ˢ*an* benaming voor de pokken, als liefkozing gegeven om minder kans te hebben ze te krijgen of er aan te sterven.

doelang *mandoelang* zich als een doelang voordoen; in den tekst van den rook gezegd die kronkelend opstijgt.

R.

rabŏ (zie *raba* v. d. W.) *marabŏ* tasten, opstuiven, uit zijn humeur geraken; *marabŏ marabŏ djalan* stokjes of stekjes zetten bij een gat in den weg, versperren; *marabŏ badjalan* den weg tastende zoeken; onbesuisd doorloopen, boos weggaan; *rabŏ-rabŏi* overal rondstasten, overal om hulp vragen; onbesuisd te werk gaan, tegen velen boos worden; *parabŏ* iemand, die gauw boos wordt of onbesuisd te werk gaat; *lita^s tarabŏ haoeih takatja* uit nood doen wat het eerst voor de hand ligt, van den noord een deugd maken.

rato^s (ratap zie vdw) weeklagen, jammeren; *ratŏ^s baboeah-boeah* luide weeklagen (zie *ratap berbidji-bidji*); *ratŏ^s mai^s katoeroen* het weeklagen als het lijk weggedragen wordt.

boeah ratŏ^s datgeen wat men weeklagende uitroept.

radjah zegt men van een paard, bij wien het onderste gedeelte der beenen of enkels een andere kleur, doorgaans een witte, heeft; ook *radjah* (zie v. d. W.); *maradjah* iemand strepen in 't gezicht geven, om hem belachelijk te maken.

rarŏ^s *mararŏ^s* opensnijden van geslachte dieren om er de ingewanden uit te halen, opensnijden, lostornen van kleeren.

tararŏ^s opengehaald aan iets scherps,

rasan bedorven, zuur, tot bederf overgaande van spijzen; *rasan-rasan* het overblijfsel van eten en drinken, restantje op schalen en in flesschen; menschenlucht in een kamer; slaaplucht; *rasan-rasan oelandŏ* iemand wiens uiterlijk doet vermoeden dat er Europeesch bloed in hem zit; *asiĕng toe moeah rasan katŏ-katŏ toe* voor: daar schuilt wat achter.

ranga^s leven, drukte, opschudding, twist; *baranga^s* twisten, kijven.

rapoeăh (zie rapoh v. d. W.). komt ook voor in de beteekenis van zwak van wil; zijn begeerte niet kunnen beteugelen; *rapoeăh pagangan* onstandvastig; *paroei^s rapoeăh* zwak in den buik, van personen die sommige spijzen niet kunnen verdragen.

parapoeăh hati weemoedig, weekhartig.

ragŏ (zie *raga* v. d. W.). een van rotting gevlochten bal; tusschentijd, intusschen, terwijl, (waarvoor ook *taragŏ-ragŏ*); *ragŏ-ragŏ* mand, korf, het gevlochten gedeelte aan de halsketting der vrouwen.

baragŏ balspelen; *paragŏ* een liefhebber daarvan; *ragŏ badiĕng nasi masa^s* fig op twee wijzen tegelijk profiteeren, het mes van twee kanten laten snijden; *indă^s baragŏ răgŏ mătinŏ oerang toe* dat mensch is plotseling doodgebleven.

ragò manjoeroeă^s ikoeă habih terwijl hij zich verschuilt, gaat het

achtereinde weg zooals b.v. de naald onder het naaien; fig. terwijl men iets nieuws leert, het oude weer vergeten.

ragoe in de war, onzeker, niet weten wat te doen.

ragi (zie v. d. W. II en III) teekening, patroon; het metaal, dat dient om het met een ander te vermengen b.v. zilver met goud.

ramang (zie *remang* v. d. W.) *maramang* overeind gaan staan, te berge rijzen; *boeloe ramang* dons, de fijne haartjes op het lichaam; *maramang koedoeă** zeer bang, huiverig voor iets.

rani* zeer klein, fijn.

raŏ uitspraak van *rawa* moeras, poel, plas, soort van duif.

rongkèh met geweld afgebroken, uitgerukt, gebarsten, opengebroken; in 't algemeen een los, weg, stuk zijn van de deelen eens geheels; *rongkèh saŏ pintoe diangin* van een deur die, ten gevolge van wind, uit haar hengsels valt.

rangkiang een soort van rijstschuur; ook wel de algemeene naam daarvoor.

rangkoeăh komt voor in de beteekenis van *raiĕh*, doch zelden voor in 't groot opkoopen.

rangkai (zie v. d. W.) *barangkai* tot één verbonden zijn; ook van de inwendige lichaamsdeelen; *rangkai hati* fig. voor lieveling.

rintang druk, bezig met iets, verslaafd zijn.

marintang met zorg vervuld zijn omtrent iets; ook plagen, storen b.v. *djan dirintang djoeŏ oerang toe karadjŏ*; *marintang ana** een kind stil doen zijn door het 't een of ander in de hand te geven of te laten zien; *marintangkan* zijn best doen om eenig doel te bereiken; *rintangan* drukte, werk, bezigheid; *rintang di main* verslaafd zijn aan het spelen; *marintang-rintang hati* afleiding zoeken.

parintang matŏ wat dient om het oog te bekoren; *parintang hati* wat dient om het hart te verblijden; *rintang dibaroeă** *barajoen* zich niet kunnen verzadigen met het zien naar iets, dat wij toch niet krijgen kunnen.

rantau de landstreek langs de kust, het land waar men als vreemdeling is; *marantau*, reizen, naar een vreemd land gaan; *marantau pandjang* ver weggaan, voor lang weggaan; *sarintau pahimbauan* op een afstand zoo ver, als men, hard schreeuwende, beroepen kan.

roentoen afrukken, met geweld ergens aan trekken, met geweld naar zich toetrekken.

rantai *rantai Kandiĕ* zou een ringvormig gebogen stukje staal zijn, uit twee schalmen bestaande; het bevindt zich in den kop van hoogst enkelen dezer dieren en brengt den vinder geluk aan.

rĕndjĕng *marendjeng* optillen, oplichten, zoodat het voorwerp hangt, de eerste beweging bij het schermen, plaatselijk ook voor oververtellen; *maren-*

djeng kain de kain optillen b.v. als men door het water loopt; *marendjeng lidah* spreken, praten, zeggen.

rentjong soort van tweesnijderd zwaard.

randŏ een vrouw die van haar man gescheiden is; weduw, ook weduwnaar.

randam *marandam* in het water zetten; weeken, *tarandam* fig. verborgen gehouden, in den doofpot gedaan, in het vergeetboek geraakt; *tabangki' batang tarandam* oude zaken oprakelen, oude geschillen nog eens beginnen.

roesoeăh bedroefd, bekommerd; *maroesoeăhkan* zich bekommerd of bezorgd maken over iets of iemand.

roeang heet de open ruimte tusschen ieder viertal palen in een Maleische woning, ook in 't algemeen tusschen ruimte, dal.

rono voor *warna.*

retai dun, afgesleten, vergaan, versleten, gekerfd door langdurig gebruik; geringe ontvelling.

riri' voor lirit.

ririĕng voor *iriĕng.*

renŏ is volgens sommigen de geheimzinnige glans, die er o. a. uitgaat van plaatsen, waar zich dingen bevinden waarvoor de Maleier grooten eerbied heeft; men ontwaart dien glans b.v. op plaatsen waar veel goud in den grond zit, ook daar waar zich tijgers ophouden. Volgens anderen is het bij goud een zeer glinsterend gedeelte en bij den tijger een stukje been in het voorhoofd; in beide gevallen bezit het bovennatuurlijke kracht.

S.

sarang (zie v. d. W.) uitspraak voor *sarang* en *serang; basarang* ook naderen, al nader en nader komen en nevens *sarang* gebruikt voor *makin* of *tambah* b. v. *sarang* of *basarang lama sarang gadang* hoe langer hoe grooter, *basarang toeŏ basarang hampiĕng.*

manjarang aanvallen, bestormen; *manjarang hari* den regen bezweren door het prevelen eener tooverformule.

sarang oenggèh vogelnest; *sarang nanah* een verhard gedeelte van een zweer.

basarang een nest maken of hebben; *sarang menjarang* elkander trachten vast te zetten bij damspel en dergelijke; *inda' tampoeŏ basarang randah, kŏ' ta' baadŏ-adŏ;* de *tampoeŏ* (een vogel) maakt zijn nest niet laag als er geen reden voor is, n.l. als er geen bijen in de nabijheid zijn, fig. voor 't geen men doet een doel hebben.

saroe (*seroe* v. d. W.) aanroepen, een schietgebed doen; bezweren van geesten.

sarau ongelukkig, tegenspoed hebbende; *oerang sarau* ongeluksvogel; *dipasaraunŏ hidoei^{s}nŏ* hij verwoest zijn leven.

sasĕ^s (zie *sesat* v. d. W.) van den rechten weg af, verdwaald, afgedwaald; *sasĕ^s laloe* een verkeerden weg gevolgd, ook in fig. zin; *sasĕ^s manjoerĕ^s* verkeerd geschreven; *sasĕ^s aka* gek zijn; *sasĕ^s poesĕ^s* iets verkeerd doende, in de war zijn.

maloe batanjŏ sasĕ^s didjalan als men beschaamd is te vragen verdwaalt men; als men beschaamd is om raad te vragen, komt men slecht terecht; *sasĕ^s soeroei^s talangkah koembali* in fig. zin vergiffenis vragen voor hetgeen men misdaan heeft; zijn verkeerdheden inzien.

sasŏ^s I *manjasŏ^s* ook wel *manasŏ^s* opslurpen, achter elkander leegdrinken; het drinken van paarden, koeien en dergelijken.

II *sasŏ^s* verlaten plaats, overblijfselen, sporen van vroegere bevolking; gevolg; uitvloeisel.

sapiĕh bijaar, bijstengel; kleine tros aan een groote zittende, een deel of stuk van iets afgescheurd; *manjapiĕh* van elkander scheuren of trekken b.v. de *bamboe* nadat er eerst een kap in gegeven is.

sapiĕh balahan een gedeelte van iets, dat uit onderscheidene deelen bestaat; fig. voor de nakomelingen van een familie, die zich op een andere plaats vestigt.

basapiĕh-sapiĕh paratian alles willen maar niets uitvoeren.

sakah afgescheurd, afgebroken van een tak.

manjakah afscheuren, afbreken (zie *sekah* v. d. W.).

sagan (zie *segan* v. d. W.) verlegen, bedeesd, onwillig, afkeerig van iets.

salŏ (zie v. d. W.) tusschenruimte, plaats tusschen andere voorwerpen in; *salŏ djari* tusschenruimte van de vingers.

manjalŏ tusschen geplaatst zijn, zich bevinden tusschen andere voorwerpen.

manjalŏ ketjĕ^s in de rede vallen; *basalŏ* vermengd, van twee of meer voorwerpen van verschillende kleur of teekening.

doedoeă^s basalŏ dooreen zitten b.v. geringen en aanzienlijken.

salang I *manjalang* leenen van; *manjalangkan* leenen voor een ander; *manjalangi* leenen van velen of veel voorwerpen leenen van; *salang tenggang* hulp vragen.

II naast *sarang* en *sadang* gebruikt voor zelfs, doorgaans in vereeniging met *koenoen* b.v. *salang dinŏ tă dapĕ^s kŏ^s koenoen diden* zelfs hij kent het niet, des te minder ik.

saloeă^s van twee voorwerpen over elkander geslagen b.v. van de beenen, van haken, die in elkander grijpen; *basaloeă^s* gekruisd ook van brieven, gearmd; in verschillende richtingen over elkander liggende, verschillende richtingen uitgaande; aan elkander verplichting hebben;

aan elkander geparenteerd zijn; *tasaloeă^{s} bakeh nan boeroeă^{s}* overgegaan tot, zich overgegeven hebben aan het kwade: *manjaloeă^{s}kan hoetang* de schuld die men heeft bij een ander betaalbaar stellen, als deze ons een dergelijke som schuldig is.

salah — *sa* de verkorting van *asa* (*asal*) indien slechts, zoo maar enz. b. v. *asa inda^{s} hoedjan hambŏ pai* als 't maar niet regent dan ga ik; *asa dikatŏkan samiĕng* als 't maar gezegd wordt.

salah silah — is hier ook bekend voor oorzaak, reden, aanleiding gewoonlijk van twist (zie *sala sila* v. d. W). (men hoort hier *h* achter de tweede lettergreep).

samiĕng — slechts, alleen, maar, niets anders dan.

saoei^{s} — (zie v. d. W. *sahoet*) *manjaoei^{s}*

I antwoorden; *manjaoei^{s}i* beantwoorden; *basaoei^{s}an katŏ* disputeeren, redetwisten, twisten; *mampasaoei^{s}kan* geluk of ongeluk over een ander afbidden b. v. *den pasaoei^{s}kan djoeŏ awă^{s} nŏ nă roegi.*

II glad maken en uit elkander kammen van garen, draden, vezels enz. b. v. *manjaoei^{s} pandan* de bladeren van de pandan glad en buigzaam maken door ze met een stukje bamboe te schuren.

sawang — (zie v. d. W.) onafzienbare ruimte rondom ons b. v. op zee, op een vlakte enz.

sawang padjalanan een eenzame weg of reis zonder rustplaats.

pasawangan onherbergzame streek, woestenij.

sawang pikiran denkbeelden waarop men niet vertrouwen kan; onbestemde gedachte.

manampoeăh pasawangan fig. voor in zeer benarde omstandigheden verkeerende; moeielijke zaken te doorstaan hebben b.v. examen doen, gevaarlijk ziek liggen.

sawang tida^{s} pagantoeăngan (waarin het laatste een versterking van het eerste is) een woestenij waar volstrekt geen hulp te verwachten is. Men heeft meer zulke vormen b.v. *bodoh nan tida^{s} baraka; mikin nan tida^{s} baoeang.*

saoeă^{s} — uitscheppen, een gedeelte van iets nemen, ontleenen aan, uitvisschen van een zaak.

sangkŏ — *si sangkŏ gadiĕng* naam als loftuiting van een aanzienlijke woning. Tegenwoordig minder bekend.

soengkoei^{s} — (zie *soengkoeb* v. d. W.) deksel.

manjoengkoei^{s} dicht doen, sluiten, overdekken; *inda^{s} tasoengkoei^{s} kamaloean* hij is zoo arm als Job; *mantjarikan kapalŏ nan ta^{s} basoengkoei^{s} poenggoeăng nan ta^{s} basaŏ*, zoeken voor 't hoofd dat niet gedekt en den rug, die naakt is, fig. zijn levensonderhoud zoeken.

singkö^s — (zie *singkap* v. d. W.) *manjingkö^s* openmaken, ontblooten, ontdekken, ontsluieren, bekend maken; voor den dag brengen.
hati tasingkö^s openhartig, opgeruimd, blijmoedig; *tasingkö^s hati bagoeroe* vlug in het leeren; *inda^s basingkö^s kaloemoen* guur, koud, somber van het weder; *singkö^s daoen ambië^s boeah* ronduit, zonder omwegen zeggen, er geen doekjes om winden.

singgan — = *singga.*

singoeloeäng — een blad, doek of iets dergelijks, opgerold op het hoofd gelegd, bij het dragen van zware vrachten; *kökòh- kökòh singgoeloeäng* alles gereed maken, niets vergeten bij het klaar maken; *baban barë^s singgoeloeäng batoe* fig. in zeer moeilijke omstandigheden verkeeren, zoodat men bezwaarlijk doen kan wat plicht of volgens bevel is (voor *senggoeloeng* zie v. d. W). gebruikt men hier gewoonlijk *boengka-boengka*).

sanggah — *manjanggah* zich verzetten, tegenstribbelen; zich onwillig toonen.

silajoe — een plantje.

salindi^s — naam van een vogeltje serindit.

salendang — (zie v. d. W.) *mampasalendang* als *salendang* gebruiken; *mampasalendang doenia* aan alle wereldsche genoegens meedoen.

alödang — (*seloedang* zie v. d. W.) hulsel van den bloesem der palmgewassen en sommige bloemen; ook een vaartuigje.
manjalödang fig. oppervlakkig of in algemeene trekken iets meedeelen.

salérö — (zie v. d. W.) trek, eetlust, lust tot iets.
manjalérö makan met smaak of lekker eten; *manjalérö tidoeä* lekker slapen; *patah salérö* geen lust of trek hebben; *aia salérö* slijm of speeksel uit den mond loopende, ten gevolge van etenstrek; *tabi^s salérö dèn* ik watertand.

salisië — de vezels in de schil van een pisangbast, die tot binden gebruikt worden; *manjalisië* van versleten kleeren alleen nog de draden overgebleven zijnde (sommigen spreken *salisiëh* uit).

samboei^s — (zie v. d. W.) aangrijpen, aannemen, opvangen met de handen.
panjamboei^s alë^s ceremoniemeester.
katö badjawab, gajoeäng basamboei^s een gepast antwoord geven, met gelijke munt betalen.
manjamboei^s katö in de rede vallen; *mampasamboei^s kan* koopwaren door een ander laten verkoopen en hem daarvoor een gedeelte van de winst geven, ook op die wijs in leen geven of op krediet verkoopen; *mampasamboei^{s}i* aan iemand goederen op krediet verkoopen om daarmede handel te drijven of ze verder om te zetten; *manjamboei^s* ook ontvangen of leenen van iemand, of bovengemelde wijze; *manjamboei^s kan* leenen of ontvangen van een ander.

semba — (zie *sambar* v. d. W.).

simboeă (zie v. d. W.) *manjimboeă* met de holle hand naar de hoogte werpen van vloeistoffen, losse aarde enz., zoodat deze in druppels of korrels uit elkander vallen; *manjimboeăi* met water op die wijs begieten; *tasimboeă darah* plotseling opstijgen van het bloed naar 't hart b. v. als men schrikt.

samboerani naam van een heilig paard veel in de Minangkab. verhalen voorkomende.

samboeăng gigi een gouden verlengstuk aan de tanden.

sambiĕng voor *sambil* ook plaatselijk gebruikt voor *samiĕng.*

sambiĕ I *sambil; manjambiĕ* een kind dragen, terwijl men tegelijkertijd iets anders doet.

II richting kant, zijde b.v. *sambiĕ kamantari mati roemah hambō goedang* aan de westzijde van mijn huis staat het pakhuis.

simpong (zie *sempong* v. d. W).

simpoeăh *basimpoeăh* knielen; *sambah simpoeăh* in knielende houding, de *sembah* maken fig. smeeken; *tasimpoeăh* op de knieën gevallen; gestort b. v. van een paard.

soemirŏ^{s} darah het zelfde als *tasirŏ^{s} darah.*

santŏ tabak; *santŏ-santŏi* tot vermoeid wordens toe; onder iets ten zeerste lijden; snakken, smachten, reikhalzen naar iets.

sinta^{s} (zie v. d. W.) *manjinta^{s}* rukken, uit de schede halen van een wapen; *basinta^{s} pisau* van een uitgetrokken mes voorzien; *tasinta^{s}* ontwaakt, wakker uit den slaap; *tasinta^{s} hati* tot andere gedachten gekomen, driftig; *manjinta^{s} gadang* ook *manjinta^{s} roeĕh* spoedig groot worden, welig opschieten; *tasinta^{s}-sinta^{s} lalŏ^{s}* iedermaal wakker worden.

santan (zie v. d. W.) kokosmelk, ook in de beteekenis van het ware; het beste, voornaamste enz. b. v. *lah satannō nan hambŏ katŏkan nantoen* wat ik daar zeide is 't ware.

basantan rijk aan middelen; *kŏ^{s} santannŏ basajŏ^{s} tabang hambŏ kakioen*, als ik vleugels had, zou ik daarheen vliegen.

soendoei^{s} *soendoei^{s} basandoei^{s}* van geslacht tot geslacht, erfelijk.

sanda (zie v. d. W). *basanda* leunen.

manjanda steunen, ondersteunen, medehelpen; gewoonte onder de maleische vrouwen om bij den dood van een vriendin gedurende zeven dagen in het huis van den overledene te helpen, en onder de mannen om, als er een man sterft, gedurende drie jaren van tijd tot tijd iets aan zijn kinderen te geven; *panjandaran* stel kleeren dat de nabestaanden van den overledene geven aan hen, die op bovenbedoelde wijze helpen; *doedoea^{s} sandaran tanggoeli* zitten met de beenen opgetrokken over elkander gekruist en de armen om de knieën geslagen; *sanda manjanda ba^{s} aoeā djō tabiĕng* elkander helpen (even-

als de bamboe en de kant waarop zij groeit); *sanda lamang* (de bamboezen kokers waarin de kleefrijst gekookt wordt staan schuin tegen een soort van galg of dwarshout en daaronder ligt het vuur) fig. van alle voorwerpen, die schuin staan of liggen b. v. zooals een stok tegen den wand; in zeer gemakkelijke houding zitten met de beenen recht uit en den rug gesteund.

sandang — (zie v. d. W). *manjandang* over de schouders dragen b. v. een doek, sarong, koord enz. op zich nemen; *manjandang lamang ange^{s} oerang* fig. de kastanjes voor een ander uit het vuur halen.

soearŏ — in den tekst ter wille van de *lagoe* voor mond gebruikt,

soebang — (zie v. d. W). schijfvormig oorversiersel; *soebang-soebang* het binnenste van een boompje *basoeăng* genaamd, waarvan versierselen aan de bedgordijnen gemaakt worden.

soedi — (vergelijk v. d. W.) *manjoedi* nauwkeurig onderzoeken, nadrukkelijk ondervragen.

soeroei^{s} — (zie v. d. W.) terug, verminderd, gezakt, gevallen b.v. van het water; zijn vorige gedaante terugnemen; *basisoeroei^{s}* achteruitloopen b.v. van paarden; *damam soeroei^{s}* afnemende in ook terugkomende koorts; *hati soeroei^{s}* niet meer boos zijn; teruggekomen van vroegere plannen enz.; *inda^{s} mangana pasang soeroei^{s}* fig. niet denken aan de gevolgen van iets of aan het geen later gebeuren kan; *soeroei^{s} didjalan* een plan waaraan reeds begin van uitvoering gegeven is, weer laten varen; *tasoeroei^{s} kalamboeai* teruggetrokken zooals een zeeslak in zijn huisje fig. van personen, die eerst graag iets willen doch zich daarna terugtrekken.

sŏrong — (zie v. d. W.) *manjorŏng* schuiven, voortduwen, aanbieden van geld en dergelijke ter omkooping; *tasŏrong* onwillekeurig, te veel, te veel vooruit, voorbij, bij vergissing terecht komen op een plaats, die niet in onze bedoeling lag; *tasŏrong katŏ-katŏ* zich voorbij praten, zich vergeten bij het praten; *ba^{s} galèh tasŏrong ka Tikoe* alsof men op Tikoe is terecht gekomen om handel te drijven fig. iets beneden de waarde of met verlies moeten verkoopen; *kanai sŏrong* omgekocht zijn; *manjŏrongkan tangan kabadjoe* de handen door de mouwen van een badjoe steken.

soerau — bijgebouw van de moskee; bidkapel; school voor godsdienstig onderwijs.

soeri — het raam bij het weeftoestel om de draden vast aan te schuiven en gelijk te maken.

soesoeă^{s} — *manjoesoeă^{s}* begin maken met iets, aanleggen; *basoesoeă^{s} kajŏ* beginnen rijk te worden. Knoopsgat is hier *sasŏ^{s} an* of *sasapan* en schuif *talingŏ* (zie v. d. W.).

soesoen — (zie v. d. W.) *manjoesoen* op, naast, in elkander zetten of leggen van

voorwerpen, bijeenbrengen, verzamelen van personen, bijeen of in rust brengen van twistende personen; *soesoen pakoe* opeenvolgend in grootte of leeftijd.

soeke[s] een inhoudsmaat van 4 gantang's.

soegi (zie v. d. W.) alles wat gebruikt wordt om de tanden schoon te wrijven, doch hoofdzakelijk een soort van hout (*kajoe soegi*) en tabak; pruimpje; *basoegi* de tanden schuieren; *soegi-soegi* een boompje welks bladeren als geneesmiddel gebruikt worden; *soegi landa*[s] pennen van een stekelvarken; men zegt ook *sigoelanda*[s] en *sagalanda*[s]; (voor uitpeuteren van de tanden, zie Pijnap., zegt men hier *tjoekië*).

soeloeăh (zie v. d. W.) toorts, fakkel, *manjoeloeăh* met een fakkel bijlichten; *manjoeloeăh njoeloeăhi* onderzoeken, trachten opheldering te krijgen; *inda*[s] *basoeloeăh batang pisang bagalanggang matŏ rang banja*[s] in de beteekenis van: deze zaak is geen geheim, iedereen heeft het gezien of weet het.

siba (zie v. d. W.) baan, geer, zijstuk onder den arm van een *badjoe* (in 't kruis heet het hier *pisa*[s]).

sibië klein stukje of brokje van iets; partijdig; *manjibië* den een boven den ander verkiezen; *sibiĕran toelang* deel van mijn gebeente.

basiboei[s] het druk hebben (zie *sebok* v. d. W.).

sidang (zie v. d. W.) een vergadering van minstens 44 personen in de moskee; in *sidang toean* door N. (zie v. d. W.) opgegeven komt het mij voor, dat men te doen heeft met *dang* een woordje in de Min. verhalen dikwijls als stopwoord en ook uit eerbied gebruikt.

seră[s] (zie v. d. W.) verstooid, uit elkander, van elkander verspreid; *manjeră*[s]*kan* uitstrooien, iets strooien, verspreiden, van elkander of uit elkander doen; *taseră*[s] *boenjinŏ* rondverteld, openbaar gemaakt; *baséra*[s]*-séra*[s] overal verspreid, verspreid door elkander; *mampaséra*[s]*kan* iets verstrooien, wegwerpen, versmaden fig. niet willen, zich niet storen aan; *baséra*[s] *lari* naar alle kanten uit elkander loopen; *taséra*[s] *barĕh kau* fig. tegen een vrouw, van wie zeker lichaamsdeel onbedekt is; *manjera*[s]*i* bestrooien, *taséra*[s] *ramboei*[s] loshangen van het hoofdhaar, waarvoor men gewoonlijk *tagérai* gebruikt

sisŏ (zie v. d. W). overschot, restantje; *oepeh ratjoen sisŏ mamakan* er heeft werkelijk vergiftiging plaats gehad, als de overblijfselen doodelijk werken; *sisŏ omba*[s] *mahampehkan* voor datgeen wat niet meer gebruikt kan worden; voor personen, die nergens toe deugen; voor ontuchtige lieden; voor hen, die pas van eene zware ziekte zijn hersteld; *inda*[s] *basisŏ atah dimantji*[s] fig. het is schoon op gegeten.

sipe[s] *manjipe*[s]*kan* iets snel in zijwaartsche of achterwaartsche richting brengen b. v. *manjipe*[s]*kan koelamboe* een gordijn openschuiven; *manjipe*[s]*kan*

badjoe een badjoe openslaan b. v. als men het warm heeft; *manjipe*ʼ*kan kain kabahoe* een kain of doek over een der schouders slaan; *sasipē*ʼ een oogenblik.

sigap — ook *sigō*ʼ uitgesproken (zie v. d. W. *sikap* en *sigab*) welgemaakt, goed gevormd, vlug, flink, vaardig; *basigap* zich in postuur stellen, op zijn hoede zijn, zich gereed maken, *basigō*ʼ *makan* eten klaar maken; *sigŏ*ʼ *katō* vaardig in 't spreken, *manjigō*ʼ*i* uitrusten, zich in postuur stellen tegen over iemand, zich gereed houden om te beletten, dat iemand iets doet wat in ons nadeel is, bespieden, beloeren.

silĕʼ — (zie v. d. W.) *basilĕ*ʼ schermen; *basilĕ*ʼ *katō* toespelingen maken op elkander, elkander steken onder water geven; *manjilĕ*ʼ met overleg of nadenken iets verrichten; *mampasilĕ*ʼ*kan* te doen werk verlichten, b.v. *mampasilĕ*ʼ*kan karadjŏ djŏ hati saba* om het werk te verlichten, moet men geduldig zijn.

silang — gekruist, oneenig, twist, oneenigheid.

siliĕʼ — met *tiliĕ*ʼ*; tjiliĕ*ʼ*; tjaliĕ*ʼ*;* gebruikt voor zien, kijken *manjiliĕ*ʼ*i* waarzeggen.

silau — (zie v. d. W.) *manjilau* zien, *silau palihatan* verblind door het zonlicht (zie *siloe* Pijn.); *manjilaui* waarzeggen.

NG.

ngamoeăh — dikwijls gebezigd voor *amoeăh*

ngangam — *mangangam* de lippen op elkander sluiten, nadat men iets in den mond heeft genomen, ophappen.

ngiang — *mangiang* weerschijn, gloed afwerpen of verspreiden, glanzen, weerkaatsen.

tangiang ngiang van geluid niet duidelijk meer hoorbaar door den verren afstand; ook van nieuwsberichten uitgelekt, eenigszins bekend geworden.

*mangiang-ngiang saki*ʼ*nō* steken, kloppen van pijn, vooral bij wonden.

oela mangiang regenboog; *ngiang ngiang rimbŏ* meestal vergezeld van *bintjatja*ʼ *bintjatjau* gebruikt als scheldwoord in de beteekenis van gemeen, laag mensch.

(Men vertelt dat de geest van kinderen, die buiten den echt geboren, in een of ander woud neergelegd en aldaar omgekomen zijnde, blijft rond waren en voortdurend om hulp schreeuwt).

P.

patjiʼ — *mamatji*ʼ persen, in de hand vasthouden; *mamatji*ʼ *pataroeăh* in bewaring nemen; *mamatji*ʼ *gadai* een pand bewaren.

patjah — *bapatjah* bespreken.

padang tarŏʼ — nan limŏ kŏtŏ enz. is een landstreek op de grenzen van oud-Agam en Pajakoemboeh.

padi djintan voor *djintan; padi loemoeiʼ* een padisoort met kleine, bonte korrels.

paroeiʼ (zie v. d. W.) buik, pens, maag, ingewand; *gadang paroeiʼ* zwanger; *indaʼ baparoeiʼ* geen verstand, geen nagedachte, geen besef van iets hebben; *asaʼ paroeiʼ* of *taparoeiʼ* alleen om eten denken, eetzak; *padi baparoeiʼ* de gevulde padi-aren; *tibŏ diparoeiʼ dikampihkan tibŏ dimatŏ dipitjiĕngkan* fig. verschoonen hen, die ons na aan het hart liggen en hard zijn, voor wie ons onverschillig zijn; partijdig zijn; *sakiʼ paroeiʼ* of *paroeiʼ madoe* groote behoefte gevoelen; *soetŏ saparoeiʼ* een streng zijde; *laï diparoeiʼ pangoeloe* fig. dat weten we al (voor *paroeiʼ kaki* en *paroeiʼ tangan* zegt men hier *djantoeăng kaki* en *tangan*).

paraʼ tuin; *paraʼ siang* het aanbreken van den dag, *baparaʼ paraʼ* één voor één.

pasiĕʼ gewoonlijk voor zinneloos, niet recht wijs, idioot.

pasan (zie v. d. W. en P.) opdracht, boodschap, bestelling; *bapasan* een boodschap meegeven aan; *mamasankan* iemand door tusschenkomst van een ander bij ons laten komen; iets bestellen aan iemand om toe te zenden of mee te geven aan een ander; *mamasani* iemand opdragen een bestelling of boodschap te doen; een last door een ander doen volvoeren.

pasah *tapasah* uit eenig gevaar ontkomen, aangeland, heengeraakt, ergens aangekomen.

pakoeăʼ *mamakoeăʼ* houwen, hakken; *haroeăʼ pakoeăʼ* lawaai, rumoer, leven.

pakiĕʼ (zie Pijnap.) *mamakiĕʼ* schreeuwen, *padiĕh sampai katoelang pakiĕʼ sampai kalangiʼ* fig. in zeer ongelukkige omstandigheden verkeeren; *mamakiĕʼ pandjang* hard en lang gillen uit verdriet.

sipaliʼ gilŏ een toovermiddel om liefde op te wekken.

paloeăʼ *mamaloeăʼ* op de schoot laten zitten; *bapaloeăʼ* op de schoot zitten.

panĕʼ (zie v. d. W.) het vermoeide, pijnlijke gevoel in de ledematen, ook vervelend; *panĕʼ mandanga* vervelend om te hooren en in dergelijke uitdrukkingen: een tegenzin hebben, zat zijn van iets; *tapanĕʼ* in gunstige beteekenis: ten zeerste met iets ingenomen zijn; in ongunstige beteekenis: geraakt of getroffen zijn; *indaʼ panĕʼ panĕʼnŏ hari hoedjan*, het houdt maar niet op met regenen.

paoeăh een soort van *mangga*.

pajoeăng (zie v. d. W.) ook *pajoeăng pakoe* de kop van een spijker; *saboeah pajoeăng* denzelfden panghoeloe hebbende; *pajoeăng pandji* het vorstelijk regenscherm als rijkssieraad; fig. beschermer, de voornaamste.

pitoea les, raadgeving, dat geen wat nuttig is onthouden of herinnerd te worden.

pitoelŏ = petola (zie v. d. W.).

pitoenang geest, geheimzinnige kracht vooral bij het voortbrengen van geluid, waardoor iemand meegesleept, betooverd wordt; *piloeroe bapitoenang* een kogel, die altijd raakt.

padangan — wordt plaatselijk gebruikt in de beteekenis van *kirŏnŏ* (men zegt ook padahkan).

poegagŏ — kruipplantje met ronde blaadjes.

pamatang — dijkje tusschen de *sawah's; pamatang laboeăh* dijken aan den kant van den weg; *pamatang hidoeăng* neusbeen; *katŏ-katŏ inda' bapamatang* zonder eind spreken, een vloed van woorden, razen, tieren.

pantŏ — vlammen in het hout, ook ringen daarin gebrand.

pantang — (zie v. d. W.) verboden, ontzegd, wat niet mag, wat verboden is, verbod; *pantang na' iŏ* wat hij voorgeeft, dat hem verboden is wil hij juist graag; de druiven zijn zuur, zei de vos; *pantang si Ramŏ maminta' tolong* ik houd er niet van om hulp te vragen (si Ramŏ was volgens de overlevering iemand, die steeds verkoos zich zelf te helpen); *inda' mamantang* voor alles geschikt zijn, van alle markten thuis wezen.

pantoen — *sapantoen* zooals, evenals, bij voorbeeld.

pandjoei' — streep of teeken op het lemmet van een wapen, vlam in het staal.

pantjŏ — gekruisd, kruiseling in elkander, van de vingers der eene hand in die van de andere; *bapantjŏ* kruisen; (zie *pantja* v. d. W.) *pantjŏ-pantjŏ* is plaatselijk bekend als de naam van kleine hutten op de *ladangs*, waarin overdag verblijf gehouden wordt.

pantjoeăng — (zie v. d. W.) scheef afgesneden; afgehouwen, punt van een *kalam saga; pantjoeăng hidoeăng* arendsneus; *mamantjoeăng* afhouwen, iets scheef afsnijden fig. beschaamd maken.

pintjoeran — = pantjoeran (zie v. d. W.).

pandan — (zie v. d. W.) een heester, waarvan de bladeren gebruikt worden om er matten en zakjes van te vlechten.

poetiĕh — (zie v. d. W.) wit, blank, *bapoetiĕh matŏ* iets graag willen maar niet kunnen krijgen; ook de toestand van hem, die lang op iemand wacht of met verlangen naar iets uitziet; *mahitam moemoetiĕhkan* heerschen, heerschappij voeren; *poetiĕh taloeă* het wit van het ei; wit zooals eieren, waarvoor ook *poetiĕh diloea koenjiĕng didalam* van iemand, die mooi weet te praten, maar 't niet meent; *mamoetiĕh* zich wit voordoen of zooals wij zeggen: het is wit van de enz.; *poetiĕh hati* oprecht; *nan badarah poetiĕh* de aanzienlijkste; *aloen tantoe hitam poetiĕhnŏ* nog niet bepaald hoe het zal afloopen, in onzekerheid omtrent iets verkeeren.

poediĕng — (zie v. d. W.).

poepoeă — op, weg, verdwenen, uitgeveegd, uitgestorven, kaal van boomen, uitgebloeid van planten.

poepoea' — mest, bemesting, *mamoepoeă'* bemesten; doen smeulen van het vuur; zorgen dat het niet uitgaat door er bv. spaanders, zaagsel, enz. bij te leggen; *api mamoepoeă'* het vuur smeult; *mamoepoeă'* is fig. op-

stoken, opruien; *mamoepoeä ba[s] api dalam dadö* fig. hoe langer hoe erger van ziekte, toenemen van wrok.

pérai — los uit elkander, verspreid, verstrooid.

K.

Kaboeäng — een lengte van 4 hesta, doch alleen bij stukgoederen; *sakaboeäng* beteekent anders een stuk, onbepaald hoe lang; b. v. *sakaboeäng taboe* een stuk suikerriet; *mangaboengi* bij *kaboengs* meten; *mangaboeäng* in stukken slaan, b. v. *bamboe*, suikerriet enz.; *mangaboeäng kain* een stuk linnen of katoen afsnijden, zooals de kooplieden doen, nadat het gemeten is; fig. voor het geven van een stuk kain enz. van leerlingen aan den onderwijzer, als zij bij hem onderwijs willen ontvangen.

katö djantan — een gezegde waarop te rekenen valt; een flinke, onbewimpelde uitdrukking.

kasab amboen — een soort van fijn neteldoek.

kasan — spoor; *kasannö* waarschijnlijk, volgens vermoedens of gegevens; *mangasan* sporen, teekens hebben, merkbaar zijn; *inda[s] bakasan* onzichtbaar, inwendig, in stilte.

kasai — rijstpoeder; *mangasaii* met rijstpoeder inwrijven.

kapan — *pangapan hari kini* hoe laat is het? *pangapan roemah kini* hoe staat het met dat huis?

kalö[s] — *mangalö[s]* dicht vallen, dicht gaan van de oogen; *mangalö[s]kan* dicht doen; *takalö[s]* in slaap gevallen, ingedommeld; *tidoeä sakalö[s]* een dutje doen.

kanai — = *kena* getroffen, geraakt, gevangen, er in geloopen zijn, doelmatig, passend; *dalam kanai* diep geraakt, gewond, in 't ongeluk geraakt; *djarë[s] manganai* de list gelukt; *tä[s] tahoe kanai manganai* onverschillig, onwetend zijn; *kanai katö* beknord zijn; *gali kanai* huiverig, bang geraakt te worden; *manganai* treffen, raken, winst, of voordeel hebben bij het ruilen of verkoopen, *manganaikan* beetnemen in dat geval; *manganai-i* iets of iemand treffen.

katari — een plant met lange, tongvormige bladeren, veel gebruikt om er het een of ander in te wikkelen.

katitiran — een soort van duif, bij de Maleiers in een reuk van heiligheid staande; zij kan volgens hen voorspoed en ongeluk voorspellen.

katidiëng — een groote mand; *mangatidiëng* zich zoo voor doen, een dikken buik hebben; *mangatidiëngi* met *katidiëngs* meten.

koerapèh — blik, 't knippen met de oogen; *mangoerapèh* iets met spoed verrichten.

koerambi[s] — een wapen in den vorm van een sikkel en aan twee kanten snijdend.

karandö — doodkist, ook een kast of kist om levende of opgezette dieren in te

bewaren, bv. *karandŏ harimau* een kist, dienende om tijgers in te vervoeren.

kironŏ — duidt een toestand of handeling aan, die in tegenstelling van een andere ontstaat of geschiedt, doch waarop men te voren niet rekende; b. v. van iemand, die erg ziek is en tegen verwachting beter wordt, zegt men b v. *den asŏ awa*ʼ*nŏ kamati, kironŏ sanang soeroei*ʼ; zoo zegt men ook *aga*ʼ *hati den inda*ʼ *kadjadi dŏ, kironŏ djadi djoeŏ.* (Men gebruikt ook dikwijls voor *kironŏ*, *tapĕ*ʼ of *apĕ*ʼ).

kalamai — een soort van pap.

kaloesoeă' — *mangaloesoeă*ʼ dooreen wrijven, in elkander frommelen; *mangaloesoeă*ʼ *api* vuur uitmaken door wrijven met de handen, voeten enz. *kaloesoeă*ʼ *soeroe* zich heen en weer wringen van pijn.

koembang — *djanti* een fraai gekleurde tor, waarvan de schilden onder het glas in ringen, spelden, enz. gelegd worden; men gebruikt dit dier ook als doekspeld of ander sieraad.

kamoerantang — in groote hoeveelheid neervallen b.v. van vruchten, tranen; kletteren van den regen; knetteren van geweervuur.

kandoeă — slap, los, gerimpeld, kwabberig; b.v. *kandoeă djangĕ*ʼ*nŏ* zijn huid is gerimpeld; *kandoeă hati* zacht van aard.

koendoeă — zie *koendoer* (v. d. W.).

kandoeăng — *mangandoeăng* in den gordel of tusschen den buikband dragen; zwanger zijn; *kandoeăngan* dat geen, wat men in den buikband draagt; baarmoeder; *dansana*ʼ *kandoeăng* echte broers of zusters, kinderen van één vader en moeder, ook in andere familiebetrekkingen b.v. *kaka*ʼ *kandoeăng* enz.

kandiĕʼ — wild varken.

koendiĕʼ — uitspraak van het zelfde.

kansŏ — blik en klokkenmetaal.

koebiĕʼ — *mangoebiĕ*ʼ een voor een ontbolsteren; *sakoebiĕ*ʼ een heel klein beetje; *pangoebiĕ*ʼ*an* gebolsterde rijst; *minta*ʼ *dada*ʼ *dirang mangoebiĕ*ʼ padischillen vragen aan hen, die de padi ontbolsteren, fig. vragen aan hen, die zelf niets hebben; *ba*ʼ *rasŏ koebiĕ*ʼ heel lekker.

kŏrŏng — I halskraag bij duiven; *boeloe matŏ kŏrŏng* samengegroeide wenkbrauwen; *kŏrŏng kampoeăng* omtrek, grens van de kampong.
II kajuit, afgeschoten gedeelte in het achterste van een vaartuig.

koesoeiʼ — in de war, verward; *oerang koesoei*ʼ lieden, die met elkander in tweespalt leven of het niet eens zijn; *ko*ʼ *bakoesoei*ʼ *gondjong* fig. uitdrukking voor: er mocht eens verdriet worden aangedaan, men mocht eens verdriet krijgen.

koesoeih — nadere verklaring, opheldering, uitlegging; *mangoesoeih* om nadere verklaring of opheldering vragen, nogmaals onderzoeken.

koesoeä *bakoesoeä*^{s} reinigen, het vuil van het lichaam wasschen, afwrijven (wordt nevens *goesoeä*^{s} gebruikt (zie v. d. W.).

koeli^{s} vel, bast, schil, omkleedsel enz; oppervlakkig, in enkele trekken, schema; *koeli*^{s} *hari* opperhuid; *bakoeli*^{s} *koeli*^{s} langdurig op eene plaats blijven; *ba*^{s}*koeli*^{s} *dasoen* zeer dun; *hari paneh alang bakoeli*^{s} weemoedig aangedaan zijn (*bakoeli*^{s} het geluid van een kiekendief.)

koenoen indien, wat betreft, aangaande; in vereeniging met *ko*^{s} wordt het gebruikt in de beteekenis van *apa lagi* b. v. *sadang awa*^{s}*no ta*^{s} *tahoe ko*^{s} *koenoen awa*^{s} *den* als hij het zelfs niet weet, hoeveel te minder ik dan.

kidjö^{s} . het open en dicht gaan van de oogen; *mangidjo*^{s} de oogen open en dicht doen, een teeken met de oogen geven, knipoogen, *boelan bakidjo*^{s} of *hari bakidjö*^{s} het afnemen der maan; *takidjo*^{s} *kidjo*^{s} flonkeren, tintelen van de sterren; *sakidjö*^{s} eventjes.

kitjoeäh bedrog, list, streek; *bakitjoeäh* dubbelhartig, veinzende zijn; *mangitjoeäh taga*^{s}*taga*^{s} op brutale wijze bedriegen.

ketjai *baketjai ketjai* verspreid; aan flarden, uit elkander.

kida links; *tjape*^{s} *kida* of *mangida* voor iemand, die gewoon is de linkerhand te gebruiken; *samö djö kida* om het verachtelijke van iets uit te drukken; *hetongan kakida* gemeene praatjes voeren; *langkah kida* fig. een noodlottige stap, een poging met een onaangenamen uitslag; op een ongunstig oogenblik iets doen; *mangidakan* of *mangkakidakan* slechte beteekenis aan iets geven; of iemand met verachting behandelen, links laten liggen.

kiro^{s} *mangiro*^{s} of *mangirap* uitschudden; *mangiro*^{s}*kan* door uitschudden verwijderen, uitschudden, afschudden; *mangiro*^{s} ook weggaan of wegvliegen gewoonlijk om niet meer terug te komen; verwijderen, zonder dat men weet wat er van het voorwerp geworden is.

kisai *mangisai* door uitschudden verwijderen b. v. stof uit een kleed; korrels uit de padihalmen, ook losser maken b.v. *mangisai roempoei*^{s}; *mangisai aboeä*^{s} ontwarren van het hoofdhaar, uitschudden; *kisaian* rijstzeef.

kini thans, nu, tegenwoordig; *kini-kini* op ditzelfde oogenblik; onmiddelijk, zonder verwijl.

G.

gabai *mangabai* grijpen, reiken, naar iets; in fig. zin: om hulp vragen.

gato^{s} *manggato*^{s} doorbreken, in stukken doen, van de huid ontdoen, het zij met de tanden, de handen, een mes enz; *singgahlah makan siriëh sagatö*^{s} kom een beetje sirih eten.

gadoeăng = *gedoeăng* een huis van Europeesch maakel; *oerang gadoeăng* zijn zij die op een hoofdplaats wonen; *gadoeăng* een soort van aardvrucht als geneesmiddel gebruikt; *pelo gadoeăng* of *oebi gadoeăng* aardappelen.

garoeăng I. een koker van een of meer bamboe geledingen om er water mee te scheppen of in te bewaren..
II. *manggaroeăng* met groote stem huilen, een groote keel opzetten, hard weeklagen.

gara^s (zie v. d. W, *gera^s*) het trillen van de oogleden, lippen, neusvleugels, vingertoppen enz. door den Maleier beschouwd als een voorteeken beweging brengen; van een voornemen atbrengen, teweegbrengen; *bagara^s* zich bewegen, verroeren, werken; ook goud bewerken; *tagara^s dihati* op de gedachte gekomen; *pagara^san* werk, bezigheid.

garan een woord om twijfel uit te drukken in de beteekenis van wellicht, misschien, waarschijnlijk, niet zeker; b. v. *lai si anoe disenan* was N, daar? *Inda^s garan* ik weet het niet, ik betwijfel het: of dat is niet met zekerheid te zeggen.

gasang haastig, gauw, met spoed.

gagèh gauw, haastig, snel.

galang = *gelang; galang-galang* ingewandswormen; *toedjoe galang-galang* een toovermiddel om die wormen te bezweren.

gamang bang, bevreesd, huiverig voor.

ganang vol met een vloeistof, overdekt met een vloeistof b. v. *sawah lah ganang di aiĕ.*

gawa abuis, verkeerd, beteuterd, in de war.

gajoeăng uitvallende beweging bij het schermen; *manggajoeăng* uitvallen; *bagajoeăng* wederkeerig uitvallen; door redeneering het van elkander trachten te winnen.

garondong een soort van vlechtwerk, zooals b. v. dat, waarin het gras verkocht wordt.

garedŏ pedŏ een booze geest of duivel.

galanggang een stellage als kampplaats voor hanen, en waarbij de toeschouwers in een kring om heen staan.

galŏmat rumoer, hevige ontsteltenis, opschudning.

goemanta = gementar.

ganta bang, bevreesd, huiverig; *takoei^s ganta* versterking voor zeer bevreesd; *piganta* middel om iemand bang, huiverig te maken (zie v. d. W.)

gantiĕh = *ganteh.*

gandjŏ onkruid met onaangenaam riekende bladeren.

gandjoeă *manggandjoeă* weggaan, zich verwijderen van iemand, ruimte maken, achteruitgaan, achteruittrekken; met een ruk trekken b.v. aan het touw van een vlieger.

gandoeăh — datgeen wat bij het ruilen op een der voorwerpen wordt toegegeven; *kanai gandoeăh* bij het ruilen beetgenomen zijn; *bagandoeăh* komt ook plaatselijk voor in de beteekenis van door elkander, vermengd b.v. *bagandoeăh samiĕng roepiah djŏ oeang soekoe.*

goeloei^{s} — gauw, haastig, vlug, met spoed, (vergelijk *golot* v. d. W.).

goeliĕ^{s} — *manggoeliă^{s}* omkantelen, omrollen fig. plagen, lastig vallen, oneenigheid voortbrengen; *bagoeliĕ^{s}* om en om vallen; om en om rollen.

gola^{s} golai — voor ŏla^{s}-ŏlai praatjes houden, met elkander schertsen, kouten.

goemi — plaatselijk voor *boemi.*

géra^{s} — gewoonlijk *gérai*, los, uit elkander; *manggera^{s}* losafhangen van de haren, kleederen enz. *manggera^{s}kan* loslaten afhangen; *manggera^{s} gera^{s}* zegt men van hen, die druk op straat loopen om te pronken met hun mooie kleeren.

gigiĕh — koppig, vasthoudend aan eigen idées; *gigiĕh bakaradjŏ* zonder ophouden werken; *bagigiĕh* ruzie maken, redetwisten.

gégé — zenuwachtig beven b.v. zooals het hoofd of de handen van sommige menschen.

gilŏ — gek, zinneloos, verzot op iets; *manggilŏ* gek, verzot of zinneloos maken; *manggilokan* zich bezig houden met iets; *bagilŏ-gilŏ* om niets anders denken, dan om datgeen wat men doen wil; zich geheel toewijden aan iets.

L.

laboeă^{s} — I los van den grond.
II *malaboeă^{s}kan* laten vallen; *balaboeă^{s}* vallen; *talaboeă^{s} moeloei^{s}* onbedacht iets zeggen; *balaboeă^{s} laboeă^{s} mati* in menigte sterven, *palaboeă^{s}* datgeen waardoor de aarde los wordt, mest.

laboe — een soort van pompoen of kalebas.

latŏ — vuil, gemeen, laag, stinkend; *malatŏ* de indigo in het water zetten, ten einde de verfstof er van te krijgen; wriemelen, krioelen; *binatang malatŏ* kruipend gedierte; *malatŏkan* bekladden, een gemeenen naam geven, vuil maken, doen stinken.

ladoeăng — gebogen, omgekruld; *maladoeăngkan* iets buigen.

larè^{s} — ver, verwijderd, afgedwaald van de gedachte, *balarè^{s} larè^{s}* ver weg gaan, zwerven; *oerang larè^{s}* zwerveling; *larè^{s} hati* met de gedachte steeds op verwijderde plaatsen zijn, denken aan hen, die heengegaan of achtergebleven zijn.

laroei^{s} — ook lang van tijd; *balaroei^{s} laroei^{s}* zeer lang, langwijlig.

lariĕ^{s} — *malariĕ^{s}* draaien van meubels en dergelijke; van een opening hoe langer hoe dieper worden; b. v. van een wond, invreten, een gat maken.

lapoeă^s *malapoeă^s* geluidnabootsing zoo als *lapa^s* doch doffer; met de vlakke hand slaan; *lapoeă^s* versleten, vergaan, verrot; *maljŏ lapoeă^s* droge visch, die door het lange liggen tot bederf is overgegaan, fig. oude vrijster; *lapoeă^s dibanaman* verrotten, terwijl het in het water gelegd was, fig. van iets, wat men heeft, geen gebruik maken zoodat het intusschen bederft of vergeten wordt.

lakoeăng holte, holligheid, kuil (zie *lekoeng*).

lala *malala* gedurig heen en weer loopen; slenteren, straatslijpen, suffen, wanhopig op en neer loopen; *silala-silalaï* wordt gezegd van iemand die, door groote droefheid overmeesterd, niets doet, dan op en neer loopen of zich heen en weer wentelen.

lalŏ^s slapen, *talalŏ^s* in slaap gevallen, ingedommeld, zich verslapen, *lalŏ^s* van olie verstijven; *lalŏ^s lalŏ^s ajam* een dutje doen, sluimeren.

lalin voor thalim.

lalah *malalah* toeschieten, toesnellen, ergens opafkomen, nazetten, achternajagen.

lama^s vet, lekker, aangenaam; *nasi lama^s* met klappermelk gekookte kleefrijst; *nan lama^s dinŏ* wat hij goed vindt, waar hij van houdt; *inda^s tahoe dinan lama^s* dom zijn.

lamoen *malamoen* op een hoop doen b. v. van kleeren; *balamoen batindjoe* hevig vechten; *malamoen* verbergen gewoonlijk door er iets anders op te leggen, onder iets anders leggen, of zetten; *malamoen dihati* in het verborgen; *malamoen tanah* den grond in groote stukken omkeeren.

lamah zwak, buigbaar, lenig, licht, jong; *lamah hati* met tegenzin; *lamah pangoeih* bedeesd, er slecht uitziende; *lamah palospoeă^s matŏ* de oogen niet durven opslaan, iemand niet durven aankijken.

lawa^s lawa^s ruif; etensbakje van een vogel; *tinggi lawa^s lawa^s* van hem, die niet gauw zijn doel bereikt; van iemand, die niet vlug van begrip is, ook hij, die een trotsche houding aanneemt.

laï zijn, wezen, bestaan', b.v. *laï ang bapitih* hebt gij geld; *hambo laï poelŏ kaken* ik ben ook daar geweest; *balaï* zeggen dat er is; bekennen; *malaïkan* zeggen dat iets er is; *laï samŏ dimakan inda^s samŏ bahanti* als er is 't samen opeten, en als er niet is samen vasten, fig. trouwe vrienden zijn; *salaï sainda^s* hetzelfde.

lajoeă^s *malajoea^s* heen en weer buigen zooals b.v. de takken door de wind, een zwevende wijze van loopen, waarbij de lendenen en armen sterk heen en weer bewogen worden.

lingka = *lengkar*.

lingkoeăng (zie *lengkong* v. d. W.).

langkoeèh een soort van kurkema (*langkoeas*).

lingga voor *tingga* ter wille van de *lagoe.*

linggajoeran slank en hoog van boomen.

lantăʼ (zie P.) *malantaʻ* ook steken van wonden of zweeren, stompen of slaan met de vuist; *malantaʻkan* steken met iets.

lantiĕʼ uitspraak voor *lentik*, hier niet buigzaam maar gebogen, want het voorwerp moet in den toestand gebracht zijn; van de tanden door uitvijlen, in dien toestand gebracht; *malantiĕʻ* buigen, naar achteren ombuigen.

II. klapwiekende komen toepikken b.v. van kippen, wier jongen geplaagd worden.

landjoeiʻ (komt hier gewoonlijk voor bij *pikiran* en *aka*) lang; *landjoeiʻ kètjèʼ* een lang gesprek; *malandjoeiʻ* ook hoog worden, welig opgroeien.

lŏrong wat aangaat, wat betreft.

loeăʼ minder dan 't geweest is, aangebroken.

loeloeăʼ *maloeloeăʼ* inzwelgen, inslikken, doorslikken; *indaʼ taloeloeăʼ* zich niet tevreden stellen met hetgeen anderen omtrent ons willen.

loeloeih ergens doorheen kunnen, doorheen gaan; *maloeloeih badjoe* een *badjoe* uittrekken; *maloeloeihkan* er doorheen laten gaan of vallen; *kain maloeloeih* verschieten, verkleuren; *kadja diloeloeihkan sapakan* het werk werd in één week afgemaakt; *dansanaʼ saloeloeih* broers en zusters van de zelfde ouders; *kaloeloeihan* miskraam hebben.

balolaʻlolai gewoonlijk *balalai lalai* den tijd met kout, scherts door brengen.

loeli *maloeli* is de kapas in kleine hoeveelheden om een stukje bamboe rollen, alvorens het door middel van de *kintjir*, tot draden te maken; men gebruikt het ook somtijds voor het rollen van weeke zelfstandigheden tusschen de vlakke handen.

loemoeiʼ mos, de groene, draadachtige zelfstandigheid in het water; (schimmel is hier *tjendawan* of *tendawan*; kroos is *kiambang*).

lé (de *é* zooals in heer) andere uitspraak van *laï*; *lé baʼa ang kini?* hoe gaat het tegenwoordig? *lé bakaa* het begint al (beter te worden;) *lè hamba paï kaken awaʻ nŏ sakiʼ* toen ik daarheen ging, was hij ziek.

litaʼ honger, uitgeput, zeer vermoeid.

léga *baléga* om de beurt; *maléga mandjapoeiʻ* om de beurt of den een na den ander uitnoodigen; *malégai djŏ aka* op alle mogelijke wijzen probeeren; *légaran* beurt.

limau limoen; *balimau* met limauwater reinigen, fig. beschaamd gemaakt.

lewang in *lewang gadiĕng* voor *géwang* gebruikt, het woord komt meermalen voor in vereeniging met *langiʼ* en schijnt dan de hemelruimte te beteekenen of wel het blauw des hemels; *peti lewang langiʻ* zou dus ook kunnen zijn een kist zoo schoon of zoo groot als de hemelruimte. Sommigen geven voor *léwang* deur op.

lioeă' *lioeă' lioeă' pinggang* tusschen de lendenen; *malioeă'* de lendenen heen en weer bewegen.

M.

marĕh plaatselijk voor *marah.*

malah heeft de beteekenis van wanneer, als, indien, b.v. *malah ba' nan toen*, *kaba'a poelŏ lai*, als dat zoo is, wat is er dan nog aan te doen; dan, toch, maar in beleefd vragenden of gebiedenden vorm b.v. *tolong malah sakètè'* help mij toch een weinig; in sommige zinnen beteekent het zooveel als immers; *hari hoedjan*, *basah malah awa'* het regent, ik zou immers nat worden.

malin of malim (zie achteraan.)

manŏ wel! wel aan! zeg!

manoeăng *bamanoeăng* in gedachte verzonken, peinzen; *tamanoeăng* stil van verwondering, door verbazing getroffen zijn; *mamanoeăngkan* overdenken, nadenken over iets.

maoeih voor *maăf.*

marawa een Maleische vlag.

maham *mamaham* een handvol te gelijk naar den mond brengen.

mangkŏ of *moengka* voor *maka.*

mangkoedoe een boomsoort met onaangenaam riekende vruchten (zie *bengkoedoe*).

moenggoe verhevenheden van den grond, zandheuvel.

mandjŏ naast *andjŏ* gebruikt: voor den zin gegeven, toegegeven, doen kunnen wat men wil, bedorven van kinderen; *maandjŏkan* en *mamandjkŏkan* toegeven, door de vingers zien.

mandé moeder (é zooals in heer).

mandoeăng een boomsoort.

moram dof, treurig, zonder glans.

mora' het tegenovergestelde van *moram*, glinsterend, glanzend, vriendelijk, vroolijk van het gelaat.

moh in de beteekenis van toch, dan, dan toch, zoo, gewoonlijk in uitroepende zinnen of waar verwondering of blijdschap uitgedrukt wordt. b.v. *ba'tjandŏ ikŏmoh* o, ziet het er zoo uit! *laï moh pitih den* ik heb toch geld!; ook ter aansporing, kom, komaan; *mohlah kitŏ pai*, kom laten wij gaan; *pai moh kapakan* ga toch naar de markt!

merang = *berang.*

N.

nambĕ' geduld! wacht! niet zoo haastig; *basinambé'* telkens wacht zeggen.

manonsong naast *manjonsong.*

H.

haroengoeih	*maharoengoeih* brieschen, brommen.
halimboeboe	wervelwind, hoos.
höjong	ook *öjong* uitgesproken, waggelen, b.v. van een beschonkene; met het hoofd heen en weer bewegen; *mahojongkan* van de *tanggoeü'* op tastende wijze dit vischgereedschap in het water steken.

Nj.

njanjang	ondeugend, lastig, hinderlijk.
nja'	voor *na'* of *handa'*.
nja' sajö	men gebruikt ook *nji' sajö* vruchteloos, te vergeefs, ook van personen zich verslingerd, bedorven hebben, tot niets dienende.
Toeankoe	is een geestelijke titel voor hem, die aan het hoofd van het onderwijs in den godsdienst staat. Lieden van hoogen leeftijd, die trouw hun godsdienstplichten waarnemen, worden ook *toeankoe* genoemd.
Imam	is de voorganger in het gebed (*imam sambahjang*); de *imam nageri* is de voorganger bij het gebed in de moskee; de *imam hadat* staat in aanzien gelijk met den *panghoeloe andikö*.
Malin (*m*)	zijn in het algemeen personen, die een geestelijke functie waarnemen zooals: de *toeankoe*, *pakir*, *imam*, *chatib*, enz. Meer in het bijzonder is het de titel van hem, die de *zakat* int, tegenwoordig is bij sterfgevallen en huwelijken, en zorgt voor het in orde houden der sawah's en waterleidingen. *Lah malin* is een veelvuldig gebruikte uitdrukking voor knap, volleerd zijn in iets.

VERHANDELINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XLV.

AFLEVERING 2.

BATAVIA, | 's HAGE,
ALBRECHT & Co. | M. NIJHOFF.
1888.

TJINDOER MATO

MINANGKABAUSCH-MALEISCHE LEGENDE

VERTAALD

DOOR

J. L. VAN DER TOORN.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1886.

VOORWOORD.

In de Minangkabausch-Maleische letterkunde neemt de „Tjindoer Matŏ" of de Geschiedenis van Toeankoe Rang Moedŏ een der voornaamste plaatsen in.

Wie de samensteller van deze legende, die men onder de Maleische heldendichten zou kunnen rangschikken, is, waar en wanneer zij werd opgesteld, valt moeielijk na te gaan.

Te oordeelen echter naar het groot aantal woorden, die er in voorkomen en die meer aan de kusten dan in de Bovenlanden bekend zijn, zou men tot de meening komen, dat zij in de Benedenlanden haren oorsprong vond.

Hier en daar stuit men in 't handschrift op uitdrukkingen, die verouderd of in onbruik zijn geraakt, zoodat het dikwijls moeielijk viel er goede verklaringen voor te vinden.

Ofschoon 't handschrift gewoonlijk in brokstukken voorkomt, ben ik toch in de gelegenheid geweest er enkele te krijgen, die òf ongeschonden òf op een paar bladzijden na kompleet waren. Zij verschillen over het algemeen zeer weinig, en waar zij niet geheel hetzelfde zijn, betreft dit toch slechts ondergeschikte punten zooals de beschrijving van eenig persoon of diens kleederdracht, enz.

De spelling is, behoudens een hoogst enkele wijziging, onveranderd teruggegeven.

Wat de aanteekingen betreft, vele daarvan vindt men ook opgegeven in 't woordenboek van wijlen den heer v. d. Wall, doch daar de heer Nix dikwijls zoo onjuist gespeld en verklaard heeft, was 't m. i. niet overbodig, die woorden nogmaals op te nemen.

Het verhaal beslaat ruim vijf honderd bladzijden Arabisch schrift, waarvan ik hier ± de eerste honderd vijftig laat volgen met het voornemen zoo spoedig mogelijk een tweede gedeelte te bewerken.

Fort de Kock, 30 September 1885.

J. L. van der Toorn.

TJINDOER MATO.

Wij vragen duizendmaal om vergiffenis, daar wij slechts verhaald hebben wat de menschen vertellen. Hebben dezen nu gelogen, dan hebben wij daar geen schuld aan.

Reeds langen tijd geleden was er een vorstin in Tandjoeng Boengŏ in 't rijk van Minangkabau en wel te Pagar Roejoeng, ook Parit-Kotŏ Dalam geheeten. Zij was niet door aankoop vorstin geworden, zij was ook niet cijnsbaar, ook geen afstammelinge van een *marah* of *soetan*, maar had zich zelve tot vorstin verheven, in den zelfden tijd dat haar rijk ontstaan was. Zij was de evenboortige van den vorst van Roem en van China, zoowel als van den *Radjŏ laoet*, zoodat haar rijk een der vier deelen uitmaakte, waarin het groote geheel verdeeld was. Zij torschte de kroon, die *Koelah Kamar* heette en was de bezitster van de veelkleurige *kain si Gandoem-gandoem*, die, uitgespreid zoo groot was als het geheele rijk en opgerold, zoo groot als een nagel. Zij was geweven door een nimph, die jaarlijks slechts een slag op het weeftoestel deed, terwijl de kain zich zelve inspoelde. Zij bezat ook een heilige kris, *Madang Geri* genaamd, waarvan 't gevest van khamathout gemaakt was en dat thans in drie stukken is verdeeld. Een daarvan bevindt zich in Roem, het tweede in China en het derde hier op Poelau Amas; en bij hunne hereeniging zal het einde der wereld dáár zijn. — Zij had ook een bovennatuurlijk baadje met allerlei schoone kleuren, een erfstuk van den propheet Adam en geweven door engelen. — Zij was in 't bezit van wondergoud, waaronder de draagstok brak, als men het op de schouders droeg. Zij bezat ook een *lambing lamboeran*, den baard van een *djanggi*, een lansstang van *idjoek* en een schild van luizenhuid gemaakt. De pilaren van haar woning waren vervaardigd uit het binnenste van de *djilatang* en de dwarsbalken van *loendang*wortel. Zij had een *taboeh* van *poeloet-poeloet* en een *gandang* van *saligoeri*; de kozijnen in haar huis waren van *bajamstammen* en haar zitmatje van *hilalang*.

Op zekeren middag, — op den tijd, dat de zon in het zenith staat en de honden hongerig zijn, als het in de kampoeng rustig en op de markt druk is; op het uur, dat het weven begint te vermoeien; terwijl het warm en winderig was en er een droge donder rolde, — gebeurde het door Gods beschikking, dat de vorstin op een denkbeeld kwam (en sprak) „welaan *Kambang Bandahari!* mijn steun, sleutel van mijn schatkist! en gij *Kambang Boengŏ Tjinŏ! Anggoen tjanlai nan goerawan*, *Tjatjan baragoe hati*, *Anggoeng gajŏ djalan basimpang*, *dang Lelo ragam sigandŏ*, *si Langkai mambang di-*

hawan, si Rindoe batjintŏ baik, Kasoembŏ hambalau pegoe, si Kasah salendang dajang, Haning djanih soemoer dinapar, Tjarmin tjinŏ bakilatan, si Kasih anggan batjarai, si Marasah goenoeng Marapi, Djaroem perak koelindan soetŏ, Talipoek poelang panggilan, Hamping taserak hari hoedjan"! „Weest zoo goed si Boejoeng te wekken, die sluimert op de andjoeng. Laat hem naar beneden komen, ik zal hem hier in de gaanderij wachten." Dit was het wat Boendŏ Kandoeng beval.

Toen zij hoorde, wat er gezegd was, zeide Kambang Bandahari „vergiffenis gebiedster! doch indien dat uw bevel is, dan schromen wij er gevolg aan te geven, want wellicht zouden wij daarmede iets onwelvoegelijks doen. Immers, als men een schrede te ver doet, dan brengt hij ongeluk aan en als men voor hem heenloopt verlamt hij de ledematen, en dat zouden wij dus ook te lijden hebben. Men kan hem volstrekt niet aanschouwen, daar hij schittert gelijk de zon. Indien men slechts aan hem denkt, dan wordt men reeds aangedaan; door zijn naam uit te spreken verstijft de tong, en door hem aan te staren wordt men blind. Hoe kunnen wij hem dus wekken! Vergeef het ons daarom Boendŏ Kandoeng, al zijt gij er ook ontstemd over!"

Toen zij die woorden vernam, stond Boendŏ Kandoeng op; zij ging naar het vóórvertrek en beklom vervolgens de trappen van de andjoeng, waarvan zij de zijden gordijnen openschoof, zeggende: „word wakker Boejoeng! ontwaak mijn vader; mijn eenige woudduif; voorwerp mijner zorgen; enkelvoudige strik die, brekende, niet hersteld kan worden; verlenger mijns levens; pees van mijn hart, middel tegen vermoeienis; verdrijver van de koorts; sidingin als verkoeling op het hoofd gelegd; bovengedeelte van mijn hart, ingesloten milt; gij aan wien het geheele Minangkabausche rijk zijn hulde brengt; opperste van de vier rijksgrooten; kroon van Tandjoeng Boengŏ; gij die het genoegen uitmaakt van Boeŏ en Sampoe Koedoes; de lieveling van uw moeder; troetelkind van uw tante Lindoeng Boelan!"

Op het hooren dezer woorden werd de vorst wakker; hij zat op, staarde rechts en links om zich heen en, zijn moeder ontwarende, ontstelde hij. Vervolgens daalde hij af en ging naar het oppereinde van de zaal, omringd door een drukke stoet van hofjuffers, die hem van beide zijden als om strijd bewaaiden. Zijn volgelingen droegen de sirihdoos, waarover een kleedje van geel lijnwaad lag; zij, die daarvoor aangewezen waren droegen zijn kris, anderen zijn hoofdband, nog anderen zijn zwaard; de *tandil mandjahil* droegen zijn spiegel; men omringde hem met lansen, waaraan lange haarbundels hingen; acht voorname hofdames droegen zijn kleederen, die met gond versierd en met bloemen van goudwater beschilderd waren, terwijl een slavin in een zilveren kruik water bracht, om het gelaat van den vorst te reinigen. Hij nam plaats op een klein matras afkomstig uit Bengkalis en Tahata Madjoen Alam geheeten; het lag onder gordijnen en hemelen met een zeer fijn gewerkt matje er op en daarover een kleed met passement, waarop edelgesteenten en diamanten schitterden. Allen, vrouwen zoowel als mannen, stonden opgetogen in de aanschouwing er van; en toen de schare van menschen den Toeankoe zagen zitten, geraakte elkeen buiten zich zelve, want hij schitterde met verschillende kleuren zoodat, als men dacht rood te

zien, de kleur geel en waar men groen aanschouwde, de kleur blauw was. Daarbij bespeurde men bij hem een gedurige verandering van gelaat, dat nu eens glansde als de volle maan, dan weer een kleur had zooals goud van tien karaat. Zijn hoofdhaar was gekruld en deed denken aan een *tjintjin taroehan;* het bovenste gedeelte van zijn voorhoofd was als de maan van een dag oud; het daaronder gelegen gedeelte was gebogen als een hanespoor; zijn wangen hadden den vorm van een schijf marapalam; zijn oogen fonkelden als de morgenster; zijn neus geleek op een wit uitje; zijn ooren zagen er uit als een verwelkte talipoek; zijn lippen als uitgewerkte lontar; zijn tanden schitterden als een Chineesche spiegel; zijn tong was als een rijpe hampalam; zijn kin had den vorm van een drijvende wolk; zijn hals was even fraai als die van Medan Chiali; en zijn spraak zoet en welluidend, zoodat het moeilijk geweest zou zijn zelfs een prinses te vinden, die er zoo schoon uitzag. Mocht dat van zijn uiterlijk voorkomen kunnen gezegd worden; ook zijn inborst vond geen weerga. Zeldzaam waren de prinsessen, die voor hem een goede partij konden zijn; noch op zijn voorkomen noch op zijn manieren viel iets aan te merken; het was alsof hij geschilderd was; hij geleek een edelgesteente schitterende op goud.

Toen hij een oogenblik gezeten was, zeide de Toeankoe: „vergiffenis moeder! wat hadt gij te bevelen?"

De moeder antwoordde hierop: „wel, mijn jongen, de reden waarom ik u wakker gemaakt heb, is de volgende: ik ben al oud en 't is da[illegible] wenschelijk dat wij, terwijl ik nog leef, eens met elkander overleggen en r[illegible]en. Ik wil u daarom iets leeren en verklaren, dat voor U moet zijn als de *[illegible]ing*, want als ik wilde ondernemen om U de oude *tambŏ* uit te leggen, dan zou er geen regel vergeten, geen tittel overgeslagen mogen worden.

Hier in 't rijk van Minangkabau, aan de oevers van de Bangkoewas, rondom den berg Merapi, zijn er drie vorsten, die gelijk in aanzien zijn; dee ene is de vorst van Bócŏ, de tweede, die van Soempoe Koedoes en de derde, die van Pagar Roejoeng. Zij zijn als een koord getwijnd uit drie draden, doch ieder mijn kind heeft zijn eigen gezag. Hoor nu goed mijn zoon, naar hetgeen ik U van hen zal verhalen. Wat de vorst van Boeŏ aangaat, hij heeft het gezag in alle zaken, de *adat limbago* betreffende en moet daarbij de strikste rechtvaardigheid in acht nemen. Deze verplichting rust op den vorst van Boeŏ, dien wij daarom den vorst over de adat noemen. Wat verder den vorst van Soempoe Koedoes aangaat mijn kind, hij doet uitspraak in zaken den godsdienst betreffende. Hij houdt zich dag en nacht met de koran bezig; hij is de uitvoerder van Gods bevelen en doet volgens de geboden van den propheet; hij is streng omtrent de goddelijke voorschriften, zijn Godsvereering is klaarblijkelijk, zijn daden getuigen van vromen ijver, en zijn rechtspleging wordt overal nagevolgd, daar hij een hoogst rechtvaardig vorst is. Zoo zijn de functies van den beheerscher van Soempoe Koedoes, dien wij den vorst van de eeredienst noemen. Wat eindelijk dit rijk betreft, mijn zoon, hetwelk den naam draagt van Pagar Roejoeng, daarvan zijt gij de gekroonde vorst! Gij zijt het, die het bewind voert

over het geheele Minangkabausche rijk, dat zich uitstrekt tusschen den berg Malintang, de zee, Doerian ditakoeă⁵ radjŏ, si Kalang balantă⁶ basi en si Loeloeă⁶ poenai mati. Dit alles behoort tot ons gebied. Wat de rijksgrooten betreft er zijn er vier, in vier verschillende landstreken; n: l: de Bandaharŏ van Soengai Tarab, de Kadli van Padang Gantiĕng, de Mangchoedoem van Soemaniĕ⁶ en de Toean Pandjang van Soeroasŏ, die den naam dragen van Datoek Pamoentjak en aan wie de beslissing van alle zaken is opgedragen. Zij hebben de meest moeielijke betrekking, daar zij van U de bevelen ontvangen en dag en nacht de kust moeten bezoeken, om bij de geheele bevolking de belasting te innen, zoowel wat betreft de opbrengsten der gronden als de inkomende en uitgaande rechten, die alle ons toekomen. Die vier rijksgrooten zijn als de rijkgevederde vleugelen van Pagar-Roejoeng; zij hebben hun macht aan ons te danken, en kunnen in de benedenlanden geheel naar goedvinden handelen, daar zij aan niemand verantwoording schuldig; zij mogen de rijkskleuren en de groote pajoeng dragen alsmede het *lapiĕ sorong* gebruiken; dit alles echter met onze toestemming. Behalve dezen is er nog een ander, mijn kind! n: l: de groote heer van Batipoeh, die zich van ieder onafhankelijk beschouwt en de kracht zoekt in zijn eigen persoon. Hij mag doen wat anderen niet doen, behoeft zich nimmer in 't spreken te ontzien en heeft een afkeer van op nederigen toon iets te zeggen. Wij noemen hem dan ook den tijger van Kotŏ Piliang. Wij zullen hier eens even bij blijven stilstaan.

Als er verschil onstaat tusschen de adat en limbagŏ in dit rijk, dan is dit overgelaten aan den Bandaharŏ van Soengai Tarab. Wordt er echter, aan hetgeen hij vordert, niet voldaan, ofschoon de uitspraak volgens algemeen gevoelen rechtvaardig is, dan kan de Bandaharŏ zich er niet verder mede bemoeiën, maar verschijnt dan op de gebruikelijke wijze voor den vorst van Boeŏ. Kan ook deze niet beslissen, dan begeeft hij zich volgens de voorgeschreven vormen naar hier om voor U te verschijnen, mijn zoon, en aan ons is dan het eindoordeel overgelaten. Aldus zijn de voorschriften en wettelijke bepalingen. Bovendien mijn kind is er nog iemand anders, n. l. wanneer er geschillen omtrent zaken, den godsdienst betreffende, onder de geestelijken onstaan zijn, dan verschijnen dezen, van hun boeken voorzien, voor den Kadli van Padang Gantiĕng, ten einde ze te vergelijken met het voornaamste boek; en mochten zij het dan niet eens worden, dan gaat de Kadli met hen en al de imam's, Chatib's en 44 moekim's naar den vorst van Soempoe Koedoes, om het oordeel van dezen te hooren. Kan men ook daar tot geen belissing komen, dan verschijnt de vorst van Soempoe Koedoes voor U en hier wordt dan de zaak uitgemaakt.

Ook dit is volgens voorschriften en bepalingen.

Eindelijk, mijn kind, indien er twist ontstaat in 't rijk van Minangkabau; als men de wapenen wil opvatten en men tot geen bevrediging kan komen, dan moet de zaak voor den Mangchoedoem van Soemaniĕ⁵ gebracht worden, opdat deze ze bespreken en onderzoeken kan. Na 't einde der beraadslagingen verschijnt de Mangchoedoem met alle raadsheeren volgens de bepaalde formaliteiten hier voor U,

waarna gij de zaak uitmaakt. Ook dit is voorschrift en wet en daarom noemt men U den grooten haard, en het middelpunt van het vischnet, waarin alle visschen van het Minangkabausche rijk zich verzamelen.

Er is echter nog iets anders, waarom ik U gewekt heb, mijn zoon! — Ik heb n. l. reeds sedert lang vernomen, dat de Bandaharö van Soengai Tarab een galanggang heeft opgericht in Koerimbang Batang Halang. Die galanggang is geheel met goud behangen en versierd met hemels en gordijnen met gele franjes. Er moet daar een zeer groote drukte heerschen; de hanenveeren vliegen er in hoopen over den grond, men hoort er voortdurend het gerammel van dukaten, realen en klein zilvergeld, terwijl het kopergeld in goenizakken staat opgepakt en er kati's goud en stapels koopwaren liggen. Zijn dochter, n. l. Langgö Gani geheeten is reeds volwassen en nu wordt er reeds drie maanden lang een bruidegom voor haar gezocht. Men heeft al drie schuren padi verbruikt, reeds drie djemat's goud uitgegeven en drie pakhuizen ledig gemaakt ten behoeve van de prinsen, die daar bijeen zijn. Geen vorst of hij is er, geen soetan of men kan hem daar vinden. Drie kemoening's, die dienden om er de paarden aan vast te binden van hen, die naar haar hand kwamen dingen, zijn reeds doorgesleten zonder dat zij een geschikte partij kan doen en het schijnt dus, dat zij onder den invloed van de *Santoeng-pilalai* is. Weet gij, wat gij nu volgens mijn gedachte doen moet? Gij moet aan den galanggang van den Bandaharö een bezoek brengen. Uw verplichtingen toch bepalen zich niet tot een enkele, maar van af dat gij den troon beklommen hebt, moest gij er naar streven de gevoelens en gewoonten van de inwoners te leeren kennen en U van hun adat en limbago op de hoogte te stellen. De voorschriften van de adat en rechtspleging zijn velerlei en 't is ons niet bekend of zij daar tot op heden nog onveranderd zijn. De vormen van hen, die vorst zijn, brengen mede, dat zij weten dit, hoe hooger men geplaatst is, hoe nederiger men moet wezen, en daarbij wordt van ons, vorsten, gevorderd, dat wij onze onderdanen in stilte eerbiedigen, zooals zij ons dit in het openbaar doen. Indien dit nageleefd wordt, dan komt alles tot stand en rust er zegen op hetgeen er gedaan wordt. De verplichtingen die op de raadslieden rusten zijn, dat zij op den dag slapen maar des nachts waken en geen gebrek aan wapens hebben; dat zij standvastig zijn in hun handelen, onpartijdig in het opleggen van straffen, dat zij altijd bezig zijn en immer een oog in het zeil houden. Verstandige lieden moeten weten te verbeteren, wat niet goed is en in alle moeielijke omstandigheden te voorzien. Macht uit te oefenen is niet gemakkelijk en men heeft daaromtrent wel acht verschillende gevallen. De vorsten, de parapatih's, de kooplieden, de biopari's, de adat, de vergaderingen, het verstand en de boeken hebben daaromtrent ieder hun eigen verklaringen. Ge moogt ze niet met elkander verwarren en ze ook niet gelijkstellen als gij ze met den Bandaharo behandelt. Luister daarom goed, mijn zoon! en onthoud daarbij dat de oorzaken van de misdrijven der onderdanen vijfderlei zijn: ten eerste worden er verkeerdheden begaan met de handen, ten tweede met de voeten, ten derde met den mond, ten vierde met de oogen en ten vijfde door het

gedrag. Ziedaar waaraan de verschillende feilen der onderdanen zijn toeteschrijven. De rechtspleging nu van den vorst is tweërlei: ten eerste zij is *hidoep* en ten tweede zij is *mati*. *Hidoep* wil zeggen: zijn uitspraak kan niet door anderen voor ongeldig verklaard worden; *mati*, beteekend dat dit wel kan geschieden.

Die van de parapatih's bepaalt zich tot drie gevallen: ten eerste geven zij bepalingen omtrent de betaling van schulden; ten tweede voor het innen van schuldvorderingen; ten derde voor het verdeelen van de gemeenschappelijke bezittingen. De voorschriften der kooplieden zijn van vierderlei aard: zij mogen niet afwijken van het vroeger door hen bepaalde of in het later door hen vastgestelde; wat voor anderen geheim is, mogen zij niet vertellen, doch wat bekend gemaakt mag worden, dienen zij aan anderen mede te deelen. De verplichtingen van de rechtsgeleerden bepalen zich tot drie zaken, ten eerste zij zien, ten tweede zij hooren en ten derde moeten zij het bewijs van de overtreding hebben. Voor de adat bestaan er drie voorschriften; ten eerste moet de misdaad duidelijk zijn, ten tweede moet zij door getuigen gestaafd kunnen worden, en ten derde dienen de bewijzen in handen van den rechter te zijn. De vergaderingen houden zich aan twee bepalingen n: l: wat het eerst afgesproken is, moet nagekomen en wat er voor het gevolg te bepalen valt, later behandeld worden. Het oordeelen volgens het verstand geschiedt op drieërlei wijzen: ten eerste iets kan noodig of plichtmatig; ten tweede het kan geoorloofd, ten derde het kan ongerijmd of onmogelijk bevonden worden. Wat de boeken betreft, die hebben hoofdstukken en artikelen, waarvan de eerste den inhoud aangeven en de laatste dien nader toelichten.

De wijze waarop de menschen zich uitdrukken draagt het kenmerk van misleiding zooals in Atjeh, of het zijn zinspelingen zooals bij de Maleiers of het is gebloemde taal zooals bij de bewoners van Baroes.

Verder, mijn zoon! indien gij in Soengai Tarab zijt aangekomen en de Bandaharo doet iets, wat hij niet doen mag, of indien hij wat te ver gaat in het spreken en maar zegt wat hem voor den mond komt, dan moet gij er U ditmaal maar niet aan storen, wijl het voor de eerste keer is. Gij zult zoodoende verstandig handelen mijn kind! en hij zal U vreezen en liefhebben; afgescheiden hiervan is het niet goed, te zijn zooals een *haroean*, die kinderen opeet.

Wat gij daarenboven ook vooral onthouden moet, mijn kind! is dat er voor hen, die op den vorstelijken zetel zitten nog zeven zaken zijn nateleven; n: l: zij moeten rechtvaardig zijn, voorzichtig en moedig, in hooge mate milddadig, behoedzaam in het spreken, geduldig, niet zorgeloos en maar niet alleen aan genoegen denken.

Verder wensch ik mijn kind, dat gij zonder schande of onheilen van daar moogt terugkeeren en gij, zoo God mijn gebeden verhoort, een lang en kalm leven moogt leiden, waarin gij al uw verlangens bevredigd ziet!

Verder brengen de voorschriften mede, dat, indien gij door die oorden heentrekt en te Soeroasö aangekomen zijt, gij met den Indomo van daar beraadslaagt en tracht het met hem eens te worden. Te Padang Ganting gekomen moet gij met den Kadli in overleg komen en trachten ook met hem tot dezelfde zienswijze te geraken. Komt ge

van daar te Soemanië dan handelt ge insgelijks zoo ten opzichte van den Mangchoedoem en zijt gij later in Batipoeh dan doet ge ook zoo omtrent den Grooten heer daar. Als ge dan niet meer met de grooten der vier balai's in gevoelen verschilt, dan zijn de twisten de wereld uit; doch is er nog iets, waarover gij het niet eens kunt worden, dan brengt ge de zaak tot haar einde; daarna brengt gij de rijksbestuurders met den Toean Gadang van Batipoeh bij elkander en verschijnt met hem voor de vorsten van Boeŏ en Soempoe Koedoes; wat de adat en limbago betreft, daaromtrent mag men niet van gevoelen verschillen; men moet wat tot de sjara' behoort ook volgens deze en wat adat is, volgens de adat behandelen. Niettegenstaande dit, moeten die twee zaken elkander steunen, dewijl zij elkanders grondslag uitmaken. Tracht het daarom met elkander eens te worden en onthoudt dat, als gij met de vorsten van Boeŏ en Soempoe Koedoes en de rijksgrooten eendrachtig samenwerkt, de harten van Uw onderdanen gerust zullen zijn. Als men weet, dat de rechtspleging van het begin tot het einde rechtvaardig is, dan zal uw naam immer het toppunt van roem zijn en het zal overal bekend worden dat de vorsten dezelfde denkbeelden hebben van hun hooge waardigheid, de rijksgrooten één zijn in hunne bevelen, de oerang toeŏ dezelfde begrippen hebben omtrent het naleven der wetten, de panghoeloe's op de zelfde wijze recht uitoefenen; de manteris eendrachtig samen werken en de hoeloebalangs dezelfde denkbeelden hebben omtrent datgeen wat schande voor hen is. Dat nu zou ik gaarne wenschen, opdat het land in vrede zij, zoodat de ongetrouwde vrouwen zonder geleide over den weg kunnen gaan en de kooplieden uit verre oorden naar hier komen, om hun waren te verkoopen.

Indien ge Soengai Tarab zonder ongelukken moogt bereiken, hoe verheugd zullen dan de Bandaharo en de rijksgrooten, de panghoeloe's met alle manteri's, de bantaro's en jongelieden, groot en klein, oud en jong, geringen en aanzienlijken, armen en rijken zijn!

„Als gij op reis gaat, neem dan ook uw jongsten broer, Katjindoean, mijn oogappel, mede; want deze is zeer verstandig, spreekt vriendelijk en boezemt anderen ontzag in; hij is gelijk de vlugste haan op den galanggang, of zooals de *limpapeh* in onze woning; hij is de vertrouweling van alle inwoners in het rijk van Minangkabau. Het zal voldoende zijn dat gij met U zessen gaat."

„Als gij op reis gaat" zoo vervolgde zij „moet gij ook den haan meenemen, den haan Kinantan met zijn langen staart, die over dag met uitgespreide vleugels neerstrijkt en des nachts zich verbergt (?) die uit de holte van de hand eet en uit de *boengŏ koekoe* drinkt. Het is de vlugste haan van het paleis en uit één ei gekomen met Biring Sanggoenani, den haan, die op den berg Marapi woont, die hoog in het hemelruim kraait, die van zephijrs leeft en bloemenwater drinkt en die nestelt op den talang *parindoe*, daar, waar de wilde vogels sterven en waar het nest is van de zwarte civetkatten.

Neem ook Goemarang mede. Goemarang heeft een dikken, vollen staart een zwart streepje in de hoeven, een sterk gevormde borst, zwarte lippen en onder de

tong een IJ-vormig teeken; zijn beenderen zijn zwaar gebouwd en hij heeft een snellen loop; hij wordt gerekend tot de Tedji-paarden en is een afstammeling van het paard *Samboerani.* Wat den haan Kinantan aangaat, deze is voor hanesporen onkwetsbaar.

Laat U tevens vergezellen van djoearö Medan Labiëh met een koker hanesporen en een streng bindgaren bij zich. 't Is niet noodig, dat ge er met U velen heen gaat; want het geheele rijk behoeft er niet mee bekend te zijn; Uw onderdanen behoeven niet te weten, dat gij het zijt en daarom behoeft ge slechts met uw zessen te gaan en kunnen si Barakat, si Baroeliëh en si Tambahi U volgen.

Zijt ge op de plaats van Uw bestemming aangekomen, mijn kind, tracht dan in overleg te treden met den Bandaharo; onderhoud U ernstig en in het geheim over alles met hem en laat Datoek zeggen, of het hem behaagt om mijn lieveling, Tjindoer Matö tot schoonzoon te nemen. In geval hij niet wil zou ik gaarne zien, dat niemand er iets van te weten kwam, opdat er voor U geen schande uit voortvloeie. Mocht hij daarentegen er wel toe bereid zijn, dan zal hij in hem slechts een zwakken steun vinden, want Tjindoer Matö is doodarm. Bespreek vooral ook de hoedanigheden en het karakter van uw jongeren broeder. Deze toch stoort zich aan niemand en als er iets is, dat hem niet aanstaat, dan gaat hij met zijn achterste naar boven staan, en spuwt, onder het uiten van allerlei brutale woorden, op den grond; hij is zeer driftig en in plaats van zich tot bedaren te laten brengen, wordt hij hoe langer hoe erger; hij heeft daarenboven een ongestadig humeur, spreekt anders dan een gewoon mensch, en zegt gewoonlijk iets, dat voor tweeërlei uitlegging vatbaar is of waarop niet te rekenen valt. Ik zeg dat zoo, omdat, indien er later iets met hem gebeurt, gij daardoor schande zoudt ondervinden en het dan zijn zou alsof ik aan anderen om hulp gevraagd had, maar daarbij toch mijn eigen zin heb gevolgd, en toch zou ik voor mij hem altijd bij mij willen houden."

„Ja, (antwoordde de Toeankoe)" als gij uw zin hadt, zoudt U gelukkig zijn, indien wij thuis mochten sterven, wij zouden alleen van huis naar de *tapian* mogen gaan en ons mogen verlustigen met balwerpen, paardrijden en vlieger oplaten. Nu dit echter niet zoo zijn kan, is uw hart niet tevreden. Als gij drukte en gejoel hoort, als gij verneemt, dat er vreugde is onder de jongelieden van mijn leeftijd en het te lang duurt, voordat ge weet wat er gaande is, dan gunt ge U den tijd niet den trap af te gaan, maar ge springt, zonder aan iets te denken, naar beneden. Daarom zal ik, om niet verder te gaan dan ik mag, maar alles aan U overlaten." Toen Boendo Kandoeng dit hoorde, begon ze te glimlachen zeggende: welaan mijn jongen! mijn eenige woudduif, voorwerp mijner zorgen, als ge zoo spreekt bevalt mij dit des te meer. Er is echter nog iets, n: 1: morgen ochtend wil ik alles klaar maken en djoearo Medan Labieh, die in Solok dalam woont, ontbieden. Daarenboven is Katjindoean ook niet hier."

Het was zoodoende reeds achtermiddag, schemering en eindelijk avond geworden, zoodat men de damar aanstak. In dien nacht werd er geen oog geloken maar leerde de moeder aan haar kind allerlei wetenschappen, die betrekking hadden

op het tegenwoordige zoowel als op de toekomst. Zoo leerde hij de *pindoedoek*, de *pilajah*, de *pigaring*, de *pigantar* en de *tjoetjo karakoetö*. Behalve deze werd hij ook onderricht in de kunst om zich in 't licht onzichtbaar te maken, tegenover een groote menigte vijanden plotseling te verdwijnen, zich te verbergen voor de punt van een vijandelijk wapen door juist en net zijn passen te maken en heel hoog op te springen; hij verkreeg de kennis om anderen in hun begeerten tegen te werken, booze harten tot bedaren en in zichzelf gekeerden tot spreken te brengen.

God vergunde hem kennis te krijgen van alles, wat er onder de zon is.

Daarna sprak Boendö Kandoeng: kom aan, mijn kind! luister nu goed hoe uw moeder aan al die kundigheden gekomen is. In vroeger jaren, toen ik U onder het hart droeg, had ik allerlei sterke begeerten, zoodat ik zelfs het hart van een krokodil verlangde te eten; doch waar ik den meesten trek naar had, was een *gading* klapper. Het behaagde God, dat ik alles kreeg en wel door toedoen van Salamat Pandjang Gombă*, een trouwen bediende van mij. Eenigen tijd daarna viel ik, zoo wat om vier uur in slaap en begon te droomen. Ik droomde dat er een Wali, de bezitter van de kabat te Mekkah, kwam. Zijn baard was een hesta lang, de schoonheid van zijn gelaat kan ik U niet beschrijven, doch de kleur ervan was fraai en geelwit; hij was van een middelmatige, uiterst bevallige gestalte en schitterde als een Chineesche spiegel, zoodat men den glans niet verdragen kon; zijn kleed en tulband waren wit en verspreidden een zeer aangenamen geur van zich evenals amber en muskus, even als kurkema en spijknardus. Hij stond aan 't hoofdeinde en sprak aldus: „Vorstin! Gij draagt een kostbaar kleinnood onder het hart, dat den naam heeft van Goemala Sati, dat in het vuur niet verbranden, in het water niet vochtig worden kan en bestand zal zijn tegen knijpen en knippen, kruisigen en steenigen. Zoodra het ter wereld gekomen is, zal het daar de plaats van God innemen; reeds gedurende zijn leven zal het een oerang Kiramat zijn, vorsten zullen er elken dag voor verschijnen; als men er te dicht bij komt, zal het met ongeluk treffen en wie het in den weg treedt, zal het met lamheid slaan; het zal de heerscher worden van dit rijk en over de inwoners van Poelau Pertjö zal het onbeperkt regeeren. Voorts, vorstin! als 't kind geboren wordt en in het leven blijft, is 't uw plicht er goed voor te zorgen. De naam en galar er van zullen dezelfde wezen en wel Oerang Moedö Soetan Roemandoeng; het zal een vorst zijn even aanzienlijk als die van Roem, van China en de Radjö Laoetan."

Toen mijn droom uit was, onwaakte ik. Ik keek rechts en links, doch bespeurde niets; wellicht was het dus een geest geweest, die een menschelijke gedaante had aangenomen of een duivel, die spreken kon. Ik was verwonderd en dacht dat het niet anders kon, of de droom had een beteekenis; het scheen mij toe alsof het een gunstbewijs was van God, die mij iemand gezonden had om mij te onderrichten, en dat het dus de woorden van een vriend Gods waren."

De Toeankoe glimlachte, toen hij die woorden hoorde.

Dien ganschen nacht deed men geen oog meer dicht en toen het zoowat acht

uur in den morgen was, zeide Boendŏ Kandoeng: „kom aan, Barakat! ga nu djoearŏ Medan Labieh halen in de kampong Solok Dalam. Hij is opgegroeid in het hanenkloppen; het is hem een verbod om bij 't partuur maken van hanen, bedrogen te worden en hij geeft geen draadje toe. Zeg hem, dat ik bevolen heb, dat hij hier komt en hij niet talmen mag. Laat hem ook een koker met hanesporen en een kluwen garen meebrengen."

Toen si Barakat dit bevel ontvangen had, ging hij naar beneden en liep op een drafje weg. Zoodoende kwam hij eindelijk in de kampoeng, waar djoearŏ Medan Labieh woonde, dien hij toevallig op het erf aantrof, bezig zijnde met het slijpen van hanesporen en het uitpluizen van bindgaren. Toen de djoearŏ zag, dat er iemand gekomen was en hij si Barakat bespeurde, viel de hanespoor hem van schrik en verbazing uit de handen, terwijl het bindgaren in de war raakte.

Vervolgens zeide hij: „waar gaat gij heen Barakat, wat heeft Boendo Kandoeng bevolen? Heeft wellicht mijn laatste uur geslagen?"

Si Barakat glimlachte op deze woorden en zeide: „wees niet bevreesd Datoeă[5], zoo iets is volstrekt het geval niet, maar er is iets anders, wat onze gebiedster heeft gelast n. l. of ge zoo goed wilt zijn U oogenblikkelijk naar haar heen te begeven?

Bovendien heeft Boendŏ Kandoeng bevolen, dat gij een koker met hanesporen en een kluwen garen zoudt meebrengen. Gij moogt ditmaal niet talmen."

Djoearŏ Medan Labiĕh, dit vernomen hebbende, ging de toebereidselen voor zijn vertrek maken; hij pakte zijn kleederen bij elkander en begaf zich op weg, gevolgd door si Barakat. Beurtelings voor elkander loopende, naderden zij al meer en meer en kwamen eindelijk bij den hoofdingang, waar zij den weg naar de vorstelijke woonplaats insloegen. Nadat zij op het erf gekomen waren, ging djoearŏ Medan Labiĕh, gevolgd door si Barakat naar boven en, Boendŏ Kandoeng gewaar wordende, zei hij nederig: „duizendmaal vergiffenis! ik ben zeer beangst, wat U te gebieden moogt hebben!"

Dit hoorende sprak de moeder: „wel djoearŏ Medan Labieh! wacht een oogenblik, ik wenschte U te spreken;" waarop zij vervolgde: „gij Baroelich! moet den jongen gaan zoeken, Kantjindoean, mijn oogappel. Ik heb zoowat drie dagen geteld, dat hij dit erf niet betreden heeft; en het schijnt nu eenmaal mijn lot te zijn, dat mijn kind van een geheel buitengewoon gedrag is Er gaan dagen en zelfs maanden voorbij, dat hij deze woning niet ziet; het is alsof hij geen rust in het paleis heeft, hij maakt het iedereen lastig, weet niet wat hij wil, denkt niet aan de omstandigheden, waarin hij verkeert en doet niets dan spelen en alle woningen, de een voor de andere na, binnenloopen."

Hierop zeide Kambang Bandahari: „'t is wel waar, dat moeder te ver gaat in haar liefde voor Katjindoean en hem geheel bederft. Wat mij betreft, reeds sedert lang doe ik niets anders dan voor en na rijst koken en de bijspijzen wegnemen en weer door andere vervangen; de kommen breken in de *hidangan*, omdat zij zoolang staan moeten, wachtende op dien grooten mijnheer; en toch, als ik maar een weinig

nalatig ben, kijkt U reeds donker. Ik voor mij zou, indien het U niet hinderde, liever niets met hem te maken willen hebben; en ik zou zelfs de sirih in de beteldoos klaarmaken en naar de balai brengen, om Katjindoean wegens zijn slecht gedrag uit de negorij te verwijderen.

Natuurlijk zal, zoo moeder lang in het leven blijft, alles gebeuren, wat hij doen wil, hij zal al zijn plannen ten uitvoer brengen en ongestoord zijn gang gaan; hij zal telkens nieuwe kleeren willen hebben en niet dulden kunnen, dat er maar een zoompje gekreukt is of dat zijn baadje slechts een weinig naar zweet ruikt; en als er maar het geringste aan ontbreekt, zult gij er ander voor in de plaats geven. Het gevolg daarvan zal zijn, dat Tjindoer Matŏ, klein zijnde verwend geworden, op lateren leeftijd zich door zijn luimen laat regeeren en als Boendŏ Kandoeng dan komt te sterven zal er niets van hem te recht komen en niemand zal van hem willen weten."

De moeder zeide daarop: „Kom, Kambang Bandahari zoo moet gij niet spreken, want hij mocht het eens hooren. Hij is, zooals gij zelf bespeurd hebt, zeer trotsch en daar hij sterk en gezond is, zou hij wellicht wegloopen en ons vergeten. Bemoei er U dus liever niet mede!"

Hierop zweeg Bandahari stil.

Vervolgens hernam Boendŏ Kandoeng: „Kom Baroeliĕh! ga nu mijn kind!" Si Baroeliĕh sprak nu: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! waar toch moet ik hem zoeken, het zal mij onmogelijk zijn hem te vinden, wijl wij niet weten of hij stroomop of afwaarts gegaan is. Men kan immers nooit met zekerheid zeggen waar hij is; hij is evenals een sprinkhaan op de katjang, en heeft veel van de vogels op de eilanden, die overnachten, waar zij tegen den avond aankomen; steeds allerlei plannen vormende, brengt hij er nooit een ten einde; want hij is te onrustig.

Toen de moeder dit hoorde, zeide zij: „welaan Baroeliĕh, wat dat aangaat, kan ik U op de hoogte stellen. Tjindoer Matŏ zal wel dààr zijn, waar de *hadap* klinkt; daar waar veel jongelieden bijeen zijn en op de *rabab* gespeeld wordt. Zoo ge hem echter daar niet vindt, mijn kind! dan moet ge eens zoeken op de plaats, waar men zich bezighoudt met balspelen, of waar vliegers opgelaten worden; daar waar men schijfschiet of de schermmeesters zich vermeien in het wapenspel; daar, waar gejoel en getier is. Mocht hij echter ook daar niet zijn, loop dan door naar de vlakte van Sariboelan, de plaats, waar men zich oefent in het toebrengen van steken met lansen, waar men balanceert en schilden kruist. Zoo gij hem ook daar niet aantreft, zoek dan verder te Padang Pandjang rechts van Periangan, want daar houdt de jeugd zich bezig met paardrijden."

De Toeankoe voegde erbij: „zeg Baroeliĕh! ga eerst zien op de vlakte van Kajoe Tanam, waar hij volgens mijn gedachte zal heen gegaan zijn om bal te spelen en vliegers op te laten; want van daag is het Maandag en dan komen daar velen uit den gegoeden en adelijken stand bijeen. Indien hij daar niet is, zoek dan op de markt te Manggojang en vindt ge hem ook dààr niet, ga dan maar ergens anders kijken."

Na dit bevel ontvangen te hebben liep si Baroeliëh op een drafje weg en kwam hij eindelijk in den omtrek van Kajoe Tanam's vlakte, waar men zich, terwijl er een zacht windje waaide, verlustigde in het balspel en het oplaten van vliegers.

Eenige oogenblikken later hoorde hij het gegons der vliegers en toen hij nu naar de hoogte keek, zag hij ze daar als vleermuizen in de schemering, rond-dwarrelen. Baroeliëh liep door, het begin der vliegerkoorden zoekende en na een oogenblik gaans kwam hij bij de menigte, die onder het geboomte bij Kajoe Tanam aan het schreeuwen en joelen was. Dit kon wel niet anders, want de jonge-lieden uit den gegoeden en aanzienlijken stand waren er aan het pret maken; natuurlijk omdat zij rijk waren, uitgedoscht in allerlei kleeding.

Toen Tjindoer Matŏ si Baroeliëh gewaar werd schrikte hij zoo hevig, dat hij het koord van zijn vlieger onwillekeurig liet vieren. Van angst hikkende zeide hij: „waar gaat gij heen Baroeliëh? Wat mag er met moeder gebeurd zijn? Wordt zij door zware hoofdpijn geplaagd of is de Toeankoe onwel geworden? want deze drie nachten heb ik onrustige droomen gehad."

Deze woorden hoorende sprak si Baroelieh eerbiedig: „vergiffenis mijn jeugdige meester, er is niets van dat alles! Onze oude gebiedster heeft alleen maar bevolen, dat wij huiswaarts zouden keeren en wij niet mochten talmen en dit bevel kom ik U overbrengen."

Toen hij dit hoorde liet Tjindoer Matŏ zijn vliegerkoord los en nadat Baroeliëh het opgenomen had ging hij, gevolgd van dezen naar huis. Met onrust in het hart zich voortspoedende, naderde hij allengs het pad, dat naar het vorstelijk verblijf leidde en nadat hij op het erf voor de woning gekomen was, klom hij naar boven. Op dit oogenblik begonnen de dieren, die hij er uit liefhebberij op nahield allerlei leven te maken; zijn aap bootste de luit, zijn moesang de trom na; zijn beo begon op weemoedige wijs te neuriën, zijn pauw zat op het dak de vleugels uit te schudden, en de haan Kinantan met zijn langen staart begon te kraaien, zoodat het geluid door het luchtruim weergalmde.

Daar keek Boendŏ Kandoeng op wie er was en Tjindoer Matŏ bemerkende, zeide zij, „verlenger mijns levens, pees van mijn hart, geneesmiddel tegen vermoeie-nis; verdrijver van de koorts; *sidingin* ter verkoeling op het hoofd gelegd; bovenste deel van mijn hart; ingesloten milt, gij die geslepen, kundig en bekwaam zijt, wiens lippen steeds zoete taal uiten; gij die gelijk zijt aan den vlugsten haan van den galanggang, de limpapèh in onze groote woning, de vertrouwde van iedereen; mijn vadertje, zijt gij eindelijk toch gekomen!"

Hierop sprak Tjindoer Matŏ, „vergiffenis moeder; vergiffenis Toeankoe Dui-zendmaal smeek ik vergiffenis aan den verheven gebieder van het rijk, wiens beve-len ik met nederigheid zal ontvangen."

„Wel aan mijn jongen" hernam de moeder, „ik heb U door Baroeliëh laten roepen omdat ik, volgens mijn gedachte, een goede tijding vernomen heb. In Soengai Tarab, en wel in de Kampoeng Koerimbang Batoe Alang heeft de Banda-

harŏ reeds sedert drie maanden een galanggang opgericht, ter eere van zijne dochter, prinses Lenggŏ-Geni, met het doel zich een schoonzoon te zoeken. Geen vorst of hij is er, geen soetan of hij kwam er heen; en van daar dat ik op het denkbeeld gekomen ben, dat het goed zou zijn, indien mijn kinderen een blijk van belangstelling gaven met er ingelijks te gaan kijken. Ofschoon ge niet uitgenoodigd zijt, is het toch goed, dat ge er uit U zelven heen gaat, want de Bandaharŏ zal daar nog meer over in zijn schik zijn. Neem djoearŏ Medan Labiëh mede, benevens mijn haan, een koker met hanesporen en een kluwen garen."

Op het hooren dezer woorden begon Tjindoer Matŏ te schaterlachen, terwijl hij zeide: „Wat heeft U toch gedroomd, dat gij zoo in uw schik zijt! Gelieve echter eerst eens goed over uw plan na te denken. Vertrouwt gij het werkelijk ons daarheen te zenden of is 't u onbekend, dat het gewoonte in Soengai Tarab is, dat de vorsten van den morgen tot den avond bedriegerijen en onrechtvaardigheden plegen, dat zij tuk zijn op allerlei zwendelarijen en men er niets doet dan vechten en krakeelen. De vreemdelingen, die er komen, wie ook, ontzien zij niet doch verkoopen zij op staanden voet, den koopprijs uitmakende in hun tegenwoordigheid, ja zelfs hun eigen vrienden bedriegen zij, en daarom vertrouw het toch niet moeder! want als er personen zooals wij in Soengai Tarab komen, dan loopt dit altijd slecht voor hen af, (dan worden zij, slim zijnde, gedood en dom zijnde verkocht, terwijl men ze als betaalmiddel bezigt, indien zij zich de eene of andere vrijheid veroorloven). Heeft moeder ons dan niet meer lief, moeder, die dag en nacht bezorgd voor ons was, toen wij doodarm waren, en die ons behoedde voor het minste leed? (als maar een enkele mug ons hinderde, joeg moeder deze weg.) Wij voor ons denken er anders over en hopen dat gij de liefde voor ons, die gij van jongs af hebt grootgebracht, volmaken moogt door, indien zulks kan, overal bevel te geven om een groote hoeveelheid padi te koopen die wij, op ons gemak levende, kunnen opeten; benevens zes of zeven potten met olie als vooraad voor dit paleis. Laat ons niet weggaan, doch na een kalm en rustig leven hier in uw woning sterven. Dan eerst zal ook uw wensch vervuld zijn." (*)

Toen de Toeankoe dit hoorde, begon hij te glimlachen en zeide: „vergiffenis moeder! doch over hetgeen si Boejoeng gezegd heeft, moogt u eerst wel goed nadenken, opdat gij later geen berouw zult hebben; want moeder heeft nu zelf gehoord, wat hij verklaard heeft, en hij is vroeger reeds naar Soengai Tarab geweest. De bewoners daar zijn zeer slecht, zij houden zich bezig met plunderen, sluipmoorden en vergiftigen en iedereen door mooie praatjes en vleierijen te bedriegen. Moeder koestert toch nog liefde voor ons, die zij van jongs af heeft grootgebracht, en mag daarom niet zoo roekeloos wezen!"

(*) De wensch van Tjindoer Matŏ is naar Soengai Tarab te gaan; daarom maakt hij gebruik van het zoogenaamde *kias*.

Het gelaat van Boendö Kandoeng betrok op 't hooren van deze woorden." „Mijn lichaam, zoowel als mijn mond zijn voor het ongeluk geboren," zeide zij „en toch kan ik mijn gevoelens niet uitdooven. Soetan Roemandoeng en Tjindoer Matö hebben, hetgeen ik welgemeend zeide, kwalijk opgenomen en oprecht gesproken woorden hebben twist uitgelokt. Tot nu toe had ik meer vertrouwen, dat gij den naam van mensch waardig waart. Luistert eens goed, doet de ooren goed open en neemt ter harte, wat ik zeggen zal. Er zijn zesderlei menschen: ten eerste zij, die den naam van mensch hebben, ten tweede nagemaakte menschen, ten derde zij, die het voorkomen van menschen hebben, ten vierde zij, die op menschen gelijken, ten vijfde zij, die menschen en ten zesde zij, die werkelijk mensch zijn. Hoort nu goed toe, nagemaakte menschen zijn b. v. afgodsbeelden; het uiterlijk voorkomen van een mensch heeft b. v. datgeen, wat van verre zichtbaar is, maar nog niet onder bepaalde vormen kan gebracht worden; schijnmensch zijn zij, die zich voordoen als bewegelijke beelden, die zich alleen bewegen wanneer zij in beweging gebracht worden; menschen zijn zij, die slechts van gewone zaken op de hoogte zijn; doch werkelijk menschen kan men eerst hen noemen, die verstand hebben van hetgeen openbaar of geheim is; die het onderscheid kennen tusschen den dienstbare en den gebieder; die weten waar begin en eind van iets is; die het wettige van het onwettige onderscheiden; die verschil maken tusschen het verdienstelijke en noodzakelijke; die grondstellingen van voorschriften kunnen onderscheiden. Dat zijn eerst ware menschen!"

Beiden glimlachten toen zij bemerkten, dat Boendö Kandoeng uit haar humeur was en zeiden: „vergeef 't ons moeder! wat U beveelt willen wij ten uitvoerbrengen; wat gij ook gebieden moogt, wij zullen gehoorzamen!"

De moeder zweeg nu een oogenblik stil en djoearö Medan Labiëh, die dien woordenstrijd gehoord had, sprak ook niets, daar hij ten zeerste bevreesd was.

„Komaan, Kambang Bandahari!" hernam de moeder, „gij mijn steun, sleutel van mijn schatkist, gij, die alles in dit paleis bestiert! en ook gij Kambang Boengö Tjinö, Anggoen Tjandai nan Goerawan en Tjatjau bangai hati, haast U alles in gereedheid te brengen, daar de zon nog niet hoog aan den hemel staat.

Kambang Bandahari n. l. moet naar het binnenvertrek gaan, den sleutel van mijn schatkist nemen, de doos van paarlemoer openmaken en daar de kris Madang Geri uitnemen. Wees er echter hoogstvoorzichtig mede, want als gij er over henen stapt, dan brengt zij ongeluk aan en als gij voorbij haar heen loopt, dan maakt zij de beenen krachteloos. Zij is ingewikkeld in een stuk geel lijnwaad. Neem er ook de andere uit n. l. de Samponö gandjö erah, die omwonden is met een blauw stuk doek en waarschijnlijk in de ivoren doos ligt. Haal dan ook de *tjintjin tjanago* in welks edelgesteente zich alles scheef afspiegelt en waarop de aarde en hemel afgebeeld staan. Men weet niet of zij van goud of van zilver, van rood dan wel van geel koper is; zij schittert met allerlei kleuren en is tot dus ver nog nooit gebruikt geworden. Deze ring is een erfenis van den vorst van Roem en door hem achter-

gelaten, toen hij mij is komen bezoeken. Neem dan ook nog het donkergekleurde sandelhouten kistje, dat aan het boveneinde van de bewaarplaats onder de legerstede staat en haal daaruit twee stel kleederen, die volgens uw gedachte voor deze gelegenheid geschikt zijn!"

Kambang Bandahari dit hoorende, legde vuur op de rookpan, ging naar het middenvak van de woning en trad in het binnenvertrek, dat zij met benzoë berookte en met geel gemaakte rijst bestrooide; waarna zij, onder het doen van een schietgebedje, den sleutel omdraaide en vervolgens de uitrustingen van hare plaats nam. Toen zij alles had, daalde zij af naar de soerambi om ze Boendŏ Kandoeng aan te bieden met de woorden: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! hier zijn al de kleederen!"

Hierop zeide de moeder: „Goed! Komaan nu Kambang Bandahari, Kambang Boengŏ Tjinŏ en Anggoen Tjandai nan Goerawan, maak nu verder alles in orde, terwijl het nog niet laat is; want mijn kinderen zullen op reis gaan en vreemde, oorden bezoeken, waar zij geen hulp te verwachten hebben.

Kambang Boengŏ Tjinŏ dit hoorende, antwoordde; „vergiffenis moeder! de rijst is reeds in de hedang en de *goelai* al klaar, zoodat men slechts behoeft op te dienen."

De Toeankoe zette zich nu aan tafel, daarin gevolgd door Tjindoer Matŏ, djoearŏ Medan Labiĕh, si Barakat, si Baroeliĕh en si Tambahi, die allen met hem meegaan zouden. Nadat men gegeten en gedronken en ook een betelpruimpje genuttigd had, sprak Boendŏ Kandoeng: „Welaan Barakat en Baroeliĕh! haalt nu Goemarang, (Goemarang met zijn dikken staart, gestreepte hoeven, breede borst, wiens lippen zwart en wiens tong van een IJvormig teeken is voorzien; wiens beenderen uit één stuk bestaande, gelijk zijn aan ivoren *pintjoeran's*, die dik in het vleesch zit en snel kan loopen, die gerekend wordt tot de Tedjŏ paarden en een afstammeling is van Samboerani) en breng dan ook te gelijker tijd zijn tuig mede. En gij si Barakat kunt daarna Balang Kandai halen."

Op dit bevel ging si Barakat heen en bracht Balang Kandai op het erf; hij had tevens olie en een kam bij zich en begon Goemarang en Balang Kandai in te wrijven en te kammen. Toen hij hiermede klaar was, sprak Boendŏ Kandoeng: „Welaan, Goemarang! zij gaan allen op reis en ge zult nu voor de eerste maal in den vreemde gaan; ge zult als gast de kampoengs binnentreden en Soengai Tarab n. l. Koerimbang Batoe Alang, bezoeken. Ge moogt nu niet buiten het spoor gaan en de planten vertrappen, noch volgens eigen begeerten handelen; want gij zijt daar in een vreemd land en zoudt mij, als ge zoo deedt, beschaamd maken."

Bij 't hooren dezer woorden begon Goemarang te hinniken. „Balang Kandai!" hernam de moeder weder, „luister goed toe en wees voorzichtig in uw loopen; als ge meegaat, dan moet gij steeds achterblijven, ge moogt geen stap vooruit gaan en Goemarang niet voor de voeten komen, maar altijd blijven volgen!"

Dit hoorende, begon ook Balang Kandai te hinniken. Nu ging de moeder

naar boven en zeide: „Komaan, mijn jongen! mijn eenige woudduif, voorwerp mijner zorgen, mijn eenigste strik die, stuk gaande, niet meer hersteld kan worden, mijn eenig kind dat geen weerga heeft en van vlekkelooze afkomst is! Kom, trek uw kleederen aan, mijn lieveling, hier zijn ze!"

De Toeankoe richtte zich bij deze woorden op en stond zoo recht als een kaars. Vervolgens begon hij zich te kleeden. Hij trok een lange broek aan van Halahansch naaisel en Manangkabausch snit; het waren geen valsche edelgesteenten, die er aan waren, maar echte, die bij honderden aan de pijpen zaten, terwijl de band met duizenden brillanten schitterde, Dalama' Makah geheeten; juweelen en saffieren fonkelden er op als gloeiende kolen in de duisternis, zoodat men er de blikken voor moest neerslaan, evenals voor het zonlicht. In vroeger tijd had Boendŏ Kandoeng deze broek geweven met het stille voornemen ze aan den vorst van Roem ten geschenke te geven.

Nadat de vorst zijn broek aangetrokken had, deed hij zijn kain aan. Deze had een goudgele kleur en een fraai bewerkten zoom van een span breedte; het patroon er van was een hesta groot en doorwerkt met gouddraad; zij was van een onschatbare waarde, een handbreedte er van kostte wel tien *amas* en een span wel vijf thail, terwijl men voor haar geheel wellicht een heele negorij had kunnen koopen. Het was een nabootsing van de kains in den hemel, die den naam van Sandoesin dragen en het had in moeders bedoeling gelegen haar cadeau te doen aan den vorst van China.

Na de kain trok de vorst zijn baadje aan, dat een fraaien weerschijn had en uit veelkleurige driehoekige stukjes fluweel was vervaardigd, terwijl de opgezette zijstukken onder de armen van gouddraad waren; het was een maaksel van Djambak Djamboe Erang, en afgezet met bloedkoralen, waartusschen saffieren en katoogen; het was onvergelijkelijk schoon en vroeger door Boendŏ Kandoeng bestemd geweest als geschenk voor den vorst van Atjeh.

Toen de Toeankoe zijn baadje aangetrokken had, deed hij zijn gordel om van zeven hestas lengte met passement en gele franjes en van Arabisch maaksel. De stof ervan was gesponnen door *oerang barparoeh*, uitgeplozen door *oerang barisang* en geweven door de *garagasi*; in het water was er de eerste hand aan gelegd en in het vuur was hij afgewerkt; als men hem oprolde, was hij zoo groot als een nagel en uitgerold besloeg hij een koninkrijk; het was een oud familiestuk, oorspronkelijk van Roem afkomstig en meegebracht door de zwaluwen.

Daarna zette de Toeankoe een destar op met diamanten ingelegd, en deed daarom een doek met gekleurde strepen van zeven hesta's lengte, schitterende van loovertjes, waartusschen saffieren en katoogen en omzoomd met gouden boorlint; als zij door den wind in beweging gebracht werden, veroorzaakten zij een zacht koeltje; als de kwasten zich bewogen, boog zich de groote menigte, die opgetogen stond, waar de destar slechts even zichtbaar werd.

De Toeankoe deed een ring aan, die den naam had van *Tjinagŏ taroeăhan* en

waarin een edelgesteente zat, dat alles scheef terugkaatste, en bij welks flonkering de onderdanen op de knieën vielen.

Tusschen den buikband stak hij de heilige kris, *Madang Geri* geheeten, die hinnikte als hij in de schede gestoken en bromde als hij er uitgetrokken werd; zij was overdekt met vlammen en vlekken, waartusschen kleine spatjes; haar lemmet en *gandjŏ* bestonden uit één stuk, terwijl de punt ervan zich zelve gedraaid had, en vol vergif zat; als dit lemmet een weinig van de gandjŏ afweek, dan was er een jaar onafgebroken droogte, zoodat alle planten stierven; in geen enkele maand viel er een drupje regen, zoodat de kikvorschen en schildpadden omkwamen en de garnalen dood bleven tusschen de steenen; dan droogden de beekjes uit, de *poejoeăh's* en de *pikau's* kwamen om en de *bilalang's* sprongen zich dood. Het vergif, dat er aan zat, was van den hemel afkomstig en als iemands schaduw daarmede slechts in aanraking kwam, moest hij dit reeds met zijn leven boeten; als het spoor van iemand er door getroffen werd, dan had dit reeds den dood ten gevolge. Zij behoefde nooit tweemaal in het lichaam te dringen; zij was gelijk aan het ijzer *koeroesani* en klonk uit zich zelve.

Toen de Toeankoe zich eindelijk gekleed had sprak Boendo Kandoeng: „kom-aan, Katjindoean! kleed U nu ook vadertje! terwijl het nog niet laat is. Hier zijn al uw kleederen; ik wil eens zien, hoe gij er uit ziet!"

Op deze woorden maakte Tjindoer Matŏ zijn sembah en ging zich kleeden.

Hij trok een lange broek aan met driehoekige stukjes aan den binnenkant der pijpen, die van af den zoom tot aan den band met een groote menigte glaasjes versierd waren; het patroon ervan bestond uit driehoeken; het naaisel was Boeginеesch en het snit Mangkasaarsch; terwijl de stof ervan geweven was door prinses Dandani, de dochter van den vorst aldaar, die het, toen hij vernomen had, dat de Toeankoe den rijkszetel had beklommen, ten geschenke gezonden had. Dit was de afkomst ervan. (1)

Vervolgens deed Tjindoer Matŏ een kain aan, vervaardigd van effen zijde, afkomstig uit Atjeh en in de breedte doorweven met goud en zilverdraad en zijde van Patani. Zij was gemaakt door bewoners van Balati en kon verschillende kleuren aannemen, zoodat zij blauw scheen, als zij rood en geel, als zij blauw was. De stof ervan was geweven door Maădjib, de dochter van den vorst van Djohor, die hem den Toeankoe had toegezonden, toen hij vernomen had, dat deze rijksbestierder geworden was.

Hierna trok Tjindoer Matŏ een baadje aan doorweven met gouddraad en met lange mouwen; de zijstukken onder de armen waren van een afstekende kleur en afgezet met bloedkoralen. Als 't slechts even door de zon beschenen werd, dan schitterde het met zeven kleuren, en was dan schoon zooals de glans op de vleugelen van de *koembang djati*. Nu eens had het een kleur als purper dan weder was het donkerrood. Het was geweven door prinses Gandam Saerah, de dochter van den vorst van

---

(1) Deze laatste zinsnede is, in de vertaling in 't vervolg weggelaten.

Bangkalis en door deze ten geschenke gezonden, toen hij vernomen had, dat de Toeankoe als vorst gehuldigd was.

Hierover deed hij een tweede baadje, terwijl hij om de lendenen een zijden band bond van zeven hesta's lengte en met schitterenden glans. Hij zette een destar op, doorstikt met bloemen en met figuren van goudwater beschilderd, waardoor zilveren strepen liepen. Het was het maaksel van prinses Dandani de dochter van den vorst van Moehamad Bandar, die hem aan den Toeankoe had geschonken op de tijding, dat deze tot vorst verheven was.

Vervolgens zette Tjindoer Matŏ nog een destar op, welks purperkleur verkregen was door hem eerst in *kasoembŏ*, die tweemaal overgehaald was, en daarna in Atjehsche indigo te dompelen. Als hij in het water gestoken werd, dan werd hij niet nat; in het vuur kon hij niet verbranden en door het dragen niet verslijten; hoe langer men hem gebruikte, hoe meer hij waard werd; het stiksel ervan stelde tjangkasbloemen voor, waartusschen jonge loten van de pandanbloem geteekend waren. Kambang Moelia, de dochter van den koning van Siam, had hem geweven en deze laatste had hem, op de tijding dat de Toeankoe den troon beklommen had, toegezonden.

Na zich gekleed te hebben, stak hij een kris, *Samponŏ gandjŏ erah* geheeten, tusschen den gordel. Als men haar dwars droeg, dan geleek zij een wouddnif, die naar beneden schoot; zij was gepolijst op Malaka en had twee en een halve kromming. De punt ervan had zich zelve gedraaid en tusschen de pangoer's waren kleine scheurtjes. Zij maakte twee dooden tegelijk, omdat het een verbod voor haar was slechts één mensch om het leven te brengen. Zij stak uit zich zelve; bloed was het middel om er de roestvlekken van te verdrijven en vleesch om haar schoon te maken; beenderen werden door haar vermorzeld en in het vleesch drong zij zachtjes door. Zij was als geschenk gezonden door den sultan van Malaka, toen deze hoorde, dat de Toeankoe den rijkszetel beklommen had.

Eindelijk stak hij een ring aan den vinger met een juweel *Hakik Soeleman* er in, *Goemala Sati*, geheeten.

Toen nu de Toeankoe en Tjindoer Matŏ gereed waren met zich te kleeden, zeide Boendŏ Kandoeng glimlachende: „Welaan Kambang Bandahari en Kambang Boengŏ Tjinŏ, hofjuffers en verdere bewoners van dit paleis! komt nu allen hier en laten wij ons verlustigen in het aanschouwen van den hemel op aarde!"

Op het hooren van deze woorden verschenen alle paleisbewoners, en nu sprak Boendŏ Kandoeng: „Welaan, mijn jongen, mijn eenige woudduif, voorwerp mijner zorgen! en ook gij mijn jongste, mijn lieveling, vertrouweling in het paleis, *sirih gadang* van uw moeder! Een uwer is de maan en een de zon en indien ik niet dacht verkeerd te handelen, hoe weinig ook, dan zou ik geen voetstap van u scheiden willen, daar gij 't dierbaarste zijt, wat ik bezit."

Toen Kambang Bandahari dit hoorde, zeide zij: „Vergiffenis Boendŏ Kandoeng! doch spreek toch niet zoo, want gij zult Tjindoer Matŏ nog meer bederven."

"Kambang Bandahari!" hernam de moeder, "laat hem maar stil zijn gang gaan en bemoeien wij ons niet met hem. Het zou kunnen zijn, dat ik sterf als de Toeankoe op reis is naar Soengai Tarab (en daarom wil ik u nu maar alles zeggen.) Als gij in Soengai Tarab zijt aangekomen en de *adat limbagö* nauwkeurig onderzocht hebt, dan moet blijken, dat de vorsten van hetzelfde gevoelen zijn omtrent hun hooge waardigheid, de aanzienlijken het eens zijn in hunne bevelen, de oerang toeŏ omtrent de uitvoering der wetten, want als dat niet meer zoo was mijn vadertje! dan zou dit rijk in groote ongelegenheid komen. Neem gij dus en allen, die met U meegaan zullen, ook deze les nog ter harte.

Wat de hoedanigheden der vorsten betreft, die zijn van tienderlei aard: ten eerste moeten zij flink en dapper zijn; ten tweede aangenaam van voorkomen; ten derde verstandig; ten vierde kundig; ten vijfde voorzichtig in het spreken; ten zesde niet achteloos; ten zevende standvastig in hun denkwijze; ten achtste geduldig; ten negende niet te veel, doch ook niet te weinig verlangen en ten tiende het maatschappelijk standpunt van hun onderdanen in het oog houden. Indien een vorst hieraan voldoet, dan bestaat zijn geluk voor eeuwig."

Hierop vervolgde zij: "en ook gij Katjindoean, zult op reis gaan en dan dienst doen als panghoeloe. Daarvoor hebt gij zes zaken te onthouden: een panghoeloe moet verstandig, rechtvaardig en edelmoedig zijn; niet te toegevend, maar ook niet te streng; hij moet vriendelijk in zijn spreken, behoedzaam in zijn raadgevingen en geduldig zijn. Panghoeloe's die zoo zijn, zijn voor immer gelukkig."

"Wat U betreft, djoearŏ Medan Labiëh!" zoo vervolgde zij, "van hen, die mee op reis gaan, zijt gij gelijk een hoeloebalang in 't gevolg van mijn zoon en zulk een moet vierderlei hoedanigheden bezitten: hij moet moed hebben, voorzichtig zijn in het spreken, de gevolgen weten van hetgeen hij doet en inschikkelijk wezen. Wie op deze wijze hoeloebalang is, is voor immer gelukkig."

"Verder djoearŏ Medan Labiëh, en gij met U drieën si Barakat, si Baroeliëh en Tambahi! gij zult zijn even als zijn speelgenooten en die moeten op zes zaken letten: zij moeten getrouw zijn aan hun beloften en in hun daden tegenover hun kameraden en vrienden; zindelijk op hun kleeding en lichaam; vriendelijk in hun spreken; aangenaam van voorkomen, verstandig en oprecht. Zulke jonge lieden zullen voor immer gezegend zijn. Daarenboven, mijn kinderen! brengt de waardigheid van een man mede, dat hij overdag slaapt en des nachts waakt; dat hij altijd van wapenen voorzien is; dat hij krachtig is in hetgeen hij doet; rechtvaardig in het oordeelen en voorzichtig met zijn tong; want deze is gelijk aan een tijger, daar er gevaar op huisvest. Bij het loopen moet hij goed letten, waar hij de voeten zet; want daar deze ons overal heen brengen, kunnen zij onze vijanden worden. Zoolang ik leef zal ik u omtrent dit alles op de hoogte brengen."

Gelijk gekleed zijnde hadden de Toeankoe en Tjindoer Matŏ bijna hetzelfde voorkomen, en toen Boendŏ Kandoeng zich verdiepte in de beschouwing van hen,

gevoelde zij een mengeling van vreugde en droefheid en geraakte zij geheel in twijfel, wat zij doen zoude.

Boendŏ Kandoeng stond op en liep hevig snikkende en steeds bedroefder wordende van het midden naar den wand en van daar naar het oppereinde van de zaal, om vervolgens weer in de Soerambi terug te keeren en, zich afkoelende met haar waaier, sprak zij in zich zelve: „ik zal er een eindeloos berouw van hebben en te midden daarvan sterven en toch, hoe langer ik er over denk, hoe meer ik talmen zal hen van mij te zenden en doe ik dit niet, hoe kunnen zij dan gaan!"

Toen dit eenige oogenblikken geduurd had, sprak zij: „komt mijn kinderen! gaat nu! daar het nog niet laat op den dag is. Het vreemde land, dat gij bezoeken zult, is ver en de weg er heen zeer onherbergzaam."

Dit hoorende stonden de Toeankoe, Tjindoer Matŏ, djoearŏ Medan Labiĕh, Barakat, Baroeliĕh en Tambahi op en zeiden: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! wij zullen thans gaan."

De Toeankoe ging nu naar beneden en toen hij de trap afklom, begonnen zijn lievelingsdieren hun kunstjes te vertoonen. Op de eerste sport zijnde, begon zijn moesang met het *biloeari;* bij de tweede begon de aap de luit na te bootsen; bij de derde liet de beo een weemoedig lied hooren; bij de vierde zat de papegaai de Klingaleezen na te praten; bij de vijfde zat de *salindi djantan* te roepen, de gespikkelde *tanan* zat met den snavel te knappen, de koperkleurige woudduif kirde, de bruine kwartel schreeuwde en de katitiran met den kraag koerde. Toen de Toeankoe op het voorplein was, bogen zich alle gewassen op het veld; de rand van het dakboog zich naar boven om en de steenen neuten verschoven van hun plaats. Eensklaps liet zich een enkele donderslag hooren en werd het zwerk door den bliksem verlicht; de glans weerkaatste aan de overzijde der rivier tot Goedam Balai Djangga en vervolgens tot aan Boekĭ' Gomba', zoodat de menigte God begon aan te roepen.

De Toeankoe besteeg si Goemarang en ging zitten op een gouden zadel, ingelegd met soeasŏ, geschakeerd met zilver en rondom afgezet met edelgesteenten; de leidsels waren van gevlochten zilverdraad, de buikriem van zijde afkomstig van Patani; de *tatah koendai* was van uitgeslagen goud en vervaardigd door de bewoners van Sianok Kotŏ Gadang; de riemen aan de stijgbeugels waren voorzien van kwasten en van Siameesche stof met gekleurde strepen; de staartriem was van fluweel, doorwerkt met gouddraad en de schellen waren van uitgeboord metaal, een maaksel van Agam Balai Goerah.

Vervolgens steeg ook Tjindoer Matŏ te paard en de Toeankoe benevens Tjindoer Matŏ reden weg. Wat djoearo Medan Labiĕh betreft, hij had den haan Kinantan onder den arm, Barakat hield de lans, Baroeliĕh droeg het regenscherm en Tambahi het goud, dat op den haan moest ingezet worden.

Nadat de Toeankoe Goemarang aangespoord had, begon hij eerst te galoppeeren om later in telgang over te gaan. Als men het paard hoorde loopen, dacht men aan het geluid, dat vechtende krabben maken of aan dat van klapperdoppen, die met

hun zessen tegen elkander stootende, drie aan drie gelijkmatig naar boven vliegen. Nu eens ging het in gestrekten draf, dan weer in een sierlijk trippelen voorwaarts; het eene oogenblik was het alsof er een hevige orkaan loeide, het andere weer alsof men het neuriën van de bewoners van Priaman hoorde en dikwijls schenen de schellen te zullen bersten.

Toen zij de kampoeng verlaten hadden, kwamen zij eerst op den grooten weg en van daar op een bebouwd stuk grond, vervolgens staken zij de vlakte van Kajoe Tanam over, waar de jeugd balspeelt en vliegers oplaat en daarna trokken zij al verder en verder. Eenigen tijd later kregen zij een landstreek in het gezicht met schoone kampoeng's die eenigszins hooggelegen waren op een terrein, vlak alsof het gehamerd was.

De Toeankoe vroeg nu: „zeg Tjindoer Matŏ! welke negorij doet zich daar voor ons op?"

Tjindoer Matŏ antwoordde: „met uw welmeenen Toeankoe! dat is Simpoeroei[5] Kotŏ Badampiĕng waar twee panghoeloe's, beiden strikt rechtvaardig, het bestuur hebben. Een van hen heet Datoeă[5] Menggojang Boemi en de andere Datoeă[5] Menggojang Langi[5]. Zij hebben een groot aantal onderdanen die, zoowel vrouwen als mannen, allen eensgezind zijn.

Op deze woorden nam Tjindoer Matŏ een betelpruimpje en herinnerde zich zijn tooverformule omtrent de schellen. Goemarang begon nu allerlei kunstjes te verkoopen (¹) en trippelde en danste lustig voort, waarbij het geluid zijner schellen, schoon als dat van de *sangkadoe* en *bangsi Tjinŏ*, het hart in beweging bracht.

Zoodoende naderden zij de kampoeng's waar iedereen, man en vrouw, groot en klein, oud en jong en aanzienlijken, de deur uitvloog, vol onrust en verlangen.

„Wat kan dat toch zijn vrienden!" riepen zij. „Nu eens is het voor ons gehoor alsof die toonen uit de aarde komen, dan weder alsof zij in het hooge hemelruim weerklinken, zoodat zij ons alle rust en kalmte ontnemen!"

Intusschen trok de Toeankoe met Tjindoer Matŏ voorbij; de menigte gaapte hen aan, zich zelve geheel vergetende. Sommigen klommen tegen den wand op, anderen braken het dak open; zij, die om het rijstblok stonden, deden de rijst over den grond stuiven en stampten in gedachte op de zeef, toen zij den Toeankoe en Tjindoer Matŏ zagen. Niemand durfde hen aanspreken; 't was hen alsof er hun iets zwaars op het hart lag en hun mond met een sleutel gesloten was.

Intusschen was de Toeankoe verder gereisd en op een groote vlakte gekomen van waar hij, door kleine kampoengs trekkende, op een open veld kwam. Een eind verder kregen zij een stad in 't gezicht, die omringd was door een gracht en met hooge pinang en schuin groeiende tjoebadakboomen.

De Toeankoe vroeg nu: „zeg djoearo Medan Labiĕh, welke stad ligt daar voor ons?"

(¹) Om niet in herhalingen te vervallen, heb ik deze beschrijving weggelaten.

Medan Labiëh antwoordde: „met uw welmeenen Toeankoe! dat is si Djongë en Kotö nan pandjang, twee negorijen, die naast elkander liggen en die bestuurd worden door twee panghoeloe's n. l. Datoeï' Panghoeloe Alam en Datoeä Panghoeloe Labiëh. Wat die twee panghoeloe's aangaat, zij hebben nooit twist. Hun gebied bevat honderden woningen met een groot aantal inwoners, waaronder vele zeer verstandige manteri's. De onderdanen zijn er rijk en vertrouwen ten zeerste op u.

Tjindoer Mato dit hoorende, dacht aan de tooverformulen en trok, na het nemen van een betelpruimpje, weer verder. Goemarang begon dartel te worden, in welk voorbeeld hij door Balang Kandai gevolgd werd. Na het maken van eenige juist afgepaste sprongen, schoten zij nu eens in gestrekten draf, dan weder in sierlijken telgang in een rechte lijn vooruit en dit veroorzaakte een geluid gelijk aan het geroep van de *moerai kandang*.

De huppelende tonen der schellen, deden daarbij denken aan vechtende krabben en smolten geheel in elkander. Zij, die dit hoorden, werden er geheel door ontroerd en meegesleept. Toen de dorpelingen ze hoorden, werden zij aangedaan en met weemoed vervuld, zoodat zij begonnen te snikken en te zuchten. Zij vlogen de deur uit, maar als zij naar den hemel blikten, hoorden zij ze weer in de aarde. De hofjuffers en jonge vrouwen maakten wel een dozijn mesjes onbruikbaar, met ze tusschen de openingen in den wand te steken.

„Nog nimmer hoorden wij van menschen, die zulk een voorkomen hebben als deze, die glinsteren als Chineesche spiegels en geheel op elkander gelijken;" zeide de een.

„Waar toch, vrienden, zagen wij ooit vorsten zoo schoon als deze en zulke fraaie paarden!" sprak een ander. „Ziet mijn nagels eens: zij zijn van de vingers gescheurd, omdat ik aan niets anders dacht dan aan kijken!"

Een derde zeide weer: „mij is het eveneens gegaan! Wellicht zal ik bezwijken, want ik heb mij, zonder het te weten, het voorhoofd gestooten, zoodat mij het bloed uit den neus sprong."

Een volgende sprak: „volgens mijn gedachte, moet het de vorst van Pagar Roejong, de beheerscher van 't Minangkabausche rijk zijn."

„Indien het de opperbestuurder uit Tandjoeng Boengö was, dan zou hij niet zoo op reis gaan," liet zich een ander weer hooren. Hij zou dan een groot gevolg bij zich hebben en kennis gegeven hebben, dat hij hier langs kwam en wij met hem mee zouden gaan."

Intusschen was de Toeankoe voorbij getrokken en over uitgestrekte sawah's gekomen, waarop geen druppel water stond en waar de buffels, die er liepen te grazen, bang werden en de koeien begonnen te loeien. Van hier kwamen zij weer door kleine kampoengs. Goemarang galoppeerde met korte sprongen voort, door Balang Kandai steeds op den voet gevolgd. Zoodoende naderden zij al meer en meer en toen zij eindelijk Soengai Tarab in 't gezicht kregen, vroeg de Toeankoe: „zeg djoearö Medan Labiëh! welke negorij is dat, mijn vriend? Zij ziet er zeer schoon

uit; het schijnt, dat zij eenigszins hooger gelegen is en men er schuin groeiende klapperboomen vindt, terwijl er een gracht en een omheining van *aoeă koeniëng* om heen is.

„Met uw welmeenen Toeankoe!" antwoordde Medan Labiĕh, „die negorij is Soengai Tarab, het gebied van Datoeă*s* Bandaharŏ, waarheen het doel onzer reis is."

Hierop zeide Tjindoer Mato: „vergiffenis Toeankoe, doch laten wij eerst even uitrusten!"

Op deze woorden steeg de Toeankoe van zijn paard, daarin gevolgd door Tjindoer Matŏ, terwijl ook djoearŏ Medan Labiĕh en de anderen stil hielden. Zij rustten nu geheel uit onder een waringinboom, terwijl de Toeankoe en Tjindoer Matŏ een betelpruimpje nuttigden, waarop zij driemaal kouwden en waarvan zij het sap driemaal doorslikten om vervolgens het overblijvende links en rechts om zich heen te spuwen. Daarop blikten zij eerst naar den hemel, bogen zich toen ter aarde en brachten naar alle zijden hun salam. Terzelfder tijd kwamen hun nu allerlei tooverkunsten te binnen; zooals het bezweren van ziekten; het middel om iemand te beletten zijn voornemen ten uitvoer te brengen; het middel om zich voor anderen onzichtbaar te maken; de kunst om anderen voor zich te doen buigen, vrees in te boezemen en te verstommen. Hiermede gereed zijnde, deed men het paard si Goemarang, behalve de schellen ook nog de *siranjang* en de *siradjŏ bangang* om, waarna Tjindoer Mato zeide: „vergiffenis Toeankoe! doch laten wij nu weer verder gaan, terwijl het nog niet laat is; want wij hebben nog een heel eind te rijden en zullen nergens een pleisterplaats aantreffen."

Toen de Toeankoe deze woorden hoorde, stond hij op, hij veegde zijn paard wat af, zette de voeten in de stijgbeugels en ging te paard zitten, waarna ook Tjindoer opsteeg.

„Komaan Goemarang!" sprak nu de Toeankoe, loop nu eens zooals het behoort!"

Goemarang begon eerst voor en achter uit te trippelen, sprong daarna in een korten galop over en snelde toen in bevalligen telgang voorwaarts. Het was alsof zijn schellen barsten zouden; men meende een hevige aardbeving te gevoelen, terwijl het geklingel al op en neer ging. Balang Kandai volgde Goemarang steeds op den voet. Somtijds meende men het geluid in de aarde dan weder in 't hooge luchtruim te hooren; men kreeg er een gevoel van verlangen en weemoed door, want die tonen waren schoon als die van de *rabab* en *koetjapi*, van de *salempong*, de *saroenai* en *sangkadoe*.

Dichterbij gekomen drongen door Gods beschikking de klank der schellen door in de ooren van hen, die bij den galanggang waren. Het hanenkloppen was hier reeds in vollen gang. Hier was men bezig met hanen te laten vechten; daar met ze met elkander portuur te stellen; ginds met ze tegen elkander op te hitsen; elders weer met het aangaan van weddenschappen. Overal hoorde men het gerammel van dukaten, realen en klein zilvergeld; de guldens konden bij soekat's afgemeten worden en het kopergeld was niet te tellen. Allerlei koopwaren stonden in hoopen opgestapeld; het goud lag er bij kati's afgewogen en de sommen, als inzet gesteld, beliepen een zeer hoog bedrag.

De menigte keek verbaasd op en geraakte in opschudding; „Stil toch, vrienden!" hoorde men hier zeggen. „Welk geluid kan dat toch zijn? Nog nooit, zelfs van af den tijd onzer voorouders heeft men iets dergelijks gehoord."

„Laten wij toch eens hooren! zeiden weer anderen, want het schijnt van het hooge luchtruim te komen!"

Zoodoende ontstond er twist en geschreeuw bij den galanggang. Sommigen werden boos, anderen scheiden; allen werden door weemoed en verlangen overmeesterd. Sommige djoearö's zagen geheel rood van het bloed, daar zij zich gewond hadden aan de hanesporen. Zij dachten niet meer aan de hanen, die zij op den arm droegen, en deze dieren begonnen elkander te vermoorden. Zoodra het geluid der schellen gehoord werd, was men opgehouden met hanenkloppen en in troepen bij elkander gaan staan.

Intusschen werden die tonen ook vernomen door de dorpelingen, vrouwen zoowel als mannen, en drongen zij door Gods beschikking ook door tot prinses Langgö Geni, die zich met haar stoet hofjuffers en vrouwelijke volgelingen op den zilveren *andjoeng* bevond. De tonen, nu eens hooger dan weer lager, vervulden ook haar met weemoed en verlangen. Nog slechts even van uit de verte hoorbaar, zoodat zij nog niet duidelijk te onderscheiden waren, schenen zij van uit den hemel te komen en verwekten zij onrust en gejaagdheid in het hart.

Prinses Langgö Geni nam haar zakmesje en daalde naar de galerij of, om zich zelve te doorsteken, ten gevolge waarvan er een groote opschudding onder de hovelingen ontstond; terwijl haar moeder, ziende dat haar onderhoorigen deden als kranzinnigen, lieden liet halen, die verstand van geneesmiddelen hadden.

Allen hadden door de *pitoea* het verstand verloren. Daar sommigen beweerden, dat het geluid van verre en anderen, dat het van nabij kwam, ontstond er aan den galanggang een hevig leven; men begon er te twisten en weldra te vechten. Wat ouden van jaren zeiden, werd niet aangenomen; naar goede raadgevingen werd niet geluisterd; de straffen der panghoeloe's hielpen niet; ieder deed, wat hij goed vond en niemand van die groote menigte was het met een ander eens.

Het geklingel der schellen hoorende, beweerden sommigen dat het geluid boven hen, anderen, dat het beneden hen was; terwijl er ook zeiden, dat het van uit de aarde kwam. Zoodoende kregen zelfs echtgenooten ongenoegen met elkander en werd de liefde tusschen verloofden verbroken, en terwijl men bij den galanggang aan het twisten was, begon men op de markt elkander op te ruien, zoodat zij, die gemeenschappelijk handel dreven, daarmede eindigden en afrekenden.

De schellen van het paard waren tevens oorzaak, dat bloedverwanten tegen elkander begonnen te zweren en oneenig werden. Zij, die elkander haat toedroegen, verzoenden zich met elkander en beloofden, God tot getuige roepende, elkander niet te beleedigen; droevig gestemden begonnen te lachen; verstandeloozen kregen hun denkvermogen terug; vijanden gaven elkander de hand en vrouwen van denzelfden man sloten vrede met elkander. Omtrent het geluid van Goemarang's schel-

len was niemand het met een ander eens, en God alleen weet welk een toestand er op dat oogenblik bij den galanggang heerschte! Zoo scheen de galanggang een plaats van ellende te zullen worden en over de kampoeng onheil te zullen komen en omdat niemand er meer aan God noch aan den profeet dacht, kwam men er ook niet toe Gods hulp in te roepen.

Tjindoer Matö kwam nu op het gelukkige denkbeeld, om de tooverformule, die het bovenstaande had veroorzaakt, krachteloos te maken; en toen de vorstelijke pajoeng open ging, knalde er een enkele donderslag, het begon zachtjes te regenen en aan den hemel verscheen de regenboog.

Zoodra de menigte dit zag, ging zij in groepen bij elkander staan; men keek den Toeankoe en Tjindoer Matö aan en volgde hen op den voet; men fluisterde onder elkander, keek met schuwe blikken om, gaf elkander onophoudelijk oogjes en kon zich in het aanschouwen van hen maar niet verzadigen.

Intusschen dacht Tjindoer Matö bij zich zelf: „als er zoo gedaan wordt, en wij niemand aanspreken, met wien zal de Toeankoe dan het een en ander kunnen overleggen. Niemand zal zich met hem bemoeien en het eind zal zijn, dat wij onvoorzichtig gehandeld hebben. Hoe kan men weten wie wij zijn, als wij het niet vertellen! En toch zal Toeankoe aanstonds een boos gezicht zetten en dan loopt het zeker slecht af, terwijl Boendö Kandoeng het wellicht ook nog te weten komt. Als wij dus de zaak te erg maken, kan zij niet zonder onaangenaamheden afloopen.

Terwijl de menschen intusschen aan elkander vroegen, welke vorsten of soetans het konden zijn, die daar aangekomen waren, kwam door Gods beschikking de oude vertrouweling van den vorst aanloopen. Hij was geheel buiten adem, zijn neusvleugels gingen op en neer en zijn hart klopte. In zijn spreken niet verlegen uitgevallen zijnde, riep hij onder het opzetten van een paar groote oogen op luiden toon: „zegt gij allen! waarom zijt gij zoo onverschillig. Weet gij dan niet, dat dit de Toeankoe uit Pagar Roejoeng, onze vorst, is. Hij is niet door aankoop vorst geworden, hij is ook niet cijnsbaar, maar vorst van den bloede. Komaan! haalt Datoeä' Bandaharö hier opdat hij, het wetende, begrijpen zal, wat hij doen moet. Ge moet hem echter maar niet zoo gaan afhalen maar tevens de twee vorstelijke schermen met de rijkssieraden en wapenen, zwaarden en *goelewang's*, pieken en lansen naar den galanggang laten mede nemen. Laat hem den vorst tegemoet komen met al zijn onderdanen, met lauwerkransen om het hoofd en onder begeleiding van de feesttrommen. De gewoonten van de vorsten vorderen, dat niemand achterblijft maar allen, vrouwen zoowel als mannen, zich bij den optocht aansluiten."

Toen de ceremoniemeester dit hoorde, spoedde hij zich heen, en in de kampoeng aangekomen zeide hij tot Datoeä' Bandaharö: „vergiffenis Toeankoe! kom onverwijld mede, want de Groote Heer uit Pagar Roejoeng bevindt zich in eigen persoon op dit oogenblik bij den galanggang. Gelieve daarenboven bevel te geven om alles in gereedheid te brengen, wat noodig is om den vorst in te halen!"

Datoeă[5] Bandaharŏ, een bekwaam man en geheel op de hoogte van de vorstelijke gebruiken, liet alles, wat noodig was, bijeen brengen, en ging toen op weg, gevolgd door al zijn onderdanen, groot en klein, oud en jong, aanzienlijken en geringen, vrouwen zoowel als mannen. God wat een menigte menschen! Het geleek wel een troep witte mieren, die uitgevlogen waren! Met lauwerkransen om het hoofd en onder het slaan op de feesttrommen gingen zij den vorst afhalen. De Bandaharŏ, die aan het hoofd van den optocht was, legde reeds van uit de verte de handen op het voorhoofd en naderbij gekomen boog hij zich diep voorover, waarna hij zich voor de voeten van den vorst op de knieën werpende, sprak: „vergiffenis, gebieder der wereld! duizendmaal smeek ik om vergiffenis aan U, die onze ziel en onze steun zijt; die over ons leven en onzen dood kunt beschikken; van wien wij alles moeten verdragen; gij die de zegen zijt van Uw onderdanen en aan wien zij in den nood om hulp roepen!"

Hierop vielen allen op de knieën. Vervolgens nam Datoeă[5] het woord weer zeggende: „vergiffenis, machtige vorst! Gelieve thans met mij mee te gaan en laten Uw onderdanen U mogen volgen, verlangende als zij zijn om voor U te verschijnen!"

De Toeankoe antwoordde: „zoo God wil, is dit goed!" Nu begaf de vorst zich, gevolgd door de groote menigte, op weg. Het gele rijksscherm was opengespreid, rechts er van werd een groen en links een rood gedragen; aan weerskanten liep men met uitgetrokken zwaarden; zij, die daarvoor aangesteld waren, droegen den hoofdband, anderen de kris; de *tandjil mandjahil* hielden den vorstelijken spiegel vast en daarachter kwam de dichte drom van Soengai Tarab's inwoners.

De volksmenigte was opgetogen van verwondering, iedereen keek met snelle blikken over de schouders, men fluisterde en wenkte elkander toe.

Om den Toeankoe te kunnen zien, klommen sommigen op elkanders rug; anderen hadden een hoogte opgezocht om van daar op hun gemak te kunnen kijken; elders weer zag men er, die op handen en voeten zelfs op de ellebogen voortkropen, zoodat hun kin den grond raakte. Het gevolg daarvan was, dat men alles om zich heen vergat.

Toen de optocht in de kampoeng was aangekomen, klommen de ongetrouwde vrouwen op de zolders en de atappen niet kunnende uittrekken, braken zij ze maar open, ten einde den Toeankoe te kunnen aanschouwen.

Anderen klommen op de vensterbanken, die zij te vergeefs getracht hadden uit te breken; en zoo verzonnen, vrouwen zoowel als mannen, allerlei listen om toch maar te kunnen zien.

Intusschen was men op het voorplein gekomen, waar de Toeankoe, gevolgd door Tjindoer Matŏ en de anderen, de woning van den Bandahara binnentrad, terwijl de paarden werden vastgebonden. Thans klonken de zware tonen van de *taboeh* in Soengai Tarab door het luchtruim en daartusschen hoorde men de lichtere van die van het benedeneinde der negorij; ook de *taboeh djoemaät* liet zich hooren, er werd op de *tjanang*, *sipaneh miang* genaamd, geslagen en een geweerschot gelost.

Een oogenblik later waren al de inwoners van Koerimbang Batang Alang aangekomen om den vorst hun hulde te brengen. Dezen boden een buffel, genen een koe, anderen een geit aan; doch men bracht ook kleinigheden zooals sirih en pinang; want die weinig missen kon, gaf weinig en die over veel te beschikken had, bood veel aan.

Toen nu langzamerhand de avond begon in te vallen, werden de damarpijpen aangestoken en ging men rijst en goelai koken die, toen zij gaar waren in de *elangan's* gedaan en opgediend werden.

De Toeankoe zette zich nu aan den maaltijd, hierin door Tjindoer Matö en de anderen gevolgd en toen zij klaar waren met eten, bracht de Bandahara de betelschaal met sirih, die hij onder het maken van een sambah neerzette, zeggende „gelieve nu wat sirih te gebruiken, Toeankoe!"

„Zoo God wil, is 't goed!" was 't antwoord van den Toeankoe.

Terwijl nu ieder een betelpruimpje nuttigde, nam de Toeankoe aldus het woord: „welaan Rankajö Bandaharö, gij, die de eerste zijt in Kotö Piliang! wees zoo goed naar mij te luisteren. Wij zijn hier gekomen op bevel van Boendö Kandoeng ten einde met U te beraadslagen, of er ook zaken zijn, die in orde gebracht moeten worden. Wij hebben elkander slechts zelden ontmoet en ten opzichte van de maatschappelijke instellingen zou er dus licht het een of ander veranderd kunnen worden."

Op het hooren dezer woorden bracht de Bandaharö de beide handen naar het voorhoofd, hij wierp zich op de knieën en zeide met het hoofd ter aarde gebogen: „vergiffenis! In datgeen, waarvan gij gesproken hebt, is nog niets veranderd. Van af 't begin der eerste stichting van deze negorij bestaan bij ons de gewoonten en gebruiken van het Minangkabausche rijk, waarboven zich deze hemel uitstrekt en dat gebouwd is op dit gedeelte der aarde en wel rondom den berg Marapi tot aan Pintoe rajö hilir en Selo kandi moedië en die wij ontvangen hebben van Katoemanggoengan en Parapatièh sabatang en die tot zes artikelen te brengen zijn:

1ste de *tjoepä^s oesali*, de gewoonten en gebruiken, die van de vroegste tijden af bestaan, waarin geen verandering mag gebracht worden en die den grondslag voor alle nieuwere instellingen uitmaken;

2de de *tjoepä^s boeatan*, die, welke in overeenstemming met de eerste in den loop der tijden in het leven geroepen zijn;

3de de *katô poesakö*, de stelregels, spreuken en zegswijzen van de voorvaderen afkomstig, dikwijls in tegenspraak met de *sjarä^s*;

4de de *katö moepakat*, de overeenkomsten en bepalingen na onderlinge beraadslaging door de schrandersten en aanzienlijksten ingesteld;

5de de *katö dahoeloe batapati*, de voorschriften, die uit de oude adat en *sjarä^s* zijn voortgevloeid, doch die niet in toepassing gebracht mogen worden dan wanneer zij na gezamenlijk overleg van kracht blijken te zijn;

6de de *kamoedian batjari*, besluiten en voorschriften van latere dagteekening, waarin door de eene of andere omstandigheid wijziging kan gebracht worden.

Al deze instellingen hebben eerlijkheid en rechtvaardigheid tot grondslag en de toepassing ervan geschiedt zonder afwijking volgens eenmaal aangenomen bepalingen.

Verder houdt men zich aan de volgende voorschriften:

1e *Salah tariě' mangoembalikan*, die zich wederrechterlijk iets toeeigent, moet het teruggeven;

2d *Sasě' soeroei' talangkah koembali*, die op den verkeerden weg of te ver gegaan is, moet terugkeeren;

Salah padŏ Allah tobat, die tegen God gezondigd heeft, moet daarvan belijdenis afleggen;

djokŏ' gawa injŏ maisi, die iets verkeerd doet, moet daarvoor boeten;

adiě dipakai, wat rechtvaardig is, mag men in toepassing brengen;

babatoelan babajaran, erkende schuld moet betaald worden;

basalahan bapatoeï', geschillen moeten bijgelegd worden;

gai' bakalamoelah, wat duister is, moet met een eed bekrachtigd worden;

djaoeăh bahambatan hampiěng batoenggoean, wanneer een schuldenaar de plaats zijner inwoning verlaat zonder zijn schuld te voldoen en hij laat verder niets van zich hooren, dan heeft de schuldeischer het recht daarvoor aan te houden elk inwoner van die nieuwe woonplaats, als hij dezen bij de eene of andere gelegenheid in zijn stad ontmoet; is de schuldenaar echter in de nabijheid of op dezelfde plaats woonachtig, dan wordt de betaling van hem op de gewone wijze gevorderd;

katŏ baraboeï' dikatangahkan, waar niet duidelijk uit te maken is, wie gelijk heeft, wordt de tusschenkomst van een rechter of van een derden persoon ingeroepen;

soearang diagiěh, wat gemeenschappelijk eigendom is, moet verdeeld worden;

djokŏ' majalang mamoelangken, wat men geleend heeft, moet men teruggeven.

oetang dibajar pioetang ditarimŏ, schulden moeten betaald en schuldvorderingen geïnd worden.

Ook houdt men zich aan het volgende:

katŏ radjŏ malimpahkan, de vorst vaardigt de bevelen uit;

katŏ panghoeloe manjalasaikan, de panghoeloes beslissen de zaken;

katŏ malim katŏ hakikat, wat de godgeleerden zeggen is waarheid;

katŏ pagawai katŏ bahoeboeng, de pagawai's zijn gewoon 's vorsten bevelen te overdrijven;

hoeloebalang katŏ mandareh, de hoeloebalang is streng of ruw in 't geen hij zegt;

oerang banja' katŏ balaloeă', de groote menigte uit verschillende denkbeelden;

katŏ dagang katŏ mamatjah, de vreemdelingen veroorzaken, door 'tgeen zij zeggen, oneenigheid.

katŏ parampoean marandahken dirinjŏ manoeroei' katŏ soeaminjŏ, de vrouwen spreken van zich zelve op nederigen toon en zijn onderdanig aan haar echtgenooten.

Daarenboven Toeankoe heeft Boendŏ Kandoeng ons geleerd dat de verplichtingen van den fiskaal vier in getal zijn: ten eerste moeten zij aan de tegenpartij bekend maken, wat de beschuldiger zegt, ten tweede het antwoord daarop weer aan den eerste mededeelen, ten derde de onderpanden der beide partijen in ontvangst nemen en ten vierde aan den rechtér de zaak in handen stellen.

Voor hen, die rechter zijn, bestaan er vijfderlei voorschriften: ten eerste den beklager, ten tweede den beklaagde te hooren; ten derde beide partijen nauwkeurig in 't verhoor nemen; ten vierde uitspraak te doen; ten vijfde hij moet zijn vonnis aan de toets durven onderwerpen.

Wat betreft het rijststampen dit geschiedt in het rijstblok en even zoo het koken in een pot; geiten blaten, koeien loeien, buffels *mangoeĕ*, paarden hinneken, hanen kraaien, de moerai fluit, de panghoeloe's beslissen in zaken die de adat en de godgeleerden in die welke de godsdienst betreffen; de hoeloebalang is gewoon te overvallen, de djoearŏ aan te hitsen en draden om te winden; de kooplieden met schaal en gewicht te gaan, de vrouwen katoen en garen te pluizen; verstandigen kunnen over veel spreken, dommen zijn gemakkelijk te bedriegen; de godgeleerden oordeelen alleen volgens de zaak, het oordeel van de panghoeloe's geschiedt langs omwegen; de hoeloebalang's maken korte metten, de manteri's trachten door redeneeren de zaak te beslechten; het oordeel der groote menigte veroorzaakt verdeeldheid; wat lieden van geringe afkomst zeggen leidt tot onheil en listigen zijn steeds op bedrog uit.

Verder Toeankoe heeft Boendŏ Kandoeng gezegd, dat de verstandige acht zaken in 't oog heeft te houden:

Sonsong roenoeĭ[s] (het spoor volgen in tegenovergestelde richting), uit het spreken van iemand nagaan, welke bedoeling hij heeft, of wat hem bewogen kan hebben aldus te spreken of te handelen;

baliĕ[s] *tilantang* (zich omkeeren, met op den rug te gaan liggen), zich aan een of ander feit onschuldig willen houden, door te zeggen, dat men zich geheel onderwerpt aan 'tgeen de rechter goedvindt te doen;

badjalan roesoeă [s] (ter zijde loopen), ook volgens omwegen tot zijn doel trachten te komen;

lapoeă[s] *dalam saroeăng* (in de schede of in het omhulsel vergaan of vermolmd zijn), zich dom voor doen, maar niet zijn;

manggăti tagă[s] (van stand veranderen), zijn houding of zienswijze veranderen naar de omstandigheden;

balindoeăng tangah tarang, de kunst verstaan om zijn bedoelingen of de omstandigheden, waarin men verkeert, voor anderen verborgen te houden;

balindoeăng tangah kotŏ, zijn steun zoeken in datgeen, wat volgens onderlinge overeenkomst of volgens de adat of sjară[s] is vastgesteld;

tjantjang aïĕ tida poetoeih (het water, dat gescheiden wordt, gaat toch niet van elkander), niet ophouden het welzijn van zich en de zijnen te vermeerderen.

In het rijk van Minangkabau zijn de vorsten van hetzelfde begrip hunne hooge waardigheid; de grooten zijn dit omtrent het geven van bevelen; de oudsten in hun opvatting van de wetten; de panghoeloe's in die van de rechtspleging. Dit is zoo de gewone weg van zaken en daaraan zal ik immer de hand blijven houden.

Dit was het wat Boendŏ Kandong mij op het hart drukte, toen ik bij haar was in den tijd dat U als vorst gehuldigd werd."

Toen de Toeankoe deze woorden hoorde, begon hij te glimlachen en sprak: „nu Rangkajŏ Bandaharŏ! de reden van onze komst hier is, omdat wij vernomen hebben, dat er hier een galanggang is opgericht en daarmede hebt u een goed werk gedaan. Hier is nu een haan en een kleinigheid als inzet op hem; zoek nu een tegenpartij voor hem die er even onbeduidend uitziet, al zouden we 't nu alleen maar doen om het vleesch; en laten wij dan met de hanengevechten een begin maken.

De Bandaharŏ hernam: „vergiffenis Toeankoe mocht dat U behagen, mij doet het nog meer genoegen, dat gij mij met U wilt meenemen. Het zij dus zoo als U het gelieft, ik heb uw bevelen slechts op te volgen en zoo God wil, is het dus goed!"

„Zeg Datoeă' Bandaharŏ", hernam de Toeankoe, „tot in Tandjoeng Boengŏ zijn er van hier goede berichten doorgedrongen. Sedert langen tijd hebt ge daarmede nu al heel wat geld uitgegeven, doch hebt gij daarmede nu ook al Uw doel bereikt en zijn dus de panden al in ontvangst genomen of de ringen al verwisseld!"

Datoeă' Bandaharŏ antwoordde: „vergiffenis Toeankoe, ik ben er verlegen mede U mijne omstandigheden te vertellen. Mijn kind toch legt een vreemd gedrag aan den dag en veroorzaakt mij daardoor reeds sedert lang zorgen, terwijl ik al mijn geld voor niemendal uitgeef en het zich laat aanzien, dat ook U er last van krijgen zult. Tot op heden wilde zij van al de vorsten noch van de soetan's, die haar ten huwelijk gevraagd hebben, iemand hebben; en 't schijnt dus haar lot te zijn, een oude vrijster te moeten worden met grijze haren en een vijzeltje, waarin zij haar sirih fijn maakt Zoo is nu het lot mij beschoren; gelukkig dus, dat gij hier gekomen zijt!„

De Toeankoe begon hierop te glimlachen en zeide: „zie eens hier Datoeă' Bandaharŏ, Boendŏ Kandoeng heeft gezegd, dat zij het aangenaam vinden zou, indien U voor Lenggŏ Geni, zoo zij nog niet verloofd en het naar Uw genoegen was, een echtgenoot onder ons zocht. Gij zoudt dan echter een behoeftig mensch, van wien zij weinig steun te verwachten heeft, als schoonzoon krijgen, want men heeft Tjindoer Matŏ op 't oog. Ik moet U hierbij ook nog opmerkzaam maken, dat Boendŏ Kandoeng omtrent het gedrag van Tjindoer Matŏ gezegd heeft, en U zoowel als ik hebben ons daarvan ook kunnen overtuigen, dat hij zeer driftig van aard is en hij in plaats van te bedaren hoe-langer hoe erger wordt. Hij is in zijn spreken zeer onbeschaamd en heeft een wispel-turig karakter; hij is iemand vol eigenwaan die, als hem iets niet bevalt, zijn achterste naar boven keert en op den grond spuwt; de onbeschaamdheid in zijn uit-drukkingen doet zien, dat het hem een verbod is de nederigheid in 't oog te houden. Hij spreekt niet zooals een gewoon mensch, maar wat hij zegt is nu eens voor tweeërlei uitlegging vatbaar, dan weer met een verborgen bedoeling; terwijl hij een andermaal

van alles door elkander praat, zoodat men niet weet, waaraan zich te moeten houden. Moge het U dus later nooit berouwen!"

Hierop antwoordde de Bandaharŏ: "met uw welmeenen gebieder der wereld! van zijn gedrag ben ik reeds op de hoogte en het is juist zijn karakter, dat mij het meest bevalt, daar ik niet zie naar groote rijkdommen. Waarom dus zouden wij het beletten, als zij voor elkander bestemd zijn. Wij zullen er maar niet verder over denken, maar handelen volgens uw inzichten, daar wij dan, omdat gij het best weet of het goed of kwaad is, er nooit berouw over kunnen hebben. De zaak alzoo voor afgesproken houdende, zullen wij het huwelijk in Tandjoeng Boengŏ doen sluiten, dan kan Boendŏ Kandoeng er getuige van wezen. Ik voor mij heb er niet lang over te denken; U kunt over beiden beschikken."

Van slapen kwam er dien nacht niet; men besteedde hem geheel aan het afdoen van de zaak. De Toeankoe gaf als onderpand een *rentjong batatah mandi angin*, terwijl de Datoeă' een stel ringen gaf, als teeken dat Tjindoer Matŏ en Linggŏ Geni met elkander zouden trouwen. Zoo brak langzamerhand de morgenstond aan en was de bevolking om acht uur reeds op de been, om zes à zeven stuks buffels te slachten, die dienen zouden voor het feestmaal ter eere van den Toeankoe.

Kom aan Bandaharŏ!" sprak toen de Toeankoe" laten wij nu naar den galanggang gaan, terwijl het nog vroeg is, dan kunnen wij het hanenkloppen bijwonen!"

De Bandaharŏ ontbood op deze woorden de djoearo's Medan Labiĕh en Mambang Pileh benevens den ouden rijksbestierder en zei: "kom laat de ceremoniemeester nu de lieden naar den galanggang geleiden, want de Toeankoe wenscht daarheen te gaan.

De Toeankoe en Datoeă' Bandaharŏ, gevolgd door de groote menigte begaven zich onder het slaan op de *taboeh's* op weg, terwijl si Baroeliĕh Goemarang en Balangkandai aan de teugels voortleidde. Aan den galanggang gekomen, nam de Toeankoe plaats op de balai, waarop de beide djoearo's ieder met hun haan ēn wel de laatste met een Pileh hanau toeŏ verschenen. De twee hanen werden met elkander portuur gemaakt en de djoearo's het met elkander eens zijnde, dat zij tegen elkander opgewassen waren, werden hun de sporen op gelijke hoogte aan den rechterpoot vastgebonden, waarop het inzetten begon. Daar djoearŏ Medan Labieh zelfs de geringste sommen aannam, bedroeg de inzet op den haan Kinantan een soekat met de holte onderaan ervan geheel vol benevens nog een *koendi* en een tiende deel daarvan. Toen nu ook het hanenkloppen onder de groote menigte en daarmede het inzetten begonnen was, hoorde men niets dan het rammelen der realen en kleine zilverstukken, terwijl het kopergeld niet te tellen was. Het goud lag er bij kati's bij elkander, de koopwaren waren er bij hoopen opgestapeld en er heerschte een onbeschrijfelijke drukte.

Op dat tijdstip had Tjindoer Matŏ zich verwijderd en liep hij de markt rond den eenen weg voor, den anderen na inslaande, totdat hij eindelijk aan het pad kwam, waar de kooplieden hun lijnwaadkraampjes opgestald hadden. Zoo voortloopende werd hij, bovenstrooms ziende, door Gods beschikking een paar rondreizende kooplieden met hanen bij zich gewaar. Het waren twee broeders van wie de een Lang kanas

en de andere Lalat Tocah heette. Men kon zeggen, dat zij de onruststokers van de negorij waren en als zoodanig elkander getrouw hielpen. Een lange tong hebbende, was 't alsof er voor hen een vloek op rustte om een geheim te bewaren; hun dagelijksch werk bestond in het rondstrooien van allerlei laster en leugens.

Tjindoer Matö vroeg hun: „zegt kooplieden! van waar komt gij en met welke oogmerken zijt gij hierheen gereisd?"

Daarop antwoordden de kooplieden: „ mijnheer! wij hebben zulk een langen tocht gemaakt om te zien of wij, arme stumperds, hier iets verdienen kunnen. Wij zijn van Tandjoeng Soengai Ngiang in Kalawi uit de negorij si Malidi aan deze zijde van Rantau si Malintang."

Dit hoorende hernam Tjindoer Matö: „ maar kooplieden scheelt het U dan wellicht in het hoofd! want om van zulke verre oorden hierheen te reizen is niet anders dan vruchtelooze moeite doen. Welke hanenklopperijen toch zouden er in Tandjoeng Soengai Ngiang niet bestaan en welke markt zou daar niet gehouden worden, dat gij zoover kondet heengaan!"

Nu hernamen de kooplieden: „ luister eens naar ons jongeheer! In Tandjoeng Soengai Ngiang doet men in de laatste drie maanden niets anders (dan hetgeen gij hooren zult). De vorst daar nl. Toeankoe Imbang Djajö zal zich in den echt begeven met prinses Bongsoe, de dochter van Toeankoe Radjö Moedö. Zij zijn reeds lang verloofd, maar het huwelijk zal nu toch de volgende maand voltrokken worden. De reden van die lange verloving is omdat Toeankoe Radjö Moedö iedermaal te kennen geeft, dat de regeerende vorst van Tandjoeng Boengö, die in Pagar Roejoeng resideert, reeds sedert haar geboorte aan de prinses was toegezegd, maar hij (R. M.) niettegenstaande dit, Imbang Djajö toch als schoonzoon wil aannemen, omdat zijn dochter al groot is en hij vreest, dat zij een oude vrijster zal worden. Daarbij komt nu nog, dat hij iets gehoord heeft dat zeer gunstig is voor zijn plannen, ofschoon het hem inwendig grieft.

Zijn neef nl. (de Toeankoe) zou uit de negorij gezet zijn, omdat hij door allerlei besmettelijke ziekten is aangetast. Daar hij niet in de kampoeng mocht blijven wonen, heeft hij een huisje aan den waterkant gebouwd, waar hij nu leeft, bedekt met groote groene vliegen en verafschuwd door al zijn onderdanen. Zoo luidt de tijding door Toeankoe Radjö vernomen. Wat nu Imbang Djajö aangaat, deze doet niets anders dan dag en nacht personen zoeken, die bij hem dienen willen. Aan allerlei gemeene lieden en schelmen schenkt hij kleederen, terwijl hij hun schulden, hoe groot ook, nog bovendien betaalt; hij heeft de uitgezochtste en dapperste doebalangs; lieden, die tegen alles bestand zijn en dezen geeft hij elk oogenblik geld voor hun uitgaven. Zoo zijn er nu, de minderen niet mee gerekend, zeventig beruchte personen bij elkander, die hij onder aanvoering van hun opperhoofden naar Boekí Tamboen Toelang heeft gezonden om daar te rooven; terwijl al wie in de kampoeng achterbleven, gebruikt worden om dijken op te werpen, *randjau's* te planten, de grenzen te versterken en hier en daar verbetering aan te brengen. Elk een is van een geweer voor-

zien; men giet er kogels en is er druk bezig met het maken van kruit en krijgsgereedschappen. Dit nu is de arbeid, waarmede de vorst zich dag en nacht bezig houdt."

Zoo vertelden de kooplieden.

Toen Tjindoer Matŏ dat hoorde, ontroerde hij zeer; hij beet zich op de lippen, knarste op de tanden en kneep zich in de ooren; zijn gelaat werd zoo rood als een djamboe, zijn oogen waren geheel beloopen en de tranen biggelden hem langs de wangen. Op een drafje keerde hij naar den galanggang terug, waar iedereen hem met verbazing en schrik zag aankomen.

Djoearŏ Medan Labiĕh was juist bezig met het uitroepen van de bovennatuurlijke eigenschappen van den haan Kinantan, terwijl het koord reeds lang uit op den grond lag; (Kinantan barantan antan zit op een *balai* van een *roeang*; als kinantan getroffen wordt, dan schreit men; hij heeft tweeërlei kleur, zijn vederen zijn als die van de *tadoeng* die door een *alang* in den bek wordt meegenomen en die *tadoeng moerai kentjă'* wordt genoemd. Aan de riviermonding wordt op de *hadap* geslagen; de lieden van Gantiĕng vangen poejoeh's en als zij deze niet krijgen kunnen, vangen ze balam's) de haan Kinantan kan niet anders dan overwinnen."

Dit riep djoearŏ Medan Labiĕh.

Toen Mambang Pileh dit hoorde, begon ook hij de eigenschappen van den haan Pileh hanau toeŏ uit te roepen, wiens koord insgelijks op den grond lag. Hij zeide: „(de haan Pileh basidjampileh heeft vederen als de draaibijtel van de jonge lieden van Bangkinang) als de haan Pileh het verliest dan komt Soengai Ngiang in ongelegenheid; want hij is een geschenk van Imbang Djajo en de beste vechthaan uit het oosten, die nimmer gekwetst kan worden."

Dit riep djoearŏ Mambang Pileh."

Intusschen was Tjindoer Matŏ bij de losgelaten hanen gekomen, doch hij bekommerde zich om deze niet en ging op den Toeankoe af, tot wien hij zeide: „vergiffenis Toeankoe voor 't geen ik zeggen zal. Kom laten wij naar huis terugkeeren, hoezeer gij hier ook op Uw gemak schijnt te zijn, leunende tegen groote kussens met fraaie matrassen en tapijten onder U en op dien vorstelijken zetel gehuldigd door Uw onderdanen. Indien gij het echter aangenaam vindt hier te blijven, dan ga ik alleen naar huis, want er is ons een groote schande aangedaan en wij zijn het voorwerp van verachting in geheel Tandjoeng Soengai Ngiang geworden. Onze moeder heeft nu haar zin!" Toen nu Tjindoer Matŏ opstond en Balangkandai besteeg, zeide de Toeankoe: „maar Boejoeng, mijn broeder! 't is mij niet duidelijk wat ge meent. Ik gevoel wel, dat er iets gaande is, maar het ware van de zaak begrijp ik niet; het is dus beter, dat ge 't geen openbaar gemaakt mag worden, niet verborgen houdt."

Tjindoer Matŏ luisterde echter niet naar hetgeen de Toeankoe zeide en toen deze begreep, dat hij alleen zou achter blijven, gaf ook hij zijn paard de sporen en sloeg eveneens den weg naar huis in. Woest als de orkaan en snel als de bliksem joegen zij steeds voort, totdat zij eindelijk weer aan den baringinboom gekomen waren.

Djoearŏ Medan Labiĕh, si Barakat, si Baroelieh en si Tambahi volgden hen verbaasd en verschrikt zich niet meer bekommerende om de vechtende hanen en toen nu de menigte zag wat er gebeurde, ontstond er bij den galanggang een groote opschudding, en was iedereen er als door den donder getroffen.

„Wat zullen wij nu aanvangen," zeide men; „de schrik is ons om het hart geslagen, want het heeft er op het oogenblik al den schijn van, alsof het land in ongelegenheid zal komen, alsof de dag des oordeels aangebroken en ons laatste uur geslagen is. Te oordeelen naar de handelwijze van onzen heer, die toch niets deed, dan hij doen mag, zullen wij allen ongelukkig, onze kampoengs en erven verlaten, onze kinderen verkocht en onze neven verpand worden!"

Het duurde niet lang of het gebeurde kwam ook ter oore van de lieden in de kampoeng en ook onder hen ontstond er een groote ontsteltenis. Sommigen vertelden, dat de Toeankoe reeds een begin gemaakt had met onthoofden en anderen, dat Tjindoer Matŏ reeds bezig was met iedereen over hoop te steken. Zoo waren er allerlei verhalen in omloop en was het in de kampoeng als op den dag der opstanding.

Mijn God welk een tijd! Allen liepen met loshangende haren over het erf; men wist niet meer wie vriend of vijand was en vloog overal als radeloos binnen. De angst die er heerschte, was onbeschrijfelijk.

Intusschen was de haan Kinantan twee malen opgevlogen en weer neergekomen en de haan Pileh hanau toeŏ door hem gedood en toen nu de eerste bemerkte dat de Toenkoe er niet meer was, vloog hij naar huis met zijn spoor en bindgaren om de pooten.

Nu sprak Rangkajŏ: „ wat zal er toch met ons gebeuren, ingezetenen van deze negorij! Volgens hetgeen er voorgevallen is, lijdt het geen twijfel of ons land zal in groote moeilijkheden komen. De omstandigheden zijn zorgvol en wellicht is er ons leven mede gemoeid, zonder dat wij een middel van uitkomst weten." De menigte antwoordde hierop „ja wij zijn geheel terneergeslagen!"

„Houdt U echter voorloopig stil! (hernam hij) en spreekt geen woord van 't geen er voorgevallen is, daar ik U wilde voorstellen om over twee of drie dagen naar den Toeankoe in Tandjoeng Boengŏ te gaan en hem nederig te vragen, welke verkeerdheden wij begaan hebben en wat den inzet op den haan Kinantan betreft, als hij dat goedvindt, zullen wij dien zevenvoudig teruggeven. Mocht hij het vergunnen, dan zullen wij de zaken goed bespreken, maar dan mag ook geen van allen eenige vrees aan den dag leggen; want die bang is, bekent schuld, terwijl onverschrokkenheid het teeken is, dat men het recht op zijn zijde heeft. Boendŏ Kandoeng heeft ons geleerd, dat wij rechtvaardige vorsten moeten gehoorzamen; doch hen, die willekeurig regeeren, weerstreven mogen."

Toen de menigte deze woorden hoorde, was zij gerustgesteld.

Intusschen was de Toeankoe verder gereisd en bij si Djongĕ[5] in Kotŏ nan Pandjang gekomen, vanwaar hij, over een onvruchtbare vlakte getrokken zijnde, een eind verder aan de grenzen van Tandjoeng Boengŏ kwam.

Hij ging gevolgd van Tjindoer Matŏ de kotŏ binnen, waar zij het erf overstekende hun woning betraden en zich regelrecht naar de *andjoeng* begaven, de Toeankoe op de eene en na hem Tjindoer Matŏ op de andere plaats nemende.

Eenige oogenblikken later verschenen ook djoearŏ Medan Labiĕh, Barakat, Baroelièh en Tambahi benevens de haan Kinantan, die met zijn spoor en bindgaren om de pooten op de vensterbank nederstreek en daar begon te kraaien. Boendŏ Kandoeng, haar blikken naar de gaanderij wendende, bemerkte hem. Zij ging hem halen, ontdeed hem van zijn koord en zeide: „zeg djoearŏ Medan Labiĕh wat heeft dat te beteekenen! Heeft mijn haan het nu gewonnen of verloren, dat hij teruggekeerd is met zijn spoor aan!"

Djoearŏ Medan Labiĕh antwoordde hierop: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! dat is mij niet bekend. De haan was wel reeds losgelaten, doch ik weet niet of hij al dan niet overwinnaar was, want de Toeankoe en onze jonge meester zijn boos geworden; zij hebben hun paarden de teugels gegeven en zijn weggereden, waarop wij hen gevolgd zijn. Zoo Boendŏ Kandoeng dus opheldering verlangt, dan gelieve zij het aan den Toeankoe te vragen."

Dit hoorende stond Boendŏ Kandoeng op; zij beklom de andjoeng, schoof de zijden gordijnen open en, den Toeankoe in gepeins verzonken ziende, sprak zij: „wel mijn jongen! mijn eenige woudduif; voorwerp mijner zorgen; eenige strik uwer moeder; beschermer van Tandjoeng Boengŏ! kroon van Pagar Roejoeng! hoofd der rijksgrooten; middelpunt van het werpnet, waarin al de visschen van het Minangkabausche rijk zich verzamelen! hoe komt het, dat gij zoo gehandeld hebt! Wat heeft de Bandaharŏ van Soengai Tarab misdaan, of waarin is hij nalatig geweest! Is hij te kort geschoten in zijn bewijzen van eerbetoon of heeft hij U oneerbiedig toegesproken! Zijn de manteri's niet nederig geweest, of heeft men U geen hulde gebracht, dat ge zoo gehandeld hebt! Hoor mijn zoon! Als de Bandaharŏ ditmaal verkeerd gedaan heeft, dan zal ik U daarvoor voldoening geven; indien hij U beleedigd heeft, zal ik de daarvoor vastgestelde boete betalen. Ik verzoek U daarmede genoegen te willen nemen, vadertje!"

„Dat is er niet gebeurd", antwoordde de Toeankoe, „doch er is iets anders en wanneer moeder dat weten wil, vraag er dan Katjindoean naar, wellicht is hij ervan op de hoogte."

Op dit antwoord zette Boendŏ Kandoeng een ontevreden gezicht en zeide: „zoo word ik, oude vrouw nu behandeld; men gaat altijd met draaierijen tegenover mij om en zendt mij van den een naar den ander, zoodat ik in werkelijkheid nooit voldaan kan zijn!"

Hierop ging Boendŏ Kandoeng naar beneden en de andere andjoeng beklommen hebbende, maakte zij Tjindoer Matŏ wakker, roepende: „sta op Boejoeng! sta op vadertje! ik wil U iets vragen, doch kom eerst naar beneden!"

Toen Tjindoer Matŏ haar hoorde daalde hij af en sprak: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! Wat verlangt U van mij!"

»Hoe komt het toch jongen! dat gij allen zoo ontstemd teruggekeerd zijt! Ik ben daarover niet op mijn gemak. Vertel mij dus de waarheid, opdat ik gerust kan zijn!"

Op deze woorden hernam hij: »vergiffenis Boendŏ Kandoeng! gelieve dan met ernst te luisteren. Toen wij op weg waren naar Soengai Tarab en in kampoeng Koerimbang Batoe Alang gekomen waren, heerschte daar bij onze aankomst een groote drukte op den galanggang en waren de hanenkloppers, waaronder verscheidene kinderen van vorsten, reeds in groote getale bijeen. Men was verbaasd den Toeankoe te zien verschijnen, die anders nooit uitgaat en allen bogen zich met eerbied ter aarde. Een oogenblik later kwam Datoeă' Bandaharŏ met zijn grooten, panghoeloe's en herauten uit de vier soekoe's, die allen den vorst omringden. Mijn God wat een menigte menschen waren daar bij elkander! Het geleek wel een zwerm witte mieren, die uitgebroken waren of vleermuizen, die in den vooravond uitvlogen. De Bandaharŏ, een schrander en verstandig man, zeer vriendelijk in zijn spreken en voor zijn hooge betrekking wel berekend, was aan het hoofd van den optocht en werd gevolgd door al de onderdanen met de noodig eereteekenen bij zich. Die daarvoor aangewezen waren droegen spiegels, anderen zonneschermen, nog anderen krissen en zoo kwam men onder begeleiding van de feesttrommen den vorst hulde brengen. Toen men een oogenblik bij den galanggang getoefd had, werd de Toeankoe in optocht naar de kampoeng gebracht, waar hij onder een aanhoudend slaan op de *taboeh*'s het paleis binnen trad. Sommige inwoners kwamen hem eenden, anderen kippen aanbieden, terwijl er ook sirih en pinang brachten; die weinig kon missen, gaf weinig, die veel bezat bood groote geschenken aan. Toen wij aangekomen waren, was de duisternis reeds ingevallen. Er werd dien nacht geen oog dicht gedaan, maar de Toeankoe bleef met den Bandaharŏ alleen en er mocht niemand bij hem toegelaten worden. Dewijl ook ik teruggezonden werd, ging ik naar buiten en begaf mij naar de woning van den ouden rijksbestierder, verwonderd wat de Toeankoe toch wel met den Bandaharŏ kon te bespreken hebben. Toen eindelijk de dag aangebroken was en de menigte naar de *balai* ging, gebood de Toeankoe mij, mij te verwijderen, zonder te zeggen wat ik moest gaan doen en alzoo heb ik van het hanenkloppen of van het portuur stellen der hanen niets gezien. Een ding echter bevreemdde mij: de *rentjong batatah mandi angin* scheen verkocht of verpand of wie weet waar gebleven te zijn. Met een vol gemoed en niemand hebbende aan wien ik mijn nood kon klagen, dwaalde ik de geheele markt over, en die mij gezien heeft, heeft moeten denken, dat ik beschonken was. Door Gods beschikking hoorde ik weer iets goeds, dat mij wat rustiger stemde en een teeken was, dat ik goede ooren heb. Naar alle kanten heen ziende, ontwaarde ik nl. twee personen, die hanen te koop hadden en van het oosten uit si Malidŏ nl. van Tandjoeng Soengai Ngiang in Kalawi kwamen. Hun negorij is in benarde omstandigheden, want het schijnt, dat men er ongenoegen gekregen heeft, zonder dat men de reden weet of het moest zijn omdat oom zijn dochter wil laten trouwen met den vorst van daar, Toeankoe Imbang Djajŏ; wijl hij gehoord heeft, dat de Toeankoe

uit de negorij gezet is, wegens besmettelijke ziekten. In de kampoeng niet mogende blijven, zou hij zich een hutje gebouwd hebben aan den waterkant. U zal nu wel in Uw schik zijn, daar Uw toestand nu erger is dan vroeger en ge U daaruit moeielijk zult kunnen redden. Mocht U het echter onaangenaam vinden, ik lijd er niet minder onder."

Toen hij zoo alles naar waarheid aan Boendŏ Kandoeng verteld had, werd deze zoo boos, dat zij het zakje, dat zij aan de hand droeg neersmeet, waardoor het zilveren kalkdoosje in stukken viel en de kalk op den grond stoof. Zij sloeg met de hand op de vensterbank, zoodat haar gouden armband in stukken vloog en het groote paleis waggelde De toorn van Boendŏ Kandoeng veroorzaakte een doodsche stilte in de woning; niemand durfde een woord te spreken, ieder was door verbazing getroffen.

„Radjŏ Moedŏ handelt zeer onbetamelijk en denkt, dat hij maar doen mag wat hij wil. Welke vader of moeder heeft hem dat geleerd em welke adat houdt hij er toch op na, dat hij de verloofde van een ander zoo maar uithuwt. Was zijn moeder een andere dan de mijne of had hij de zelfde ouders als ik? Ik zal ook doen wat deze pantoen zegt (een vloer van batang Sitakŏ en een kapokboom, die in een gat groeit) ik zal ditmaal Soengai Ngiang geheel verwoesten."

Hierop hernam Tjindoer Matŏ: „wanneer U daartoe bevel wilt geven, dan moogt U er eerst wel een oogenblik over nadenken en het goede en kwade ervan overwegen. Laat U niet door wrevel of toorn vervoeren; want de toornige verliest zijn vertrouwen op God en die wrevelig is zijn verstand, terwijl hij die ruw te werk gaat zelf de grootste schade lijdt. U dient zich te houden aan de gewoonten der ouden van dagen en dezen moeten van alles verdragen kunnen, daar zij de vraagbaak voor iedereen zijn. Ik zeg U dat het niet de nalatigheid van oom, maar die van U is; U zijt voor alles verantwoordelijk, daar U die zaak van het huwelijk op den langen baan geschoven hebt en geen reden hadt om zoolang daarmede te wachten."

Boendŏ Kandoeng, die reeds hevig vertoornd was, werd het nu nog erger. „Radjŏ Moedŏ is een lastig man, die zeer eigendunkelijk handelt. De gewoonten, die de vorsten onder elkander volgen, brengen mede dat zij van hun vrouw niet scheiden, dan na vooraf kennis gegeven te hebben. Mocht de echtgenoot op reis zijn, dan wordt er op hem gewacht, totdat hij teruggekeerd is. De voorschriften voor verloofden vorderen, dat er, zoo hun negorijen ver van elkander gelegen zijn, brieven gezonden worden om de zaak tot een einde te brengen, terwijl zij daarenboven voor den vorst met zijn panghoeloe's en alle overheidspersonen verschijnen met een *kati limo* bij zich, benevens een betelschaal met sirih op een stuk geel lijnwaad. Als nu de termijn is, bepaald, binnen welken de zaak moet beslist zijn en de vastgestelde geldsom voldaan is, dan eerst is alles afgehandeld. Laat er nu van komen wat er wil, doe ik er verkeerd aan, dan zal ik mijn straf er voor krijgen, maar ditmaal zal ik Soengai Ngiang tot een puinhoop maken; ik zal het geheel laten afbranden, de wallen slechten, de kruinen der klapperboomen doen

schudden, de grondvesten verplaatsen, van de palen der woningen zal ik bruggen laten maken en de grenssteenen zal ik laten verleggen; want wat hij gedaan heeft is mij onmogelijk te verdragen. Wij zullen onze namen verwisselen; hij zal Poeti Toeö en ik Radjö Moedö heeten en dan zullen wij voortaan ieder onzen eigen weg gaan; dan moge hij ondervinden, wat het zeggen wil mij weerstreefd te hebben. Zoo Radjö Moedö zich ongenaakbaar acht voor ongelukken, laat hij dan Soengai Boengö verwoesten en onze woningen leegplunderen; laat hij vorst worden van dit rijk tot aan Boeö en Soempoe Koedoeih, Goedam, Balai Djanggö en Ranah Boeki' Gombă', dan zal niets mij aangenamer zijn!"

Intusschen was de Toeankoe, die het kijven gehoord had, naar beneden gekomen en naar de soerambi gegaan om zijn moeder te ontmoeten, tot wie hij zeide: "vergiffenis Boendö Kandoeng! wat is dit toch voor een onaangenaam gesprek? Deel het mij mede, want voor zoover ik zien kan, verkeert U in moeilijkheden."

Dit hoorende, keek Boendö Kandoeng boos en zeide: "gij zijt een schaamteloos en dom kind; ge hebt nogal veel verstand om raad te geven; gij die rijk zoudt willen worden zonder een hand uit te steken; die moedig zoudt willen heeten met de gevaren te ontloopen; die den naam van geleerd zoudt willen hebben met niets anders te doen dan naapen; ge hebt er immers geen besef van wat in uw belang of in uw nadeel is. In gewichtige zaken als deze kunt ge wel uw buik vol eten en lekker slapen, maar nadenken, dat kunt ge niet. Gij zijt beiden ongevoelige en domme wezens, en als dat altijd zoo blijven moet, dan valt dit rijk in handen van een ander en zullen uwe onderdanen zich overal heen verspreiden, om zich onder het bestuur van een ander vorst te stellen. Stel u dus maar zoo wijs niet aan, met naar zaken te vragen, die ge zelf reeds weet. Geen van u beiden zal mensch worden; zoowel de een als de ander moest aan zijn lot worden overgelaten!"

Deze woorden hoorende keerde de Toeankoe zich om, om zijn lachen te verbergen, terwijl ook Tjindoer Matö een glimlach op het gelaat kreeg.

De Toeankoe sprak nu: "vergeef het ons moeder, doch al mocht oom ook zoo handelen, denk dan toch eerst goed na, opdat het u later niet berouwe. Zoo is mijn gevoelen over de zaak. Als ge den oorlog beginnen wilt, dan dienen wij een groote hoeveelheid geweren, kruit en kogels bijeen te brengen; wij zullen de kampoengs moeten versterken en van wallen voorzien en er zullen voorvechters en zwaarden gezocht moeten worden; en is men met dit alles klaar, dan dienen de grenzen van ons gebied nauwkeurig bepaald te worden. Het laat zich aanzien, dat U den oorlog wilt ondernemen, maar dan moogt ge ook niet onvoorzichtig te werk gaan (als men slaapt, kan men bestolen worden; als men iets vergeet raakt men het gewoonlijk kwijt en als men niet ernstig onderzoekt, handelt men onbedacht) want ge zoudt daar zelf het slachtoffer van worden. Geef er daarom dus eerst kennis van aan de rijksgrooten nl. aan den Bandaharö van Soengai Tarab, den Kali van Pandang Ganting, den Mangchoedoen van Soemanië, den Indomö van Soeroasö en ook aan den Toean Gadang van Batipoeh; daar dezen het zijn die door u tot aanzien in dit rijk gebracht

werden. Laat hen ontbieden, bespreek deze zaak met hen en hoor dan, hoe zij er over denken."

Hierop hernam Boendŏ Kandoeng: „wel mijn zoon! daarin hebt ge zeker gelijk; doch wat het oorlogvoeren betreft, ik weet zelf wel wat daarvoor noodig is en ben er niet bang voor. Luister naar mij, dan zal ik U zeggen, wat ik wil. Wat de onkosten aangaat, voor ditmaal zie ik daar niet tegen op, en 't was dus niet noodig mij daarop te wijzen. Wat zijt ge toch een vreemd mensch, en wat doet ge U toch dom voor, (daar ge moest weten) dat ik in dit geval met geen duit geholpen zou willen worden. Zijt ge dus niet verstandig genoeg om te spreken, dan is het beter dat ge maar stilzwijgt."

De Toeankoe antwoordde hierop: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! al mocht ik ook ronduit zeggen hoe 't is. Zoo ge den oorlog begint, zal dit veel geld kosten en er mag dus geen gebrek aan de noodige middelen zijn; en als ge die nu niet bezit, wat moet ge dan aanvangen; want uw plannen dan niet voort te zetten, zou schande over ons brengen. Wat de bezittingen van dit paleis betreft, wij hebben een weinig geld, kleederen. en slaven, benevens buffels, geiten, eenden en ganzen en daarenboven ook nog wat goud, zilver, en sawah's en eens in de maand zeilt er een *adjoeng* uit, zoodat men niet zeggen kan, dat wij slechts kleinhandel drijven. Wij allen, bewoners van dit paleis, zijn gelukkig dit te mogen aanschouwen, en dit slechts heb ik u willen zeggen."

Hierop hernam Boendŏ Kandoeng: „luister eens mijn zoon en ook gij Tjindoer Matŏ, hoe wij in onze tegenwoordige omstandigheden zijn gekomen. In vroegere tijden was ik wijd en zijd beroemd, doch tegenwoordig ben ik maar een arme stumperd. Toen ik nog jong was en pas twee *kain's* begon te dragen, werd ik zorgvuldig in huis gehouden; ik mocht niemand zien en ging slechts eenmaal in de week uit en dat nog wel alleen bij goed weder. Ik werd bewaakt door hofjuffers en hield me alleen bezig met stikken en borduren. Als om strijd koelde men mij aan alle kanten met waaiers af, terwijl er een ivoren waaier voor de aanzienlijke bezoekers steeds in gereedheid lag. Wanneer ik bezweet was, baadde men mij met water uit zilveren kruiken. Ik deed niets anders dan bij me zelve nagaan, wat er noodig was om een wijs en verstandig mensch te worden; want die dat zijn wil, moet van alles weten. (Een schrander mensch toch weet op allerlei wijzen naar iets te onderzoeken; een geslepene kan alles tot een einde brengen; een slimme is alleen op eigen voordeel uit ten koste van anderen; terwijl een listige ook toelaat, dat men hem bedriegt; de achterdochtige krijgt dikwijls twist; de verstandige weet te overleggen en een geleerd mensch steeds met goede denkbeelden voor den dag te komen.) Ik wenschte dit, omdat ik toegenegenheid voor het rijk en liefde voor zijn onderdanen koesterde. Na verloop van eenigen tijd hoorde door Gods beschikking de vorst van Roem over mij spreken, en deze stevende nu naar Poelau Amèh. Hij bracht een schip met lading mede, want, daar hij van Roem kwam, was hij, zooals van zelf spreekt, zeer rijk. Hij had pikoels goud, zakken realen en hoopen koopwaren in ontelbare soorten bij zich.

Hier gekomen zijnde, had elk een er drukte door. Toen zijn verblijf zoowat een maand geduurd had, was hij verlangend om mij te huwen en zond hij iemand om mij te vragen en te zeggen, dat hij Uw moeder tot echtgenoot begeerde. Na beraadslaagd te hebben was de afloop der zaak, dat vader en moeder benevens de rijksgrooten er genoegen mede namen en daarop kwamen de inwoners bijeen en werden de huwelijkspanden gewisseld. Wijl de echtverbintenis drie jaren werd uitgesteld, keerde hij naar Roem terug, zijn schip van welks lading niet het minst werd afgenomen, achterlatende. Na verloop van anderhalf jaar gebeurde er evenwel iets, dat voor anderen een ongeluk doch voor ons een geluk te noemen was; want terwijl het schip als onderpand in onze bewaring was, stierf de vorst en alles werd ons eigendom. Men had twee maanden noodig om het leeg te dragen. Dit is de oorsprong van onzen rijkdom.

Door Gods beschikking kwam volgens mijn berekening zoowat drie jaren later de vorst van China met een volgeladen *pélang* hierheen; daar hij zeer rijk was, kon hij een groote hoeveelheid koopwaren meebrengen. Toen hij hier aangekomen was, had iedereen het er druk door.

Ook deze vorst zond iemand om te zeggen, dat hij met mij in het huwelijk wilde treden en mijn ouders zoowel als de rijksgrooten waren er mede ingenomen. De inwoners kwamen bijeen en de panden werden gewisseld, waarbij hij zijn groote vaartuig met de gansche lading als onderpand stelde. Ook nu echter werd de voltrekking van het huwelijk twee jaar uitgesteld en keerde de vorst daarom naar China terug.

Ik reken dat er zoowat een jaar voorbij gegaan zal zijn, toen het lot voor anderen een ramp doch voor ons een groot fortuin bereidde; want terwijl het vaartuig nog in onze bewaring was, stierf de vorst en wij kwamen in het bezit van alles. Dit was dus ook een oorzaak van onzen rijkdom. Na verloop van zoowat drie jaren kwam weer de vorst van Atjeh met een *goerab*, waarin natuurlijk, daar hij van Atjeh kwam, een lading van allerlei goederen was. Hij was gevolgd door inwoners van drie *sagi's* aldaar en hier zijnde, liet hij aan moeder weten, dat hij mij tot gade begeerde, hetgeen geheel naar den zin mijner ouders en dien der rijksgrooten was. Nogmaals werd tot drie jaar uitstel besloten en keerde de vorst, nadat hij de geheele lading tot pand gegeven had, naar Atjeh terug. Toen er echter volgens mijn berekening zoowat twee jaar verloopen waren, moest het ongeluk dat anderen trof ons weer voorspoed aanbrengen; want terwijl wij het schip nog als onderpand bezaten, overleed de vorst en werd het alzoo ons eigendom. Ziedaar nog een oorzaak van onzen rijkdom."

Toen de Toeankoe deze woorden gehoord had, zeide hij: „vergiffenis moeder! zooals blijkt wilt ge dan toch den oorlog beginnen, maar waar toch zult gij voorvechters vinden, zooals ge vroeger hadt in den jongsten Permatö Alam en den oudsten Mambang Doebalang, in wien ge vroeger Uw steun vondt. Waar zult ge tegenwoordig hulp en bijstand vinden en tot hoever strekt zich Uw gebied uit, welks onderdanen U onder alle omstandigheden getrouw zullen blijven, zoodat wij gerust kunnen zijn."

(Wat samen verloren gaat en voor den dag komt; wie zich houdt aan de zeden en gewoonten; wie de bevelen van U opvolgt; wat niet verrot door den regen en niet barst door de warmte; wat is als de groote weg, waar men over steenen loopt; wie geen stap voor- of achteruit gaat en voor wien wijken een verbod is.)

Hierop hernam Boendŏ Kandoeng: „welaan mijn zoon! ik zal U weder het een of ander verklaren, dat even goed is als de oendang oendang, want als ik ondernam om U de geheele tambŏ te vertellen, dan zou ik daarvan geen regel, zelfs geen stip vergeten mogen.

In het rijk van Minangkabau, waar ik onbeperkt regeer en dat een erfenis is van Katoemanggoengan, behoort ook de soekoe Kotŏ Piliang, waarvan Priangan Padang Pandjang het handvat genoemd wordt, tot ons gebied. Verder hebben wij het bestuur over *Soengai Tarab* het groote vaandel, *Sing karăʼ* en *Saniĕng baka* den spiegel, *Tandjioeăng Bali* en *Soeliʼ aïĕ* de zweep, *Laboeatan* en *Soengai Djamboe* den spijker, *Boekiʼ Bataboih* den tijger, *Simawang* en *Boekiʼ Kandoeăng* de vredeplaats, *Soeroeasŏ* den sleutel, benevens *Talawing* en *Padang Ganting* de fakkel van *Kotŏ Piliang.* Verder behooren tot ons rijk *Laboeăh* en *Parambahan*, *Tabĕʼ* en *Sawah Tangah*, *Rambatan* en *Padang Magĕʼ*, *Tjoepăʼ* en *Gantoeăng tjiri; Babaloetan* en *Sawah Kareh; Goegoeăʼ* en *si Kaladi; si Mabaeă* en *si Alahan; Talagŏ Goenoeăng* en *Padang Halai; Masadji Galŏ Gandang*, welk laatste een zeer beroemde streek is. Het rijk strekt zich aan die zijde verder uit over *Toerawan*, *Padang Loea*, *Balimbiĕng Kŏtŏ Baroe*, *Batoe Basa*, *Boekiʼ Tamoesoe*, *Sawah Tangah* tot aan *Mampang Gadang hiliĕ* en *Boekĭ Basiʼ*, *Limŏ Kaoen*, *Doeŏ Baleh Kotŏ Saboe*, *Handaleh*, *Pitalah*, *Boengŏ Tandjoeăng*, *Kasieʼ*, *Soemani*, *Paningjahan* en *Moearô Pingai.* (1)

Hoor verder mijn kind: bovenstrooms, in het gebied van Agam vindt men *Koerai*, *Banoeă Hampoe*, *Lasi*, *Boekiʼ Bataboeăh*, *Tabĕʼ Pandjang*, *Soengai Djanieh*, *Salŏ*, *Galanggang Mageʼ*, *Kamang*, *Boeki Gadoeiʼ*, *Filatang*, *Agam*, *Balai Goerah*, *si Anoʼ*. *Kotŏ Gadang*, *Matoea Panta*, *Sarieʼ Soengai Poea*, *Kotŏ Laweh*, *Panda Sikeʼ Goenoeăng*, *Panindjawan*, *Gantieng*, *Koto Laweh*, *Soelikiʼ Soengai Rimbang Aie Tabiʼ Soengai Kamoenieng*, *Si Toedjaeăh*, *Banda Dalam*, *Gadoeiʼ*, *Tabieng Tinggi*, *Tjandoeng*, *Lasi Djao Tambangan. In Tanah Data: Rao-Rao*, *Koemango*, *Toengka*, *Tandjoeang Alam*, *Limboeakan*, *Padang Karambieʼ si Tjintjin* en *Aoea Koeniĕng. In Paja Koemboeăh: Koto nan Gadang*, *Piabang*, *Soengai Baringin*, *Tareh*, *Si Moelanggang*, *Goeroen* en *Loeboeaʼ Batingkoʼ*, die alle tot ons rijk behooren. Benedenstrooms n. l. in de landstreek *Koeboeăng tigo baleh* bezitten wij *Soloʼ Salajo*, *Goegoeăʼ*, *Koto Hanau*, *Tjoepa*, *Gantoeăng Tjiriʼ*, *Taroeăng-Taroeăng*, de vier *Kotŏ's*, *Simalidoe*, *Hampang Poelai*, *Kinari*, *Moearo Paneh*, en deze dertien noemen wij den olifant van *Kotŏ Piliang.* (2)

Luister goed toe vadertje! Tot aan het landschap Limŏ Poeloeăh, tot aan Soengai Pagoe aan de grenzen van Banda nan Sapoeloeăh kunt ge, wanneer ge er heen reist, doen wat ge goedvindt.

(1) Volgens andere handschriften zijn er overgeslagen.

(2) Alleen deze 12 werden opgegeven.

Hoort allen toch goed toe! Zet oogen, ooren en neusgaten goed open. Mocht de hulp van die streken niet voldoende zijn, dan kunt ge U nog wenden tot de benedenlanden aan de westzijde tot aan de grenzen van Atjeh; want *Kinawi*, *Pandalian*, *Tapoeih*, *Tarieng*, *Pantai Tjamin*, *Padang Rekno Moearo Djati*, *de* 44 *moekin's*, *Taloea*[s] *Rengawan*, *Talang Soeri*, *Tarakih*, *Batoe Bonai*, *Pilihan Simajam*, *Saboeăh Poelau Kajoe*, *Laboeăh Hadji*, *Mage*[s] *Tampé*[s] *Toean* tot aan *Pintoe Rajo* beneden en *Sĕlŏ Kendi* stroomopwaarts en zoo verder tot aan *Si Loeloeă Poenai Mati* behooren alle tot mijn gebied. Daarenboven mijn kind! brengen de wetten omtrent de oostelijke landen mede, dat *Koeantan*, *Batang Hari*, *Siak*, *Indagiri*, *Si Kalawi*, bijgenaamd *Tandjoeng Soengai Ngiang*, *Galanta*, *Goenoeng Malelo Kandiali*, *Djamboe aïë*, *Boeki*[s] *Tandjoeăng*, *Djati Batoe Baro*, *Koealŏ Patapahan*, *Kampa Keri* en *Kampa Kanan*, *Tapoeăng Keri* en *Tapoeăng Kanan* ons op bepaalde tijden hun schatting brengen, bestaande in een maat die tot aan den rand en in de holte onderaan met stofgoud is gevuld als uit- en inkomende rechten. Nu heb ik vroeger besloten, dat hij (Imbang Djajŏ) daar zou regeeren en vorstelijk aanzien genieten, omdat Radjo Moedo daar woonde en ik heb hem daarom die landen afgestaan, iets waarover ik thans spijt gevoel; want hij maakt misbruik van mijn goedheid; (nu ik hem een nagel gegeven heb, wil hij mij knijpen; nu ik hem een pinang schonk, zou hij een gekauwde sirihpruim willen; nu ik hem op de schouders heb genomen, wil hij op mijn hoofd gaan zitten; nu hem macht gegeven is, zou hij alles ten onderste boven willen smijten; waar hij een span gekregen heeft, wil hij een hesta hebben; waar hem één kain gegeven werd, zou hij er twee willen; nu hij schaduw kreeg, zou hij een heel dak boven zich begeeren; als hij leent, zou hij wel een heelen harŏboom willen leenen en hij zou doen als de Hollanders, wanneer zij om grond vragen; het gaat hem als de geringe man, die tot aanzien gebracht is). Zoo is zijn bestaan en daarom brengt hij schande over mij. Hij houdt zich niet meer aan de oude instellingen der vorsten; die vorsten toch waren het eens in hun denkbeelden omtrent hunne hooge waardigheid; de aanzienlijken hadden dezelfde begrippen in het geven van bevelen; de oerang toeŏ volgden één richting bij 't handhaven der wetten; de panghoeloe's kenden slechts één rechtspleging; de manteri's waren het eens in zienswijze en de doebalang's koesterden dezelfde gedachten omtrent dat, wat schande voor hen was, maar hij houdt zich thans daar niet mèer aan. Voorheen was er hier op Poelau Ameh slechts vierderlei grondgebied n. l. *tarata*[s], *doesoen*, *kotŏ en nagari*, waarin acht verschillende klassen van personen het gezag hadden n. l. de panghoeloe's, de kali's, de manteri's, de oerang kajŏ, de kooplieden, de afgezanten en de geestelijken, de voorvechters en de andikŏ's. Ieder had in de kampoeng zijn kinderen en magen, die er allen over peinsden het algemeen welzijn te bevorderen. Zoo was toen de toestand.

Verder mijn kind! wil ik er U op wijzen dat ge, zoo ik onverwachts kwam te sterven, vooral goed toezien moet, dat er drie klassen van menschen nimmer het bestuur over een landstreek of over een stad in handen krijgen; nl. zij, die niet van aanzienlijke afkomst zijn; zij, die weinig verstandelijke vermogens hebben en armoedigen.

Vestig op geen dezer uwe keuze; want domme lieden, dietot aanzien gebracht zijn, weten het goede niet van het kwade, de leugen niet van de waarheid te onderscheiden en, geen begrip hebbende van 't geen bij de adat als voorschrift is aangenomen, zou er door hen onheil over stad en land gebracht worden. Zij, die van onaanzienlijke geboorte zijnde, tot grootheid komen, doen niets dan wawelen en houden geen rekenschap met de gevoelens van anderen, zoodat ook onder hen stad en land te gronde gaan.

Verheft men nooddruftigen tot aanzien, dan is geld hun hoofdgedachte en dorstende naar goud, worden zeden en gewoonten door hen verkocht; iets wat natuurlijk is, daar zij pas tot rijkdom beginnen te komen Stad en land worden zoodoende ook onder hen ongelukkig. Vergeet dus deze lessen niet mijn zoon! Ik wil U echter ook nog zeggen, dat ik, dezen nacht weinig slapende, door ernstig nadenken er toegekomen ben, om niet aan Imbang Djajŏ, maar aan Radjŏ Moedŏ de schuld te geven. (De padi is van de bĕras gescheiden en de zuivere korrels zijn nog eens gewand; omdat er toen nog zemelen in de zeef achterbleven, zijn de gebolsterde korrels nogmaals geschud; de onzuivere, die er nog in waren, er een voor een uitgezocht, en na de rijst nu nog eens gezeefd te hebben, is het achterblijvende vuile stof eruit weggeblazen. — Wanneer men in het ruwe iets verdeelt, dan rekent men naar de stammoeder; bij een nauwkeuriger scheiding naar de soekoe en moet er stuk voor stuk geteld worden, dan doet men dit naar het aantal personen.)"

Toen hij deze woorden vernomen had, sprak de Toeankoe: "vergiffenis moeder! als u zoo spreekt, dan kunnen wij gerust zijn, maar die rust is als van iemand, die met katang-katang wordt ingewreven of zooals van hem, die transpireert en nog een baadje aantrekt. — Uw woorden zullen voor ons tweeën broeders zijn als een talisman; mocht ik onverwachts komen te vallen, dan kan hij die onthouden; of sterft hij plotseling, dan zal ik dat doen."

Intusschen was het reeds laat geworden en daarom zeide de vorstin: "sla op de taboeh!"

Het geluid van deze was alsof men een enkelen donderslag hoorde; het geleek op dat, wat een zeebeving vergezelt of op een onweder, waarbij het regent, en het was alsof de wereld verging; de hulsels van de jonge knoppen vielen er door van de boomen. Hierop weerklonk het gedreun van de taboeh van Priangan Padang Pandjang, *Mambang Soelaiman* genaamd, benevens die van Soengai Tarab, *Goeroeh di Langĭ*ʾ geheeten en de *Awang Labiĕh* van Soeroasŏ en tusschen die alle door klonken de lichtere tonen van de *Pantja Roembŏ* in Soemaniĕʾ, de *Takoei ʾSajang* van Padang Gantiĕng en de *Maboeăʾ Berang* van Batipoeăh en toen nu ook de statige tonen van de taboeh djoemaät door het luchtruim rolden en het geluid van al de taboeh's in de negorij zich daarmede vermengden, was het alsof Gods aardrijk zou ten ondergaan.

"Kom aan Magĕʾ Pandapatan!" (vervolgde Boendŏ Kandoeng) "sla nu ook op de heilige agoeng *Ganta Alam!* Gij, Ganggŏ Aman laat het bekken *si Panĕh*

Miang hooren, terwijl gij Lelö Mandjö het geweer *Allah Oerabi* kunt afschieten!"

(Vergiffenis verheven vorstin! Wij zijn Uwe nederige dienaren.)

Op dat tijdstip raakte geheel Pagar Roejoeng in opschudding, het water in Soengai Boengö zwol hoog op, de dakranden der woningen bewogen zich naar boven, de grondsteenen verplaatsten zich, de planten bogen, de heilige klapperboomen wuifden heen en weder en de geheele bevolking kwam in rep en roer.

De rijksgrooten met hunne herauten vernamen het; de Bandaharö van Soengai Tarab, de Kali van Padang Ganting, de Indomö van Soeroasö, de Mangchoedoem van Soemanië*, benevens de Groote heer van Batipoeh; de geheele landstreek van de Batang Bangkoeëh, die zich kronkelt om den Berapi hoorde het en onder de bewoners van het Minangkabausche rijk heerschte er een groote ontsteltenis.—

De Bandaharö van Soengai Tarab, de Kali van Padang Ganting, de Indomö van Soeroasö, de Mangchoedoem van Soemanië* en de Groote Heer van Batipoeäh togen op, ieder gevolgd door den dichten drom hunner onderdanen.

Terwijl de rijksgrooten zich voortspoedden, zeiden zij tegen elkander: „wat zou er toch gebeuren moeten, want de wereld schijnt aan haar eind te raken; wat zou ons rijk te verduren krijgen, want het is alsof het met het geluk der vier balai's voorbij is; welk gevaar zou Boeö en Soempoe Koedoeih overkomen moeten? Na de troonsbeklimming van den vorst toch, heeft men zulk een onafgebroken slaan op de taboeh's niet gehoord."

Hevig ontsteld en met een bekommerd hart liepen de rijksgrooten op een sukkeldrafje voort. De onderdanen, van welke niemand achtergebleven was en die eveneens niet weinig bevreesd waren, spoedden zich insgelijks voort zonder te rusten, doch onder die allen waren de bewoners van Soengai Tarab met het oog op de hanengevechten, het meest bezorgd.

Zoo naderde men al meer en meer. De menigte deed denken aan een zwerm vliegende mieren, die uitgebroken waren, of aan kaloeang's, die in den vooravond rondfladderen.

De gebrekkigen kwamen op krukken en de blinden werden voortgetrokken. Er zou geen ruimte geweest zijn groot genoeg om al die menschen groot en klein, oud en jong, gering en aanzienlijk, arm en rijk te bergen. Zij spoedden zich voort evenals schuitjes, die door den wind worden voortgedreven. Nog naderbij gekomen, had men eindelijk de grens van de kampoeng bereikt, maar dewijl allen daar geen plaats konden vinden, verspreidde men zich over het veld. Reeds op grooten afstand bracht de Bandaharö de handen boven het hoofd en dichtbij zijnde, maakte hij voor den vorst het teeken van hulde. Hij bracht de beide handen naar het voorhoofd, ging eerst, met de beenen gekruist en vervolgens met de hielen onder het achterlichaam zitten, liet zich op de knieën vallen en boog het hoofd ter aarde. De menigte volgde dit voorbeeld en allen deden hun groet.

„Vergeving heer, gebieder der wereld, ziel en bloed, handen en voeten, zegen en toevlucht van al Uw onderdanen! Met diepen eerbied willen wij al Uw bevelen

voldoen. Wij zijn vol onrust en vreezen, dat er wellicht een vijand van over zee of land gekomen is, of dat de randjau's vergaan of wellicht ongehuwde vrouwen kwaad bejegend zijn geworden!"

Dit was 't geen de rijksbestierders zeiden.

Deze woorden hoorende sprak Boendŏ Kandoeng: „luistert goed! Er is geen vijand noch van over zee noch van over land aangekomen; ook heeft zich geen vorst verzet of zijn er geen manteri's buiten hun bevoegdheid gegaan; de badplaats is men niet op onkiesche wijze binnengedrongen; de omwalling is niet omvergeworpen en de randjau's zijn niet vergaan. Niets van dien aard is er gebeurd, maar wel iets anders en gij allen, rijksgrooten, inwoners van de acht kota's, dient dit te weten. Ik heb een broeder, Radjŏ Moedŏ geheeten, die, omdat hij tot grootheid gekomen is, mij wil tegenstreven; die zijn slimheid wil aanwenden om mij te onderdrukken; die heerschen wil over adat en limbagŏ en daarom geheel buiten de voorgeschreven wetten handelt. Zijn wij allen onveranderlijk van dezelfde gevoelens, dan wensch ik, dat gij mij zult helpen; gij kunt, omdat hij zoo gehandeld heeft, met hem doen, wat gij goedvindt (ik wensch, dat gij mij de sporen aanbindt en mij tegen hem aanhitst; gij kunt alles opmaken of iets overlaten; gij kunt voor goed doen verloren gaan of weer te voorschijn laten komen.) Wat de uitgaven betreft, die daaraan verbonden zullen zijn, mochten mijn goud en zilver daarvoor niet genoegzaam wezen, dan geef ik er ook dit paleis aan en is ook dat nog niet voldoende, dan offer ik er mijn geheele rijk voor op; als wij voor de schande, mij aangedaan, maar voldoening eischen, want liever dan onder de gedurige herinnering daaraan voort te leven, zou ik wenschen dood te zijn."

Dit hoorende zeiden de rijksgrooten: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng, doch stel de zaak nog wat uit, opdat wij, Uw onderdanen, eerst beraadslagen kunnen!"

Vervolgens stond de vergadering op; zij ging naar buiten en begaf zich naar de vergaderzaal, waar de Bandaharŏ tegen den Kali van Padang Gantiĕng zeide: „wat staat ons nu te doen, want naar aanleiding van hetgeen Boendŏ Kandoeng ons heeft verteld, rust er een zeer zware last op ons, (nemen wij den last op het hoofd dan breekt dit en leggen wij hem op de schouders, dan zakken deze in elkander) en welk bescheid zullen wij haar daaromtrent geven. 't Schijnt, dat het met ons rijk wellicht gedaan zal zijn en daarom zullen wij over de zaak maar niet lang praten; wij zullen gehoorzamen aan het geen zij bevolen heeft en daarom huiswaarts keeren om de noodige toebereidselen te maken."

Dit hoorende wederlegde de Kali van Padang Gantiĕng: „er valt voor ons op dat besluit niet af te dingen, maar toch zou er volgens mijn gedachte, nog wel wat anders kunnen gebeuren. God zou kunnen geven dat door de heiligheid van den Toeankoe, die onafhankelijk vorst en even roemrijk is als dit rijk en wiens naam is Ana' Indodjati, de vorstin betere gedachte kreeg en dit rijk dan niet zou verwoest worden; laten wij daarop onze hoop vestigen. Wij rijksgrooten echter, die het onder alle omstandigheden eens zijn, zullen ons, wat Boendŏ Kandoeng ook gebiedt, gereed

maken. Blijft Boendŏ Kandoeng in leven, dan zullen wij Soengai Ngiang een bezoek brengen en even beproeven wat het vermag. Met Boendŏ Kandoeng zullen wij leven en sterven. Wij zullen ons aan God overgeven; want die verkeerd gedaan heeft, zal zijn straf toch niet ontgaan." Hiermede was de raadsvergadering afgeloopen.

Nu spraken de rijksgrooten tot den Toeankoe: „vergiffenis Toeankoe, gebieder der wereld! aldus is het bevel van Boendŏ Kandoeng en dat is zoo moeilijk uit te voeren. Geef ons dus raad!"

Hierop hernam de Toeankoe: „welaan Bandaharŏ! laat Boendŏ Kandoeng hier komen, want ik heb haar daaromtrent eerst iets te zeggen, dat mij van het hart moet; is het goed wat ik zeg, dan zullen wij het volvoeren, doch is het verkeerd, dan verwerpen wij het; als moeder het niet kan toestaan, dan zien wij er maar voor goed van af; zoodoende behoeven wij er later niet meer over te spreken, noch U noch ik."

De Toeankoe wendde zich nu tot de vorstin met deze woorden: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng, doch gelieve goed te luisteren naar hetgeen ik gedacht heb en zelve daarover na te denken. Gij hebt slechts een eenigen broeder en reeds op leeftijd zijnde, zou het kunnen zijn, dat gij kwaamt te sterven en tot wien zouden wij dan onze toevlucht moeten nemen. Bij de gewoonte, die wij mannen volgen om overal heen te trekken (zou de woning geheel verlaten zijn). Nu heeft het God behaagd oom, door Uw groote heiligheid, een dochter te schenken, bij wie Tjindoer Matŏ en ik steeds hulp zullen kunnen krijgen. Staat gij er nu echter op een schoondochter te hebben, spreek er dan over met de rijksgrooten, onder wier onderdanen, naar ik hoor, personen uit allerlei stand zijn zoowel prinsessen als andere aanzienlijke jonkvrouwen, zoodat gij in dat opzicht onbezorgd kunt wezen. Verlangt gij dus een schoondochter laat mij dan met een van haar trouwen en hebt ge geen geld, vraag dan hulp aan de rijksgrooten. Daarenboven Boendŏ Kandoeng is het beter dat oom daar zijn zetel blijft houden, wijl hij er gehoorzaamd wordt. De Minangkabauers zijn immers niet gewoon rustig thuis te blijven, maar trekken overal heen om een kleinigheid te verdienen, wijl zij het niet breed hebben. Indien wij nu in hun land komen, dan doen of zeggen zij wellicht iets, dat verkeerd is en komt oom dat te weten, dan zal hij hen beschermen, omdat het Minangkabauwers zijn.

Wat deze zaak (die van prinses Bongsoe) betreft, die doet er niets toe. De prinses is voor ons verloren, maar wanneer dat ons lot moet zijn, wat kunnen wij er dan aan doen. Mocht God haar echter toch voor ons beschikken, welk schepsel zou dat dan kunnen beletten. Wij mogen in dit geval van geluk spreken, daar zij door Gods voorzienigheid op het punt staat een echtgenoot te krijgen en, als het waar is wat men vertelt, huwen zal met den vorst van Soengai Ngiang, die tot in deze streken beroemd is; een flink man zijnde, heeft elkeen hem lief, ook omdat hij hoogst rechtvaardig is. Zijn naam is Toeankoe Imbang Djajŏ. Wat zou moeder dus verder zoeken of verlangen! Zoo God geeft, dat zij zijn echtgenoot wordt, dan zult gij van het Oosten tot het Westen den scepter zwaaien, daar de grootheid van oom ook die van U is. Wij denken dus anders over de zaak dan U en beschouwen haar

als en stuk trasi, dat in tweeën verdeeld wordt. Ik smeek U daarom er niet langer over te tobben; want gij maakt er U zelve door te schande. Daarenboven Boendŏ Kandoeng schijnt de fortuin ons zeer genegen te zijn, daar wij een vorst van geboorte van wien wij alle mogelijke bescherming zullen erlangen, tot familielid krijgen. (Wij kunnen onder hem in de schaduw zitten, wij kunnen tegen zijn stam leunen en op zijn wortels ons nedervleien. Is hij verstandig, dan kan hij ons onderwijzen; is hij rijk, dan kan men hulp van hem krijgen; is hij vlijtig, dan kan hij voor ons werken; is hij sterk, dan kan hij den zwaren arbeid volvoeren en is hij dapper den vijand bestrijden; want zoo is de adat van den aangehuwde.) Wij zijn daarom zeer tevreden en in alle opzichte blijde. 't Is ons net als met hem die met *katang-katang* wordt ingewreven; evenals dat men transpireert en toch nog een baadje aantrekt; evenals dat men het koud heeft en nog naar het bad gebracht wordt; evenals dat men verzadigd zijnde, aan het eten wordt gezet; evenals dat men gestoken wordt door een kali'-kali'; evenals dat men met een zwaren stamper wordt gestooten; evenals dat men bij ongeluk moeraswater drinkt of rauwe *lamang* eet; evenals dat men met het hoofd naar beneden gekeerd iets inslikt of op den rug liggende in het water duikt; evenals dat men tot *oelam* de jonge bladeren van de *birah* gebruikt; evenals dat men bedrogen wordt door domkoppen; evenals dat een blinde groote oogen tegen ons opzet, een stomme tegen ons schreeuwt of iemand die geen vingers heeft ons iets aanwijst; evenals dat men katjang sibajau-bajau te eten krijgt; evenals iemand, die een krekel in den neus krijgt of aan gebranden peper ruikt; evenals dat men wacht op lieden, die al vooruit zijn of personen naloopt, die nog komen moeten. Zoo blij zijn wij!" (*)

Toen Boendŏ Kandoeng deze woorden hoorde, begon zij te glimlachen, terwijl de rijksgrooten zeiden: „vergiffenis Toeankoe! gelieve ons slechts op te dragen wat U, betreffende de zaak, goedvindt en wij zullen er ons aan onderwerpen."

Hierop antwoordde de Toeankoe: „vergiffenis moeder! zoo gij mijn verzoek benevens dat der rijksgrooten en alle anderen hier vergaderd verhooren wilt, zouden wij oom, nu hij, zooals gij vernomen hebt, zijn dochter prinses Bongsoe met Imbang Djajŏ wenscht uit te huwen, iets dienen aan te bieden. Als hij een kleinigheid (een bilalang, een weinig rijst met wat sirih en pinang) ontvangt zal dat een bewijs zijn, dat gij zijn zuster zijt; het zal geheel naar den vorm wezen en tot teeken strekken, dat moeder het oprecht meent. Gij hebt slechts rekening te houden met de gevoelens van tante; want wat Uw verhouding tegenover oom betreft, hoe kunnen anderen daarover oordeelen, wijl ge U na elke kleine twist toch weer met elkander verzoent.

Indien het U behaagt, kom oom dan tegemoet als bewijs dat gij niet van gevoelens zijt veranderd. Wijl hij op zoo grooten afstand van U is, moet ge aan elkander blijven denken; want bij een toegenegenheid van uit de verte elkander toegedragen, is het alsof men in elkander's nabijheid is. Zoo moet 't zijn."

(*) De Toeankoe geeft door deze wijze van spreken zijn groote ontevredenheid te kennen, zeer gezind zijnde den oorlog te beginnen.

Boendŏ Kandoeng keek boos, toen zij dit hoorde en sprak: „gij zijt waarlijk slim en geheel op de hoogte van onze zeden en gebruiken en goed bekend met de vormen. Door niet te volgen wat voorgeschreven is, zult ge echter nimmer mensch worden; maar gij vindt dit zeker mooi en zijt ongetwijfeld gewoon zoo te doen. Gij wilt het immers nog erger maken dan het reeds is en Radjŏ Moedŏ nog meer bederven, daar ge hem, niettegenstaande het kwaad door hem bedreven, nog onderdanigheid zoudt willen bewijzen!"

De Toeankoe antwoordde: „met Uw welmeenen moeder! ik heb zoo gesproken, omdat gij een buitengewoon mensch zijt. Gij weet immers reeds over een zaak te oordeelen, zonder haar vooraf te kennen en overal is Uw naam beroemd, omdat gij ten uitvoer kunt brengen, wat voor anderen niet mogelijk is. Wat moet er echter van worden, indien gij U houdt aan de vastgestelde gebruiken en daarin verschilt met oom! Wees dus niet onvoorzichtig moeder! de rijksgrooten en ik smeeken U dit. Laat U door geen toorn vervoeren of door drift overmeesteren; want de toornige verliest zijn vertrouwen op God en de driftige zijn overleg. Beter is het geduldig te zijn, daar de geduldige door God bemind wordt en de geloovige de lieveling is van den propheet. Ik zeg dat zoo, omdat moeder niet is zooals andere menschen, gij toch zijt voor iedereen de vraagbaak en moet als bejaard mensch van alles verdragen kunnen."

De Bandaharŏ, dit hoorende, zeide aldus: „duid het mij niet ten kwade Boendŏ Kandoeng, maar wat de Toeankoe zeide is waar; het zou dus raadzaam zijn, dat U zich daaraan hieldt, wijl daardoor Uw roem zal stijgen. Daarenboven Boendŏ Kandoeng hebben wij volgens onze meening ook altijd gezien en gehoord, dat broers en zusters, van elkander verwijderd zijnde, naar elkander verlangen en, in elkander's nabijheid levende, bezoeken bij elkander afleggen, terwijl zij elkander bijstaan als er gebrek is; en dit verheerlijkt immers Uwen naam!"

Nu sprak Boendŏ Kandoeng: „welaan Datoea' Bandaharŏ als de rijksgrooten het dan goedvinden, heb ik er vrede mee. Wat zullen wij dan zoeken, dat behoorlijk is, zoodat er geen verachting of schande over ons kome!"

Op deze woorden sprak de Toean Kali van Padang Gantiĕng: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng! maar wij laten dit geheel aan U over. Wat U goedvindt, zal ook naar den zin van uwe onderdanen zijn."

Hierop hernam Boendŏ Kandoeng: „ik zal er dan een buffel voor bestemmen, benevens wat rijst, sirih, pinang, gambir en tabak. Ik heb een buffel, die grooter is dan de gewone en buitengewoon mak; hij likt ons de handen en baadt zich elken achtermiddag in een poel in roode aarde. Dezen zullen wij zenden."

Toen de Toeankoe dat hoorde begon hij te glimlachen en sprak: „Dat is wel moeder; U denkt in 't geheel niet na; want ge stelt meel met kalk gelijk en hoe kan men dat, wijl hun wit geheel verschillend is. Luister daarom nog eens goed. Moeder is in 't geheele Minangkabausche rijk beroemd; waartoe zou 't nu dienen, dat men over U ging praten en vertellen, dat gij een vorstin even aanzienlijk als ande-

re, zulk een buffel als feestgeschenk hebt toegezonden naar een negorij, waar men overvloed van buffels heeft. Indien ge dus dat dier zendt, zult ge u aan verachting blootgeven en men zal zeggen, dat gij niet weet hoe het hoort en dat ge geen duit kunt missen en overal zullen de Minangkabauers voor gierig worden uitgemaakt Die laster zal dus Uw deel zijn; want de gebruiken brengen mede, dat men elkander op fatsoenlijke wijze helpt. Moeder bezit immers si Binoeang, djantan Gadang, zooals gij hem noemt; hij onderscheidt zich van alle anderen in het veld en is niet zoo heel mak, daar hij in geen jaar thuis geweest is. Dien behoort U te zenden en dan zult ge, denk ik, geen schande inoogsten; want nergens op aarde is er iemand te vinden, die er zulk een grooten buffel op na houdt. Hij toch is grooter dan een olifant en maar weinig kleiner dan de stier die den aardbol draagt. Wanneer hij in si Kalawi verschijnt, dan zal tante zeggen, dat ge haar een oprecht hart toedraagt!"

Dit hoorende sprak de Mangchoedoem van Soemanie*: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng, maar het is volkomen juist zooals de Toeankoe daar gezegd heeft!"

Hierop sprak Boendŏ Kandoeng; „indien dit het gevoelen van den raad is, dan wil ik zelfs nog meer ervoor bestemmen; er is echter een voorwaarde n. l. dat gij U eenige moeite zult moeten geven om si Binoeang te gaan vangen. Gaat dus met U allen heen en gelieve hem hier te brengen!"

De rijksgrooten antwoordden nu: „met Uw welmeenen Boendŏ Kandoeng, wij zullen allen gaan, doch een ding slechts; wij weten n. l. niet op welk veld ergens hij graast, noch in welk dal hij zijn poel heeft of op welken berg hij zijn rustplaats koos!"

„Wat dat aangaat," hernam Boendŏ Kandoeng „dan moet gij maar op alle mogelijke plaatsen zoeken!"

Op deze woorden sprak de Toeankoe: „welaan rijksgrooten! indien het er op aankomt om si Binoeang te vangen dan zijn er wel personen, die wij daarvoor zenden kunnen en wel si Barakat, si Baroeliĕh en si Tambahi. Werden er veel lieden gezonden, dan zouden deze, als zij bij hem kwamen de grootste moeite hebben, daar er voor hem niet veel noodig is om woedend te worden; en mochten er dan gewonden of dooden komen, dan zou moeder daarvan de verantwoordelijkheid dragen. Wat nu si Baroeliĕh betreft, deze weet hoe hij behandeld moet worden, daar hij hem vroeger heeft opgepast en den ganschen dag gelegenheid had, zijn karakter te leeren kennen."

Dit hoorende hernamen de rijksgrooten: „als dat Uw bevel is, dan onderwerpen wij ons daaraan en zullen wij voorloopig hier blijven."

Nu hernam de Toeankoe: „zeg Barakat, Baroeliĕh en Tambahi! morgen ochtend vroeg laat gij eten koken en gaat gij met u drieën si Binoeang halen, zonder wien gij niet moogt terug keeren!"

Daarop antwoordden zij: „vergiffenis Toeankoe! als het er op aan komt si Binoeang te vangen, dit is gemakkelijk te doen; een van ons zal hem tegenhouden en de anderen hem opjagen en als wij hem dan drie rottings om de pooten geslagen hebben, zullen wij hem wel hier brengen!"

Intusschen was het nacht geworden en toen het derde hanengekraai het aanbreken van den dageraad aankondigde, ontwaakte Boendŏ Kandoeng die zich eerst naar de achtergalerij begaf en daarna in het binnenvertrek kwam zitten, waar zij aldus sprak: „rijksgrooten! toen ik dezen nacht was ingeslapen, begon ik te droomen. Ik droomde, dat mijn zeven rangkiang's met de *sibajau-bajau* en de *sitindjau laoei*[1] door een orkaan geheel vernield werden. Daarenboven voelde ik de steenen neuten verschuiven, heen en weer geschud door een aardbeving. Verder was het mij alsof de dakrand op en neer bewogen werd en door een verwelwind wegwoei, gevolgd door mijn zitmatje van hilalang; en eindelijk droomde ik nog dat de Soengai Boengŏ buiten hare oevers trad, waarbij het schuim bovenstrooms kwam afdrijven en het geheele land onder water gezet werd. Toen mijn droom uit was, werd ik wakker en keek ik links en rechts zonder echter iets te ondekken. Weest nu zoo goed eens na tegaan of dat nu ook een droom geweest is, die beteekenis heeft!"

De rijksgrooten begonnen nu, na het hooren dezer woorden, na te denken, doch het mocht hun niet gelukken de beteekenis van den droom te verklaren. Zij werden onrustig en het zweet brak hun uit van angst en schrik. Ieder keek zijn boek na over verklaringen van droomen, maar de uitlegging van den droom te geven vermochten zij niet.

Eindelijk zeide de Toean Kali: „vergeef het ons Boendŏ Kandoeng, dat wij geen kans zien den droom uit te leggen; geen van ons vieren weet daar raad op en wij dienen het dus aan U over te laten."

Toen hernam Boendŏ Kandoeng: „welaan Barakat, ga mijn zoon Katjindoean zoeken: den vlugsten haan op den galanggang; de groote vlinder dezer woning; den vertrouweling van de landstreek; hem, die schrander en verstandig is, die vriendelijk spreekt en wien iedereen vreest." Si Barakat ging hierop Tjindoer Matŏ halen en toen hij verschenen was, herhaalde Boendŏ Kandoeng hetgeen zij gezegd had.

Nadat Tjindoer Matŏ haar had aangehoord, sprak hij: „ik vraag vergiffenis aan moeder, aan Toeankoe en aan de rijksgrooten. Wat de droom omtrent de zeven rijstschuren betreft, die met de *si bajau-bajau* en de *sitindjau laoei*[1] door een orkaan vernield werden, dit beteekent dat er eenmaal een groot aantal gasten van verschillende natiën naar dit rijk zullen komen. Dat Boendŏ Kandoeng de steenen neuten voelde verplaatsen wil zeggen, dat zij in onafgebroken zorg en onrust zal verkeeren. De droom van het zitmatje, dat wegvloog duidt aan, dat alle vorsten met hunne legerhoofden en onderdanen ons in het verderf willende storten, hierheen zullen komen en de stad belegeren. Het overstroomen van de Soengai Boengŏ wijst er op, dat dit rijk in groote ellende zal geraken en het schijnen zal, alsof het zijn ondergang nabij is."

Op het vernemen dezer woorden bleef Boendŏ Kandoeng het stilzwijgen bewaren, doch daar het al later en later op den dag werd, zeide zij eindelijk: „welaan Barakat, Baroelièh en Tambahi, gaat nu maar op weg, wijl de dag nog niet ver gevorderd is."

De drie mannen spoedden zich hierop voort, beurtelings vooraanloopende. Zoo kwamen zij van de kampoeng op den grooten weg, daarna op een veld, waar men het vee liet grazen, vervolgens in kampoeng Medan Saba en eindelijk op een vlakte, die tot droogplaats gebruikt werd en waar men bezig was rijst te drogen.

Barakat riep hier reeds van uit de verte: „zegt lieden, wat ik U smeeken mag, neemt Uw rijst zoo spoedig mogelijk weg, opdat wij geen onvoorzichtigheid begaan zullen met den buffel, dien wij meebrengen moeten, hierlangs te voeren. Vervolgens kwamen zij op Padang si Katoetoeih, daarna op Padang Lakè' kandji en eindelijk op Padang Randjanŏ matŏ mamandang, waar si Binoeang graasde. Zij liepen nog eenige oogenblikken door en bevonden zich toen in de vallei van Boeki' Rimbŏ bigau, waar een van stekels voorziene *bambansoort*, de *manau malanteh banië* en de *karoemboei' nan batarĕh* groeiden en dat gelegen was aan deze zijde van Boeki' si Goentang-goentang, waar men gewoon is vogels te gaan vangen.

Eenige oogenblikken later ontdekten zij diepe sporen, die naar beneden liepen en toen het hun duidelijk was, dat die van Binoeang waren, bleven zij bleek van schrik en met een kloppend hart stilstaan. Een hunner zeide nu „wat is dat nu hier vrienden? De grond is hier vol diepe kuilen (om erin af te dalen zijn zij te klein en er overheen springen kunnen wij niet."

Barakat antwoordde hierop: „ja Baroeliĕh! wat nu te doen daar het zich laat aanzien, dat wij hier het leven zullen verliezen!"

Baroeliĕh zeide hierop: „gij zijt geheel van gedachten veranderd en wat zullen wij er dus nog verder over spreken; maar als wij een buffel niet kunnen bestrijden, hoe zullen wij het dan den vijand doen! Maar genoeg; ik zal hem zelf wel vangen; en wanneer hem dan de drie strikken om de pooten zijn geslagen, zou ik niet weten wat er nog verder noodig was."

Zij daalden nu, beurtelings vooraanloopende, af en kwamen een oogenblik later bij den boom, waaraan de buflel gewoon was zich te schuren. De modder lag daar bij hoopen en kleefde zelfs aan de takken der harŏboomen.

Baroeliĕh zeide hier ziet eens vrienden! dit is waarschijnlijk de boom, waar aan Binoeang zich schuurt. Indien ik geweten had, dat het er hier zoo uitzag, dan zou ik niet gekomen zijn!"

Tambahan spande nu de strikken en beefde over zijn geheele lichaam, toen hij zag, dat de sporen naar verschillende richtingen uitliepen. Nadat de eerste drie strikken gespannen waren, gingen zij weer verder, totdat zij kwamen aan den rand van een moeras in het woud Rimbŏ bigau, waar zich een groot aantal bidaislangen ophielden en ook hier werd een strik uitgezet. De modder lag er hoog omgewoeld en in de roode aarde onder een madang djatiboom bevond zich een poel. Daar groeide een batoeng met slechts een stam, een papaja met roode bloemen, een paroepoeă' met gekleurde strepen en pimpinggras dat overal even hoog was. Rechts ervan bevond zich een heilige put, waarin een bezoarsteen en links een beschreven talang en daar nu hield zich si Binoeang op.—

Si Barakat naderde zeer dicht en bemerkte si Binoeang, die bezig was zich in den poel om te wentelen, waardoor het water zich kabbelend voortbewoog totdat het in groote golven naar den overkant rolde, waar zij een geluid veroorzaakten als baren, die op de rotsen breken.

Zoodra zij Binoeang in 't oog gekregen hadden, begonnen zij alle drie te schreeuwen en hard te lachen en Binoeang in den modderpoel ziende, riep siBarakat: „rol U toch niet zoo lang, schaamt gij U niet in den modder te baden?"

Toen si Binoeang si Barakat hoorde schreeuwen, richtte hij zich op en keek naar alle kanten om zich heen. Nu schreeuwde Barakat nog eens, waarop zij met hun drieën riepen: „wees nu niet koppig en laat U vangen, opdat gij ook eens moogt ondervinden, hoe het thuis voor U is!"

Binoeang, dit hoorende, keek schuw rondom zich; hij stak den staart tusschen de pooten, schudde de horens, schreeuwde eens zachtjes, zette zich in postuur en vloog op zijn vijanden af. Hij rende voort zoo snel als de wervelwind; de aarde dreunde ervan, de hemel verduisterde door de opgeworpen aarde, de steile kanten van den poel stortten naar beneden en zelfs de gele ondergrond werd zichtbaar. Alle dieren, die hij bij zich had, vlogen van hem weg; de bijen, die op zijn buik nestelden, de gele wespen op zijn staart, de *sitjoetjoeă*[5] in zijn ooren en de *panah liang* in zijn neus, begonnen hun zoo vergiftige beten uit te deelen. Barakat en Baroeliĕh liepen wat zij loopen konden, waarbij zij allerlei luchtsprongen deden, maar si Tambahi deed nog het ergste en gedroeg zich als een krankzinnige.

Alle drie hadden bijna hun bewustzijn verloren; vol angst kropen zij overal rond, daar de ziel moeielijk het lichaam verlaten kon.

Si Barakat had een wond aan het oog gekregen, si Baroeliĕh aan 't hoofd en terwijl si Tambahi in een roekamboom klom, verschool si Baroeliĕh zich in een salak. Alles werd rood geverfd door hun bloed; bovendien hadden zij nog veel te verduren van de vergiftige steken. zoodat zij niets deden dan kreunen.

Dewijl si Binoeang niemand meer zag, keerde hij weer in den poel terug. Langzamerhand kwamen de drie personen weer tot hun bewustzijn, doch zoodra zij bijgekomen waren, gevoelden zij plotseling weer pijn en merkten zij, dat zij gewond waren.

Si Tambahi begon nu in den salak hard te schreeuwen, roepende: „zegt vrienden; hoe zal dat met mij afloopen; ik ben gewond en lijd daarenboven door de vergiftige beten onbeschrijfelijke pijnen; 't is alsof het inwendig bij mij brandt, terwijl ook mijn oog ter groote van een kippenei is opgezwollen!"

Dit hoorende schreeuwde si Barakat van uit den dadap en si Baroeliĕh van uit den roekamboom; „het is met ons nog veel erger; onze ooren zijn geheel doorgescheurd; onze neus is zoo gezwollen, dat er geen gaten meer in zijn en onze oogen doen een pijn alsof zij verbrand zijn."

Si Tambahi voegde er nog bij: „ach vrienden, hoe zal dat toch afloopen; mijn voeten zijn één wond en al!"

Daarop sprong hij naar beneden en kroop op handen en voeten verder.

Si Barakat riep nu: "maak een ladder voor ons, dan kunnen wij afdalen."

Tambahi hakte nu een ladder en plaatste dien tegen den boom, waarop eerst Barakat en daarna Baroeliëh naar beneden klom.

Hier nu zeiden zij tegen elkander: "wanneer wij vooruit geweten hadden, dat dit gebeuren zou, waarom zouden wij dan hier gekomen zijn! Wat toch kan ons die buffel schelen, om voor hem bijna het leven te verliezen. Wij zijn hierheen gekomen omdat wij dachten, dat het een gewone buffel zijn zou; en al hadden wij daarenboven si Binoeang gevangen, dan zou dat toch niet gegeven hebben. Onze vorstin is al zeer onverstandig met doelloos schade te willen lijden, omdat een vreemde gaat trouwen, terwijl wij daarenboven hier nog veel pijn hebben door te staan. Liever echter dan op deze plaats om te komen, sterven wij op weg naar hnis."

Zij keerden nu, badende in hun bloed, langs den vroegeren weg naar huis terug, nu eens schreiende dan weer lachende bij de gedachte aan hetgeen zij ondervonden hadden.

Zoodoende legden zij een eind wegs af, totdat zij weer langzamerhand de kampoeng Medan Saba genaderd waren, waar de lieden die vroeger rijst te drogen gelegd hadden hen, toen zij het erf overstaken, toeriepen: "wij hebben onze rijst al opgenomen, maar langs welken kant hebt gij den buffel gebracht, waarvoor wij in ons werk gestoord zijn geworden?"

Si Berakat antwoordde: "maakt maar niet zooveel praatjes, als gij er niet van houdt iemand te krenken; ge hebt immers niet gezien, wat er gebeurd is. Kijkt maar eens wat wij moesten verduren; het bloed loopt ons uit voorhoofd, neus en voeten. Dat is gekomen, omdat wij bang waren het leven te verliezen, toen wij door dien verwenschten buffel achterna gezeten werden."

Zij gingen weer verder, naderden al meer en meer en kwamen aan de vorstelijke woning, die zij, het voorplein overstekende, binnentraden.

"Vergiffenis Boendŏ Kandoeng, vergiffenis Toenkoe," zeiden zij schreiende, "wij hebben si Binoeang niet kunnen grijpen en zie eens wat wij ondervonden hebben; wij hebben met den dood geworsteld en gebaad in ons bloed; doch dit is niet het eenige, waaronder wij lijden, maar wij hebben ook wonden en vergiftige beten en als daar nu wellicht koudvuur bij komt, dan zouden wij eindeloos berouw hebben (gegaan te zijn).

Dit hoorende, begon de Toeankoe te glimlachen en zeide hij: "met Uw welmeenen Boendŏ Kandoeng; wien denkt gij, dat wij nu tegen loon zullen uitzenden om si Binoeang te vangen. Door si Barakat te zenden hadden wij bijna dubbele schade geleden en reeds dadelijk heb ik gezegd, dat hij een hoog woord voert, veel te onnadenkend handelt en niet op God vertrouwt.

Op deze woorden sprak Boendŏ Kandoeng: "komaan Mage⁵ Pandapatan, haal mijn zoon Tjindoer Matŏ maar. Hij is naar de kampoeng Solo⁶ dalam, in de woning van djoearŏ Medan Labiëh. Zeg hem, dat hij onmiddelijk thuis komt."

Op dat bevel ging Mage* Pandapantan op weg; hij liep op een sukkeldrafje en kwam na eenigen tijd aan de kampoeng van Djoearŏ Medan Labiĕh.

Tjindoer Matŏ ontstelde; hij wierp zijn damarnoten weg en zeide: Zeg Mage* Pandapatan is Boendŏ Kandoeng wellicht ziek of maakt de Toeankoe zich over het een of ander ongerust, dat ge zoo hard loopt!"

Mage* Pandapatan antwoordde hierop: „luister jongeheer, onze meesteres heeft bevolen, dat gij terstond naar huis moet komen en dit bevel breng ik U over!"

Tjindoer Matŏ kwam nu naar beneden en beiden sloegen op een drafje den weg naar huis in. Na eenigen tijd kwamen zij aan het vorstelijk verblijf en, het voorplein overgaande, traden zij het paleis binnen.

Nu sprak Tiindoer Matŏ; „vergiffenis Toeankoe, wat U te bevelen hebt, zal ik eerbiedig op mij nemen."

„Wel mijn kind!" sprak toen Boendŏ Kandoeng, de reden, dat ik U heb laten roepen is, omdat ik ten einde raad ben omtrent iets, dat niet twijfelachtig blijven mag (tusschen rijp en onrijp; over dag dicht en 's nachts geopend zijnde); het is mij onmogelijk terug te komen van hetgeen mij in de raadsvergadering is ontvallen; liever nog zou ik sterven. Welk middel weet ge nu voor me om si Binoeang te vangen, opdat die zaak een goed einde hebbe en ik er niet meer zoo over behoef te tobben. Niemand anders dan gij zult hem kunnen vangen."

Tjindoer Matŏ, dit hoorende, sprak: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng, vergiffenis Toeankoe! Waartoe zou mijn leven anders kunnen dienen! Moeder heeft mij van jongs af opgevoed en mij uit gevoel van liefde de teederste zorgen bewezen. Al zou ik dan ook tot aan den hemel of tot in het diepste van de zee moeten gaan, als daardoor Uw schande maar uitgewischt wordt.

Indien ik in 't leven blijf, zal ik het moeilijkste voor U ten uitvoer brengen, mits het voor mij bereikbaar is, (ik zal het in den mond nemen en er mee weg vliegen, tenzij het verdwijnt en in wolken verandert; maar blijft het op de aarde, dan zal ik het tot gruis maken). Heb dus maar geen zorg meer moeder; zoo God wil, ga ik morgen op reis."

Intusschen was de achtermiddag verstreken en de duisternis ingevallen, zoodat men de damarpijpen aanstak. Dien ganschen nacht deed men geen oog dicht, daar Boendŏ Kandoeng, de Toeankoe en Tjindoer Matŏ druk bezig bleven met elkander te onderrichten en samen te beraadslagen; en toen nu de morgen aangebroken en het zoowat zeven uur geworden was, sprak Boendŏ Kandoeng: „komaan Boengŏ Tjinŏ, kook nu wat rijst en *goelai*; want mijn kind zal naar het woud gaan om si Binoeang te vangen, wijl ik te veel gezegd heb en daarover thans in het nauw zit."

Boengŏ Tjinŏ, dit hoorende, antwoordde; „met Uw welmeenen meesteres, de rijst is reeds in de *hedangan* en de *goelai* al klaar; zij behoeven slechts opgediend te worden!"

Hierna zette Tjindoer Matŏ zich aan den maaltijd en toen hij gegeten en

gedronken had, nam hij een betelpruimpje van den voorraad, die in zijn zakdoek klaar gemaakt lag, om op reis te dienen.—

Boendŏ Kandoeng sprak nu: „ga nu mijn kind! terwijl het nog niet laat is, want het oord, waar ge heen trekt, is ver en zeer onherbergzaam."

Toen Tjindoer Mato gereed stond om te vertrekken, zeide hij: „vergiffenis Boendŏ Kandoeng, vergiffenis Toeankoe, duizendmaal vergiffenis, machtig gebieder van dit rijk, moge Boendŏ Kandoeng aan God en den propheet en de 44 *wali's* voor mij bidden; dan zal ik, zoo Boendŏ Kandoeng, Toeankoe en onze landstreek heilig zijn, si Binoeang meebrengen; dan zal ik geen vergeefsche moeite doen en Boendŏ Kandoeng niet beschaamd gemaakt worden."

Hierop vervolgde hij: „dan ga ik nu heen."

„Zoo God wil is dat goed! antwoordde Boendŏ Kandoeng. „Wees gelukkig en leef lang; moogt gij bevrijd blijven van alle onheil en gelukkig met si Binoeang thuis terugkeeren!"

Thans ging Tjindoer Matŏ op weg. Nadat hij het paleis verlaten had, volgde hij de voetpaden, die naar den grooten weg geleidden; hij stak de vlakte si Kadoedoeă' en daarna die van si Katoetoeih over en kwam toen op die van si Raudjanŏ matŏ mamandang, de plaats, waar si Binoeang zich ophield. Nadat hij nu nog een eind verder had geloopen, bereikte hij de vallei van Boeki'Rimbŏ bigau, waar de bamban met dorens, de manau malanteh boenië en de karoemboei'nan batareh groeit, aan deze zijde van den berg si Goentang-goentang, daar waar men gewoon is vogels te vangen. Na eenige oogenblikken ontdekte hij diepe sporen, die naar beneden gingen en toen het hem bleek, dat het die van Binoeang waren, begon hij te glimlachen. Er waren vrij diepe kuilen in den grond, waar Tjindoer Matŏ over heen sprong. Een oogenblik later kwam hij bij den boom, waaraan de buffel gewoon was zich te schuren, en waar de modder tot aan de takken van de harŏboomen opgehoopt lag. Tjindoer Matŏ liep nog verder en kwam eindelijk aan het moeras van Boeki'Bimbŏ bigau. Daar nestelden bidai slangen en groeide de papaja met roode bloesems; rechts ervan was een waterput, waarin een bezoar steen en links een beschreven talang; men trof er een paroepoekboom met gekleurde strepen aan; pimpimggras, dat overal even hoog was en een batoeng, die slechts uit een stam bestond. Daar nu lag Binoeang in een poel in bruine aarde; het water bewoog zich kabbelend voorwaarts en bereikte als groote golven den oever, waar zij onder een hevig geweld tegenaan sloegen.

Tjindoer Matŏ stond aan den rand van den poel stil, deed zijn kain wat steviger om de lendenen, bond hem nog vaster met zijn buikband, trok de mouwen van zijn baadje en de pijpen van zijn broek naar de hoogte, nam zijn *destar* van het hoofd en stak een betelpruimpje in den mond. Daarna blikte hij ten hemel, boog het hoofd ter aarde, maakte rechts en links een sambah en riep de hulp van God in (waarna hij zeide) „zeg Binoeang! kom er nu eerst uit, dan zullen wij samen wat keuvelen en zal ik U verklaren wat er gebeuren moet."

Toen Binoeang dit hoorde, stond hij stil; zijn oogen draaiden in zijn hoofd;

zijn ooren werden rood; hij stak den staart tusschen de pooten, schudde zijn horens, liet een zacht gekreun hooren, kromde zich en holde toen vooruit.

Het was alsof er een orkaan loeide; de grond schudde als bij een zware aardbeving, het zand verduisterde de lucht, de steile oeverwanden stortten in, het gele zand van den ondergrond vloog naar de hoogte en bedekte het veld met een stoflaag. Vervolgens vloog hij op Tjindoer Matö af, maar juist toen hij bij hem was, sprong deze ter zijde, slechts even bijtijds om niet door zijn horens geraakt te worden.

Tjindoer Matö sprak nu: „wat voert ge toch uit Binoeang; ge lijkt wel mal, doch grapjes maken komt van daag niet te pas!"

Binoeang, dit hoorende, werd zeer boos, zoodat het scheen alsof de duivel en andere booze geesten in hem gevaren waren. Met alle kracht rende hij op Tjindoer Matö af en nu vlogen al de dieren, die op zijn lichaam zaten, van hem weg; de bijen van zijn buik, de wespen van zijn kin, de *kararawai* uit zijn ooren, de *panah liang* uit zijn neusgaten; de *piangi*[5] uit de hoeken van zijn oogen, allen vlogen van hem.

Tjindoer Matö nam den destar van het hoofd en daarmede rechts en links van zich slaande, zeide hij lachende: „maar venijnige dieren, wat bemoeit ge U met ons; wij willen samen wat pret maken, keert dus naar Uw plaats terug; want anders loopt het verkeerd af!"

Binoeang holde nu zoo verwoed op hem af, dat modder en zand vermengd met het drabbige water van den poel naar omhoog spatten, maar Tjindoer Matö sprong naar de rechter zijde (zeggende): „wat zijt ge toch ondeugend Binoeang! Wees toch niet zoo eigenzinnig en geef U liever aan de voorzienigheid over; want te doen zooals ge nu doet, is een hopeloos werk!"

Hierop nam hij zijn geborduurden zakdoek en stak een betelpruimpje in den mond.

Toen nu si Binoeang al weder op hem afkwam, sprong Tjindoer Matö ter linkerzijde en hem een klap met de vlakke hand gevende, sprak hij, terwijl hij hem bespuwde: „stil broertje, ge moogt aan kwade ingevingen geen gevolg geven; de booze toch verliest zijn denkvermogen en die haastig te werk gaat, wordt daar zelf het slachtoffer van!"

Daarop klopte hij si Binoeang eens op den rug, waardoor het dier wat kalmer en rustiger werd.

„Luister nu eens!" hernam Tjindoer Matö, „ik bid U, denk er nu niet langer over U te verzetten, want ge zoudt slechts vergeefsche moeite doen en alleen U zelven leed berokkenen. Wees dus stil Boejoeng, handel niet eigenzinnig en word niet iedermaal boos, want een boos mensch is altijd onvoorzichtig. Hoor nu goed naar hetgeen ik zeg; ik ben hier niet gekomen uit eigen beweging, maar ik ben gezonden door Boendö Kandoeng en op last van den Toeankoe van Tandjoeng Boengö en de rijksgrooten. Zoo God wil, zullen wij door onze meesteres naar de landstreek Kalawi en wel naar Soengai Ngiang gezonden worden, waar wij geheel vreemd zijn!"

Toen Binoeang dit hoorde, likte hij de handen van Tjindoer Matö; hij lichtte den staart op, bewoog de ooren heen en weer en kreeg tranen in de oogen.

Tjindoer Matö begon hem nu schoon te wrijven en nam een rotting, waarmede hij Binoeang vastbond. Hierop stak hij een betelpruimpje in den mond, hij bespuwde Binoeang en hem driemaal op den rug kloppende (sprak hij) „nu moet gij U niet meer verzetten en mij maar volgen; gebruik nu uw verstand en volg niet uw eigen hoofd, opdat wij niet in gevaar komen!"

Binoeang hield zich stil en Tjindoer Matö leidde hem uit den bruinen modderpoel in het moeras van rimbö bigau en klom met hem van uit het dal naar boven. Van daar kwam hij eerst op de vlakte si Randjanö vervolgens op die van si Katoetoeih en daarna op die van Koeni Tamoe. Bij de kampoeng Medan Saba gekomen waren de menschen daar verwonderd en Tjindoer Matö met si Binoeang ziende verschijnen, begonnen mannen zoowel als vrouwen, luidkeels te schreeuwen. Alles geraakte er in opschudding; de eekhoren (*toepai djandjang*) keek naar beneden; de simpa-aap begon te schreeuwen; de kippen begonnen te kakelen en de menigte riep: „wat is dat vrienden, nog nooit hebben wij zulk een grooten buffel gezien! Waartoe zou die wel dienen moeten? Onze kinderen zullen er van schrikken en velen ten gevolge daarvan de koorts krijgen en sterven, waardoor wij in leed gedompeld zullen worden." Een ander zeide: „dit geval zou oorzaak kunnen zijn, dat mijn kind plotseling dood bleef, hetgeen mij een eindeloos verdriet zou veroorzaken." Zij droegen hun kinderen weg, maar niemand had zijn eigen kind; zonder het te weten had men dat van een ander genomen.

Van die kampoeng bewoners liepen er sommigen naar den zolder, anderen kropen langs de wanden op; dezen klommen boven in de klapperboomen, genen weer in de palen van hun huis, nieuwsgierig als zij waren om te kijken. Tjindoer Matö glimlachte, toen hij dat alles zag en vervolgde zijn weg, si Binoeang achter zich voorttrekkende.

Vervolgens kwam hij op de vlakte Pangimpauan en, de vlakte Pandjamoean overstekende, bereikte hij den grooten weg, van waar hij eindelijk op het pad kwam, dat naar de vorstelijke verblijven leidde. Op het voorplein verschenen, bond hij si Binoeang vast en ging naar boven.

Boendö Kandoeng keek op en Tjindoer Matö met si Binoeang gewaar wordende, zeide zij: „wel mijn jongen, mijn Tjindoer Matö, vlinder van deze groote woning, vlugste haan van den galanggang, vertrouweling in de negorij; gij, die wijs en slim zijt, die inneemt door Uw spreken en immer bereid zijt te sterven, waar het geldt de schande van Uw moeder weg te wisschen, ge zijt dus weer geslaagd in hetgeen ge ten uitvoer zoudt brengen!"

Dit hoorende zeide Tjindoer Matö: „met Uw welmeenen Boendö Kandoeng en Toeankoe, wat si Binoeang betreft, ik heb hem vastgebonden op het voorplein aan den heiligen kamoeningboom!"

Op deze woorden ging Boendö Kandoeng met al haar hofjuffers naar beneden, waar zij zeide: „wel Binoeang, wat zijn wij lang van elkander gescheiden geweest, wel volle twaalf jaren, en wat zijt ge groot geworden in dien tijd!"

Hierop smeerde zij den buffel met olie en begon zij hem te wrijven, totdat hij geheel schoon was. „Nu glimt ge goed Binoeang," vervolgde zij, „en bestond er geen reden voor, ik mag vervloekt zijn als ik een voetstap van U zou scheiden, daar ik U onuitsprekelijk lief heb. Verander nu voortaan Uw gedrag een weinig, dan komt alles wel in orde.

Was er sprake van U te verkoopen, al kon ik dan Uw zwaarte in goud krijgen, ik zou U toch niet willen missen; maar er is iets anders. Gij zult namelijk met Katjindoean en Goemarang op reis gaan en wellicht zal ik U nimmer wederzien. Dat komt, omdat ik in de vergadering te veel gezegd heb en ik mijn woorden niet kan intrekken, wil ik geen schande op mij laden."

Si Binoeang bewoog de ooren, terwijl Boendŏ Kandoeng vervolgde „komaan jongen geef nu bevel om, terwijl het nog vroeg is, het noodige bijeen te brengen."

De Toeankoe beval nu; „Barakat, begin met *limau poeroet* te zoeken, die bij den grooten steen groeit aan de bron en die, met hun zevenen aan één tak zittende, naar het oosten overhangen. Wanneer ge er bijkomt, dan moet ge niet terstond in den stam klimmen, maar eerst drie maal daarop schoppen, vervolgens den adem inhouden en dan pas naar boven gaan. Ge moet de vruchten ook niet met de handen aanraken, maar in den mond naar beneden brengen, waarom gij ook geen antwoord moet geven, als er iemand in dien tijd iets aan U komt vragen. Zijt gij erin geslaagd, die *limau's* te vinden, breng ze dan regelrecht naar huis, zonder achter U te kijken. Ge kunt er dagelijks vinden stroomopwaarts in Pariangan."

Op deze woorden spoedde Barakat zich heen en al meer en meer naderende, kwam hij eindelijk stroomopwaarts in Pariangan, waar hij rondom zich ziende, door Gods beschikking en door de heiligheid van den Toeankoe de bedoelde limau's ontdekte. Zeer verheugd hierover schopte hij driemaal tegen den stam, en nadat hij den adem met kracht had ingehouden, beklom hij den boom welks vruchten hij in den mond naar beneden bracht, om vervolgens zonder om te kijken den terugweg in te slaan.

Uitgelaten van vreugde thuis gekomen, sprak hij: „met Uw welmeenen Toeankoe! zie hier de bedoelde *limau's*."

De toeankoe gaf ze aan Boendŏ Kandoeng en sprak toen: „kom aan Barakat, ga nu ook *pinang tongga* zoeken, aan welks alleen staanden stam de vruchten geheel op zich zelve zitten en naar de oostzijde groeien. De werking ervan is als van de *pinang djamba*, die erge duizelingen veroorzaakt; op zijn stengel nestelen vergiftige wespen; hij staat naast den *ramang*boom, die ook *kilingan hantoe rajŏ* genoemd wordt. Men kan hem dagelijks vinden aan de steile oevers van de Soengai Boengŏ; zijn wortels reiken tot in het water en hij steekt boven alle andere pinangboomen uit. Gij moet hem op dezelfde wijze halen."

Toen si Barakat deze woorden gehoord had, begaf hij zich op weg om die pinang te zoeken en daarin door Gods beschikking en de heiligheid van den Toeankoe eveneens geslaagd zijnde, bracht hij ze naar huis, waar ze aan Boendŏ Kandoeng ter hand gesteld werden. —

Toen alzoo gevonden was, wat er gezocht moest worden, sprak de Toeankoe: „met Uw welmeenen moeder, weet ge wat U nu doen moest? Laat, terwijl het nog licht is, een spierwit bord vol kleine scheurtjes halen; laat het met zorg afwasschen en op de andjoeng leggen; laat men Uw stalen mesje nemen en het goed scherp slijpen benevens wat Barosbenzoë uit Uw bewaarplaats en ook deze op de andjoeng brengen: vervolgens nog wat soelah-peper, drie zuiver witte pennen van een stekelvarken, drie naalden die in de hand gebroken zijn, een gemberwortel, zeven klappernerven, zeven kaarsen en den spiegel (*tjamin taroeih*) uit het gouden kastje. Laat men dit echter doen, nu het nog dag is, want in de duisternis moet men zich te veel haasten."

Boendŏ Kandoeng liet op deze woorden alles op de andjoeng brengen en toen nu de avond begon te vallen, werden de damarpijpen aangestoken. Nadat men gegeten en gedronken had, sprak de Toeankoe: „paleisbewoners, dezen nacht wensch ik met (mijn broeder) nog het een en ander te overleggen!" en zich tot zijn moeder keerende vervolgde hij: „vergiffenis moeder, ik verzoek U laat de lieden nu stil zijn en verbied hen leven te maken of te stoeien, want wij hebben een gewichtig werk te verrichten."

Het gelaat van Boendŏ Kandoeng betrok bij dit gezegde, terwijl zij zeide: „spreek toch niet zoo onbedacht; als ge niet weet, hoe ge spreken moet, zwijg dan liever stil; ik ben toch immers geen slavin! Komt aan lieden," vervolgde zij, „laat uw muziekinstrumenten nu maar eens hooren!"

De paleisbewoners echter durfden geen van allen iets te zeggen, geen haan kraaide, geen kat miauwde, geen plank kraakte er.

„Kom Katjindoean! hernam de Toeankoe, „laten wij nu op de andjoeng gaan!"

Hierop beklom hij, gevolgd door Tjindoer Matŏ, de andjoeng, waar zij eenige oogenblikken later als leeuwen tegen over elkander gezeten waren.

De Toeankoe zeide nu: „Kom Katjindoean zie nu goed toe, en", vervolgde hij, „Tjandai nan Goerawan, maak nu vuur in de rookpan!"

Toen Goerawan dit gedaan had, bracht zij de rookpan naar de andjoeng, waar Kantjindoean ze aannam om daarna de deur af te sluiten. Hierna legde de Toeankoe wat benzoë op het vuur en, de *limau's* in den rook houdende, deed hij zijn heilgroet aan den propheet en vroeg God om hulp; vervolgens strooide hij tawarpoeder met gele rijst vermengd over den grond, begon met een bundel klappernerven om zich heen te slaan, blikte ten hemel, boog zich ter aarde, prevelde nogmaals zijn heilgroet, nam daarop een flesch en sprenkelde daaruit dauwwater om zich heen. Vervolgens ontblootte hij den spiegel *tjamin taroeih;* hij nam het mesje en sneed daarmede, onder het uiten van den *salam*, drie limauvruchten in stukken. De tampoek's vereenigden zich, doch gingen daarna weer van elkander om vervolgens in het bord rond te draaien en eindelijk in den vorm van een drichoek in het midden stil te blijven liggen. Nadat dit afgeloopen was, kneep hij de limau's uit en begon te bidden, waarin hij zich zoo zeer verdiepte, dat zijn blik door een zwar-

ten steen tot in den zevenden hemel en de zevende aardschijf heen drong. Daarna verdiepte hij zich in de bewegingen van de *limau* en zeide: „maak het licht wat helderder, opdat ik goed zien kunne, wat er met de limau's gebeurt."

Het limausap bruischte en kookte, er scheidde zich schuim af, dat eerst lijmerig en daarna helder zijnde den Toeankoe een zucht en vervolgens een glimlach ontlokte. Toen ook deze werkzaamheden afgeloopen waren, borg hij (Tjindoer Matŏ) de benoodigdheden zorgvuldig op, waarna hij zeide: „vergiffenis Toeankoe, maar wat hebt ge nu gezien en wat duiden de bewegingen van de limau's nu aan; want zoolang ik niet weet of zij voorspoed dan wel ongeluk voorspellen, kan ik mij niet op mijn gemak gevoelen!"

De Toeankoe antwoordde hierop: wel Katjindoean! in de bewegingen van de limau, wordt zoowel kwaad als goed voorspeld. Luister nu waar het een en ander op neerkomt. Dat de hulsels (tampoek's) zich eerst vereenigden, toen scheidden en daarna op het bord begonnen te draaien, beteekent dat gij op reis zult gaan en een onherbergzaam oord zult betreden, Padang si Ani* genoemd. Gij zult daar alleen staan tegenover een groote overmacht; het verraad zal er U ten verderve willen voeren; Uw leven zal er elk oogenblik in groot gevaar zijn, zoodat gij er rust noch duur zult hebben. Toen de tampoek's van de limau in den vorm van een driehoek bleven liggen, toen zij begonnen te borrelen en te koken, totdat er schuim op kwam en er zich een lijmerig vocht afscheidde, gaf dit te kennen, dat Gij door Gods beschikking hulp ontvangen zult, niet van menschen maar van si Binoeangen en wel van de giftige dieren, die van hem afvliegen en die U, zooals de teekens mij leeren, bijstaan zullen. Dat het limausap schoon en helder werd geeft te kennen, dat door Gods hulp alle verraders uit den weg geruimd zullen worden.

Verder mijn broeder maken wij, om te weten of iemand slechte bedoelingen omtrent ons heeft, gebruik van den gemberwortel, die den aard der trillingen van 't lichaam aanduidt. Doen deze zich n.l. rechts gevoelen, dan is dit een teeken, dat voorname lieden ons leed berokkenen willen; krijgt men ze links, dan willen menschen van den laagsten stand ons dit doen en heeft men ze in het middengedeelte, dan komt het gevaar van personen uit de gewone volksklasse. De pennen van een stekelvarken gebruiken wij om de *tjoetjŏ karkoeto* en de *toedjoe paramaiŏ* van ons te weeren en het vergif te ontdekken, dat als God wil helpen dan niet meer voor ons verborgen kan blijven. De *sipadeh ladŏ soelăh* dient om de onverschrokkenheid op te wekken en de angst te verbannen. De klappernerven en het garen waren om ons te beschermen tegen bedrog, wangunst en verraad. De zeven waskaarzen moeten dienen om U Gods wil en door de heiligheid van onzen voorvader, die dit rijk regeerde en van Roem kwam en die als een van de vier groote vorsten bezitter was van den berg Merapi en den si Goentang-goentang, waar men netten spant, dag en nacht even helder te doen wezen. Wat verder den spiegel betreft, dien wij genomen hebben, die dient om U door Gods beschikking hulp te verschaffen; want als U op

reis het een of ander overkomt, dan kan ik, door er oplettend in te zien, weten of het goed of kwaad is en alzoo gerust zijn.

Luister verder naar mij: al zoudt ge U elken dag door de punten der wapenen omringd zien, ge zoudt voor het staal toch onkwetsbaar wezen; al gingt gij ook naar het oorlogsveld, gij zoudt, wijl uw tijd nog niet daar is, toch niet sneuvelen. Maak U dus daaromtrent niet ongerust en wees in dit geval niet wankelmoedig; want ge behoeft voor niets te vreezen. Wie schrikachtig is, heeft kans dood te vallen; hij die het altijd koud heeft, vindt gewoonlijk den dood in het water; die weemoedig van hart is, is voorbeschikt ver van de zijnen te gaan; die veel van stoeien houdt, is dikwijls oorzaak van twist, terwijl een oprecht mensch dikwijls het slachtoffer van bedriegerijen wordt. Deze limau's, zoo vervolgde hij, verdrijven vooral de gevaren der wereld. Als ge nu op reis zult gaan, dan zal het zijn alsof gij ten strijde trekt en voor het geval dat gij dan hinderpalen mocht ontmoeten, wil ik U in vertrouwen mededeelen, dat gij dan niet moogt wijfelen en geen voetstap terug treden; want dat is den jongeling van Tandjoeng Boengŏ een verbod. Deedt gij het, dan zouden er thuis zemelen in een klapperdop voor U gereed staan en een *sangka* [5] *omin* te broeien, want het zou alle schijn hebben, dat ge een leghen geworden waart. Indien honger en dorst U dan plaagden, zoudt ge wat asch in een kopje kunnen nemen; ge zoudt U aan *sirih karako* [6] moeten vergasten en U daarbij bedienen van oude *pinang*, die door de eekhorentjes weggesmeten is, terwijl de oude bladeren van den kandoengboom U tot *gambir* zouden strekken. Pagar Roejoeng zou U vervloeken en Soengai Boengŏ voor eeuwig U van zich stooten."

Dit hoorende zeide Tjindoer Matŏ: "met Uw welmeenen Toeankoe! Gij behoeft mij dat niet onder het oog te brengen. Waart ge een ander persoon, dan zou ik U wat anders zeggen; iedereen toch weet, wie ik ben. Het voor een tweedemaal van U te hooren, zou ik niet kunnen dulden. Hoe zouden wij op dit oogenblik al iets kunnen uitmaken. God is machtig en wij hebben nog niets ondervonden, wat wij goed of kwaad kunnen noemen. Volgens mijn gedachten ook zijn wij menschen allen gelijk en kan zoowel de een als de andere sterven. Gij behoeft mij dat niet te leeren!"

Toen de Toeankoe hem zoo hoorde spraken, begon hij te glimlachen en zeide: "als gij behouden in Tandjoeng Soengai Ngiang zijt aangekomen, overleg dan goed bij U zelven, om een middel te vinden prinses Bongsoe alleen te spreken en vertel haar dan al onze omstandigheden. Als si Bongsoe 't hebben wil, dan zou ik begeeren haar te ontmoeten. Boendŏ Kandoeng toch is al oud en kan spoedig sterven. Kwam zij nu te overlijden, dan zou er niemand zijn geschikt om in dit paleis het bestuur op zich te nemen. Ook het verlangen van de rijksgrooten is daarom (dat zij mijn echtgenoote wordt), daar de onderdanen anders slecht zouden worden en de vorsten van Boeŏ en Soempoe Koedoeih zich aan onrechtvaardigheden zouden schuldig maken, waaronder het geheele rijk zou lijden. Mijn eenigste streven is daarom prinses Bongsoe te spreken, al moest zij er ook het leven om verliezen. Als ge haar dus

niet meebrengt, verbied ik U terug te keeren; dit is zoo goed als een doodsbevel voor U. Bespreek de zaken dus goed met haar en zeg haar, dat als zij niet hier verschijnt, ik tot haar komen zal. Mocht het echter zoo ver komen, dan zou er in het geheele rijk opschudding ontstaan, maar dewijl oom zich niet zou kunnen verantwoorden, zou hij er alleen het onaangename van ondervinden; allerlei beslommeringen zouden zijn deel zijn en misschien zou het hem wel het leven kosten, terwijl ook Bongsoe, verteerd door inwendig verdriet, geen rustig uurtje meer zou hebben. Brengt ge haar echter mede, dan zal de zaak gemakkelijker voor ons afloopen; want mocht men den oorlog willen, dan zal de justitie, na gedaan onderzoek, niet anders kunnen zeggen, als dat zij door een tijger verscheurd of door den bliksem getroffen is en dan zal oom zoowel als Imbang Djajö het moeten opgeven. Dit zal de afloop zijn, en wij zullen alzoo, zoo God geeft, aan het langste einde trekken. In geval ge echter niet slaagt, dan zullen wij een groote schande te verduren hebben. Zoo de prinses echter niet mocht willen, dring er dan maar niet te veel op aan; want alleen als het met wederzijdsch goedvinden gaat, worden wij voor naberouw bewaard; daarom moet ge trachten de toegenegenheid bij haar voor oom en tante uit te dooven; gij moet haar op den toestand van ons en onze kampoeng wijzen en zeggen, dat het land zonder bestuur is, de godsdienstige wetten zonder kracht, de vorsten onrechtvaardig, de onderdanen ongehoorzaam, de kampoengs verlaten, de markten onbezocht zijn en zeden en gewoonten niet nageleefd worden."

Dit hoorende sprak Tjindoer Matö: „vergiffenis Toeankoe! maar dit is een moeilijke opdracht aan mij; want als 't waar is wat men zegt, dan is men bezig met de toebereidselen voor het huwelijkfeest van prinses Bongsoe te maken en mijn gevoel van schaamte doet er mij ten zeerste tegen opzien, daar wij mannen verlegen zijn in de nabijheid van een anders vrouw te komen en daarenboven staat de prinses als bruid immers onder een sterke bewaking."

Hierop hernam de Toeankoe: „kom Boejoeng laat U dat niet verontrusten. Als ge Gods hulp inroept, is het immers gemakkelijk de prinses te ontmoeten. Wanneer ge daar zijt, wacht ge slechts tot het werk bijna afgeloopen is, dan wendt ge U tot oom en tante en vraagt hun eenig voorwerp van waarde ter leen. Is het in Uw bezit, dan maakt ge U uit de voeten en verbergt ge U ergens. Men zal zich dan alle moeite geven om U te zoeken en ofschoon men U niet vinden kan, zal men uit spijt toch doorgaan met U op te sporen. Mocht er iemand U ontmoeten, houd U dan alsof gij krankzinnig zijt en wil men U naar huis brengen, verzet U daar dan tegen zoolang, totdat Bongsoe zelf komt; want zij zal ongetwijfeld daartoe aangedreven worden. Als Bongsoe dan bij U is, zegt ge haar, dat zij van deze talisman gebruik moet maken en laat haar die bewaren in heur haarwrong. De *pitanggang* en *ilemoenan* zitten er in en al is zij ook maar zoo klein als een spinaziezaadje, er is niets of zij bevat het. Maak U dus niet ongerust, want verlaten zal ik U niet. Door Gods hulp en de heiligheid van onze voorvaderen zullen wij, al ontmoeten wij

elkander in geen jaar, toch niet van elkander gescheiden zijn; want mocht Uw lichaam verre van hier gaan, Uw geest zal mij blijven omzweven!"

چيندور ماتوه

1 امفون٢ امفون بريبو كلي امفون
امفونله كامي بندا كندوڠ
امفونله كامي د توانكو
خبر اوراڠ كامي خبركن
دوستا اوراڠ بوهوڠله كامي
بوهوڠ اوراڠ كامي تاٴسرت
دڽ لما بركلماٴن
سداڠله راج فرامڤوان
2 ديدالم اولق تنجوڠ بوڠا
ديدالم علم ميڠڠ كرابواك
ديدالم كوت فڠر رويوڠ
نن برانما فريت كوت دالم
3 بوكنله راج داڠ ممبلي
بوكنله راج داڠ ممينتاٴ
5—4 ماراه بوكن سلطن فون بوكن
راج براديري سنديرين
سما تراديري جن علمك
تيمبلن راج بنور روهم
تيمبلن راج بنور چينا
6 تيمبلن راج ديلاوتن
7 سڤيه بلهن امڤت جوري
نن منجوجوڠ داڠ مڠكوت
نن برانما كوله قمر
8 نن براكاين سيكندون٢
ورنان سيڤو ران٢
ديكمبڠ سليبر علم
ديبلون سبلون كوكو
9 امڤون تاڽون سڠسيتا
10 لڠكڠ سكلي داڠ ستاهون
ممنتاٴ٢ كنديرين
نن مناروه كريس كستين
نن براهولو كايو كامت
نن برانما مداڠ كيري
ديبهڬي تيڬ بهڬي
سكارات كبنور روهم
سكارات كبنور جينا
نن سكارات فدا فولو امسك
جك براتمو كمدين
بيلڠن دنيا سوداه سمڤي
نن براباجو كستين
ورنان سيڤو ران٢
تڠكلا ماس داهولون
فوسك داري نبي ادم
11 ديتاڽون انق بيداداري
12 نن مناروه امس جتاجتي
13 فتة ديليوٴ فنداكڤن
14 نن مناروه لمبيڠ لمبوران
15 نن مناروه جڠكوت جڠكي

16—17 نن مناروه تتاران سڠر جنتن
نن برافريسي جڠت تونا
نن براتيڠ تراس جيلاتڠ
نن برافران اكر لونداڠ
نن براتابوه فولوت٢
نن براڬندڠ سليڬوري
18 نن برابندور باتڠ بايم
نن مناروه لافيء هيلاڠ
ديء حتي تقدير الله
اونتوڠ فون سوداه ماس ايت
هارين سداڠ تڠه هاري
سداڠ فون بونتا٢ بايڠ٢
سداڠن ليتا٢ انجيڠ٢
سداڠن لاڠڠ اوراڠ ديكمفوڠ
سداڠن رامي اوراڠ ديفكن
19 اولڠ براولڠ ديتندين
هارين فانس براڠين٢
برابااول داڠن ڬوروه توهور
سداڠله راج فرمفوان
داتڠ فيكيران بندا كندوڠ
منا سيكمبڠ بنداهري
ككي تاڠن بندا كندوڠ
20 انق كونچي امبن فوروء
منا كمبڠ بوڠا چينا
21—22 اڠكون چنديل نن ڬوراون.
23 سيچاچو براڬو هاتي
24 اڠڬوڠ ڬاي جلن براسيمفڠ
داڠ ليلا راڠم سيڠندا
25—26 سيلڠكيل ممبڠ ديهاوان

سيريندو براچينتا بايك
27 كسومبا همبلوا فيڠو
28 سيكاسه سليندانڠ دايڠ
هانيڠ جرانيه سومور دينافر
چرامين چينا براكيلتن
سيكاسيه اڠكن براچراي
29 سموراسه ڬوندوڠ مرافي
جروم فيراق كوليندان سوترا
30 تليفوء فولڠ فڠكيلن
31 همفيڠ تراسيراق هاري هوجن
اڠاء باڠونكن جو سيبويوڠ
سداڠ برادو اتس انجوڠ
سوروه تورون اين كماري
دينڠ منتي دسورامبي
نن كن تيته بندا كندوڠ
منداڠر كات نن بڠكين
الله مڤمبه انڤلاي.
32 ادوه سيكمبڠ بنداهري
امفونله كامي توان توا
جكت ايت تيته بندا
تكوتله كامي تنتڠ ايت
ممباڠونكن داڠ توانكو
اف سببن داميكين.
33 انته ترانچه باءمڤابوڠ
34 جكت تراڠكه اين منوله
نمون ترائينتس اين ملومفوه
كامي جوا منڠكوڠكن
35 تيداق نيان بوليه د تنتڠ
بڠكيل چهاي متاهاري

جک ديکنل هاتي لينتوه
نمون دسبوت ليداه کالو
جک د تڠڠ مات بوتا
باءيف جو کامي ممباڠونکن
امفرند کامي بندا کندوڠ
امفون بريبو کلي امفون
36 بڬيکن سوڠوت بندا کندوڠ
منداڠر کات نن بڬکين
انه تڠاء بندا کندوڠ
مڠکه کرواڠ تڠه
لالو دتيڠکت تڠکڠ انجوڠ
د سيمبهکن کولمبو چندي
انه منيته بندا کندوڠ
باڠون بويوڠ باڠون بفاء
37 بلم توڠکل ججتن بندا
جرات سمات بندا کندوڠ
فوتس جن اف اکن داولس
هوبوڠ ڤاوا راڠکي هاتيکو
اوبت جريه فلاري دامم
سيديڠين تمفل ديکڠلا
هولو جنتوڠ ليمفا براکوروڠ
سمبهن علم ميڠڠ کرابو
مروهم بسر امفت بلي
مڠکوت اولق تنجوڠ بوڠا
فرميڽن بوا سمفو کودوس
38 يواه هاتي د بندا کندوڠ
تيمڠن٢ ليندوڠ بولن
منداڠر کات نن بڬکين
اله باڠون داڠ توانکو

لالوله دودوء داڠ توانکو
دفنداڠ کيري دڠن کانن
اله تمفاء بندا کندوڠ
39 تراسمبور داراه ديدادا
اله تورون انڤلاي
اله دودوء لالو کاوجوڠ
40 براڬلوا دايڠ٢ باڤق
کيفس براسابوڠ کيري کانن
فڠيڠڠ ممڠکو فوهن
براهلس دڠن کاين کونيڠ
براڠ نن فاتوت مڠڠ کريس
41 براڠ نن فاتوت مڠڠ ايکت
براڠ نن فاتوت مڠڠ فداڠ
42 تنديل منجهيل مڠڠ چرامين
تومبق برمبو براکوليليڠ
سلافن فڠيڠڠ کبيلڠن
مماکڠ فکاين کالمسن
براتوليس داڠن اير امس
ديباوا اير د سيکمبڠ
سداڠ ديدالم کيندي فيراق
43 فمباسوه موک داڠ توانکو
برواري داڠ توانکو
دودوء داتس تيلم فنداق
براتن اوراڠ ديبڠکلي
44 براتما تحت ماجون علم
ديباواه تيري لاڠيت٢
45 برانمفيس تيکر سنديامن
46 د اتس د واڠکا نن برامبيسير
هينتن‌دان فودي براکيلتن

حيران ممنداڠ سمهان
لكلاكي فرامفوان
برواري اوراڠ نن باڤق
تيداق تراكذل اف٢
47 دي ممنداڠ داڠ تونكو
ورنان برابڬي٢ا
د فنداڠ ميراه ورنان كونيڠ
د فنداڠ هيجوا ورنان بيرو
رومڽن برالاين٢
ڬيلڠ ڬميلڠ چهيان
سفنتون بولن امفت بلس
ورنان امس سفولوه متو
48 رمبوتن چينچين تروهن
49 داهين سهاري بولن
كنيڠن بنتوء تاجين
50 فيفين فاوه ديلايڠ
مات نن بڬي بينتڠ تيمور
هيدوڠ نن بڬي داسون توڠڬل
تليڠا تليفوء لايور
51 بيبيرن لونتر ديلاري
ڬيڬي براكيلت چرامين چينا
ليداهن همفالم ماسق
داڬوءن هاوان تراڬنتوڠ
52 ليهيرن ميدان خيالي
بوني كاتن لماء مانيس
53 لاراڠله فوتي كبنديڠن
جكك بوليه روف بءكين
لاكو فراڠي ا تاءبرالاوان
لاراڠله فرتي كجودون

سرات جن اروس جن فاسڠن،
54 تمفن سوداه لڠكم ترباوا
بڬي ديلوكيس ديڠمبركن
سفنتون هينتن اتس امس
ادا سبنتر اين دودوء
اله منيته داڠ توانكو
امفونله ساي بندا كندوڠ
افله تيته بندا كندوڠ
ممبري تيته بندا كندوڠ
منا جوا لي هڠ بويوڠ
سبب بفاء ديني باڠونكن
بدان ديني سوداهله توا
انترا لاي حايت بندا كندوڠ.
56—55 بايك كيت برافدو فدان
ايا براتولوء جن براندي
اماء ديني چوري ديني ففركن
سورات سبڬي اونداڠ٢
58—57 كوء ديهاجون سيتمبا لما
داڠ سباريس تيداق هيلڠ
كوء ستيتيء برافنتڠ لوفا
ديدالم علم ميڠ كرابواك
نن سلاراس باتڠ بڠكواس
سءيدران ڬونوڠ برافي
59 توڠڬو نن تيڬ سجاراڠن
راج براتيڬ ذيك نوبت
سءوراڠ راج دالم بوا
سءوراڠ راج سمفوكودوس
سءوراڠ راج فكر رويوڠ
بڬي تلي ديفيلين تيڬ

سبڬيڤولا انقكندوڠ
ماسيڠ٢ ڤرينتهڽ
داڠركن بنر بڤاءُ كندوڠ
60 لوروڠ راج دالم بوا
61 مميڬڠ عادة جن ليمبڬڽ
62 مميڬڠ بوڠكل تاءبراتولوُ
مميڬڠ تراجو تيداق كانن
ايت جبتن راج بوا
كيت نماكن راج عادة
سبڬيڤولا انقكندوڠ
لوروڠ د راج سمڤوكودوس
ايله راج نن د سني
مميڬڠ حكم كتاب الله
63 مميڬڠ كلام سيڠ ملم
داڠ منجوجوڠ تيته الله
مڠراجكن سوروه نبي
شرع كرس عبادة بيان
عمل طاعة حكم براديري
راج عادل بوكن كڤالڠ
ايت جبتن راج ننتون
سداڠ ديدالم سمڤوكودوس
كيت نماكن راج عبادة
سبڬيڤولا انقكندوڠ
لوروڠ ڤد نكريڽ
نن برانما ڤكرروبوڠڽ
ايله بڤاءُ نايڽ نوبت
مميڬڠ جبتن محكمكن
اياله راج سعلمن
ديدالم علم ميڠڠ كرابوڽ

لالو كڬونوڠ مهليڠتڠ
64 لالو كريق نن براداڤور
كدورين ديتاكوُ راج
لالو ڤولاله كاسني
سيهاڠ برانتق بسي
كسيلولوُ ڤوني ماتي
ايت ڤيڠڬن كيت جوا
سبڬيڤولا انقكندوڠ
اوروڠ ديءُ بسر امڤت بلي
امڤت بواه نڬرين
امڤت اوراڠ اكن بسرن
بنداهار د سوڠي تراب
توان‌قضي دڤاداڠ ڬنتيڠ
توان منحودم دسوماني
65 توان ڤنجڠ د سرواس
نن براڬلر داتوُ ڤمونچق
66 اين مميڬڠ ڬنتيڠ ڤوتوس.
67 اين مميڬڠ بيڠ تابوُ
اين نن لابيه سوسه ڤايه
نن منجوجوڠ ڤنيتهن
نن دسوروه سيڠ ملم
منجلڠي ڤاسيسير علم نڬڽ
ممينتاءُ عادة تيڤ نڬري
68 امس ماته توڠكوب بوبوڠ
حق دنچيڠ ڤڠلواران
69 اوبور٢ ڬنتوڠ كمودي
ڤولڠن ڤد كيت جوا
ايت بسر امڤت بلي
كڤاءُ ريمبون ڤكر روبوڠڽ

70 اين نن ݢداڠ كيت لمبو
اين نن تومبوه كيت تانم
مهراج ليلا تو فڠكندوڠ
دالم علم فاسيسير نڠكڽ
جکڽ مليڠكڠ تاء ترافڤس
جکڽ تڠاء تيداق تراسونداق
71 بوليه مموكي سجوريڠ كونيڠ
جادي مموكي فايوڠ ݢداڠ
72 بوليه مموكي لافيڽ سوروڠ
تڤي فراݢيهن كيت جوا
سبڠيفولا انقكندوڠ
لوروڠ فد سورڠ لاي
توان ݢداڠ ديباتيفوه
اوراڠ براج ديهاتين
اوراڠ براسوتن ديمانڽ
اوراڠ براكوات ديتواڠن
73 اوراڠ منمفوه روسوجلن
74 بركات تيداق براسنتاهو
براتوتور فنتڠ امبيل باواه
كيت نماكن تو فاءكندوڠ
هاريمو كوت فيليڠ
تتافي فولا انقكندوڠ
اولق الين كات ننتون
جکڽ تومبوه سيلڠ سليسيه
لوروڠ دعادة جن ليمبڠ
ديدالم علم سچوريڠ نڠكڽ
فولڠ كفد بنداهارا
دالم نڠري سوڠاي تراب
جکڽ عادتن تيداق برتوروت

جکڽ حكمن سوداه جاتوه
ستهيل ݢانب سوداه برچوب
حكم بنر سوداه ترابنديڠ
هابيس بيچارا بنداهارا
عادة ليمبڠ تاءبراتوروت
براجلن داتوء بنداهارا
75 كدالم بوا سمفوكودوس
جالڠله راج نن د سنن
دڠن ترانيب مجليسن
جکڽ تاءهابيس بيچاراتو
مكڽ براجلن راج بوا
76 رافت فافت مڠيريڠكن
منجالڠ بفاء نن كماري
د سيكڽ بيچارا مكڽ سوداه
فولڠن فدا كيت جوا
باءايت تاته باريسن
باءايت اونداڠ۲ن
سبڠيفولا انقكندوڠ
77 لوروڠ فد نن سورڠ لاي
جکڽ تومبوه سيلڠ سليسيه
برابنته عليم جن فنديتا
لوروڠ كفد كتاب الله
ديباوا كتاب سوراڠ۲
ايا منجالڠ توان قضي
كدالم نڠري فداڠ ݢنتيڠ
اماءن ليهت كتاب بسر
جکڽ تاءهابيس بيچاراتو
مكڽ براجلن توان قضي
منجالڠ راج سمفوكودوس

رافت فافت سمهان
سکلا ايمام داڠن خطيب
موقيم نن امفت فولوه امفت
مميڠتاءُ حکم کسمفوکودوس
جک تاءُهابس بيچارا تو
برجلن راج سمفوکودوس
منجالڠ بفاءُ نن کماري
د سيک بيچارا مک سوداه
فولڠن فدا بفاءُ جوا
باءُايت تاته باريسن
باءُايت اوندڠ٢ن
سبکيفولا انقکندوڠ
جک توبوه سيلڠسليله
ديدالم علم ميڠڠ کرابواکَ.
78 جک مڠاچق توهوءُ فراڠ
جک کوسوت تيداق سلاسي
جک کاروه تيداق جرانيه
فولڠ بيچارا دمخودم
دالم نکري داڠ سومانيىءُ
اماءن روندڠ دبنديڠن
جک له هابيس بيچاراتو
مک براجلنله مخودم
منجالڠ بفاءُ نن کماري
رافت فافت مڠيريڠکن
سکلا مميکڠ بيچاراتو
داڠن تراتيب مجلسن
79 جک اين سمفي کماري
دسيک بيچارا مک سوداه
فولڠن فدا بفاءُ جوا

باءُايت تاته باريسن
باءُايت اوندڠ٢ن
80 بفاءُ برانما هافر بسر
81 فوست جلا فومفونن ايکن
ديدالم علم ميڠڠ کرابوکَ
سبکيفولا اونقکندوڠ
سبب بفاءُ ديڠن باڠونکن
سوداه لما همب منداڠر
ديدالم نکري سوڠي ترب
بنداهارا ممنجڠ کلڠکڠ
دالم کوريمبڠ باتو هلڠ
کلڠکڠ براليليت داڠن امس
براتيري براڠيت٢
لاکي برکولمبو کاين کونيڠ
رامين سابوڠ مهارابوءُ
82 تولق برانونددا بولو هايم
83 بوني کاتون براداري٢
بوني ريل برادارڠ٢
اواڠ کچيل برادنچيڠ٢
ديءُ فيتيس براکوني٢
ديءُ امس براکاتي٢
داڠاڠن براتمبون٢
انقن سوداهله کداڠ
برانما فوتي لڠکاکيني
اين منچاري بيننتون
الله تيکَ بولنله لمان
تيکَ رڠکيڠ نن تراسائين
تيکَ چامت امس نن هابيس
تيکَ بواه کوداڠ نن له روسق

كساليڠن انق راج٢
راج نن منا نن تائداتڠ
سوتن نن منا نن تائسڠن
الله تيڠ كمونيڠ ڬنتيڠ
فا اوتن كودا اوراڠ منونڠ
سوراڠ فون تيداق داموهكن
84 اوراڠ اموه اين تائسوك
اوراڠ سوك اين تائاموه
85 اڠكوه٢ن تو فئكندڠ
86 بڠي٢ كاني٢ سنتوڠ فيلالي
ايك باءُ ايت انڤلاي
بايكله بفاءُ فاي كاسڠن
فد فيكيران بندا كندوڠ
منجالڠ ڬلڠڬڠ بنداهارا
بوكن سبواه ڬراج بفاءُ
سمولا بفاءُ نايك نوبت
87 اماءُ تهو ديراسم اوراڠ
اماءُ فندي ديلڠكم سڠن
اماءُ تهو عادة جن ليميڠك
باڤق عادة فراكارا عادة
باڤق حكم فراكارا حكم
انته بروبه له توكيڠي
انته براتوكر له توكيڠي
ليمبڠك اوراڠ جدي راج
علمو فدي نن ديفكي
كين بريسي كين توندوءُ
عادة اوراڠ براهمب رعية
دالم بطن كيت مڤمبه
دالم ظاهر اين مڤمبه

بائايت كراج مك جدي
بائايت كراج مك سلامت
بائايت مقصود مك سمڤي
ليمبڠك اوراڠ ممڽڠ بيچارا
تيدر سيڠ براجڠك ملم
جاڠن كوراڠ سنجتاناجم
جڠك ميڠڠ تڠوه٢
جڠك برانهيل سما برت
88 جڠك دودوءُ مراوت رانجوا
89 جڠك تڠاءُ منيڠجو جراه
بائايت اوراڠ براعقل
براڠ نن تيڠڬي ديداتركن
90 براڠ نن فنداق ديهوبوڠي
ململبوتكن براڠ نن كرس
مفندوركن براڠ نن تڠڠ
مرافتكن براڠ نن ڬڠڬڠ
منجينقكن براڠ نن لير
91 ممانوهي براڠ نن لوهق
بائايت اوراڠ براعقل
بوكن موراه ممڽڠ حكم
حكم سلافن فراكاران
92 جڠك راج لاين حكمن
فرافانيه لاين حكمن
سوداڬر لاين حكمن
بيافري لاين حكمن
جڠك عادة لاين حكمن
موفقة لاين حكمن
جڠك عقل لاين حكمن
جڠك كتاب لاين جكمن

جاڠنله ايت دچمفوركن
جاڠنله ايت دسماكن
بيلڠ ديداتوڠ بنداهارا
داڠركن بنر تو ڤڠهولو
تروهكن ديدالم هاتي
ڤڠكل سابن همب رعية
انس ليما داڠ بڠين
مولا٢ سله تاڠن
كدوا سله ككين
كتيݢ سله كاتن
كامڤت سله ماتن
كليما سله لاكون
ايتله سله همب رعية
نن كن تيته بنداكندوڠ
حكم راج دوا ڤراكارا
اسا هيدوڤ كدوا ماتي
باس هيدوڤ مانڠ حكمن
باس ماتي الله حكمن
[كات اول٢ جوا
كات اخر٢ جوا
كات بطن٢ جوا
93 كات ظاهر٢ جوا]
94 بياڤري تيݢ حكمن
ڤرتما ديليهتن
كدوا ديداڠرن
كتيݢ تراڠكم داڠ تندان
جك عقل تيݢ حكمن
ڤرتما وجيب ڤد عقل
كدوا جايز ڤد عقل
كتيݢ مستحيل ڤد عقل
جك عادة تيݢ حكمن
ڤرتما بيان سلهن
كدوا براسڠسي سلهن
كتيݢ تراڠكم داڠ تندان
جك كتاب دوا حكمن
ڤرتما تنتو ڤصلن
كدوا براتنتو بابن
ڤصل ايت معني جلن
باب ايت معني ڤينتو
اسارت براكات٢.
95 تيڤو اچس تكي ملايو
كنيݢ ݢوريندام باروس
سبڠيڤولا انقكندوڠ
جك سمڤي بڤاء كاسڠ
كنڠري سوڠي تراب
لوروڠ ديداتوڠ بنداهار
جك ككين نن تراڠكه
جك كاتن نن ترادوروڠ
جك مولوتن لالو لالڠ
جاڠن ايت ديتوروتكن
نمون اين سكلي نڠك
باءيت اوراڠ براعقل
تكوت سايڠ اين دبڤاء
تيداق ايلوء ايت ڤڠهولو.
96 بڠي هروان مكن انق
سبڠيڤولا انقكندوڠ
نن كن د ڤڠڠ تڠوه٢
كنايكن اوڠ جدي راج

توجوه فولا داڠ بݢين
فراتما عادل فدا حكم
كدوا ايڠت دان براني
97 كتيݢ سوكه داڠن جكٽ
كامفت جكٽ د بيچارا
كليما اونما بومي داڠن لاڠيت
كاانم تيادا لالي
كتوجوه تيداق براسوك
98 سبݢيڤولا انقكندوڠ
برابليڠ بفاء داري سنن
99 جاڠن چچت مرا مليڠتڠ
برالاكو فينتاء فدا الله
عمر فنجڠ رزقي موراه
براڠ مقصود سمفي جوا
100 براڠ داڠن چدي جوا
سبݢيڤولا اونداڠ٢ن
جكٽ بفاء لالو كاسنن
سداڠ كدالم سرواس
101 براتولو براندي بفاء سنن
جاڠن ايندوم سرواس
كومفولكن ستو بيچارا تو
مكٽ لالو بفاء كاسنن
سداڠ كدالم فدڠ ݢنتيڠ
براتولو براندي بفاء سنن
داڠن توان قضي فدڠ ݢنتيڠ
كومفولكن ستو بيچارا تو
مكٽ لالو بفاء كاسنن
سداڠ كدالم داڠ سومانڠ
كومفولكن ستو بيچارا تو

102 داڠن توان مخودم د سومانڠ
مكٽ لالو بفاء كاسنن
سداڠ كدالم داڠ باتيفوه
كومفولكن ستو بيچارا تو
داڠن توان ݢداڠ د يباتيفوه
103 جكٽ تيداق لاي براتوفڠ
104 بولت له بوليه د يݢولتكن
فيفيه له بوايه د يلايڠكن
داڠن بسر نن امفت بلي
105 هابيس بيچارا سيلڠ سلو
جكٽ كاتن نن تيداق سوداه
سوداهكن مله د بفاء
جكٽ له هابيس بيچارا تو
رافتكن بسر امفت بلي
جاڠن توان ݢداڠ د يباتيفوه
لالو فولا بفاء كاسنن
106 كدالم بوا سمفوكودوس
هدابله راج دوا سيلا
لوروڠ عادة جن ليمبكٽ
107 جاڠن د يباري سيلڠ سالو
حكم سرع٢ جوا
حكم عادة٢ جوا
تتافي فولا انقكندوڠ
اولق الين بيچارا تو
سرات كدوا مكٽ جدي
دي عادة براسندي شرع
دي شرع براسندي عادة
باايت سكاراڠ كيني نڠكٽ
كومفولكن ستو بيچارا تو

تروهكن ديدالم هاتي
جكڤ له فدو بيچارا
دڠن راج نن دواسيلا
دبو جاڠن سمفو كودوس
بوات له بوليه ديڬولڠكن
فينڽيه له بوليه ديلايڠكن
سرات بسر امت بلڽ
سوكله هاتي علم نڠكڤ
سانڠله هاتي همب رعية
منداڠر حكم ساڠت عادل
داري اول سمفي كاآخر
لابيه مشهور نما بفاء
ترا مشهور كسان سيني
كبيلڠن كمان٢
ايله راج سدوات
108 ادوه بسر سهنديكڤ
اوراڠ توا سا اونداڠ٢
فڠهولو سبواه حكم
دي٢ منتي سما سكات
هلوبلڠ سما سملو
باءيت كهنداق بندا كندوڠ
اماس سانڠ نڬريكڤ
انق راند براجلن سوراڠ
109 داڬڠ جاوه داتڠ مڠڬالس
سبڬيفولا انقكندوڠ
سلامت بفاء فولڠ فاي
جاڠن چچت مرا مليننڠ
كنڬري سوڠي تراب
الڠ كسوكڤ بنداهارا

ميلهت بفاء له كماري
ايا بسر نن امفت بلڽ
سرات بسر جن‌ا فڠهولو
سڬلا منتي بنيران
سڬلا انق مودا٢
سرات نن رافت سمهان
ڬدڠ كچيل توا مودا
هينا موليا ميسكين كاي
بيراهي هاتي همب رعية
نن كن تيته بندا كندوڠ
سبڬيفولا انقكندوڠ
جكڤ بفاء فاي كاسڠن
باوالله اديق كندوڠ بفاء
ايله بوجڠ كچيندون
چيندور مات بندا كندوڠ
110 اوراڠ نن چراديق چنداكيا
لاي جواري بيجقسان
مانيس مولوت براكات٢
ديملوي اوراڠ نن باڤق
هايم نن تڠكس ديڬلڠكڠ
111 داڠ ليمفافس رومه ڬداڠ
112 اچڠ٢ دالم نڬري
دالم علم ميڠڠ كرابواكڤ
اڬاء برانم بفاء فاي
سبڬيفولا بفاء كندوڠ
جكڤ بفاء فاي كاسڠن
باوالله هايم اڬاء سئيكور
113 هايم كيننتن فنجڠ ايكور
سيڠ مراهب ملم مراهي

نن مكن د يهاني تاڠن
114 نن مڤاسڤ د بوڠا كوكو
هايم نن تڠكس داوسڠاڽكن
115 هايم نن بنڽوڠ ايت بويوڠ
ستو تلور دوا ڤاوان
جاڠن بيريڠ سڠڬوناني
نن ديم اتس ڬونوڠ مرافي
116 نن براكوكوء د يهاواڠ٢
117 نن ممكن بوڠا اڠين
118 نن ممينوم اير بوڠا
نن ديم اتس تلڠ فريندو
تمڤت بوروڠ ليير ماتي
سنن سراڠ تيڠڬالوڠ هيتم
سما٢ جن سيڬماراڠ
سيڬماراڠ ريمبون ايكور
فاسق كوكو توڠڬڠ هروان
هيتم بيبير ليداه براتونڠ
تولڠ توڠڬل فينچوران ڬاديڠ
تمبون داڬيڠ فنتس لارين
فيهق٢ن كودا تيجي
فرانقكن كودا سمبوراني
جكڽ هايم نن كيننتن
119 برافنتڠ دميكن بنتوء
باواله جوارا ميدان لابيه
جاڠن تاجين سبرومبوڠ
120 داڠن بنڠن ستيننتيڠن
سبڬيفولا انقكندوڠ
جاڠنله باڤق بفاء فاي
جاڠن تهو لاراس نن فنجڠ

121 جاڠن ديكنل همب رعية
اڬاء برانم بفاء فاي
سيبر اكت سيبروليه
نن كتيڬك جو سيتمهي
سبڬيفولا انقكندوڠ
جكڽ سمفي‌ا بفاء كاسنن
چوبا فرانواوء فرانداءيكن
ايا جو دانو بنداهارا
بيلڠكن بنر سوڠڬوه٢
روسيكن بنر سما ساوراڠ
بيلڠ ديداتوء بنداهارا
جكڽ اين لاي سوكڽ
منريما كچيندون
چيندور مات بندا كندوڠ
جكڽ اين تيداق سوكڽ
اصل جاڠن اوراڠ تهو
122 تيداق تومبوه سوفن د بفاء
سبڬيفولا انقكندوڠ
جكڽ اين لاي سوكڽ
منريما اوراڠ ميسكين
123 براڬنتوڠ داكر لافوء
سوكر نن بوكن الڠ٢
124 كاين د تڠكب مكڽ دودوء
سمفيڠ د فڠكڠ تاء برباون
سبڬيفولا انقكندوڠ
ففركن بنر سوڠڬوه٢
بيلڠكن بنر هابيس٢
لاكو فراڠي‌ا اديق بفاء
ايله بوجڠ كچيندون

چيندور مات بذدا كندوڠ
125 اوراڠ براج ديهاتين
اوراڠ براسوتن ديماتن
اوراڠ ملابيه دفندا اين
اوراڠ براكوات ديتولڠت
اوراڠ منمفوه روءوء جلن
جكڤ تاءكاني ديهاتين
126 تڠاء مڤوليڠ اين ملوداه
127 براكات سيڠر٢ لنچڠ
هاتين ڤلا٢ رومن
128 اوسهكن فدام تمبه ڬلب
129 باء اوراڠ بوهق٢كن
بيچاران لاين داري اوراڠ
كاتن دوا سبڠس
اداڠ٢ دوا سبوني
130 اداڠ٢ كات براڠكڤ
131 دالم دو تڠه تيڬڤ
اف سببن داميكين
جكڤ ادا نن بروبه
جكڤ لي ادا نن براتوكر
بوكن بڤاء بوليه ملو
مياراه براكهنداق هاتي
132 داڠ برافسن براتوروتكن
جكڤ سلوروڠ بدان ديڤي
تيداق جدي ممبوڠ لڠكه
133 بڬي انق دالم سوسوان
جكڤ لاي بوليه فيڽتا بذدا
مكن ساڽڠ دالم هاتي
اماء ماتي برافايوڠ رومه
134 داري رومه كتافين
135 فاي براهمبوڠ سيڤاء لاڬڤ
فاي براساين٢ كودا
فاي ملفس لايڠ٢
كاتڠه فداڠ لاواس ننتون
ساراڠ فون تيداق دميكين
هاني بذدا تيداقله ساڽڠ
نمون ديداڠر سوكڤ رامي
136 مذداڠر سوروء داڠن سوراي
مذداڠر اوراڠ سوكڤ رامي
سڬلا انق موداء٢
نن سماء٢ جن همب
جكڤ لمبت بوليه تنتون
بذدا كندوڠ تاجون داهولو
سمفي تورون تيداق برانڠكڤ
تيداق تهو ديلاوان كاوان
ايكڤ باء ايت انڤلاي
جاڠن همب ترادوروڠ جوا
فنجڠ فنداقن لي دبذدا
نن كن كات داڠ توانكو
مذداڠر كات نن بڬين
ڬلق سڤم بذدا كندوڠ
اله منيته بذدا كندوڠ
منا جوا لي هڠ بويوڠ
بلم توڠكل جچتن بذدا
جكڤ ايت كات بڤاء
لابيه سوكن بذدا كندوڠ
اتو ادن اكن سبواه
ايسوء هاري ديڤي براحاصل

ماء ديڠن ڤڠݢيل جوار ميدان لابيه
ديم بديکمڤوڠ سواوء دالم
ننتي ڤݢي٢ هاري سيڠ
سبڠيڤولا انقکندوڠ
اديق بڤاء تيداق ديسکت
ايله بوجڠ کچيندوان
چيندور مات بندا کندوڠ
نمون سهاري٢ ننتون
هاريله ڤتڠ انڤلاي
ڤتڠ براجاوات داڠن سنجا
سنجا براجاوات داڠن ملم
اله لالو ترڤاسڠ دامر
نمون سملم ننتون
سکلب تيداق دتيدورکن
دتونجوء داجر بندا کندوڠ
عليمو دنيا داجرکن
عليمو اخرة داجرکن
هابيسله ايت سمهان
137 لوروڠ ڤدا ڤکاين دنيا
ديدالم علم ميڠڠ کرابواک
دافتله ايت سمهان
139-138 داڠ ڤيتوندوء دان ڤيلايه
140 کوء ڤيڠريڠ دان ڤيڠنتر
141 سرات چوچا کراکوت
هابيسله ايت سمهان
برانيندوڠ دتڠه تراڠ
براکيلت سمبيل براهدافن
براتادوه دهمبوڠ٢
214 چنچڠ اير تيداق ڤوتوس

لومڤت نن سمڤي کااودار
سننتوڠ ڤيلالي عليمو
نن منوتوڤي هاتي نن امراه
ممبوکٴکن هاتي نن سوني
نمون دياواه لاڠيت نڠک
143 هابيسله ايت سمهان
اله منيته بندا کندوڠ
منا جوالي بويوڠ
سبب دافت د بندا کندوڠ
ڤڠتهوان سباڤق ايت
داڠرکن بڠر سوڠݢوه٢
تتکالا ماس داهولون
ماس بڤاء ديدالم رحيم
ديدالم تيان بندا کندوڠ
هاوا نفسو برابڠي٢
هاتي بوايا دهنداقکن
144 بواه کلاف نيور کاديڠ
ايت نن لابيه بندا هنداقکن
سماس الله اکن ممباري
دافتله ايت سمهان
ديچاري سلامت ڤنجڠ ݢومباء
ايتله انق سيتي هاوان
سلما لمبت نن بٴکين
اداله ݢاران ڤوکول امڤت
تراکلب لالو براسين
جدي براميمڤي انڤلاي
داتڠ والي داري مکه
نن ممڤوڤاي کعبة الله
سهيتا ڤنجڠ جڠݢوتن

ايندله روفات تاء منڠكوڠ
145 فوتيه كونيڠ ورنان فيڠيل
سدرهان سمڤن بيسيل
توبوه براكيلت چرامين چينا
تيداق بوليه دفنداڠ ڤات
جوبه فوتيه سروبن فوتيه
هارومن بوكن الڠ٢
باون همبر باون كستوري
147-146 باون كومكوما نيروانو
براديري ديكلڠ هولو
باء ايت بوني كاتن
148 اوسه فوتي برادو خوا
149 فوتي مڠندوڠ داڠ مونتيك
150 نن برانما كملا ستي
جك دڤڠڠ تيداق هاڠوس
جك ديراندم تيداق باسه
مناهن سفيت داڠن ݢونتيڠ
مناهن سولا داڠن راجم
جك سمڤي ظاهر كدنيا
ككنتي الله اتس دنيا
اوراڠ كيرامت هيدوف٢
راج سمبهن فتڠ فكي
جك ترالڠكه اين منوله
نمون تراليننس اين ملومڤوه
ايتله راج سعلمن
دائم علم ميندڠ كرابواك
ديدالم علم فولوا فراچك
رعيه ايت سمهان
جدي دهيتم دفوتيهكن

جديڽ توڠكوت تيلنتڠكن
سبڬيڤول نن دڠيل فوتي
جك سمڤي ظاهر كدنيا
سلامت عمرن فنجڠ
فليهراكن بنر بايك٢
سبڬيڤولا له دڠيل فوتي
نما سنن ݢلرن سنن
اوراڠ مودا سلطن رومندوڠ
تيمبلن راج بنور روهم
تيمبلن راج بنور چينا
تيمبلن راج ديلاوتن
ميمڤي سمڤي بندا ترابائون
همب فنداڠ كيري دان كانن
ستو فون تيداق كليهتن
انتهن جيهين مڤروفا
انتهن سيطان براسوارا
حيرانله بندا ماس ايت
فيكير فندافت بندا كندوڠ
تيداقله لاين تيداق بوكن
ايتله ممڤي سبنرن
اڠكوه٢ هدية الله
ايله اوراڠ نن مهاجر
لوروڠ كفد بندا كندوڠ
ايتله كات والي ننتون
نن كن تيته بندا كندوڠ
منداڠر كات نن بڠكين
ݢلق سڤم له توانكو
نمون سملم٢ ننتون
سكلب تيداق دتيدوركن

دوا كلي هايم براكوكوٴ
سمفي كتيكٴ هاري سيڠ
سڠڠكله منتري نايكٴ
كيوا٢ فوكول سلافن
الله منيته بندا كندوڠ
منا جوا هڠ براكت
براجلن جوا له داهولو
جافوت جوارا ميدان لابيه
سداڠ د يكمفوڠ سولوٴ دالم
اوراڠ نن كداڠ اتس بلي
برافنتڠ كانيل دفدان
تيداق اوندور سبانڠ بولڠ
كاتكن د يني منيته
سوروه داتڠ اين كماري
تيداق جدي براتڠكوه٢
سوروه باوا ايت بويوڠ
جاڠن تاجين سبروميوڠ
ايا بانڠن ستيڠتيڠن
منداڠر كات نن بٴكين
الله تورون سيبراكت
داري اتس رومه كداڠ
براجلن لاري٢ الڠ
سلما لمبت نن بٴكين
لما براسراڠ داكت جوا
داكتله كمفوڠ جوارا ميدان لابيه
سوداه تيبا تڠه هلامن
كيران جوارا ميدان لابيه
سداڠ ملمفس٢ تاجي
سداڠ مااوسي بانڠ بولڠ

مليهت اوراڠ له داتڠ
الله تمفاٴ سيبراكت
الله لفس تاجي د يتاڠن
سوداهله كوسوت بانڠ بولڠ
تراسمبور داراه ديدادا
تراكاجوت تراچڠڠ ديري
ايا جوارا ميدان لابيه
لالو براكات انڤلاي
151 هنداق كمنا هڠ براكت
افكه تيته بندا كندوڠ
اتوكه سمفي اجل د يني
سمفي بيلڠن سهاريكٴ
منداڠر كات بٴكين
كلق سڤم انڤلاي
ايله فولا سيبراكت
جاڠن داتوٴ تكوت سڠن
152 حرمليله نن بٴكين
153 اتو هان اكن سبوه
نن تيته توان توا
داري كوت كمفوڠ دالم
154 فرانيي كيت كاسڠن
ايا سبنتر كيني نڠكٴ
سبكيفولا دي داتوٴ
نن تيتهن توان توا
باواله تاجي سبروميوڠ
داڠن بانڠن ستيڠتيڠن
تيداق ادا جدي براتڠكوه
نمون اين سكاي نڠكٴ
نن كن كات سيبراكت

بروارِي جوارا ميدان لابيه
منداڠر كات نن بڠكين
لالو براكوكوه انپلاي
د امبيل فكاين سمهان
لالو براجلن انپلاي
سيبراكت مڠيريڠ د يبلاكڠ
لالو براجلن كدوان
گنتي داهولو منداهولوي
كين لما براساڠ داكت
اله سمفي كافينتو گابڠ
155 ماسوء كجيروڠ كمفوڠ دالم
سوداه تيب تڠه هلامن
اله نايك جوارا ميدان لابيه
نايكله فولا سيبراكت
اله تمفاء بندا كندوڠ
امفون بريبو كلي امفون
چمس بنر بدان همب
افله تيته بندا كندوڠ
سمبه جوارا ميدان لابيه
منداڠركات نن بڠكين
اله مينته بندا كندوڠ
منا جوارا ميدان لابيه
ننتي سساعت سكتيك
ايا ديني هنداق برابيچارا
اله منيته بندا كندوڠ
156 منا فولا هڠ براكت
چاري جواله سيبويوڠ
انق ديني كچيندون
چيندور مات بندا كندوڠ

ايا ديني بيلڠكن٢ جوا
سمفيله گاران تيگ هاري
نن تيداق منجاجق هلامنڽ
سوداهله اونتوڠ بدان ديني
انق سؤراڠ لاين لاكون
157 هابيس هاري براگنتي هاري
هابيس بولن براگنتي بولن
تيداق فانه مليهت رومه
158 فانس ميڠ دالم اوستانڽ
انق مڤلق اوراڠ نن باڤق
159 انق ماڤيسو علم نڠڽ
تيداق كتوان نن ديچاري
160 انق تاءتهو د اونتوڠن
تيداق نن لاين كهنداقن
ايا برامايين٢ سجا
ذايك رومه تورون سرومه
ممبيلڠ تڠڠ نن باڤقڽ
منداڠر كات نن بكين
براكات سكمبڠ بنداهاري
ايا بنر بندا كندوڠڽ
كاسيه سايڠ ترادوروڠ لالو
سداڠ كند كچيندون
161 توڠڠڠ٢ بولوه سروس
162 سفنتون اگيه٢ فوكڠ
163 بگيل براتنق ديكوالي
ايك له مواه داڠ لمان
لوروڠ فدا بدان همب
هابيس ناسي براگنتي ناسي
هابيس گولي براگنتي گولي

چاون فچه دالم هيداڠن
دئ اما ترالقاء جوا
164 فننتي انق مکيئ ننتون
جک ترالالي اکاء سديکيت
سوداهله سوڠوت بندا کندوڠ
جک هاث د همب سؤراڠ
کوء جاڠن سله سديکيت
بيرله جاڠن برافنداڠن
سبکيڤولا بندا کندوڠ
جک هاث د همب سؤراڠ
165 ديچابئ سيريه ديچران
ديباوا کتڠه بلي رامي
کچيندون ديبواڠ هوتڠ
ايک باء ايت انپلاي
جک لاي حايت عمر بندا
براڠ کراج جدي جوا
براڠ مقصود سمفي جوا
براڠ لڠکهن لالو جوا
براکاين سيليه سوميليه
تيداق ديباري فچه تفي
باجو تاء بوليه کاني فلوه
جک کوراڠ بندا ڬنتي جوا
اخر کلقن کمدين
جک اين چيندور مات
166 لاي کچيل ترانجار
لالو ڬداڠ تراباوار
جک بندا هيلڠ باء کيني
167 ترابڠ ممبوبوڠ جدي هابو
هيلڠ لولوس کفوست تاسئ

ترابواڠ د اوراڠ نن باپقک
اله منيته بندا کندوڠ
منا سيکمبڠ بندا هري
جاڠن دسبوت تو دئ کندوڠ
جک منداڠن سيبويوڠ
ڬداڠ هاتين بوکن کفلڠ
سما ديليهت دفنداڠي
جک هان سکاراڠ کيني
تولڠ ڬداڠ توبوه لي صيحت
جک اين مهوراي لڠکه
سفاتهو بواڠ بلاکڠ
168 جاڠنله ايت دفردوليکن
اله منيته بندا کندوڠ
منا جواهڠ بروليه
براجلن جوا انقکندوڠ
اله مپمبه سيبروليه
امفون ساي بندا کندوڠ
کمنا اين اکن ديچاري
بکي کوتو ديدالم هيجوء
انته هيلير انتهن مودئ
تيداق کتوان لي تمفتن
باء بيدلاڠ اتس کاچڠ
169 اين اوفما بوروڠ فولو
ديمنا فتڠ سنن براملم
170 لڠکهن باپق اڠکوڠ ڬاي
بکي بلوت ديکاتر ايکور
منداڠر کات نن بئکين
اله منيته بندا کندوڠ
منا جوهڠ بروليه

جکڠ سلوروڠ تذتڠ ايت
بوليه فولا ديڠيل تونجوءکن
لوروڠ کفد کچيندوان
171 ديمنا هداب نن براتلون
اداله سنن چيندور مات
172 ديمنا انق مودا٢
اداله سنن چيندور مات
ديمنا رابب نن برابوني
اداله سنن چيندور مات
سبڠيفولا انقکندوڠ
جکڠ اين تيداق د سنن
چاري فو لله دبفاٴ
کاتمفت براهمبوڠ سيفاٴراڠ
بکس ملفس لايڠ٢
تمفت علامت ماين بديل
سنن فنديکر ماين فداڠ
د سنن سورٴ داڠن سوراي
جکڠ تيداق اين د سنن
لالو فولا بفاٴ کاسنن
سداڠ کفداڠ سريبولن
تمفت براسيڠب فراموءکن
د سنن نمبيڠ نن براتيمڠ
د سنن فريسي نن براسلوٴ
جکڠ تيداق اين د سنن
چاري فولا کفداڠ فنجڠ
سمبيل ديکانن فرياڠن
د سنن انق مودا٢
تمفت مماسڠ ماين کودا
نن کن تيته بندا کندوڠ

مڠنداڠر کات نن بڠکين
اله منيته داڠ توانکو
منا جوا هڠ بروليه
ليهتي جواله داهرلو
کيرا٢ هاتي ديڠيل
فاي براهمبوڠ سيفاٴراڠ
فاي ملفس لايڠ٢
سداڠ کفداڠ کايو تانم
هاري اسنين سهاريڠ
فرا دامين تو د سنن
سڠلا انق مودا٢
سڠلا انق مولياٴ٢
173 سڠلا انق فراتيافن
جکڠ تيداق اين د سنن
چاري کفکن سيمڠڠويڠ
جکڠ تيداق اين د سنن
مکڠ چلري کسان سيڠي
منداڠر کات نن بڠکين
اله براجلن سيبروليه
براجلن لاري٢ الڠ
کين جاوه برسراڠ داکت
اله تيبا ڬارن د سنن
سداڠ د فداڠ کايو تانم
تمفت براهمبوڠ سيفاٴراڠ
بکس ملفس لايڠ٢
اڠيڠن تيوف٢ الڠ
ادا سساعت سکتيکڠ
ادا ستاريڠ سفيتانق
کداڠرن بوني داڠوڠ٢

برواري سيبروليه
ممنداڠ اين كااتس
سبداهله تمڤاءُ لايڠ٢
ڤنترن كلواڠ بيبرڤاتڠ
لائو جوا سيبروليه
لائو د يچاري ڤڠكل تلي
ان سجوروس ڤراجلڽ
اداله اوراڠ ڽ باڤقت
سداڠ دڤوهون كايو تانم
برابوني سورءُ داڠن سوراي
نمان اوراڠ سوك رامي
سڬلا انق مودا٢
سرات انق موليا٢
برابڠي٢ ڤكاينڽ
174 نمان اوراڠ كايا٢
برواري چيندور مات
كليهتن سيبروليه داتڠ
ترسمبور داره ديدادا
ترالڤس تلي لايڠ٢
اله براكات داڠن چمس
سمبيل براباول سلهسدان
هنداق كمان هڠ بروليه
مڠاف ݢارڽ بندا كندوڠ
اتوكه سكيت ڠلو ڤانيڠ
اتوكه ݢاريڠ داڠ توانكو
ميمڤي ديڽي بوروءُ سجا
دالم ڽ تيڠك هاري نڠك
منداڠر كات ڽ بڬين
اله مڤمبڠ سيبروليه

امڤونله همب تون بوجڠ
تيداقله ادا دميكين
اتو هان اكن سبواه
ڽ تيتهن توان توا
ڤولڠ كيت كيڽي نڠك
تيداق ادا جدي برانڠكوه
ايتله تيته ساي جوجوڠ
منداڠر كات ڽ بڬين
175 ديلاڤسكن تلي لايڠ٢
لالو ديتاريك سيبروليه
لالو براجلن جوا ڤولڠ
اله مندوروت سيبروليه
جلنڽ لاري٢ الڠ
منارره سوسه دالم هاتي
سلما لمبت ڽ بڬين
كين لما براسراڠ داكت
داكت كجيروڠ كمڤوڠ دالم
اله تيبا تڠه هلامن
176 اله دتيڠكت نڠك انجوڠ
اله برابوني ڤراميڽن
بروءُن ڤندي براكوچڤي
177 موسڠن ڤندي بيلواري
179-178 تيوڠن ڤندي ديندڠرانتو
180 مورءُ مڠيكير ديبوبوڠن
براكوكوءُ هايم ڽ كيننتن
ڽ كيننتن ڤنجڠ ايكور
بونين ديهاواڠ٢
اله منجاڠوه بندا كندوڠ
اله تمڤاءُ كجيندوان

چيندور مات بندا كندوڠ
اوبوڠ ڤاوا راڠكيڽ هاتيكو
اوبت جريه ڤلاراي دامم
سيديڠين تمڤل د كڤلا
هولو جنتوڠ ليمڤا براكوروڠ
اوراڠ نن چراديق چنداكيا
لاي جواري بيجقسان
مانيس موليت براكات٢
هايم نن تڠكس د يڠلڠكڠ
داڠ ليمڤافس روه ݢداڠ
اچڠ٢ دالم نݢري
الله موه داتڠ بڤاء كندوڠ
منداڠر كات نن بئكين
الله مڤمبه چيندور مات
امڤونله ساي بندا كندوڠ
امڤونله ساي د تونكو
امڤون بريبو كلي امڤون
د يباواه دولي ساه علم
اڤله تيته ساي جرجوڠ
الله منيته بندا كندوڠ
منا جواليڽ هڠ بويوڠ
سبب بڤاء ديڽيڽ سوروه جاڤوت
سداڠ كڤد سيبروليه
ڤد ڤيكيران بندا كندوڠ
ديڽيڽ منداڠر خبر بايك
دالم نݢري سوڠيڽ تراب
دالم كوريمبڠ بانوهلڠ
تيڠك بولن له لمان
بنداهار منچڠ ݢلڠكڠ

مڠݢلڠݢڠكن داڠ انقن
برانما ڤوتي لڠݢاݢيڽي
مقصود سڠاچ دالم هاتي
هنداق منچاري ميننتون
راج نن منا تاء سنن
سوتن نن منا دن تاء داتڠ
ڤيكير منداڤت بندا كندوڠ
بايك ديجاڠوه ديليهتي
دڽي انق ديڽيڽ كدوان
بڠيا تيداق ديجاڤوتن
بايك جواڤاي كنديري
لابيه سوكان بنداهارا
باوا جوارا ميدان لابيه
باواله هايم ديڽيڽ ليڽ سئيكور
باواله تاجي سبروسبوڠ
داڠن بانڠن ستيڠنتيڠن
برواري چيندورمات
منداڠر كات نن بئكين
ݢلق سڤم كچيندوان
سمبيل تراتاوا ݢلق سڤم
اڤله ميمڤي بندا كندوڠ
بايك بيلڠن سهاريك
181 سداڠ كنديك بوڠا كمبڠ
182 منداڠر كوكوء سڠݢوناڽي
امڤونله ساي بندا كندوڠ
ڤيكيرله بندا هابيس٢
ڤرچهاي بندر بندا كندوڠ
ايا ملڤس بدان كامي
تيداقله بند داڠر٢

عادة ڽيمبڠ سوڠيڽ تراب
183 راج نياي فاتڠ فڠي
حکمن ظلم سيڠ ملم
184 ڬيلا برامايڽ کيجوه کيڽچڠ
اوراڠ فچکاء فڠدوهن
تيداق مليهت داڠڠ لالو
هنداقن جوال تڠاء۲
برفاي سمبيل براهدافن
185 مڠڬونتيڠ دالم ليفتن
جاڠن فراچهاي بندا کندوڠ
جک باء بڠس کامي نڠک
سمفيڽ کدالم سوڠيڽ تراب
چراديق ماتي بيڠوغ تراجوال
اولوء۲ فمباير هوتڠ
تيداقله بندا کاسيه سايڠ
سداڠ کفد بدان کامي
بنداله سوسه سيڠ ملم
براسليموت اڠين داڠن امبون
186 ديهيدوفکن فکو دان کومبهڠ
ڤاموء سئيکور بندا هلوا
دڠي کامي تيداق باء ايت
اماء سمفيڽ کاسيه سايڠ بندا
داري کچيل بندا ڬداڠکن
فدا فيکيران هاتي کامي
نن سهيڠڬ ايک نايک
جک ادا جدي باء ايت
منيتهله بندا سنا سيني
بليله فدي باڤق۲
نن کن ديمکن لالب تيدور

ايسي تمفاين انم توجوه
جدي تمفاين اوستاذک
تيداقله کامي تورون۲
بايک ماتي برافايوڠ روه
دالم اوستان بندا نڠک
187 ڬيلا دڠي دودوء۲ تيدور
بوليه برالاکو فيننتاء بندا
منداڠر کات نن بڠکين
ڬلق سڤمله توانکو
لالو منيته انڤلاي
امفونله ساي بندا کندوڠ
جک ايت کات سيبويوڠ
فيکيرله بندا هابيس۲
جاڠن مڤسل کمدين
ايت بونين بندا داڠر
ايله کات داڠ سيبويوڠ
اين سوداه فاي کاسڠن
کنڠري سوڠيڽ تراب
لابيه جاهتن اوراڠ د سنن
ڬيلا مڤامون دان مڤکل
ڬيلا ماوفس دان مراچون
188 ڬيلا ماومبوء دان ماومبي
تيداقله بندا سايڠ ديکامي
داري کچيل بندا ڬداڠکن
189 جاڠنله بندا سياء۲
منداڠر کات نن بڠکين
سوداهله سوڠوت بندا کندوڠ
بدان ملڠ مولوت چيلاک
تيداق ترابونوه فراتين

جک اين سوتن رومندوڠ
جاڠن سيبويوڠ چيندور مات
کات ديني بنر جدي سله
کات ديني سوڠݢوه جدي سليسيه
سلاوت سلما نڠک
لابيه هربن بدان ديني
جک ادا برانما اوراڠ
داڠرکن بنر ديکلين
اڠکاءُ ڤاريڠکن جو تليڠا
اڠکاءُ ماسوقکن دالم هاتي
ادافون اوراڠ انم جينيسن
190 ڤرانما برانما اوراڠ
کدوا اوراڠ٢
کتيک نمڤن٢ اوراڠ
کالمڤت اڠکوه٢ اوراڠ
ݢليما برانما اوراڠ
کانم سبنر٢ اوراڠ
داڠرکن بنر سوڠݢوه٢
ادافون معني اوراڠ٢
191 اوڤما ݢمبران براهلا
معني تمڤن٢ اوراڠ
اوڤما تمڤاءُ داري جاوه
بلوم ادا تنتو روڤان
معني اڠکوه٢ اوراڠ
192 اوڤما هيوان داڠن ݢرءُ
ديݢرءُ اين براݢرءُ
ديتاهن اين براهنتي
معني اوراڠ
تهو اين ديبايک جاهت

تهو اين د تيڠݢي رانداه
معني سبنر٢ اوراڠ
تهو د ظاهر داڠن بطن
تهو د همب داڠن توهن
تهو داول داڠن اخر
تهو د صح داڠن بطل
تهو د حلل داڠن حرم
تهو د سنة دان فرض
مڠتهوي روکن دان اشارة
ايتو سبنر٢ اوراڠ
نن کن تيده بندا کندوڠ
ݢلق سڤم کدوان
د يليهت بندا سوده سوڠوت
لالو مڤمبه انڤلاي
امڤونله کامي بندا کندوڠ
براڠ کات ناءُ کامي جوجوڠ
براڠ کات ناءُ کامي توروت
برواري بندا کندوڠ
ديمله فولا سکيتيک
برواري جوارا ميدان لابيه
193 کداڠران تيڠکه براتيڠکه
اله براديم ديري سجا
اله تکوت٢ الڠ
برواري بندا کندوڠ
اله منيته انڤلاي
منا کمبڠ بندا هري
ککي تاڠن بندا کندوڠ
انق کونچي امبن فوروءُ
اوراڠ مميکڠ کلڠکاڤن

دالم اوستان بسرنڠكت
منا كمبڠ بوڠا چينا
اڠكون چنديل نن كوروان
سيچاچو براڬو هاتي
194-195 براڬكس ملڠكهله كلين
انترا هاري بلوم تيڠكي
ادوه سيكمبڠ بندا هري
اله ماسو كبيلڠ دالم
د يباوا كونچي امبن فورو
196 د يبوكا فيتي كيواڠ كاچ
تويڠله فولا كريس ننتون
197 نن برانما مداڠ كيري
ايمتكن بنر سوڠكوه٢
جك ترالڠكه اين منواه
جك تراليڠتس اين ملومفوه
نن برافلوت فرچ كونيڠ
198 تريڠ فولا سهلي لاي
داڠ سمفون كنجا ايرس
نن برافلوت فرچ هيجوا
كوء د يدالم جمور كنديڠ
199 تريڠ فولا چينچين تروهن
فرامات بومي تراتيليڠ
كمبران سروك جن تراك
انته امس انتهن فيرق
انته لويڠ انته تمبڠك
ورنان برابڠي٢
تيداق فنه اكن د يفكي
200 سلاوت سلما نڠك
چينچين فوسك راج روهم

تتكلا اين كماري
براتيڠكل فدا بندا كندوڠ
تريڠله فيتي سبواه لاي
سمبيل د هوجوڠ امبن فورو
تراس چندان كايو ايراڠ
كلوركن فكاين دوا سلين
براڠ نن بايك فدا هاتي
نن كن تيته بندا كندوڠ
برواري سيكمبڠ بنداهري
منداڠر كات بڠكين
سوداه د يبكر فراسفن
ملڠكه كرواڠ تڠه
اله لالو كبيلڠ دالم
د يهاسف داڠن كوماين بروس
داوراس داڠن براس كونيت
لالو مپارو ماس ايت
د فوتر كونچي امبن فورو
لالو د امبيل كلڠكافن
سوداه تراباوا سمهان
د يباوا تورون كسورمبي
د يباوا فد بندا كندوڠ
مپمبه سيكمبڠ بنداهري
امفون ساي بندا كندوڠ
ايك فكاين سمهان
انشا الله بايكله ايت
اله منيته بندا كندوڠ
منا كمبڠ بندا هري
منا سيكمبڠ بوڠا چينا
اڠكون چنداي نن كوراون

201 براسوجي مله كلين
انترا هاري بلوم تيغڠي
انق ديني اكن براجلن
رانتو جاوه اكن ديجالڠ
202 ساواڠ تيداق فراڬندوڠن
203 منداڠر كات بڠكين
مپمبه سيكمبڠ بوڠا چيندا
امفونله ساي توان توا
ايكت ناسي له تراهيداڠ
ادوه ڬولي نه تراسوجي
اكن منانيڠ انپلاي
اله مينتف داڠ توانكو
مكنله فولا چيندور مات
مكن جوارا ميدان لابيه
سيبراكت جو سيبروليه
نن كتيڬ جو سيتمبهي
ايتله اوراڠ اكن براجلن
مڠيريڠكن داڠ توانكو
اله سوداه مينوم دان مكن
د يمكن سيريه سكافور
اله منيته بند كندوڠ
منا هڠ فولا داڠ براكت
سداڠكه فولا سيبروليه
جافوت جواله نن ڬماراڠ
نن ڬماراڠ ريمبون ايكور
205-20 فاسق كوكو توڠڬڠ هراوان
206 هيتم بيبير ليداه برانوفڠ
تولڠ توڠڬل فينچوران ڬاديڠ
تمبون داڬيڠ فنتس لارين

فيهق ٢ن كودا تيجي
فرانقكن كودا سمبوراني
سرات الت فكاينن
منا فولا هڠ براكت
جافوت جواله بلڠ كنداي
207 منداڠر كات نن بڠكين
اله براجلن سيبراكت
سوداه ترباوا بلڠ كندي
اله سمفي تڠه هلامن
د يباوا ميپق داڠن سيكت
د ميپقكي سيڬماراڠ
د ميپقكي بلڠ كنداي
سوداه براميپق دان براسيكت
اله منيته بندا كندوڠ
منا كونون هڠ ڬماراڠ
ايا كلين اكن براجلن
فاي مرانتو سكلي نڠك
ماسوء جمو ككمفوڠ اوراڠ
كنڬري سوڠي تراب
ككو ريمبڠ باتو هلڠ
جاڠن مهوراي ٢ لڠكه
جاڠن تر فيجق تينامن اوراڠ
جاڠن هاتي د فراتوروتكن
اوفما داڬڠ انپلاي
جكڠ تراسوا داميكين
ديني جوا بوليه ملو
منداڠر كات بڠكين
اله مهريڠيس سيڬماراڠ
منيته فولا بندا كندوڠ

داغركن ملة بلغ كنداي
ايڠتء ديلڠكه ديري
جك سليريڠ مڠودين
ستڠاء جاڠن ترداهولو
سيڠماراغ جاڠن ترلينتس
مڠيريڠ جوا ديبلاكڠ
منداڠر كات بڬيين
مهريڠيس بلڠ كندي
الله نايك بـندا كندوڠ
سرات نايك اين منيته
منا جوالي هڠ بويوڠ
بلم توڠڬل ججتن بندا
جرات سمات بندا كندوڠ
فوتوس جن اف كديهولس
توڠڬل نن تيداق مندواي
هانيڠ نن تيداق براچمڠوران
براكاين برباجو ملة
ايك ڠكاين سمهان
منداڠر كات بڬيين
الله تڠاء داغ توانكو
براديري سڠنتون اليف
لالو ممكيل انڤلاي
ديسروڠكن سراول ڠنجڠ
جاهيتن چارا سيهلين
ڬونتيڠن چارا ميڠڠ كرابو
تيداق ممكيل بڠس چرامين
مرانوس اينتن ديككي
مريبو فودي دڠيڠكڠ
برانما دلماء مكة

208 ڤرامات نيضم براڬيندديڠن
بڬيل بارا دسيڠكب ملم
تيداق بوليه دڠنداغ ڤات
دڠنداڠء تراتوندء
بڬيل چهاي منتري
تتكلا ماس داهولون
مولاء بندا براتانون
مقصود سڠاچ دالم هاتي
هنداق ڤڤلين راج روهم
سوداه توانكو برسروال
له براكاين داغ توانكو
كاين وارن چمڤور ڤراداه
209 سجڠكل بركنايكن
210 سهيتا ڤوچوء رابوڠن
211 سلا مڤلا كاسب رومين
ديهرڬاي تيداق تراهرڬاي
ستمڠوء سڠولوه امس
212 سجڠكل سكاني ليما
انته ستيمبڠ جو نڬري
تيروان كاين دالم سروك
213 كاين برانما سندوسين
مقصود سڠاچ دالم هاتي
هنداق ڤڤلين راج چينا
سوداه توانكو براكاين
هنداق برباجو انڤلاي
214 برباجو ادون تومدون
216-215 تورء توراغ بيلودو ڬندون
217 سيبر براتنتي كدوان
بواتن جمباء جمبو ايراڠ

218 براتة فولم فسيروكم
براچمفور نيضم بيداداري
ايندهن بوكن الغ۲
مقصود سفاچ دالم هاتي
هنداق فيلين راج اچس
سوداه توانكو براباچو
لالو دايكت فولا فيغكغ
داڠن چنداي فنجغ توجوه
براميسير براجمبور كونيڠ
219 بواتن داري تانه بسر
220 ديكنتيه اوراڠ برافروه
222-221 دجوجوت اوراڠ برايسڠ
223 ديتاتون انق كراكاسي
ديمولاي ديدالم اير
دسوداهي كدالم افي
ديبلون سبلون كوكو
ديكمبڠ سليبر علم
تنكلا ماس داهولوت
فوسكڽ داري اوراڠ توا
داتڠن داري بنور روهم
سماء جن لايڠ۲
مكڽ اين سمفي كماري
كعلم ميڠڠ كرابوكڽ
ايت اسلن چنداي ننتون
اله براديستر داڠ توانكو
براديستر اينتن تراكاراڠ
ايكت فلڠي فنجڠ توجوه
براكيلت براني۲
براچمفور نيضم بيداداري

ريندا براميسير كيري كانن
برافوسيڠ دتيوف اڠين
اوفما سلاتن جولوڠ جدي
224 جكڽ براكر جومبي الي
مليو مليمبي اوراڠ باڤق
225 نمون ترسيڠيت ديستر تو
226 تراڠو اوراڠ باڤق
اله براچينچين داڠ توانكو
برانما چينچين چنكڽ تروهن
فرامات بومي تراتيليڠ
جكڽ تراكيلت فراماتن
هابيس سوجود همب رعية
ديفكي فولا مداڠ كيريڠ
ادوه كريس كستين
ديساروڠكن مهريڠيس
227 جكڽ دسينتاء مهروڠوس
228 كوراي براچمفور داڠن فاڠور
فاڠور براچمفور فنجوت فوتيه
مات سڤاوا جو ككنچا
فونچا برافيلاين كنديرين
بيسان بوكن الغ۲
نمون تراكنچاء ديكنچان
ستاهون كماراو فنجڠ
تانم تيڠامن هابيس ماني
سبولن برافنتڠ هوجن
ماني كتاء ماتيله كانم
ماني اوداڠ ديدالم باتو
كاريڠ۲ انق سوڠي
229 ماني فويوه ماتيله فيكو

ماتي بيلالڠ براجنتيڠکن
230 کماراو لڠکڠ ستاهون
231 ايفوه ستيتي داري لاڠيت
نمون تراسينتوه بايڠ٢
ڤاوا جن بدان ککنتين
تيداق بوليه دسنتف دوا
تيمبلن باسي کوروساني
مندنچيڠ٢ کنديرين
سلما لمبت بڠکين
له سوداه توانکو داڠ ممکي
اله منيته بدا کندوڠ
منا بڠسو کچيندوان
براکاين براباجو مله بڠاء
ايکت فکاين سمهان
انترا هاري لاي مودا
اماء ديڠي ليهت ديڠي فنداڠي
منداڠر کات نن بڠکين
اله مپمبه چيندور مات
لالو ممکي انڤلاي
ديساروڠکن سراوال فنجڠ
232 فيسق کچيل توراڠ منوراڠ
سريبو چرمين ديککي
مرانوس سمڤي کافيڠکڠ
فوچوء رابوڠ سيکو مپيکو
جاهيت بوڠيس کونتيڠ مڠکاسر
ديتانون فوتي دتنداني
انق راج نن دسنن
تراداڠر توانکو نايک نوبت
کيريمن راج نن دسنن

باءيت اسل مولان
اله براکاين چيندور مات
براکاين فيدانداڠ اچس
کاين برافکن بڠڠ امس
کاسب روميين سوترا فتاني
بواتن اوراڠ ملاتي
وارنان برالاين٢
ديڠنداڠ هيجو وارنان ميراه
ديڠنداڠ کونيڠ وارنان بيرو
ديتانون فوتي مڽجيب
انق راج ديقانه جوهر
منداڠر توانکو نايک نوبت
کيريمن راج نن د سنن
باءيت اسل مولان
اله براباجو چيندور مات
233 باجو سمبوران فنجڠ لاڠن
سيبر براتنتي کدوان
براتنه نولم فسيروکم
جکت سديکيت کاني ڤانس
بڠکيت وارن کتوجوهن
منداي سايف کومبڠ جنتي
234 اداڠ٢ وارنان ليمبايوڠ
اداڠ٢ وارنان همبلوا
ديتانون فوتي کندام سڠيراه
انق راج داري بڠکلي
تراداڠر توانکو نايک نوبت
کيريمن راج نن دسنن
باءيت اسل مولان
اله براباجو چيندور مات

لالو دايكت فولا نيقكݢ
داݢن چنداي فندعݢ توجوه
كيلت براكيلت چهاين
براسوجي ديستر بوعا كمبڠ
براتوليس داݢن اير امس
235 براسلاء اير فيرء
برواتن فوتي دانداني
236 انق راج محمد بندر
مندااغر توانكو نايك نوبت
كيريمن راج نن د سڠن
باءايت اسل مولان
الله براديستر چيندور مات
براديستر كسومبا ماسق
دوا كلي منولق فتي
237 ماسق سجلوت منسي اچيه
جك ديراندم تيداق باسه
جك دݢڠݢ تيداق هاعوس
238 ديفكي برافنتڠ لوسوه
هراݢن براكناكن
اوكير كمبران بوعا چڠكس
توليس سيلايو بوعا فندان
ديتانون فوتي كمبڠ موليا
انق راج دبنور سيم
ترادااغر توانكو نايك نوبت
كيريمن راج نن دسڠن
باءايت اسل مولان
الله سوداه اين ممكي
دتمبااكن فولا دوكڠ كيريڠ
239 كريس سمفون كنچا ايراس

همفڠ لابوه بلم كاايفكف
چلق لوبوء بذدر ملاك
برالݢكوء تفه تيكت ليفكوء
فونچا برافيلين كنديرين
راناء سديكيت دالم ففور
مايءت نن دوا سهوسوعن
برافنتڠ ماتي سما سءوراڠ
تهو منيكم كنديرين
240 هاسم داراه فوكرن داكيڠ
تيبا ديتولڠ لماء مانيس
241 تيبا ديداكيڠ راموءء
كيريمن سوتن ديملاك
242 مندااغر توانكو نايك نوبت
ديفكي فولا مله چيڠچين
چيڠچين فرامات حقيق سليمان
برانما كملا ستي
سلما لمبت نن بءكين
سوداه ممكي كدوان
توانكو داݢن چيندور مات
الله منيته بندا كندوڠ
سمبيل تراتاوا ݢلق سپم
منا كمبڠ بندا هري
منا كمبڠ بوعا چينا
مري كلين سمهان
سكلا سيتي سيداڠ توان
سكلا انق اوستاذك
اماء كيت سما مليهت
اماء كيت سما ممنداڠ
ممنداڠ سروكت اتس دنيا

منداءر كات نن بڠكين
الله داتڠ سمهان
سڠلا انق اوستاذك
الله منيته بندا كندوڠ
منا بويوڠ جان ديني
بلم توڠڬل ججتن بندا
منا بڠسو كچيندوان
اچڠ اوستاذك
243 سيريه ڬداڠ د بندا كندوڠ
سوورڠ بولن سوورڠ منتري
جك جاڠن سله سديكيت
ستڤاء ديني اڠڬن چري
ككڠنتي سوبڠ داڠن ڬلڠ
244 ككڠنتي فريفيه فوهن تاڠن
ككڠنتي چڠڬي ديكليڠكيڠ
منداءر كات نن بڠكين
ايا سيكمبڠ بنداهري
امفونله ساي بندا كندوڠ
جاڠنله ايت ديكاتكن
براتمبه منجا چيندور مات
الله منيته بندا كندوڠ
منا كمبڠ بندا هري
انترا ديني لاي هيدوف
براڠكن اوله ماء اولهن
براڠكن ليوء ماء ليمبين
براڠكن لالو ماء لڠكهن
245 جاڠنله ايت ديفردوليكن
جك بندا هيلڠ باءكيني
ايا بفاء اكن براجلن

جك سمڤي كسوڠي تراب
لوروڠ د عاداة جن ليمبڠك
246 براهيڠداڠ براتمڤي تراس
247 باء داداق تيڠڬل د نيرو
248 برافيليه براتري اته
249 براتينتيڠ براهمبوس كلم
ايله راج سدولت
ادوه بسر سهنديك
اوراڠ تو ساولنداڠ٢
جك بروبه تو فاء كندوڠ
هابيس بيناس علم نڠك
سبڬيڤولا انق كندوڠ
ايا كلين اكن براجلن
فيڠڠ فيتاروه ديني سمهان
لوروڠ مرانابت راج٢
اتس سڤولوه داڠ بڠين
فراتما ڬڠه دان براني
كدوا بايك روفن
كتيڬ براعقل
كامفت براعليمو
كليما ايڠت دبيچارا
كانم تيادا لالي
كتوجوه تاتب عقلن
كسلافن صبر هاتين
كسمبيلن ممنوهي كهنداق هاتين
انترا لمبوت داڠن كراس
كسڤولوه تهو اكن ڤڠكت همب رعية
باءايت اوراڠ جدي راج
سلامت دنيا اخرة

نن کن تيته بندا کندوڠ
منا جوالي بويوڠ
ايله بوجڠ کچيندوان
ايا بڤاء اکن براجلن
ايا بڤاء صيفة ڤڠهولو
انم ڤولا ڤراکارڽ
ڤراتما مناروه عليمو
کدوا عادل ڤدا حکم
کتيݢ کاي
کاامڤت انترا موراه دڠن مهل
براکات٢ لماء مانيس
کليما جک دبيچارا
کاانم صبر هاتيڽ
باءيت اوراڠ جدي ڤڠهولو
سلامت دنيا اخرة
نن کن تيته بندا کندوڠ
منا جوارا ميدان لابيه
ايا کلين اکن براجلن
بڤاء اوڤما هلوبلڠ
مڠيريڠکن داڠ سيبويوڠ
امڤت ڤولا مراتابتڽ
ڤراتما براني
کدوا جک دبيچارا
کتيݢ تهو داخر ڤکرجاءن
کاامڤت موراه کلاکوان
باءيت اوراڠ جدي هلوبلڠ
سلامت دنيا اخرة
نن کن تيته بندا کندوڠ
منا جوارا ميدان لابيه

منا کلين کتيݢڽ
سيبراکت جن سيبروليه
نن کتيݢڽ جو سيتمبهي
ايا کلين اکن براجلن
مڠيريڠکن داڠ سيبويوڠ
ايا کلين نن براني
اوڤما انق مودا٢
اتس انم ڤراکارڽ
ڤراتما تڠوه ستيا دان بواتنڽ
ڤدا تولن دان صحبتڽ
کدو سوچي ڤکاينڽ دان توبوهڽ
کتيݢڽ مانيس مولوتڽ
کاامڤت بايک روڤڽ
کليما مناروه عليمو
کاانم بنر هاتيڽ
ڤدا توان دان صحبتڽ
باءيت اوراڠ مودا٢
سلامت دنيا اخرة
سبݢيڤولا انقکندوڠ
مراتابت عليمو لکلاکي
تيدور سيڠ براجݢ ملم
جاڠن کوراڠ سنجات تاجم
جک ممݢڠ تڠوه٢
جک براتهيل سما برات
براکات ڤليهراکن ليداه
ليداه ايت بݢي هريمو
سبب بيناس اتس ليداه
جک براجلن ڤليهراکن ککي
ککي ايت منجدي موسوه

سبب ممباوا سان سيني
انترا ديني لاي هيدوڤ
اماء ديني تونجوء ديني اجري
نن كن تيته بندا كندوڠ
سوداه ممكي كدوان
توانكو داڠن چيندور مات
اڬاء سروڤ كدوان
برواري بندا كندوڠ
دفنداڠ٢ ديتمڤني
ديليهت٢ ديروڤاي
ديليهت انق كدوان
هاتي روسوه برچمڤور سوكڽ
راڬوله هاتي بندا كندوڠ
251 سڤنتون براسيڠ سكواي
جكڽ دسيڠ انته ڤدي
تيداق دسيڠ انته رومڤوت
راڬوله بندا تننتڠ ايت
اله براديري بندا كندوڠ
براكات سمبيل سله سادان
لابيه سوسهن دالم هاتي
داري تڠه اين كتڤي
داري تڤي اين كاوجوڠ
داري اوجوڠ لالو كسورمبي
سمبيل براكيڤس كيري كانن
لالو براكات سما سءوراڠ
سسل تيداق بركسوداهن
هيلڠ بدان د تڠه٢
كين لما براسراڠ لالي
جكڽ تيداق ديني سوروهكن

252 ديمنا اين اكن براجلن
سلما لمبت نن بءكين
اله منيته بندا كندوڠ
براجلن مله انق كندوڠ
انترا هاري بلوم تيڠڬي
رانتو جاوه اكن ديجالڠ
ساواڠ تيداق ڤراڬنتوڠن
مندا‌ڠر كات نن بءكين
اله تڬاء داڠ توانكو
داڠن بوجڠ چيندور مات
سرات جوارا ميدان لابيه
سيبراكت جو سيبروليه
نن كتيكڽ جو سيتمبهي
لالو مڤمبه سمهان
امڤونله كامي بندا كندوڠ
كامي براجلن انڤلاي
اله تورون داڠ توانكو
تورون ستڠكڽ انق جنجڠ
اله براڬم ڤراميننن
موسڠن ڤندي بيلواري
تورون كدوا انق جنجڠ
بروءن ڤندي براكوچڤي
تورون كتيكڽ انق جنجڠ
تيوڠن ڤندي ديندا‌ڠ رانتاو
تورون كاامڤت انق جنجڠ
كيكيءن ڤندي بڠس كليڠ
تورون كليما انق جنجڠ
253 منداريڠ سليندڠت جندن
255-254 براكوبيت تانوا بلڠ چنچڠ

256 براسيفوتو بلم تمبڠكڽ
257 مذداڠوت فويوه بريڠ
مرانتوا كتيتيرن كوروڠ
تونكو سمڤي كهلامن
اله سوجود تانم تيناسن
اله مڠيراب فنوتوران
اله مڠڬنجاء باتو سندي
اله برادانتوڠ فتوس توڠڬل
براكيلت مڠليمباج
براكيلو لالو كسوبراڠ
لالو ككودام بلي جڠكڽ
سمڤي كرانه بوكيت ڬومباء
258 مڠوچف اوراڠ سمهان
بروارى داڠ توانكو
لالوله نايكڽ انڤلاي
داڠ كااتس سيڬماراڠ
دودوء داتس فلان امس
براتوراب داڠن سواس
براڠكڽ٢ داڠن فيرء
براتته فرامات كيرى كانن
259 تلي ككڠ فيرء برالافيه
امبن فروت سوترا فتني
261-260 تته كندي امس براندجر
بواتن سيانب كوت ڬداڠ
262 تلي ككي براكنداي٢
فالڠ فلاڠي داري سيم
امبن ايكور چنداي بيلودو
براچمڤور دڠن كاسب رومين
دڠ ڬنتا كنسا برالاريڠ

بواتن اڬم بلي ڬوراه
اله نايكڽ فولا چيندور مات
داڠ كااتس بلڠ كنداي
263 اولق الين بوڠا الي
اله براجلن داڠ توانكو
سرت بوجڠ كچيندوان
چيندور مات بندا كندوڠ
لوروڠ جوار ميدان لابيه
ممڠكو هايم نن كيننتن
سيبراكت ممڠكڠ تومباء
سيبروليه ممڠكڠ فايوڠ
سيتمبهي مندوكوڠ امس
تاروه هايم نن كيننتن
بروارى داڠ توانكو
264 اله ديفاچو سيڬماراڠ
اله مندوا٢ كتاء
اله دچنچڠ ڬراتيهكن
باء بوني سيراڠكاء لاڬ
باء تمڤوروڠ لاڬ انم
فاي تيكڽ تيڠڬل تيكڽ
265 بيلڠن سكيتو جوا
باء بيلڠن فاء كوريمبڠ
امفت ڬنجيل ليما ڬانف
اداڠ٢ ڬلورو فنجڠ
اداڠ٢ ڬراتيه لونق
266 بڬي ريبوت سيكافو٢
باء بوني ديندا اوراڠ فيامن
باءكن بله ڬنتا كودا
كلوار داري دالم كمڤوڠ

268-267 منمڤوه لابوه نن ڤنجڠت
لڤسله ڤولا داري سڠن
269 منمڤوه ڤداڠ ݢورون تندس
لڤسله ڤولا داري سڠن
منمڤوه ڤداڠ كايو تانم
تمڤت براهمبوڠ سيڤاءراڽ
بكس ملڤس لايڠ٢
سکلا انق مودا٢
لڤسله ڤولا داري سڠن
270 مرانتو ڤنجڠ انڤلاي
سلما لمبت بءكين
تمڤاء نݢري كن سبواه
ايندە كمڤوڠن كتيڠݢين
تانهن داتر باء ديتمڤو
اله منيته داڠ توانكو
منله بوجڠ چيندور مات
ايا نݢري تمڤاء ننتون
نݢري سياڤ تو دڽ كندوڠ
منداڠر كات بءكين
اله مڤمبه انڤلاي
امڤونله ساي دتوانكو
ايا نݢري تمڤاء ننتون
چمڤوروت كوت بدمڤيڠ
دوا ڤڠهولو ميكڠ حكم
ساڠت عادل كدوان
سءوراڠ داتوء مڠݢويڠ بومي
نن سءوراڠ داتوء مڠݢويڠ لاڠيت
ايتله نما ڤڠهولون
اوراڠ نن باڽق انق بواه

لكلاكي ڤرامڤوان
اوراڠ سكات سمهان
منداڠر كات بءكين
برواري داڠ توانكو
ديمكن سيريه سكاڤور
271 اله تراكنل دالم هاتي
اله براݢم سيكماراڠ
سيكماراڠ ريمبون ايكور
ڤاسق كوكو توڠكڠ هراوان
هيتم بيبير ليداه براتوڤڠ
تولڠ توڠكل ڤينچوران ݢاديڠ
تمبون داݢيڠ ڤنتس لارين
ڤيهق٢ن كودا تيجي
ڤرانقكن كودا سمبوراني
273-272 اله ديرانچه له ديرانچم
275-274 سيݢوديدي بيلواري
276 براسيرينق ريڽوا هاتي
278-277 براسيمادو مايڠ هاتي
بوني ݢنتان باءكن بله
279 باء سڠكادو بڠسي چيندا
كين لما براسراڠ داكت
اله سمڤي ديلوار كمڤوڠ
منداڠر اوراڠ نن باڽقت
لكلاكي ڤرمڤوان
ݢداڠ كچيل توا مودا
براڤ انق موليا٢
لالو تراجون تيداق براتڠݢ
دڽ منداڠر ݢنتا ننتون
ديباوا دودوء تيداق ساڠڠ

ديباو تكاء كلوه كاسه
280 اف ايكت اوندية كاوان
اداغ٢ ديداغركن
باء بوني ديدالم تانه
اداغ٢ ديداغركن
باء بوني د اوغ٢
281 برسيربريغ فانس ميغ
باء ديراندغ باء ديبكر
باء ديليمبي افي پلا
282 كاتن اوراغ نن باپقت
سلما لمبت بئكين
الله لالو داغ توانكو
داغن بوجغ كچندوان
الله تراچقغ اوراغ باپق
لوفكن ديري سئوراغ٢
ستغه مانيغكت ديندیغ
ستغه منوتوه هاتب
برواري اوراغ منومبوء
هابيسله فدي دسيراقكن
283 فداهن نيرو نن تراتومبوء
دي ممنداغ موه توانكو
284 دي مليهت چيندور مات
سئوراغ فون تيداق نن مپاف
دي اوراغ سباپق ايتو
بكي ديتكن دالم هاتي
بكي ديكونچي چندا مولوت
سلما لمبت بئكين
الله براجلن داغ توانكو
لفسله فولا داري سنن

منمفوه فداغ لاواس ننتون
لفس فولا داري سنن
منمفوه كمفوغ كچيل٢
لفس فولا داري سنن
منمفوه فداغ انپلاي
سلما لمبت بئكين
تمفاء نكري كن سبواه
فريت رانتقن براكوليليغ
285 روف فينقن ليقكايوران
چندا چوبداق چوندوغ٢
الله منيته داغ توانكو
منا جوار ميدان لابيه
ايا نكري تمفاء ننتون
نكري سياف ايت داغي
مپمبه جوارا ميدان لابيه
امفونله ساي دي توانكو
ايا نكري نن تمفاء تو
سيجاغت كوت نن فنجغ
286 نكري دوا سسايغ
دوا فغهولو نايكت بسر
سئوراغ داتوء فغهولو علم
نن سئوراغ داتوء فغهولو لابيه
لوروغ فغهولو نن دوا تو
تيداق فنه سيلغ سليسيه
رومه مراتوس ديدالمن
اوراغ نن باپق انق بواه
منتين باپق چراديق٢
اوراغ دسنن كايي٢
لابيه يكيني دتونكو

سمبه جوارا ميدان لابيه
برواري چيندور مات
منداڠر كات بئكين
اله تراكنل دالم هاتي
ديمكن سيريه سكافور
سوداه اين مكن سيريه
لالو براجلن انپلاي
اله براݢم سيݢماراڠ
سوداهله سوك بلڠ كنداي
287 اله داݢاء داجونكن
اداڠ٢ ݢلورو فنجڠ
اداڠ٢ ݢراتيه لونق
288 ديهيلا سوروت باء براتانم
دجمبا٢ باء براسيڠ
براسيݢيچوا موراي كندڠ
براسيريڠق ريذوا هاتي
براسيمادو مايڠ هاتي
بوني ݢندتا تيڠكه براتيڠكه
289 باء بوني سيرڠكاء لاڠك،
امفت ݢنجيل ليما ݢانف
اله منداڠر اوراڠ دالم كمفوڠ
تراهيبا٢ دالم هاتي
ترادايوه٢ فراتين
اله منداڠوس٢ سجا
لوروڠ اوراڠ نن بايقت
اله مڠلوه٢ سجا
لالو تراجون تيداق براتڠك
اله ممنداڠ اين كلاڠيت
كداڠران ديدالم تانه

سݢلا سيتي سيداڠ توان
سݢلا انق راند ݢاديس
اله هابيس سكين سلوسين
290 دئ فپوڠكيت لوبڠ ديڽديڠ
براكات سما٢ ديري
تيداق فنه كيت مليهت
تيداق ذنه كيت منداڠر
روفان اوراڠ نن بئكين
توبوه براكيلت چرامين چينا
سما سروف كدوان
براكات فولا سئورڠ لاي
منا كيت اونديه كاون
ديمنا كيت مليهت
ايا راج سئينداه ايك
كودان نن بايك سوڠݢوه
ليهت فولله كوكو همب
سوداهله تڠݢل داري تاڠن
تيداق تراكنل ايت داڠي
دئ ممندڠ٢ جوا
براكات فولا سئوراڠ لاي
دئ همب باء ايت فولا
انته كماتي انپلاي
291 كانيڠ ترالنتوڠ تيداق تهو
سمفي كلوار داراه هيدوڠ
براكات فولا سئوراڠ لاي
فيكير فندافت هاتي همب
ايكله راج فڠرورويوڠ
ديدالم علم ميڽڠ كرابو
نن منجوجوڠ داڠ مڠكوت

براكات فولا سٴورغ لاي
جكث توانكو ساه علم
ني د اولق تنجوغ بوغا
تيداقله ادا دميكين
جكث اين اكن براجلن
مغيريغكن لارس ني فنجغكث
ممبري تيته اين كماري
كيت فون سما مغيريغكن
ني كاتن اوراغ ني باپق
سلما لمبت ني بٴكين
براجلن جوا داغ توانكو
سوداه سمفي د ايكور كمفوغ
لفسله فولا داري سني
منمفوه ساواه لاوس ننتون
ستيتڽ تيداق لي براير
براكجوتن كربو مكن
292 برالاغوهن بوني بنتيغ
لفسله فولا داري سني
منمفوه كمفوغ كچيل٢
برواري سيكماراغ
اله منداوا٢ كتاٴ
كمنا لغكه ني كماراغ
كاسني لغكه بلق كندي
سلما لمبت بٴكين
كين لما براسراغ داكت
اله تمفاٴ رانه سوغي تراب
اله منيته داغ توانكو
منا جوارا ميدان لابيه
ايا نكري تمفاٴ ننتون

نكري منا ايت كاوان
ايندااه نكري تاٴ منغكوغ
اغكوه٢ن كتيغكين
293 چندا نيورن فنتي
فريت رانتڠن بركوليليغ
برافكر سسق اول كونيغ
ني كن تيته داغ توانكو
منداغر كات بٴكين
مپمبه جوارا ميدان لابيه
امفونله ساي د توانكو
اوروغ نكري تمفاٴ ننتون
ايا نكري سوغي تراب
نكري داتوٴ بنداهارا
ني كن كيت توروت نغكث
سمبهن جوارا ميدان لابيه
294 منداغر كات بٴكين
اله مپمبه چيندور مات
امفونله ساي د توانكو
كيت برهنتيله داهولو
منداغر كات بٴكين
اله تورون داغ توانكو
داري اتس سيكماراغ
تورونله فولا چيندور مات
داري اتس بلغ كنداي
براهنتي جوارا ميدان لابيه
سيبراكث جو سيبروليه
ني كتيكث جو سيتمبهي
سلما لمبت بٴكين
سفواس٢ براهنتي

سداغ ديباواه بريهين تو
مكن سيريه داغ توانكو
مكن سيريه چيندور مات
لالو ديكوڤه تيݢ كوڤه
لالو ديراݢوء تيݢ راݢوء
لابيهن دسمبوركن كيري كانن
منيقاداه اين كلاغيت
لالو منكور اين كبومي
ممبري سلام كيري كانن
سوداه تراكنل دالم هاتي
ايله چوچا كراكوت
ايا فيتفݢغ عليمونن
ايا فيتوندوء دان فيلايه
دان فيݢريغ دان فيݢنتر
توتوب مولوت تاكنكن ليداه
اله سوداه دميكين
ديلاكتكن فولا ݢنتا كودا
سوداهله فولا ديلاكتكن
سيراڤغ سيراچ باݢغ 295
اله ميمبه چيندور مات
امفونله ساي ديتوانكو
باء ايت مله دتوانكو
بايكله كيت كن براجلن
انترا هاري بلوم تيغݢي
رنتو جاوه اكن ديجالغ
ساواغ تيداق فراݢنتوغن
منداغر كات بءكين
اله تݢاء داغ توانكو
لالو ديكوسوء سيݢماراغ

لالو دتيفݢت تلي كاكي
اله نايݢ انپلاي
نايݢ فولا چيندور مات
داغ كااتس بلغ كنداي
اله منيته داغ توانكو
منا جوا هغ ݢماراغ
نن ݢماراغ ريمبون ايكور
فاسق كوكو توغݢغ هراوان
هيتم بيبير ليداه براتوفغ
تولغ توغݢل فينچوران ݢاديغ
تمبون داݢيغ فنتس لارين
فيهق٢ن كودا تيجي
فرانقكن كودا سمبوراني
296 اݢاء كوراغكن د نن لابيه
اݢاء لابيهكن د نن كوراغ
اماءن سماء باڤق
اݢاء اݢيه فاء كلندوت
ايك امبيل ايت جاݢن
بروارى سيݢماراغ
اله ديرانتاء ݢراتيهكن
ديهيلا سوروت باء براتانم
دجمباء باء براسيغ
اله مغدوا٢ كتاء
اله ديچنچغ ݢراتيهكن
بݢيكن بله ݢنتا كودا
بݢيل ݢرء ݢمفا راڤل
297 بونين ݢنتا باء براتيمغ
كمنا لݢكه سيݢماراغ
كاسنن اءكه بلغ كنداي

اداغ٢ ديداغركن
باءُ بوني ديدالم تانه
اداغ٢ ديداغركن
باءُ بوني دانس لاڠيت
براسيرينق ريذوا هاتي
براسيمادو مايغ هاتي
سڠدتون رابب دان كوچڤي
بڠي تليمڤوغ راج جاوا
باءُ سرونيڽ باءُ سڠكادو
باءُ سڠكادو بڠسي چينا
سلما لمبت بڠكين
كين لما برسراڠ داكت
سوداه اونتوغ تقدير الله
منداڠر اورغ ديڠلڠڠغ
سابوغ جدي بوكن كڤلغ
ستڠه سداغ مڤابوغ
ستڠه سداغ برافدان
ستڠه سداغ براوجا
298 ستڠه براتمڤين تاروه
بوني كاتون برادارڽ٢
دڠ اواغ برادورو٢
روفيه براسوكت٢
اواغ كچيل برادنچيغ٢
دڠ كيفيغ تيداق ترابيلغ
داڠڠن براتمبون٢
دڠ امس براكاتي٢
چندا تاروه براسوكت٢
الله تراچڠغ اورغ بايق
هيرو بيرو سمهان

هانب٢ جواله كاوان
ايكت اف بونين كاوان
تيداق فنه كيت منداڠر
داري اسل نينڠ مويڠ كيت
ايله بوني بڠكين
299 اله براكات ستوبوه لاي
داڠركن جواله دڠ كيت
داتڠن داري اتس لاڠيت
الله منجدي فرابڠتهن
هيرو بيرو ديڠلڠڠغ
ستڠهن ادا نن بيراغ
ستڠهن ادا نن باڠيس
دالم اوراغ سبايق ننتون
تراهيبا٢ دالم هاتي
300 ترادايوه٢ فراتين
ستڠه جوارا نن دسنن
الله مڤيراه كانيڽ تاجي
301 هايم دڠكو تيداق دكنل
جديله لالو برابونوهن
دڠ منداڠر ڬنتا ننتون
تيداقله اوراغ رينتغ مڤابوغ
الله براتوبوه٢ سجا
همب الله ديڠلڠڠغ
دڠ منداڠر ڬنتا كودا
سلما لمبت بڠكين
منداڠر اوراغ دالم كمڤوغ
لكلاكي فرامڤوان
دڠ حتي تقدير الله
منداڠر فوتي لڠكاڬيني

سڮلا سيتي سيداڠ تون
302 سڮلا انق ڤراتيافن
سڮلا انق راندا ڮاديس
سداڠ دانس انجوڠ ڤيراق
بوني ڮنتا باۓ براتيمڠ
تراهيب٢ دالم هاتي
ترادايوه٢ ڤراتين
سايوف٢ كداڠران
بلوم تنتو ادا بواهن
راس دسيسي لاواڠ لاڠيت
باۓ ديرانداڠ باۓ ديبكر
باۓ د يليمبي اڤي ڤلا
بڮي ديڮونتيڠ راڠكي هاتي
راس دلنتاۓ اوبون٢
ديباو دودوۓ تيداق سانڠ
ديباوا تڮاۓ كلوه كاسه
ديباوا تيدور ڤانس ميڠ
سداڠ كڤوتي لڠڮاڮيني
303 دامبيل سكين ڤڠيدام
لالوله تورون انڤلاي
هنداق مڠاموۓ بدان ديري
سڮلا انق موليا٢
هيرو بيرو دالم اوستان
برواري له بندان
مليهت انق دميكين
سڮلا انق مودا٢
باۓ اوراڠ ڮيلا سمهان
دسوروه اورڠ ڤندي اوبت
304 دڠ ڤيتوا اوراڠ دسنن

براهاتي مابوۓ سمهان
ستڠه مڠاتكن جاوه
ستڠه مڠاتكن همڤير
باڤق سوڠڮوه اوراڠ برڮادوه
دالم ڮلڠڮڠ رامي ننتون
لالو منجدي سيلڠ سلوۓ
لالو منجدي ڤرابنتهن
كات نن توا تاۓ براتوروت
اجران نن ڤانوت تاۓ براداڠر
حكم ڤڠهولو تاۓ برامكن
براڠ كهنداق سوراڠ٢
تيداقله اوراڠ نن سكات
دالم اوراڠ سباڤق ايت
دالم ڮلڠڮڠ رامي ننتون
لكلاكي ڤرامڤوان
ڮداڠ كچيل توا مودا
دڠ منداڠر ڮنتا ننتون
ستڠهن مڠاتكن تيڠڮي
ستڠهن مڠاتكن رانده
ستڠهن مڠاتكن دالم تانه
305 مڠڮادوه اوراڠ كدوا٢
ممتوسكن كاسيه اوراڠ منونڠ
براڮادوه اوراڠ ديڮلڠڮڠ
مهاسوڠ اوراڠ دالم ڤكن
منچري اوراڠ براكانن
لالو دهيتوڠ روڮي لاب
سبب كران ڮنتا كودا
جدي براسومڤه دان براستير
براكاسم اوراڠ برادونسانق

براوچڤ اوراڠ براخسومت
سما مڤابوت نما الله
نن تيداق چند منچنداکن
ݢلق سڤم اوراڠ نن روسوه
اله چراديق اوراڠ نن بيڠوڠ
براجاوات تاڠن اوراڠ براموسوه
306 سوداه برادامي اوراڠ برامدو
سبب منداڠر ݢنتا سيݢماراڠ
تيداقله اوراڠ نن سکات
دالم اوراڠ سباڤق ايت
دالم ݢلڠݢڠ رامي نتون
الله رابي نن ݢن تهو
سلما لمبت بݢين
راس کمولارات ديݢلڠݢڠ
تمڠن بيناس دالم کمڠوڠ
تيداق تراکنل فدا الله
لوڠکن نبي سمهان
سڠوراڠ فون تيداق نن مڠوچڤ
لوروڠ مڤابوت نما الله
برواري چيندور مات
سوداه داتڠ ڤيکيران بايکڽ
308-307 دڠولڠکن مينتا تادي
فدا ماس ديواس ايت
309 سوداه تراکمبڠ ڤايوڠ کونيڠ
اله مندنتوڠ فتوس توڠکل
داڠ منديروس هوجن فانس
310 اله ممباڠون اولر مڠيڠ
برواري اوراڠ نن باڤق
سوداه مليهت داميکين

اله براتوبوه٢ سجا
همب الله ديݢلڠݢڠ
دڠن ممنداڠ داڠ توانکو
داڠن بوجڠ چيندور مات
کمنا لڠکه داڠ توانکو
اله کاسڠن اوراڠ باڤق
بوني بيسڠ براداسوس٢
چندا ليڠوڠ برافي٢
311 کريجوٴ برتيمفاه٢
بلوم فواس مات ممنداڠ
سلما لمبت بݢين
اله داتڠ ڤيکيران بايکڽ
ايا بوجڠ کچيندوان
جکڽ سلاکو دميکين
جکڽ تيداق کيت مڤاف
جوسياف توانکو براتولوٴ جن براندای
جکڽ دودوٴ سدودوٴ اوٴ
جکڽ تڠݢاٴ ستڠݢاٴ اوٴ
سياه٢ مله سوداهن
ديمنا اوراڠ نن کاتهو
جکڽ تيداق ديچوريڠ ديڠافرکن
سوڠوت توانکو کمدين
ادوه منجدي مرا بسر
جکڽ منداڠر بڠدا کندوڠ
سمڠيڠ کا اولق تڠجوڠ بوڠا
جکڽ ملابيه٢ سوڠݢوه
312 ديمنا فڠجڠ تيداق فته
ديمنا ليبر تيداق چرڤي
باٴ ايت ڤيکيران چيندور مات

313 الله براكات سما ديري
راج ديمنا ايت كاوان
سوتن ديمنا ايت داڠيل
سلما لمبت بڠكين
سوداه اونتوڠ تقدير الله
الله داتڠ فرادانا منتي توا
داتڠن برالاري٢
314 چندا اڠوءن ڬداڠ كچيل
315 روف هيدوڠن كمبڠ كوچوت
داراه ديدادا تورون نايك
316 اوراڠ نن ڬيلا٢ باس
براكات فرادانا منتي توا
318-317 سرات هريئ بولاڠن
منا كلين سمهان
مڠاف مك لالي جوا
تيداق كلين تهو فندي
ايت توانكو راج كيت
ايتله توانكو ساه علم
ديدالم كوت فكرورويوڠ
بوكنله راج داڠ ممبلي
بوكنله راج داڠ مميننتاء
راج اوسلي د علمك
منا كلين نن باڤقك
جافوت داتوء بنداهارا
اماء ايڽ تهو فندي
جاڠن ديجافوت٢ سجا
سوروه باوا ككلڠكڠ
باواله فايوڠ دوا بواه
باواله الت دان سنجات

باواله فداڠ دان ڬليواڠ
باواله تومباء داڠن لمبيڠ
319 سونسوڠ جن ڬنداڠ فلاراكن
320 تيكولوء فوچوء سمهان
سڬلا ڬڠكمن بنداهارا
دالم نڬري سوڠيل تراب
عادة ليمبك راج٢
جاڠن تيڠكل سوراڠ جوا
رافت فافت سمهان
لكلاكي فرامفوان
كات فرادانا منتي توا
برواري راج جنڠ
منداڠر كات بڠكين
لالو براجلن انڤلاي
جلنن لاري٢ الڠ
ايه سمڤيل ديدالم كمفوڠ
لالو براكات انڤلاي
كفد داتوء بنداهارا
امفونله ساي ديداتوء
باڠت٢ مله داتڠ
توانكو براڠكت كنديرين
داري اولق تنجوڠ بوڠا
دنڬري فكر رويوڠ
ديڬلڠكڠ بلياو كيني
سبڬيفولا ديداتوء
سوروه اسيلكن كلڠكافن
ايا فيونسوڠ داڠ توانكو
برواري داتوء بنداهارا
اوراڠ نن فندي مڠرجكن

تهو دعادة فراتونن
الله داسيلكن سمهان
الله براجلن بنداهارا
مڠيريڠ رعية سمهان
ݢداڠ كچيل توا مودا
هينا موليا ميسكين كاي
لكلاكي فرامڤون
الله رابي همب الله
سڠنتون اني٢ بوبوس
تيكولوء فوچوء سمهان
دسونسوڠ جن ݢندڠ فلاراكن
بنداهارا كفلا سمبه
داري جاوه منجوجوڠ تاڠن
سوداه داكت منجوجوڠ ككي
ديتكوركن باتو كفلا
ديهونجمكن لوتوت نن دوا
321 امڤون توانكو ساه علم
امڤون بريبو كالي امڤون
ڤاوا داراه ككي تاڠن
322 جكت ديجوال جاوه٢
جكت ديݢنتوڠ تيڠݢي٢
323 منهن سولا داڠن راجم
دولت سروان رعية باڤق
سوجود مپمبه سمهان
سلما لمبت بڠكين
مپمبه داتوء بنداهارا
امڤون توانكو ساه علم
برهورء سيلاله توانكو
دايريڠكن همب رعية

324 رعية بيراهي هنداق مڠادف
الله منيته داڠ توانكو
انشاء الله بايكله ايت
الله براجلن داڠ توانكو
دايريڠكن رعية باڤق
سوداه تراكمبڠ فايوڠ كونيڠ
ديكانن فايوڠ نن هيجاو
ديكيري فايوڠ نن ميره
فداڠ براچابوت كيري كانن
براڠ نن فاتوت مكڠ ايكت
براڠ نن فاتوت مكڠ كريس
تنديل مجهيل مكڠ چرمين
رافت مڠيريڠ سمهان
دالم دايئراه سوڠي تراب
برواري اوراڠ نن باڤق
تراچڠڠ ديري سمهان
325 چندا ليڠوع برافي٢
چندا بيسڠ براداسوس٢
كريجوء برانيمڤا٢
دڠ ممنداڠ موه توانكو
ستڠه اوراڠ نن باڤقت
تيڠكت منيڠكت فوڠݢوڠ كاوان
ديليهت فولا ستوبوه لاي
ستڠه منچاري تانه نن تيڠݢي
بوليه سانڠ اين ممنداڠ
ديليهت فولا ستوبوه لاي
مراڠكاء براككي امڤت
منجولور٢كن ديري
سيكوت سجا نن براجلن

هابيس داݢڠ كاني تاته
اسل لي بوليه اين مليهت
لاب روݢي تيداق ديكنل
اوله اولهن اوراڠ باڤق
سلما لمبت بݢين
اي سمڤي كدالم كمڤوڠ
براواري انق راندا ݢاديس
ستڠه اين نايك ڤكو
لالو ديتوتوه بڠكاون هاتب
ديچابوت٢ تيداق ماو
دڠن مات ممنداڠ جوا
سداڠ كڤدا داڠ توانكو
ستڠه مڤوڠكيت٢ بندور
ديبوكا٢ تيداق ماو
دڠن مات هنداق مليهت
براجيڠيس٢ بݢي
كلالوان همب الله
لكلاكي٢ ڤرامڤوان
سلما لمبت بݢين
اي سمڤي تڠه هلامن
اي نايك داڠ توانكو
نايكله ڤولا چيندور مات
نايكله اوراڠ سمهان
كودا ترافاوت كدوان
برابوني تابوه انڤلاي
دالم نݢري سوڠاي تراب
منيڠكه تابوه ديهيلير
ممبالس تابوه جمعت
ديݢوݢوه چنڠ نن ڤمڠݢيل

326 نن برانما سيڤانس ميڠ
ديلڤس بديل سلاتوس
اي سساعت سكتيك
براهيمڤون رعية سمهان
دالم نݢري كوريمبڠ باتو هلڠ
سوجود مڽمبه سمهان
ستڠه ممڤراسمبهكن كراباو
ستڠه ممڤراسمبهكن جاوي
ستڠه ممڤرسمبهكن كمبيڠ
ادا ممباوا اف٢
ادا ممباوا سيريه ڤيڠڠ
كچيل كايو كچيل بهڠن
ݢداڠ كايو ݢداڠ بهڠن
نمون سهاري٢ ننتون
هاريله ڤتڠ انڤلاي
ڤتڠ برجاوات داڠن سنجا
سنجا براجاوات داڠن مالم
اي لالو ترافاسڠ دامر
براتانق مڠݢولي نن باڤقن
ماسقله ناسي داڠن ݢولي
لالو مهيداڠ انڤلاي
اي سوداه اين مهيداڠ
جمبر براتانيڠ انڤلاي
اي مڽنتف داڠ توانكو
مكنله ڤولا چيندور مات
مكنله اوراڠ سمهان
اي سوداه مينوم دان مكن
برواري بنداهارا
ديباوا سيريه ديچران

سيريه ترالقاء سمبه تيبا
سنتفله سيريه دتوانكو
نن كن سمبهن بنداهارا
انشاء الله بايكله ايت
اله سوداه مينوم دان ماكن
ماكن سيريه سكافور سورڠ
لالو براكات انڤلاي
منا راڠكاي بنداهارا
فايوڠ فنجي كوت فيليڠ
داڠركن مله دڠ داتوء
ايا كماري نڬريک
ديتيتهكن بندا كندوڠ
هنداق براتولوء جن برنديڽ
327 اوسڠ۲ دبهاروي
لافو۲ ديڬنتي
لما لوف باڤق لاڬو
كيت نڬريک لاراڠ براسوا
اوروڠ د عادة جن ليمبڠک
انته بروبهله توكيني
انته براتوكرله توكيني
منداڠر كات نن بڬين
سوجود مپمبه بنداهارا
دسوسون جاري نن سفولوه
داونجمكن لوتوت نن دوا
ديتكوركن كفلا ستو
امفون توانكو ساه علم
امفون دولت توان كيت
سروان رعية باڤق
امفون بريبو كلي امفون
لوروڠ كفدا بيچارا تو
بلوم ادا نن بروبه
بلوم ادا نن براتوكر
تڠڬلا ماس داهولو
مولا۲ سومور براكلي
328 نڬري بهارو براچاچق
عادة ليمبڠک مينڠ كراباو
329 نن دسوڠكوت لاڠيت نڬريک
نن ديتاني بومي نڬريک
سهيدران ڬونوڠ برافي
نن سهيڠک فينتو راڽ هيلير
لالو كاسيلو كندي موديڠ
حكم عادة نن ديتريما
درفدا كتمڠڬوڠن
جاڠن فرافاتيه نن سباتڠ
ايله انم فركاران
330 فراتما چوفاء اصلي
كدوا چوفاء بواتن
كتيڬ كات فوسک
كاامفت كات دهولو براتفتي
كمدين كات براچاري
كليما كات موفقت
331 كاانم بوڠكل نن بتول
تراجو نن تيداق كانن
نراچا نن تيداق فليڠن
نن براچوفاء نن براڬنتڠ
نن براتيرو براتولدان
نن براجنجڠ نايک
براتڠک تورون

332 سله تريئ مڠومبليكن
سله مكن مموتهكن
سست سوروت تراڠكه كمبلي
سله فدا الله توبت
جك ݢاول اين ماايسي
جك عادل اكن ديفكيإ
برابتولن برابايران
براسلهن برافاتوت
عايب بركلام الله
جاوه براهمباتن
همفيڠ براتوڠݢوان
كات راج مليمڠهكن
كات برابوت كتڠهكن
جك سواراڠ اكن داݢيه
بونتر ديكافيڠ
جك مڤلڠ مموليكن
هوتڠ ديباير فيهوتڠ ديتريما
كات فڠهولو مڤلاسيكن
كات معليم كات حقيقت
كات فڠاواي كات براهوبوڠ
اوراڠ بايق كات برابلوء
هلوبلڠ كات منداراس
كات داݢڠ كات ممچه
كات فرامفوان كات مراندهكن ديرين
منوروت كات سوامين
سبݢيفولا دتوانكو
نن فيتاروه بندا كندوڠ
ليمبڠ اوراڠ جدي منتي
امفت فولا داڠ بݢين

فراتما مڤمفيكن دعوا
كدوا مڤمفيكن جاوب
333 كتيݢ ممفرساوهكن تندا
كاامفت ممباوا كفد حكيم
334 ليمبڠ اوراڠ جدي حكيم
اتس ليما داڠ بݢين
فراتما منداڠر دعوا
كدوا منداڠر جواب
336-335 كتيݢ مڠانڠكن سودي دان سياست
كاامفت ممبري حكم
كليما مناهن بنديڠ
جك منومبوء ديلاسوڠ
جك براتانق ديفريوء
كمبيڠ بياس ممبيبيئ
بنتيڠ بياس ملاڠوه
337 كراباو بياس مڠوئ
كودا بياس مهريڠيس
هايم بياس براكوكوء
موراي بياس براكيچو
فڠهولو بياس محكمكن عادة
جك حكيم بياس محكمكن شرع
338 هلوبلڠ بياس منجاراه
339 جوارا بياس براوجا دان ممبولڠ
سوداݢر بياس ماين بوڠكل دان ترجو
340 فرمڤون بياس ممفروسيكن
كافس دان بنڠ
اوراڠ چراديق بايق توتورن
342-341 اوراڠ بيڠوڠ راجن تراكيچوه
343 حكم فنديتا تيتيس باتڠ

حكم ڤڠهولو روسو٘ باتڠ
حكم هلوبلڠ ڤڠݢل باتڠ
حكم منتري هوبوڠ باتڠ
اوراڠ باڤق حكم مماچه
نن كچيل حكم ممبيناسكن
اوراڠ چراديق هنداق نياي
سبݢيڤولا دتوانكو
نن ڤيتاروه بندا كندوڠ
344 جك عقل سلاڤن ڤراكاران
ڤراتما سونسوڠ رونوت
كدوا بليڠ تيلنتڠ
كتيݢ براجلن روسو٘
كاامڤت لاڤو٘ دالم سروڠ
كليما مڠݢنتي تڠݢ
كاانم براليندوڠ دتڠه تراڠ
كتوجوه براليندوڠ دتڠه كوت
كسلاڤن چنچڠ اير تيداق ڤوتوس
نن تيداق لاڤو٘ ديهوجن
نن تيداق لاكڠ ديڤانس
نن ستڤاء تيداق لالو
نن ستڤاء تيداق سوروت
نن ديڤكڠ تݢوه٢
دالم عالم ميڽڠ كراباوك
ايله راج سدولت
ادوه بسر سهنديك
اوراڠ توا سااونداڠ٢
345 ڤڠهولو سبواه حكم
346 جلن راي تيتيين باتو
هيدوڤ نن ديڤليهراكن

نن ديني هيلير ديني موديقكن
نن ديني هيدوڤ ديني ماتيكن
ايت ڤيتاروه بند كندوڠ
ڤدا ماس ديواس ايتو
همب مڠادڤ ڤراتوانن
تتكالا توانكو نايك نوبت
نن كن سمبهن بنداهارا
منداڠر كات بݢين
ݢلق سڤم داڠ توانكو
اله منيته انڤلاي
منا راڠكاي بنداهارا
ايا كامي كماري نڠك
ترادڠر ݢلڠݢڠ رامي
داتو٘ ممبوات كراج بايك
ايكله هايم ليل سݢكور
جاڠن تروهن ليل سكوڤڠ
بݢو كو٘ سما تروه لاو٘
چريكن لاوان سما بورو٘
كيت مولاي ݢلڠݢڠك
نن كن تيته داڠ توانكو
اله مڤمبه بنداهارا
امڤونله ساي دتوانكو
جك لاي سوك ڤراتوانن
لابيه سوكان بدان همب
اكن ديباوا دودو٘ تڠݢ
ڤولڠ معلوم د توانكو
ديجوجوڠ انس كڤلا
انشاء الله بايكله ايت
داڠ سمبهن بنداهارا

انه منيته داڠ توانکو
مڠله داتوءُ بنداهارا
کامي منداڠر خبر بايک
ترامشهور کاتنجوڠ بوڠا
ايکله مواه له لمان
بلنچا سباڤق ايت
اداکه برالالو نن کهنداق
اداکه بوليه نن ديچاري
اداکه سمڤاي نن دمقصود
اداکه تندا نن ديڤکڠ
اداکه چينچين نن براتيمبڠ
نن کن تيتهن داڠ توانکو
منداڠر کات نن بءکين
ايله داتوءُ بنداهارا
لالو مڤمبه انڤلاي
امڤونله ساي دتوانکو
تيداق ايلوءُ ساي کتکن
اونتوڠ سورانن بدان ساي
انق سءُوراڠ لاين لاکون
لاي مروسوه هاتي ڤولا
ايکله مواه له لمان
347 هابيس بلنچا تيداق براداس
تمڤن ممبرات دتوانکو
سلاوت سلما نڠک
براڤ راج نن مڤوروه
براڤ سوتن ناءُ سمندا
سءُوراڠ ڤون تيداق داموهکن
اوراڠ امڤوه اين تاءُ سوک
اوراڠ سوک اين تاءُ امڤوه

اونتوڠ سورانن دبدانن
اکن منجدي توا راندا
سمڤاي توا منجوجوڠ اوبن
تمڤن مڠونچڠ کيريءُ٢
ايک باءُ ايت انڤلاي
تواه تيبا دبدان همب
توانکو براسيلا سيک
ايتله لاکو اونتوڠ همب
نن کن سمبه بنداهارا
منداڠر کات بءکين
ڬلق سڤم داڠ توانکو
لالو منيته انڤلاي
باءُ ايت مله ديداتوءُ
تيتهن ڬاران بندا کندوڠ
لوروڠ سيهوڤيءُ لڠڬاڬيني
جک بلوم دتونڠ اوراڠ
جک داتوءُ لاي سوک
بايکله سما٢ اوءُ
منريما اوراڠ ميسکين
براڬنتوڠ د اکر لاڤوءُ
ايا سيبويوڠ چيندور مات
سبڬيڤولا دئي داتوءُ
اولق الين کات ننتون
ڤنيتهن بندا کندوڠ
لوروڠ لاکون چيندور مات
سما ديليهت ديڤنداڠي
هاتين ڤ٢ رومن
اوسهکن ڤدام تمبه کلمب
348 کاتن سيڠر٢ لنچڠ

باٴ اورڠ بوهڠ٢كن
اورڠ براسوتڽ ديماتڽ
اورڠ براكوت ديتولڠڽ
اورڠ براج د هاتيڽ
جک تيداق كاني د هاتيڽ
تڬاٴ مڤوليڠ اين ملوداه
براكات تيداق براسنتاوا
براتوتور ڤنتڠ امبيل باوه
كاتڽ لاين داري اورڠ
كاتڽ دوا سبڠس
اداڠ٢ دوا سبڬي
اداڠ٢ كات براليڤت
اداڠ٢ كات براڠک
ديدالم دوا تڠه تيک
جاڠن مڤسل كمدين
الله مڤمبه بنداهارا
امڤون توانكو ساه علم
جک اين بيچارا ايت
تهوله همب ديلاكوڽ
لوروڠ لاكوڽ چيندور مات
لابيه سوكاڽ هاني همب
تيداق ممنداڠ امس ڤيرق
تيداق ممنداڠ كاين باجو
باٴ اڤ جن كيت ملاراڠكن
جک سوداه ڤراتموانڽ
تيداق ممنداڠ كيري كانن
معلوم ڤولڠ دتوانكو
بوروٴ بايكڽ دتوانكو
جک ماتي تيداق مڤسل

جک ماتي تيداق مڤيوٴ
داڠ كات اوڤما كات
جک ادا جدي باٴ ايت
كاسڽ كيت كاوينكن
سداڠ كاولق تڠجوڠ بوڠا
اماٴ ديليهت بندا كندوڠ
دهمب تيداق باٴ ايت
لكلاكي دتوانكو
ڤرامڤون دتوانكو
نن كن سمبه بنداهارا
نمون سملم٢ ننتون
سكلب تيداق دتيدوركن
بيچارا ڤوتوس انڤلاي
برواري داڠ توانكو
دلتقكن تندا ماس ايت
رينچوڠ براتته منديڠين
لوروڠ ديداتوٴ بنداهارا
ديلتاٴ چينچين سلبوهن
ڤڠاوينكن چيندور مات
داڠن ڤوتي لڠکا ڬيني
نمون سملم ننتون
سكلب تيداق دتيدوركن
توانكو داڠن بنداهارا
دوا كلي هايم براكوكوٴ
سمڤي كتيک هاري سيڠ
سڠڬاله منتاري نايک
كيرا٢ ڤوكل سلاڤن
جڬله اورڠ نن باڤقت
دسمبليه كراباو انم توجوه

فمبري مكن داڠ توانكو
اله منيته انڤلاي
منا راڠكايڽ بنداهارا
كيت براجلن كڠلڠڠ
انترا هاري بلوم تيڠڬي
كيت مليهت اوراڠ مڤابوڠ
برواري بنداهارا
منداڠر كات بڬين
دڠڬيل جوارا ميدان لابيه
دڠڬيل جوارا ممبڠ فيلس
سرات فرادانا منتي توا
منا اين راج جنڠ
باواله اوراڠ كڠلڠڬڠ
توانكو هنداق براڠكت
اله تورون داڠ توانكو
تورونله داتوء بنداهارا
مڠيريڠكن اوراڠ نن باڤق
برابوني تابوه سڬلوڬوس
برواري سيبروليه
اله ديباوا سيڠماراڠ
اله ديباوا بلڠ كنداي
اله سمڤي توانكو كڠلڠڬڠ
اله دودوء داتس بلاي
اله داتڠ جوارا ميدان لابيه
داتڠ جوارا ممبڠ فيلس
ممباوا هايم سڠكور سڠورڠ
ايله فيلس هانوا توا
اله ديفدان سكيننتن
سداڠ جو فيلس هانوا توا

سوداه ترسوا داڠ فدانن
كچيل سلي ڬداڠ سلي
سما ديليليت ديباڠن
ديبولڠ سماء٢ كانن
سوداه جوارا كن ممبولڠ
تروه براتمفين انڤلاي
برواري جوارا ميدان لابيه
براڠ نن تيتيڠ دتمفوڠن
براڠ نن ميريس ديفليتن
هابيسله امس ديتروهكن
فڤابوڠ هايم نن كيننتن
سسوكت ساولڠ اليڠ
داڠ سكوندي سكونديا
مك مڤابوڠ اوراڠ نن باڤق
تروه براتمفين تيمبل بلڠ
بوني ريل برادري٢
اوڠ كچيل برادنچيڠ٢
دڠ كيفيڠ تيداق تربيلڠ
جينيس امس براكاتي٢
داڠن براتيمبون٢
الله رابي ماس ايت
امفون توانكو ساه علم
349 امفون بريبو كلي امفون
فدا ماس ديواس ايت
لوروڠ كفد چيندور مات
اله براجلن ماس ايت
هيلير فاسر موديق فاسر
كلوار جيروڠ ماسوء جيروڠ
لالو كجيروڠ براكدي كاين

براجلن٢ دالم فکن
سوداه اونتوڠ تقدير الله
مک ممنداڠ سمبيل مودیق
الله تمفاٴ اوراڠ مڠݢلس
اين بژادوا برادنسانق
ممباوا هايم اکن ديجول
سٴوراڠ برانما سيلڠکانس
نن سٴوراڠ برانما للت توا
جيلاتڠ دالم نݢري
350 اوراڠ تو تومفو مڽومفوکن
فنجڠ ليداه بوکن کفلڠ
حراملیله ممیکڠ روسيل
بينچان باڤق ديباوان
نن تيداق داداکنن
نن ادا دتيداقکنن
ايت بواتن سيڠ ملم
لالو براتان چيندور مات
منا ککاٴ اوراڠ مڠݢلس
داري منا داتڠن کيت
اف مقصود دسڠاج
الله براکات اوراڠ مڠݢلس
منله توان نن براتان
جاوه سوڠݢوه داتڠن کامي
منچريکن فوڠݢوڠ نن تاٴ براساهب
کفلا نن تيداق براتوکوت
351 منچاري بوسوٴ داڠن کوفڠ
منچاري فته داڠن فتي
ايا کامي کماري نڠک
داري رانه سيکلاوي

داري تنجوڠ سوڠي ڠيڠ
داري تنجوڠ سيمليدا
اريٴ ماري رانتاو سيمليڠ
منداڠر کات نن بٴکين
برواري چيندور مات
منا ککاٴ اوراڠ مڠݢلس
ݢيلا بنر ݢاران ککاٴ ک
ديٴ رانتاو سجاوه نڠک
هنداق ممبونوه٢ ديري
دالم نݢري سوڠيل ڠيڠ
سابوڠ باٴ اف نن تاٴ سڠن
فکن باٴ اف نن تاٴ سڠن
مک بدان ديبواڠ٢
الله براکات اوراڠ مڠݢلس
داڠرکن مله دتوان کچيل
نن سکاراڠ کيني نڠک
دالم تنجوڠ سوڠيل ڠيڠ
تيݢک بولن له لمان
تيداق نن لاين ديکرجکن
راج سڠن هنداق بزاکاوين
ايا توانکو ايمبڠ جاڽل
جاڠن توان فوتي بڠسو
352 انق توانکو راج مودا
لمله اين براتونڠن
بولن داتڠ اين سزومه
سبکيفولا له د توان
سبعن لما براتونڠن
ادا تراسبوت٢ جوا
ديٴ توانکو راج مودا

دیدالم اولق تنجوڠ بوڠا
دالم نگري فكر رويوڠ
راج ديدالم كراجن
ايا بگيندا ساه علم
ديدالم اوستان ايت كيني
تونڠن توان فوتي بڠسو
سجاء الت سمولا جدي
ن سكاراڠ كيني نڠكڤ
مك منجدي ايمبڠ جاي
ديتريما راج مودا
انقن سوداهله گداڠ
جاڠن منجدي توا راندا
سبگيفولا دتوان
اين منداڠر خبر بايك
تتافي جاهت ديهاتين
كمنكڤن سوداه ترابواڠ
353 اله كاني فيكيت بوروء
اله ديتوكاء له دتيكوڠ
اله ديفورو نمبي بيداي
اله ديلاس فورو هابو
اله ديكوكوت فانوا بسي
تيداق جدي ديم ديكمفوڠ
اله برافوندوء تفي اير
اله ديهوروڠي لاڠاو هيجاو
رعيت له بنچي سمهان
ايتله خبر بريتان
ديداڠر توانكو راج مودا
ن سكاراڠ كيني نڠكڤ
تيداق فرادولي افء٢

اين سوسهكن سيڠ ملم
دتوانكو ايمبڠ جاي
منچري اوراڠ كن ديگاجي
سگلا اوراڠ بڠست٢
سگلا اوراڠ ريساو٢
ديبري سلين فكاين
براف هوتڠ ديبايرن
منچري دوبلڠ ن فيليهن
منهن سفيت داڠن گونتيڠ
منهن سولا داڠن راجم
354 منهن گودام كراگاجي
ديبرين بلنجا سيڠ ملم
كتيك فتڠ داڠن فگي
بايقن توجوه فولوه اوراڠ
اوراڠ ترامگه ترامسهور
ن بايق جاڠن دسبوت
اڠكف فڠليما هلوبلڠ
دسوروهن في مڤامون
سداڠ كبوكيت تمبون تولڠ
براڠ ن تيڠگل دينگري
داڠ ديكمفوڠ سوراڠ٢
اكن ممريت دان مرانجاو
ديفراتگوء كوروڠ جو كمفوڠ
كوراڠ الت ديفرالت
كوراڠ تگوه ديفرتگوه
355 چندا بديل ملاراس تاڠن
مڠگيليڠ٢ فيلورو
356-357 گيلا مهيتم٢ لاسوڠ
الت سنجات داسيلكن

ايت بواتن سيڠ ملم
ايله راج نن دسنن
كاتن اوراڠ مڠݢلس
مندائر كات بئكين
برواري چيندور مات
ترسيمبور دارة ديدادا
358 مڠݢاتب٢ چندا بيبير
359 برادارڽ بوني ݢرامن
360 اله دنيريڽ داڠ تليڠا
ميراه موكان بكيل جمبو
ميره ماتن فنتون سكت
اير مات ݢيريڠ ݢميريڠ
لالو برابليڽ ككلڠكڠ
براجلن لاري٢ الڠ
هابيس تراچڠڠ اوراڠ بايق
تركجوت اوراڠ سمبان
برواري جوارا ميدان لابيه
دسروكن تواه هايم نن كينتن
361 تلين سوداه ديرنتڠكن
سيكينتن برانتن٢
دودوء ديبلي نن سرواڠ
جكت ديماكن سيكينتن
اير مات هابيس ترابواڠ
روفان دوا سبڠس
بولو تدوڠ ديكوڠكوڠ هلڠ
برانما تدوڠ موريل كينچاء
هداب براتيندبيت ديكوالا
اوراڠ ݢنتيڠ برافيكت فويوه
تيداق فويوه بلم نن كانيل

اله نن تيداق بلوي تيداق
كات جوارا ميدان لابيه
مندائر كات بئكين
داڠ جوارا ممبڠ فيلس
دسروكن تواه هايم
362 ايله فيلس هانوا توا
تلين سوداه ديرنتڠكن
هايم فيلس براسيجمفيلس
فاهت فوتران بوجڠ بڠكيڠڠ
جكت اله هايم فيلس
سوسه نكري سوڠيل ڠيڠ
هايمكت داتڠ داري سنن
كيريمن توانكو ايمبڠ جايل
هندالن داتڠ داري تيمور
برافنتڠ ديمكن بنتوء
كات جوارا ممبڠ فيلس
سلما لمبت بئكين
اله سمفيل چيندور مات
كدافتن هايم برالفس
تيداق فرادولي چيندور مات
لالو ديجالڠ داڠ توانكو
امڤون توانكو سمبه ساي
مري كيت كمبلي فولڠ
سانڠ بنرله توكيني
براسندار بنتل ݢداڠ
داتس كاسور مڠݢلا
داتس لافيڽ فرامداني
ديباواه تحت ماجون علم
دهداب همب رعية

جکڤ لي سانڠ دودوء جوا
ماء همب براجلن فولڠ
363 ملو ترفوفوء فد کنيڠ
هراڠ تراچوريڠ فد موکڤ
سمڤي منجوجوڠ سڠکاء هايم
ݢيت له سوداه کاني بينچان
داري تنجوڠ سوڠي ڠيڠ
اماء فواس هاتي بندا کندوڠ
تڠاء برادبري چيندور مات
نايکڤ کاانس بلڠ کنداي
الله منيته داڠ توانکو
منا بوبوڠ اديق ديني
کات ترالايڠ تو دڽ کندوڠ
باء سبيسو براسين
364 بڠي سيفونتوڠ برالڠکيتڠ
تراس ادا دافت تيداق
کات ظاهر منجدي بطن
نن کن تيته داڠ توانکو
تيداق ديداڠر چيندور مات
برواري داڠ توانکو
راسکن تيڠڠل انڤلاي
لالو ديفاچو سيڠمارڠ
براجلن فولڠ انڤلاي
مرانتاو فنجڠ کدوان
سفنتون ريبوت کاف٢
بڠي کيلت يڠ مها تڠکس
الله سمڤي اين کاسنن
سداڠ کافوهون بريڠيڠت
برواري جوارا ميدان لابيه

سيبراکت جو سيبروليه
نن کتيکڤ جو سيتمبهي
تراکجوت تراچڠڠ ديري
منوروت فولا ديبلاکڠ
هايم لاکڤ تيداق ديکنل
برواري اوراڠ نن باڤق
مليهت روف بڠکين
هيرو بيرو ديڠلڠکڠ
365 بڠي ديتومبوء فاتوس توڠڠل
مليهت روف بڠکين
366 اف تيڠکڠ بيچارا کيت
کاتن اوراڠ نن باڤقت
داراه ديدادا هيلڠ٢
سلاکو ستمڤن ايکڤ
علامت نڠري نن کن سوسه
سوداه تيبا تندا قيامت
دسيکڤ کيت مکڤ هابيس
ايکڤ لاکون فراتوانن
ايکڤ جينيسن فراتوانن
367 اوراڠ براتانم نن ممبوبوت
هابيس تيڠڠل کمفوڠ هلامن
هابيس تراجوال فجا٢
تراݢدي انق کمنکن
سلما لمبت بڠکين
الله منداڠر اوراڠ دالم کمفوڠ
چابوهله اوراڠ سمهان
لکلاکي فرمڤوان
ستڠه اوراڠ مڠتاکن
368 توانکو سوداه ممنجوڠ

ستڠه اوراڠ مڠتاكن
چيندور مات سوداه مڠاموٴ
بريتا براڠكي٢
بڠكي قيامت دالم كمڤوڠ
الله رابي ماس ايت
سما تراوري رمبوت ڤنجڠ
براجيلا٢ ديهلامن
تيداق كتوان لاوان كاوان
راباه٢ي سنا سيني
روسوه نن بوكن الڠ٢
سلما لمبت بڠكين
برواري سيكيننتن
دوا كلي برامبوڠ نايك
دوا كلي برامبوڠ تورون
ماتيله هايم بنداهارا
ايله ڤيلس هانوا توا
برواري سيكيننتن
ديليهت توانكو تيداق لاي
ترابڠ ممبوبوڠ اين ڤولڠ
داڠن تاجين دان بولڠن
براواري راڠكاي بنداهارا
باٴ منا اونتوڠ كيت نڠك
نن سايسي نڠريك
سلاكو ستمڤن ايك
علامت نڠري سوسه سوڠڠوه
برات نن بوكن الڠ٢
سڤنتون بومي داڠن لاڠيت
انته ايك هوتڠ ڤاوا
تيداق تراتيڠڠڠ ترابيچارا

لوروڠ ديكامي نن باڤقك
369 اير دميذوم ڤاهيت
ناسي ديمكن راس سكم
سمبهن اوراڠ نن راڤنتو
دالم نڠري سوڠي تراب
370 هانب٢له داهولو
جاڠن براكات بوروٴ بايك
ايا سبواه داڠ ڤينتاٴ همب
ايا كلين نن باڤقك
دوا هاري ڬانب كتيڬ
راڤت ڤڤت كيت سمهان
ڤي مذجالڠ داڠ توانكو
ايا كاولق تذجوڠ بوڠا
كيت ممينتاٴ سله سيليت
كيت جوجوڠ دولي توانكو
لوروڠ تروهن سيكيننتن
جك اسا ڤولڠكن توجوه
كوٴلي معلوم دتوانكو
جك ادا لي معلوم
كيت چاري بيچارا بايك
جاڠن كلين تكوت سنن
دئي تكوت كران سله
براني كران بنر
ليمبڬ اوراڠ براج٢
جك عادل كيت سمبه
372-371 جك ظالم كيت سڠڬه
باٴ ايتو ڤيتاروه بندا كندوڠ
منداڠر كات بڠكين
سنڠله هاتي نن باڤقت

سلما لمبت بڠكين
اله براجلن داڠ توانكو
لفسله فولا داري سنن
اله سمفي اين كاسنن
سجاڠت كوت نن فنجڠ
لفسله فولا داري سنن
منمفوه فداڠ ݢورون تندس
ادا سرانتاو فراجلنن
اله سمفي اين كاسنن
ديلور كمفوڠ تنجوڠ بوڠا
اله ماسوء كدالم كوت
ماسوءله فولا چيندور مات
اله تيبا تڠه هلامن
نايكله فولا كدوان
لالو سكلي كاانس انجوڠ
اله دودوء داڠ توانكو
نايكله فولا چيندور مات
كاانس انجوڠ سبوه لي‌ݢ
ادا سبنتر دوا بنتر
اله داتڠ جوارا ميدان لابيه
سيبراكت جو سيبروليه
نن كتيڠت جو سيتمبهي
داتڠله هايم نن كيننتن
373 اله هيڠكڠف اتس فڠادان
سرات تيبا اين براكوكوء
سرت تاجي جن بولڠن
لوروڠ كفدا بندا كندوڠ
لالو منجاڠوه كسورمبي
اله تمفاء سيكيننتن

لالو دامبيل انڤلاي
اله ديهوراق بنڠ بولڠ
اله منيته بندا كندوڠ
منا جوارا ميدان لابيه
باء اف ايكڠ مكڠ دميكين
اتاوكه منڠ هايم ديني‌ݢ
اتاوكه اله هايم ديني‌ݢ
مكڠ اين فولڠ براتاجي
منداڠر كات بڠكين
ميمبه جوارا ميدان لابيه
امفونله ساي بندا كندوڠ
تيداڤله تنتو فدا همب
هايم سوداه برالفس
انته اله انته منڠ
توانكو باء چندا سوڠوت
توان كچيل باء چندا بيراڠ
لالو ديفاچو سيڠماراڠ
براجلن بلياو كدوان
كامي مڠيريڠ ديبلاكڠ
جكڠ بندا هنداق تراڠن
چوب تيكن دتوانكو
سمبه جوارا ميدان لابيه
منداڠر كات بڠكين
اله تكاء بندا كندوڠ
لالو دتيڠكت تڠكڠ انجوڠ
دسيمبهكن كولمبو چندي‌ݢ
ديليهت توانكو برامنوڠ
اله منيته بندا كندوڠ
منا جوالي‌ݢ بويوڠ

بلم توڠكل جچتن بندا
جرت سمات بندا كندوڠ
374 ڤايوڠ ڤنجي اولق تنجوڠ بوڠا
مڠكوت دالم فكر رويوڠ
مروهم بسر امڤت بلي
ڤوست جلا ڤومڤونن ايكن
دالم علم ميڠڠ كراباوك
اڤ سببن داميكين
مك بڤاء سلاكو ايت
اڤ سلهن بنداهارا
دالم نڬري سوڠاي تراب
اڤ تيڠڬلن بنداهارا
اتاوكه اين سله سمبه
اتاوكه اين سله كات
اتاوكه منتي تيداق مموهن
اتاو دولت تيداق براديري
ايك باء ايت انڤلاي
داڠركن مله ديڤاء كندوڠ
نمون اين سكلي نڠك
جك اين سله بنداهارا
ديني له ايت برانيمبڠ
جك ڬاول اين بنداهارا
ديني له ايتو ماايسي
ممينتاء ديني بڤاء كندوڠ
منداڠر كات بڬين
اله براكات داڠ توانكو
تيداقله ادا دميكين
اتو هارن اكن سبواه
جك بندا هنداق تراڠن

چوب تڤكن دسيبويوڠ
سداڠ كبوجڠ چيندور مات
جك اين لاي تهو
جك اين لاي ڤنديل
برواري بندا كندوڠ
منداڠر كات بڬين
اله سوڠوت بندا كندوڠ
سوداهله اونتوڠ سيتواك
375 كليكي سڤنجڠ اير هيلير
داري نن سؤراڠ كا نن سوراڠ
تيداق بوليه براساڠ هاتي
اله تورون بندا كندوڠ
لالو دتيڠڬكت تڠڬك انجوڠ
ايله انجوڠ سبواه لاي
ديباڠونكن چيندور مات
باڠون بويوڠ باڠون ڤڬندوڠ
ايا ديني هنداق براتان
تورون جواله داهولو
برواري چيندور مات
منداڠر كات بڬين
اله تورون انڤلاي
لالو مڤمبه چيندور مات
امڤونله ساي بندا كندوڠ
اڤ كهنداق بندا كندوڠ
منا جوالي بويوڠ
ايا كلين نن ڤولڠك
باء اوراڠ براكچيل هاتي
تيداقله ساڠڠ هاتي بندا
كاتكن جوا سوڠڬوه٢

376 امائ سانغ هاتي نن روسوه
منداغر كات بئكين
امفونله ساي بندا كندوغ
داغركن بذر سوغكوه٢
تنكلا كامي براجلن
منجالغ نكري سوغي تراب
ككمفوغ كوريمبغ باتو هلغ
اله سمفي كامي كاسن
كيرن كلفكغ سداغ رامي
سداغ رافت اوراغ مپابوغ
براف انق راج٢
اكائ تراچمس اوراغ دسن
سبب براتمو جن توانكو
دئ تيداق فنه براغكت
سوجود مپمبه سمهان
منجوجوغ دولي شاه علم
ادا سبنتر سكتيكت
داتغله داتوء بنداهارا
سرات جن بسر فغهولون
سكلا اوراغ توا٢
جاغن منتي بنتران
377 امفت سوكو ممڠكو راج
الله رابي همب الله
سفنتون اني٢ بوبوس
بكي كلواغ بيبر فنغ
بنداهارا كفلا سمبه
اورغ چراديق چنداكيا
لاي جواري بيجقسان
مانيس مولوت براكات٢

فاتوتله اين اوراغ بسر
رعية مغيكوت سمهان
سرات ممباوا كلغكافن
براغ نن فاتوت مكغ چرمين
براغ نن فاتوت مكغ فايوغ
براغ نن فاتوت مكغ كريس
ماالغكت دولي سمهان
دسونسوغ جن كنداغ فلاراكن
تيكولوء فوچوء سمهان
سداغ ديدالم سوغي تراب
ادا سبنتر ديكلفكغ
توانكو دارق ماسوء كمفوغ
نايكث اوستان انپلاي
378 برابوني تابوه سكلوكوه
برواري اوراغ دسن
سنڤهن ممفراسمبهكن ايتيغ
سنڤهن ممفراسمبهكن هايم
ادا ممباوا سيريه فينغ
كچيل كايو كچيل باهنن
كداغ كايو كداغ باهنن
كامي تيبا هاريفون ملم
نمون سملم٢ ننتون
سكلب تيداق دتيدوركن
توانكو داغن بنداهارا
اوراغ باپق تيداق بوليه همفير
همب سئوراغ براتولق فولا
تورونله همب ملم ننتون
كرومه فرادانا منتي توا
حيرنله همب بندا كندوغ

انتڠ اف٢ بيچارا اتو
توانكو داتڠ بنداهارا
دڠن لما براكلماءن
هاريله سيڠ انڤلاي
براجلنله اوراڠ كبلي
توانكو منيتڠ فدا همب
مڤوروڠ براجلن٢ سجا
تيداق كتون نن ديچاري
تيداق مليهت اوراڠ مڤابوڠ
تيداق مليهت اوراڠ برافدان
سبواه هان اكن اوبهن
ريڠچوڠ براتتڠ مندياڠين
انتڠ ترجول له توكيڠي
انتڠ تراڬدي له توكيڠي
انتڠ هيلڠ كلاوت لفس
379 هيبله راسان فراتين
فدا سياف ديكاتكن
براجلنله همب بندا كندوڠ
380 ماسوء جمبور كلوار جمبور
ماسوء فكن كلوار فكن
جك همب ديليهت اوراڠ
سروف اوراڠ ڬيلا مابوء
دڠن حتي تقدير الله
منداڠر فولا خبر بايك
براتمبه سانڠ دالم هاتي
علامت تليڠا ڤاريڠ جوا
ممنداڠ همب كيري كانن
ممنداڠ همب سبيل موديق
الڠ تمفاء اوراڠ برادوا
ممباوا هايم اكن ديجول
داڠن داري سبله تيمور
داري رانتاو سيملايدو
داري رانڠ سيكلاوي
داري تنجوڠ سوڠي ڠيڠ
نڬرين ساڠت سوسه
اڠكوه٢ن ڬادوه الڠ
تيداق كتون ديڬادوهكن
انو هان اكن سبواه
داڠ كرجان اوراڠ دسن
ماء توان هنداق بكرجا
مڠاويڠكن داڠ انقن
داڠن راج نن دسن
برانما توانكو ايمبڠ جاي
سبب ماء توان له منداڠر
توانكو سوداه تربواڠ
انڠ كاني فڤكيت بوروء
الڠ ديتوكاء له دتيكوڠ
انڠ ديلاس فورو هابو
انڠ ديكوكوت فانو بسي
انڠ ديهوروڠي لاڠاو هيجاو
تيداق جدي ديم ديكمفوڠ
انڠ برافوندوء تفي اير
نن سكاراڠ كيڠي نڠك
ساڠله هاتي بندا كندوڠ
381 باء براهوراس كاتڠ٢
باء فلق براباجو فولا
باء ديكاڤڠ كنجي اير
نن سكاراڠ كيڠي نڠك

باۓ براكمفوه تيڬڠ هيتا
بكل مڽنداغ اوكه تيڬڠ
فواسله هاتي بندا كندوغ
382 بندا كندوغ بريمبغ هاتي
بداڽ جوا منڠݢوڠكن
دسمبهكن بثر هابيس
داغ كفد بندا كندوغ
دڠ حتي تقدير الله
منداغر كات بڠكين
بيراغ باڠيس انيلاي
383 دهمفسكن كمفيل دتاڠن
384 بله دوا كدام فيراق
فيجهله فول لنجغ امس
اله مموتيه چندا كافور
دهمفسكن تاڠن دفڠادان
فڠكل فريفيه فوهن تاڠن
مليڠكڠ اوستان بسر ننتون
سوداهله سوڠوت بندا كندوغ
اله هاتب هانيغ سجا
دالم اوستان بسر ننتون
سڠوراغ فون تيداق ثن برابوني
هابيسله حيران سميان
بل بثر سيراج مودا
ايڤله اوراڠ ثن راجان
ايڤله اوراڠ ثن مكتن
ايڤله اوراغ ثن موليان
ايهن مذا منونجوكي
بوندان مذا مهاجري
عادة ديمذا ايرن بوليه

385 بفرسواميكن ملو اوراغ
اسيڠكه ڬاران لي بنداڽ
تيداق سهيبو داڠن ديني
تيداق سبفاۓ داڠن ديني
386 سمڠي باۓ كات جاڽ اوراغ
فلوفوه باتغ سيتكو
كافس فنجي تومبوه ديلوبڠ
387 ستمفوه سباهي نڠكت
388 ديني كنجي ديني كلامي
ايا نكري سوڠي ثيغ
ثن كن كاتن بندا كندوغ
منداغر كات بڠكين
اله مبمبه چيندور مات
جكت ايت تيته بندا
فيكير داهولو سكتيكت
بيچاراكن بوروۓ داڠن بايكت
جاڠن ديباوا هاتي باڠيس
جاڠن ديباوا هاتي بيراغ
اوراغ فمبيراغ تڠكل ايمان
اوراغ فمباڠيس هيلغ عقل
اوراغ فنداراس ڬداغ كاني
ليمبڠت بند اوراغ توا
عادة توا مڠڠكوڠ راكم
389 عادة تلوۓ تيمبوڽ كافل
سبب باۓ ايت سمبه همب
تيداقله تيڠكل ديماۓ توان
تيڠكلن فدا بندا جوا
فنجغ فنداقن لي دبندا
ايكله مواه داغ لماڽ

390 اوراڠ دڤاوت تاء براتلي
اوراڠ دڤڠݢڠ تاء جو اڤي
باء اڤ جو اوراڠ مننتيكن
برواري بندا كندوڠ
هاتيله ڤلاء٢ روسن
اوسهكن ڤدام تمبه ݢلب
بلا بنر سيراج مودا
ايڤله اوراڠ تاء برانان
عادة ليمبكڽ راج٢
391 تيداق بوليه براچرلي لاري
جكڽ اين براجلن جاوه
بلوم ڤوله دننتي جوا
عادة ليمبكڽ براتونڠن
جكڽ نكري براجاوهن
ڤربوت سورت ديكيريمكن
كاتكن هندق ݢنتيڠ ڤوتوس
كاتكن هنداق بيڠ تابوء
سبݢيڤولا نن بءكين
جكڽ هنداق ݢنتيڠ ڤوتوسن
جكڽ هنداق بيڠ تابوءن
جلڠله راج جو ڤڠهولو
سكلا اوراڠ مڠڠ حكم
392 باواله امس سكاني ليما
سيريه براليڠكر ديچاران
برالس داڠن كاين كونيڠ
393 تكوء كايو تهيلله امس
باء ايت بيچارا مكڽ سوداه
ستمڤوه سباهي نڠكڽ
394 براڠ تراڤيريس ماء ترادڠيڠ
براڠ ترابلوء ماء كنجاوا
براڠ نن لاڤوء ماءن سكه
براڠ براهوتڠ ماء تراكوروڠ
395 نن بوڠكوء ديمكن سوروڠ
جكڽ اين سكلي نڠكڽ
ديڽي كنجي ديڽي كلامي
ايا نكري سوڠي ڠيڠ
396 ماء ديڽي سونو جدي برا
ماء ديڽي ڤڠڬڠ جدي هابو
ماء ديڽي رونتوه ڤريت ڤنجڠ
ماء ديڽي كونڠڠ ڤوچوء نيور
ماء ديڽي انجاء باتو سندي
397 ماء ديڽي تيتيس تيڠ ڤنجڠ
398 ماء ديڽي انجاء ڤاسو ڤدان
ايتله ڤنتڠ سيتواكڽ
اماء كامي براتوكر نما
اين برانما ڤوتي توا
ديڽي برانما راج مودا
اڬيهله هوتڠ سوراڠ٢
اماء تهو دماسين ݢارام
اماء تهو دڤداس لادا
جكڽ براتواه راج مودا
تراهابو ترهاراڠ سوڠي بوڠكڽ
399 براسڤو براليلوڠ دالم رومه
اماء دحكمن علم نڠكڽ
لالو كبوا سمڤو كودوس
سمڤي ككودام بلي جڠكڽ
لالو كرانه بوكيت ݢومباء
لابيه سوكن بدان ديڽي

نن كن تيتة بندا كندوڠ
سلما لمبت بڠكين
كداڠران تيڠكة براتيڠكة
الة تورون داڠ توانكو
داري اوستان بسر ننتون
لالو تورون كسورمبي
ديدافتكن بندا كندوڠ
لالو مپمبه انپلاي
امفونله ساي بندا كندوڠ
اف بيچارا نن براسكيت
فراليهتكن مله بندا كندوڠ
نمون فراليهتن بدان همب
لابية سوسهن بندا كندوڠ
منداڠر كات بڠكين
الة سوڠوت بندا كندوڠ
ايكله انق تيداق براملو
ايكله انق تيداق براسوفن
تيداق تهو دامفت ليما
فنديڠ سوڠڬوه بڤاء براتيڠكڠ
هنداق كاي داڠن تيلنتڠ
هنداق براني داڠن لاري
هنداق معليم داڠن تولدان
400 بلوم فنديڠ كاني مغانيڠ
ايكت جينيس ݢداڠ بيچار
401 مكن كاڤڠ تيدورن لالب
بلوم تهو ديكير٢
نن سڠوراڠ تيداق براهاتي
نن سڠوراڠ تيداق براجنتوڠ
402 هاتي تراسيسيت باء فلاوة
جكت باء ايت سمفيڠ ايسوء
علم نڠكت دحكم اوراڠ
رعية باڤق منچاري راج
تابور بيبر كسان سيني
اوسة برافنديڠ٢ ديري
سوداه تهو براتان فولا
انقكت تيداق جدي اوراڠ
سمفيڠ ترابواڠ كدوان
منداڠر كات بڠكين
403 ݢلق براليه داڠ توانكو
ݢلق سڤم چيندور مات
الة مپمبه داڠ توانكو
امفونله كامي بندا كندوڠ
جكت باء ايت تيتة ماء توان
فيكيرله بندا هابيس٢
جاڠن مپسل كمدين
ايتو فيكيران هاتي همب
جكت مڠاچق توهوء فراڠ
بديل باڤق اكن ديچاري
ايا منسيو اكن ديچاري
كوء فيلورو اكن ديچاري
ادوه ݢمفوڠ اكن ديفرتڬوه
فريت رانتڠ براكوليليڠ
هلوبلڠ اكن ديچاري
كوء فداڠ اكن ديچاري
سوداهله اسيل سمهان
كوء فداڠ رانتڠله مانوا
سبڬيفولا بندا كندوڠ
سلاكو ستڠن ايكت

بندا مڠاچق توهوء فراغ
404 جاڠنله بندا سياء٢
جک لالب کمليڠن
جک لوف کتيڠݢلن
کوراڠ فريقسا سياء٢
بري تهو اين داهولو
ايله بسر امفت بلي
دالم علم ميڠغ کراباوک
بنداهارا دسوڠي تراب
توان تضي دنداڠ ݢنتيڠ
توان مخدوم د سومانيڠ
توان ايندام د سرواس
405 توان ݢداڠ د باتيڠوه
اين نن تومبوه بندا تانم
اين نن ݢداڠ بندا لمبوء
دالم علم ميڠغ کرباوک
سوروه جافوت اين دبندا
براتولوء براندي بندا کندوڠ
فولڠکن بيچارا نڠک
سداڠ کابسر امفت بلي
منداڠر کات بکين
الله منيته بندا کندوڠ
منا جوالي بويوڠ انق ديني
ايلوء سوڠݢوه ايت فکندوڠ
جک اڽن تنتاڠن ايت
لوروڠ مڠاچق توهوء فراغ
سما ادا ديني فکيکن
تاء ديني تکوت ديني ݢنتر
داڠرکن بنر سوڠݢوه٢

ماء ديني چوري ديني فڠرکن
جک اين اکن بلنجا
ستمڤوه سباهي نڠک
406 تيداقله بندا ݢمڠ سنن
جاڠن ديتونجوء تنتڠ ايت
اسيڠ بنر انق اوراڠک
407 باء اوراڠ برافنديره
باء روف اوراڠ بيڠوڠ سوڠݢوه
جک اڽن سکلي نڠک
سکيڤيڠ ديني جاڠن ديتولوڠ
جک تيداق فنديي براکات
بايکله ديم٢ سچا
نن کن تيته بندا کندوڠ
408 بݢيا لوروس سمبه ساي
منداڠر کات بکين
الله ميمبه داڠ توانکو
امڤونله ساي بندا کندوڠ
بݢيا لوروس سمبه ساي
بݢيا بنر کات همب
جک مڠاچق توهوء فراغ
اکاء بايق بلنجان
امس جن فيراق جاڠن کوراڠ
جک تيداق بند منداروه
کمنا بندا براتيڠݢڠ
تيداق ديتوروت تومبوه ملو
سبݢيڤولا بندا کندوڠ
ايک جينيسن کلڠکن
دالم اوستان بندا نڠک
دي کيڤيڠ لي سکيڤيڠ

جکڽ کاین لي‌ا سچابيڽ
ديڽ کاوان اي‌ا سڠوراڠ
409 کراباو کمبيڠ لي‌ا سجولي
ايتيڽ اڠسو لي‌ا سفاسڠ
410 امس جن فيراق لي‌ا سميڠ
ايکڽ جينيسن دالم روم‌ه
جنجڠ ساواه لي‌ا سفيريڠ
تيف بولن ملفس اجوڠ برالاير
بوکن براجمبور دان براکدي‌ا
ايا ملفس اوراڠ برنيکڽ
سانڠله هاتي ممنداڠي
سکلا انق۲ بندا
دالم اوستان بسر نڠکڽ
ايتله هان سمبه همب
بندا کندوڠ سوداهله سوڠوت
نن کن سمبه داڠ توانکو
منداڠر کات بڠکين
الله منيته بندا کندوڠ
داڠرکن مله دبفاء
منا بوجڠ چيندور مات
اسل مولان کيت نڠکڽ
مکڽ سروف دميکين
باءُ ايت اسل مولان
تتکلا ماس داهولون
بندا ترامکه ترامشهور
کبيلڠن کسان سيڠي
تراسبوت خبر بريتان
تربهان کمناء۲
411 تکه کوء ايکڽ ديڽ اونتوڠ

کاين ديتڠکف مکڽ دودوءُ
سمفيڠ ديفڠکڠ تاءُ براباون
بندا کندوڠ سداڠ کچيل۲
412 مولاء۲ براکاين دوا
ديتاروه دسيمفن بندا کندوڠ
ديم داتس انجوڠ سجا
تيداق بوليه مليهت اوراڠ
تورون سکلي سجمعت
سداڠ کتيکڽ هاري بايکڽ
414-413 دکاوال دکمفيس دايڠ
ڬيلا منکت منراوڠ
کيفس براسابوڠ کيري کانن
کيفس ڬديڠ ترالتاءُ جوا
براڠ نن فاتوت ناءُ براکيفس
جکڽ فلق ديباوا مندي
اير ديدالم کيندي فيراق
تيداق نن لاين ديکراجکن
416-415 ڬيلا ممبيلڠ صديق ميديق-
ايا چراديق چنداکيا
417 تمبهن عريف بيجقسان
اوراڠ صديق منچاري۲
اوراڠ ميديق مهابيسي
اوراڠ چراديق هنداق مڠاني‌ا
چنداکيا ماوا تراکاني‌ا
اوراڠ عريف فرابنتهن
بوديمن تهو دکيرا۲
418 جواري منداتڠکن بيچارا
بيجقسان سمفرن عقل
سببن سايڠ دعلمکڽ

سببن كاسيه دهمب رعية
دي لما براكلمائن
سوداه اونتوغ تقدير الله
منداغر فولا راج روهم
جدي برالاير كفولو امس نغك
ديباوان كفل سبواه
سرات داغن مواتنن
كاي ني بوكن الغ۲
نمن داتغ داري روهم
چندا امس برافيكول۲
چندا ريل براݢوني۲
داݢڠن براتمبون۲
بكي ماچمن تائ ترابيلغ
اله سمفي اين كماري
سوسهله اوراغ سعلمن
سبولن لما دسيكت
419 تراݢائ فولا ديراج ننتون
هنداق سمندا فد ديني
لالو مڤوروه منڤكن
مقتكن هنداق سمندا
سداغ كفدا بندا كندوغ
دي رافت برافت جوا
فوتوس بيچارا ماس ايت
سوكله ايه داغن بندا
سرات بسر امفت بلي
رافتله ايسي علم نغك
اله جدي براتيمبغ تندا
420 ذيلابوه جنجي تيڠك موسيم
فولغ كمبلي اين كروهوم

تيڠݢلله كفل سااليسين
سديكيت تيداق لوهق سومبيغ
دي لما براكلمائن
اداله تغه دوا موسيم
اله تومبوه ملغ داوراغ
برانولوغ موجور فدا كيت
كفد ترانندا راج ماتي
دافت ديكيت سمهان
دوا بولن لما براغكوت
ايتله مولا اسل كيت كاي
ني كن تيته بندا كندوغ
سلما لمبت بئكين
سوداه اونتوغ تقدير الله
دي بند ممبيلغ۲كن جوا
اداله ݢاران تيڠك موسيم
داتغله فولا راج چيندا
ممباوا افيلغ سااليسين
كاي ني بوكن الغ۲
براف بايق فرانيڠمائن
اوليه كاين راج ننتون
سوداه سمفي اين كماري
سوسهله اوراغ سمهان
مڤوروه فولا راج ننتون
سداغ كفدا بندا كندوغ
مقتكن هندق سمندا
سوكله ايه داغن بندا
سرات بسر امفت بلي
رافتله اوراغ سمهان
لالو فولا براتيمبغ تندا

دتنداكن فيلڠ نن بسرت
لڠكب جو ايسي مواتن
براجنجي فولا دوا موسيم
كمبلي فولڠ اين كاچينا
بندا ممبيلڠ٢كن جوا
اداله ݢاران ستو موسيم
اونتوڠ فون سوداه ماس ايت
الله ملڠ تيبا داوراڠ
براتولوڠ موجور فدا كيت
فيلڠ تراتندا راج ماتي
دافت دكيت سمهان
ايتله مولا كيت كاي
نن كن تيته بندا كندوڠ
دڤي لما براكلمائن
اداله ݢاران تيݢ موسيم
داتڠله فولا راج اچس
ممباوا ݢورب سايسين
برابڠي٢ فولا مواتن
نمن داتڠ داري اچس
رافت ڤفت نن تيݢ سڠي
دالم نڬري اچس ننتون
اله سمفي اين كماري
مڤوروه فولا راج ننتون
سداڠ كفدا بندا كندوڠ
مڠتكن هنداق سمندا
سوكله ايه داتڠ بندا
سرات بسر امفت بلي
براجنجي فولا تيݢ موسيم
دتنداكن ݢورب سايسين

كمبلي فولڠ اين كاچس
اداله ݢاران دوا موسيم
بندا ممبيلڠ٢كن جوا
الله تيبا ملڠ داوراڠ
براتولق موجور فدا كيت
ݢورب تراتندا راج ماتي
دافت دكيت سمهان
ايتله مولا كيت كاي
نن كن تيته بندا كندوڠ
منداڠر كات نن بڠين
الله مڤمبه داڠ توانكو
امفونله ساي بندا كندوڠ
سلاكو ستمفن ايكت
بند مڠاچق توهن فراڠ
منا دوبلڠ اكن دچاري
دوبلڠ اوراڠ توا٢
تون بڠسو فرامات علم
نن توا ممبڠ دوبلڠ
تتكلا ماس داهولو
ايتله اوراڠ بنداهارا
نن سكاراڠ كيني نڠكت
كمنا بند منچاري بنتو
كمنا بندا مينتا تولوڠ
هيڠݢ منا حكمن بندا
هيڠݢ منا ݢڠݢمن بندا
سمفي كمنا ݢله بندا
نن سما هيلڠ سما تيمبول
نن مميڠڠ عادة جن ليمبڠ
نن منوروت تيته بندا

نن تيداق لاڤوء ديهوجن
نن تيداق لكڠ ديڤانس
جلن راي تيتيهن باتو
نن ستڤاءُ تيداق لالو
نن ستڤاءُ تيداق سوروت
نن اوندور ڤنتڠ سكلي
اماٴن سنڠ هاتي كامي
برواري بندا كندوڠ
منداڠر كات بڠكين
اله منيته بندا كندوڠ
منا لي بربوڠ انق ديڽي
بوليه ڤولا ديڽي چورايكن
بوليه ڤولا ديڽي ڤڤركن
سورات سبݢي اونداڠ٢
كوءُ ديهاجون ستمبا لما
نن سباريس تيداق هيلڠ
نن ستيتيق براڤنتڠ لوڤ
دالم علم ميبڠ كراباوك
نن ديڽي ڤڠڠ تڠوه٢
421 نن ديڽي هيتم ديڽي ڤوتيهكن
نن ديڽي هيلڠ ديڽي تيمبولكن
نن ديڽي هابيس ديڽي سيساكن
نن ديڽي توڠكوت تيلنتڠكن
نن ديڽي هيلير ديڽي موديقكن
نن ديڽي همڤيڠ ڤيچاءُ٢
نن ديڽي ݢيليڠ برات٢
ڤوسك كتمڠݢوڠن
لوروڠ سوكو كوت ڤيليڠ
دالم حكمن كيت جوا

ڤرياڠن ڤداڠ ڤنجڠ
ايا تڠكى كوت ڤيليڠ
ايت سيتوجوه بندر دالم
لالو ككاداوت تابيڠ تيڠݢي
دالم حكمن كيت جوا
لالو ڤولا كچندوڠ لاسي
سمڤي كجاوا كتمبڠن
دالم حكمن كيت جوا
لالو كلوهق تانه داتر
راو٢جن كومڠا
لالو كتوڠكر تنجوڠ علم
دالم حكمن كيت جوا
ليمبوءكن ڤداڠ كرمبيل
ايا سيچينچين هاول كونيڠ
ڤيكمبوه كوت نن ݢداڠ
ڤدابڠ سوڠي بريڠين
ايت تاراس سملڠكڠ
ايا ݢورون لوبوءُ براتيڠكب
دالم حكمن كيت جوا
داڠركن بندر تو ڤڠكندوڠ
لوروڠ ڤد سمبيلن هيلير نڠك
يله كوبوڠ تيڬ بلس
ايتو سولوءُ جن سلاي
لالو ككوݢوءُ كوت هانوا
ايا چوڤاءُ ݢنتوڠ چيري
تروڠ٢ كوت نن امڤت
سيمليدو همڤڠ ڤولي
ايا كيرناري موارا ڤانس
ايت نن تيڬ بلس كوت

دالم نݢري کوبوڠ ننتون
کيت نمکن تو ڤڠکندوڠ
ايا ݢاجه کوت ڤيليڠ
دالم حکمن کيت جوا
داڠرکن بذر تو ڤڠکندوڠ
لالو کرانه ليما ڤولوه
سمڤي کا علم سوڠي ڤڠو
دسيسي بذدر نن سڤولوه
جکث بڤاءُ ڤاي کاسنن
422 جکث مليڠکڠ تاءُ ترافافس
جکث تڠاءُ تيداق تراسونداق
داڠرکن بذر ديکلين
اݢاءُ تراڠکن جواله مات
اݢاءُ ڤريڠکن جواله تليڠا
چوب باڠهکن لوبڠ هيدوڠ
جکث تيداق سمڤي دڠي ايت
چوب٢ مميننتاءُ تولوڠ
لالو ڤولله کاسنن
سمبيل کبيليو٢ نڠکث
لالو ڤولا بڤاءُ کاسنن
کڤسيسير برات نڠکث
سهيڠکث اچس کماري
تلوءُ کيناوي جاڠن ڤندالين
تاڤوس تريڠ ڤنتيل چرامين
ڤداڠ ريکنا موارا جتي
موکيم نن امڤت ڤولوه امڤت
تلوءُ ريڠاوان تلڠ سوري
تڤکيس جو باتو بونيل
لابوهن حجي ايا مکت تمڤت توان

سهيڠکث ڤينتو راجي هلير
لالو کسيلو کندي موديق
کسيلولوءُ ڤونيل ماتي
ڤرينده ديني سمهان
سبݢيڤولا انقکندوڠ
الق الين کات ننتون
لوروڠ سبله تيمور نڠکث
باءُ ايت اونداڠ٢ن
نݢري کوانتن باتڠ هاري
لالو کاسياءُ ايندݢيري
لالو کرانه سيکلاوي
برانما تنجوڠ سوڠي ڠيڠ
کݢلنتر ݢونوڠ مليلا
سمڤي کندياي جمبو اير
ايا بوکيت تنجوڠ جاتي
باتو بارا کوالا ڤتاڤهن
کمڤر کيري کمڤر کانن
تاڤوڠ کيري تاڤوڠ کانن
دالم حکمن کيت جوا
ايا نݢري سوڠي تراب
ڤايوڠ ڤنجي کوت ڤيليڠ
دالم حکمن کيت جوا
ايا سيڠکارءُ سنيڠبکر
چرامين کوت ڤيليڠ
دالم حکمن کيت جوا
تنجوڠ بليت سوليت اير
چوماني کوت ڤيليڠ
دالم حکمن کيت جوا
هولو بواتن سوڠي جمبور

ايت فاسق كوت فيليڠ
دالم حكمن كيت جوا
ايله بوكيت جن برتابوه
هريماو كوت فيليڠ
دالم حكمن كيت جوا
ايت سيماواڠ بوكيت كندوڠ
فرادامين ݢوت فيليڠ
دالم حكمن كيت جوا
ايتو نݢري سرواس
انق كونچي كوت فيليڠ
دالم حكمن كيت جوا
ايت تلاوي فداڠ ݢنتيڠ
ايله سولوه كوت فيليڠ
دالم حكمن كيت جوا
ايت لابوه فرمبهن
ايا تابيڠ ساواه تڠه
ايت رامبتن فداڠ مڠݢيڠ
ايا چوفق ݢنتوڠ چيري
فربلوتن ساوه كراس
ايتو ݢوݢوڠ سيكلادي
دالم حكمن كيت جوا
سيمابور جن سيبلهن
تلاݢ ݢونوڠ فداڠ هلي
ايا مسجيد ݢلا ݢنداڠ
ايت تانه يڠ مها موليا
لالو فولله كاسنن
كاتوراون فداڠ لوار
دالم حكمن كيت جوا
ايا بليمبيڠ جن كيناوي

كوت بهارو باتو بسر
بوكيت تموسو ساواه تڠه
دالم حكمن كيت جوا
سهيڠݢ همفڠ ݢداڠ هيلير
لالو كبوكيت باتو بسي
ليما كاوم دوا بلس كوت
دالم حكمن كيت جوا
ايت سابو جن هنداس
فيتله جن بوڠا تنجوڠ
ايا كاسيڠ جن سومانيڠ
فيڠݢهن موارا فيڠي
دالم حكمن كيت جوا
داڠركن بنر انقكندوڠ
لوروڠ سمبيل موديق نڠك
دالم سفاهوڠ لوهق اݢم
ايا كوراي بنو همفو
ايا لاسي بوكيت براتابوه
تابيڠ فنجڠ سوڠي جرانيه
ايت سلو ݢلڠݢڠ مڠݢيڠ
دالم حكمن كيت حوا
لالو فولا ككمڠ بوكيت
ايت ݢدوت جن تيلاتڠ
ايله اݢم بلي ݢوراه
دالم حكمن كيت جوا
سيهانب جن كوت ݢدڠ
لالو فولا كماتور فنتر
لالو كسريڠ سوڠي فوار
كوت لاواس جن فندان سيكت
لالو ككونوڠ ڤنينجاون

دالم حكمن كيت جوا
داغركن بغر انق كندوغ
ايتو كنتيغ كوت لاواس
سوليكي جن سوغي ريمبغ
اير تابيت سوغي كمونيغ
جكڤ سمڤي موسيم٢ن
423 مهنتركن اوفتي فدا كيت
امس مانه توغكوب بوبوغن
هق دنچيغ فقلواران
اوبور٢ كنتوغ كمودي
ديدالم هاتي بندا كندوغ
اما٢ بوليه اين محكم
اما٢ بوليه اين معاداة
اما٢ بوليه اين ليمبك
سبب كران راج مودا
دڤ اين ديم دسني
ايت نن ديني بريكن
سكاراغ كيني ديني مڤسل
لوروغ فدا ايمبغ جايل
ديني بري كوكو نا٢ منچاچق
ديني بري فينغ هنداق سغه
دتيمغ ديباهو هنداق ككفلا
دبري كوت مهمفسكن
بوليه سجفكل نا٢ سبيقا
بوليه كاين هنداق٢ براكمفوه
بوليه تادوه هنداق براكاجغ
سلق٢ كايو هارا
با٢ اولندا مينتا٢ تانه
با٢ تراتري٢ داوراغ كوراغ

ايكله لاكو بواتنن
ممبري ملو بدان ديني
تيداق اين فيگغ لي فوسك
ايا فوسك راج٢
ايا راج سدولت
ادوه بسر سهنديك
اوراغ توا ساوندغ٢
فغهولو سبواه حكم
دڤ منتي سما سكات
هلوبلغ سما سملو
نن سكاراغ كيني نفك
تيدق اين توروت اونداغ
تتكلا ماس داهولو
نگري امفت بواه سجا
دالم فولو امس نفك
فراتما تراتا٢ داغ نمان
كدوا دوسون داغ نمان
كتيك كوت داغ نمان
كاامفت نگري داغ نمان
اوراغ سلافن ممرينته
فرتما فغهولو داغ نمان
كدوا قضي داغ نمان
كتيك منتي داغ نمان
كاامفت اوراغ كاي داغ نمان
كليما اوراغ سوداگر داغ نمان
كاانم اوتوسن جن فنديتا
كتوجوه هلوبلغ نن براني
كسلافن هنديك ديكمفوغ
برانق براكمنكن

دودوء فدا كيرا٢
منجلنكن كهنداق هاتي
ملالوكن مقصود ديهاتي
باءيت اونداڠ٢ن
نن كن تيته بندا كندوڠ
سبݢيفولا انقكندوڠ
ماء ديني تونجوء ديني اجركن
جكڤ ديني ماتي باء كيتي
ليهت٢ فنداڠ٢ڠي
نن تيداق جدي مڠڠ نكري
اتو ديدالم كوروڠ كمفوڠ
اتس تيكڤ فركاران
فرتما اوراڠ تيداق بربڠس
جاڠن دامبيل تو فئكندوڠ
كدوا لوراڠ بيڠوڠ
جاڠن دامبيل تو فئكندوڠ
كتيݢ اوراڠ ميسكين
جاڠن دامبيل تو فئكندوڠ
جكڤ اوراڠ بيڠوڠ دبسركن
تيداق تهو ديبوروء بايك
تيداق منداڠر سله بنر
تيداق تهو ديچوفاء ݢننتڠ
لوروڠ ديعادة جن ليمبك
جدي بيناسله نكري
اتو ديدالم كوروڠ كمفوڠ
جكڤ اوراڠ تيداق بربڠس دبسركن
424 لالو كاتن لافوء لافق
تيدق منيڠكڠ هاتي اوراڠ
جدي بيناسله نكري

اتو ديدالم كوروڠ كمفوڠ
جكڤ اوراڠ ميسكين دبسركن
لابيه ترافنداڠ اين داواڠ
طمع بنر اين دامس
عادة ليمبكڤ ديجوالن
425 نمان اوراڠ جولوڠ كاچل
جدي بيناسله نكري
اتو ديدالم كوروڠ كمفوڠ
سببن مكڤ دميكين
باءيت اونداڠ٢ن
جاڠنله لوف تو فئكندوڠ
تتافي فولا انقكندوڠ
ديني فيكيركن هابيس٢
براهينداڠ براتمفي تراس
باء داداق تيڠكل دنيرو
براهايق براتريئ انه
براتيندتيڠ براهمبوس كلم
426 برڠكوت براتريئ هيندو
برابيلڠ براتريئ اوراڠ
427 ملم سملم ديني فراتيكڤ
تيداقله سله ايمبڠ جاچل
سلهن فدا راج مودا
نن كن تيته بندا كندوڠ
منداڠر كات بڠكين
برواري داڠ توانكو
اله مچمبه انچلاي
امفونله كامي بندا كندوڠ
جكڤ ايت تيته بندا
سڠڠله راس هاتي كامي

باء براهورس كانڠ٢
باء فلق براباجو فولا
جدي جوسن جدي عديمت
توديكامي
كامي برادوا برادونسانق
جك همب ماتي باء كيني
اماء تيڠڬل ديكچيندوان
كچيندوان ماتي باء كيني
اماء تيڠڬل دبدان همب
نن كن تيته داغ توانكو
منداغر كات بڬين
هاري برسراغ تيڠڬي جوا
لالو منيته بندا كندوغ
فلوله جوا تابوه ننتون
بونين سفنتون فانوس توڠڬل
سما جن ڬڬر ديلاوتن
سما جن ڬوروه تورون هوجن
بڬيكن هنچور علم نڠكت
ڬوڬور سيلارا فوچوء بولت
منجواب تابوه فرياڠن فداغ فنجغ
نن برانما ممبغ سليمان
برابوني تابوه سوڠي تراب
نن برانما ڬوروه ديلاڠيت
منجواب تابوه سرواس
نن برانما سيهاواغ لابيه
منيڠكه تابوه دسومانيغ
نن برانما سيفنجروب
ممبلس تابوه فداغ ڬنتيغ
نن برانما سيتكوت سايغ

ممبلس تابوه ديباتيفوه
نن برانما سيمابوء بيراغ
428 مندوندوغ تابوه جمعت
429 مپيمبي تابوه ديهيلير
مپاهوت تابوه ديموديق
سيمبي مپيمبي تابوه نن باڤق
راساكن لولوس بومي الله
منا هغ مكت فندافتن
ڬوڬوه جواله اڬوغ نن ستي
نن برانما سيڬنتر علم
منا بوجغ ڬڠڬا امن
430 چچرله چنغ فمڠڬيل
نن برانما سيفانس ميغ
منا بوجغ ليلا منجا
لفس جواله بديل ننتون
نن برانما الله ربي
امفون دولت تون كيت
ديباوه دولي ساه علم
فدا ماس ديواس ايت
اله براكرء فكر رويوغ
431 مليمبور٢ سوڠي بوڠا
اله مڠيرب فنوتوران
اله مڠنجاء باتو سندي
ليوء ليمبي تانم تينامن
مليمبي كلاف نيور بلي
تراڬمفر رعية سمهان
منداغر كات بڬين
اله منداغر بسر امفت بلي
سرات منتي بنتران

بنداهارا دسوڠلي تراب
توان قضي دفداڠ ݢنتيڠ
توان ايندم دسرواس
توان مخدوم دسومانيڽ
توان ݢداڠ دباتيڤوه
منداڠر لاراس نن ڤنجڠ
نن سلاراس باتڠ بڠكواس
سئيدران ݢونوڠ برافي
ديدالم علم ميڠڠ كراباوك
تراݢمفر اوراڠ سمهان
الله كلوار بنداهارا
دالم نݢري سوڠلي تراب
رافت ففت سمهان
سكلا انق٢ كمفوڠ
نن ݢڠݢامن بنداهارا
رافت مڠيريڠ سمهان
كلوار فولا توان قضي
دالم نݢري فداڠ ݢنتيڠ
رافت ففت سمهان
سكلا انق٢ كمفوڠ
نن ݢڠݢمن توان قضي
رافت مڠيريڠ سمهان
كلوار فولا توان ايندم
دالم نݢري سرواس
رافت ففت سمهان
سكلا انق٢ كمفوڠ
نن ݢڠݢمن توان ايندم
رافت مڠيريڠ سمهان
كلوار فولا توان مخدوم

دالم نݢري داڠ سومانيڽ
رافت ففت سمهان
سكلا انق٢ كمفوڠ
نن ݢڠݢمن توان مخدوم
رافت مڠيريڠ سمهان
كلوار فولا توان ݢداڠ
دالم نݢري داڠ باتيڤوه
رافت ففت سمهان
سكلا انق٢ كمفوڠ
نن ݢڠݢمن توان ݢدڠ
برواري بسر امفت بلي
براكات سمبيل برالاري
اف ايك نن كداڠ
الله سمفلي بيلڠن دنيا
اف تڠݢوڠن علم نڠك
سوداهله اونتوڠ امفت بلي
اف بهاي نن كداڠ
فدا بوا جن سمفو كودوس
مولا٢ توانكو نايك نوبت
تيداقله ادا دميكين
تيداق ديداڠرله ديداڠر
بونيڽ بݢيكن لولوس
چمسله بسر امفت بلي
براجلن سمبيل داڠن روسوه
براجلن لاري٢ الڠ
سلما لمبت بݢين
اوراڠ براجلن تيداق برهنتي
رعية نن تكوت٢ هلڠ
سئوراڠ فون تيداق لڤي نن تيڠݢل

دالم راعية نن باڤقت
سکلا اوراڠ سوڠݢوه تراب
ايت نن لابيه سوسه بذر
سبب کران دڠ مڤابوڠ
کين لما براسراڠ داکت
بڬي سموت باڤقن اوراڠ
سڤنتون اني٢ بوبوس
بڬي کلواڠ بيبر ڤنتڠ
نن ڤنته داتڠ برانوڠکت
نن بوتا داتڠ براهيريت
تيداق ترامووات د نن لاوس
ݢداڠ کچيل توا مودا
هينا موليا ميسکن کاي
دڠ ݢوراب ديباوا اڠين
باڤق رعية تيداق منيڠکڠ
سمڤي بريبو جن براتوس
مڠيريڠکن بسر امڤت بلي
کين لما براسراڠ داکت
انه سمڤي ديلوار کمڤڠ
تيداق ترامووات دالم کمڤوڠ
مليمڤه کتڠه ڤداڠ
برواري بذداهارا
داري جاوه منجوجوڠ تاڠن
سوداه داکت منجوجوڠ دواي
دسوسون جاري نن سڤولوه
برسيلا برسيمڤوه کتاء
دهونجمکن لوتوت نن دوا
ديتکورکن کڤلا ستو
اوراڠ باڤق باء ايت ڤولا

براداتڠ سمبه سمهان
امڤون توانکو ساه علم
ڤاوا داراه ککي تاڠن
دولت سروان رعية باڤق
اڤ تيته ماء کامي جوجوڠ
چمس بذر بدان کامي
اداله موسوه داري لاوت
اداله موسوه داري دارات
432 اتوکه رانجاو نن له لاڤوء
ديمذا راند بوليه ملو
سمبهن بسر امڤت بلي
منداڠر کات بڬين
انه منيته بندا کندوڠ
داڠرکن مله سوڠݢوه٢
بوکن تو موسوه داري لاوت
بوکن تو موسوه داري دارات
بوکن تو راج نن مندوݢڠ
بوکن منتي لنجر حکم
بوکن تڤين نن ترانچه
بوکن ڤريت نن ترهمڤر
بوکنن رانجاو نن له لاڤوء
تيداقله ادا دميکين
اتو هان اکن سبواه
433 منا بسر نن امڤت بلي
اوراڠ سلاڤن کوت بنور
تيداقله ادا دميکين
اتو هان اکن سبواه
اماء تبو داڠ کلين
لوروڠ ڤدا کامي نڠکت

كامي برادوا برادنسانق   امفون بندا كندوغ
داغن سيبويوغ راج مودا   نتتي سساعت سكتيك
اين كدغ هنداق مليندا   اماء رافت كامي داهولو
اين چراديق هنداق منياي   سكل انق٢ بندا
هنداق منداڤت عاده جن ليمبك   لالو براهيلله موفقت
تائن توروت اونداغ٢   تورون كباواه انڤلاي
لوروغ فدا بدان ديني   لالو كبلي فراحكمن
سببن مك داميكين   مڽمبه راڬكاي بنداهارا
اداكه كيت نن سملو   فدا توان قضي فداغ كنتيغ
اداكه كيت نن سسوفن   باء اف ايك ديكيت
نن تيداق لاكغ ديفانس   لوروغ تيتهن بندا كندوغ
نن تيداق لافوء ديهوجن   برت نن بوكن الغ٢
لوروغ فدا بدان ديني   سفنتون بومي داغن لاڠيت
هنداق ديليليت ديبولڠكن   ديجوجوغ فچه كفلا
هنداق دسابوغ داوجاكن   دفيكول رنتوه جن باهو
ايكله لاكو بواتنن   باء اف جو كيت منجوابن
هنداق ديهابيس دسيسوكن   سوداهله اونتوغ علم نڠك
هنداق ديهيلغ دتيمبولكن   ايا علامت نن كن هابيس
لوروغ بلنجا فدا ديني   انته ايك تندا كيامت
تيداق سداغ امس جن فيرق   بيچاراك جاڠنله فنجغ
هابيسكن اوستان نڠك   كيت جوجوغ براغ تيتهن
تيداق سداغ اوستان نڠك   كيت فولغ مله داهولو
هابيسكن لاراس نن فنجغ   براحديل مله كيت
اسل ليل ملو كيت تونتوت   منداڠر كاتب بڠكين
434 ند هيدوف براچرمين بڠكيل   ايا توان قضي فداغ كنتيغ
بايك ماتي براكلغ تنه   اف اوبهن بيچارا تو
نن كن تيته بندا كندوغ   لوروغ ديكيت نن امفت بلي
منداڠر كاتب بڠكين   انو هان اكن سبواه
مڽمبه بسر امفت بلي   لوروغ فيكيران همب سوراغ

جک اونتوڠ ڤمبري الله
برکت کيرامت داڠ توانکو
اين براديري سنديرين
435 سما تراجدي جن علمک
برانما انق ايندا جاتي
بوليهله اين ڤيکيرن بايک
ترابليق هاتي بندا کندوڠ
جاڠنله هنچور علم نڠک
دسننله کيت براڤيکيڠ
لوروڠ دبسر امڤت بلي
بوات هرات کراڠن تڠوه
نن تيداق لاڤو ديهوجن
نن تيداق لکڠ ديڤانس
براڠ کمنا بندا سوروه
براحسيل جواله کامي دهولو
کيت تيڠکت کيت سيڠکي
ايا نڠري سوڠي ڠيڠ
ماء دچوب اڬاء سجامڠ
انترا لي حايت بندا کندوڠ
بند مايت کامي کاڤن
سما مڤراه ڤدا الله
براڠ نن بوڠکوء ديمکن سروڠ
بيچارا ڤوتوس انڤلاي
مڤمبه بسر امڤت بلي
امڤون توانکو ساه علم
ايت تيتهن بندا کندوڠ
برات نن بوکن اڠ٢
بري حسيلله کامي دتوانکو
بروراي داڠ توانکو

منداڠر کات بڠکين
اله منيته داڠ توانکو
منا راڠکاي بنداهارا
سوروه کماري بندا کندوڠ
436 ادا ترالينتس ڤدا هاتي
ادا تراکلڠ ڤدا مات
باء راس رمبوت مهليڤتڠ
جک بايک کيت ڤکيلي
جک بوروء کيت بواڠ
جک تيداق راس براکانن
کيت هاڤوتکن هيلير اير
ناء هيلڠ کلاوت لڤس
تيداق منجدي ڤنجڠ ڤنداق
437 ماري دڠ بسر امڤت بلي
امڤون بريبو کلي امڤون
ديباواه دولي ساه علم
امڤونله ساي بندا کندوڠ
داڠرکن بنرله د بندا
نن ديدلم هاتي همب
ڤيکيرکن جواله د بندا
بند برادوا برادنسانق
438 جاوه تيداق همڤير ڤون تيداق
بندا کندوڠ سوداهله توا
جک بندا هيلڠ باء کيني
لوروڠ ڤدا تڠنڠن کامي
اوس کمنا ميننتاء اير
لڤر کمنا ميننتاء ناسي
ليمبڠک انق لکلاکي
انته براجلن سان سيني

برالو ڤينتاء ڤدا الله
ساعت براتواه بندا کندوڠ
ماءُ توان لاي برڤترا
ماءُ اداکن انق ڤرامڤوان
تمڤت منومڤڠ تو دکامي
جاڠن سيبويوڠ چيندور مات
سبݢيڤولا دبندا
جک بيراهي برامينتو
چوب منيته بندا کندوڠ
کڤد بسر امڤت بليا
اوراڠ باءُ اڤ نن تاءُ سنن
براڤ ڤوتي همب داڠر
براڤ انق مولياء٢
براڤ انق بايک٢
ماءُ ساتڠ هاتي بندا کندوڠ
اماءُ بوليه بندا بيننتو
439 چوب کاوينکن همب کاسن
جک تيداق ادا بلنجا
چوب٢ ممينتاءُ تولوڠ
کڤدا بسر امڤت بليا
سبݢيڤولا بندا کندوڠ
ايلوءُ ماءُ توان ديم سنن
کاتن سداڠ براداڠر
ليمبک انق ميڠڠ کراباو
تيداق ڤنه ديم ديرومه
ݢيلا براجلن سان سيني
منچاري ڤنه داڠن ڤتي
منچاري بوسوءُ داڠن کوڤڠ
سبڠن اونتوڠن سوکر٢

جک اين ڤيا کاسنن
اننه ککين نن ترالڠکه
اننه مولوتن نن ترادوروڠ
جک ادا تهو ماءُ توان
باءُ راس بوليه ڤليهارا
ترسبوت انق ميڠڠ کراباو
سبݢيڤولا بندا کندوڠ
جک اين بيچارا نڠک
تيداق مڠاڤ ايت بندا
ايا اين سوداه مڠيراب
تيداق اونتوڠ اڤ کن داي
تتاڤي ڤولا بندا کندوڠ
سماس الله منجديکن
440 مخلوءُ منا منهني
ايک باءُ ايت انڤلاي
انتوڠ تواه سوداهله داتڠ
الله تعلي کاي سوڠݢوه
همڤيرله اين براسوامي
جک سوڠݢوه باءُ خبر اوراڠ
منريما راج سوڠي ڠيڠ
ترامشهور سمڤي کماري
441 لاي ݢومبڠ ڤميڽن سوداه
عادل نن بوکن اڠ٢
برانما توانکو ايمبڠ جاي
نن منا ڤولا بند چاري
نن منا ڤولا بندا چينتا
جک اونتوڠ ڤمبري الله
سلامت ڤولڠ کروهن
داري تيمور سمڤي کبارات

تعلوٴ دبند سمهان
موليا ماٴ توان بوكنكه موليا بندا جوا
دئي كامي تيداق باٴ ايت
442 بلاچن ديكارات دوا
كمبايك بنر بندا كندوغ
جك لاي بوليه فيندتاٴ همب
جاڠن بروسوه٢ هاتي
443 منچابيق باجو ديدادا
سبكيفولا بندا كندوغ
لابيه موجورن بدان كيت
اڠكوه٢ن فنداڤتن
منريما اوراڠ سمندا
راج اوسلي دينگري
بوليه براليندوغ ديباوهن
بوليه براسندر ديباتڠن
بوليه براسيلا داوراتن
جك چراديق تمفت براڬورو
جك كايل تمفت براتيڠكڠ
جك راجن دسوروه٢
جك كوات فميكول بابن
براني فلاوان موسوه
باٴ ايت عادة اوراڠ سمندا
لابيه ساڠن هاتي نڠك
سوك راجن سوڠكوه٢
باٴ براهورس كاتڠ٢
باٴ فلق براباجو فولا
باٴ ديڠين ديباوا مندي
باٴ كاڠغ ديباوا مكن
444 بكيل دفنتاٴ كليت٢

باٴ ديتومبوٴ هلو اونچوڠ
ترامينوم د اير راواڠ
باٴ ترامكن دامڠ منه
باٴ ملولور براسيتوڠكڠ
باٴ مڤلم منيلنڠ
باٴ براهولم فوچوٴ بيراه
باٴ دكيچوه اوراڠ بيڠوڠ
باٴ دبولاغ اوراڠ بوتا
باٴ دهاريق اوراڠ بيسو
باٴ دتونجوٴ اوراڠ كوكوت
445 باٴ ترامكن كاچڠ سيبايواه٢
باٴ كوليريق ماسوٴ هيدوڠ
باٴ منچيوم لادا براڤڠكڠ
باٴ منلتي اوراڠ داهولو
باٴ مڠچر اوراڠ كودين
باٴ ايت ساڠغ هاتي نڠك
نن كن تيته داڠ توانكو
منداڠر كات بڠكين
كلق سيم بندا كندوغ
مپمبه بسر امفت بلي
امفونله كامي دتوانكو
جك انن تنتڠن ايت
اف نن بايك دتوانكو
تيته كن كامي جوجوڠ جوا
منداڠر كات بڠكين
الله منيته داڠ توانكو
امفون ساي بندا كندوغ
جك لي بوليه فيندتاٴ همب
داڠر بسر امفت بلي

سرات نن رافت سمهان
ايکت بوڽيڽ بندا داڠر
ماء توان هنداق بکراج
مڠاوينکن داڠ انقن
ايا سيوفيق فوتي بڠسو
داڠن رڠکاي ايمبڠ جاي
افله ايت اکن ديباوا
جکت دافت بيلاڠ سئيکور
سرت براس اڠکاء سچوفاء
داڠن سيريه اڠکاء سهلي
446 داڠن فينڠ اڠکاء سبواه
تندان بندا برادنسانق
نن برتمفن نن بروف
تندان بندا فوتيه هاتي
نمون بندا داڠن ماء توان
باء اف جن اورڠ مخلمکن
447 چابڠ بولو هايم
جکت بندا لاي سوکت
اکن منولوڠ داڠ ماء توان
نمون برانما تاء براتوکر
نمون برانما تاء بروبه
دڠ جاوه چينتا منچينتا
دڠ جاوه ديمن همفير
کاسيه جاوه ديمن داکت
باء ايتو سکاراڠ کيني نڠکت
نن کن تيته داڠ توانکو
منداڠر کات بڠکين
اله سوڠوت بندا کندوڠ
چراديق بنر موه کيران

تهو ديعادة جو ليمبڠ
فنديل بنر ديبياس٢
تيداق منيرو منولادان
انقک تيداق جدي اوراڠ
ايلوء بنرله تو کيني
کتوجو بنرله تو کيني
448 بياس بنر سوڠکوه٢
لي جاتوه دتيمفا جنجڠ
لي منديي لي کهوجنن
کماتين مهنتر ناسي
براتمبه منجا راج مودا
اين سله دسمبه فولا
کتوجو بنرله توکيني
نن کن کات بندا کندوڠ
اله ميمبه داڠ توانکو
امفونله ساي بندا کندوڠ
سببن مک داميکين
اسيڠ بندا لاين اوراڠ
بلوم ادا بندا مليهت
بندا له تهو دروفان
بݢيا بلوم بندا مکن
بنداله تهو د راسان
بݢيا بلوم بند بلي
بنداله تهو ديهرݢان
بندا ترامڠه ترمسهور
کبيلڠن کمنا٢
ممبيلڠ بينتڠ اتس لاڠيت
مڤوکت اير دالم لاوت
مڠکندڠ کاسيق دفنتي

براکلم ديهوجوڠ کوکو
براکتاب ديتاڤق تاڠن
ممباچ مڠتيڽ جو معني
لوروڠ دعادة جو ليمبڬڽ
جکڤ ايت بندا کراجکن
اکاء سليسيه جو ماء توان
ديمنا ايت کن منجدي
جاڠنله بند سيا۲
ممينتاء کامي بندا کندوڠ
داڠن بسر امڤت بلي
نن کن سمبه داڠ توانکو
449 کمبايک بنر بندا کندوڠ
جاڠن ديباوا هاتي بيراڠ
جاڠن ديکنل هاتي باڠيس
اوراڠ ڤمبيراڠ تڠڬل ايمان
اوراڠ ڤمباڠيس هيلڠ عقل
لابيه بايک برهاتي صبر
اوراڠ صبر کسيهن الله
اوراڠ موءمين کسيهن نبي
اڤ سببن داميکين
اسيڠ بندا لاين اوراڠ
ايا بندا اوڤما تلوء
عادة تلوء تيمبون کڤل
عادة توا مڠڠکوڠ راڬم
نن کن سمبه داڠ توانکو
برواري بنداهارا
مڠداڠر کات بڠکين
الله مڤمبه انڤلاي
امڤونله ساي بندا کندوڠ

جکڤ ايت تيته توانکو
ايت بيچارا سبنرڽ
بايکله ايت بندا توروت
ايلوء له ايت بندا ايکوت
لابيه مشهور نما بندا
سبڬيڤولا بندا کندوڠ
کيرا۲ هاتي کامي
باء ايت جوا نن ديداڠر
باء ايت جوا نن ديليهت
ليمبڬڽ اوراڠ برادنسانق
جکڤ جاوه چينتا منچينتا
450 جکڤ همڤير جلڠ منجلڠ
ککوراڠن توکوء منوکوء
کوء سمڤيت لاڤڠ ملڤڠي
بوکن موليا بندا جوا
اله منيته بندا کندوڠ
منا داتوء بنداهارا
مله باء ايت کن بايکن
کراڤتن نن امڤت بلي
سانڠله ايت هاتي ديني
اڤله جوا کيت چاري
نن براتمڤن نن بروڤ
جاڠن تومبوه عايب جن هينا
جاڠن تومبوه ملو جن سوڤن
مڠداڠر کات بڠکين
الله مڤمبه انڤلاي
توان قضي ديڤداڠ ڬننتيڠ
امڤونله ساي بندا کندوڠ
ڤواڠ معلوم ڤدا بندا

منا ڽ بايئ فدا مات بندا
بايكله فولا فدا كامي
سڬلا انق٢ بندا
منداڠر كات بڬين
انه منيته بندا كندوڠ
اماٴ دينڽ چاري كراباو اڬاٴ سئيكور
سرات براس اڬاٴ سچوفق
سرات سيريه جن فينڠت
سرات ڬمبير جن تيمبكاو
لاي كراباو دينڽ سئيكور
لابيه ڬداڠ داري نن باڤق
جيندق نن بوكن الڠ٢
امڤوه منجيلت٢ تاڠن
هاري فتڠ اين براكوبڠ
دالم كوبڠن تنه ميراه
كيت سوروه مله هنتركن
نن كن تيته بندا كندوڠ
منداڠر كات بڬين
451 ڬلق سڤم داڠ توانكو
ايا بنر بندا كندوڠئ
تيداق داڬاٴ دفيكيركن
دسمكن تافوڠ داڠن كافور
ديمنا ايت كن سروف
سبب فوتيه روف برالاين
داڠركن مله سوڠڬوه٢
بندا ترامڬه ترامشهور
كبيلڠن كسان سيني
تيف٢ نڬري نڠئ
دالم علم ميڠڠ كراباوئ

اف ڬون دسبوت٢ اوراڠ بندا كندوڠ
اياله راج سدولت
ايكئ باٴ ايتله دبندا
ايكئ جينيسن تمفن كراباو
نن كن ديهنتركن ماسوٴ جمو
كدالم نڬري اوراڠ
كراباو باٴ اف نن تاٴ سنن
جكئ دهنتر كن نن بڬين
كهيناٴن تيبا دبندا
دسبوت اوراڠ بندا كندوڠ
452 ديم ديلاوت ماسين تيداق
ديم دبندار تاٴ منيرو
اڠكاٴ مروڬي لي سكيفيڠ
تربهندا كمنداٴ
453 چيكي كوليكي ميڠڠ كراباو
ايت اوفت تيبا دبندا
عادة ليمبكئ اوراڠ برتولوڠن
جاڠن ترتيب مجيلنيسن
سرات جن تمفن جن روفان
باٴ ايت اوراڠ برتولوڠن
بوكن بندا لاي براسيبينڠ
جنتن ڬداڠ بندا نمكن
اين نن فاتوت ترامڬه
محراج ليلا تڠه فداڠ
اين نن جيندق٢ الڠ
الله ستاهون تيداق فولڠ
ايت نن فاتوت بندا هنتركن
تيداقله بندا بوليه ملو
ايت فيكيران هاتي همب

جک انن ديباوه لاڠيت نڠک
تيداقله ادا اورڠ مناروه
ايا کراباو سڠداڠ ايت
ݢداڠ سديکيت داري ݢاجه
کچيل سديکيت داري لمبو
جک سمفي اين کاسن
سداڠ کرانه سيݢلاوي
دسبوت مينتوان دسن
سمفيله بندا فوتيه هاتي
منداڠر کات بݢين
مڽمبه مخدوم دسوماڽ
امفون ساي بندا کندوڠ
جک ايت تيته توانکو
ايت بيچارا سبنرڽ
منداڠر کات بݢين
اله منيته بندا کندوڠ
جک ايت کات کرافتن
لابيه د ايت ديڤي چاري
اتو هاڽ اکن سبواه
براجبريه برافايه داڠ کلين
ادوه بسر امفت بلي
في منڠکف سيبيڠواڠ
نن کن تيته بندا کندوڠ
براجلن کلين رافت٢
اماٴ ترباوا سيبيڠواڠ
برواري بسر امفت بلي
امفونله کامي بندا کندوڠ
براجلن کامي رافت٢
اتو هاڽ اکن سبواه

تيداقله تنتو فدا کامي
ديمنا اين تمفتڽ
ديفداڠ منا اين مکن
ديلوراه منا اين براکوبڠ
ديݢورون منا اين براتڠ
اله منيته بندا کندوڠ
منله بسر امفت بلي
جک سلوروڠ تنتڠ ايت
چريله کسان سيڠي
منداڠر کات بݢين
اله منيته داڠ توانکو
منا بسر امفت بلي
جک سلوروڠ تنتڠ ايت
داڠ منچاري سيبيڠواڠ
اداله اورڠ کيت سوروه
في منڠکف سيبيڠواڠ
سيبراکت سيبروليه
نن کتيکڠ جو سيتمبهي
نمون دسوروه اورڠ باڤق
جک براتمو سيبيڠواڠ
دسڽ مک لابيه سوسه
سيبيڠواڠ موراه برسيطان
کو سمفي اورڠ لوک ماتي
براتڽ فدا بندا جوا
لوروڠ کفد سيبروليه
اورڠ نن تهو ديباس٢
تڠکلا ماس داهولوڽ
تڠکلا ماس ݢوبلا فتڠ فڠي
اين بياس ديلاکون

مندائر كات بئكين
مڤمبه بسر امفت بليا
امفونله كامي دتوانكو
جك ايت فنيتهن
كامي جوجوڠ بڠيا مڠكوت
كامي دسيكله داهولو
اله منيته داڠ توانكو
جك ايت تنتڠ بيچارا
منا هڠ براكت داڠ بروليه
نن كتيڠك جو سيتمبهي
فڠي٢ سوروه براتانق
براجلن كلين كتيڠكن
فيا منجافوت سيبينواڠ
دافت٢ مك برابليڠ
جك تائ دافت جاڠن فولڠ
نن كن تيته داڠ توانكو
مندائر كات بئكين
اله مڤمبه كتيڠكن
امفونله كامي دڽ توانكو
جك سلوروڠ سيبينواڠ
موراهله ايت منڠكفن
كامي همبت كامي كجري
454 تيڠك باتڠ ساول نن لاكت
كامي باوا فولڠ كماري
داڠ كاتن سيبراكت
سلما لمبت بئكين
هاريله ملم انڤلاي
دوا كلي هايم براكوكوء
سمفيا كتيڠك هاري سيڠ

اله باڠون بندا كندوڠ
اله دودوء كسورمبي
اله دودوء دتڠه٢
اله منيته بندا كندوڠ
منا بسر امفت بليا
تيدورله ديڽيا ملم نڠك
تراكلب لالو براسين
جدي براميمفي انڤلاي
راڠكيڠ توجوه سجاجر
سلافن سيدبايوا٢
سمبيلن سيتينجاو لاوت
455 چيمفيا بيري دهمبوس توفن
سبڠكيفولا ميمفي ديڽيا
راس تراڬنجائ باتو سندي
دكونچڠ ڬر ڬمفا راي
سبڠكيفولا ميمفي ديڽيا
راس مڠيراب فنوتوران
ترابڠ دهمبوس هليمبوبو
لافڠ هيلاڠ راس تربڠ
سبڠكيفولا ميمفي ديڽيا
همفوهله اير سوڠيا بوڠا
456 هاڤوتله بوييه داري هولو
ڬداڠله اير همفوه فداڠ
ميمفي سمفيا ديڽيا ترابڠون
ديڽيا ليهت كيري دان كانن
ستوفون تيداق كليهتن
فيكيركن جوا د كلين
457 اداكه ميمفي سبنرن
نن كن تيته بندا كندوڠ

مذداغر كات بݢكين
فيكيرله بسر امفت بليا
تيداقله دافت تاويهن
ايله ميمفي بذدا كذدوغ
ݢيلا دردو۲ تݢا
سمفيا كلورمله فلوه
تكوت براچمفور داڠن چمس
ديليهت سورت ماسيغ۲
تيداق جوا دافت۲ن
ايا تاويه ميمفي ننتون
برواري توان قضي
اله مپمبه انپلاي
امفونله ساي بذدا كذدوغ
تيداقله دافت فذدا كامي
ايا تاويه ميمفي ننتون
تيداق تراتيغݢغ بيچارا
اوليه دكامي نن برامفت
معلوم فولغ فذدا بذدا
تيداقله دافت علامتن
ايا تاويه ميمفي ننتون
امفون دولت توان كيت
فذدا ماس ديواس ايت
اله مذيته بذدا كذدوغ
مذله كونون هغ براكت
چري جواله انق دينيا
ايله بوجغ كچيندون
چيندور مات بذدا كذدوغ
هايم تغكس دݢلغݢغ
داغ ليمفافس رومه ݢداغ

اچغ۲ دالم نݢري
اوراغ چراديق چنداكيا
ليا جواري بيجقسان
مانيس مولوت براكات۲
ديملوي اوراغ نن باپق
برواري سيبراكت
لالو ديجافوت چيندور مات
اله داتغ ماس ايت
اله مذيته بذدا كذدوغ
هابيسله كات دكاتكن
مذداغر كات بݢكين
اله مپمبه چيندور مات
امفون ساي بذدا كذدوغ
امفون ساي دتوانكو
امفون دبسر امفت بليا
اوروغ كفذدا ميمفي بذدا
راڠكيغ توجوه سجاجر
سلاڤن سيبايوا۲
سمبيلن سيتينجاو لاوت
چيمفيا بيري دهمبوس توفن
اخير كلقن كمدين
جمو باپق نن كن داتغ
برابݢيا۲ بغس اوراغ
ماسو كدالم نݢريك
ايتله تنذا علامتن
سبݢيفولا ميمفي بذدا
راس تراݢذجاء باتو سندي
بذدا كذدوغ تيداق سانغ ديم
براهاتي مابوء سيغ ملم

ايتله تندا علامتڽ
سبڬيڤولا ميمڤي بندا
لاڤڠ هيلڠ راس ترابڠ
براهيمڤون سکلا راج٢
ممباو راعية هولوبلڠ
مقصودڽ هنداق منياي
مڤراڠ داتڠ کماري
ايتله تندا علامتڽ
سبڬيڤولا ميمڤي بندا
امڤوه تڤين سوڠي بوڠا
لابيه سوسهڽ علم نڠکڽ
راس کيامت امڤت بلي
نن کن کات چيندور مات
منداڠر کات بڬين
لالوله ديم بندا کندوڠ
سلما لمبت بڬين
هاري براسراڠ تيڠڬي جوا
الله منيته بندا کندوڠ
منا هڠ براکت
منا ڤولا هڠ برولية
نن کتيکڽ جو سيتمبهي
براجلن ملاه کلين
انترا هاري بلوم تيڠڬي
منداڠر کات بڬين
لالو براجلن کتيکڽ
جلنڽ لاري٢ الڠ
ڬنتي داهولو منداهولوي
لڤس ڤولا داري سنن
ديلوار کوت کمڤوڠ دالم

منمڤوه لابوه نن ڤنجڠ
لڤس ڤولا داري سنن
458 منمڤوه ڤداڠ ڤڠيمڤوان
لڤس ڤولا داري سنن
منمڤوه کمڤوڠ ميدان صبر
لڤس ڤولا داري سنن
منمڤوه ڤداڠ ڤنجموران
دڠ اوراڠ هابيس منجامور
برواري سيبراکت
داري جاوه اين مبيمباو
منا کلين نن منجامور
کمبايکڽ بندله کلين
بڠکيتله جامور باڠت٢
جکڽ ترباوا کراباو کامي
جاڠن منجدي سيا٢
منجدي تنه دتمڤوهڽ
نن کن کات سيبراکت
لڤسله ڤولا داري سنن
منمڤوه ڤداڠ سيکاتوتوس
لڤسله ڤولا داري سنن
منمڤوه ڤداڠ لکينکنجي
لڤسله ڤولا داري سنن
459 منمڤوه ڤداڠ سيرنجان
سيرنجان مات ممنداڠ
ايتله ڤداڠ سيبينواڠ
لڤسله ڤولا داري سنن
ادا سبنتر دوا بنتر
براجلن جوا کتيکڽ
الله تيبا اين دسنن

ديلمبه بوكيت ريمبا بيڬاو
دسنن بمبن نن برادوري
460 سنن ماناو ملنتس بنير
سنن كروبوت نن براتراس
461 ارت ماري بوكيت سيڬونتڠ٢
فنجريڠن ايت دسنن
برواري سيبراكت جو سيبروليه
نن كتيڬ جو سيتمبهي
ادا سبنتر دوا بنتر
462 اله براسوا بڠكل ڬدڠ
اڠكوه منورون انپلاي
اله براكاسن داڠ ججقن
اله براهنتي كتيڬان
اله فوچت٢ چندا موك
داراه ديدادا تورون نايك
لمبڠ٢ چندان تنه
463 ديتوروني الڠ٢
ديلومفتي تيداق سمفي
اله براكات سيبراكت
منا فولا هڠ بروليه
باء اف ايك بيچارا كيت
باء ايك جينيس تمفنن
اكن هيلڠ مله سوداهن
464 سمفي دنيمبڠ داڠن پاوا
اله براكات سيبروليه
ايك كاء تو لاين سوڠكوه
اف فولا نن ديكاتكن
سداڠ كراباو تيداق ترالاوان
كوء كونون ملاوان موسوه

بيرله ديني منڠكفن
جك لاكت ساول نن تيڬ
465 تيداقله ديني تاهو فنديل
لالو منورون كتيڬان
براڬنتي داهولو منداهولوي
ادا سبنتر ايت جوا
سوداه براتمو ڬيسيرنن
466 چندا لولوء براتمبون٢
سمفي كداهن كايو هارا
اله براكات سيبروليه
ليهت فولا ايك كاوان
ايكله ڬاران ڬيسيرنن
سلاكو ستمفن ايك
جك ديني تهو نن بءكين
ايا ديني كماري نڠك
برواري سيتمبهي
اله ديتاهن ساول ننتون
اله ڬمنتر چندا تولڠ
ايكله بڠكل براسيمفڠ٢
ديتاهن ساول كتيڬان
اله سوداه ساول ديتاهن
براجلن جوا كتيڬان
اله سمفي اين كاسنن
كاتفين راواڠ ريمبا بيڬاو
دسنن راندامن اولر بيدي
ديتاهن ساول سباتڠ
چندا لولوء بربڠكاران
سنن كوبڠن تنه ميراه
ديباواه كاير مداڠ جاتي

دسڠ تومبوهڽ باتوڠ توڠکل
سڠ کليکيس ميراه بوڠا
دسڠ فروڠو٢ برافلاڠي
467 دسڠ فيمڤيڠ سما تيڠکي
دکانن سومور برامونتيک
دکيري تلڠ براسورت
اله دسڠ سيبيڠواڠ
برواري سيبراکت
دهمڤيري بڠر سوڠکوه٢
ديليهت دالم کوبڠ
سيبيڠواڠ اين براکوبڠ
مماچه مهلون ڬونتوڠ
مهلون ڬونتوڠ کسوبراڠ
باء بوڠي اومباء اتس کراڠ
اله تمڤاء سيبيڠواڠ
جدي براسوراق کتيکڽ
468 سمبيل تراتاوا سله سدان
تمڤاءله اين سيبيڠواڠ
دالم کوبڠ تڠه ميراه
اله براکات سيبراکت
جاڠن براکوبڠ٢ جوا
تيداق ملو منديء٢ لولوء
برواري سيبيڠواڠ
مڠداڠر کات بڠکين
مڠداڠر سوراق سيبراکت
اله تڠاء اين مڠچلي
اله ممنداڠ اين ککيري
برواري سيبراکت
دسوراکي سکلي لڠي

اله تمڤاء سيبيڠواڠ
اله براکات کتيکڽ
469 جاڠن براڠکر٢ ديري
تمڤوهله ساول ڽن تيڠکڽ
اماء ديراس رومه تيڠکي
برواري سيبيڠواڠ
مڠداڠر کات بڠکين
ديڤرليڤر بڠر فڠچليکن
470 اله براکوچوت٢ ايکور
اله مڠکيليڠ٢ تڠدوء
اله مڠوت٢ کچيل
مهيلا سوروت اين مڠاجر
بڠکي ترڤن هليمبوبو
سڠنتون کرء کمڤا رايي
اله براکابوت چندا تڠه
رونتوه٢ چندا تابيڠ
اله بڠکيت تڠه کونيڠ
برواري سيبيڠواڠ
اله ترابڠ بيڠاتڠڽ
لابه براسراڠ ديڤاروتڽ
ناڤيڠ تبوهڽ دايکورڽ
471 سيچوچور دالم تليڠاڽ
فاته ليڠ دالم هيدوڠڽ
هابيس مڠکيکيت سمهان
بيسان بوکن الڠ٢
برواري سيبراکت
472 اله براکاجر٢ لوتوت
سيبروليه باء ايت فولا
اله مهمبوڠ٢ ديري

سيتمبهي نن لابيه سوڠݢوه
سفنتون اوراڠ ݢيلا مابوء
برواري نن براتيڽ
اله هيلڠ٢ داڠن ڤاوا
473 راسكن هيلڠ داڠن اروح
474 رباء٢ي سان سيني
475 دئي ستي ڤاوا كهيلڠ
سيبراكت لوك ماتن
476 سيبروايه لوك كانيڠن
سيتمبهي ممنجت روكم
سيبروايه كرومفون سلق
چندان داراه له مڤيراه
براتمبه فولا كبيساءن
اله مهاراڠ٢ سجا
برواري سيبينواڠ
دئي اوراڠ تيداق تمفاء
اله سوروت ماسوء كوبڠن
سلما لمبت بءكين
اله تراكنل دبدانن
ادوه اوراڠ نن برتيڽ
بهارو تراكنل له ترسكيت
كيراث بدان سوداه لوك
سلما لمبت بءكين
اله مهيمباو سيتمبهي
477 ممكئ مڠݢروڠ فنجڠ
ايا درومفون سلق ننتون
منا كاء توا جو كاء تڠه
باء اف ايك اونتوڠ ديڽ
لي لوك كبيساءن فولا

سكيت نن بوكن الڠ٢
478 اومايڠ ددالم هاتي
فديه٢ د اوجوڠ جنتوڠ
ايك م'ت له بڠكاء فولا
ايا سڠداڠ تلور هايم
منداڠر كات بءكين
اله براكات كدوان
سيبراكت داتس داداب
نن سءوراڠ داتس روكم
ممكيق٢ كدوان
دئي كامي ترلابيه سوڠݢوه
479 تليڠا له هابيس تابوء٢
لوبڠ هيدوڠ تيداق برليڠ
مات سكيت بڽي دفڠݢڠ
اله براكات سيتمبهي
باء اف ايك اونديه كاوان
ككيله هابيس لوك٢
له ملومفت اين كباواه
مراڠكاء براككي امفت
اله براكات سيبراكت
481-480 تابڠكن جوا كامي سيڽي
اماء كامي تورون كباواه
برواري سيتمبهي
ديتابڠ سيڽي دسندركن
اله تورون سيبراكت
تورونله فولا سيبروايه
براكات سماء٢ ديري
جك ديڽي اسا نن بءكين
دݢيلا اف ديڽي كماري

تيداق فرادولي كراباوك
بدان ديني‌ٓ همفير ماتي
مك ديني‌ٓ داتڠ كماري
كوءُ لي‌ٓ باءُ كرباو نن بايقكڽ
دافت سكلي فون دكيت
تيداقله اداكن ݢونڽ
راج كيت نن بيڠوڠ سوڠݢوه
اسيڠ اوراڠ نن سروڽه
اين نن روݢي ديم سجا
بدان كيت بوليه فڤكيت
فدا كيت ماتي دسيكڽ
بايكلة ماتي براجلن فولڠ
الله فولڠ كنتيڠكن
لالو دتوروت جلن لما
توبوهله مندي۲ داراه
سمنترا سفنجڠ جلن
اداڠ۲ سما منڠيس
اداڠ۲ سما ݢلق
سبب كران فراسين
سلما لمبت بءكين
ادا سرانتاو فراجلنن
كين لما براسراڠ داكت
الله سمفي‌ٓ اين كاسنن
داڠ ككمفوڠ ميدان صبر
الله لالو اين دهلامن
الله براكات اوراڠ منجامور
جامور كامي الله ترابڠكيت
ديمنا اين كراباوتو
كمنا فولا دلالوكن

بوات كامي الله تراهمبت
الله براكات سيبراكت
جاڠنله بايق۲ كات
482 جكڽ سكن ممكن اوراڠ
483 بڠو كلين تيداق مليهت
ايكله جينيس اونتوڠ كامي
كلوار داراه داري كانيڠ
سوداه ترسمبور داراه داري هيدوڠ
مڠيلير داراه داري ككي
دڠ تكوت ڤاوا كن هيلڠ
ديكجري سيبينواڠ
ايا كراباو چيلاك نندون
براجلن. جوا كتيڠكن
كين لما براسراڠ داكت
الله سمڠي‌ٓ ككمڠوڠ دالم
الله تيبا تڠه هلامن
نايكڽ كرومه انڤلاي
الله مڤمبه كتيڠكن
امڠونله كامي بندا كندوڠ
امڠونله كامي دتوانكو
هابيس منڠيس كتيڠكن
تيداق دافت سيبينواڠ
ايكڽ جينيسن اونتوڠ كامي
دڠ ستي ڤاوا كن هيلڠ
سمڠيله مندي۲ داراه
بوكن سبواه دتڠݢوڠكن
لي‌ٓ لوكءُ كبيساءن فولا
جكڽ داتڠ فڤكيت لاين
484 انته دتيمڤا اومڠ لوكڽ

سسل نن تيداق براكسوداهن
منداغر كات بڠكين
ݢلق سڤمله توانكو
لالو منيته انڤلاي
امڤون ساي بندا كندوڠ
باڽ اڤ بيچارا بندا
سياڤ اوراڠ ݢيت سوروه
سياڤ اوراڠ كيت اوڤه
اكن منڠكڤ سيبينڠواڠ
كيت سوروهكن سيبراكت
چمس منوكوڽ كندا سجا
سجاڽ سمولا ديڠيڽ كاتكن
مولوت ترادوروڠ٢ جوا
كات ترالالو٢ سجا
بداڽ ترابورو٢
تيداق براݢندوڠ ڤدا الله
منداغر كات بڠكين
اله منيته بندا كندوڠ
منا كونون مڠت ڤنداڤتن
چاري جواله انق ديڠيڽ
ايله بوجڠ كچيندوان
چيندور مات بندا كندوڠ
داڠ ككمڤوڠ سولوڽ دالم
درومه جوارا ميدان لابيه
سوروه ڤولڠ اين داهولو
تيداق جدي براتڠكوه٢
منداغر كات بڠكين
برواري مڠت ڤنداڤتن
اله برجلن انڤلاي

جلڠن لاري٢ الڠ
سلما لمبت دجلن
اله سمڤيڽ مڠت ڤنداڤتن
ايا ككمڤوڠ جوارا ميدان لابيه
برواري چيندور مات
تراسيمبور داراه دادا
اله تراچمڤاڽ بوه چاتور
لالو براكات انڤلاي
منا مڠت ڤنداڤتن
485 سكيتكه ݢاران بندا كندوڠ
486 اناوكه ݢاريڠ داڠ توانكو
مك بڠاڽ سلاكو ايك
منداغر كات بڠكين
اله مڤمبه مڠت ڤنداڤتن
داڠركن مله دتون كچيل
ڤنيتهن توان توا
كيت ڤولڠ داهولو كيڠي نڠك
تيداق جدي براتڠكوه٢
باڽ ايت تيته همب باوا
منداغر كات بڠكين
اله تورون چيندور مات
لالو براجلن كدوان
جلڠن لاري٢ الڠ
سلما لمبت دجلن
اله سمڤيڽ ككمڤوڠ دالم
اله تيبا تڠه هلامن
نايك كرومه انڤلاي
اله مڤمبه چيندور مات
امڤونله ساي دتوانكو

اوله تيته ساي جوجوڠ
اله مڤمبه داڠ توانكو
كلوار جواله بندا كندوڠ
سوداهله داتڠ داڠ سيبويوڠ
منداڠر كات بݢين
برواري بندا كندوڠ
منا جوالي بويوڠ ديني
سبب بڤاء ديني سوروه جاڤوت
لوروڠ ڤد بيچاراك
هابيسله عقل داڠن بودي
جاڠن جدي ماسق منهن
سيڠ رافت ملم تراڠݢڠڠ
برافندڠ سوروت دجلن
كات ترادوروڠ تڠه ميدان
ڤد سوروت بايكله ماتي
نن كن كات بندا كندوڠ
اڤ تيڠكڠ بيچارا بڤاء
لوروڠ منڠكڤ سيبينواڠ
اماء سلامت كراج نڠك
جاڠن تراس٢ جوا
487 باء تولڠ دالم راكوڠن
باء دوري ددالم داݢيڠ
باء ݢارام دالم ݢرامن
جك نن لاين ڤد بڤاء
تيداقله ادا اكن دافت
برواري چيندور مات
منداڠر كات بݢين
اله مڤمبه چيندور مات
امڤونله ساي بندا كندوڠ

امڤونله ساي دتوانكو
جك سلوروڠ تنتڠ ايت
اڤ ݢونن بدان نڠك
داري كچيل بندا ݢداڠكن
ڤامو سئيكور بندا هلاو
سبب دئي كاسيه سايڠ بندا
بيرله سمڤي كلاڠيت هيجاو
اماء لالو كڤوست تاسيق
اسل لي ڤوڤوس ملو بندا
نمون لي حايت سيبويوڠك
اماء ديني ݢوڠݢوڠ دباوا ترابڠ
انته كو ترابڠ جدي هاوان
نمون دبومي هنچور جوا
جاڠنله سوسه بندا كندوڠ
جك ادا ڤمبري الله
ڤكي٢ همب براجلن
نن كن سمبهن چيندور مات
سلما لمبت بݢين
هاريله ڤتڠ انڤلاي
ڤتڠ براجاوات داڠن سنجا
سنجا براجاوات داڠن ملم
اله لالو ترافاسڠ دامر
نمون سملم٢ ننتون
سكلب تيداق دتيدوركن
ݢيلا براتونجو دان بلاجر
منچاري بورو داڠن بايك
چيندور مات داڠن توانكو
برانيك داڠن بندا كندوڠ
دوا كلي هايم براكوكو

سمڤاي کتيک هاري سيڠ
سڤڠکله منتري نايک
کيرا٢ ڤوکول سلاڤن
اله منيته بندا کندوڠ
منا کمبڠ بوڠا چيڤا
براتنق مڠݢولي مله کلين
انق ديڠيڽ اکن براجلن
ماسوء هوتن ريمبا راي
اکن منچاري سيبيڠواڠ
سبب کات ديڠيڽ له ترلمڠاو
مک سوسه ستمڠن ايک
برواري سيکمبڠ چيڤا
منداڠر کات بڠکين
امڤون ساي توان توا
ايک ناسي له تراهيدڠ
488 ادوه ݢوليڽ له تراسوجي
اکن مڠانتيڠ انڤلاي
سلما لمبت بڠکين
اله مکن چيندور مات
اله سوداه ميڠوم دان مکن
دمکين سيريه سکاڤور
سيريه له جسيل سمهاڽ
ايا ددالم سڤوتاڠن
نن کن بکر چيندور مات
اله منيته بندا کندوڠ
براجلن مله انق کندوڠ
انترا هاري بلوم تيڠڠي
رانتاو جاوه اکن دجلڠ
ساواڠ نن تيداق ڤراڠنتوڠن

برواري چيندور مات
اله براسيکڤ اکن براجلن
لالو مڤمبه انڤلاي
امڤونله ساي بندا کندوڠ
امڤونله ساي دتوانکو
امڤون بريبو کلي امڤون
دباوه دولي ساه علم
مميڠتاء جوا بندا کندوڠ
کڤدا الله داڠن نبي
جک ليڽ بوليه ڤيڠتاء بندا
جک براتواه بندا کندوڠ
جک کيرامت داڠ توانکو
جک ليڽ ستي نڠريک
ترابااوا سيبيڠواڠ
جاڠن جريه تيداق برداس
جاڠنله ملو بندا کندوڠ
اله مڤمبه چيندور مات
همب براجلن انڤلاي
اله منبيته بندا کندوڠ
انشاءالله بايکله ايت
سلامت عمر بڤاء ڤنجڠ
جاڠن چچت مرا مليڠتڠ
سلامت بڤاء ڤولڠ ڤيڽ
ترابااوا جوا سيبيڠواڠ
لالو براجلن چيندور مات
کلوار داري کمڤوڠ دالم
منمڤوه جيروڠ لابوه ڤنجڠ
لڤسله ڤولا داري سنن
منمڤوه ڤداڠ سيکادودو

لڤسله ڤولا داري سنن
منمڤوه ڤداڠ سيكاتوتوس
لڤسله ڤولا داري سنن
منمڤوه ڤداڠ سيرنجان
سيرانجان مات ممنداڠ
ايتله ڤداڠ سيبينواڠ
سلما لمبت بئكين
براجلن سرانتاو لي
اله سمڤي چيندور مات
دلمبه بوكيت ريمبا بيكوا
دسنن بمبن نن برادوري
دسنن ماناو ملنتس بنير
دسنن كروبوت نن براتراس
اريڠ ماري بوكيت سيڬونتڠ٢
ڤنجريڠن ايتا دسنن
ادا سبنتر دوا بنتر
اله براسوا بڠكل ڬداڠ
اڠكوه منورون انڤلاي
اله بركاسن داڠ جچقن
ڬلق سڤم چيندور مات
لمبڠ٢ چندان تنه
دتوروني الڠ٢
دلومڤتي تيداق سمڤئ
لالو ملومڤت چيندور مات
اله براجلن سبنتر لي
سوداه ترسوا ڬيسيرنن
چندا لولوء براتمبون٢
سمڤي كداهن كايو هارا
براجلن جوا چيندور مات

اله سمڤي اين كاسنن
كراواڠ بوكيت ريمبا بيڬوا
سنن راندامن اولر بيدي
سنن كليكيس ميره بوڠا
دكانن سومور براموننديك
سنن ڤروڤوء براڤلاڠي
دسنن ڤيمڤيڠ سما تيڠكي
دسنن تومبوه باتوڠ توڠكل
دكيري تلڠ براسورت
اله دسنن سيبينواڠ
ددالم كوبڠن تنه ميراه
ممچه مريق ڤنجڠ
مهلون ڬونتوڠ كسوبراڠ
سڤنتون اومباء اتس كراڠ
برواري چيندور مات
اله تڠاء تڤي كوبڠن
دڤرهات كاين دڤيڠڬڠ
لالو د ايكت داڠن چندي
د سينسيڠكن لاڠن باجو
د سينسيڠكن سراول ڤنجڠ
د تڠكڤ ديستر دكڤلا
د مكن سيريه سكاڤور
برواري چيندور مات
اله ممنداڠ اين كلاڠيت
اله منكور اين كبومي
ممبري سلام كيري كانن
لالو براميننتاء ماس ايت
منا ڤولا هڠ بينواڠ
كلورجواله داهولو

489 اما٢ كيت برابيڠچڠ٢
ايا براتولوء دان براندي
اما٢ ديني چوري ديني ففركن
بوروء بايكن سمهان
برواري سيبيڠواڠ
منداڠر كات بڠكين
اله تڠكاء سيبيڠواڠ
اله دفليڠ فنچليكن
اله ميراه تليڠان
اله براكوچوت٢ ايكور
اله مڠكيليڠ٢ تندوء
اله مڠوت٢ كچيل
مهيلا سوروت اين مڠاجر
بڬي توفن هليمبوبو
سفنتون ڬرء ڬمفا راي
409 اله براكابوت چندا تنه
رونتوه٢ داڠن تابيڠ
اله بڠكيت تنه كونيڠ
براهابو چندان فداڠ
لالو دفيريڠ چيندور مات
راسكن سمڤي اين ملومفت
491 باء كيلت دهوجوڠ تندوء
اله بركات چيندور مات
مڠاف فولا هڠ بيڠواڠ
ڬيلا ڬاران هڠ بيڠواڠ
هنداق براسندا جن براڬوراو
تيداق سفنجڠ هاري نڠك
برواري سيبيڠواڠ
منداڠر كات بڠكين

بيراڠ باڠيس سوڠكوه٢
اله ماسوء جيهين فراماي
دسلف سيطان جن ابيليس
دفيريڠ بنر سوڠكوه٢
اله ترابڠ بيناتڠن
لابه سيچوچور ديفاروتن
نانيڠ تبوهن ديداڬوءن
كراراوي ددالم تليڠان
فنه ليڠ دلوبڠ هيدوڠن
فڤاڠت دسودوت ماتن
هابيس ترابڠ سمهان
برواري چيندور مات
دامبيل ديستر دكفلا
لالو دكيفس كيري كانن
سمبيل ترانتاوا ڬلق سڤم
منا بيناتڠ سڬلا بيسا٢
مڠاف ايت دفردوليكن
كامي براڬوراو سما كامي
سوروت اڠكو كنمفت اڠكاو
تمفن براسرا ايت باءيك
برواري سيبيڠواڠ
دفيريڠ بنر سوڠكوه٢
49: براكيڽچا لولوء داڠن تنه
براچمفور داڠن اير كوبڠن
اله ملومفت اين ككانن
بلا بنر سيبيڠواڠك
جاڠن هاتي ديفرتوروتكن
مميڽتاء تولوڠ فدا الله
493 ڬيلا مابوء منجاريڠ اڠين

تراس ادا داڤت تيداق .
494 دامبيل بوڠكوس برتراواڠ
مكن سيريه چيندور مات
برواري سيبيڠواڠ
دڤيريڽ سكلي ايا
اله ملوڤت اين ككيري
اله دتمڤر سيبيڠواڠ
تمڤر لاكت سمبورن تيبا
ديم بويوڠ اديق كندوڠ
جاڠن هاتي ديڤرتوروتكن
تيداق ايلوء اوراڠ ڤمبيراڠ
اوراڠ ڤمبيراڠ هيلڠ عقل
اوراڠ ڤندارس ڬداڠ كانيا
495 اله دتاڤڽ سيبيڠواڠ
اڬاء ديمله سديكيت
سونيله ڤولا دالم هاتي
اله براكات چيندور مات
داڠركن جواله بيڠواڠ
كمبايك بڠر سوڠكوه٢
495 جاڠن دمات٢ جوا
بدان جريه براجاس تيداق
497 هاراڠ هابيس بسي بيڠاس
اوراڠ منيڠيت جريه سجا
اوراڠ مهمبوس سياه٢
ڤيڤيهن هيتم كانيا هاراڠ
ماتن ڤديه كانيا هابو
ديم بويوڠ اديق ديڠيا
جاڠن هاتي ديڤرتوروتكن
جاڠن هاتي ماراه٢ جوا

اوراڠ ڤماراه سياه٢
داڠركن بڠر كات ديڠيا
داڠركن جواله بيڠواڠ
ايا همب كماري نڠك
تيداقله ڬڠه كواس همب
همب دسوروه بڠدا كندوڠ
سرات تيته داڠ ڤوانكو
ددالم اواق تڠجوڠ بوڠا
سرات بسر امڤت بليا
جك اونتوڠ ڤمبري الله
ايا كيت اكن براجلن
ايا دسوروه توان كيت
ڤيا كرانه سيكالاوي
كنڠري سوڠيا ڠيڠ
منجدي داڠڠ انڤلاي
برواري سيبيڠواڠ
منداڠر كات بڬين
اله منجيلت٢ تاڠن
اله منجوڠكت٢ ايكور
اله براكيڤس٢ تليڠان
لالوله چوچور اير ماتن
برواري چيندور مات
اله دڬوسوءكي سيبيڠواڠ
د امبيل روتن اكر بولو
ڽن تلين سيبيڠواڠ
مكن سيريه چيندور مات
لالو د سمبور سيبيڠواڠ
لالو د يڠاڤڽ تيڬ كلي
جاڠن برانڠكر٢ ديري

تورونكن ديڠاي براجلن
تيڠكڠ٢ ايت بيڠواڠ
جاڠن هاتي ديفرتورونكن
جاڠن منجدي بلا بسر
برواري سيبيڠواڠ
اله براديم ديري
برواي له تو كونون
ايله فولا چيندور مات
اله دهيريت سيبيڠواڠ
داري كوبڠن تڠه ميراه
ددالم راواڠ ريمبا بيڠݢوا
اݢاء منداكي له سديكيت
دلمبه بوكيت ريمبا بيڠݢوا
لفس فولا داري سڠن
منمفوه فداڠ سيرنجان
لفسله فولا داري سڠن
منمفوه فداڠ سيكاتوتوس
لفسله فولا داري سڠن
منمفوه فداڠ كونيت تمو
اله سمفاي ككمفوڠ ميدان صبر
حيرانله اوراڠ دالم كمفوڠ
برواري اوراڠ دكمفوڠ
اله تمفاء چيندور مات
تمفاءله فولا سيبيبواڠ
براكروڠن برافكيقكن
لكلاكي فرامفوان
هيرو بيرو سمهان
انه منكور توفاي جنجڠ
اله منچريچيه بوني سيمفاي

اله براكونت بوني هايم
اله براكات اوراڠ باڤق
اف ايك اونديه كاوان
تيداق فنه كيت مليهت
ايا كرباو سڠدڠ ايك
اف ݢونڠ ايك كاوان
698 هابيس تركجوت فجا٢
جك تركجوت ترلالو دامم
جك دامم ترلالو ماتي
منجدي سسل كمدين
اله براكات. نن سئوراڠ لاي
جك سلاكو دميكين
499 جدي ترامس انق ديڠاي
تيداق سسل بركسوداهن
ددوكوڠ انق دلاريكن
كيرن بوكن انق ديري
انق برتيمبڠ تيداق تهو
تيداق دكنل انق ديري
ستڠه لاري كفڠݢو
ستڠه ممنجت ديڠديڠ
ستڠه كانس نيور
ستڠه ممنجت توڠݢاء
دئ مات هنداق مليهت جوا
ݢلق سڤم چيندور مات
مليهت لاكو دميكين
لالو براجلن انڤلاي
ديهيريت جوا سيبيڠواڠ
لفسله فولا داري سڠن
منمفوه فداڠ فڠيمفوان

لفسله فولا داري سنن   همب فاوتكن دهلامن
مذمفوه فداغ فنجمورن   دفوهن كمونيغ ستي
برواري چيندور مات   برواري بندا كندوڠ
الله لالو كلابوه فنجڠ   منداغر كات بڬين
كين لما براسراغ داكت   لالوله تورون انڤلاي
الد سمفي كجيروڠ كمفوڠ دالم   تورون سيكمبڠ بنداهري
سوداه تيبا تڠه هلامن   تورون سيكمبڠ بوڠا چيندا
دفاوتكن سيبيڠنواڠ   تورون چنديل نن ڬوروان
الله نايك چيندور مات   سيڤچوا براڬو هاتي
لالو منچلڽ بندا كندوڠ   اڠڬوڠ ڬايل جلن برسيمڤڠ
الله تمڤاء سيبيڠنواڠ   توروناه اين سمهان
تمڤاء فولا چيندور مات   اله منيته بندا كندوڠ
الله منيته انڤلاي   منا فولا هڠ بيڠنواڠ
منا برويوڠ چيندور مات   سوداه لما كيت براچريڽ
چيندور مات بندا كندوڠ   ڬانڤله دوابلس موسيم
داڠ ليمفافس رومه ڬداڠ   ڬداڠ فنجڠ كيران بڤاء
هايم نن تڠكس دڬلڠڬڠ   سلما كيت براچراي
اچڠ٢ دالم نڬري   دميڤكي سيبيڠنواڠ
اوراڠ چراديق چنداكيا   لالو د اورس دڬوسوءكي
نيل جواري بيجقسان   سوداه ترابواڠ اولوء تڠه
مانيس مولوت براكات٢   ليچين سوڠڬوه هڠ بيڠنواڠ
توڠڬڠ هيلڠ براني ماتي   جك تيداق سبب دڽ ايك
اماءن فواس هاتي بندا   حرمليه ديڽل چرايكن
الله بوليه فولا نن دچاري   سايڠ نن بوكن الڠ٢
منداغر كات بڬين   ستڤاء اڠكن ديڽل چوريل
الله مڤمبه چيندور مات   نن سهيڠڬ ايك نايك
امڤون بندا كندوڠ   كلاكوان اڬاء اوبهي
امڤونله ساي دتوانكو   لالو فراڠيل نن داهولو
لووڠ فد سيبيڠنواڠ   باء ايت فولا مك جدي

501 جكث سنتنن جول بلي
بكو ستيمبغ داغن امس
تيداقله سوكث بندا كندوغ
اتو هان اكن سبواه
ايا بفاء اكن براجلن
جاغن سيبوبوغ كچيندوان
براتيكث داغن سيكماراغ
انته كمبلي انته تيداق
سبب باء ايت كات ديغي
كات ترادوروغ تقه ميدان
تيداق بوليه سوروت لي
دي سوروت مكث دافت ملو
بروري سيبينواغ
اله مقيفس تليغان
اله منيته بندا كندوغ
منا جوالي بويوغ انق ديغي
داغ منيته ملة بفاء
سوروه چاري براغ نن تيداق
جكث اف٢ نن كوراغ
انترا هاري لي مودا
امفون بريبو كلي امفون
اله منيته داغ توانكو
منا كونون هغ براكت
برجلن جواله داهولو
في منجاري ليماو فوروت
نن تومبوه دباتو كداغ
نن براچمين مات اير
ليماو نن توجوه سراغكي
نن مقادف منتري هيدوف

جكث تراسوا دميكين
جاغن ديفنجت٢ سجا
هنتمكن باتغن توجوه كلي
تاهن نفس مكث ديفنجت
502 جاغن دككو داغن تاغن
كوغكوغ جو كيكي باو تورون
جكث داتغ اوراغ براتاف
جاغن بفاء برابوني٢
سبكيفولاه براكت
جكث سمفي دافت ليماو ننتون
جاغن ممنداغ سوروت
باو جوا فولغ كماري
لي دسني تيف٢ هاري
سمبيل دموديق فرياغن
نن كن تيته داغ توانكو
منداغر كات بكين
بروري سيبراكت
اله براجلن انپلاي
جلنن لاري٢ الغ
كين لما براسراغ داكت
اله سمفي سيبراكت
داغ كموديق فرياغن
دنداغ كيري داغن كانن
سوداه اونتوغ تقديرالله
براكت كيرامت داغ توانكو
اله براتمو ليماو ننتون
اله كتوجو دالم هاتي
لالو دهنتمكن باتغن تيكث كلي
دتاهن نفس سوغكوه٢

لالو دنفجت ليماو ننتون
دڠوتڠوغ ديباو تورون
اله براجلن انڤلاي
تيداق ممنداغ٢ سوروت
برواري سيبراكت
هاتيله سوك٢ باس
اله سمفي اين كاسنن
لالو مڤمبه انڤلاي
امفونله ساي دتوانكو
ايكله اين ليماو ننتون
ني كن سمبهن سيبراكت
برواري داغ توانكو
دباريكن بندا كندوغ
اله منيته انڤلاي
منا فولا هغ براكت
فلي چاري جواله فيدڠ توڠكل
باتڠن توڠكل بواهن توڠكل
ني مڠادف منتري هيدوف
503 ايا فيدڠ جمباء ساعت فملن
505-504 برسراغ تبوهن دتندنن
براسنتير داڠن كايو رامڠ
كايو كيلڠن هنتو راڤي
دسني ادا تيف٢ هاري
تومبوه دتابيڠ سوڠي بوڠا
اورتن سمفي كدالم اير
لابيه تيڠكي داري ني باڤق
باء ايت فولا مڠمبيلن
برواري سيبراكت
منداڠر كات بڠكين

براجلن منچاري فيدڠ ننتون
سوداه اونتوڠ تقديرالله
براكت كيرمت داغ توانكو
بوليهله فولا فيدڠ ننتون
ديباو فواڠ انڤلاي
دباريكن فدا بندا كندوڠ
براغ ني فانوت اكن دچاري
هابيسله دافت سمڤان
اله مڤمبه انڤلاي
امفونله ساي بندا كندوڠ
باء ايت فولاله دبندا
انتارا هاري لي سيڠ
چاريله فيڠكن اكاء سبوه
براغ ني سابون فوتيه سوڠكوه
ني راتق سريبو
سوروه باسوه سوچي٢
لتقكن فولا اتس انجوڠ
سكين مليلا اكن دامبيل
سوروه اسه تاجم٢
تريقله فولا كوماين بروس
سداغ ددالم امبن فوروڠ
لتقكن فولا انس انجوڠ
چاريله فولا لاد سوله
سوكي لنداق اكاء تيڠك باتڠ
براغ ني سبون كفوتيهن
چاريله جروم تيڠك بواه
ني فته٢ دتاڠن
تريق فولا سيڤادس فدي
باڤقن اكاء سريمڤڠ

ليديس كرمبيل توجوه هليا
تريق ليلين توجوه باتڠ
506 تريقله چرامين تروس
ايت ددالم ڬمبر فيراق
انترا هاري بلوم ملم
كلو ملم براڬولوت۲
منداڠر كات بڬين
برواري بندا كندوڠ
دسوروه حسيلكن سمهان
دلتقكن داتس انجوڠ
هاريله فتڠ انڤلاي
فتڠ براجاوات داڠن ملم
اله لالو ترافاسڠ دامر
اله سوداه ميذوم دان مكن
اله منيته انڤلاي
ايله فولا داڠ توانكو
منا فولا داڠ كلين
فجاه۲ دالم اوستاننك
نمون سملم۲ نڠك
ديني هنداق برابيچارا
اله مڤمبه داڠ توانكو
امڤون ساي بندا كندوڠ
كمبايك بنر بندا كندوڠ
سوروه هانف۲ فجاه۲
دالم اوستان بندا نڠك
507 جاڠن براكات ڬراڠ۲
جاڠن برسندا جن براڬوراو
كامي نڠك ڬداڠ كرج
منداڠر كات بڬين

اله سوڠوت بندا كندوڠ
جاڠن براكات لالو لالڠ
جك تيداق فندي براكات
بايكله ديم۲ سجا
تيداق ديني بوداق اوراڠ
تيداق ديني جوالن اوراڠ
جڬلن جاوه سكلي
نن كن كات بندا كندوڠ
منا كلين سمهان
سداڠ ددالم اوستاننك
فربونيكن بوني بونين
ايا هداب دان كوچفي
508 فلوله ڬنداڠ جن كتنديت
فلوله اڬوڠ جن موموڠن
500 فاتيقله رابب دان كوچفي
فانيق سڠكادو بڠسي جينا
منداڠر كات بڬين
برواري انق اوستان
دالم رومه بسر ننتون
510 اله هانف هانيڠ سجا
لكلاكي فرامڤوان
ڬداڠ كچيل توا مودا
هايم فون تيداق نن براكوكو
كوچيڠ فون تيداق نن مڠيوڠ
لنتي فون تيداق نن براداتيق
اله منيته داڠ توانكو
منا بويوڠ كجيندوان
ماري نايك كااتس انجوڠ
اله منوروت چيندور مات

سلما لمبت بئكين
انڠ دودوء كدوان
بݢي سيڠا منتڠ لاون
الڠ منيته داڠ توانكو
منا ديق كندوڠ كچيندوان
ايڠت ٢ جڬ ٢
الڠ منيته داڠ توانكو
منا چنديل نن ݢوراوان
ڤڠكڠ جوالڠ ڤراسڠن
برواري نن ݢوراوان
لالو دڤڠكڠ ڤراسڠن
دباوا كاتس انجوڠ
الڠ دجاوت كچيندوان
الڠ دڤاسڠ ڤينتو انجوڠ
سلما لمبت بئكين
برواري داڠ توانكو
لالو ديبكرله كوماين
لالو ديهاسڤ ليماو نڠتون
ممبري سلام ڤدا نبي
ممينتاء تولوڠ ڤدا الله
دسيراڤكن تاڤوڠ سيتاوال
دتابور داڠن برس كونيت
ليديس كرمبيل دچاموءكن
الڠ ممنداڠ اين كلاڠيت
الڠ منكور اين كبومي
ممبري سلام كيري كانن
دتاريق ڤولله سوراهي
دچوچوركن ڤولا اير امبون
لالو دبوكاء چرامين تروس

الڠ دڤيڠڠ ماله سكين
ممبري سلام كيري كانن
الڠ دساهيت ليماو نڠتون
تيڬ بواه ليماو ديساهيت
تمڤن براكومڤول تمڤوء ليماو
سوداه براكومڤول اين براچاري
ليڠوڠ برابيڠر دالم ڤيڠڠن
سوداه برابيڠر اين تاتب
ديم دتڠه انور توڠكو
سوداه دساهيت ليماو نڠتون
لالو درامس دتوانكو
لالو برمينتاء ماس ايت
تيداق ممنداڠ كيري كانن
دمل تروس بوكن كڤلڠ
بوليه دبله باتو هيتم
تروس كلاڠيت توجوه ڤڠكت
تروس كبومي توجوه لمڤيس
سلما لمبت بئكين
توانكو براماڠوڠ ماس ايت
مليهت لاكو ݢرء ليماو
الڠ منيته داڠ توانكو
منا بوجڠ كچيندوان
اڬاء تراڠكن جوالڠ دامر
اماء ديڠيل ڤندڠ ڤات ٢
ايله ݢرء ليماو نڠك
الڠ مروهوء مڠكلاكڠ
511 لالو برابويه اين براجنتڠ
سوداه براجنتڠ اين جرانيه
الڠ مڠلوه داڠ توانكو

سوداه مڠلوه اين ترسڤم
سلما لمبت بئكين
اله سوداه مراعس ليماو
لالو دسيمڤن بايك٢
لالو مڤمبه انڤلاي
امڤون ساي دتوانكو
باٴ اف روف فراليهتن
باٴ اف لاكو ڬرٴ ليماو
اڬاٴ مراس دالم هاتي
بلوم تڠتو بوروٴ بايكن
اله منيته داڠ توانكو
منا بوجڠ كچيندوان
لوروڠ فدا ڬرٴ ليماو
بوروٴ ادا بايك فون ادا
داڠركن مله تو فئكندوڠ
بوروٴ بايكن ڬرٴ ليماو نڠك
سبب براكمڤول اين براچراي
ليڠوڠ برابيڬر دالم فيڠڬن
ايله اديق اكن براجلن
منمڤوه رانتاو تاٴ برافولاو
برنما فداڠ سيانيت
512 منچيت سئيكور ڬدا سراتوس
كيانت هنداق منياي
براڤاوا داوجوڠ كوكو
براڬنتوڠ درمبوت سهلاي
ايتله تندا علامتن
هاتي سوسه بدان تاٴ ساڠڠ
513 مكن هاتي براولم جنتوڠ
سبڬيڤولا اديق كندوڠ

مك ليماوتو داميكين
ديم دتڠه اتور توڠكو
سوداه مروهوٴ مڠكلاڬق
سوداه برابويه اين برجنتڠ
سماس الله اكن ممبري
اداله اديق بوليه تولوڠ
تيداڤن اد مهانسي
داتڠن داري سيبيڠواڠ
اين براجلن داودارا
بيڠاتڠ سڬلا بيس٢
ايتله تولوڠ داڠن بنتو
ايتله تندا علامتن
باٴ اين دالم فڠڬوروان
سبڬيڤولا اديق كندوڠ
مك ليماوتو دميكين
سببن سوچي هانيڠ جرانيه
ممينتاٴ تولوڠ فدا الله
سياف اوراڠ نن كيانت
تلوٴ ايت سمهان
514 بڬيل ڬورون تاٴ براموڠكف
داتڠله فداڠ سمهان
باٴ ايت دالم فڠڬوروان
سبڬيڤولا اديق كندوڠ
515 سبب براچراي اين براكومڤول
جك اوواڠ برچينتا جاهت
ايتله ڬونان سيڤاداس
فنڠتوكن ڬرٴ راس
جك تيبا سمبيل دكانن
علامت اوراڠ بايك٢

جكڤ تيبا سمبيل دكيري
علامت اوراڠ تيداق براڠس
جكڤ تيبا سمبيل دتڠه
علامت اوراڠ كداڤكن
سبݢيڤولا اديق كندوڠ
سببن سوكي نداق كيت چاري
فتاهن چوچا كراكوت
سرات توجو فرامااي
فمنداڠ اوفس داڠن راچون
سماس الله اكن ممبري
تيداقله ادا ترابونيكن
سبݢيڤولا اديق كندوڠ
ݢونان سيڤاداس لادا سوله
516 فمبڠكيڠكن بورنسڠ دنيا
تيداق مناروه تكوت ݢنتر
باءُ ايت دالم فڠݢوروان
سبݢيڤولا اديق كندوڠ
ݢونن ليديس داڠن بنڠ
جكڤ اوراڠ هنداق نياي
منارووه دڠكي دان كياتت
تيداقله لالو فدا كيت
باءُ ايت دالم فڠݢوروان
سبݢيڤولا اديق كندوڠ
ݢونن ليلين توجوه بتڠ
اديق كندوڠ براجلن جاوه
جكڤ برالاكو فينتاءُ فدا الله
براكت كيرامت نينڠ مويڠ
نن ممفوڽاي تلوءُ رانتاو نڠكڤ
نن داتڠ داري بنور روهم

سفيه بلهن امفت جوريل
نن فون ݢونوڠ مرافي
نن ممفوڽاي بوكيت سيݢونتڠ٢
فنجريڠن ايت دسنن
سروف سيڠ داڠن ملم
تراڠن سما دفندڠي
باءُ ايت دالم فڠݢوروان
سبݢيڤولا اديق كندوڠ
ݢونن چرامين تروس كيت چاري
جكڤ اونتوڠ فمبري الله
اداله اديق بوليه تولوڠ
ايا اديق اكن براجلن
517 جكڤ براتمو بوروءُ بايكڤ
ليهت مله ڤات٢
518 بوليه ديڽيل فندڠ فيتا٢
اماءُ تنتو بوروءُ بايكن
اماءُ سانڠ دالم هاتي
ايتو ݢونن چرامين تروس
سبݢيڤولا اديق كندوڠ
داڠركن مله ݢرءُ بايكڤ
519 سهاري منڽدي ايڤوه
تيداق لوكڤ دمكن بسي
اوراڠ مودا منمڤوه فراڠ
تيداق اجل برافنتڠ ماتي
تيداق مڠاف تو دفكندوڠ
ستمڤوه سباهي نڠكڤ
520 جاڠن دتاهن٢ تونجوءُ
جاڠن دڠڠكم٢ بارا
دتوفن جاڠنله ڠري

دبسي جاڠنله تکوت
اوراڠ ڤڠکامڠ ماتي جاتوه
اوراڠ ڤنديڠين ماني هاڤوت
اوراڠ ڤهيبا راجن جاوه
اوراڠ ڤراݢلوت ڤرچݢقکن
اوراڠ لوروس راجن تراکيچوه
نن کن تيته داڠ توانکو
ايکله ليماو تولق مارا
ايا بهاي ددنياکٿ
سبݢيڤولا اديق کندوڠ
ايا اديق اکن براجلن
سڤنتون منمڤوه ڤڤراڠن
جکٿ تراهمبت ترابلينتڠ
ماءٔ ديڽي بري کات روسيا
موکٿ نن جاڠن دڤليڠکن
ستڤاءٔ جاڠن نموه سوروت
ڤنتڠن انق اکلاکي
ڤنتڠن اوراڠ تنجوڠ بوڠا
اولق الين بيچارا تو
521 جکٿ اديق بواڠ بلاکڠ
دادق منڽتي دتمڤوروڠ
سڠکاءٔ باتوڠ تمڤت مهارم
تمڤن منجدي ايندوءٔ هايم
جکٿ تراکنل اوس لڤر
امبيل سچاوان تيمبا هابو
مکن سيريه کراکڤ تنه
522 امبيل ڤيڠڠ کلاڤ توڤي
امبيل کمبير سيلارا کندوڠ
حرمکن نݢري ڤکرروبوڠکٿ

تاق تيݢٿ تنجوڠ سوڠي بوڠکٿ
منداڠر کات بءٔکين
اله مڤمبه چيندور مات
امڤونله ساي دتوانکو
جاڠن دتورنجوءٔ تنتڠ ايت
جکٿ سنتن اوراڠ لاين
523 سوکر بهاي مڠتکن
دخبر باڤق اوراڠ تهو
جاڠن دسبوت تنتڠ ايت
جاڠن دسبوت دوا کلي
ايتله ڤنتڠ سيدبوبوڠکٿ
جکٿ انن سکاراڠ کيڽي
دمنا ڤوتوس بيچاراکٿ
الله تعلي کاي سوڠݢوه
بلوم برتمو بوروءٔ بايکٿ
لوروڠ ڤيکيران هاتي همب
جکٿ انن سما همب الله
تيداقله لابيه تيداق کوراڠ
هاڤله سما ماتي جوا
جاڠن دتونجوءٔ تنتڠ ايت
نن کن کات چيندور مات
منداڠر کات بءٔکين
ݢلق سڤم داڠ توانکو
سبݢيڤولا اديقکندوڠ
سلامت اديق کاسن
سمڤي کتنجوڠ سوڠي ڠيڠ
ڤيکيرر ددالم هاتي
چريله تيڠکڠ جن بيچارا
لوروڠ سيوڤڽ ڤوتي بڠسو

لالوكن بيچارا سما سؤرڠ
كاتكن فولا بوروء بايكن
جك سيبڠسو ليلي سوك
524 ديڠلي منيته داري سيك
هنداق براتمو جن سيبڠسو
بذدا كندوڠ سوداهله توا
525 انته برالاكو فرق سيڠ
انته برالاكو فرق سنجا
جك بذدا هيلڠ باء كيڠي
تيداق نن فاتوت ممريڠته
ايا ممينڠ كلڠكڤن
دالم اوستان بذدا نڠك
فيڠتاء دبسر امفت بلي
هيتمله اوراڠ سعلمن
ظالمله راج دوا سيلا
دباوا جاڠن سمفوكودوس
سمڤلي ڬكودم بلي جڠك
لالو كراته بوكيت ڬومباء
اوروڠ سيوڤيڠ فوتي بڠسو
بڬو ڤاوان نن كن هيلڠ
بڬو سفنچوڠ ليهير فوتوس
ملم سملم ديڠلي فرتيڠك
ديڠلي هنداق براتمو جوا
جاڠن سيوڤيڠ فوتي بڠسو
تيداق ترابوا جاڠن فولڠ
سورت ماتي سكلي نڠك
چورلي نفركن سوڠكوه
جك تيداق اين سوك
توانكو براڠكت كنديرين

سماس الله اكن ممبري
سمڤلي براكر علم نڠك
ڬونوڠ تيڠكي منجدي رانداه
ماء توان جوا نن كن سوسه
ماء توان تراهيمفيت دبيچارا
سوسه نن بوكن القم
انته ترلالو هيلڠ ڤاوا
سيبڠسو تيداق ساڠ ديم
مكن هاتي براولم فروت
الق الين بيچارا تو
جك ترباوان سيبڠسو
بيچارا فوتوس انيلاي
بيچارا ريڠن ليلي سديكيت
اف سببن داميكين
جك دكچاء توهوء فراڠ
دچاري اوراڠ كبنران
نن ممينڠ عادة جن ايمبڠك
انته هريماو نن منڠكف
ايله فانوس نن منومبوء
ماء توان سما كهيلڠن
جاڠن راڠكاي ايمبڠ جايل
باء ايت بنر بوروء بايكن
باء ايت كسوداهنن
جك اونتوڠ نمبري الله
526 كيت تراڬڠكم دهولون
اوراڠ تراڬڠكم دماتن
جك تيداق ادا باء ايت
ملو سوفن تيبا دكيت
سبڬيفولا اديقكندوڠ

اولق الين بيچارا تو
جک سيبڠسو تيداق سوک
527 جاڠن دکايي سوڠݢوه
سما سوک مکن جدي
جاڠن مڤسل کمدين
هابيسکن سايڠ دماء توان
فوتوسکن کاسيه دمينتوا
بري ايڠت دکوروڠ کمفوڠ
ايک جينيس تمفتن کيت
نݢري تيداق مڠڠ حکم
سرع لمه راجن طالم
انق بواه تيداق مڠيکوت
کمفوڠ لڠڠ فکڽ سوني
عادة ليمبک تيداق براتوروت
نن کن تيته داڠ توانکو
منداڠر کات بݢين
الله مڤمبه چيندور مات
امفون کامي دتوانکو
ادا نن سوسه بيچاراک
اوروڠ فدا توان بڠسو
جک سوڠݢوه بائ خبر اوراڠ
نمان اوراڠ دالم کراج
بوکن ترسبوت تکوت ݢندتر
منارو‌ه ملو داڠن سوفن
ليمبک کيت لکلاکي
528 ملو منمفوه فرامفوان
دڠ اوراڠ سباڤق ايت
مڠاول مڠمفيس فوتي بڠسو
نمان جدي انق دارا

منداڠر کات بݢين
الله براکات داڠ توانکو
منا جوالي هڠ بويوڠ
جاڠنله ايت دروسوهکن
جاڠنله ايت دمابوءکن
مميڠتاء اديق فدا الله
جک سلوروڠ تنتڠ ايت
موراهله ايت اديقکندوڠ
هنداق براتمو جن سيبڠسو
جک اديق سمڤي کاسڽ
ننتيکن کراجن اکن فوتوس
جلڠ ماء توان جن مينتوا
529 سلڠ هرت دروڤهن
براڠ٢ اف٢ نن فاتوت
جک سمڤي کتاڠن اديق
مک براجلن سان سيني
چوبله هنداق سمبونيکن
فواسله اوراڠ دڠ منچاري
جک اديق تيداق کليهتن
سوسهله هاتي اوراڠ باڤق
530 ماسکن تيداق دچاريڽ
جک براتمو داڠن اوراڠ
531 فوراق٢ براݢيلا٢
جک اوراڠ ممباوا فولڠ
جاڠنله اديق فردوليکن
ننتيکن سيبڠسو ماءن داتڠ
532 اموه جن اڠݢاء داتڠ جوا
سبݢيفولا اديقکندوڠ
جک براتمو سيبڠسو تو

ايكله عذيمت سوروه فكيا
دسيمفن ددالم سڠکور
ايا فيتڠکڠ عليمونن
سوداه براميننتاء كنديرين
كچيل مندامي بيجا بايم
بومي جڠن لاڠيت دكندوڠن
جاڠنله ايت دمابوءكن
تيداقله اديق ديني چرايكن

ممينتاء تولوڠ فدا الله
بركت كيرامت نيني مويڠ
ستاهون كيت تيداق براتمو
ستافق فننتڠ براچراي
توبوه اديق براجلن جاوه
ڤاوا اديق تيڠڬل فدا ديني
نن كن تيته داڠ توانكو

AANTEEKENINGEN.

1. Een ander handschrift begint: *ampoen-ampoen, ampoen bariboe kali ampoen, ampoenlah saja dang toeankoe, chabar oerang kami chabarkan* of *ampoen-ampoen ampoen bariboe kali ampoen, chabar oerang kami chabarkan, bohong oerang kami ta*^{s} *salô.*

Onder de bezittingen van de vorsten vindt men in een ander nog: *nan manaroeăh paroeăh nagŏ, nan manaroeăh Goenoeăng Marapi, barapi-api kandirinjŏ, nan manaroeăh boekis Gomba*^{s}*, nan manoroeăh goenoeăng Bongsoe, tampè*^{s} *aulia toe di sanan, nan manaroeăh sari, moedjari, baoen saboelan padjalanan, nan mamaoei*^{s} *hajam si Kinantan, nan bakabau si Binoeăng, nan bakoedŏ si Goemarang, nan manaroeăh goelinang nan pitoean.* (*)

(*Sari moedjari* is een welriekend, doch zeer zeldzaam voorkomend plantje).

2. *oela*^{s} landschap, landstreek; *oela*^{s} *alainjò katŏ nan toen* om op het gezegde terug te komen; *maoela*^{s} terugstroomen van het water b. v. door afdamming; *maoela*^{s} *djandji* afzeggen, uitstellen van een belofte.

3. *dang* is een praedicaat, gewoonlijk als titel voor personen gebruikt; ook voor andere namen of woorden, vooral als dit noodig is voor de lagoe in stukken zooals dit verhaal. De beteekenis door Nix opgegeven is onjuist.

4. *marah* de zoon van een *soetan* met een gewone vrouw of met een *siti* getrouwd. In 't eerste geval heet hij eenvoudig *marah*, in 't laatste *marah karèh soekoe.* Wanneer een *marah* met een *siti* trouwt, dan krijgen de zoons ook den naam van *marah* en de dochters dien van *siti*, doch de kinderen van een gewone vrouw niet. De kinderen van een *marah karèh soekoe* krijgen bedoelden naam in beide gevallen.

5. *soetan* is in 't algemeen de zoon van een *poetări* onverschillig van welke geboorte de vader is: *soetan, marah, bagindŏ* of *saidi.* De dochter uit het huwelijk van een *poetări* met een *soetan* wordt ook *poetări* genoemd. *Soetan* en *poetări* zijn de hoogste titels. Den titel van *soetan* krijgt ook de zoon die geboren is, tijdens de regeering van zijn vader als vorst, doch niet vóór de troonsbeklimming van deze, tenzij de moeder *poetări* is.

6. *radjŏ laoei*^{s} zou de vorst zijn die over het land van de overzijde van den oceaan regeert.

7. *sapièh balahan ampè*^{s} *djoerai* (zie *sĕrpih* en *djoerai* bij vdW.) een der vier deelen, waarin de hoofdtros verdeeld is.

(*) Deze aanteekening had later moeten volgen.

Sapiëh bijaar, bijstengel, kleinere tros aan een grootere zittende, afgescheurd stuk of deel van iets; *djoerai* bundel, tros van voorwerpen van uit een gemeenschappelijk punt naar beneden hangende, ook elk deel wordt zoo genoemd. De verklaring, die Nix geeft kan niet goed zijn, daar zij zou aanwijzen, dat het Min. rijk in vier deelen verdeeld was, hetgeen zooals blijkt uit 't voorgaande de bedoeling niet zijn kan.

8. *si Gandoen-gandoen* de naam van een stof, welks kleuren naarmate het licht er op valt, telkens veranderen, hetgeen aangeduid wordt door *siporan-poran.* Deze benaming komt slechts een enkel maal in handschriften voor; de Maleiers weten er geen andere verklaring van te geven.

9. *Sangsetŏ* luchtgeest, nimph.

10. *malangkang* slaan met eenig voorwerp, slaan bij het weven.

11. Bij andere leest men nog *ditanoen dalam saroegŏ.*

12. Sommigen geven *amèh djatŏ djati*, anderen *sidjatŏ-djati* nog andere *djatah djati* bovennatuurlijk goud in het bezit van den vorst van Minangkabau.

13. *patah dilioeăˢ pandagangnjò; malioeă ˢ* ombuigen, zich tot bochten vormen.

14. *lambiëng-lamboeran* de naam van een werpspies met een haarbos er aan.

15. *djanggi* een fabelachtig dier, dat zich in de bosschen ophoudt en volgens de legende het bloed van menschen en dieren uitzuigt (zie vdW.).

16. *tataran* stang, lansstang.

17. *saga djantan* de houtachtige stengels van de idjoek zonder gleuf over haar lengte (alleen in geschriften voorkomende); als de gleuf zeer oppervlakkig is, wil men dien naam ook wel eens bezigen.

18. *bandoeă* (zie *bĕndoel* vdW.) onderlegger, onderste plank of balk van een kozijn, dorpel, leuning, hêkwerk van een gaanderij.

19. *tandajan* Nix (zie vdW.) heeft de beteekenis van grooten weg, waarschijnlijk uit den zin opgemaakt; gewoonlijk echter is het op den middag alles behalve druk op den weg; het is de naam van een gedeelte van het weefgestoelte waarover de draden hangen; ook de zitplaats en het geheele toestel wordt zoo genoemd.

Baroelang-oelang di tandajan doelt op het voortdurend opstaan en heenloopen naar dat gedeelte, omdat men zich op dat uur vermoeid gevoelt en het zitten begint te vervelen.

20. *amban poeroeăˢ* een ruime, groote kist onder de slaapstede ter opberging van een en ander.

21. *tjandai* soort van zijden buikband door lieden van hoogen stand gedragen (zie *tjindai* vdW.).

22. *goerawan* kleurenmengsel, kleurschakeering.

23. *tjatjau* vlug, bewegelijk b. v. zooals een eekhoorn.

24. *anggoeăng gajŏ* verward, verbijsterd zijn, het spoor kwijt zijn (*anggoeăng* = onvoldoende, *gajŏ* iedere uithaal bij het koeren van een balam; de laatste is onzeker, weifelend).

25. *langkai* welgemaakt, sierlijk, slank, bevallig van voorkomen.

26. *mambang* avondtint.

27. *Pegoe* de provincie in Britsch Birma.

28. Ik heb ook gevonden *sitoengga salendang.*

29. *samoerasah* (gewoonlijk *sarasah*) bergstroom.

30. *talipoeă*ʼ *poelang pangilan* (zie vdW.). *Talipoeă*ʼ een waterplant met groote ronde bladeren, die door den wind gemakkelijk heen en weer bewogen worden. Het zinspeelt op den zwakken, loomen gang van vrouwen, die door den Maleier als bevallig beschouwd wordt.

31. Men vindt ook nog bijgevoegd *ragŏ dipilĭeh bambang djoeŏ* uitzettende onder het oprapen. Sommigen willen al deze uitdrukkingen als loftuitingen op de vorige slavin verklaren; men zou dan krijgen: *Kambang Boengŏ tjinŏ*, die schoon zijt als het kleurenmengsel van de *tjandai* en vlug, zoodat men er verbijsterd door wordt, evenals iemand op een kruisweg; gij die even dartel zijt als *si Gandŏ*, fraai als de tinten aan den hemel bij het ondergaan der zon, steeds verlangende naar al wat goed is, schitterend als de *kasoembŏ*, die uit *hambalau pegoe* gekomen is, schoon als de stof, waarvan de *salendang* der hofjuffers is gemaakt, stil en helder als een waterput in *napar* aarde, glanzend als een chineesche spiegel; beminde van wie ik niet kan scheiden; gij, die gelijk zijt aan een bergstroom van den *Marapi*, evenals een zilveren naald met zijden draad, schoon als een maagd, die huiswaarts keert van een feest of als de ongebolsterde rijstkorrels, die in den regen verspreid op den grond liggen. In den loop van het verhaal blijkt echter dat 't namen zijn, die ieder voor zich die beteekenis hebben.

32. *adoeăh* een woord ter aanvulling en verfraaiing om iets schoons of liefs aan te duiden, het gebruik er van is zooals van *dang*, dat in andere er voor gevonden wordt.

33. *tarantjah ba*ʼ *manjaboeăng* overtreden zooals bij het hanenkloppen. Tusschen de beide partijen wordt een koord op den grond uitgestrekt in de richting van de hanenkloppers; men mag de uiteinden er van niet voorbij komen.

34. *manoelah* (zie vdW.) onheil, ongeluk aanbrengen, een eigenschap, die volgens den Maleier sommige voorwerpen hebben als men ze aanraakt of nadert; de uitdrukking beteekent: als men hem niet met den noodigen eerbied behandelt, dan enz.

35. *nian* werkelijk, zeker; *tida*ʼ *nian* volstrekt niet, *elŏ*ʼ *nian* zeer schoon, ontegenzeggelijk schoon (zie vdW.).

36. *bagaikan soengoei*ʼ *boendŏ kandoeăng* zou zijn: alsof moeder boos is of zal worden; het moet zijn *bagiŏ kan soengoei*ʼ, *bagiŏ* = ofschoon, hoewel, al.... ook.

37. *djadjatan* hoort men hoogst zelden gebruiken; men zegt meer *njanjatan* iets waarmede men zich veel of uitsluitend bezig houdt, voorwerp van zorgen, bemoeiingen.

38. In sommige wordt *timang-timangan Lindoeăng Boelan* niet gevonden

(*timang* op de handen dragen, wiegelen, spelend op en neer werpen b. v. kleine kinderen om ze te sussen). 't Beteekent zooveel als troetelkind, lieveling van Lindoeng Boelan.

39. *tasimboeĕ darah di daŏ* opspringen, opbruischen van het bloed, terug dringen naar het hart, waarmede de Maleier het pijnlijke gevoel bedoelt, dat men krijgt als men schrikt of plotseling aan iets onaangenaams denkt.

40. *galau* drukte, *bagalau* drukte, beweging maken, het woelen of door elkander loopen van de menigte.

41. *ikè*[s] een hoofdversiersel, gewoonlijk van hout en verguld, bij wijze van band over den hoofddoek gedragen.

42. *tandil mandjahil* hovelingen, die den spiegel van den vorst dragen.

43. In andere nog bijgevoegd *baraboei*[s] *tangan dajang-dajang, manampoeăng aïĕ basoeăh moekŏ* hofjuffers vingen in hun handen om strijd het water op, waarmede de toeankoe zich het gelaat gewasschen had.

44. *tahata* = *tachta.*

45. *sandiaman* een soort van fraai gewerkt matjes.

46 *doeangga* = *dewangga.*

47 *dang* is bij andere door *mŏ* vervangen. Zoo vindt men ook bij dezen *dangan* en bij genen *djangan*, hier *djŏ*, daar weer *djan* enz., wat ligt aan de streek, van waar de schrijver afkomstig is. Somtijds ook zoowel het een als het ander gebruikt.

38. *tjintjin taroeăhan* een ring, die alleen bij feestelijke gelegenheden wordt aangedaan.

49. *dahi* het gedeelte van het voorhoofd langs het haar, terwijl *kanjiĕng* dan het daaronder lager gelegen gedeelte is, anderen zeggen *dahi* voor het voorhoofd en *kanjiĕng* voor wenkbrauw, welk laatste algemeen *alih* genoemd wordt.

50. *malajang* in dunne schijven snijden, langs de oppervlakte van iets afsnijden (men zegt ook *malahiĕng*).

51. Men leest *lonta ditjariĕ*[s] en *lonta dilari*[s] (*malariĕ*[s] draaien, uitdraaien, uitboren). Sommigen houden *lonta* voor een oorversiersel, anderen voor den soort van palmhout, de uitdrukking doelt op het glanzende van de lippen (men is meer gewoon te bezigen *bibiĕnŏ limau saoelèh*).

52. *Medan Chiali* de eigennaam voor den verloofde van zekere prinses *Boengsoe* en een denkbeeldig wezen in den hemel levende.

53. Anderen geven *laranglah radjŏ mandoegangnjŏ.*

54. *tampan* ook voorkomen, er uitzien als, zich voordoen als, zich laten aanzien b. v. *tampan kamati* (zie vdW.).

langgam manier, wijze, voorkomen, *salanggam* van dezelfde manieren of gewoonten, doelende op de bewoners van dezelfde landstreek (wellicht is dit hetgeen Nix bedoelt met *si langgam*); *tampan soedah langgam tabao* en *saratŏ haroeih djŏ pasangnjŏ* zijn uitdrukkingen, die beteekenen zijn voorkomen en manieren lieten voltrekt niets te wenschen over.

55. Men leest ook *baiĕ⁵ kitŏ barhadapan, batoeloeă⁶ barandai bapa⁶.*

56. *mamadoe* (zie vdW.) uit verschillende bestanddeelen een geheel maken, beslag, deeg maken, *bapadoe-padan* overleggen, bespreken om tot dezelfde zienswijze te komen.

mantjoeraikan uitleggen, verklaren, ophelderen.

papa vlak effen, *mamapakan* het duistere van iets ophelderen, de reden opgeven, waarom iets zoo is, *tjoerai papakan* zeer dikwijls samen gebruikt (zie *papar* vdW.).

57. *adjoen* plan, voornemen, *maadjoen* willen, ondernemen, een plan opvatten, in orde brengen, regelen, trachten, ook de voorwaartsche beweging aan het lichaam geven, als men een sprong wil doen.

58. *tambo* een verhaal handelende over de oude zeden, gewoonten, vorsten enz.

59. *toengkoe* drie staande steenen in een driehoek naast elkander geplaatst, waartusschen het vuur gelegd wordt; ook elke steen afzonderlijk; *toengkoe nan tigŏ sadjarangan* er op doelende dat zij even aanzienlijk of machtig zijn.

60. *lŏrŏng* aangaande, betreffende;

barauari in den zin van *maka; namoen* als, indien, wat betreft.

61. *limbagŏ* ook wel *adat limbagŏ* die, waarnaar de andere zeden en gebruiken (de adat) gevormd zijn; men gebruikt in het verhaal dikwijls *adat djan limbagŏ*, waar alleen de *adat limbagŏ* bedoeld is.

62 *boengka ta⁶ batoeloeă⁵* het goudgewicht, dat door geen ander geevenaard wordt of waarmede geen ander te vergelijken is, het zuivere, onvervalschte goudgewicht.

63. In andere staat *oegamŏ.*

64. *daboeă* in het algemeen een dof geluid, het bonzen van een deur, het klotsen der golven, enz.

65. in andere *toean Indōmō*, waardoor men ook, zooals iets verder blijkt *toean pandjang* verstaat.

66. *gantiĕng* het dunnere gedeelte van iets, keep, kerf b. v. door sterk binden ontstaan.

67. *biang* doorschijnend, zeer dun, op het punt van door te breken; *taboeă⁵* = *tĕbok* recht door, recht er op af, door en door van een gat; *gantiĕng poetoeih biang taboeăh* = 't is op de keep gebroken en het dunne doorgebroken, 't is gedaan, afgedaan, beslist.

68. *amèh manah* oorsprònkelijke, erfelijke bezitting, als gronden enz.; de belasting daarvoor opgebracht.

toengkoei⁶ boeboeăngan geheel tot aan den rond gevuld, volle maat, zoodat er niets meer bij kan; *taloengkoei⁵* liggen op den buik of de voorzijde (zie vdW.) *mamboeboeăngkan* iets tot aan den rand vullen, opstapelen; *toengkoei⁶ boeboeăng oerang pai kapakan*, iedereen, de geheele bevolking gaat naar de markt.

69. *oeboeă-oeboeă gantoeăng kamoedi* een verouderde benaming voor de be-

lasting, die de schepen moesten betalen voor het liggen in een haven; ook door personen, die zich elders vestigden.

70. *injŏ nan gadang kitŏ lamboeă'*, *injŏ nan toemboeăh kitŏ tanam* hij is groot geworden, omdat wij den grond voor hem losgemaakt, en gegroeid, omdat wij hem geplant hebben (*malamboeă'* los maken van den grond, om de plant meer lucht te geven).

71. *tjoreng koenièng* doelende op de rijkskleur, volgens andere handschriften mochten zij er ook hofdames op nahouden.

72. *lapiè' sorong* een zitmatje op stoelen, matrassen enz.; vroeger alleen door aanzienlijken gebruikt, vorstelijk zitmatje.

73. *manampoeăh roesoeă' djalan* langs den kant van den weg loopen; fig. doen wat men gewoonlijk niet doet of niet iedereen doen mag.

74. *santaō* bedeesd, schroomvallig, bedachtzaam; *inda' basantaŏ* op schaamtelooze wijze spreken, brutaal in het spreken.

75. In de meeste handschriften komt *Boeŏ Sampoe Koedoes* voor en wordt echter alleen *Boeŏ* bedoeld. Men leest ook *hiri' bantang kadalam Boeŏ* met geweld naar *Boeŏ* brengen.

76. *rapè' papè'* allen zonder uitzondering, Jan en alleman (*papè'* plat, effen, stomp, afgeplat).

77. anderen geven *saboeah*, wat beter is.

78. *mangatja'* gissen omtrent groote of zwaarte, bij gissing bepalen door het voorwerp te betasten; probeeren, of men iets doen kan; *toehoeă'* steken, *toehoeă' tahan* niet opzien tegen de onaangename gevolgen, staan voor hetgeen men op zich nemen wil.

79. in andere *sampai kamari moengkŏ soedah.*

80. *hapa* vuurhaard, smederij.

81. *poempoen* of *poepoen* verzamelen.

82. *toendŏ* een plank met een steel er aan om den lossen bovengrond te schuiven op plaatsen, waar gaten zijn; *manoendŏ* dit werk doen (vergelijk vdW.).

83. Anderen geven *boeni katoen badōrō-dōrō* of *badarau-darau*, *boeni ria badarai-darai*, *oeang katji' badantjièng-dantjièng.*

84. *amoeăh* willen, begeeren, wenschen; *saamoeăh* het eens zijn *baamoeăh-amoeăh* beraadslagen, overleggen; *oerang amoeăh* enz. wil zeggen dat, als zij iemand tot echtgenoot begeert, deze niet wil en omgekeerd; dit is ten gevolge van de *santoeăng pilalai.*

85. *angkoeăh* (zie vdW.) ook gelijkende op, zwemende naar, -achtig, *salah angkoeăh* ongemanierd, onbeschoft, onwelvoegelijk, *angkoeăh sirah* roodachtig.

86. In andere vindt men nog *kanai ikamat bodi oerang, hidoei' kadjadi toeo randŏ, mandjoedjoeăng oeban di kapalŏ, sampai mangoentjang giriè'r.* Zij is onder den invloed van iemands tooverkunsten en leeft slechts om een oude vrijster te worden met grijze haren en een sirihvijzeltje schuddende (de *giriè'-giriè'* is een kokertje, waarin de oudjes hun betel fijn maken).

manjantoeăng sluiten, vastbinden, stevig aanhalen, omknellen; *santoeăng pilalai* een toovermiddel een vrouw toegediend door den man, dien zij afwees en waardoor zij een afkeer krijgt van ieder, die haar ten huwelijk vraagt, terwijl de man, dien zij hebben wil, haar niet begeert.

87. *ama*^{s} opdat, teneinde, goed, ik wil wel, ik dank u.

88. *maraoei*^{s} *randjau* randjau's aanpunten, aanscherpen, ook voor: tenminste met iets bezig zijn, niet stil zitten.

89. *manindjau djarah* opletten, een oog in 't zeil houden, een waakzaam oog houden op hen, die met verraderlijke plannen bij ons komen.

90. *maoeboeăng* het tekortkomende er bijvoegen, vermeerderen helpen, bijstaan (vergelijk vdW.).

91. *loeha*^{s} of *loea*^{s} minder dan het geweest is, aangebroken, aangesneden.

92. In andere *hoekoen radjŏ lain tariĕ*^{s} *njŏ,* wat dezelfde beteekenis heeft. In geen der door mij gebruikte handschriften, heb ik alle acht gevonden. Zooals blijkt is de verklaring van *parapatih, soedagar* en *moefakat* in het vertaalde handschrift weggelaten.

93. Men leest dan nog in andere: *parapatiĕh tigŏ hoekoennjŏ, hoetang baiĕ*^{s} *pihoetang tarimŏ, soearang diagiĕh poelŏ* (*parapatiĕh* wetgever; *soedagar ampè*^{s} *hoekoennjŏ; katŏ awal-awal djoeŏ kitŏ achir djoeŏ, katŏ batin-batin djoeŏ katŏ lahiĕ-lahiĕ djoeŏ, moefakat doeŏ hoekoennjŏ partamŏ katŏ dahoeloe batapati, kadoeŏ katŏ kamoedian katŏ batjari.* In den Hollandschen tekst heb ik alle artikelen opgenomen.

(De tusschen boogjes geschreven woorden bij de meesten niet gevonden doch later bij het artikel over de kooplieden opgenomen).

94. *biopari* rechtsgeleerde, iemand die buitengewoon verstandig is, handelaar.

95. Het *taki-taki* bij de Maleiers is een zinspelende wijze van spreken, waarvan zij zich somtijds bedienen. Iemand zal b. v. zeggen: er zijn tegenwoordig veel *oerang patah* (ouden van dagen), doelende op de gewoonte van veel jonge Maleiers, om een wandelstok te dragen; of hij spreekt van *oerang loempoeăh* (lammen) zinspelende op velen, die zich van een rijtuig bedienen.

96. *haroean* een verscheurende vischsoort.

97. Sommigen hebben *soekŏ,* anderen *soesah,* nog anderen *sokah oepamŏ langi*^{s}, in groote mate, overvloedig, *sokah mambari* mild, vrijgevig, gul.

98. Anderen geven *ona*^{s}.

99. *tjatjè*^{s} (zie *tjatjat* vdW.) litteeken, *mantjatjè*^{s} schimpen, op de gebreken van iemand wijzen, aanmerkingen maken.

100. *angan* ook voornemen, doel, plan; *maangan* een plan beramen, bij zich zelf overleggen (zie vdW.).

101. *batoeloeă*^{s} *barandai* beraadslagen, van gedachten wisselen, samen overleggen; *barandai* samen spreken, praten, schermen.

102. In andere leest men niet *dangan mangchoedoem di Soemaniĕ*^{s} *moenglŏ laloe bapa*^{s} *kasanan sadang kadalam dang Batipoeăh, koempoelkan satoe bitjarŏ toe da-*

ngan toean Gadang di Batipoeăh. Men vindt ook *dangan mangchoedoem di Soemanie*ˢ *batoeloeăˢ barandai bapa*ˢ *sanan djangan mangchoedoem di Soemaniëˢ, koempoelkan satoe bitjarŏ toe.*

103. *toepang* (zie vdW.) stut; *manoepang*, steunen, stutten, ook tegenhouden, tegenwerken b. v. *manoepang parentah*, *batoepang* het niet eens zijn, verschil van meening hebben.

104. *boelèˢ lah boelièh digolèˢkan, pipièh lah boelièh dilajangkan* als het zoo rond is, dat men het rollen kan, of zoo plat dat men het door de lucht kan laten vliegen (zie *lajang*).

105. *silang saloeăˢ* dispuut, onderling verschil; *saloeăˢ* van twee voorwerpen over elkander geslagen b. v. van de beenen, van haken, die in elkander grijpen, *basaloeăˢ* gekruisd, gearmd, *basaloeăˢ tandŏ* de huwelijkspanden wisselen *basaloeăˢ pai* komen van en gaan naar (van de menigte), *basaloeăˢ katŏ* spreken van, velen tegelijk, disputeeren, in de rede vallen.

106. *selŏ* fig. voor onderdeel van een land, zetel, gebied.

107. Anderen hebben *sabagai poelŏ oendang-oendang.*

108. *hoendikŏ*, *handikŏ*, *andikŏ*, *andaikŏ* een erfelijke titel voor de *panghoeloe's adat.*

109. *galèh* koopwaren in het klein, *manggalèh* op den schouder dragen, rondventen, met een marsje loopen (zie vdW.).

110. *tjandŏ kio* komt hier voor in de beteekenis van buitengewoon slim (zie vdW.)

111. *limpapèh* een groote vlindersoort.

112. *atjang-atjang* de vertrouwde persoon in de negorij, de algemeene raadgever.

113. *hajam kinantan* de naam van een wonderhaan in 't bezit der Min. vorsten, thans een witte vechthaan (in alle handschriften vond ik *marahi*, een woord waarvan men mij de beteekenis niet wist te zeggen, waarschijnlijk is het *rahi*ˢ.

114. *boengŏ koekoe* volgens sommigen het gedeelte tusschen den vingertop en nagelrand, anderen zeggen het witte vlekje vooral op den nagel der duim zichtbaar (in vdW. vindt men nagelbed).

115. *hajam nan bandoeăng* een tweelinghaan met een anderen n. l. *biring sanggoenani*, die 's morgens 't eerst kraait, uit een ei gekomen.

116. *awang-awang* uitspansel, hemelruimte, luchtruim.

117. *boengŏ angin* zuchtje, koeltje, pasopkomend windje, zephyr.

118. *talang parindoe* een denkbeeldige *talang* (*bamboe*) soort op heilige plaatsen voorkomende en die aan den vinder er van de voldoening van al zijn wenschen verzekert.

119. In andere leest men nog: *baŏlah amèh akan taroeăhnjŏ sasoekèˢ saoelang-aliëng, dang sakoendi sakoendiŏ, itoelah taroeăh si kinantan.*

120. *tintiëngan* toestel om de fijne van de grove goudkorrels te scheiden, zeef; ook streng garen of touw.

121. Men vindt ook bijgevoegd, *djōkŏˢ tahoe larèh nan pandjang, banjaˢ manoeroeiˢ di balakang, banjăˢ oerang banjăˢ pandainjŏ djadilah soesah Bandaharŏ, djokŏˢ hinŏ Bandaharŏ kitŏ djoeŏ poenjŏ hinŏ djokŏˢnjŏ maloe Bandaharŏ, kitŏ djoeŏ boelièh maloe.*

122. *sopan* zegt men gewoonlijk meer van vrouwen dan van mannen (men zegt *padoesi sasopan laki-laki samaloe*); in handschriften komt 't echter ook van mannen voor.

123. *bagantoeăng di aka lapoeăˢ* aan een verganen wortel hangen, een zwak steunpunt hebben, van iemand, van wien men niet veel hulp kan verwachten, van een zaak, waarop niet met zekerheid valt te rekenen.

124. *kain ditangkŏˢ moengkŏ doedoeăˢ sampièng dipanggang teˢ babaoen* de kain bij elkander houden, vóór dat men gaat zitten (uit vrees dat er anders sommige deelen zichtbaar worden) en daarover een lapje dat, wegens zijn kleinte niet eens stinkt, als het verbrand wordt, fig. doodarm.

125. *oerang baradjŏ dihatinjŏ* en de volgende uitdrukkingen gebruikt van iemand die zich niet aan anderen stoort en denkt, dat hij alles doen mag.

126. *manjoelièng* met het achterste naar boven gaan staan, *manjoelièngi* iemand uit verachting zijn achterste toesteken.

127. *singa* = *sinar* van kleuren sterk afstekend, *manjinga* uitstralen, glans, stank verspreiden; *manjinga-njinga*, kloppen, steken, tintelen van een wond *kasingaran* als dwaas, idioot handelende, onbetamelijke dingen doende, *lantjang* een hoog woord voerende, veel praats hebbende, *bakatŏ-katŏ singa lantjang* zich op zeer onwelvoegelijke wijze uitdrukken en gedragen.

128. Anderen hebben *garang* en men vindt ook *njalŏ* (*oesah* = *djangan*, *oesahkan* = *djangankan*).

129. *boeaˢ* (zie ook P.) zat, verzadigd, vervelend, *boeaˢ-boeaˢkan*, wispelturig, ongestadig.

130. *baranggŏ* vermengd, door elkander, verschillend van elkander.

131. *dalam doeŏ tangah tigŏ* niet ronduit, zwendelachtig, dubbelzinnig.

132. *manjarah bakahandaˢ hati dang bapasan batoeroeiˢkan* zich oogenschijnlijk op iemand verlaten, hem naar eigen goedvinden laten handelen, maar toch volgens eigen inzichten te werk gaan, doen als of men de zaken geheel aan iemand overlaat, doch zelf toekijken hoe er gedaan wordt.

133. Duidelijkheidshalve zou deze zin moeten beginnen met *baranari dang toeankoe* of met *mandanga katŏ nan baˢkian,* daar het de toeankoe is, die gaat spreken. De vorige zou ook kunnen sluiten met *nan kan titah boendŏ kandoeăng.*

134. *tapian* badplaats.

135. *maamboeăng* (zie vdW.) in de hoogte werpen, opspringen, terugspringen van voorwerpen, die neergeworpen worden, *hati taamboeăng-amboeăng*, vroolijk, opgeruimd, *amboeăng-amboeăng* de scherpe punt van eenig wapen, een grassoort met scherpe punt.

136. *sorai* vroolijkheid, luidruchtigheid, gewoonlijk met *soraˢ* gebruikt.

137. *pakaian doenia* alles wat ons als wereldburger te pas komt; ook wereldsche genoegens.

138. *pitoendoeă'* een toovermiddel waardoor men iemand voor zich doet buigen of machteloos tegenover zich maakt.

139. *pilajah* hetzelfde als het vorige.

140. *pigarieng* en *piganta* zijn toovermiddelen waardoor men iemand bevreesd of huiverig voor iets maakt.

141. *tjoetjŏ karakoetŏ* een tooverspreuk prevelen, een wijze van belezen ter verdrijving van een booze ziekte, die overeenkomt met lepra (zie *tjoetja*).

142. *tjantjang aië tida' poetoeih* als men het water klieft, scheiden de deelen toch niet, fig. voor immer aan elkander verbonden zijn, niet gescheiden kunnen worden, gewoonlijk gebezigd van familieleden al zijn zij door twist ook van elkander gescheiden, zij blijven zich toch bloedverwant gevoelen; ook in de beteekenis van onveranderlijk.

143. Bij andere leest men nog *Allah taala maizinkan.*

144. *kalapŏ nioeă gadieng* (of *balai* zooals andere geven) is blijkens het andere gedeelte van het verhaal een bovennatuurlijke klapper.

145. *pingai* licht van kleur, geelwit, blank.

146. *koemkoema* ook wel *koekoeman* = *koengkoema* of *kamkoema.*

147. *nirawatoe* = *narwastoe* een welriekende vloeibare stof, spijknardus, lavendel (zie P.).

148. In andere vindt men *oesah poeti badjoedoe djoeŏ, tjintoi bahagian baië'* of *oesah poeti badoeŏ tjinto.*

149. *moentikŏ* (*mantika*) de bezoarsteen in het lichaam van enkele dieren en ook op de plaatsen, waar goud of andere kostbaarheden verborgen zijn, aangetroffen; hij behoedt den vinder tegen ziekten en gevaren, en voorspelt groot geluk.

150. *goemalŏ sati* een bovennatuurlijke kostbare steen, kleinood, volgens den Maleier in het lichaam van sommige dieren te vinden en ook op plaatsen waar kostbaarheden verborgen zijn; hij verspreidt een sterken glans van zich, ook als eigennaam van den vorigen gebruikt.

151. In andere leest men *handa' kamanŏ ang Barakat, apŏ bitjarŏ ditanjŏkan, apŏlah titah Boendŏ Kandoeăng, moengkŏ bapa' salakoe ikŏ, apŏlah titah patoeanan, sampai adja denai saharikŏ.* Waar gaat gij heen, wat hebt gij te vragen, wat heeft Boendŏ Kandoeăng u opgedragen, dat gij zóó hier komt? Wat heeft de vorstin bevolen? Is dezen dag mijn laatste uur geslagen?

152. *haram allah* of *haram lilah* zooals men in andere vindt *haram lilahi.*

153. *atŏ hanjŏ akan saboeah* veel malen voorkomende om aan te duiden, dat met het besprokene bedoeld is, dat er behalve het besprokene, nog iets anders is, dat dan tevens bij wijze van bedenking kan aangeroerd worden.

154. *parenai* zoo goed willen zijn, met welmeenen, gelieve, in 't algemeen een beleefde wijze van verzoeken.

155. *djerong* slingerpad, binnenweg, kleine weg in de kampong.

156. In andere vindt men niet: *manŏlah poelŏ ang Barakat, tjari djoeŏlah si Boejoeăng, ana' denai Katjindoean* (anderen hebben Baroeliëh, wat gevolgd is).

157. In andere vindt men alleen het laatste.

158. *panas miang* branderige jeukte, waardoor men niet stil kan zitten (zie *miang* P.); fig. geen rust in het lichaam hebben.

159. *sesŏ* = *seksa.*

160. *inda' tahoe di oentoeăngnjŏ* zegt men bv. van arme lieden, die groote uitgaven doen of van iemand die iets doet, wat tegen zijn welzijn is; zijn eigen welzijn niet kennen.

161. *ba' toenggang-toenggang boeloeăh saroeèh* evenals een bamboe van een geleding, ten onderste boven gekeerd (de geheele inhoud loopt er in eens uit).

162. *sapantoen agiëh-agiëh poekang* zooals het deelen van een spookdiertje (hij werpt n. l. al zijn eten weg, als er iemand te dicht bij hem komt).

163. *bagai batana' di koeali*, zooals het geval is, wanneer men in een koeali kookt (bij het omroeren n. l. stort alles over den rand). Deze drie uitdrukkingen worden gebruikt voor in hoogen graad iemand bederven, hem geheel en al zijn zin laten doen.

164. *magè'* titel, zoowat gelijk staande met *soetan* of *bagindŏ, ana' magè,* groote mijnheer, seigneur (zie vdW.).

165. *ditjabië' sirih di tjaranŏ, dibaŏ ka tangah balai* doelt op een gewoonte, die gevolgd werd, als een Maleier een zijner bloedverwanten wilde verbannen.

166. *tarandjŏ* bedorven, te veel toegegeven zijn, men gebruikt ook *tamandjŏ.*

167. *tabang mamboeboeăng djadi aboe* en *hilang loeloeih kapoesè' tasië'* hebben de beteekenis van: er zal niets van terecht komen, 't is spoorloos verdwenen.

168. In andere bijgevoegd *apalah tinggang badan kitŏ* en wat zouden wij dan moeten doen; men vindt ook *padŏ tanggoeăngan badan kitŏ, djangan itoe dipadoelikan* liever dan zulks te verdragen is het beter, dat wij ons er niet mee bemoeien.

Vóór *alah manitah* enz. vindt men in andere ook *nan kan titah boendŏ kandoeăng. Mandanga katŏ ba'kian, diam si Kambang Bandahari.*

169. In andere *boeroeăng tabang.*

170. *langkahnjŏ banja' anggoeăng gajŏ*, fig. van alles beginnen of ondernemen, doch niets ten einde brengen, de gebezigde uitdrukkingen zinspelen op wispelturigheid, ongestadigheid, onrust.

171. *bataloen* voortdurend geluid, gebrom, gedreun van de *adŏ' gandang* enz.

172. In andere *moelia.*

173. *partiapan* lieden van aanzienlijke geboorte, adel.

174. *namŏnjŏ* natuurlijk, het spreekt van zelf. In andere vindt men achter *tioep-tioep alang* niet *adŏ sasaat sakoetikŏ, adŏ satarië' sapatana', kadangaran boeni dangoeăng-dangoeăng.*

175. In andere *ditjampa'kan.*

176. Voor *tanggŏ andjoeăng* leest men ook *tanggŏ oestanŏ*, dat beter is.

177. *biloeari* een Maleische dreun op de gandang.

178. *tioeăng* = *biŏ*.

179. *dendang rantau* een weemoedig neurien, waarbij de Maleier aan zijn lot denkt of aan hen, die ver van hem weg zijn.

180. *mangikiĕ* schudden, uitschudden, zooals de vogels hun veeren doen.

181. *koetikŏ boengŏ kambang* voor het gunstig oogenblik, waarop men iemand iets vragen kan; de tijd dat iemand in zijn nopjes of goed gehumeurd is.

182. *mandanga koekoeă*[f] *sanggoenani*. Wie den haan Sanggoenani hoort kraaien, wordt volgens het bijgeloof gelukkig, in dezelfde beteekenis als de vorige gebruikt.

183. *niajŏ* = *aniaja*, onrechtvaardig, willekeurig.

184. *kitjoeăh-kintjang*, zwendelen, met gemeene streken omgaan.

185. *manggoentiĕng dalam lipatan* in de vouwen knippen, fig. in het verborgen slecht werk doen, de kat in het donker knijpen onder schijn van vriendschap iemand valsch behandelen of zich ten koste van hem bevoordeelen.

186. *koembahang* een keladisoort.

187. Voor *gilŏ* vindt men in andere *panè*[s].

188. *oemboeă*[f] *oembi* vleiende en vriendelijke praatjes om iemand te bedriegen.

189. *siŏ-siŏ* onbedacht, onvoorzichtig, roekeloos.

190. *banamŏ oerang* komt in de door mij gebruikte handschriften tweemaal voor; bij de daarop volgende verklaring is in sommige de beteekenis van *banamŏ oerang* weggelaten of men vindt daarvoor wat in andere voor *oerang-oerang* gegeven wordt; verder is achter *roepŏnjŏ* bij sommige nog *mahanoesia* te vinden.

191. *bahalŏ*, *bĕrhala* afgodsbeeld.

192. *hewan* nemen sommigen voor het Arab حيوان (dieren), anderen voor هيون (vergeetachtig); wijl men ook de teekening van een mensch of dier *hewan* noemt, heb ik aan de eerste beteekenis de voorkeur gegeven. Elders leest men *Adapoen manoesia anam djinih paratamŏ oerang, kadoeŏ oerang-oerang, katigŏ tampan-tampan oerang, kaampè*[f] *angkoeăh-angkoeăh oerang, kalimŏ banamŏ oerang, kaanam sabana-bana oerang. Arti oerang itoe tahoe di baiĕ*[s] *dan djahè*[s]*, tahoe di tinggi dan randah, arti oerang-oerang oepamŏ gambaran barahala, arti tampan-tampan oerang oepamŏ kalihatan dari djaoeăh, baloen lagi tantoe roepŏ manoesia, arti angkoeăh-angkoeăh oerang oepamŏ hajoenan, digara*[s]*kan injŏ bagara*[f]*, 'ditahan injŏ bahanti, arti sabana-bana oerang tahoe injŏ di hambŏ dan Toehan, tahoe injŏ di sagalŏ parakarŏ samoeŏnjŏ dalam doenia,* waarin de verklaring van *angkoeăh-angkoeăh oerang* zeker juister is (*banamŏ oerang* is ook hier niet omschreven).

193. *batingkah* twisten, disputeeren.

194. *bagagèh* haastig zijn, zich haasten, *manggagèh* haasten, tot spoed aanzetten.

195. In andere *bakokoh*.

196. *gewang* een soort van paarlemoer (zie vdW.)

197. Enkele geven *Mandoeăng Geri*.

198. *tariĕ'* nemen, krijgen.

199. In andere leest men *tjintjin tjinagŏ* een ring als zoodanig gevonden (men zegt ook *tjintjin Bandahari*).

200. *salaoei' salamŏ nangkŏ* veel vroeger, tot op den huidigen dag, zoolang ik leef (*laoei'*=*laroei'*, lang van tijd, vergevorderd, *laroei' malam* diep in den nacht.

201. *basoedji* gereed, klaar maken.

202. *sawang tida' pagantoeăngan* woestenij, onherbergzaam oord.

203. In andere is bijgevoegd *salamŏ lambè' nan ba'kian*, *djamba ditatiĕng anjŏlai*, wat beter is.

204. *pasa' koekoe* een zwart streepje onder den nagel of op den hoef.

205. *toenggang harawan* steil van borst, teeken van sterkte.

206. *lidah batoepang* een tong voorzien van Y-vormig teeken, ook een gespleten tong, fig. dubbele tong, dubbelzinnig in het spreken.

207. In andere leest men *mandanga katŏ ba'kian, alah toeroen kadoeŏnjŏ, adŏ sasaat sakoetikŏ, alah tibŏ tangah halaman, maharingih balang kandai. Barauari Boendŏ Kandoeăng, laloelah toeroen kahalaman, dibaŏ minja' dangan sikè'.*

208. *bagendeng*, ook *bagindang* flonkeren, glinsteren.

209. *sadjangka bakanaiĕ'an* doelt op de breedte van het gedeelte der kain, dat van fraaier stof gemaakt was, de fraai bewerkte zoom of rand; sommigen geven het niet, anderen hebben *sadjangka bakatinggian.*

210. *poetjoeă' raboeăng* naam van een patroon bestaande uit driehoekige figuren.

211. *kasab romin* een soort van goud- of zilverdraad met koralen doorwerkt, ook de naam van een patroon.

212. 1 *kati* = 20 *tahil*, 1 *tahil* = 16 *amèh*; 10 *amèh* = 12 gulden; *sakati limŏ* is 1 *kati* 5 *tahil.*

213. *sandoesin* of *soendoesin* (zie vdW.) zijden of fluweelen stof met goud- of zilverdraad doorweven.

214. *adoen-toemadoen* (ook *tadoen-toemadoen*) weerschijn.

215. *toera' toerang* naam van een patroon, bestaande uit veelkleurige driehoekige stukken, *manarawang* borduren, *toera'* (zie vdW.).

216. *biloedoe* fluweel.

217. *siba batanti* de op- of ingezette zijstukken onder de armen van Maleische baadjes, gewoonlijk van goud- of zilverdraad of van afstekende kleur.

218. *polam pasiroekam* een soort van bloedkoralen, misschien met *siroekam* in verband staande (*pasiroekam?*)

219. *tanah Basa* Arabië.

220. *oerang baparoeăh* menschen met een snavel, een soort van bovennatuurlijke wezens.

221. *mandjoedjoei'* uitpluizen.

222. *oerang barisang* menschem met kieuwen, ingelijks bovennat. wezens.

223. *garagasi* of *garagisai=gĕrgasi.*

224. *djoembai* kwasten.

225. *tasingiˢ* een weinig zichtbaar zijn, even voor den dag komende, door een opening te voorschijn komende.

226. Andere hebben *mangoetjap.*

227. *maharoengoeih* een brommend, knorrend geluid maken.

228. *pangoeă* vlekken, vlammen in het staal, damasceersel (zie *pangoeă*).

229. *poejoeăh* en *pikau* kleine kwartelsoorten.

230. *goemarau langkang* sterke droogte (*kĕmarau*).

231. *ipoeăh* een soort vergif, waarmede vooral de punt van eenig wapen bestreken wordt.

232. *pisaˢ* ingezette driehoekige stukken in het kruis van een broek.

233. *samboeran* heet een zijden kain of baadje met gouddraad doorweven.

334. *limbajoeăng*, purper, karmijn.

335. *basalŏ-salŏ* vermengd, geschakeerd, afgewisseld.

336. Andere hebben *poeti Gandŏ Lajoeă Moehamad Banda* en andere weer *Kandani.*

337. *mansi* het aftreksel van de indigo.

338. *loesoeăh* verteerd, versleten, afgedragen.

339. Bij andere leest men nog *hoeloenjŏ hoedam babidoenam, bapandoeăˢ batarapang poelŏ*; of *hoeloenjŏ bidam biroe nilam bapandoeăˢ* of *hoeloenjŏ moendam balariĕˢ* (*bidam* zal wel *biram* moeten zijn) (*hoedam babidoenam?*)

240. *mamoega* opwrijven, opschuren, poetsen (zie vdW.)

241. *ramoeăˢ* aan kleine stukken, verbrijzeld, vergruisd.

242. In andere nog bijgevoegd: *nan kan dipakai patang pagi.*

243. *siriĕh gadang* een versierden tempel met sirih benoodigheden er in bij gelegenheid van een trouwplechtigheid naar de bruid gebracht.

244. *paripiĕh* dit woord schijnt den Maleier van hier onbekend te zijn, althans de meesten, dien ik gevraagd heb, verschillen in hun verklaringen. Men geeft een gouden of zilveren beslag aan doozen en dergelijke; een plaatje, waaraan de vrouwen allerlei kleinigheden hangen, zooals tandenpeuters enz., een armband aan den bovenarm gedragen (dit komt mij het best voor). Nix geeft soort van medaillon (zie vdW.). *Kaganti soebang dangan galang* en de andere uitdrukkingen worden gebruikt om uit te drukken, dat men aan iemand zeer gehecht is, hem zeer waardeert.

245. Bij anderen leest men na *padoelikan*: *nan kan titah Boendŏ Kandoeăng, manŏ boejoeăng kadoeĕnjŏ iŏ bapaˢ akan badjalan, djŏkŏˢ sampai ka Soengai Tarab,* enz.

246. *bahindang batampi tarèh*, ziften tot het goed zuiver is.

247. *baˢdadaˢ tingga di niroe* evenals wanneer er zemelen in de zeef gebleven zijn (men klopt ze er uit).

248. *bapiliĕh batariĕˢ atah* de onzuivere korrels er een voor een uit nemen.

249. *batintiëng bahambocih kalam* de fijne stof in de zeef achtergebleven, wordt er door schudden en blazen uit verwijderd.

250. In andere is *Djoearŏ Medan Labiëh* bij dezen niet genoemd.

251. *Sapantoen basiang sakoeai, djŏkŏ' disiang antah padi, tida' disiang antah roempoei'* t' is er mede als met het schoonmaken van de sakoeai, doet men dat, dan trekt men wellicht padi uit, en laat men 't na, dan groeit er misschien gras tusschen, fig. niet weten wat men doen zal, in de war zijn, verlegen staan met iets.

252. In andere leest men *soedahlah oentoeăng sitoeŏkŏ, matilah badan mangarabang, tadorong padi kabantjah, sasa tida' bakasoedahan, hilang badan di tangah-tangah, injŏ basarang lalai djoeŏ.* Zoo is dus het lot van mij, oude vrouw, ik zal van verdriet sterven (doch er is nu eenmaal niets meer aan te doen), 't is als met de padi, die bij ongeluk in den modder geplant is, daarvan kan niets terecht komen.

253. *salindi'* = *sarindit.*

254. *bakoebi'* een knappend geluid, dat sommige vogels maken met den snavel.

255. *balang tjantjang* bont gespikkeld.

256. *basipoetoe* een dof koerend geluid.

257. *mandangoei'* een dof kropgeluid.

258. In andere leest men *bakilan laloe masoeă' rimbŏ, alah manjera' hoedjan panèh, alah mambangoen oela mangiang, manoemboeă' taga dalam kotŏ mambalèh ka Boeŏ Sampoe Koedoeih, alah maningkah di Boeki' Gomba' sampai karanah ampè' balai laloe ka Goedam balai Djanggo.*

259. *balapiëh* in een strengelen, vlechten.

260. *talah koendai* een soort van gouden kam, voor op het hoofd gedragen diadeem.

261. *landja, malandja* door slaan langer maken, uitslaan, uitkloppen.

262. *kandŏ-kandŏ* versiersel, gouden of zilveren kwasten, zilveren of gouden beslag om sommige voorwerpen.

263. *oela' alainjŏ boengŏ alai* ter aanduiding, dat men tot een ander gedeelte van het verhaal overgaat.

264. *patjoe* aanzetten, aansporen, de teugels geven, *mampapatjoekan* achter na zetten, *bapatjoe koedŏ* wedrennen (zie vdW.)

265. In andere niet bijgevoegd *ba'bilangan pa' Koerimbang, ampè' gandjiè limŏ ganŏ'*, hiermede wordt bedoeld, dat het met die bellen al even wonderlijk gesteld was als met het tellen van *Pa' Koerimbang*, die 4 oneven en 5 even noemde, een zinspeling op 't ineensmelten der tonen.

266. *riboei' sikapŏ-kapŏ* hevige storm. In andere handschr. volgt dan *ba' di hajoen dioendŏkan* even als of 't geslingerd en voortgeduwd werd.

267. *tampoeăh* (zie vdW.) ook begaan, beloopen, betreden,

268. *laboeăh* weg, straat.

269. *tandèh* op, weg, verbruikt; *padang goeroen tandèh* onbebouwde, kale vlakte.

270. *marantau* in den vreemde gaan, *marantau pandjang* een verre reis maken, *sarantau padjalanan* een eind ver.

271. *Soedah takana dalam hati* komt later ook voor en is dan gevolgd *iölah tjoetjö karakoetö*, van daar dat ik hier reeds zoo vertaalde.

272. *rantjah* (zie vdW.) gaan, loopen over iets, gewoonlijk zonder verlof daar voor te hebben, binnendringen, ergens ongevraagd binnenkomen.

273. *rantjam* huppelen, trippelen, gewoonlijk met *rantjah* samen gebruikt.

274. *sikoedidi* = *kĕdidi* naam van een snip, die zeer onrustig van aard is.

275. *bilauari* een zekere dreun op een trom, waarbij afwisselend zware en lichte tonen gehoord worden.

276. *basirina' hati* (gewoonlijk met *rinau*) gejaagd, ongedurig, geagiteerd.

277. *basimadoe* (zie vdW.) *madoe* ook een groote boodschap doen, *paroei' madoe* gevoel alsof men dit doen wil, *hati tamadoe* niet op zijn gemak zijn.

278. *majang* pijnlijk, wee gevoel in den buik, *basimadoe majang hati* knagend, onrustig gevoel.

279. *sangkadoe* een soort van fluit.

280. *ondèh* och! o! hé!

281. *basiririëng panèh miang* over het gansche lichaam een branderige jeuk hebben; fig. onrustig zijn, gevoel van ongedurigheid (zie vroeger).

282. In andere *mandang katö ba' kian* of ook *salamö lambè' ba' kian.*

283. *padahan* of *padahkan* voor *kiranja* in plaats van: doch.

284. *de' malihè' Tjindoer Matö* bij andere niet aangetroffen.

285. *linggajoeran* hoog en oud van klapperboomen, die gewoonlijk geen vruchten meer dragen, in vdW. vindt men *linggajoeäng*, wat ik in geen enkel handschrift aantrof.

286. *nagari* enz, is bij sommigen weggelaten, in andere vindt men *Datoeä' Mangkoetö Alam* en *Datoeä' Gairoellah.*

287. Bij enkele staat *diagiëhkan* en is nog bijgevoegd *oela' alainjö karödi dahan* evenals de apen op de takken.

288. *dihelö soeroei' ba' batanam, didjambö-djambö ba' basiang* doelt op het voor en achteruit trappen van paarden en het hoog oplichten der voorbeenen, *djambö* is met uitgestrekten arm iets naar zich toe halen of grijpen.

289. *sirangka'* een soort van krab.

290. *manjoengki'* uitlichten van een voorwerp, dat in een ander vastzit, met een puntig voorwerp het verband van iets open of los maken bv. van vlechtwerk (zie *songkit* vdW.).

291. *malantoeäng* stooten, slaan, bv. op de gong.

292. *malangoeäh* loeien van het rund.

293. *pantai* schuin.

294. Bij sommigen wordt *sambahnjö djoearö Medan Labiëh* niet gevonden, wel *mandanga katö nan ba' kian.*

295. *bangang* het suizen in de ooren, doof worden door een of ander hard geluid.

296. *aga' labiëhkan di nan koerang, aga' koerangkan di nan labiëh* enz. zijn uitdrukkingen, die doelen op de juist afgepaste stappen van den regelmatigen gang van het paard. *Pa' Kalandoei*^{s} schijnt een eerlijk man geweest te zijn, die alleen nam wat hem toekwam. *Kalandoei*^{s} heeft anders een gemeene beteekenis.

297. *ba imang* wordt ook gezegd van het eigenaardige gevoel, dat door het hooren van het geklingel der schellen wordt opgewekt.

298. *batampin taroeăh* tegen elkander inzetten, *tampin* is datgeen, wat in de plaats van iets of wat als tegenwicht gegeven wordt.

299. *toboh* hoop, troep, menigte, verzameling van personen.

300. *tadajoeăh paratian* aangedaan, weemoedig, onbestemd gevoel van verlangen.

301. In andere staat *hajam balagŏ dipangkoe.*

302. *ana' patiapan* kinderen uit den aanzienlijken stand.

303. *sakin pangidam* een klein zakmesje door de vrouwen gebruikt (zie *idam* vdW.).

304. Sommigen hebben *dè*^{s} *pitoea* en andere *didapati,* uit welke laatste volgen zou, dat ook de geneeskundigen onder den invloed der tooverformule waren.

305. Bij sommige *soedah marah oerang saoemoen*; *saoemoen* hetzelfde geheim hebben.

306. *oerang bamadoe* vrouwen met denzelfden man getrouwd (zie vdW.)

307. Men vindt ook *sambië tatawa gala' sanjoem, dihantikan balang kandai dimakan siriëh sakapoeă.*

308. *mantŏ = mantĕra.*

309. Bij anderen *soedah oentoeăng takadië Allah, alah mandanga oerang nan banja*^{s}*, alah tampa*^{s} *koedŏ doeŏ ikioeă, endahnjŏ boekan alang alang soedah tahambang pajoeăng* enz.

310. *oela mangiang* de regenboog.

311. *mangaridjŏ*^{s} ook *mangoeridjŏ*^{s} knippen met de oogen, *mangaridjŏ'i* wenken, oogjes geven.

312. *dimanŏ pandjang tida*^{s} *patah, dimanŏ leba tida' tjarië*^{s}*,* waar vindt men iets dat, te lang zijnde, niet breekt en iets, dat, te breed zijnde, niet scheurt, fig. als men te ver gaat met iets, loopt het verkeerd af.

313. *alah bakatŏ* enz. zou voor afgegaan moeten worden door *baranari oerang nan banja*^{s}.

314. *maangŏ'* adem halen, hijgen.

315. *koetjoei'* sluiten, dicht zijn (zie ook later).

316. *oerang nan gilŏ-gilŏ basŏ* iemand, die alles durft te doen of te zeggen; iemand, die niet verlegen uitgevallen is.

317. *harië*^{s} schreeuwen.

318. *boelalang* uitspuilen van de oogen, groote oogen opzetten.

319. De *gandang pararakan* (ook *palaraˢkan*) bestaat uit twee trommen, een grootere en een kleinere.

320. *tikoeloeăˢ* is de doek om het hoofd geslagen, zooals de vrouwen in de Padangsche Bovenlanden dit doen nl. met twee slippen naar achteren afhangende; *tikoeloeăˢ poetjoeăˢ* een krans van bloemen en bladeren, op die wijze om het hoofd gedragen (zie *tĕngkolok* vdW.)

321. Bij andere *disoesoen djari nan sapoeloeh.*

322. *djŏkŏˢ didjoea djaoeăh-djaoeăh* en *djŏkŏˢ digantoeăng tinggi-tinggi* beteekenen doen en laten kunnen wat men wil, volkomen heer en meester zijn.

323. *manahan soelŏ dangan radjam* alles verdragen, van alles ondervonden hebben, veel kunnen uitstaan.

324. Andere hebben *handaˢ baradjŏ.*

325. *lengong barapi-api* (ook *barapiĕh apiĕh*) snel achter elkander omkijken; *ketjèˢ barapiĕh-apiĕh* snel achter elkander praten, wouwelen, snateren.

326. *sipanèh miang* is de naam van een soort omroepersbekken.

327. *oesang-oesang dibaroei, lapoeăˢ-lapoeăˢ diganti* (gewoonlijk zonder verdubbeling van 't werkwoord) duidt aan dat, hetgeen niet meer deugt of verouderd is, verbeterd of vervangen moet worden.

328. *tjatjaˢ* (zie vdW.) knijpen, in het vleesch zetten van de nagels, zakkerollen; *mantjatjaˢ toenggaˢ* de gaten hakken in de balken, voor den bouw van het huis.

329. *soengkoeiˢ* = *soengkoep.*

330. Bij het opnoemen van de artikelen *tjoepaˢ nan oesali* enz. ben ik eenigszins van den tekst afgeweken, omdat deze artikelen gewoonlijk in de oendang-oendang aldus opgenoemd worden en wat in 't handschrift als zesde artikel staat aangegeven niets anders is dan een omschrijving van de vorige, vooral van het eerste; *katŏ kamoedian batjari* of *katŏ kamoedian katŏ batjari* is gewoonlijk het zesde artikel.

331. *boengka nan batoeă, taradjoe nan tidaˢ banan, naratjŏ nan tidaˢ paliĕngan* doelt op het volmaakte, eerlijke en rechtvaardige van de rechtspleging; *nan batjoepaˢ nan bagantang* enz. doelt op een behandeling van zaken volgens vastgestelde bepalingen; *tanggŏ* noemen sommigen de trap van boven naar beneden gaande, volgens anderen (en die verklaring is m. i. beter) een plank en dikwijls een huisje aan het bovengedeelte van den trap, voor den ingang.

332. *salah tariĕˢ* enz. en de volgende zijn bepalingen uit de zoogenaamde *oendang-oendang dalam nagari; salah makan mamoetahkan* wordt niet altijd opgegeven; voor *talangkah koembali* vindt men ook *talompèˢ koembali;* achter *salah padŏ Allah* enz. vindt men somtijds bijgevoegd: *salah padŏ manoesia mintaˢ maaf* voor *djŏkŏˢ gawa injŏ maisi* vindt men ook *salah gawa mahoebah; gawa* komt voor in de beteekenis: zonder opzet of uit onwetendheid iets doen, wat strijdig is tegen de vormen; bij *adiĕˢ dipakai* volgt soms *tjaboeăh diboeang*, waar oneenigheid over ontstaan

kan, moet men verwerpen; voor *hampiëng batoenggoean* heeft men ook *hampiëng batariё'kan*; *djaoeăh bahambatan* wordt niet in elke negorij in dezelfde beteekenis genomen; men geeft er soms ook de volgende uitlegging aan: als iemand niet woonachtig is op de plaats, waar hij schuld heeft en hij laat niet van zich hooren, dan onderzoekt de schuldeischer op welke plaats of in welke plaats of in welke woning de schuldenaar dikwijls komt om dezen op weg daarheen zijnde, voor de betaling aan te houden; *tjaboeăh* in de weer, in rep en roer.

Daar waar *soearang* (gemeenschappelijk) beschouwd word als een attribuut van de goederen, die door een echtpaar tijdens het huwelijk verkregen zijn, drukt men het aldus uit: *soearang di agièh haratŏ dapatan tingga, haratŏ pambao toeroen,* wat gemeenschappelijk goed is, wordt (bij scheiding of sterfgeval) tusschen de beide echtgenooten verdeeld, wat aan de vrouw toebehoort, komt aan haar of haar familie en wat het eigendom van den man is wordt door hem uit den inboedel meegenomen. *Boenta dikapiëng* vindt men er niet altijd bijgevoegd, door *boenta* verstaat men de grondbezittingen.

Bij bovenstaande artikelen worden gewoonlijk nog opgegeven: *salah boenoeăh mambari balèh* wegens moord wordt doodstraf opgelegd; *salah tjantjang mambari pampèh* voor verwonding is boete vastgesteld. Somtijds vindt men ook opgegeven: *sara' dipapa* de scheiding heeft voor getuigen plaats; *manariё' mangoembalikan* wat men (eigendunkelijk) genomen heeft, moet men teruggeven; *mandjapoei' mahantakan* wat men gehaald heeft, moet men terugbrengen.

't Artikel *katŏ radjŏ malimpakkan* hoort hier niet thuis, doch gaat gewoonlijk vooraf aan: *katŏ panghoeloe manjalasaikan* enz:, waarvan *katŏ dagang katŏ mamatjah* slechts zelden voorkomt..

333. *mampasaoeahkan;* andere geven *mampasaoeakan* in dezelfde beteekenis.

334. De verplichtingen van den rechter zijn elders aldus opgegeven:

manoentoei' njatŏ daawa dan djawab den aanklager en beklaagde nauwkeurig hooren.

mangana'kan soedi kapada si moedai dan siasè' kapadŏ si moedai alièh (*moedai* de eischer, beschuldiger, *moedai alièh* de verweerder, beklaagde) den beschuldiger ondervragen en den beklaagde uithooren, of hetgeen hem ten laste gelegd wordt waar is.

mambari hoekoen straf opleggen.

manahan bandiëng den toets kunnen doorstaan.

mambaŏ kapadŏ kali, djŏkŏ' basalahan dangan bandiëng de zaak voor den kali brengen, als er verschil bestaat omtrent de opgelegde straf.

Elders vindt men weer *adapoen hoekoen hakim itoe salapan parakarŏ*:

maniliё' saksi nagaan of de getuigen goed zijn.

mandjatoeăhkan hoekoen het vonnis vellen.

manjamŏkan doeŏ oerang jang bakasoemat de beide partijen gelijkstellen.

takoet akan Allah godvreezend zijn.

mambaŏ kapadŏ kali de zaak voor den kali brengen (zoo dit noodig is).

manjimpan tandŏ de panden in bewaring nemen.

manjoearatkan hoekoen over het vonnis beraadslagen.

mahoekoenkan dangan sabĕnarnjŏ rechtvaardig straffen.

Ook vindt men:

manjamŏkan oerang jang bakasoemat, *mambaŏ kali*, *manapatkan kadoeŏ piha*^{s}, *manilie*^{s} *saksi*, *mandjatoeahkan hoekoen*, *manjoeratkan hoekoen*, *takoei*^{s} *akan Allah Ta-a'a*, *hoekoen itoe dangan sabanarnjŏ manoeroei*^{s} *farman Toehan Allah aza wadjala* (1).

335. *mangana*^{s}*kan* aantrekken, aandoen, plaatsen tegen bv. een ladder tegen een muur.

336. *manjiasè*^{s} vragen, ondervragen.

337. *mangoe*^{s} het geluid van den buffel (zie *koeak* vdW.).

338. *mandjarah* met kwade bedoelingen of op verraderlijke wijze ergens komen, beloeren.

339. Anderen hebben *biasŏ mamboelang dan malapĕh.*

340. *oesai* uit elkander gaan, scheiden, op, uit, af, *mamparoesaikan* uit elkander halen, uitpluizen enz.

341. *radjan* graag willen, ingenomen zijn met iets.

342. Anderen hebben *biasŏ mandanga-danga.*

343. *hoekoen panditŏ titih batang* enz. Met *batang* wordt hier bedoeld het feit zelve, het punt van dispuut; de godgeleerden nemen dat alleen als basis om tot hun oordeel te komen, zonder er zich verder om te bekommeren, wie de personen zijn of in welke familiebetrekking zij tot elkander staan, iets wat van de panghoeloes niet gezegd wordt, daar dezen wel in aanmerking nemen wie de personen zijn en welke betrekking er tusschen hen bestaat, wat men uit drukt door *roesoeă*^{s} *batang.*

344. Met *aka* willen sommigen den verdediger, den pleitbezorger van iemand bedoeld hebben, anderen passen de genoemde artikelen op het verstand toe.

maroenoei^{s} het spoor volgen bv. van een dief; voor *baliĕ*^{s} *tilantang* staat soms gegeven *ila*^{s} *tilantang*, ook vindt men *lapoeă*^{s} *saroeang*, wat volgens de verklaring m. i. beter is; *lapoeă*^{s} *dalam saroeang* wordt ook verklaard als: een zaak laten rusten, tot zij vergeten is en er dan mede voor den dag komen; voor *mangganti taga*^{s} geeft de *oendang-oendang* ook soms *manaaki*^{s} standvastig, weten wat men wil (zie vdW.).

Van *balindoeăng tangah tarang* geeft de Maleier o. a. dit voorbeeld: *kalau ada soeatoe pĕrkara jang hĕndak dilakoekannja*, *ditjarinja akal soepaja maksoednja itoe dilahirkan oleh orang asing; maka ia manoengkat sadja*, en van *balindoeăng tangah kotŏ* deze omschrijving: *akal jang berpĕgang dimana kata jang samoefakat atau jang sapandjang adat*, *atau jang sapandjang sjara*^{s}. *Kotŏ* is dus genomen voor *moefakat*, *adat* of *sjara*^{s}.

Voor *balindoeăng* vindt men ook *badindiĕng.*

345. Anderen hebben *dè*^{s} *manti samŏ sakatŏ hoeloebalang samŏ samaloe.*

(1) Zie een en ander in „Midden Sumatra", in het gedeelte „Volksbeschrijving en taal" van den Heer van Hasselt.

346. *djalan rajŏ titihan batoe* de groote weg, waar men over steenen loopt, fig. de gewone gang van zaken, wat altijd gevolgd wordt.

347. *dasŏ* of *djasŏ* verdienste, waarde, *badasŏ* verdienstelijk, waarde hebbend, nuttig.

348. *lantjang* veel praats hebbende, een hoog woord voerende.

349. *ampoen toeankoe* enz. geeft te kennen, dat de schrijver of verhaler vergiffenis vraagt voor hetgeen hij van den besprokene vertelt.

350. *toempoe* (zie vdW.) ook, stuk, steun, paal om iets tegen te houden; *sitoempoe* steunpunt, *basitoempoe* een steunpunt hebben of nemen, drukken op iets, *toempoe-manoempoekan* elkander drukken, aanzetten, steunen in iets.

351. *boesoeă*ᵉ (vdW. geeft onder artikel *boesoeă*ᵉ = 1 $^1/_4$ *djampal* of als munt $^1/_2$ *koepang*, zeer nabij een schelling, en onder artikel *koepang* = $^1/_4$ *djampal*, terwijl voor een *djampal* een waarde van 120 duiten staat opgegeven.

Een *boesoeă*ᵉ = $^1/_2$ *koepang lapan*.
„ *koepang anam* = 36 duiten = 30 cts.
„ „ *lapan* = 48 „ = 40 „
„ „ *poeloeăh* = 60 „ = 50 „

De *koepang anam* wordt in 2 soorten gescheiden; gewoonlijk zegt men met weglating van *anam*: *koepang sirah* = 36 duiten, die 30 cts of *koepang garih* = 36 duiten, die 10 cts waard zijn.

Bij de *koepang lapan* en *poeloeăh* heeft men die onderscheiding niet.

352. *Radjŏ Moedŏ* is de broer van *Boendŏ Kandoeăng*.

353. *toeka*ᵉ booze zweer, ellerbuil, *tekong* een soort van melaatschheid, *poeroe* en *mambi bidai* huiduitslag, de eerste vertoont zich vooral op gevoelige plaatsen b. v. onder de armen; *lasŏ* een ziekte, waarbij de ledematen sterk opzwellen en verlamming ontstaat (zie *lasa* en *lĕsoe* vdW.); *poeroe haboe* een uitslag waarbij de huid afschilfert; *koeboei*ˢ (zie *kokot* vdW.) krom, samen getrokken van de vingers of toonen, *mangoekoei*ˢ uitkrabben, zich schrammen.

354. *goedam* = *godam*, *manggoedam* hard slaan, ranselen.

355. *tjandŏ badiĕ malarèh tangan* (in andere vindt men *balarèh-larèh* veel geweren).

356. *gilŏ* = *gila*, *manggilŏkan* zich bezig houden met iets, aan iets bijzonder zorg besteden, *manggilŏkan koedŏ* paarden verzorgen.

357. *mahitan lasoeăng* het rijstblok zwart maken, omdat dit gebruikt wordt om er kruit in te stampen.

258. *manggatŏ*ˢ doorbreken, in stukken doen van de pinang met een mes, anders met de tanden.

359. *dariĕ*ᵉ het brakend, knarsend geluid van iets b.v. van de schoenen als men op scherven trapt, op de tanden knarst enz.

360. *piriĕ*ᵉ (zie vdW.) *mamiriĕ*ˢ tusschen vinger en duim fijnmaken ook fijnwrijven met de voeten, *mamiriĕ*ᵉ *talingŏ* en de ooren knijpen, ze knijpen, omdraaien als teeken van boosheid.

361. *marantangkan tali* het in de lengte uitleggen van de koorden vóór iederen djoeara, eerdat het hanenkloppen begint. Het touw ligt met het eene einde naar den djoeara en met andere naar het midden van de baan. De djoearas mogen niet verder komen, dan de lengte van het touw aangeeft. Hierna geschiedt het zoogenaamde *manjaroekan toeah* d. i. het uitroepen van allerlei bovennatuurlijke eigenschappen, die de haan bezit om hem daardoor aan te moedigen en te doen winnen.

362. *hajam pilèh* een vechthaan met zwarten snavel en pooten en gespikkelde vederen.

363. *maloe tapoepoeă' padŏ kanièng, harang tatjorèng padŏ moekŏ sampai mandjoedjoeăng sangka' hajam* zijn uitdrukkingen die beteekenen te schande gemaakt zijn; *poepoeă'* (vergelijk *poepoh* vdW.) mest, bemesting, *mamoepoeă'* bemesten, doen smeulen van vuur door het bv. met asch te overdekken, in het geheim opruien *tjorèng* (vergelijk vdW.) smeer, streep, *mantjorèng* strepen, smeeren maken op iets; *sangka' hajam* een korf, vlechtwerk, waarin de kippen eieren liggen.

364. *ba' sipontong balangkitang, tarasŏ adŏ dapè' tida'* evenals iemand zonder vingers langkitang vangen wil, hij voelt ze wel, maar kan ze niet vasthouden (*pontong* van lange voorwerpen, een stukje of eindje er af; *langkitang* een schelpdiertje); *bagai si bisoe barasian* evenals een stomme hardop droomt (hij zou wel willen, maar kan 't niet); uitdrukkingen om aan te duiden, dat men iets wel gevoelt of begrijpt, maar het niet onder goede bewoordingen kan brengen.

365. *patoeih tongga* een horte ofgebroken donderslag.

366. *tinggang* middel, raad (vergelijk vdW.).

367. *boeboei'* (zie vdW. III) uittrekken, uitrukken, hoog uithalen bij het zingen; *oerang batanam nan mamboeboei'* hij die geplant heeft, is 't die uittrekt, fig. hij, de heer en meester, heeft 't zelf gedaan, heeft er zelf aanleiding toe gegeven.

368. *mamantjoeăng* scheef afhouwen of afsnijden.

369. *aië diminoen pahi'-pahi', nasi dimakan rasŏ sakam*, het water, dat wij drinken, smaakt bitter en de rijst, die wij eten, als zemelen, fig. wij zijn geheel moedeloos, wij hebben nergens lust in, wij verkeeren in groote zorgen.

370. *anŏ'* of *hanŏ'* = *enak*, stil bv. van 't water, van den wind, opgehouden, bedaard, stil zwijgen.

371. *lalim* = *thalim.*

372. *manjanggah* zich verzetten, tegenstribbelen, zich onwillig betoonen.

373. *pangadan* de onderste balk van een raam, sloof, bovenbalk van een hekwerk bv. in een galerij.

374. *pajoeăng pandji* een soort van scherm, bij feestelijke gelegenheiden gedragen, boven het hoofd van den jubelaris, ook boven het lijk van aanzienlijke personen.

375. *kaliki sapandjang aië hilië* met draaierijen omgaan, niet voor 't rechte uitkomen (*kaliki?*).

376. *roesoeăh* bedroefd, bekommerd, bezorgd.

377. *mamangkoe radjŏ* den vorst omringen, omgeven bij wijze van eerewacht.

378. *galoegoeăh* of *galogoh* korrelen, roffelen op een trom.

379. *paratian* gevoel, stemming, inborst.

380. *djamboeă* de kraampjes of winkeltjes op de markt.

381. *ba' baoerèh katang-katang ba' pala' babadjoe poelŏ, ba' dikanjang kandji aiĕ* evenals iemand, die met *katang-katang* wordt gewreven, evenals iemand, die transpireert en nog een baadje aantrekt, evenals dat men zijn buik vol heeft met stijfselwater; uitdrukkingen, die beteekenen er nog erger aan toe zijn, in nog onaangenamer toestand geraken.

ba' bakampoeăh tigŏ hetŏ, bagai manjandang loekah tigŏ, evenals dat men een *kampoeh* (*salendang*) van drie hesta's aandoet (deze is te klein daarvoor), evenals dat men drie fuiken op den schouder draagt, beteekenen 't hard te verdragen hebben, in moeielijke omstandigheden verkeerende, *baoerèh* water sprenkelen bv. op planten, die droog zijn, het lichaam ter afkoeling wasschen met water.

katang-katang is een plantje, welks bladeren veel gomdeelen bevatten. Voor het *baoerèh* wordt gewoonlijk *sidingin* en *sitawa* gebruikt; door *katang-katang* te gebruiken ontstaat er jeuk. Deze verklaring is niet zeer te vertrouwen.

kampoeăh (zie *kampoh* vdW.) een kain van dubbele breedte nl. twee enkele (*bidang*) aan elkander gezet; *mangampoeăh* aanzetten, aannaaien enz.

382. *barambang* of *barembang hati* ongerust, in het onzekere verkeeren, wijfelmoedig.

383. *kampiĕ* een biezen zakje of taschje, waarin kleinigheden: tabak enz. geborgen worden.

384. *kadam* = kalkdoosje.

385. *maloe oerang* de verloofde of de vrouw van een ander.

386. *ba' katŏ djanjŏ oerang* haalt zij hier uit gewoonte aan, want het zijn haar eigen woorden, die de pantoen uitmaken.

387. *satampoeăh sabahi nangkŏ* ditmaal, *mambahi* werpen gooien, *mambahi banjanji* hard zingen, zingen uit de volle borst, *mambahi makan* enz.

388. *kandji* en *kalamai* (men zegt ook *goelamai* en *galamai*).

mangandji stijfsel maken, *mangalamai kalamai* maken, fig. iets geheel ten onderste boven smijten, verwoesten, vermorselen (de *kalamai* wordt gemaakt van rijstemeel en *tanggoeli*, die met elkander vermengd, hard gekookt wordt, koud geworden is zij een veel gezochte versnapering, die zeer lang bewaard kan worden).

389. *adat taloeă' timboenan kapa* in het algemeen van personen, die door hun maatschappelijke positie de vraagbaak van iedereen zijn en die dus van alles moeten aanhooren.

390. *dipaoei' ta' batali, dipanggang ta' djŏ api*, aanhangig blijven van een zaak, aan de praat houden en dergelijke, vooral van vrouwen gezegd; niet bij haar komen of niet in hare uitgaven voorzien en toch niet scheiden van haar.

391. *batjarai lari* scheiden door weg te loopen (gewoonlijk van den man, zonder dat dus het huwelijk wettig ontbonden is).

392. *amèh sakati limŏ* ter bepaling van een bedrag, waarvan datgeen betaald wordt, wat door de twee laatste woorden is aangegeven = *f* 32.

393. *takoeă*ˢ inbeping, insnijding, kerf, dikwijls als teeken van afspraak of overeenkomst.

394. *barang tahirih ma*ˢ *tadagiĕng, barang takaloeă*ˢ *ma*ˢ *ba Djao, barang nan lapoeă*ˢ *ma*ˢ *njŏ sabah* als er dan toch te diep afgesneden is, laat het dan maar geheel tot in 't vleesch gaan, als er dan toch in 't blok gesloten moet worden, laat er dan ook maar verbanning naar Java plaats hebben, is 't vermolmd, laat 't dan maar heelemaal afbreken, fig. uitdrukkingen, die een groote onverschilligheid te kennen geven, zooals wij zeggen: is 't al zoo ver gekomen of heeft men al zooveel misdreven, laat er dan maar van komen, wat er wil; de laatste van de drie hoort men minder, men heeft echter ook nog *barang tahiroen ma*ˢ *tadaoen*.

395. *nan boengkoeă*ˢ *dimakan saroeăng*, wat krom is, komt met de schede in aanraking, fig. wie kwaad doet, krijgt straft.

396. *soenoe*; *manjoenoe* aansteken, in brand steken.

397. *manitih* over een balk, bamboe en dergelijke loopen, om aan de overzijde te komen.

398. *pasoepadan* grensbepaling (zie *padan*).

399. *lelong* of *lelang*, uithuizig, afwezig, niet op de plaats waar het wezen moet.

400. *kanai manganai* elkander trachten beet te nemen.

401. *makan kanjang, tidoeă lalŏ*ˢ eten tot men zat is, gaan liggen en slapen, fig. in Luilekkerland zijn, niets doen dan eten en slapen.

402. *hati tasisi*ˢ *ba*ˢ *palapah* het hart is tusschen gestoken zooals de *palapah* (deze wordt tuschen het weefgetouw gestoken, als men den arbeid staakt), zeer dom of onverschillig. Volgens anderen het hart is tusschen gestoken zooals de *palapah* (zie vdW.), dus aan den buitenkant en alzoo verkeerd; dom, ondoordacht.

403. *gala*ˢ *baralièh* met afgewend gelaat, zich omkeerende lachen (zie *aleh* vdW.)

404. *siŏ-siŏ* onvoorzichtig, roekeloos, ondoordacht.

405. De *Toean Gadang* van *Batipoeăh* werd niet gerekend onder de rijksgrooten, zooals vroeger blijkt. Hij moest zorgen voor het bijeenbrengen der legermacht.

406. *gamang* bang, bevreesd, huiverig.

407. *bapandiĕ* (zie vdW. *pandir*) zich dom voordoen.

408. *bagiŏ* ofschoon, hoewel, moge het ook.

409. *sadjoli* een paar, n. l. mannetje en wijfje.

410. *samiang* een weinigje, een ziertje (zie *miang* vdW.)

411. *tagah* komt ook voor in de beteekenis van *tĕtapi* voor zooverre het verhindering uitdrukt b. v. *hambŏ na*ˢ *toeroen tagah saki*ˢ ik zou naar buiten willen, maar ik ben ongesteld.

412. *bakain doeŏ* wordt gebezigd ter aanduiding dat het een meisje is.

433. *manŏ basa — ama' tahoe* wordt in de meeste niet gevonden.

434. *batjamin bangkai* fig. iets moeten aanzien, dat ons schande of vernedering berokkent.

435. Voor *samŏ tadjali* vindt men in andere *samŏ tadiri.* De Maleiers nemen *tadjali* dan ook voor geschapen, ontstaan.

436. *talintèh padŏ hati, takalang padŏ lidah, ba' rasŏ ramboei' mahalitang* 't gaat dwars voor het gemoed voorbij, het ligt onder de tong, alsof er een haar dwars onderligt, fig. er ligt mij iets op het gemoed, ik heb iets op het hart (gewoonlijk zegt men *tara ŏ di hati takalang di matŏ.*)

437. *mari* doet in dezen zin dienst voor noch; 't is eigenlijk *mari di hambŏ, masi di basa ampè' balai.*

438. *djaoeäh tida' hampiëng tida'* geen verre noch naaste bloedverwanten hebben.

439. *tjoebŏlah kawinkan hambŏ kasanan* wordt in de meeste handschr. niet aangetroffen, de uitdrukking is wel wat grof

440. *moekaloea'* = *machloek.*

441. *lai gombang pamenan soedah* hij ziet er flink uit, er mankeert niets aan hem

442. *balatjan dikaiè' doeŏ* een stuk tarasi in tweeen deelen, beiden heeft men de onaangename lucht er van, fig. het veroorzaakt aan beiden schande.

443. *mantjabiĕ' badjoe di dadŏ* fig. zijn eigen schande openbaar maken.

444. *kali'-kali'* een insect, dat zeer venijnig steekt; *poetjoeă' birah* heeft een branderige uitwerking in de keel.

445. *katjang sibajau-bajau* verwekt braking.

Al die uitdrukkingen zijn zinspelingen om zijn ongenoegen, zijn tegenzin uit te drukken. De Toeankoe n.l. wil zelf den oorlog beginnen en geeft dit te kennen door gebruik te maken van 't zoogenaamde kias.

446. In andere leest men: *dangan pinang aga' saboeah, tandŏ boendŏ badoensana', itoe tandŏ poetiĕh hati, hati mintoeŏ boendo tenggang, namoen boendŏ djŏ ma' toean* enz.

447. *tjabiĕ'-tjabiĕ' boeloe hajam* zinspelende op den toestand van broers en zusters, die wel twisten maar zich iedermaal weer verzoenen.

448. *lai djatoeăh ditimpŏ djandjang, lai mandi lar kahoedjanan, kamatian mahanta nasi* vallen en de trap nog op zich krijgen, gebaad hebben en een regenbui treffen, een doode in de familie hebben en rijst naar een andere woning brengen ('t is gewoonte, dat bij sterfgeval de vrienden en betrekkingen rijst komen brengen), fig. dubbele schade hebben, in nog onaangenamer toestand gekomen zijn.

449. *kambaiĕ'* een dringend, beleefd, vriendelijk verzoek uitdrukkende.

450. *djalang-mandjalang* bezoeken bij elkander afleggen.

451. *iŏ bana Boendŏ Kandoeăng kŏ: iŏ bana* geeft verwondering, ergenis te kennen zooals wij zeggen, dat is wel, dat is ongehoord, dat is wat moois.

413. *kawa* (vergelijk vdw.), *mangawa* bewaken, de wacht houden, tegenhouden door de armen uit te strekken.

414. *kampih* opsluiten, omringen, omgeven, bewaken.

415. *sidiĕ^s^* slim, berekend, vlug van begrip, juist van oordeel, verstandig, *manjidiĕ^s^i* bij zich zelf het goede en kwade van iets overwegen, bij zich zelf de kunde, het gedrag enz. van iemand nagaan. *Hambŏlah manjidiĕ^s^i oerang nantoen* ik heb mij al op de hoogte gesteld omtrent zijn gedrag.

416 *midiĕ^s^* geslepen, uitgeslapen, zeer slim, *oerang midiĕ^s^* iemand die moeielijk te foppen is, vooral als het zijn eigen belang betreft.

417. *arih* achterdochtig.

418. *djoeari* (zie vdW.) knap, verstandig, kundig.

419. *aga^s^* overwegen, nadenken, wikken, probeeren; *taraga^s^* verlangende, begeerende zijn.

420. *malaboeăh djandji* (in deze uitdrukking komt *malaboeăh* voor in de beteekenis van klaar of gereed maken) afspraak maken; *malaboeăhkan tanoen* het weefgetouw klaar maken.

421. *nan denai hitam denai poetihkan* en die andere uitdrukkingen gebezigd voor waarmede ik handelen kan, zooals ik wil.

422. *malenggang tida^s^ tapapèh taga^s^ tida^s^ tasonda^s^* met de armen slingeren en geen boete betalen, en staan zonder zich 't hoofd te stooten, fig. niet verhinderd worden in hetgeen men doen wil, ongestoord zijn gang kunnen gaan (sommigen willen *tapapèh* aan den vischhaak blijven hangen, fig. verhinderd zijn iets te doen.

423. *oepati* = *oepĕti.*

424. *katŏ lapoeă^s^ lapa^s^* onbeteekenende praatjes, gewawel.

425. *djolong* pas, kortelings, begin, oorzaak.

426. *baranggoei^s^* met geweld van elkander rukken, op ruwe wijze van elkander scheiden, zich van elkander afkeerig toonen.

427. *malam samalam danai patigŏ*, ik heb slechts een derde gedeelte van den nacht geslapen d. w. z. het grootste gedeelte doorgebracht nadenken, fig. die zaak neemt al mijn gedachten in, ik doe niets anders dan er over denken.

428. *mandoendoeăng* het doffe, zware geluid van de *taboeh.*

429. *manjembai* wuiven met een doek en dergelijke, in de haast wegnemen, overslaan van de vlammen, invallen bv. bij het zingen, in de rede vallen.

430. *mantjatja* herhaaldelijk slaan, tikken, rammelen.

431. *limboeă* zwellen, opzwellen.

432. *ataukah randjau nan lah lapoeă^s^*. In andere leest men nog *adŏkoh radjŏ nan mandoegang, adŏkoh manti lantja hoekoen, tapian siapò nan marantjah, ataukoh pari^s^ nan tarampa* zijn er vorsten, die zich verzet hebben of mantris, die te veel haast maakten bij het opleggen van straf, wie is de badplaats binnen gedrongen of zijn er wallen omgesmeten? Dit past ook beter bij 't antwoord *mandoegang* tegen gaan, zich verzetten, tegen iets indruischen.

452. *diam di laoei*^{s} *masin tidŏ, diam di banda ta*^{s} *maniroe* in de zee leven en geen zout kennen, in de stad wonen en de gewoonten niet volgen, fig. niet weten hoe 't hoort.

453. *tjekè koeliki* in andere *tjeke kiki*^{s} zeer gierig, erg op de penning wezen.

454. *saoeă* een rotan koord of dergelijke bij wijze van strik om de pooten van een dier geslagen ten einde het te laten vallen.

455. *tjempai bérai=tjĕrai-bĕrai.*

456. *boeiĕh* schuim.

457. *mimpi sabananjŏ*; de Maleiers onderscheiden *mimpi* en *angan-angan.* De eerste zijn droomen, die iets te beteekenen hebben, de laatste die welke men heeft als men over een en ander sterk denkt.

458. *mangimpau* hoeden.

459. *padang si randjanŏ matŏ mamandang*, een groote uitgestrekte vlakte.

460. *malantèh* doorheendringen, doorendoorgaan.

461. *arè*^{s} in de richting van, *arè*^{s} *mari* aan deze zijde.

462. *bangka* spoor, indruk.

463. *ditoeroeni alang-alang, dilompati tida*^{s} *sampai* te klein om er in af te dalen en er toch niet overheen kunnen springen, fig. vrij groot, vrij diep.

464. *ditimbang dangan njaŏ* verwisselen of ruilen met de ziel, fig. er 't leven bij laten.

465. *tida*^{s} *lah denai tahoe pandai* is een uitdrukking die te kennen geeft, dat men overtuigd is, dat de zaak zeker slagen zal of geheel is afgeloopen met datgeen wat men gedaan heeft of denkt te doen.

466. *loeloeă*^{s} modder, slijk.

467. *pimpiĕng* een grassoort, hoog opgroeiende.

468. *salah sadan* zegt men gewoonlijk van het huilen.

469. *tangka* eigenzinnig, koppig; *batangka* twisten, disputeeren.

470. *koetjoei*^{s} spits toeloopen, kegelvormig, in knop, nog niet ontloken van bloemen; *koetjoei*^{s} *awa*^{s} *banai bérang* ik kroop in elkander toen ik beknord werd, *mangoetjoei*^{s}*kan talingŏ* de ooren intrekken bv. zooals paarden, die schrikken; *mangoetjoei*^{s}*kan ikoeă* den staart tusschen de beenen trekken.

471. *sitjoetjoeă* en *panah liang* zijn insecten, wier steken vergiftig zijn.

472. *bakadja-kadja loetoei*^{s} hals over kop.

473. *aroeăh* wordt ook gebruikt in de beteekenis van bewustzijn, denkvermogen; zoo zegt men van iemand, die verschrikt is: *hilang aroeăh dèn mandanga* ik was geheel buiten mij zelve, toen ik dat hoorde.

474. *rabŏ-raboi* op zenuwachtige of onbesuisde wijze alles aangrijpen, overal heen loopen enz.

475. *dè*^{s} *sati njaŏ na*^{s} *hilang* komt voor in de beteekenis van moeielijk kunnen sterven, bang zijn te sterven; later leest men ook *dè*^{s} *takoei*^{s} *njaŏ kan hilang.*

476. In andere *si Tambahi mamandjè*^{s} *dadŏ*^{s}, *si Barakat mamandjè*^{s} *roekam,*

si Baroelièh karoempoen sala'. Zooals later blijkt heeft de verhaler niet goed onthouden, waar zijn helden zich verscholen of welke wenden zij gekregen hadden.

477. *manggaroeăng* luidkeels huilen, een groote keel opzetten.

478. *oemajang* een brandende pijn bv. zooals bij 't zuur.

479. *taboeă'* = *tebok* van een gat door en door, *habih taboeă'-taboeă'* één gat en al, vol met gaten, geheel doorgescheurd.

480. *tabangkan* heb ik genomen voor maken, wijl 't moeielijk te veronderstellen is, dat er op die plaats reeds een *sigai* aanwezig was.

481. *sigai* een boomstam, waaruit stukken gekapt zijn om er bijwijze van ladder tegen op te kunnen klimmen.

482. *mamakan oerang* in hevige mate verstoord zijn, zooals wij zeggen iemand willen opeten.

483. *bagŏ*, ofschoon, immers.

484. *oemang* koudvuur.

485. *garan* misschien, wellicht, denkelijk, in 't algemeen twijfel of onzekerheid uitdrukkende, 't wordt voor de lagoe ook somtijds tusschen geplaatst zonder de beteekenis van den zin te wijzigen (zie vdW.).

486. *garièng* (zie *gèring* vdW.) ook ontsteld, bang, bevreesd; men vindt in andere *ngari* wat hetzelfde is.

487. *ba' toelang dalam rakoeăngan, ba' doeri di dalam dagièng ba' garam dalam garaman* evenals dat men een been in de keel, een doorn in het vleesch, zout in de kiezen heeft zitten, fig. tobben over iets, onder den indruk zijn van iets onaangenaams, dat ons is overkomen.

488. *soedji* klaar, gereed.

489. *babintjang-bintjang* praten, keuvelen (zie *bantjang* vdW.).

490. In andere *bahasŏ'*.

491. *ba' kilè' di hoedjoeăng tandoeă'* evenals de bliksem op de punt van de horens, *ba' kilè'* gebruikt om groote snelheid uit te drukken.

492. *kintjŏ* mengen.

493. *gilŏ maboeă' mandjarièng angin, tarasŏ adŏ dapè' tidŏ* 't is krankzinnig wind te willen vangen, men voelt hem wel, maar grijpen kan men hem niet, fig. een hopeloos werk verrichten, het onmogelijke willen doen.

494. *boengkoeih batarawang* in andere *boengkoeih nan disandang; boengkoeih* op sommige plaatsen gebruikelijk voor zakdoek.

495. *tapiè'* met de vlakke hand slaan, bij wijze van liefkozing.

496. *mamatŏ-matŏi* in 't oog houden, er ten zeerste opletten.

497. *harang habih basi binasŏ* enz. de houtskool is op en 't ijzer bedorven, te blazen zou roekeloosheid zijn; want smeden gaat niet en alleen de wangen zouden zwart kunnen worden door de kool en de oogen zouden gaan steken, omdat er asch in gekomen is, fig. alle moeite besteed hebben, al zijn geld uitgegeven hebben

om eenig doel te bereiken, maar alleen schande krijgen of ongelukkig worden (gewoonlijk wordt alleen de eerste regel gebruikt).

498. *padja*=kind.

499. *ramèh*=*rĕmas; mati taramèh* plotseling doorblijven.

500. *toenggang hilang barani mati* bereid zijn heen te gaan en durven sterven, fig. zeer dapper, den dood niet vreezen.

501. *djŏkŏ*^{s} *santanŏ* komt voor in de beteekenis van *djikalau kiranja.*

502. *mangakŏ*^{s} met de vingers aanraken, aanvatten, bij de hand hebben.

503. *pamalan* duizelig, bedwelmd (zie *malan* vdW.)

504. *santiĕ* naast, evenbeeld, gelijke, weerga.

505. *kajoe ramang* een boom die bij den Maleier zeer gevreesd is, als bewoond zijnde door duivels en booze geesten; *kajoe kilangan hantoe rajŏ* eveneens een spookboom.

506. *tjamin taroeih* een waarzeggersspiegel.

507. *garang*, hard, streng, onstuiming (zie vdW.)

508. *katindi*^{s} kleine trom.

509. *patiĕ*^{s} is o. a. tokkelen op snaarinstrumenten, men zegt ook *mamatiĕ*^{s} *saloeăng* fluitspelen.

510. *haniĕng* of *aniĕng*, stil, eenzaam, doodsch, verlaten (zie vdW.)

511. *djantang* lijmerig, kleverig.

512. *mantji*^{s} muis.

513. *makan hati baoelam djantoeăng*, hinderlijk pijnlijk zijn voor 't gevoel, tobben over iets, waaraan men weinig doen kan, inwendig verdriet hebben.

514. *moenggoe* verhevenheid, hoogte, heuvel.

515. Men leest in een andere, *sabagai poelŏ adiĕ*^{s} *kandoeăng, sababnjŏ batjarai injŏ bakoempoel, djŏkŏ*^{s} *oerang batjintŏ djahè*^{s} *itoelah gara*^{s} *djan sipadèh.*

516. *boeransang* onverschrokkenheid, doodsverachting.

517. *boeroeă*^{s} *baiĕ*^{s} wordt dikwijls gebruikt in de beteekenis, die *boeroeă*^{s} alleen heeft.

518. *petŏ* zeker, vertrouwbaar.

519. *ipoeăh* zinspeelt op de punten der wapenen, die met vergift zijn ingewreven.

520. *djangan ditahan-tahan toendjoeă*^{s}, *djangan diganggam-ganggam barŏ* niet doen zooals iemand, die zijn wijsvinger bij het vuur houdt of alsof men gloeiende kolen met de hand aanpakt, fig. aarzelend, wankelmoedig, achter *takoei*^{s} in sommige nog *oerang panakoei*^{s} *lakèh kanai,* wat echter nooit gebruikt wordt, de gewone uitdrukking is *pandarèh dalam kanai.*

521. *moeang balakang* voor *mamboeang balakang,* zoo ook *mamali* voor *mambali.*

522. *kalapŏ* oud voor sommige vruchten, zooals klappers, penang, peper enz.; *mangalapŏkan* oud laten worden ten einde te doen ontkiemen, voor *silarŏ kandoeăng* vindt men in andere *sarŏ*^{s} *kandang.*

523. *soeka bahajŏ mangatŏkan* in het dagelijksch leven gebruikt voor: 't zou mij moeielijk zijn u te zeggen, welk gevaar ge loopt, wat ge duchten hebt.

534. *bĕrniat* in andere *manitah.*

525. *antah balakoe para^{2} siang antah balakoe para^{2} sandjŏ.* Wellicht zal 's morgens, wellicht 's avonds haar verzoek (om te sterven) ingewilligd worden.

526. *kita taganggam di hoeloenjŏ oerang taganggam dimatŏnjŏ* het hecht wordt door ons en het scherp door anderen vastgehouden, fig. wij trekken aan het beste eind. 't Komt mij voor dat de zinnen hier verkeerd geplaatst zijn.

Oela^{2} alainjŏ bitjarŏ toe djŏkŏ^{2} tabaŏnjŏ si Bonsoe, bitjarŏ ringan lai sadiki^{2}, apŏ sababnjŏ damikian djŏkŏ^{2} dikatja^{2} toekoeăŋ^{2} parang, djŏkŏ^{2} oentoeăng pambari Allah, kita taganggam dihoeloenjŏ oerang taganggam dimatŏnjŏ; ditjari oerang kabanaran en dan de nog overblijvende zinnen. De vertaling is dan: want mocht men den oorlog willen, dan zullen wij, zoo God geeft, aan het langste einde trekken en mocht de justitie onderzoek naar de zaak doen, dan zal men allicht op het denkbeeld komen, dat prinses Bonsoe door een tijger verscheurd of door den bliksem getroffen is en ook dan zal oom en Imbang Djajŏ het moeten opgeven. Zoo zal de afloop zijn.

527. *mangajai* overhalen, dringend verzoeken, aandringen op iets (vergelijk *kajèh* vdW.).

528. *manampoeăh parampoean* in de nabijheid van een vrouw komen, die niet de onze is.

529. *manjalang* leenen van iemand.

530. *masŏkan* (zie *masa* vdW.).

531. *poera^{2} poera^{2}* voor *poera-poera* een woord dat langzamerhand hier ingang gevonden heeft.

532. *amoeăh djan angga^{2}* of ze wil of niet wil, 't hangt niet af van haar wil.

Stub for
part 3

